امیر علیشیر نوایی حیاتی و آثاری

بویوک عالم و متفکر شاعر امیر علیشېر نوایی میلادي ۱٤٤۱ ـ ییلی، فبروری آیی نینگ ۹ ـ سیده امیر تېمورنینگ کېنجه اۉغلی شاهرخ میرزا سلطنتی دوریده هرات شهریده دنیاگه کېلدی. آته‌سی غیاث الدین کیچکینه و اونینگ ایریم قریناشلری تېموریلر درباریگه جوده یقین شخصلردن بۉلگن. علیشیر نینگ بی‌بی‌لری تېموري شهزاده‌لرنینگ اېنه‌گه‌لری بۉلگن. آنه‌سی تاماندن علیشیر بېک نینگ باباسی سلطان حسین نینگ باباسی بایقرا نینگ امیرلریدن اېدی. بو حالت علیشیر بېک نینگ تېموري شهزاده لر، جمله‌دن شهزاده حسین بیلن بیرگه تربیه‌لنیشیگه سبب بۉلگن. علیشیر تۉرت ـ بېش یاشلریده شهزاده حسین بیلن بیرگه اۉقیی باشله‌یدی. لېکن بو مکتبداشلیک اوزاققه بارمیدی. چونکه بو دورگه کېلیب تېموري شهزاده‌لر اۉرته‌سیده تاج و تخت تله‌شیش رقابتی اۉز اوجیگه چیقه‌دی. اینیقسه، ۱٤٤۷ ـ ییلده شاهرخ میرزا نینگ اۉلیمیدن کېین باشلنگن اوروش و کوره‌شلر خراسان و اونینگ مرکزی بۉلگن هراتنی هرج و مرج و قیرغینلر اۉچاغیگه ایلنتیره‌دی. مردم روزگارنینگ بو فتنه‌سیگه برداش بېره آلمی، جان سقلش مقصدیده، اوی ـ جایلرینی تشلب، باشلری آققن تامانگه کېتیشگه مجبور بۉله‌دیلر. شونده بو آواره‌لر ایچیده علیشېر نینگ آته‌سی غیاث‌الدین کیچکینه نینگ عایله‌سی هم بار بۉلیب، اولر نینگ کاروانی عراق تامان یۉل آله‌دی.

۱٤٥۲ ـ ییلگه کېلیب، خراسانده بۉله‌یاتگن تېموري شهزاده‌لر اۉرته‌سیده‌گی تخت تله‌شیشلر بیر مونچه وقتگچه تۉخته‌یدی و اۉز ارا کورشلر نتیجه‌سیده خراسان تختیگه ابوالقاسم بابر اېگه بۉله‌دی. هرات هم بو وقتده اگرچه مرکز بۉلمه‌سه ـ ده، اۉزی نینگ اولگی موقعینی تیکلب، هر تامانگه قاچیب کېتگن خلق ینه هراتگه قیتیب کېله باشله‌یدی . غیاث‌الدین کیچکینه نینگ عایله‌سی هم بېش ییللیک آواره‌لیکدن سۉنگ اۉز وطنیگه قیتیب کېله‌دی.

غیاث‌الدین کیچکینه هراتگه قیتگچ، ابوالقاسم بابر درباریگه خدمتگه کیره‌دی. بیر مونچه وقتدن کېین او سبزوار حاکمی قیلیب تعیینلنه‌دی. اما علیشېر هرات‌ده قالیب اۉقیشنی دوام اېتتیردی.

علیشیر قلبیده یاشلیکدن ادبیاتگه نسبتاً هوس اویغانیشده اونینگ عایله‌سیده‌گی ادبي محیط نینگ تأثیری کتّه بۉلگن. تاغه‌لری میر سعید کابلي و محمد علی غریبي یېتوک شاعرلر اېدیلر، علیشیر نینگ اوییده تېز ـ تېز ییغیلیب مشاعره و ادبي بحثلر اویوشتیرر اېدیلر.

علیشېر ۱۰ـ۱۲ یاشلریده ـ یاق ایلک شعرلری بیلن معلوم بۉلیب، کتّه شاعر و عالملر نینگ دقتینی اۉزیگه جلب قیلگن ایدی. اۉزی نینگ «مجالس‌النفایس»یده اَیتیشیچه، ۱۰ـ۱۲ یاشلریده مشهور کېکسه شاعر میر شاهي بیلن مکاتبه قیلیب تورگن. خواندمیر نینگ خبر بېریشیچه، یاش علیشیر نینگ استعدادیدن ممنون بۉلگن لطفي، اونینگ:

عارضین یاپقاچ کۉزومدین ساچیلور هر لحظه یاش،

بۉیله کیم، پیدا بۉلور یولدور، نهان بۉلغاچ قویاش

مطلعلی غزلینی تینگلب، «اگر میسر بۉلسه ایدی، اۉزیم نینگ اۉن‌ـاۉن ایکّی مینگ فارسي و تورکي بیتیمنی شو غزلگه المشتیردیم...» دېگن.

علیشیر تخمیناً ۱۲ یاشلریده ایکن، آته‌سی غیاث‌الدین کیچکینه دنیادن کۉز یومه‌دی. آته‌دن یېتیم قالگن علیشېر، ابوالقاسم بابر ۱٤٥٤ ـ ییلده اۉز پایتختینی هرات‌دن مشهدگه کۉچیره‌یاتگنده او بیلن مشهدگه باره‌دی. آره‌دن بیر ییل اۉترـاۉتمس، ابوالقاسم بابر وفات ایته‌دی. بابر وفاتیدن سۉنگ خراسان ینه تاج و تخت تله‌شیش نتیجه‌سیده قیرغین و اوروشلر میدانیگه ایلنه‌دی. علیشیر ایسه بوندی شرایطده وطنگه قیتیشنی مناسب کۉرمی، اۉزی نینگ مشهدده‌گی مشقتلی حیاتیگه ادامه بېره‌دی.

نوایی اوچون مشهد بېگانه شهر ایدی. اونینگ بو یېرده نه دۉستی بار ایدی، نه‌ـده دستگیری، نه تورر جایی، نه‌ـده بیر لقمه نانی. بیراق او برچه بو قیینچیلیکلرگه چیده‌ب، علم و کمال تحصیلیگه بېل باغله‌یدی. هر حالده علیشېر نوایی اوچون مشهد حیاتی بویوک بیر مکتب ایدی. چونکه اونینگ دنیا قره‌شی و شعري استعدادی منه شو دورده شکللنه‌دی و یېتوکلیککه ایریشه‌دی. علیشېر نوایی مشهدده مشهور شاعر و فاضللردن بۉلگن سید حسن اردشېر و کمال تربتي بیلن دۉستلشه‌دی.

علیشېر نوایی سکّیز ییل غربتدن کېین، آته‌دن قالگن میراثلرینی قۉلگه کیریتیش مقصدیده آنه شهری هرات‌گه قیتیب کېله‌دی. لېکن خراسان پادشاهی ابوسعید میرزا نوایی نینگ قیتیشینی یاقتیرمی، اونگه التفات کۉرستمیدی. نوایی ایکّی ییلگه یقین مدتنی تنگدستلیک و بېچاره‌لیک بیلن هرات‌ده اۉتکزه دی. اما ظهیرالدین محمد بابر نینگ تعبیری بیلن ایتگنده سلطان ابو سعید میرزا علیشېر نوایی‌نی هرات دن «اخراج قیله‌دی». نوایی اۉز وطنینی ترک ایتیب، سمرقند نینگ اوزاق یۉلیگه آتلنه‌دی. او بو وضعیتنی استادی همده معنوي آته‌سی بۉلگن سید حسن اردشېرگه یازگن شعري مکتوبیده بوندی تصویرله‌یدی :

چو سېن‌سېن بوگون عالم اهلیده فرد،

که حالین دې آلغه‌ی سنگه اهلِ درد.
منگه کیم وادینگغه خرسندمېن،
جنابینگغه شاگرد و فرزندمېن.
غمی یېتتی چرخ جفا پېشه‌دین،
هم اول انجمِ خارج اندېشه‌دین.
که بۉلماق وطن ایچره دشوار اېدی،
کۉنگولگه جلا دفع آزار اېدی.

(غرایب‌الصغر)

نوایی سمرقندگه کېلیب، علم و دانش، هنر و ادبیات اهلی بیلن یقیندن تانیشه‌دی. اۉز استعدادی و قابلیتی طفیلی بو یېرده آز وقت ایچیده کتّه آبرو و شهرتگه اېریشه‌دی. سمرقند حاکمی احمد حاجی بېک نینگ حمایتینی قازانه‌دی. احمد حاجی بېک علمپرور و شاعر پېشه کیشی بۉلیب، وفایي تخلصی بیلن شعرلر یازگن. نوایی سمرقندده زمانه‌سی نینگ مشهور عالمی بۉلگن فضل الله ابواللیثي نینگ مدرسه سیده تحصیل آله‌دی. سمرقندده‌گی ادبي و علمي محیط نوایی نینگ حیاتی و ایجادیگه کتّه تأثیر قیلگن بۉلسه‌ـده، نوایی نینگ فعالیتلری هم سمرقند فرهنگي محیطی نینگ رونقی اوچون بې تأثیر بۉلمیدی.

شو ترتیبده، نوایی نینگ فقر و آواره‌لیگی میلادي ۱٤٦۹ـییلگچه، یعنی باله‌لیک دۉستی و مکتبداشی سلطان حسین بایقرا خراسان تختینی اېگلله‌گنیگه قدر دوام اېته‌دی. سلطان حسین بایقرا، پادشاهلیگی نینگ بیرینچی کونلریده‌ـیاق سمرقندگه چاپر یۉللب، نوایی نینگ وطنگه قیتیشینی التماس قیله‌دی. غربتده قیینلگن نوایی دراو اۉز وطنی هرات‌گه قره‌ب یۉلگه توشه‌دی. هرات‌ده سلطان حسین بایقرا اېسکی و قدردان دۉستی علیشېر نواییني صمیمیت بیلن قرشیله‌یدی. مملکتدارلیک ایشلریده نوایی نینگ یاردمینی سۉره‌ب، اونگه مهردارلیک وظیفه‌سینی تاپشیره‌دی. آره‌دن اونچه وقت اۉتمی، نوایی‌گه امیرلیک مقامینی مجبوراً قبول قیلدیره‌دی.

مملکتدارلیک وظیفه‌لری نواییني جوده بند اېته‌دی، شو طفیلی او کتّه‌راق ایجادي ایشلر اوچون قلم تېبره‌تیشگه فرصت تاپمیدی. چنانچه نوایی نینگ اۉزی کېینراق بو وضعیتنی خمسه‌سی نینگ بیرینچی داستانی بۉلمیش «حیرت‌الابرار»ده قوییده‌گیچه اعتراف اېته‌دی:

کیم بار ایدی باشیمه کۆپ محنتیم،
یۆق ایدی باش قاشیغه‌لی فرصتیم.

اگرچه او ۱٤۷٦ ـ ییلده اۆز درخواستیگه کۆره دولت ایشلریدن رسماً بۆشه‌گن بۆلسه‌ـ‌ده، کۆپ وقتلرگچه سیاسي‌ـ‌اجتماعي همده عمراني ایشلردن فارغ بۆله آلمیدی. نهایت او ۱٤۸۲ ـ ییلده قوریلیش ایشلریگه ختم نقطه‌سینی قۆیه‌دی و بو ایشلر نتیجه‌سینی «وقفیه» ناملی اثریده سرحساب قیله‌دی.

بوندن کۆرینه‌دی که، نوایی شونچه بویوک ایجادي ایشلرنی فقط کېچه‌گی اویقو حسابیگه عملگه آشیرگن. او وزارت مقامیدن استعفا قیلگندن کېین، حیاتی نینگ قالگن ییللرینی اۆزبېک تیلی و ادبیاتینی یوکسک چۆقّیلرگه کۆتریش نیتیده بو تیلده بویوک ادبي و بدیعي اثرلر یره‌تیشگه وقف قیله‌دی.

نوایی، حیاتی نینگ بیرینچی باسقیچیده اۆزی نینگ غنایي شعرلری بیلن خلق آره‌سیده کتّه شهرت قازانگن ایدی. ۱٤٦٥ـ۱٤٦٦ ییللرده نوایی غزللری نینگ علاقمندلری اونینگ شعرلرینی تۆپلب دېوان توزیشگه همت قیله‌دیلر. نوایی نینگ اۆزی اېسه ۱٤۷۰ ـ ییل نینگ باشلریده بیرینچی دېوانی «بدایع البدایه» نی تدوین قیله‌دی. کېین ۱٤۷٦ـ۱٤۸۳ ییللر آره‌سیده ایکّینچی دېوانی «نوادرالنهایه»نی توزه‌دی.

غنایي شعرلرده تجربه آرتتیریب شهرت قازانگن نوایی، اېندی اۆزبېک تیلیده داستاني اثرلر یره‌تیشنی اۆز آلدیگه مقصد قیلیب قۆیه‌دی و «خمسه» یره‌تیشگه بېل باغله‌یدی. او ۱٤۸۳ ـ ییلده «خمسه » نینگ بیرینچی داستانی «حیرت‌الابرار»، ۱٤۸٤ ـ ییلده «فرهاد و شیرین»، «لیلی و مجنون»، «سبعۀ سیاره» و ۱٤۸٥ ـ ییلده «سدِ سکندري» داستانلرینی یازه‌دی. دېمک «خمسه»دېک بویوک اثر اوچ ییلدن کمراق وقت ایچیده بیتیب توگتیله‌دی. حال بو که نوایی نینگ سلفلری بونده‌ی بیر ایش اوچون بوتون عمرلرینی صرف قیلگنلر.

«خمسه» علیشیر نوایی ایجادی نینگ یوکسک چۆقّیسینی تشکیل ېېره‌دی. نوایی خمسه‌سی نینگ وجودگه کېلیشی تورکي خلقلر، اَینیقسه اۆزبېک ادبیاتی تاریخیده بویوک حادثه حسابلنه‌دی. خمسه طفیلی اۆزبېک ادبیاتی دنیاده‌گی اېنگ ایلغار ادبیاتلر قطاریدن اۆرین آلدی.

عمرنی ضایع اېتمه، محنت قیل،
محنتنی سعادت نینگ کلیدی بیل

شعارینی میدانگه تشله‌گن علیشیر نوایی اۋز وقتی و امکانیتلریدن نهایت ثمره‌لی فایده‌لنه‌دی. «خمسه»دن کېین ینه کۉپگینه بدیعي و علمي اثرلر یره‌تیب، صنعت، ادبیات و علم و فرهنگ ترقیاتیگه کتّه حصه قۉشه‌دی.

۱۴۸۸-۱۵۰۱ ییللر آره‌سیده علیشیر نوایی بیر قنچه بدیعي و علمي اثرلر یره‌تدی: ۱۴۹۰-ییلده تاریخي منبعلر و «شهنامه» کبی بدیعي اثرلر اساسیده «تاریخ ملک عجم» همده شاعر و عالم سید حسن اردشیر حقیده «حالات سیدحسن اردشیر»ناملی اثرلرینی یره‌ته‌دی، «رسالۀ معما»نی ۱۴۹۱-ییلده یازه دی. شو ییلده ۴۰۰ دن آرتیق ۱۵-عصر شاعرلری حقیده معلومات بېرووچی «مجالس‌النفایس» تذکره سینی یازیشگه باشله‌یدی. استادی و دۉستی عبدالرحمن جامي حقیده «خمسة‌المتحیرین» اثرینی (۱۴۹۲-۱۴۹۴) یره‌ته‌دی، شو ییللرده سلطان حسین بایقرا و باشقه‌لرگه یازگن مکتوبلرینی جمع اېتیب «منشعات»نی توزه‌دی، عروض نظریه‌سی حقیده «میزان‌الاوزان» همده «حالات پهلوان محمد» اثرلرینی یازه‌دی. ۱۴۹۶-ییلده تصوف و صوفیلر حقیده «نسایم‌المحبة» رساله‌سینی بیته‌دی. ۱۴۹۱-۱۴۹۸ ییللر آره‌سیده «بدایع‌البدایه» و «نوادرالنهایه» بیلن کېینگی یازگن شعرلرینی قۉشیب تۉرت دېواندن عبارت «خزاین‌المعانی» کلیاتینی، شو ییللرده فارس تیلیده یازگن شعرلرینی تۉپلب دېوان «فاني»نی توزه‌دی. ۱۴۹۹-ییلده «لسان‌الطیر» داستانینی، اۋشه ییلی مشهور تیلشناسلیک اثری «محاکمة‌الغتین»نی یره‌ته‌دی، ۱۵۰۰-ییلده سۉنگگی علمي-فلسفي کتابی «محبوب‌القلوب»نی یازه‌دی. بولردن تشقری علیشیر نوایی ۱۴۸۲-ییلده اۋز دوری نینگ اقتصادي-اجتماعي توزومی و اۋز ملکلری حقیده «وقفیه»، ۱۴۸۵-ییلده دیني و اخلاقي مسأله‌لرگه دایر «نظم‌الجواهر»، ۱۴۸۵-ییلده «تاریخ انبیا و حکما»، «سراج‌المسلمین»، ۱۴۸۸-ییلده «رسالۀ تیر انداختن» و باشقه اثرلرینی یره‌ته‌دی. بو اثرلرنینگ دېیرلی همه‌سی بیزگه قدر سقلنیب قالگن.

نوایی قیزغین ایجادی ایشلر بیلن بند اېکن، تېموري شهزاده‌لر تخت و تاج تله‌شیب اۋز ارا اوروش و قیرغینلر بیلن آواره اېدیلر. سلطان حسین بایقرا ۱۵۰۰-ییل نینگ یازیده عصیان کۉترگن اۋغلی محمد حسین‌گه قرشی قۉشین تارته‌دی. جنگده غلبه قازانگن حسین بایقرا اۋغلی بیلن یره‌شیب، ۲۸-دیسامبرده هرات‌گه قیتیب کېله‌دی. علیشیر نوایی خسته‌لیگیگه قره‌می، شاه نینگ استقبالیگه چیقه دی. شونده اونینگ صحي حالتی یمانلشه‌دی. بېهوش علیشېر نوایی‌نی هرات‌گه آلیب قیته‌دیلر. ۱۵۰۱-ییل نینگ ۳-جنوریسیده علیشیر نوایی وفات اېته‌دی.

ظهیرالدین محمد بابر، «علیشېر بېک نظیری یۉق کیشی اېردی. تورکي تیل بیله تا شعر ایتبتورلر، هیچ کیم آنچه کۉپ و خوب اَیتقان اېمس» دېب، علیشېر نوایی‌گه حقّاني بها بېرگن. شونینگدېک علیشېر نوایی نینگ اۉزی هم «امیدیم اول دور و خیالیمگه انداق کېلور کیم، سۉزوم مرتبه‌سی اوجدین قوییی اینمه‌گه‌ی و بو ترتیبیم کوکبه‌سی اعلی درجه‌دین اۉزگه یېرنی بېگنمه‌گی» دېب خطا قیلمه‌گن.

علیشیر نوایی ذواللسانین شاعر اېدی. اونینگ قلمی ایکّه‌له تیلده، هم تورک، هم فارس تیللریده تېنگ کوچگه اېگه بۉلگن. اما کۉپراق تورک تیلیده یازگن. بونینگ سببینی نوایی نینگ اۉزی شونده‌ی ایضاحله‌یدی: «بو سۉزلریمدین خصم مونداق بیلمه‌سون و مدعی بو نوع گمان قیلمه‌سون که، مېنینگ طبعیم تورک الفاظیغه ملایم توشگن اوچون تعریفیده مبالغه اظهار قیلورمېن و فارسي عبارتقه مناسبتیم آزراق اوچون انکار و نقیضیغه اصرار کۉرگوزورمېن کیم، فارسي الفاظ استیفاسین و اول عبارت استیقاسین کیشی مېندین کۉپره‌ک قیلمیدور اېرکین و صلاح و فسادین مېندین یخشیراق بیلمیدور اېرکین...» او فارسي شعرلریده «فاني» و تورکي شعرلریده «نوایی» تخلص قیلگن.

علیشیر نوایی دېوانلری، اونینگ باشقه اثرلری کبی، ادبیات، صنعت و علم و دانش اهلی نینگ دقتینی اۉزیگه جلب اېته‌دی و تېزده شهرتی خراسان و ماورالنهر چېگره‌لریدن اۉته‌دی. اونینگ دېوانلری ۱۵ ـ عصرده ـ یاق نه فقط خراسان و ماورالنهرده، بلکه اېران، آذربایجان، شرقي تورکستان، مصر، تورکیه و باشقه مملکتلرده کېنگ ترقه‌له‌دی. علیشیر نوایی دېوانلری ۱۵ ـ عصرده سلطان علی مشهدي، عبدالجمیل کاتب، درویش محمد طاقي، محمد ابن نور، سلطان محمد خندان کبی مشهور خطاطلر تامانیدن قیته ـ قیته کۉچیریله‌دی، لوّاح و مصورلر تامانیدن بېزه‌تیله‌دی. کېینگی عصرلرده هم ماهر خطاطلر تامانیدن قیته ـ قیته کۉچیریلیب، یوزلب ینگی نسخه‌لر وجودگه کېلدی. دېمک، علیشېر نوایی حقلی روشده اۉزینی سۉز ملکی نینگ سلطانی بیلیب، بوتون تورک اولوسینی اۉز فرمانی آستیگه آلگنینی دعوا قیله‌دی:

اگر بیر قوم، گر یوز، یۉقسه مینگ دور،
معین تورک اولوسی خود مېنینگ دور.
آلیبمېن تحتِ فرمانیمده آسان،
چېریک چېکمه‌ی ختادین تا خراسان.

خراسان دېمه کیم، شېراز و تبرېز،
که قیلمیشدور نَي ِکلکیم شکررېز.
کۉنگول بېرمیش سۉزومگه تورک جان هم،
نې یالغوز تورک، بلکه تورکمان هم.
نې ملک ایچره که بیر فرمان ییباردیم،
انینگ ضبطیغه بیر دېوان ییباردیم.

ییگیرمنچی عصرنینگ اۉتّیزینچی ییللریدن باشلب نوایی اثرلری لاتین و کریل الفبالریده تکرار و تکرار چاپ اېتیلدی، همده دنیانینگ بیر قنچه تیللریگه ترجمه قیلیندی. اونینگ اثرلری اساسیده یوزلب تحقیقي مقالەلر و کتابلر وجودگه کېلدی. اما مینگ درد و افسوس بیلن اَیتیش کېرەک که، بو بویوک انسان نینگ قیمتلی اثرلری اۉزی قۉللەگن و یورتداشلری حاضر هم قۉللب کېلەیاتگن الفبا بیلن شو کونگه قدر چاپ اېتیلمەگن، اۉزی تیریکلیگیده یاق شهرتی ربع مسکونگه یاییلگن بوندەی اولوغ انساننی اۉز یورتیده هیچ کیم تنیمسلیگی و اونی تنیتیریشده رسمي مرجعلرنینگ عمداً سکوت سقلشی بویوک فاجعه دیر. بیز منه شو معنوي بۉشلیقنی تۉلدیریش مقصدیده اونینگ اثرلرینی عرب الفباسی اساسیده گی ینگی اۉزبېک تیلی املاسیده چاپ اېتیشنی نیت قیلدیک. بیراق نوایی نینگ بیزگه قالدیرگن بویوک میراثی آلدیده قیلینەیاتگن بو ایشیمیز دېنگیزدن بیر تامچی مثالی. حضرت علیشېر نوایی نینگ بوتون اثرلرینی چاپ اېتیش مسؤولیتی اېسه اونینگ فرزندلری بۉلمیش بیزگه توشەدی. شوندەی اېکن، بو شرفلی ایشگه برچه یورتداشلریمیزنینگ حصه قۉشیشلرینی صمیمیت بیلن کوتەمیز.

دیباچه

شکر و سپاس اول قادرغه کیم، چون عدم آسایشگاهیدین وجود آرایشی آگاهلریغه جلوه بېردی، انساننی سایر مخلوقاتدین نطق شرفی بیله ممتاز قیلدی.

رباعیه:

اول کیم، چو جهان خلقتین آغاز ایتتی،
صنعِ کلکینی نقش پرداز ایتتی.
انسان خیلین نطق ایله ممتاز ایتتی،
نطق اهلینی نظم ایله سرافراز ایتتی.

و حمدِ بېحدّ و قیاس اول صانعغه کیم، چون عبارت جواهرین نظم سلکیگه تارتدی، اول گلشنِ ارم آیيننی نظم اهلی خامۀ گوهر افشانی بیرله رشکِ نگارخانۀ چین و غیرتِ خُلدِ برین یسه‌دی.

رباعیه:

چون خیلِ بشرغه نطق کامین بېردی،
اول نطق ایله نظم احترامین بېردی.
نظم ایچره بلاغت انتظامین بېردی،
ترکیبیده اعجاز مقامین بېردی.

جَلَّتْ آلاؤُه و عَمَّت نَعْماؤُه وَلا إلٰه غَیْرُهُ.

و درودِ نا معدود اول انبیا حلقه‌سی نینگ خاتمیغه کیم، اِنَّ الشِّعْرَ لَحِکْمَةٌ وَ اِنَّ البَیَانَ لَسِحْرٌ نکته‌سی بیله شعرا پایه‌سین حکما مرتبه‌سیغه چیکتی و بیان رتبه‌سین سَحَر منزله‌سیغه تارتتی.

رباعیه:

اول کیم چو بلاغت ایتتی دعوا، اعراب
کؤرگوزدیلر اول دعوی ارا کؤپ اِطْناب.
چون نکته‌سیده قیلدی عیان گوهرِ ناب،
دعواگرِ گوهرلری بؤلدی سیماب.

و صَلّی‌اللّهُ عَلَیْهِ وَ عَلٰی آلِهِ وَ اَصْحَابِهِ وَسَلَّم.
امّا بعد:

سؤز بیت‌الحرمی نینگ بادیه پیمایی و نظم شاه بیتی نینگ زیور آرایی الفَقِیرُالحَقِیر علیشیر المتخلص بالنّوایی سُتِرَعُیُوبُهُ و غُفِرَ ذُنُوبُهُ، انداق عرض قیلور کیم، بو خاکسارِ پریشان روزگار کیچیک یاشدین اؤزومنی شعرنینگ پریشان سوداسیغه گرفتار بؤلغانیمنی و طفولیت زمانیدین کؤنگلومنی نظم نینگ پراکنده وسواسیغه مشعوف و شیفته‌وار بؤلغانین و ماتقدّم شعراسی ملک‌الکلاملری دستوری بیله جمع و ترتیبیده سعی قیلغانیمنی و نیچه مرتبه انینگ تدوینیده مرتبلر ارتکاب قیلیب هر صنف شعرغه زیب و تزیین و آرایش و آیین بیرگنیم نینگ کیفیتین بورونغی دیوانیم فهرستیده کیم، «بدایع البدایه»غه موسوم دور، شرح بیله عرض قیلیب ایردیم. اندین سؤنگره دغی اول جمع و ترتیبدین باشقه ینه هر تقریب بیله هر نوع ابیات کیم، ایتیلیب ایردی و هر نوع غزلیات کیم بیغیلیب ایردی، اول خیال شبستانی نینگ درخشان اخترلریدین و اول کؤنگول مخزنی نینگ درخشان گوهرلرین دغی ایکّینچی دیوانیمده کیم، «نوادرالنهایه»غه مشهور دور، ربط و ترتیب بیریب، دیباچه‌سینده شرح بیله اَعِزّهٔ اصحاب و اَجِلّهٔ احباب خدمتلریده عرض قیلیب ایردیم. اندین سؤنگره خیالیمغه کیلور ایردی و کؤنگلومگه ایورولور ایردی کیم،

رباعیه:

شاعرلیغ ایله شهره قیلیب آتیمنی،

ضایع قیلدیم شعر ایله اوقاتیمنی.
ایمدی توزەیین تیڭریگه طاعاتیمنی،
کۉپ ایلگه مشوش ایتمەی ابیاتیمنی.

رباعیه:

چونکیم قریدیم، عمرنی برباد ایتمی،
کۉنگلومنی بیگیتلر غمیدین شاد ایتمی،
هر لحظه بیراو عشقیده فریاد ایتمی،
حالیم شرحین نظم ایله بنیاد ایتمی.

رباعیه:

ایلّیک بیله آلتمیشقه ییتتی قدمیم،
نی معنا کیم، بۉلمەدی ایرکین رقمیم،
نی طرفه که، ثبت ایتمەدی ایرکین قلمیم
کیم، یۉق بیریدین خاطر ارا جز المیم.

اگرچه بو نگارش تاپقان ایکّی دیوان ترتیبیده و گزارشقه کیرگن ایکّی دفتر تدوینیده هم بو فقیرِ نامراد و حقیرِ ناشادغه هیچ اختیار یۉق ایردی، نیچونکه برچەسی سلطاني حکملر و احسان و تحسینلر و خاقاني امرلر و تعلیم و تلقینلر بیله ایردی، اندین سۉنگره خود خاطرغه کیلمس ایردی کیم، بیر غزل حسن بهاری غزاللری تعریفیده یا عشق آتشکدەسی شرارەلری توصیفیده توگتگەیمین، بلکه بیر بیت بیر شۉخ نینگ جمالِ دلفروزی بابیده یا اۉز کۉنگلوم نینگ درد و سۉزی شرحیده نظم سلکیگه کییوره آلغه یمین یا خیالیمغه کیچوره آلغەیمین.

رباعیه:

کامین قیلور ایرمیش آدمیزاد خیال،
نقش ایلر ایمیش کۉنگلیگه یوز فکرِ محال،

موندین غافل قالیب که، حی متعال
کېلتورگوسی تانگله انینگ آلیغه نې حال.

رباعیه:

هم دېمگیده یۉق اعتبارې کیشیگه،
هم قیلماغیده یۉق اختیارې کیشیگه.
تقدیر ارا چون یۉق اقتدارې کیشیگه،
نې قیلغانیغه نې اېرک، بارې کیشیگه.

ینه روزگار حوادثیدین اول فکرلر برچه کۉنگلومدین باردی عشقِ عاجزکش ظلم و بېدادی اول خیاللرنی خاطریمدین چیقردی، آلیمغه آنچه دشوارلیغلر یوزلندی و تېگرمگه آنچه صعب گرفتارلیغلر اَیلندی و سپهر باشیمغه آنچه بلا تاشی آتتی و عشق سپاهی نینگ لگدکوبی ضعیف پیکریم بیله سۉنگکلریمنی آنچه اپاق آستیده اوشتتی کیم، نې سۉزومدین خبریم و نې اۉزلوگومدین اثریم قالدی. عشقیم آشوبی طغیانیده هر صعوبت کیم یوزلنور اېردی، چون بیر همدرد رفیقیم یۉق اېردی، که دردیمدین شمه‌یی اظهار قیلغه‌یمېن، بیرار بیت بیرله اول حال مضمونین نظم قیلیب کۉنگلومنی خالی قیلور اېردیم و جنونوم شدتی غلیانیده هر آشوب کیم، آلیمغه کېلور اېردی، چون همزبان مشفقیم یۉق اېردی، که مخفي اۉتومنی آشکارا اېتگه‌یمېن، بیرار مطلع بیله اول معنانی ادا قیلیب، قتیغ حالیمنی شرح اېتر اېردیم. بو واسطه بیله کۉنگلوم اۉتیغه آرامې و عشقیم بېدادی ناهموارلیغیغه اندامې حاصل بۉلور اېردی.

بو نوع بیله آز وقتده کۉپ شعر اَیتیلدی و هر نوع نظم تېگرمگه ییغیلدی. عشقیم شور و غوغاسی وقتیده و جنونوم تاراج و یغماسی فرصتیده خود قیده آنچه تسکین و سامانیم بار اېدی کیم، اَیتیلغان پریشان ابیاتقه جمع و ترتیب بېره آلغه‌یمېن و ییغیلغان پراکنده شرحِ حالاتقه ربط و قاعده قۉیه آلغایمېن. چون اول تاریخدین مدتې اۉتتی و اول وقتدین فرصتې اراغه کیردی، فلک حوادثی نینگ اول قتّیق اېسه دورغان صرصری تسکین توتتی و اول رنج و تشویشدین ییللر رنجورلوق تارتقان تن‌دېک، بلکه جانیمدین مهجور قالغان بدن‌دېک چیقتیم، نبضیمغه حرکت معدوم و نَفَسیم نینگ کیرر-چیقری نامعلوم، تنیم اۉن قتله اندین ضعیفراق کیم نال و کۉنگلوم بیر زمان اۉز حالیده بۉلسه، ینه اۉن ساعت بېحال.

و ایکّی مرتب بۆلغان دېوانلردین ینگی اَیتیلغان ابیات عددی اکثر و هر بیتی لفظ و معنا بیله درجلیغ گوهر دېمەی کیم شعلەلیغ آذر؛ خاطرغه کېلور اېردی کیم، اگر بو اوراققه ربط و ترتیب بېریلمەسە، بیر حوادث تند بادی اېسگچ، هر صفحەسین بیر یان ساوورغی و اگر بو گلبرگلرنی زېب و آیین بیله بیر گلدسته باغلنمەسە، بیر نوائب نسیمی یېتگچ، هر ورقین بیر یان اوچورغەی، و اگر ربط و ترتیبینی هوس قیلسم، هوسیمغه قَیده اول قوّت که، ایکّی بیتنی بیر-بیریگه مربوط باغلشتوره آلغی و خیالیمده قیده اول جمعیت و حالت که ایکّی لفظین بیر-بیریگه یرشتوره آلغەی. بو عجزدین خامم تیلی لال و بو زبونلوقدین اۆز تیلیم شکسته مقال اېردی کیم، ناگه عنایت نسیمی هدایت گلشنی رایحەسین یېتکوره کیریشتی و سعادت مُنهیسی دولت روضەسی مژدەسین کېلتوره باشلەدی، یعنی حکمِ قضا جریان و فرمانِ واجبا لاذعان بو بنده آتیغه اول سلطانِ صاحبقراندین یېتیشتی کیم، قوللری حکمیدین عظیم‌الشأن سلاطین باش تارته آلمسلر و بندەلری فرمانیدین نافذ فرمان خواقین بۆیون تۆلغای آلمسلر.

رباعیه:

شاهې که، فلک‌که یېتسه فرمانی انینگ،
تاپماققه سکون سرعتِ دورانی انینگ.
گر حشرغه تېگرو بۆلسه پایانی انینگ،
قیلماق حرکت بۆلمەغای امکانی انینگ.

رباعیه:

مینگ بندەسی خاقان بیله قیصر ینگلیغ،
یوز چاکری دارا و سکندر ینگلیغ.
هم تختیغه پایه چرخِ اخضر ینگلیغ،
هم تاجیغه قبه مهرِ انور ینگلیغ.

رباعیه:

موروثي قول جنسِ بنی آدم انگه،

میراث ایله ملک جملهٔ عالم انگه.
حیران کرم و جود ایشیده حاتم انگه،
نوشیروان عدل ایچینده تابع هم انگه.

رباعیه:

فعّالِ قضا حکمیغه انباز کېلیب،
غدّارِ قدر امریغه دمساز کېلیب،
بزمی ارا زهره نغمه پرداز کېلیب،
انجامِ زمان دوریغه آغاز کېلیب.

رباعیه:

اقبال انگه دولت میی پیوست توتوب،
بو باده بیله جانین انینگ مست توتوب،
حق آنی سپهردین زبردست توتوب،
توفراغدین اول ولې اۋزین پست توتوب.

رباعیه:

حق کۆنگلین انینگ بیلیک‌که مخزن ایلب،
هر فنده اریغ ذاتینی یکفن ایلب.
جاهی تختین چرخِ مثمن ایلب،
توفراق‌دېک اول اۋزین فروتن ایلب.

رباعیه:

هم قبلهٔ اقبال حریمِ جاهی،
هم کعبهٔ آمال بییک درگاهی،

شهلرنینگ دردمندی و آگاهی،
بو طرفه که، دردمندلرنینگ شاهی.

اَلسُّلْطَانُ ابْنُ السُّلْطَانِ وَالْخَاقَانُ ابْنُ الْخَاقَانِ مُعِزُّالسَّلْطَنَةِ وَالدُّنْیَا وَ الدِّیْنِ اَبُوالْغَازِی سلطان حسین بهادرخان خَلَّدَاللّٰهُ تَعَالٰی مُلْکَه وَسُلْطَانَه وَاَفَاضَ عَلَیالْعَالَمِیْنَ بِرَّه وَاِحْسَانَه.

رباعیه:

بۆلغانچه سپهر دوری کامی بۆلسون،
افلاک اوزه بزم احتشامی بۆلسون.
هم درگهی شاهلر مقامی بۆلسون،
ییلده بیر الرغه بارِ عامی بۆلسون.

رباعیه:

هر لحظه قیل انگه یوز عنایت، یارب،
آلیغه یاروت شمعِ هدایت، یارب،
هم عمرینی ایله بی‌نهایت، یارب،
هم دولتیغه یېتورمه غایت، یارب!

بو ینگلیغ فلک تزیین درگاهدین و بو نوع عرش آیین بارگاهدین، خطابِ صدمت آمیز و حکمِ حیرت انگیز یېتیشتی. مضمونی بو کیم، ای قدیمي بندۀ خاص و ای بایري خادمِ ذَوِیاِلاخْتِصاص بورونغی ایکّی دېوان کیم، بیزنینگ حکم و خطابیمیز بیله مرتب قیلدینگ و کلیات و جزئیاتین بیزنینگ مشورت و تعلیم و اِستصوابیمیز بیله توزتتینگ کیم، بیری نینگ عشق آمیز ابیاتیدین بو اېسکی دَیرنینگ رفیع طاقیده عشّاق نینگ شور و غوغاسی دور و ینه بیری نینگ شوق انگیز غزلیاتیدین بو قدیمي مَنیع گنبد رواقیده محبت اهلی نینگ هوی و علالاسی. اندین سۆنگره ییغیلغان اشعارنینگ و نظم رشته‌سیغه تارتیلغان دُرِ شهوارنینگ عددی بورونغی دېوانلردین آرتقان چاغلیغ دورور و بو لطافت صفات خوبلر و

ملاحت سِمات محبوبلر بیله ینه ایکّی دېوان ترتیب بېرسه بۋلوردېک معلوم بۋلەدور. نېتگونگدور کیم بو ایشدین دلبندراق بۋلغەی و نې قیلغونگدور کیم، بو شغلدین سودمندراق بۋلغەی. اېمدی اولٰی بو دور کیم، بو غریب ایشگه کۋنگول کېلتورگەیسېن، بلکه حکم بو اېرور کیم، بو عجب امرغه خامه سورگه یسېن و تفکر خلوتگاهیده خیال شوخ و رعنالری بیله بزم توزگەیسېن و تا فلک گردش قیلور بشر جنسی نینگ خیالیغه کېلمەگن اعجوبەنی اېلگه کۋرگوزگەیسېن. اۋزونگ بیلورسېن کیم، نظم حریمی نینگ خاصلری و شعر بحری نینگ غواصلری کیم، روح پرور نوالیغ انفاسلریدین زمانه بزمی تۋلوبتور و خیال دریاسیدین چیقرغان قیمتي گوهرلریدین دوران لباسی جواهر بیله مرصع بۋلوبتور، هیچ قیسی عالم نینگ ربعِ مسکونین آله آلمیدور و تۋرت گوهردین مرکب بۋلغان بشر خیلی هیچ قَیسیدین تۋرت دېوان یادگار قالمیدور. بیر اۋز عصریده گنجِ معنوي امیر خسرو دهلوینی دېرلر کیم، سلطان ملکشاه آلپ ارسلان آتیغه تۋرت دېوان مرتب قیلمیش بۋلغەی و خاتمەسینی انینگ آتی بیله مذیل اېتمیش بۋلغەی و بو ایشی اول زمان نینگ یخشی-یمانی قولاغیگه یېتمیش بۋلغەی، اگرچه بو سۋز مذکور دور، اما اول دېوانلر معدوم دور و اول معدوملرنینگ اگرچه اسامیسی موجود دور، اما وجودی نامعلوم دور. خیالیغه اۋتکریب، ورققه نگارش قیلمەغان مو اېرکین، یا تیلیگه کېچوروب، ترتیب یوزیدین نسققه گزارش بېرمەگن مو اېرکین کیم، «خمسه»سی و سایر منظوم کتب و رسایلی اۋز حالی بیله موجود دور. بو تۋرت دېوانی زمان اهلیدین مهر و وفا و انصاف و مروتدېک نابود. چون سېنگه توفیق مدد قیلیپتور و بو مقصودنینگ هیچ کیمگه ییغیلمەغان مادەسی ییغیلیپتور، تیلربیز کیم، فرصتنی غنیمت بیلگەیسېن و بو مدعا حصولیغه رغبت قیلغەیسېن.

بو حکم چون قولاغیمغه یېتیشتی، عجز و زبونلوق اۋتی نینگ دودی کۋنگلومدین دماغیمغه یېتیشتی کیم، حکم قوی اېردی و محکوم ضعیف و امر بغایت کلي اېردی و مأمور اسرو نحیف و رعشه پیکریمغه تزلزل سالدی و حواس و خیالیم خیلی بیر-بیریدین قۋزغالدی. نې عذر ایتورغه زهره و جرأتیم و نې قبول قیلورغه حوصله و قوّتیم، اگرچه عذر دلپذیر اېمس اېردی، اما اۋز عجزِ حالیمنی عرضغه یېتکورمکدین هم گزیر اېمس اېردی.

رباعیه:

دېدیم که، بو ایشده کیم، بۋلورمېن مأمور،

هر نېچه کیم توتمه‌سم اۋزومنی معذور،
لېک ایشته که، اژدهاغه کېلتورگه‌ی زور،
زور اېتگه‌ی اۋزیگه، ایسته‌سه قیلماق مور.

اول همایون ضمیرنینگ آیینهٔ گیتی نماییده روشن و پیدا دور و اول پاکیزه کۆنگول نینگ جامِ جهان آراییده مبرهن و هویدا کیم، بو بندهٔ فقیرغه نې ناتوانلیغلر شکست بېردی و بو ذرهٔ حقیرغه نې سرگردانلیغلر دست بېردی. اگرچه مرضیمغه صحت امیدی پیدا بۆلوپتور، اما هنوز غذا بیله شربت کیم، ایچیلور یېیلور، مثقال ترازوسی بیله تارتیلور و تانگدین آقشامغچه ساعت شیشه‌سیغه کۆز تیکیلور و اگرچه ضعفیمغه قوّت امکانی ظاهر بۆلوپتور، اما هنوز بوزوغ کاشانه‌مدین چیقرغه قۆپماق تیله‌سم، آسیلغان ادبار عنکبوتی تارلری دستگیریم بۆلوب مدد یېتکورمه‌گونچه، تېبرنمک‌که تاب و توان و حرکتقه مقدور، بلکه امکان یۆقتور؛ پشه یوز پیلِ دمان تارته آلمه‌غان یوکنی نېچوک تارتقی، به تخصیص کیم، مجروح و رنجور دغی بۆلغه‌ی، مورچه مینگ شیرِ ژیان قیله آلمه‌غان ایشنی نېچوک قیله آلغه‌ی، خصوصاً کیم، بېمار و صحت طریقیدین مهجور دغی بۆلغه‌ی.

رباعیه:

اوّل ایکّی دېوانغه چو قیلدیم رغبت،
هم اېردی ییگیتلیک مددیم، هم صحت،
بۆلدوم چو قری و خسته، یۆق اول قوّت،
کۆرگوزگه‌لی انداق نیمه‌لرگه جرأت.

کُلّیراق بو کیم، اول دواوین ترتیبیده سلطانِ صاحبقران نینگ عالي طبعی نینگ اصلاح و اهتمامی بېحد و هر جزوي نکته‌ده تغییر و تعلیمِ مالاکلامی بېعدد اېرکن جهتدین اول ایش سرانجام صورتین پیدا قیلدی و افتتاحیدین اختتامیغه دېگونچه ترتیب رقمی چېکیلدی. بو ضعف و ناتوانلیغیم زمانیده بو عجز و زبونلوق و بې سامانلیغیم طغیانیده سلطانِ صاحبقران نینگ رأی عالم آرایی و ضمیرِ خورشید تأثیری گۆیا که بعضِ اوقاتده عالم کشوری فتحیغه عزمساز و بعضی حالتده کشور اهلی آبادانلیغیغه سِحر پرداز

و بعضی زمانده عیش و نشاط بیله ایلیگی زر پاش و بعضِ آوانده طاعت و عبادت بیله کۉزی گوهر پاشلیققه متأمل و مشتغل اوچون بو خاشاک دریادېک کۉنگلیگه کیرمس و بو ذره قویاش‌دېک ضمیریغه پیدا اېرمس. و سلطانِ صاحبقران نینگ همت یوزیدین اهتمامی و سعی غایتیدین تعلیمِ بردوامی بۉلمه‌سه، موندا‌ق دشوار ایش ایلگری بارماغی متعسر، بلکه خیالیمغه کېچورماغی متعذر دور.

موندا‌ق حکم بۉلغاندین سۉنگره گه‌ـ‌گاهی حالیمدین آگاه بۉلمه‌سه نېتکه‌یمېن و لحظه‌ـ‌لحظه احوالیمدین خبر توتمه‌سه نېته آلغه‌یمېن. قومورسقه سلیمان نینگ خاطریغه کېلمه‌سه نې محلِ تعجب و تحیر، سُها چرخِ گردان سطحیده کۉرونمه‌سه، نې محلِ حیرت و تعذر. بو خاکسار چون بو دردِ دللریمنی اظهار و نامرادلیغلریمنی آشکار قیلدیم و مَذلت توفراغیغه تظلم بیله ییقیلدیم، عنایت بارگاهیدین صدا کېلدی و هدایت کارگاهیدین ندا یېتیشتی کیم، کۉنگلونگنی سالمه و بو نوع سودا بو وسواس خیالیغه قالمه کیم، بیز هیچ حالده سېنینگ حالینگدین غافل اېرمس اېرکندوربیز، اما بو حالدین سېن غافل و کۉنگلومیزدین هرگز یادینگ زایل اېرمس اېکن دور و بو معنا سېنینگ کۉنگلونگدین زایل. انداق که بورونغی ایکّی دېوانینگ تکمیلیده رعایتدین هیچ نوع تغافل واقع بۉلمه‌دی و رهنمالیغ و عنایتدین هیچ تورلوک تکاسل صورت باغلمه‌دی، اېمدی دغی هم اول دستور بیله، بلکه اندین هم آرتوقراق، مونده هم اول قانون بیله، بلکه اندین هم افزونراق احوالینگدین خبر توتولغوسی دور و هر آز وقتده سر وقتینگغه یېتیلگوسی دور. چون ضعفِ حالینگ بیزگه ظاهر و پیدا دور و چون شکستِ احوالینگ بیزگه روشن و هویدا دور، مرحمت و نواسازلیغلر بیله هر مشکلینگ بۉلسه حل قیلینغوسی دورور.

رباعیه:

شه‌دین چو بو نوع لطف و احسان تاپتیم،
امّید دغی بېحد و پایان تاپتیم.
ظلمت ارا اېردیم، آبِ حیوان تاپتیم،
یۉق‌ـ‌یۉق که، اۉلوب اېدیم، ینگی جان تاپتیم.

کۉنگلومگه اۉزگه قوّت کیردی و طبعیمگه اۉزگه جودت و جلادت حاصل بۉلدی، کلکیم جَردهٔ تېز کامیغه اۉزگه روانلیغ و خیالیم سحابِ برق خرامیغه اۉزگه گوهر افشانلیغ یوزلندی. قبول برماغین

کۉزومگه و منت ایلگین کۉکسومگه و جان پرور سۉزومگه قۉیدوم و ضمیر خلوتگاهینی خواطر غوغاسیدین معرا و کۉنگلوم زیستگاهینی وساوس هجومیدین مبرا قیلدیم. خامه اوچین تیز ایتتیم و طبع آبِ حیاتین آتش انگیز. و اۉتکن ایامده ایتیلغان مطلعلر صبحِ بدایتین مقطعلر شامِ نهایتیغه پیوسته و کیچکن هنگامده بیتیلگن پریشان ابیات گوهرلرین تکمیل رشته‌سیغه تارتماق بیله پیوسته قیله باشله‌دیم.

رباعیه:

کون بار ایردی کیم بیر غزل و ایکّی غزل،
بل اوچ غزل و تۉرت غزل بعضی محل.
مهوشلردیک باری لطافتده مثل،
باغلب کیبیان یوزگه حله تۉنغه حلل.

بو نزاهت شبستانی نینگ پرده نشینلری یوز مینگ زیب و زینت بیله طبع خلوت خانه‌سیدین جلوهٔ ناز قیلیب چیقیب، سایر ابنای جنس سلکیگه کیررلر ایردی و بو ملاحت نگارستانی نینگ نازنینلری مینگ تومن آرایش و نمایش بیله خیال خلوت خانه‌سیدین خرامِ دلنواز بیله حرکت کۉرگوزوب، ینه ابکارِ فتنه آثارغه قۉشولورلر ایردی. چون بو موزون حرکتلیک دلکشلر و بو مطبوع صفتلیک شوخوشلر ایلّیک، آلتمیش یا یوزگه یقین بۉلسه‌لر ایردی، بو فقیرِ سودایي بیر تاجردیک کیم، ملک‌التجار دیسه بۉلغه‌ی،

رباعیه:

یوز حور صفت برچه‌سی نینگ ناز و فنی،
کشمیري و رومي و ختا و ختني،
کیم بیر شه اوچون کیتورگه‌ی اول طائفه‌نی،
تاجر اۉزین ایلرگه بها بیرله غنی.

کشمیریسی سِحرسازلیغده دلربا و دلکش و رومیسی تورکتازلیقده کافر آیین و فرنگي وش و ختاییسی خونریزلیقده ناوکزن و شیر شکار و خُتَنیسی فتنه انگیزلیغده شیرافگن و غزاله کردار، بو شمایل

و آیین بیله و بو زیبالیغ و تزیین بیله سلطانِ صاحبقران نینگ حرم سراییغه کیورور ایردیم و بیرین-بیرین اول حضرت نینگ کیمیا اثر نظریغه ییتکورور ایردیم.

و اول حضرت عنایت کۉزی بیله اول رعنالرنی کۉروب و التفات نظرین هر بیریگه ییتکوروب، قیسی بیری نینگ حریر و حُلّه‌سیده قصورې کۉرونسه یا اول حله و حریرنی مرصع قیلغان جواهرده عدمِ مناسبت سببیدین فتورې ظاهر بۉلسه، اول لباسلرنی چیقریب، خزانهٔ خاصدین مناسب رنگلیغ خز و دیبا لباسلر برچه قیمتې گوهرلر بیله ترصیع قیلغان کیلتوروب اول شوخلرغه کییدورور ایردی و هر قیسینی اۉز مناسبتیغه کۉره ترتیب بیله اۉز عالې مجلسیده اۉلتورتور ایردی. یعنی ایتیلغان ابیات برچه لطایف آثار و ثبت بۉلغان اشعار برچه ظرایف شعار کیم، ایلّیک، آلتمیش یا یوز غزلغه یقین ییغیلسه ایردی، حضرتِ سلطانِ صاحبقران نینگ فردوس آسا صحبتیده و سپهر فرسا حضرتیده حاضر قیلیب عرضغه ییتکورور ایردیم و اول حضرت الرغه شفقت یوزیدین باقیب، قیسی معنا شوخی نینگ کیم ترکیب خلعتیده و الفاظ کسوتیده بې‌تکلفلوق کۉرسه، اۉز گنجینهٔ ضمیری خزانه‌سیدین مناسب الفاظ بیله اول لباسلرغه تغییر بیریب و اول الفاظ کسوتیده صنایع جواهریدین نامناسبلیغ معلوم قیلسه، اۉز خزانهٔ خاطری گنجخانه‌سیدین یاقوت و لعلِ رنگین و گوهر و دُرِ ثمین بیله اول زیب و زینتقه تبدیل ییتکوروب، هر غزلنی ترتیب یوزیدین اۉز اۉرنیغه رقم قیلور ایردی.

و بو فقیرِ بې بضاعت و بو حقیرِ بې استطاعت اول تعلیملرنی اۉزومگه دستور قیلیب هم اول دستور بیله اول ضبط و ترتیبغه شروع قیلور ایردیم. موندین باشقه دغی اول حضرت نینگ کۉپ خاصه معنالری خیالاتین و غریب مضمونلری مقالاتین و دلپذیر تشبیهلری نزاکتین و بینظیر تنبیهلری جزالتین بورونغی ایکّی دیوانیم دیباچه‌سیده شرح بیله مذکور قیلیب ایردیم و تفصیل بیله مسطور ایتیب ایردیم. بو دیوانلرده دغی هم اول دستور بیله معانی جواهرِ شاهواریدین و الفاظ نقش و نگاریدین و ترکیب سلاست و لطافتیدین و چاشنی حالت و حرارتیدین هیچ جزوې جزئیاتدین یۉقتور کیم، اول حضرت نینگ مبارک طبعی نینگ انده کلې دخلی بۉلمه‌میش بۉلغه‌ی. بلکه اصل خیال اول حضرت نینگ بۉلوب، بو بنده هم اول حضرت نینگ بویروغی تعلیمی بیله انده جزوې دخلې قیلمیش بۉلغه‌یمین. بو جهتدین بۉله آلغای که، بو دیوانلر اول حضرت نینگ عدیلسیز طبعی‌دیک بینظیر و هر شاه بیتی اۉز همایون ذاتی‌دیک عالمگیر بۉلغه‌ی. چون بو معنی گوهرلری برچه اول حضرت نینگ طبعی بحریدین و ذهنی کانیدین

حاصل بۆلدی و الفاظ و عبارت خزاینی هم اول معنالر گوهریدین تۆلدی، بو معنادین انینگ آتین «خزاین المعانی» قۆیولدی.

رباعیه:

یارب، بو خزاین که مېن اېتتیم معمور
کیم خازنِ جنت انگه خوشتور گنجور،
چون کېلدی فتورلوق کۆنگوللرگه سرور،
بېرمه اندین کۆنگول سروریغه فتور.

رباعیه:

بو بحر که، گنجلر مکانی دېدیلر،
هر قطرەسین آبِ زندگانی دېدیلر.
شه مخزنِ طبعیدین نشانی دېدیلر،
کیم آنی «خزاین‌المعانی» دېدیلر.

اگرچه خورشیدِ عالمتاب نینگ فلکنی بیر دوره قیلغان زمانیغه ییل آت قۆیوپتورلر و ییل کیم عبارت تۆرت فصلدین دور، هر فصلغه دغی بیر آت تعیین قیلیبدورلر. بو نیّرِ اعظم فلکنی بیر دوره قیلغانی نینگ ماننده کیم، بحري و کاني و نباتي و حیواني نینگ نتایجی انده ظاهر بۆلور، مونده دغی جمیع اول نتایجدین دلیل و اثر تاپسه بۆلور. تۆرت فصلی نینگ مقابلەسیده کیم، تۆرت دېوان واقع بۆلوپتور، هر قیسیغه بیر مناسب آت در بایست اېدی، اول سببدین اوّلغی دېواننی کیم طفولیت بهاری غنچەسی نینگ عجیب گللری و صغر گلزاری باغچەسی نینگ غریب چېچکلری بیله آراسته بۆلوب اېردی، «غرایب‌الصغر» دېییلدی. و ایکّینچی دېواننی کیم، ییگیتلیک و آشفته‌لیغ و شباب و آلفته‌لیغ یازی و دشتیده یوزلنگن نادر وقایع بیله پیراسته بۆلوب اېردی «نوادرالشباب» اتلدی. و اوچونچی دېواننی کیم، وسط‌الحیات میخانەسیده عشق بیله شوق پیمانەسیدین یوزلنگن بدیع نشاطلر کیفیتین یازیلیب اېردی، «بدایع‌الوسط» آت قۆیولدی. و تۆرتونچی دېواننی کیم، عمرنینگ آخرلریده یوزلنگن عشق درد و رنجی

فایده‌لری کیم، جانسوز آه اورماق و جان تاپشورماقدور کیم، انده ثبت بۉلوپتور، «فوایدالکبر» لقب بیریلدی.

امید اول کیم، بو تۉرت دیوان کیم، سلطانِ صاحبقران آتی بیله مذیل دورور و القابی بیله مطرز، هم انینگ آتی‌دیک ربعِ مسکونده تۉلغه‌ی و هم انینگ القابی‌دیک تۉرتونچی کۉک‌که دیگینچه منتشر بۉلغه‌ی. شکر کیم، بو بنده نظم وسیله‌سی و شعر واسطه‌سی بیله تمام عمرومنی اول حضرت نینگ مدحی بیله کیچوردوم و برچه حیاتیمنی انینگ دعاسی بیله اۉتکردیم.

طفولیت آوانی کیم، ییتّی-سیکّیز یاشدین ییگیرمه یاشقچه چینه‌سه بۉلغه‌ی کیم، عمر فصولی نینگ نو بهاری و حیات گلشنی نینگ شگوفه و گلزاری دور، انینگ مدحیده «غرایب‌الصغر» بیله صرف قیلدیم.

شباب زمانی کیم، ییگیرمه‌دین اۉتّوز بیشگچه دیسه بۉلغه‌ی کیم، هم بو فصول نینگ یازی دور کیم، ییگیتلیک چشمه ساری نینگ حیاتبخشلیگی نینگ آغازی دور، انینگ وصفیده «نوادرالشباب» بیله کیچوردیم.

و کهولت ایامی کیم، اۉتّوز بیشدین قیرق بیشگه دیگینچه قیاس قیلسه بۉلغه‌ی کیم، بو فصول نینگ خزانی دور کیم، تیریکلیک باغی نینگ برگریزی نینگ نشانی دور، انینگ تعریفیده «بدایع‌الوسط» بیله اۉتکردیم.

و قیرق بیشدین آلتمیش یقینیغچه کیم تعیین قیلسه بۉلغه‌ی کیم، بو فصول نینگ قیشی دور کیم، کیشی نینگ خم قد بیله عدم یۉلیغه کیریب، زمان اهلی بیله خیر باد قیلیشی دور، انینگ دعاسیده «فواید الکبر» بیله نهایتقه ییتکوردوم.

رباعیه:

صرف ایتتیم انگه عمر بهارین داغی،
بوستانِ حیات و لاله زارین داغی،
آلیده خزانِ زر نثارین داغی،
کافور فشان قیش بیله قارین داغی.

و بو اوقات مابينيده هر مقدار کيم، فرصت تاپتيم، خواه «خمسه» نظميدين و خواه «نظم‌الجواهر» و «مجالس‌النفايس» و «زبدةالتواريخ» و ساير تصنيفلر اشتغاليدين هم اول حضرت دعای دولتيغه اوقاتيمنی صرف قيلديم. و بحمداللّٰه انداق مرادلر کسب ايتتيم کيم، مينينگ ابنای جنسيم نينگ يوزيدين بيريگه ميسر بؤلميدور و انداق مقصودلرغه ييتتيم کيم، الر کيم، مين‌ديک يوز، بلکه مينگ قوللری بار ايردی، بيری نينگ ساغرِ آرزوسی مينگه نشاط ييتکورگن می بيله تؤلميدور. بحمداللّٰه تعالی که، بو اوقاتده کيم عمر واديسی نينگ کؤپراغين انينگ دولتيدين مرادلر بيله قطع ايتيبمين و حيات نينگ نهايتيغه کاملر، بلکه کامرانليغلر بيله ييتيبمين، هيچ تورلوک ارمان خاطريمده قالميدور و هيچ نوع آرزو کؤنگلومده سيغنانين خياليم تاپه آلميدور. هر نی دنيا مرادی و ظاهر کامرانليغی دور، سوروبمين و سؤزوم نينگ صيت و صداسين انينگ مدحيده ييتّی فلککه ييتکوروبمين. اولچه آرزو حيثيتيدين و ارمان جنسيدين قاليپتور، آخرت يؤلی نينگ سهولت و آسانليغی و باطن ملکی نينگ اِيالت و کامرانليغی دور. و اول وابسته دور حق سُبْحَانَه و تَعَالٰی نينگ توفيقی بيله امری اطاعتيغه و رسول صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم شفاعتی و شريعتی نينگ متابعتيغه. اميديم اول دور کيم، اول حضرت دولتيدين بو اقبالغه دغی سر بلند و بو سعادتقه دغی بهره‌مند بؤلغه‌يمين.

بو بابده بير نيچه سؤز اؤز عرضِ حاليمنی تيلرمين کيم، ظاهر قيلغه‌يمين و اول نشاطيم گلی آچيلغاندين مين هم نشاطدين غنچه‌ديک آچيلغه‌يمين و اول عرضه داشتيم سوادين بو ديباچه ذيليده ثبت ايتکه‌يمين و بيتکوچيلرگه هم بو فهرستدين بو عرضه داشتنی ايرمسقه وصيت ايتکه‌يمين، تا کون سؤنگه‌ی بو ديباچه‌نی اؤقوغان ايلگه بو عرضه داشتيم بيله بو مدعامغه ييتکنيم نشانه‌يی بؤلغه‌ی واضح و دليلی بؤلغه‌ی لايح. بو جهتدين تا عالم انقراضی بؤلغوسيدور، سلطانِ صاحبقران دولتيغه دعا قيلغه يلر و شفقت و بنده پرورليغيغه ثنا ديگه‌يلر.

قوللوق عرضه داشت اول کيم، بو بنده‌غه ياش اولغايغان چاغده ضعفی يوزلندی و اول ضعف رشته‌سی رشته‌ديک ضعفليغ پيکريمغه انداق چيرمندی کيم، اول قوياش‌ديک ضميرغه روشن دور. حالا مزاجيم استقامتدين منحرف و بدنيمده نيچه مرضِ مختلف دور و اَطِبّا علاجيمدين عاجز و معزول و اَحِبّا مزاجيمدين متعجب و ملول. دماغيم پريشانليغيدين سؤزوم نامربوط و خياليم آشفته‌ليغيدين حاليم نامضبوط. بغريم قيزيغانيدين جسميمده حمّایِ لازم و کؤنگلوم آزغانيدن باشيم ايلنماغی و کؤزوم قاررماغی دايم. نی تانگدين آقشامغچه اؤزومگه بير دم غذادين کام، نی آقشامدين تانگغچه طرفةالعينی

کۉزومگه اویقودین آرام. خاطریم سودا آمیز خیاللردین مشوش، بې سر و دللیقدین هر نېچه دلکش سۉز بۉلسه کۉنگلومگه ناخوش. معدهم نینگ هضم قیلور غذاسی زمانه اهلی نینگ ایذاسی، کۉنگلوم نینگ نشاط بزمیده میِ نابی فلک تیغی آقیزغان بغیر خونابی. ناتوانې کیم، یوقاری مذکور بۉلغاندېک غذا قیلور، آشی مثقال تاشی بیله بۉلغه‌ی، اگر گاهی ضعیف خاطری شربت میلی قیلغه‌ی، اول دغی بو تاش ترازوسی بیله تارتیلغه‌ی، کیشی قۉلده‌مه‌یین یېردین قۉپریده کۉپ آزار بۉلغه‌ی و عصا مددی بۉلمغونچه یېردین قدم کۉترمَگی دشوار، سیر هواسین قیلسه ایکّی انسانغه آتلندورور-توشوریده حمّالوشلیق و آتلنغاندین سۉنگره پیکری یوکیدین بیر حیوانغه مرده‌کشلیق، توشکندین سۉنگره بو سیر کوفتیدین اعضاسی ناکار، بو آزرده‌لیغدین ینه بیر کېچه-کوندوز تېبرنه آلمی، انداق که بیر ییللیق بېمار، ایسّیغ نفسلریدین حیاتی نینگ گلی پژمرده و نفسی نینگ آغیر کیرر-چیقریدین ضعیف تنی آزرده.

رباعیه:

هر شام و سحرغه تېگرو اینگرنماق ایشی،
بو یانیدین اول یانیغه ایلنماق ایشی.
گه-گاه ایسیتمه اۉتیدین یانماق ایشی،
گه تۉنگدوروریدین ینه چیرمنماق ایشی.

رباعیه:

نې جسمیده تاب و نې تنیده قوّت،
نې کۉنگلوده خوشلوق، نې اۉزیده صحّت.
مونداق کیشی نینگ مناسبی دور عُزلت،
ویرانه‌سیدین چیقماق انگه نې نسبت.

سلطانِ صاحبقران نینگ انعامِ بغایتیدین و احسانِ بېنهایتیدین عمرین بو دولتلیغ درگاهده و حیاتین بو صولتلیغ بارگاهده یوقاری اۉتکن شرح بیله صرف اېتکن بنده نینگ التماسی بو دور کیم،

مذکور بۉلغان تردد و مشقتلردین آزاد بۉلغه‌ی، و غمگین کۉنگلی بو نوع ضعف ایامیده نسبتسیز قیغولردین شاد، مونداق عمرده کیم، بوکون تانگله‌لیغ معلوم ایرمس.

مصرع:

ایش تېنگریگه توبه و انابت بۉلغه‌ی،

و اۉتکن عمر معصیت بیله عذر تقصیریده طاعت و ندامت. بو حالتده دغی اوقات نینگ پاکیزه سیده اول حضرت نینگ دعاسیغه مشعوف بۉلغوسیدور و دعا و نیازی نقدی نینگ خلاصه‌سی انینگ فرخنده روزگاریغه مصروف.

امید اول کیم، اول حضرت دولتیدین انداق کیم دنیا اقبال و کامیدین مستفید بۉلدوم، آخرت کام و اقبالیدین هم نا‌امید بۉلمه‌غه‌یمېن. اول آستان نینگ قوللری نینگ بو قول بیله یارلیغ نشانی اول دور کیم، سلطانِ صاحبقران عنایتیدین بیر یارلیغ نشانی بیتیلگه‌ی و بو بنده‌نی سلطاني عمارت نینگ بیت المغفره‌سیده سایر جاروب‌کشلریدین بیری نینگ اۉرنیغه منصوب و سر افراز ایتیلگه‌ی کیم، بو افتاده‌لیغ ایامیده بارېِ اول آستانه‌ده ییقیلغه‌یمېن. قوتیم بۉلغانده سوپورگو آلیب، ایلگیم بیله و قوتیم بۉلمه‌غانده سوپورگو اۉرنیغه کیرپیگیم بیله اول آستانه‌نی سوپورور بهانه‌سی بیله کۉزومنی اول منور روضه توفراغیدین یاروتغه‌یمېن و اول آستانه‌نی بو سوپورگو بیرله اریغ و بو آوینی اول سورمه بیله یاروغ توتقه‌یمېن و بو خدمتنی دنیا و آخرتیم شرفی بیلگه‌یمېن.

سۉزوم اوزلدی و ادا قیله‌دورغان مقصودوم ییراق قالدی. اگرچه خامه‌م نینگ گوهر افشانلیغیغه نهایت ییراق دور و لېکن دعا گوهرفشانلیغی بیله اختصار قیلماق یخشیراق.

رباعیه:

تا دهر اوزه بو گنبدِ دوّار اۉلغه‌ی،
اول گنبد اوزه ثابت و سیّار اۉلغه‌ی،
تا ثابت و سیّارغه آثار اۉلغه‌ی،
تېنگری باری حالینگده نگهدار اۉلغه‌ی.

رباعیه:

تختینگ بۉلسون سپهرِ اخضر چاغلیغ،
چترینگ رفعتده مهرِ انور چاغلیغ.
ملکونگ بر و بحر ارا سکندر چاغلیغ،
لېکن عمرونگ نوح پیمبر چاغلیغ.

رباعیه:

هم درگهینگ اقبال مکانی، یارب،
هم باشینگ اوزه تاجِ کیانی، یارب!
جامینگده زلالِ زندگانی، یارب،
اندین سنگه عمرِ جاودانی، یارب!

«الف» حرفی نینگ آفتلری نینگ ابتداسی «غرایب» دین

۱

اَشْرَقتْ مِنْ عَکْسِ شَمسِ الکأسِ انوار الهدیٰ،
«یار عکسین مَیده کۉر» دیب، جامدین چیقتی صدا.

غیر نقشیدین کۉنگول جامیده بۉلسه زنگِ غم،
یۉقتور، ای ساقی، میِ وحدت مَثَللیک غمزدا.

ای، خوش اول می‌کیم، انگه ظرف اۉلسه بیر سینغان سفال،
جام اۉلور گیتی نما، جمشید انی ایچگن گدا.

جام و می گر بۉیله دور، اول جام اوچون قیلماق بۉلور،
یوز جهان هر دم نثار، اول می اوچون مینگ جان فدا.

دیر ارا هوش اهلی رسوا بۉلغالی، ای مغبچه،
جامِ می توتسنگ مینِ دیوانه‌دین قیل ابتدا.

تا که اول مَیدین کۉنگول جامیده بۉلغاچ جلوه‌گر،
چهرۀ مقصود محو اۉلغه‌ی هم اول دم ماعدا.

وحدتی بۉلغه‌ی میسر می بیله جام ایچره کیم،
جام و می لفظین دیگن بیر اسم ایله قیلغه‌ی ادا.

سین گمان قیلغاندین اۉزگه جام و می موجود ایرور،
بیلمه‌یین نفی ایتمه بو میخانه اهلین، زاهدا.

تشنه لب اۋلمه نوایی، چون ازل ساقیسیدین،
«اِشْرَبُوا، یا اَیَّها العَطْشان» کېلور هر دم ندا.

۲

زهی حسنونگ ظهوریدین توشوب هر کیمگه بیر سودا،
بو سودالر بیله کونین بازاریده یوز غوغا.

سېنی تاپماق بسی مشکل دورور، تاپمسلیغ آسان کیم،
اېرور پیدالیغینگ پنهان، ولی پنهانلیغینگ پیدا.

چمن آتشگهیگه آتشین گلدین چو اۋت سالدینگ،
سمندردېک اول اۋتدین کولگه باتتی بلبل شیدا.

نې ایشکه بۋلدی بې‌آرام کۋزگو عکسی‌دېک مجنون،
یوزی کۋزگوسیده عکسینی گر کۋرگوزمه‌دی لیلا.

قویاشقه گه قیزرماق، گاهی سرغرماق اېرور اندین،
که صنعونگ باغیده بار اول صفت یوز مینگ گلِ رعنا.

نېدین یوز گل آچر عشق اۋتیدین بلبل کبی وامق،
یوزینگدین گر عذار باغیده گل آچمه‌دی عذرا.

کمالینگنی اگر شیرین لبیده قیلمه‌دینگ مضمر،
نېدین پس لعل اۋلور فرهادنینگ قان یاشیدین خارا.

جمالینگ پرتویدین شمع اۋتی گر گلستان اېرمس،
نېدین پروانه اۋت ایچره اۋزین سالور خلیل آسا.

ملاحت بیرله توزدونگ سرو قدلر قامتین، یعنی،
که مونداق زیب بیرله اول الفنی ایله‌دینگ زیبا.

قناعت نینگ دلیلین انزوا قیلدینگ ینه بیر هم،
دلیل اوشبو که قانع حرفیدین خلق ایله‌دینگ عنقا.

نوایی قیسی تیل بیرله سېنینگ حمدینگ بیان قیلسون،
تیکن جنت گلی وصفین قیلورده گنگ اېرور گۆیا.

۳

ای صفحۀ رخسارینگ ازل خطّیدین انشا،
دیباچۀ حسنونگده ابد نقطه‌سی طغرا.

ذرّات ارا هر ذرّه که بار، ذکرینگه ذاکر،
امطار ارا هر قطره که بار، حمدینگه گۆیا.

مشاطۀ صنعونگ دورور اول کیم، نفس ایچره،
کون کۆزگوسین آقشام گلیدین قیلدی مجلا.

کون شکلی یوزینگ سجده‌سیدین بۆلدی مشکّل،
تون طُرّه‌سی قهرینگ ییلیدین بۆلدی مُطرّا.

صنعونگ قیلیبان صبحنی اول نوع مشعبد
کیم، مهر اۆتین آغزیدین اېتر هر نفس افشا.

گۆیا که کویر آغزی اول اۆت حرقتیدین کیم،

انجمدین اۋلور آبله‌لر گردیده پیدا.

محتاج سېنینگ درگهینگه خسرو و درویش،
پرورده سېنینگ نعمتینگه جاهل و دانا.

گل یوزیده بلبل سېنینگ اسرارینگه ناطق،
شمع اۋتیده پروانه سېنینگ حسنونگه شیدا.

عشاق ارا، یارب که، نواییغه مقامی
بېرگیل که، سېنینگ حمدینگه بۋلسون تیلی گۋیا.

٤

ای حمد اۋلوب محال فصاحت بیلن سنگا،
انداق که قُرْب تقوا و طاعت بیلن سنگا.

تاپماق عجیب فکر و تخیل بیله سېنی،
یېتمک محال عقل و فراست بیلن سنگا.

چون کاینات زبده‌سی عاجز کۋروب اۋزین،
حمد اَیته آلمس آنچه بلاغت بیلن سنگا.

اظهارِ عجز بیزدین ادب ترکی دور بسې
یوز مینگ قصور و نقص و کثافت بیلن سنگا.

هر تیره روزگار که، وصلینگغه یۋل تاپیب
سېندین یېتیب چراغِ هدایت بیلن سنگا.

لطفونگ رفیقیم اۋلمه‌سه نې حد که یېتکه‌مېن
باشدین ایاغ گناه و ضلالت بیلن سنگا.

لطف ایله‌گیل که ممکن اېمس قیلمه‌سنگ قبول،
یېتمک تمامِ عمر عبادت بیلن سنگا.

چون سېندین اۋزگه یۉق پَنَهیم قاچمه‌یین نېتی
جرم و گنه‌دین آه و ندامت بیلن سنگا.

عصیانی کۉپ نوایی نینگ و یۉق اویاتی کیم،
ایستر یېتیشسه مونچه خجالت بیلن سنگا.

۵

اِلاها، پادشاها، کردگارا،
سنگه آچوغ نهان و آشکارا.

صبور اسمی بیله قیلسنگ تجلی،
قیلیب نمرودغه یوز مینگ مدارا.

قچان کیم ظاهر اېتسنگ «تنزع الملک»،
سکندرنینگ بۉلوب مغلوبی دارا.

یۉلونگ مهلک تاشی یاقوتِ احمر،
اېشیگینگ تیره گردی مشکِ سارا.

سها بۉلسه شبستانینگده طالع،
بۉلوب نوری قویاش‌دېک عالم آرا.

نوایی نفس ظلماتیغه قالمیش،
سېن اۉلمەی خضرِ ره چیقماق نې، یارا؟!

قیامتده گناهین عفو اېترگه،
رسولینگنی شفیع اېت، کردگارا.

٦

ای نبوت خیلیغه خاتم بنی آدم ارا،
گر الر خاتم، سېن اول آت کیم، اېرور خاتم ارا.

یوز اېشیگینگ توفراغیغه سورته آلغەیمېن مو دېب،
چرخ قصریدین قویاش هر کون توشر عالم ارا.

انجم ایچره عارضینگ معراج شامی اۉیله کیم،
توشسه درِ شبچراغی هر طرف شبنم ارا.

نې اوچون کییمیش قرا هر یان سالیب جیبیغه چاک،
فرقتینگدین کعبه گر قالمیدورور ماتم ارا.

صاف کۉنگلیده یوزونگ مهرینی گۉیا اسرەمیش،
توش چاغی هر کون قویاش عکسی اېمس زمزم ارا.

مشعلی بۉلمیش ملک ایلگیده روضنگ باشیغه،
آی چراغی کېچەلر بو نیلگون طارم ارا.

قوم اېمس بطحاده کیم، مهرِ جمالینگ هجریدین،

ذره-ذره جسمی بیر-بیردین تۆکولدی غم ارا.

یۆل اېمس، یَثرِبده بیرتیبدور یوزین تیرناق ایله،
مقدمینگ تا یېتمەدی اول وادیِ خرّم ارا.

ایتلرینگ مخصوص و محزون دور، نوایی کاشکی
کیرسه بو محروم هم اول زمرۀ محرم ارا.

۷

زهی جولانگهینگ افلاک اوزه میدانِ «اَوْ اَدْنیٰ»،
بُراقینگغه تۆقوز گنبد بو تۆقّوز گنبد خضرا.

قیلیب چون خوی گلابی میل نعلَینینگ، بۆلوب آندین
ملک رعنالری نینگ جبهەسیغه چرخ سندل سا.

اېسیب رحمت نسیمی چون دمادم سنبلونگ ساری،
بۆلوب روحانیلر جیبی لبالب عنبرِ سارا.

فلک قالیب براقینگدین، اېمس وصفی فلک سرعت،
قمر یاروب جمالینگدین، اېمس نعتینگ قمر سیما.

یوزونگدین انجم، انجمدین قویاش نور اکتساب ایلب
انینگ‌دېک کیم، قویاشدین آی و آیدین قیرگون غبرا.

فلک وادیلری قطعیغه عزمینگ چون سوروب مرکب،
خرد پیکیگه هم اوّل قدمده رنج اۆلوب پیدا.

رفیقینگ طایر انداق کیم سلیمان آلیده هدهد،
براقینگ سایر انجم شاهی اوستینده سپهر آسا.

قیلیب بو سیر ارا معشوق وصلی کوییده منزل،
تیلب سرگشته عشاقیغه هم رحمت اویین مأوا.

نوایی خوش کؤرر عالمنی آتینگ ذکریدین، یؤقسه،
انگه دوزخ ارا اؤتدېک دورور دنیا و ما فیها.

۸

هر گدا کیم، بوریای فقر اېرور کسوت انگا،
سلطنت زربفتیدین حاجت اېمس خلعت انگا.

کیم فنا توفراغیغه یاتیب قؤیر تاش اوزره باش،
تخت اوزه اېرمس مذهّب متکا حاجت انگا.

شه یوروب عالم آچر، درویش عالمدین قاچر،
هم اؤزونگ انصاف بېرگیل کیم، بو نې نسبت انگا.

هر نې شه مقصودی دور، درویش نینگ مردودی دور،
کؤر، نې حکمت دور مونگه، نې نوعِ اېرور حالت انگا.

فقر کویی توفراغین شه ملکیگه بېرمس فقیر،
ملک کؤر کیم، تېنگ اېمس توفراغ ایله قیمت انگا.

شه سپه چېکسه، فقیر احوالیغه یېتمس فتور،
بو ولې چېکسه نفس، برباد اؤلور حِشمت انگا.

شه اېمستور بیر نفس آسوده دوزخ وهمیدین،
ای خوشا دروېش کیم، مردود اېرور جنت انگا.

شهغه صدق اهلی دمیدین مشعلِ دولت یارور،
مهردېک کیم، صبح انفاسی آچر طلعت انگا.

شاهغه شهلیغ مسلم دور، اگر بۉلغه‌ی مدام،
شاهلیغ ترکین قیلیب، دروېش اۉلور نیت انگا.

ممکن اېرمس شهلر ایچره بۉیله نیتلیغ، مگر
شاهِ غازی کیم، میسر بۉلدی بو دولت انگا.

شاهلر دروېشی و دروېشلر شاهی که، بار
شاهلیغ ثروت انگه، دروېشلیغ سیرت انگا.

تا شه و دروېش بۉلغه‌ی ایله‌گیل، یارب، عیان،
شاهدین خدمت مونگه، دروېشدین همت انگا.

گر نوایی سۉز اوزتتی فقردین اېرمس دېمنگ،
بۉلمه‌غونچه حکم شهدین قیده بو جرأت انگا؟!

۹

اول پریوش کیم، بۉلوبمېن زار و سرگردان انگا،
عشقیدین عالم مېنگه حیران و مېن حیران انگا.

اۉقلرینگدین دمبدم تسکین تاپر کۉنگلوم اۉتی،

بار دورور بیر قطره سو گؤیا که هر پیکان انگا.

بیر دلاور دور کؤنگول کیم، غم سپاهی قلبیده،
آهی ناوک، تازه داغی دور قیزیل قلقان انگا.

ناوکینگ نینگ پرّ و پیکانیده رنگین توس اېرور
یا که کؤنگلومدین چو پرّان اؤتتی یوقمیش قان انگا.

نامهٔ شوقوم نې نوع اول آیغه یېتکی، چونکه مېن
اېل آتین اؤقور حسددین یازمه‌دیم عنوان انگا.

خضرِ خطینگ نینگ عجب یؤق سبز و خرم بؤلماغی،
لب به لب چونکیم بېرور سو چشمهٔ حیوان انگا.

ای خوشا، مغ کویی کیم، رفعت بیله زینتده بار،
مهر انگه بیر شمسه و کؤک طاقی دور ایوان انگا.

اېسته‌میش بلبل وفا گلدین مگر کیم ژاله‌دین،
بغری قاتمیش غنچه نینگ، بس کیم اېرور خندان انگا.

قیلمه‌میش جانین فدا جانانغه یېتمس دېر اېمیش،
ای نوایی، اوشبو سؤز بیرله فدا یوز جان انگا.

۱۰

سینسه کؤنگلومده اؤقونگ سورتوب ایسیغ قاندین انگا،
پی مثللیک چیرمه‌غایمېن رشتهٔ جاندین انگا.

بادهٔ لعلینگ مزاجی روح پرور دور بسې،
گۋییا ممزوج اېتیبسېن آبِ حیواندین انگا.

اۋقی کۋنگلوم شعلهسین گه ساکن اېتتی، گاه تېز،
گه اۋتون بۋلدی، گهی سو اوردی پیکاندین انگا.

درد و غم بوستانی نینگ طاووسی دور کۋنگلوم قوشی،
گل بۋلوب جسمیمده کېسکن نعل هر یاندین انگا.

نې کبوتر یېته آلور اول قویاشقه، نې نسیم،
ای کۋنگول، حالینگنی اعلام ایله افغاندین انگا.

کۋزگه تا کیرمیش خیالینگ ساووغ آهیم وهمیدین،
باغلهمیشمېن قۋرې هر ساری مژگاندین انگا.

ای نوایی بیغلهماق آهیمگه تسکین بېرمهدی،
وه، بو نې اۋت دور که، یۋق تأثیر طوفاندین انگا.

۱۱

وه که عشقینگ ظاهر اېتسم وهم اېرور اۋلمک منگا،
گر نهان توتسم داغی جان خوفی دور بېشک منگا.

کېلگن اېرمیش اول مسیح اۋلگنلرین تیرگوزگهلی،
مېن تیریک، وه، یخشیراق بو عمردین اۋلمک منگا.

جزو-جزوومنی فغان کیم منفک اېتتی تیغِ هجر،

بیر۔بیریدین لېک اۆزی دور جزوِ لاینفک منگا.

کۆنگلوم اۆتیدین ییغاچ کول دور، بشاک بیر قطره سو
ناگه اول شوخِ جفاکېش آتسه بیر ناوک منگا.

آلتون اېزینیب۔اېریب کویگن سایو خالص بولور،
نې عجب سرغرسه یوز، یېتگن سایو اېمگک منگا.

چاک ایلرمېن یقا اول قاشی یانی کۆرگچ۔اۆق،
کیم خدنگین آتسه حائل بۆلمه‌غای کۆنگلک منگا.

باده هجریدین آقرمیش کۆزلریم، ای پیرِ دیر،
ایله‌گیل می شیشه‌سیدین سیندوروب عینک منگا.

صرصرِ هجران، وجودوم خرمنین انداق ساوور
کیم، فنا یۆلیده صرصر بۆلمه‌سین همتک منگا.

ای نوایی، گر منگه کۆپره‌ک اېمس امّیدِ وصل،
پس نغو عشّاقیدین جوری اېرور کۆپره‌ک منگه.

۱۲

گرچه هجرینگدین اېرور یوز غم و آزار منگا،
غم اېمس، وصلینگ‌گه امید اگر بار منگا.

بیر بوزوغ اوزره جنون قوشلری قۆنغان کېبی دور،
تاش کیم، یاغدورور اول شوخِ ستمگار منگا.

زاهد اوچماغنی ایتر وصف و مین اول آی کۉیین،
گلشنِ خلد انگه، اول گلِ رخسار منگا.

تیلبه انداغ که پری جلوه‌سیدین آلدره‌غه‌ی،
اۉت سالور هر طرف اول طرفه نمودار منگا.

بسکه قانیمنی یلرلر، عددی کۉپ یره‌دین،
ایتلری قیلدی ملایم تنِ افگار منگا.

کۉنگلوم ایستر ینه مقصود جمالی عکسین،
ساقیا، توت قدحِ آیینه کردار منگا.

سبحه تارینی ییغ، ای شیخ که، بیر لحظه بورون،
تاقتیلر مغبچه‌لر رشتهٔ زنّار منگا.

سالغیل، ای عشق، وجودیمغه فنا اۉتینی کیم،
یاپتی مقصود یوزین پردهٔ پندار منگا.

چون وفا اهلِ زمان ذاتیده یۉقتور، نی عجب،
هر زمان قیلسه جفا اول بتِ عیّار منگا.

غرضیم بیر نیچه کون شاهد و می دور، یۉق ایسه،
ای نوایی، بو فنا دیریده نی بار منگا؟

۱۳

اول ملاحت گنجی هجریده بوزوغ مسکن منگا،
اۉیله دور کیم، جاندین ایرو یوز یرالیغ تن منگا.

مهر اِیله هم پرتویدین کۆزنی روشن قیلمەدی،
بۆلغەلی مهرِ رُخونگ ماهیتی روشن منگا.

بۆلدی روزن-روزن اول قاتل خدنگیدین کۆنگول،
جان قوشی چیقماققه بیر یۆل انگله هر روزن منگا.

مێن اۆلرمێن غمدین و ییغلب کویوب باشیمده شمع
دودیدین چیرمب قرا هر تون توتر شیون منگا.

رحم اێتیب حالیمغه دشمن دۆست بۆلماق وه نێ سود،
دۆست چون رحم اَیلەمەی بۆلمیشتورور دشمن منگا.

غم تونی ظلمیده خندان بۆلمەدی حالیمغه صبح،
صبح‌دێک نێ تانگ که بۆلغەی چاک پیراهن منگا.

ای نوایی، عشق مشکل دێب نێچوک ترکین توتەی،
اێلگه گر بو ایش هنر بۆلسه، بۆلوبتور فن منگا.

١٤

شهر بیر آی فرقتیدین بیت‌الاحزان دور منگا،
بیر گلِ رعنا غمیدین باغ زندان دور منگا.

بزمِ عشرت ایچره سیز مَی نۆش اێتینگ، ای دۆستلر،
کیم نصیب اول لعلِ لب هجرانیدین قان دور منگا.

چیقتی عقل و فهم ایله صبر و کۆنگول تن ملکیدین،

چیقمه‌یین هر لحظه زحمت بېرگوچی جان دور منگا.

اۉقی بس کیم تنده دور، تېگمس تنیمغه اۉزگه زخم،
اول که اۉق دېب ناله قیلدیم، اېمدی قلقان دور منگا.

اۉیله رسوامېن که، کۉی و کۉچه‌ده حالیم کۉروب،
بعضی اېل گریان و بعضی خلق خندان دور منگا.

هجریدین بغریم سو دور، اول سو ارا بالیغ کبی،
درد و محنت اۉقیدین بیر نېچه پیکان دور منگا.

حور مژگانین اگر سورتای دېسه قیلمان قبول،
کیم اياغده آرزو خارِ مغیلان دور منگا.

می ایچیب طاعتنی فوت اېتمنگ که اول اۉت تابیدین،
نېچه باقسم بهره حالا داغِ حرمان دور منگا.

ای نوایی، خلق دېر: جان بېر و یا کېچ عشقیدین،
گرچه بو دشوار اېرور، لېکن اول آسان دور منگا.

۱۵

مېن دورورمېن کیم سېنینگ وصلینگ میسر دور منگا،
بختِ گمره‌دین قچان بو قصه باور دور منگا.

حق تنوق دور کیم، تیریکلیکدین منگه سېنسېن مراد،
یۉقسه عالم نینگ یۉقی-باری برابر دور منگا.

ای کۉنگول، غواصِ بحرِ وصل اۉلوبمېن، نې عجب،
گر نصیب ایمدی اۉشول پاکیزه گوهر دور منگا.

نې اوچون بزمِ وصال ایچینده ایچمه‌ی باده کیم،
کۉزی و آغزی بوگون بادام و شکّر دور منگا.

آی و خورشیدینگنی بیغ، ای چرخِ گردون کیم، بو دم
همدم اول آی چهره‌لیغ خورشید پیکر دور منگا.

سرونی اۉرتب، سمننی ییلگه بېر، ای باغبان،
کیم بوگون همصحبت اول سروِ سمنبر دور منگا.

قۉرقره‌م حرمان سحابین یاپمه‌غای فهم ایتسه چرخ،
کیم شبستان مهر شمعیدین منور دور منگا.

ای نوایی، هیچ بیلمان کیم تاپیبمېن وصلینی،
یا مگر کیم جملهٔ عالم مسخر دور منگا.

١٦

کۉرگه‌لی حسنونگنی زار و مبتلا بۉلدوم سنگا،
نې بلالیغ کون ایدی کیم، آشنا بۉلدوم سنگا.

هر نېچه دېدیم که کون۔ کوندین اوزه‌ی سېندین کۉنگول،
وه که، کون۔ کوندین بترراق مبتلا بۉلدوم سنگا.

مېن قچان دېدیم وفا قیلغیل منگه، ظلم اَیله‌دینگ،
سېن قچان دېدینگ فدا بۉلغه‌یل منگا، بۉلدوم سنگا.

قی پری پیکرغه دېرسېن تېلبه بۆلدینگ بو صفت،
ای پری پیکر، نې قیلسنگ قیل منگا، بۆلدوم سنگا.

ای کۆنگول، ترکِ نصیحت اَیله‌دینگ آواره بۆل،
یوز بلا یېتمس که، مېن هم بیر بلا بۆلدوم سنگا.

جامِ جم بیرله خضر سویی نصیبیم دور مدام،
ساقیا، تا ترکِ جاه اَیلب گدا بۆلدوم سنگا.

غصه چنگیدین نوایې تاپمه‌دیم عشّاق ارا،
تا نوایی‌دېک اسیر و بېنوا بۆلدوم سنگا.

۱۷

قهرینگ اۆلسه، برچه ایشیمدین ملالت دور سنگا،
لطفونگ اۆلسه، یوز مېنینگ‌دېکدین فراغت دور سنگا.

ای مېنِ سرگشته‌دین گه فارغ و گاهی ملول،
قهرینگ اول، لطفونگ بو، یارب کیم، نې عادت دور سنگا.

لطفونگ آزی جان آلور، قهرینگ کۆپی هم اۆلتورور،
بوالعجب حالې دورور، آیا نې حالت دور سنگا.

پند ایشیتمه‌ی سېودینگ آنی، ای کۆنگول، چېک درد و رنج،
آز دورور هر لحظه گر یوز مونچه آفت دور سنگا.

وهم ایت آهیم اۆتیدین، ای گل، که دوران باغیده

کۉز یاشیمدین بو قدر لطف و طراوت دور سنگا.

ای قویاش، مهر اهلینی کویدورمه بو وادیده کیم،
گرمرولر آهیدین مونچه حرارت دور سنگا.

ای نوایی، ایستەمه وصل اول قویاشدین ذرەدېک،
چون نېچه اول قیلسه استغنا، حقارت دور سنگا.

۱۸

ای الفـدېک قامتینگ میلی بوزولغان جان ارا،
گنجِ حسنونگ جوهری بو خاطرِ ویران ارا.

کولمکینگ ایچره ملاحت اۉیله دور کیم، شۉخلر
اۉینەماقدین یوز یاشورورلر گلِ خندان ارا.

خسته کۉنگلوم آهی کۉنگلونگـگه دېدیم قیلغەی اثر،
قیده اۉلتورسون ولې بېمار اۉقی سندان ارا.

باشته گوهر گۉیی نینگ فکریدین آرتر دردِ سر،
کیم که کېچتی باشیدین گۉی اوردی بو میدان ارا.

اوی که ادنیٰ تېبرەنور ساکنگه خاطر جمع اېمس،
نې عجب، گر امن یۉقتور گنبدِ گردان ارا.

لعلینگ آلغان کۉنگلوم احوالین منجم چون کۉرر،
ایتور اول آواره بۉلغان غاییبنگ دور قان ارا.

ای نوایی، عشق دردی کۉرگن اېل کۉنگلین بوزر،
هر خراشي کیم، اونونگ ظاهر قیلور افغان ارا.

۱۹

کیم که کۉرسه مشکِ ناب اول سنبلِ سېراب ارا،
بیر قرا توفراغ دېگەی کیم توشتی مشکِ ناب ارا.

قاشینگ ایچره رشتهٔ جانیمغه چیرمنغان کۉنگول،
عنکبوتي دور که اَیلبدور وطن محراب ارا.

اول قویاشدین ایرو اشکیم یامغوری نینگ برقی دور،
اۉت توتشقان رشته ینگلیغ جسم پیچ و تاب ارا.

اول لبِ عنابگون کۉنگلومگه اېککن تخمِ مهر،
کۉنگلوم ایچره یاشورون دور دانەدېک عناب ارا.

اویقو صیدی قصدیغه آتقان تاشینگدین دور نشان،
کۉز قراسی دېمەگیل بو دیدهٔ بې‌خواب ارا.

چرخِ دائر بحریدین اېل توتمەسون ساحل امید،
کیم قوتولمس هر کیشی کیم، توشتی بو گرداب ارا.

گر نوایی یادینی قیلماق حبیب امکان اېمس،
بس دورور مذکور هم بۉلسه گهې احباب ارا.

۲۰

زورق ایچره اول قویاش سیر ایله‌مس جیحون ارا،
اخترِ سعدیِ هلال ایچره کېزر گردون ارا.

انگله‌مان جیحون‌ده اول آی کېمه بیرله سیر اېتر
یا هلال و مهر عکسین اېل کۉرر جیحون ارا.

کېمه‌دین هر دم چیقیب رنگین سو کۉزوم قانی‌دېک،
انده یار انداق که مردم دیدهٔ پرخون ارا.

بارغیل، ای مجنون که، اول آی زورقی‌دېک تېز اېمس،
جونگ کیم لیلا عماریسین چېکر هامون ارا.

آلمه خُم گردابیدین بیر لحظه ساغر زورقین،
بحرِ غمدین ایسته‌سنگ مَخلص بو دهرِ دون ارا.

بحر موجیدین مشوش بۉلمه‌سون دېب خاطرینگ،
موج اورر یوز بحرِ غم بو خاطرِ محزون ارا.

دُر بۉلور بحر ایچره پنهان، نظمیدین شه مدحیده
بحر یاشورمیش نوایی هر درِ مکنون ارا.

۲۱

مینگ زخم اوردی خنجرِ عشقینگ بو تن ارا،
بو تننی هجر تشله‌دی یوز مینگ تیکن ارا.

لېک اول تیکنلر ایچره خیالینگ بیله کۉنگول
اۉینر مگر گل اوزره و اغنر سمن ارا.

جسم اوییدین کؤنگول تیلر اول کؤینی، ولېک
غربت صعوبتین کیشی بیلمس وطن ارا.

اېرمس اوچوغ لبینگده که اول یوز سُهَیلیدین
رنگ آلمه‌دی بو قطره عقیقِ یمن ارا.

جانیم لبینگ شهیدی اېکنگه تانوغ دورور،
هر آل رشته قانغه بؤیلغان کفن ارا.

بلبل نې کویمه‌سون که، بیر اؤت یاقتی قصدیغه
هر آتشین گل اوشبو وفاسیز چمن ارا.

کؤردونگ نوایی اول سرِ زلف اوزره یوز شکن،
کؤر اېمدی یوز شکسته کؤنگول هر شکن ارا.

۲۲

ایکّی برماغ بیرله توتتوم لعلین اول رخسار ارا،
اؤیله کیم بلبل توتر گل یفراغین منقار ارا.

خطده رخسارینگ سو اېرکین مو یاشونغان سبزه‌ده،
یؤقسه کؤزگو دور که قالمیش هر طرف زنگار ارا.

کوهِ غم تارترغه خس‌دېک جسم ایله بېل باغله‌دیم،
آستیغه قالمیش‌مېن انداغ کیم سمان دېوار ارا.

می دېمه قوشلر قناتی نینگ یېلیدین بؤلغوسی،

نخلِ قدینگ مایل اؤلماق هر طرف رفتار ارا.

شکّرِ لعلِ خیالیدین سراسر مور دورور،
ساچیده اېرمس توگون اوزره توگون هر تار ارا.

کافرِ عشق اؤلغان اَوْلا دېمەسه ایمان سؤزین،
خوب اېمس تسبیح تاری رشتۀ زنّار ارا.

وسمه اوزره زر ورقلیق ایکّی قاشینگ یوز اوزه،
جلوه‌گر بؤلغان ایکی طاووس اېرور گلزار ارا.

قامتیم گللر آچیلغان بیر تیکن شاخی دورور،
تؤلغەلی پیکانلرینگ قانلیغ تنِ افگار ارا.

گلشن ایچره چون بوتر گل، شؤره بیردین شؤره زار،
غیرِ غدر اهلی نې بؤلغەی عالمِ غدار ارا.

دور اېلی بېدادیدین گر مَخلص ایسترسېن، مدام
کُپ ایاغیدین باش آلمه کلبۀ خَمّار ارا.

حق تیلر بؤلسنگ نوایی سیلک دنیادین اېتک،
عشقینگ اؤلسه پاک، اؤزنی قؤیمه بو مردار ارا.

۲۳

کؤنگلوم اؤرتنسون اگر غیرینگغه پروا اَیله‌سه،
هر کؤنگول هم کیم سېنینگ شوقینگنی پیدا ایله‌سه.

هر کیشی وصلین تمنا ایله‌سم نومید اۋله‌ی،
هر کیشی هم کیم سېنینگ وصلینگ تمنا ایله‌سه.

اۋزگه‌لر حسنین تماشا ایله‌سم چیقسون کۋزوم،
اۋزگه بیر کۋز هم که حسنونگنی تماشا ایله‌سه.

غیر ذکرین آشکارا قیلسه لال اۋلسون تیلیم،
قیسی بیر تیل هم که ذکرینگ آشکارا ایله‌سه.

رشکدین جانیمغه هر نرگس کۋزی بیر شعله دور،
باغ ارا ناگه خرام اول سروِ رعنا ایله‌سه.

یۋق آغیزدین نکته ایتور مهوشیم‌دېک بۋلمه‌غای،
گر قویاش هر ذره‌سیدین بیر مسیحا ایله‌سه.

عافیت جانیمغه یېتتی، ای خوش اول مغ کیم، مېنی
بیر قدح بیرله خرابات ایچره رسوا ایله‌سه.

کېلتورونگ دفعِ جنونیمغه پریخوان، یۋق طبیب
کیم اول انسب دور پری هر کیمنی شیدا ایله‌سه.

صبح‌دېک بیر دمده گردون قۋیمه‌غای آثارینی،
ناگه اهلِ صدق کۋنگلی مهرین افشا ایله‌سه.

دهر شوخیغه، نوایی، صید بۋلمه نېچه کیم،
کون عذاری اوزره تون زلفین مطرا ایله‌سه.

٢٤

ایرور عشق اهلی گورستانی و یوز مینگ مزار انده،
فنا شهری و لوح و میلدین طاق و منار انده.

عجب شهرې که اوی گور اۋلغه‌ی و سکّانی جانسیز تن،
معاشر ماتمیلر، نوحه اهلی نغمه گار انده.

کۋنگوللر تازه-تازه داغ ایله قان ایچره اَیلنغان،
کۋررسېن لاله‌دین گه-گه گذر قیلسنگ بهار انده.

گیاه ایرمس که عشق اهلی شهیدی بغریغه قانغان،
بۋلوبتور برچه زهر آلود نیشتر آشکار انده.

مگر توسن مینیب، سنچیب ایتک، تارتیب قیلیچ هر دم،
اولوس قتلیغه جولان قیلمیش اول چابکسوار انده.

بو اۋلگنلرگه عمرِ خضر بیرگه‌ی، گر ینه ناگه،
مسیحیم آبِ حیوان ینگلیغ ایتسه بیر گزار انده.

کۋرونگلر عشق دشتین کیم، نسیم و لاله‌دین هر یان،
گهې جانبخش سلقین دور، گهې مهلک شرار انده.

ایرور عشق آیتی کیم، نقطه‌سی نینگ دانه‌سین کۋرگچ،
توشر ارواحِ قدسي قوشلری بې اختیار انده.

نوایی، دیر ارا کیر، گر فنا جامی تیلر کۋنگلونگ،
ریا دور خانقه اهلیده، بارمه زینهار انده!

۲۵

داغلر کیم، قۊیدوم اول آی فرقتی آزاریده،
دودی هر بیرنینگ اېرور داغيِ فلک رخساریده.

ضعفیم ایچره قصری تامیغه تەیَنغاندېک دورور،
هر سمان کۊرسنگ یاپوشقان کۊیی نینگ دېواریده.

بیر مسلمانغه اېرور دین قصدی اېتکندین حساب
هر توگون کیم، کۊرسنگ اول کافر ساچی زُنّاریده.

گلشن ایچره کۊپ بنفشنگدین دېمه، ای باغبان،
نیل ایله کۊر خاللر هر یان یوزی گلزاریده.

قۊیدی گلگون مهرلر جان پردەسیده قان ایله،
وه که، سالور مهری، یا گل مو اېکن دستاریده.

تنغه جان کیرگن کبی جاناننی ېیتکور، ای طبیب،
اېمدی کیم، جاندین رمق ظاهر اېمس بېماریده.

وه که بیر قاتلغه عاشقمېن که جان نینگ بیمی بار،
عشقی نینگ جان ایچره هم اخفاسی، هم اظهاریده.

تاپمەسنگ دور اهلیدین مهر و وفا، عیب اېتمه کیم،
بوتمەمیش بو مېوه دوران باغی نینگ اشجاریده.

ای نوایی، عقل و دین یغما قیلور دوران میی،

چیق روان بو بزمدین فی‌الجمله هوشینگ باریده.

۲٦

ای کؤنگول، گر کیمسه احوالیم دېمس یار آلیده،
خاطریم کیمدین ملول اؤلسون، کیمیم بار آلیده؟!

اول کؤز آلیده هلاکیم دېسه‌لر، یؤق باک هیچ،
گرچه اؤلمکدین دېمک یؤق شرط بېمار آلیده.

نې جفاکشمېن کؤرونگ کیم، یار انگه قیلماق جفا،
سؤز وفادین ظاهر اېتسم اول جفاکار آلیده.

آلیغه گللر که سنچیبدور، مشابه دور انگه،
کیم توشر گاهې مُلوَّن مهر دستار آلیده.

کؤزلرینگ قانیم غذا قیلسون اگر یالغان دېسم،
بیر قاشوق قانیم بِهِل اول ایکّی خونخوار آلیده.

می بېرور بؤلسنگ منگه دیر ایچره بېر، ای مغبچه،
کیم قؤیه‌ی باشیمنی قؤیسم پیرِ خَمّار آلیده.

ای نوایی، اېر اېسنگ دنیا عروسین قیل طلاق،
بیر یؤلی بؤلمه زبون بو زالِ مکّار آلیده.

۲۷

دهر اېلیدین نفع اگر یؤقتور، ضرر هم بؤلمه‌سه،

مرهم ار يۋقتور، كۋنگولگه نيشتر هم بۋلمه‌سه.

عالم اهليدين اگر يۋقتور جگرگون ساغرِي،
كاشكی يوز مينگ قدح خونِ جگر هم بۋلمه‌سه.

مهوشِي كيم بۋلمه‌غای وصليدين اُمّيدِ حيات،
خوش دورور كيم جانغه هجريدين خطر هم بۋلمه‌سه.

بيدلِي كيم، بيخبر توشكه‌ی بيراو هجرانيغه،
نِي بلا دور گه‌ـ گهِي اندين خبر هم بۋلمه‌سه.

ساقيا، نيتكه‌ی مينی اول نوع قيلسنگ مست كيم،
عقل و هوشيمدين نشان، بلكيم اثر هم بۋلمه‌سه.

كيم توزه‌ی مستانه شاهِ غازی اوصافيده صوت،
بو كۋنگول گر بۋلسه اۋز حاليده، گر هم بۋلمه‌سه.

ای نوايی، سين چيكرسين آه، ليكن يخشی دور،
اول پری نينگ زلفی بو ييل بيرله در هم بۋلمه‌سه.

٢٨

نِي خوش بۋلغای ايكاولان مست بۋلسق وصل باغينده،
قۋلوم بۋلسه انينگ بۋينيده و آغزيم قولاغينده.

دمِي وصل ايچره واله‌ليغ بيله رخساريم ايگنيده،
ينه بير دم نياز و عجز ايله باشيم اياغينده.

توتوب گاهی زنخدانین مکرر ایله‌سم بات-بات،
کؤروب گللر آچیلغان باده‌دین رخساری باغینده.

شیمیب یوتسم گهی حیوان سوییدېک ذوقدین کؤرگچ،
تَرشُح باده‌دین گل یفراغی ینگلیغ دوداغینده.

گهی کؤز سورتریمده، یوقسه هر یان شادلیغ اشکیم،
گل اوزره قطره شبنملر کېبی سیمین سقاغینده.

گهی بېخودلوغومدین سېسکنیب توتسم ادب رسمی،
بېلیگه چیرمشورده شوق نینگ افراطی چاغینده.

نې کېلسه تانگله کېلسون، بیر تون اوسروک یاتسه هم خوشتور
کیشی گل چاغی بیر گل خرمنین تارتیب قوچاغینده.

قچان دوران منگه بیر بؤیله عشرتنی روا کؤرگه‌ی،
که اؤرگتمیش مېنی اؤرترگه هجران درد و داغینده.

نوایی، سېن کیم و عشرت میی، بیلمس موسېن کیم، ایت
اگر قان ایچسه هم باشی کېره‌ک‌تور اؤز یلاغینده.

۲۹

یار توتر کؤنگلومده گردوندین جدا بؤلغان بلا،
جانده دور دېوانه کؤنگلومدین خطا بؤلغان بلا.

ایسته‌مان کیم، عشق مېندین اؤزگه‌نی قیلغای اسیر،
هیچ کیشیگه بؤلمه‌سون، یارب، منگا بؤلغان بلا.

شاد یوزلنمنگ، بلالر، بیزگه کیم بۉلمس خلاص،
بو کۉنگول زندانی ایچره مبتلا بۉلغان بلا.

وصلیده رشک اۉلتورور، هجریده غم، وه کیم، منگه
وصل ارا بۉلغان بلا دور هجر ارا بۉلغان بلا.

اۉلتورورلر همدمینگ بۉلسم، اۉلرمېن، بۉلمه‌سم،
بۉلمه‌غان، جانا، سېنینگ بیرله بلا، بۉلغان بلا.

ناصحا، عاشقلیغیمنی منع قیلدینگ، بیلمه‌دینگ،
کیم نصیحت بیرله دفع اۉلمس قضا بۉلغان بلا.

چون بلاسیز کام یۉق تاپمس بقا کامین مگر،
کیم که آنی اۉرته‌مس آتی فنا بۉلغان بلا.

ای نوایی، تا که باردی یار، بیلدیم هجر ایمیش
شدت ایچره هر بَلِیّتدین سوا بۉلغان بلا.

۳۰

خلعتین ایلب مو دور اول شوخِ سیمینبر قرا،
تون سوادی بیرله کییگن‌دېک مهِ انور قرا.

اول پری هندوسیمېن مېن تېلبه کیم، عریان تنیم
طفللر تاشیدین اِینک بۉلدی سر تا سر قرا.

اشک‌دېک آتتی قرا سو کۉزلریمدین هجریده،

تانگ یۉق ادباریم چو بۉلمیشدور منگه اختر قرا.

کاش اۉیوب یاقسنگ قرا بۉلغان کۉزوم نینگ مردمین،
خالِ میگونونگنی قیلغانچه قۉیوب عنبر قرا.

عشق دفع اۉلغاچ کۉنگولگه یۉقتورور جز تیره‌لیک،
اول صفت کیم شعله‌سی اۉچکچ، بۉلور اخگر قرا.

غیردین قیلغیل ضمیرینگ صفحه‌سین پاک، ای فقیه،
تا به کی قیلماق فریب و مکر ایله دفتر قرا.

دودِ آهیدین قرا اېرمس نوایی کلبه‌سی
کیم، قیلیبتور خان و مانین بیر پری پیکر قرا.

۳۱

هم رمد تېککن کۉزینگگه جسمِ بیماریم فدا،
هم اوچوق چیقفان لبینگغه جانِ افکاریم فدا.

اشک کیم، اندین تامر، گریان کۉز آنینگ صدقه‌سی،
قانغه کیم موندین چیقر بو چشمِ خونباریم فدا.

اول کۉز و بو لب‌غه عمروم باغ و گلزاریندەغی
نرگس و گل برگی، یۉق کیم، باغ و گلزاریم فدا.

کۉز و آغزینگدین کېترگه بار و یۉق آشوب و رنج
صبر و عشقیم صدقه، یعنی کیم، یۉق و باریم فدا.

گر کۏنگول آهو کۏزونگ آلّیده لایق بۏلمه‌سه،
ایتلرینگ‌گه بۏلسون، ای شوخِ ستمگاریم فدا.

جان اگر شیرین لبینگغه اۏلگه‌لی درخور اېمس،
ایله‌ی الفاظینگ اوچون، ای تلخ گفتاریم، فدا.

اۏزلوگوم نینگ قیدیدین بیر می بیله قیلدینگ خلاص،
وه نې دېی، ای مغ، سنگه بت بیرله زُنّاریم فدا.

باده مرآتیده شاهد عکسی ظاهر بۏلمه‌دی،
باده و شاهدقه بۏلمه‌ی نقدِ پنداریم فدا.

ای نوایی، دېمه کیم جان و کۏنگولنی نَیله‌دینگ،
ایله‌دیم جولان قیلیب چیققنده دلداریم فدا.

۳۲

دیر اېل ساغرینی قیلدی میِ ناب تۏله،
جز مېنینگ اېسکی سفالیمنی که، خوناب تۏله.

جامِ می‌دېک تۏله قان بۏلدی ایچیم بېرمه‌ی دست،
یار بزمی ارا بېر جامِ میِ ناب تۏله.

وه که، هر کیرپیگی بیر نیشتر اېرور زهر آلود،
گر چه بار اول ایکی نرگسده شکرخواب تۏله.

ژاله‌لر توشتی مو گل برگی ارا، یا خود اېرور
حقهٔ لعلینگ ایچینده درِ سېراب تۏله.

عارضینگ عکسی دورور کۋزده‌گی یاش اپورولەدور،
باغِ جنت گلیدین بۋلدی بو گرداب تۋله.

مىن و مغ دیری ارا مغبچه باشیده غلو،
سىن و زهد اهلی بیله مسجد و محراب تۋله.

ای نوایی، نىچه آز-آزغینه می مدرسه‌ده،
دیر ارا کیر که، ایچر شیخ تۋله، شاب تۋله.

۳۳

آنچه دوران بیرله کۋردوم اهلِ دوراندین جفا
کیم، کۋزومگه توتیادىک بۋلدی جاناندین جفا.

بو جفا دفعین نى ینگلیغ ایله‌گه‌یمىن کیم، یىتر
ایله‌سم کیمدین جفا منعین طمع، آندین جفا.

مینگ جفا هر لحظه کۋرسم، بیر طرف، اول بیر طرف
کیم، یىتر جانان اوچون جانیمغه هجراندین جفا.

صیددىک کیم، چَرگه‌ده یوزلنسه هر یان کىلگی-اۋق،
اهلِ دوراندین کىلور کۋنگلومگه هر یاندین جفا.

گر کۋنگول اول زلفدین کۋرسه جفا، وه نى عجب،
چون کۋرر اوشبو سیه روزِ پریشاندین جفا.

انگله، جانا کیم، جفا قیلماققه تاپقونگ یۋق کیشی،

مېن جفاکشگه نېدین کیم اۋتتی امکاندین جفا.

کېچه‌لر اول آی جفاسیندین که افغان تارترەم،
اول خود آرتوقراق چېکر هر تون بو افغاندین جفا.

نې مسلمانلیغ بۋلور اوشبو که، دوران باشیمه
یېتکورور هر دم ینه بیر نامسلماندین جفا.

ای نوایی، بارغەلی جانان سری جانیم، یېتر
جانگه جاناندین جفا، مېن خسته‌غه جاندین جفا.

٣٤

گل اوزره خطِ مشکین بیرله تا قیلدینگ رقم پیدا،
منگه جان صفحه‌سیده بۋلدی یوز خطِ الم پیدا.

توگانلر کۋنگلوم ایچره لذتِ دردینگنی بیلدوردی،
تنعم دست بېرمس کیمسه‌گه، بۋلمه‌ی درم پیدا.

شفق‌گون یوز، هلالي قاش ایله تا جلوه‌گر بۋلدونگ،
کۋزومده بۋلدی قان ظاهر، قدیمده بۋلدی خم پیدا.

صمد قیلغاچ ظهور اول نوع کیم اصنام اۋلور معدوم،
بۋلور بتلر بری مبهوت، بۋلغاچ اول صنم پیدا.

چو ایلر جلوۀ حسن اول پری عشاق ارا، نېتگی
یوزون یاشورمه‌سه بۋلغان زمان مېن تیلبه هم پیدا.

نې مهلک وادی ایرمیش عشق دشتی کیم، کیشی انده
قدم اورغان دم۔اۆق کۆزگه بۆلور ملکِ عدم پیدا.

قۆیونگ بیغلەی که کۆنگلوم نینگ غباری پستراق بۆلسون
که، منعِ گرد ایتر ناگه هواده بۆلسه نم پیدا.

آقیزغیل باده سیلابینی، ای ساقی که، هجراندین
کۆنگول دشتیده بۆلمیش کاروانِ درد و غم پیدا.

نوایینی چو سۆردونگ، ای پری، بیر دم توقف قیل،
که اول مجنون بۆلور صحرا یوزیدین دمبدم پیدا.

۳۵

بۆلسه ایکیمیزنینگ یوزی عکسی سوده پیدا،
اول سو نې طرف بارسه، آچیلغەی گلِ رعنا.

زلفونگ غمی کۆنگلومنی بیلینگ فکریگه سالدی،
کۆر کیم، نې تخیلغه سالیپتور انی سودا.

غوغا قیلور ایل مهوشلر کوییده، لیکن
مهوشلر ایشی قیلماق انینگ کوییده غوغا.

احوالیمه فرهاد ایله مجنونغه تعجب،
عشق ایتتی خرد اهلی قاشیده مېنی رسوا.

هر ساری تماشاغه کیم، اول شوخ قیلور عزم،
یۆق انگه تماشا که، ایرور ایلگه تماشا.

دوران سنگه ظلم ایتسه، قدحلر تۆله می ایچ،
قان یوتسنگ ایاغلر تۆله دورانغه نې پروا.

اول شوخ که میدان ارا کۆرگنگه سالور تیغ،
کۆرمسگه سالور، ییتسه نوایی سری عمدا.

۳٦

می بیرله یوزونگ تیم۔تیم احمر مو ایکین آیا،
یا شعله ارا بیر۔بیر اخگر مو ایکین آیا؟

هر ساری قولاغینگده گوهر مو ایکین یاخود
هر جانبیده آی نینگ اختر مو ایکین آیا؟

رخسارینگ اوزه خویدین یوز قطره که کۆرگوزدونگ،
گل برگیده شبنمدین گوهر مو ایکین آیا؟

غنچه ایچیده دوران محکم تیکن اورغاندیک،
کۆنگلوم ارا غمزه‌نگدین خنجر مو ایکین آیا؟

کۆنگلوم قوشی کیم قالمیش زلفونگ ارا سرگردان،
سودا تونیده سایر شب پر مو ایکین آیا؟

زلف ایچره یوزی ینگلیغ آفاقنی کویدورگن،
آهیم توتونی ایچره آذر مو ایکین آیا؟

هجرانده مو اول مهوش اغیارغه مایل دور

یا زهرِ فراق ایچره نیشتر مو اېکین آیا؟

جان پردەسیده هر یان کیم، ینگی توگانلردور،
قتلیمغه فلک توزگن محضر مو اېکین آیا.

اېل دېسه نواّیینی کیم جور ایله ترک اېتتی
عشقینگنی، سنگه بو سۉز باور مو اېکین آیا؟

۳۷

زار جسمیمغه خدنگینگ زخمیدین آرتر نوا،
سازدېک کیم، تېشسەلر آنی فزون ایلر صدا.

قدی هجرینده غمیم شمعینی هر دېوارغه
کیم تەیَمېن سر و اندامی بیله بۉلمیش قرا.

غنچەنگ انفاسی نسیمی زورقِ جان قصدیغه
یېتکورور هر دم عدم دریاسیدین موجِ فنا.

آرزوی وصلیدین رنجور اېرور مونگلوغ کۉنگول،
قوت اوچون تزویر اِیله بېمار اۉلغاندېک گدا.

نېگه ییغلب عنبرین زلفین کېسر هجران تونی،
اۉلمگیمنی انگلەبان گر شمع توتمیدور عزا.

هجر دردین کۉنگلومه کم قیلدی خالینگ عاقبت،
داغ اېمیش دردِ شلاّیین خستەغه آخر دوا.

روح پرور دور نوایی آهی اول یوز شوقیدین
اول صفت کیم، لاله و گل یوزیدین کېلگه‌ی صبا.

۳۸

نې نوا ساز ایله‌گه‌ی بلبل گلستاندین جدا،
ایله‌مس طوطی تکلم شکرستاندین جدا.

اول قویاش هجرینده قۉرقرمېن فلکنی اۉرته‌گی
هر شرارې کیم، بۉلور بو اۉتلوغ افغاندین جدا.

دېمه، هجرانیمده چېکمه‌یسېن فغان و ناله کۉپ،
جسم ایلر مو فغان بۉلغان نفس جاندین جدا؟

هجر اۉلومدین تلخ اېمیش، موندین سونگ، ای گردون، مېنی
ایله‌گیل جاندین جدا قیلغونچه جاناندین جدا.

بۉلسه یوز مینگ جانیم آل، ای هجر لېکن قیلمه‌غیل،
یارنی مېندین جدا یاخود مېنی آندین جدا.

وصل ارا پروانه اۉرتندی همانا بیلدی کیم،
قیلغودېک دور صبح آنی شمعِ شبستاندین جدا.

بیر اېیه‌سیز ایت بۉلوب اېردی نوایی یارسیز،
بۉلمه‌سون، یارب که، هرگز بنده سلطاندین جدا.

۳۹

مهوشا، سرو قدا، لاله رخا، سیم تنا،
چاره کیم، قالمه‌دی صبریم غمِ هجرینگده ینا.

اخترِ سعد سېنینگ‌دېک که توغوپتور گویی
کیم، قویاش اېردی اتا و تۉلین آی اېردی انا.

گر فلک سیری دور ایستر سېنی ایلب تک و دو،
ور ملک ذکرین اېشیتسنگ سنگه دېر مدح و ثنا.

اۉیله عشقینگ میی لب تشنه‌سیمېن کیم، ایچمان
آز دېیان، بادهٔم اوچون بۉلسه فلک جامی اِنا.

عشق محنتلری ترکینی بویورمنگ منگه کیم،
موجبِ صحت و قوّت دورور اول رنج و عنا.

خانقاه ایچره اېرور شیخ و اۉزین کۉرستمک،
ای خوشا، مغبچه‌لر جلوه‌سی و دیرِ فنا.

جز نوایی باریغه جامِ کرامت توتتونگ،
«اَیهُّاالسّاقِیُ مِنْ کَأسِ فَنَا اَیْنَ لَنَا».

«ب» حرفی نینگ بلالری نینگ بدایتی «غرایب»دین

٤٠

زهی وصالینگ‌گه طالب توتوب اۉزین مطلوب،

محبتیدین آتینگنی حبیب اتب محبوب.

عروجینگ آقشامی بۆلمه‌ی تۆقوز سپهر حجاب،
یوزونگ خجالتیدین مهر اۆلوب ولې محجوب.

اۆت ایچره توشسه بۆلور نسبتی سمندر دېک
کیشی کیم، عشقینگ اۆتیغه اۆزین قیلیب منسوب.

ایتینگ حسابیغه کیرگن حساب وقتیده،
اگرچه جرمی اېرور بېحساب، اېمس محسوب.

کتابت اېتمه‌گنینگدین قلمده نال اېرمس
که، توشتی کۆنگلی ارا تاب اۆیله کیم مکتوب.

لباسِ ماتم ارا قالدی تا ابد سایه
که، مهریدین نېگه یانینگده بۆلمه‌دی مصحوب.

مطیعِ امرینگ اگر پادشاه، اگر سائل،
گدای خانینگ اگر هوشمند، اگر مجذوب.

عجب یۆق آلسه کۆنگول هوشین اول ایکی گیسو،
بو بۆلسه سلسله، کۆپ تېلبه‌نی قیلور مغلوب.

تیله‌سه روضه‌نی زاهد، نوایی و کویونگ
که، هر کیشی انی ایستر که، بار انگه مرغوب.

٤١

ایکّی اۋتلوغ نرگسینگ کیم، قیلدیلر بغریم کباب،
بیری دور عینِ خمار ایچینده، بیری مستِ خواب.

تیغ تارتیب دم آله آلمه‌ی یېتیشتینگ باشیمه،
گۋییا خورشید ینگلیغ یۋلده کۋرگوزدونگ شتاب.

آفرینیش بس که احوالیمغه ییغلر هر کېچه،
اشک دریاسی اېرور گردون و کوکبلر حباب.

تالپینورمېن اشک ارا هر دم که تیشلر لعلینی،
کیم تېنگیزگه توشسه، جان وهمیدین ایلر اضطراب.

رنج و ضعفیم بۋلمیش انداق کیم سۋرر کیلگن اولوس،
حالیم ایلرلر سوال، اما اېشیتمسلر جواب.

نېچه تسبیحینگ حسابی، زاهدا، ایچ باده کیم،
سېن و مېن دېکلرگه خود بو کارگه‌ده نې حساب.

گر کرم دریاسی نینگ موجی بو دور کیم، چاغله‌دیم،
قانی اۋز بۋینیغه، کیم عشرتدین اېتسه اجتناب.

ایچ، نوایی، می که فهم اېتتوک طبیبِ عشقدین،
غصه و غم زهریغه ترپاک اېمیش یاقوتِ ناب.

خاصه بزمی کیم قویاش جامین شفق راحی بیله
اېلگه توتقی خسروِ انجم سپاه و جم جناب.

٤٢

قاش و یوزونگنی منجم چونکه کؤردی بې نقاب،
دېدی: کؤر کیم قوس برجیدین توغولوپتور آفتاب.

بیر لبینگ جان آلدی انداق کیم، بیریسی بیلمەدی،
اېمدی کیم بیلدی ارالریده بار دور شکّراب.

گر فلک قاشینگ بیله بحثې هلالیدین قیلور،
بیر دېسه پیوسته، جانا، اېشیتور ایکّی جواب.

گل کېبی یوزونگده تېر فرد اېتتی هوشیمدین مېنی،
گرچه بېهوش اېلگه هوش اوچون مقوی دور گلاب.

کیم سرشکیم کؤردی معلوم اېتتی عشقیم حاصلین،
دانه بیرله اؤیله کیم اېل نقدینی ایلر حساب.

نې چمن دور بو که حسرت سویی و درد اؤتیدین
پرورش تاپمیش قَیو بیر گلده کیم، بار آب و تاب.

گر نوایی نینگ کویوک بغریده قان دور، نې عجب،
خام سوز اؤلور یالین اوزره توشوب کویگن کباب.

٤٣

چابکې کیم، هر طرف میدان ارا ایلر شتاب،
برقِ لامع دور سمندی، گردی انداق کیم سحاب.

اؤقی رشکیدین اېرور کؤکسوم ارا کؤنگلوم قوشی،

اول کبوتر کیم، قبق ایچینده قیلغه‌ی اضطراب.

آتسه اۉق اول قاشی یا یوز پېچ اورر جان رشته‌سی
کیم، منگه حرمان و آنینگ اۉقیغه یېتکی طناب.

ناگهان آتقی مو دېب بیر اۉق قبق شکلی بیله
باشی اوستیگه کېلور میدانده هر کون آفتاب.

اول قویاشتین باشقه کیم آتقی قبق، وه کۉرمه‌دوک
اخترِ سعدې که، هر دم ظاهر اېتکه‌ی بیر شهاب.

جان بېرورمېن قَیرولور چاغده کۉروب بېلیده پېچ،
اۉلسه تانگ یۉق اول که جانی رشته‌سیغه توشسه تاب.

کیم که سرکشراق، حوادث اۉقیغه کۉپراق هدف،
اوشبو حالتنی قبق احوالیدین قیلغیل حساب.

ای نوایی، چون اۉقی هر دم فلک میلی قیلور،
سېن آتی گردیگه قانع بۉل که، باردورسېن تراب.

٤٤

هوا خوش اېردی و آلیمده بیر قدح میِ ناب،
ایچر اېدیم ولې غمدین قدح-قدح خوناب.

که حاضر اېردی اۉشول سرو و نرگسِ مخمور،
ولېک رغمیمه قیلمس اېدی قدحغه شتاب.

مېنگه نې زهره‌يى اول كيم، دېسم كه بير قدح ايچ،
نې آنسيز ايچكه‌لى مى، نې قرار و طاقت و تاب.

بو غصه بيرله ايچيم قان بۋلوب نېچوک كه قدح،
كۋزومگه هر نفس اشک اېورولور مثالِ حباب.

چو انگله‌دى كه بارور اختيار ايلگيمدين،
كولوب قدح كېبى لطف ايله‌دى و قۋيدى عتاب.

قدحنى ايچتى و يوز لابه بيرله توتتى منگه
كه، آنينگ ايچكنى.اۋق قيلدى مېنى مستِ خراب.

چو ساقى اېتتى قدح كۋزگوسيده جلوهٔ حسن،
نې عيب عاشقِ ميخواره كۋنگلى بۋلسه يباب.

نوايى وصل بهشتيده شكر قيل بو نفس،
كه ينه چېكمه‌گه‌سېن هجر دوزخيده عذاب.

٤٥

يوز سۋزومدين بيريگه بېرمس جواب اول نوش لب،
آغزينى يۋقتور دېسم واقع كه هيچ اېرمس عجب.

نقطهٔ خالينگ نېدين شيرين لبينگ اوستيده دور،
نقطه چون آستين بۋلور هر قيده كيم يازيلسه لب.

وصل نې ينگليغ ميسر بۋلغوسيدور، چون اېرور
دلبريم نازک مزاج و مېن بغايت بې ادب.

گر قویاش دېرلر یوزونگنی گرم بۉلوب چېکمه تیغ،
اېلگه جرمې یۉق، اېنر چون آسماندین هر لقب.

لعلینگ آلسه چاکلیک بېمار کۉنگلومنی نې تانگ،
ای ملاحت نخلی، چون کیم خستهسیز بۉلمس رطب.

زنده دل مجنون نینگ اۉلمیش کۉنگلی چون لیلاغه حی،
بس نې آسیغ آنی حَیدین قاولهماغلیغ، ای عرب.

طالب اول کیم تاپمهسنگ داغی بو بس کیم، ایلهمس
بیر نفس غافل سېنی مطلوب یادیدین طلب.

قهر برقی بیرله رحمت یامغوری گر بۉیله دور،
ایمن اېرمس بوالعلا، نومید اېمستور بولهب.

گر نوا تاپسه نوایی لبلرینگ نینگ ذکریدین،
تانگ اېمستور، چون مدام افزون بۉلور میدین طرب.

٤٦

صبحِ دولت یوزونگ، ای توسنِ گردون سنگه اشهب،
باشینگ اوستیدهگی دُر اۉیله که، تانگ باشیده کوکب.

پایمال اېتکن اوچون مرکبی جولانده باشیمنی
عذر اوچون قیلدیم انینگ نعلینی یوز بیرله مُذَهَّب.

مهر ترکین قیلیبان پست، فلک رخشیدین اۉتتی،

اللّه اللّه، بو نې راکب دورور و وه، بو نې مرکب.

نې قتیغ حال که، هجرینگ کېچه‌سی تینغه‌لی قۋیمس،
یېر اېلین اشک ایله اندوه، کۋک اېلین نعرۀ یارب.

ایتی مهمانلیگ اوچون اېمدی قدم قۋیسه بۋلور کیم،
کۋنگول اۋت قیلدی مهیا و بغیر طعمه مرتب.

هر کیشی بۋلدی قولونگ، اول کیشی دور عالم ارا شه،
قوللرینگ قربینی کیم تاپسه اېرور شهغه مقرب.

یوزی وصفیده کېره‌ک صفحه ولې لوحۀ خورشید،
ساچی وصفینی یازر وقتده تون دودی مرکب.

یار چون برچه زمان ناظر اېرور حالینگه، بۋلغیل
باری حالتده مشاهد، باری اېل بیرله مؤدب.

تېلبره‌ب کۋنگلی نوایی نینگ اگر عربده ایلر،
دفعیغه سلسلۀ زلف ایله بس دور چهِ غبغب.

٤٧

نېچه بۋلغه‌ی منگه هجر ایچره تظلم، یارب؟
ایله بو ظلم ارا حالیمغه ترحم، یارب.

وعدۀ قتل قیلیب وعده‌غه قیلغونچه وفا،
نېگه مېن خسته‌نی اۋلتوردی توهم، یارب؟

لبلری نینگ کلماتی که بېرور جسمغه روح،
آبِ حیوان اونی دور، یۉقسه تکلم، یارب.

خوانِ وصلیده اۉکوش نعمت ارا دور اغیار،
روزی اېت بیزگه هم اول نوع تنعم، یارب.

وه که، کۉنلومنی شکاف اېتتی کولومسوب آغزی،
غنچه‌لرنی نېتیب آچتی بو تبسم، یارب.

عمر چون فاني اېميش، گر کیشی عالم شهی دور،
چون اۉلر، نېوچون اېتر مونچه تعظُّم، یارب.

یار قتل اېتکه‌لی عشاقینی ییغدورگن اېمیش،
بېر بو بزم ایچره نواییغه تقدُّم، یارب.

٤٨

ای سنگه یوز خوب و لب خوب و لبینگدین کولگو خوب،
هر نې کیم واقع بۉلور سېندین، کۉزومگه اسرو خوب.

دېدینگ اول آی وصفین، ای راوی، ینه سۉز دېمه‌گیل
خوبلردین کیم، سۉزونگ اېردی بو یېرگه تېگرو خوب.

خوبلر قول بۉلدیلر، لېکن پریلر قاچتیلر،
عالم ایچره آدمی بیر سېنچه بار اېرکین مو خوب.

خوبلرنی عرض قیلدیم قیلمه‌دی کۉنگلوم پسند،
آنی کۉرگچ اختیاری قالمه‌یین دېدی بو خوب.

وصلیده جانیمغه هجریدین نې کېلگننی دېمان
کیم، فرح بزمیده ذکر اېتمک اېمستور قیغو خوب.

جور و لطف و کبر و ناز اندین کۉنگولگه خوب اېرور،
حق ازلده ذاتینی آنینگ یراتیبدور چو خوب.

صاف قیل خاطر که سالغه‌ی عکس اول یوز یخشی کیم،
کۉرگوزور یوزنی، قچان کیم روشن اۉلدی کۉزگو خوب.

ای کۉنگول، بارسنگ اول آی نظّاره‌سیغه زینهار
اشک بیرله کۉزلرینگدین غیری نینگ نقشین یو خوب.

خوبلرنی کۉرمه‌سه سېنسیز نوایی قیلمه عیب،
کیم کۉرونمیدور کۉزیگه کیمسه سېندین ایرو خوب.

٤٩

سېن لبینگ سۉرغان سایی مېن قان یوترمېن، ای حبیب،
سېن می ایچکیل کیم، منگه خونِ جگر بۉلمیش نصیب.

دېدیلر، احباب دردیغه حبیب ایلر دوا،
وه که، مېن کویدوم محبتتین، اېمس واقف حبیب.

کویونگ‌گه کیرگچ، کۉنگول قاشینگغه میل ایلر بلې،
گوشهٔ محراب اېتر پیوسته منزلگهْ غریب.

چهره سرغرغان سایی آرتر کۉنگول نینگ ناله‌سی،

بار عجب واقع خزان فصلیده نالان عندلیب.

خاص، للّه، شربتیمنی زهرِ قاتل بیرله ایز،
چون ایش اندین اۉتتی کیم، کېلگه‌ی مسیحیم، ای طبیب.

نېچه اول آی مهریدین شیدا کۉنگولنی آووته‌ی،
تېلبه‌گه یالغان حکایت بیرله بېرگن‌دېک فریب.

میغه رهن اۉلمه‌ی فنا دیریده تسبیح و ردا،
پیرِ دیر ایتمس حواله ایلگه زنّار و صلیب.

نفسینگ ایتسه شوخلوغ، چرخ ایمگگیدین قیل ادب،
طفلنی انداق که زجر ایلر فَلَق بیرله ادیب.

ای نوایی، ظلمیدین دېرمېن که عشقین ترک ایته‌ی،
تا نظردین غایب اۉلدی، یۉق ینه صبر و شکیب.

۵۰

عشقدین یانسه تنیم سۉرمه سبب،
کویسه خاشاک یالیندین نې عجب.

سېکریدی، چونکه سمندینگ دېدی عقل،
برق بۉلمیش بو قویاشقه مرکب.

خوبلر مکتب ارا خیلِ نجوم،
او قویاش اۉرته‌ده ماهِ مکتب.

ذقنینگ چاه و انینگ آستیده خال،
چاه نینگ نقطه‌سی، ای نوشین لب.

حسن ارا عشوه و ناز اېل کۉنگلین
آنچه آلمس که حیا بیرله ادب.

نېگه مطلوب تیلرسېن، چونکیم،
نې طلب دور سنگه، نې درد طلب.

هجر ارا خسته نوایی و فغان،
ای وصال اهلی، سیز و لحنِ طرب.

۵۱
آغزی نینگ سِرّی منگه معلوم اگر اېرمس نې عیب،
هیچ کیمگه ذره‌یی چون بېرمه‌میش حق علمِ غیب.

عاشق و شیدالیغیمنی منع اېتر زاهد، کۉرونگ
کیم، هنر هم بار اېمیش نادان کیشی آلیده عیب.

یاشورون قالغه‌ی مو کۉکسوم جیبی‌دېک چاک اۉلغانی
خاصه کیم، هجر ایلگیدین کۉکسوم کیبی چاک اېردی جیب.

کۉزلرینگ بیرله لبینگ انداغ که اوردی دین یۉلین،
نې بلالردین بلال اۉتکی، نې صهبادین صهیب.

ذره‌غه صد یک اېسه آغزینگ منگه یۉق هیچ شک،
چهره‌نگ اۉلغان‌دېک قویاش نینگ ده صدی یۉق هیچ رَیب.

پیرسیز کېزمه بو وادی ایچره کیم، تاپمس کلیم
تیره شامین روشن امر اېتمەی انگه خدمت شعیب.

ای نوایی، سېن‌دېک اېتکن ضایع ایامِ شباب،
سود یۉق انجم کبی اشکِ ندامت شامِ شَیب.

۵۲

با وجودی کیم عدم بۉلدوم غمیدین قیغوروب،
هیچ آغزی نینگ سۉراغین لعلیدین تاپمان سۉروب.

جان که، قت-قت قان بۉلوپتور، داغِ عشقینگ کېتمه‌گەی،
لاله برگیدېک انی بیر-بیر ساوورسنگ کویدوروب.

ناوکینگ کۉنگلومده قیلمیش خانه باور قیلمه‌سنگ،
کۉکسومه ایلگینگنی کېلتور کیم، توروپتور بیلگوروب.

عشقی دور جان پرده‌سیده روشن اېتتیم، دۉستلر،
نېچه کویگه‌یمېن حریر ایچینده اۉتنی یاشوروب.

برق‌دېک پویه‌منی عیب اېتمنگ سلامت اهلی کیم،
مونداغ اۉتې کیم، توتاشیبدور منگه بۉلمس توروب.

ایسته‌مه تحسین که، شاکرمېن نې کېلسه آلیمه،
شکر قیلمه‌ی نَیله‌ی آلورسېن قضانی یازغوروب.

چون نوایی جانیغه مرهم اېرور پیکانلرینگ،

کاش، یاقسه مرهمې اۉقونگ یانیمغه اۉلتوروب.

٥٣

خاکِ پایی بۉلدی جانِ خاکساریم قان یوتوب
کیم، چیقیب لعلینی اۉپکی رشتۀ زلفین توتوب.

زلفین آچقانده زنخ چاهیغه توشکی مینگ کۉنگول،
قۉیمه‌سه اول چاه اوزه رخساری شمعین یاروتوب.

عشقِ محرق دشتینی قطع ایله‌مک دشوار اېرور،
کیرمه‌سم، آهیم یېلی بیرله هواسین ساووتوب.

کویگه‌لی راضیمېن و هجریغه یۉق، وه کیم، مېنی
ایله‌دی راضی ایسیتماققه اۉلومدین قۉرقوتوب.

دېب اېمیش بیر کون کېلیب کۉنگلی یراسین بوتکره‌ی،
کېلسه بوتکیل، ای کۉنگول، بو سۉزگه خود بۉلمس بوتوب.

دهر بوستانیده قیلماق سَیر ایلب های و هوی
هرزه کېزمک دور حیاتینگ قوشلرینی اورکوتوب.

جامِ وصلینگدین که، اېلنی تیرگوزورسېن، بیل یقین
کیم، نوایی اۉلگوسی خونابۀ هجران یوتوب.

٥٤

وه، نې قاتل دور کېلور آیینِ قتل و کین سالیب،

عاشق اۋلتورمک اوچون هر قاشیغه یوز چین سالیب.

چون اۋتوب عشق اهلیدین آشوبِ صبر و فهم اۋلوب،
چون ییتیب زهد اهلیغه تاراجِ عقل و دین سالیب.

اېل ساری کیم یوزلنیب قیندین چیقاریب تیغِ کین،
چون منگه مرکب سوروب باشیمغه تیغِ کین سالیب.

بو سریغ رخساره بیرله قان یاشیمدین یاد قیل،
ایچسنگ آلتون جام ایچینده بادهٔ رنگین سالیب.

سېنسیزین، ای عمر، چون ممکن اېمس آرام و صبر،
بارمه هر دم بیزنی مونداغ بېدل و غمگین سالیب.

هر طرف کیم، گام اوروب یوز پارسا یۋلین اوروب،
هر قه یان کیم، کۋز سالیب یغما و قتل آیین سالیب.

باغِ حسنونگ کیم گل آچتی رنگ-رنگ، ای مغبچه،
گویی ایچتینگ مَیغه برگِ لاله و نسرین سالیب.

شرعسیز خاشاک ارا خشخاش‌دېک دور، ای حکیم،
کۋک‌که چیقسنگ جیبینگ ایچره سُبحهٔ پروین سالیب.

درد و غم قالیب، نوایی جانی چیقتی عاقبت،
هجر اېلیندین خان و مانین باردی اول مسکین سالیب.

۵۵

خنجرینگ جانیمغه یېتتی کوکره گیمگه سنچیلیب،
ناوکینگ یانیمگه اۉلتوردی عیادتقه کېلیب.

قیریب اۉتگن اۉقلرینگ جان پردەسین رېش ایتکلی،
صفحه دېکتورکیم قیریلغەی سهو خطلر یازیلیب.

یوگورور هر کیرپیگیمگه آرتیلیب بیر قطره یاش،
شوخ یاشلردېک که اۉینرلر چوبوق مرکب قیلیب.

اوشبو هجران کېچەسی توش کۉرسم اېردی ناگهان،
اۉلگەی اېردیم وهمدین، البته، زهرەم یاریلیب.

نعلیم ایچره داغ اوچون قۉیغان فتیله دود ایله،
درد اۉچاغینده توتەیدور انده اۉتی یاقیلیب.

اول قویاش بیرله بارور اېل سایەدېک، مېن خاکسار،
وه که، قالورمېن ایزی نینگ توفراغیدېک ایریلیب.

سرِ وحدت چون فنا دیریده سیغمس لفظ ارا،
نېچون آیا خانقه ایچره توگنمس اَیتیلیب.

نکتۀ توحیدنی بیلگن قیله آلمس بیان،
کیم بیان قیلدیم دېسه بیلگیل که قیلمیدور بیلیب.

ای نوایی، مَیده ساقی لعلیدین اېرمیش فروغ،
کیفیتنی چونکه فهم اېتتینگ نېترسېن آییلیب.

٥٦

سوزِ هجرینگ ایچره هر دم ضعفلیغ جسمیم یانیب،
اۉتقه توشگن قیل مثللیق اۉرتنورمېن تۉلغانیب.

آچقیل اۉتلوغ عارضینگ، ای شمع کیم، پروانه‌دېک
اۉرتنه‌ی باشینگ اوزه بیر نېچه قتله اَیلانیب.

سالغه‌سېن عالمغه اۉت، گر گل ساووغی تابیدین
غنچه‌دېک گلشنغه چیقسنگ حُلّه‌لرغه چیرمانیب.

بیم اېرور کیم، آفرینشدین چیقرغه‌یسېن دَمار،
بزمدین اوسروک چقیب میدانغه چاپسنگ آتلانیب.

یار اِیله خوی اَیله‌گن کۉنگلوم اېرور اول نوع قوش
کیم، کیشیدین اَیریله آلمس کیچیکدین اۉرگانیب.

مالدین عمرونگغه آسایش اگر یېتمس نې سود،
نوح عمرین حاصل اېتسنگ، گنجِ قارون قازغانیب.

قبریم اوزره قۉیغه‌سیز تاشېٖ که، ضعف ایامیده
اول پری کوییده یاتمیشمېن باشیمغه یستانیب.

ای نوایی، توشته گر کۉرمک انی ممکن اېسه،
برچه گر خود سۉنگغی اویقودور، نېترسېن اۉیغانیب.

٥٧

خسته جانیم ضعفین انگله، کۉنگلوم افغانین کۉروب،

سؤرمه كؤنگلوم يارەسين، فهم ايت كؤزوم قانين كؤروب.

وصليده لعلی اوزه خالين كؤروب كويگن كيبی،
اؤرتنورمين جانده ايمدی داغِ هجرانين كؤروب.

وادیِ صبريم دغی خار و خسک قيلديم گمان،
كؤنگلوم اطرافيده هر يان نوکِ پيكانين كؤروب.

انگلەديم قيلميش كؤزی آلغان كؤنگول صيديغه قصد،
هر طرفدين چرگه توزگن خيلِ مژگانين كؤروب.

پير و كؤكته ايستەبان پيدا ايمس خضر و مسيح،
قاچتيلر گؤيا دوداغينگ آبِ حيوانين كؤروب.

جسم باغيده روان شكلي تصور قيلدی عقل،
بوستانِ حسن ارا سروِ خرامانين كؤروب.

شبنم ايرمس نرگس اشكی دور نيدين قان ييغلەمس،
كؤز يوموب آچقونچه گلشن عمر پايانين كؤروب.

چرخدين صدق اهلی ماتم ايچره دور، فهم ايله‌گيل،
هر سحرگه صبح نينگ چاکِ گريبانين كؤروب.

نامەسين وه كيم آچيب سالماق نظر ممكن ايمس،
چون نوايی هوشی زايل بؤلدی عنوانين كؤروب.

٥٨

کؤز یاشیم بؤلدی روان بیر نرگسِ جادو کؤروب،
طفل ینگلیغ کیم یوگورگەی هر طرف آهو کؤروب.

قالدی حیران زاهد اشکیمدە کؤروب هر یان حباب،
روستاییدېک کە، حیرت ایلەگەی اوردو کؤروب.

جان ارا تیغینگ کؤروب کؤنگلوم قوشی توزدی نوا،
طوطییدېک کیم، تکلم اَیلەگەی کؤزگو کؤروب.

وادی عشقینگ مکان قیلدی کؤنگول کؤرگچ یوزونگ،
اېل بیابان ایچرە منزل ایلەگن‌دېک سو کؤروب.

جاندە اؤز داغین کؤروب عاشقلیغیمنی انگلەدی،
اول کیشیدېک کیم، تنیغەی اؤز قولین بېلگو کؤروب.

بادە توتقچ، دېمە بېخود بؤلدی کیم اول کؤزگودین،
باردی هوشوم یار حسنی جلوەسین اؤترو کؤروب.

ای نوایی، دفع اؤلور خالین کؤروب کوهِ غمیم،
فیل ینگلیغ کیم، هزیمت ایلەگەی هندو کؤروب.

۵۹

اؤلوکنی تیرگوزور لعلینگ مسیح آسا کلام ایلب،
تکلم چاشنیسین شربتِ یُحیِی‌العِظام ایلب.

ازلدە لعلینگە صید اېتکەلی کؤنگلوم قوشین گؤیا،
قضا صیادی جانلر رشتەسیدین یایدی دام ایلب.

چمنده تازەلیغدین هر قوروق شاخې اېرور خضری،
مگر کیم اندین اۋتمیش آبِ حیوانیم خرام ایلب.

اگر حرف اۋلسه مدغم، وه که خالینگ نقطه ادغامین،
عیان قیلدی کۋزوم نینگ مردمی ایچره مقام ایلب.

نې بۋلغەی تیره بۋلمەی روزگاریم کیم، آچیب گېسو
قرا شامیمنی مهلک ایلەدینگ صبحیمنی شام ایلب.

غرض اول یوزنی مستور اسرەماق دور کیم، حکیمِ صنع
اولوسقه آه اېتر قسمت انی آیینه فام ایلب.

چو حق درگاهیدین مردود اېتر نەیلرسېن، ای زاهد،
قبولِ خلق اوچون آرتوقسی طاعت التزام ایلب.

یاشینگنی دانه، بغرینگنی سو قیل کیم، توتتی فقر اهلی
هدایت قوشلرین بو دانه و سو بیرله رام ایلب.

نوایی کونده چون بیر قرصِ مقسوم آرتمس، نې سود
فلکدېک بۋلماغینگ سرگشته تون-کون اهتمام ایلب.

٦٠

قان یاشیم کۋنگلونگده تاممیدور کۋزوم گریان بۋلوب،
کیم ایاغینگغه توشوپتور کۋز قراسی قان بۋلوب.

غنچەدېک کۋنگلوم چېکر اون، غرق اۋلوب خوناب ارا

سۉز دېگنده آغزینگ ایکّی لعل ارا پنهان بۉلوب.

سۉرسه مجنون عشق دشتیده مېنی، اَیت، ای رفیق
کیم، قویوندېک ایتتی بو وادیده سرگردان بۉلوب.

هجری کۉنگلومنی بوزوب، غم سیلی هموار اېتتی، وای
کیم، اثر هم یۉقتور اول معمورهدین ویران بۉلوب.

تیغی خود اۉتتی صعوبت کۉرکه مهلک یارهسی،
بو زمان باشیمغه قالوپتور بلای جان بۉلوب.

هر زمان آغزینگ خیالی سنچیلور کۉنگلوم ارا،
گۉییا بو غنچه آنی زخم اېتر پیکان بۉلوب.

چرخ عشاق آهی اۉقیدین مگر وهم اېتتی کیم،
قبه قیلدی مهرینی اۉز هیئتی قلقان بۉلوب.

حشر خورشیدیغه مانع فکر قیلمسسېن، نې سود،
اطلسِ گردون سرا پردهنگغه شادُروان بۉلوب.

ای نوایی، فانی اول یار ایستهسنگ کیم، خوب اېمس،
جاننی سېومکلیک بهانه اۉرتهده جانان بۉلوب.

٦١

کیمسه یاری بیرله خوشتور غم دېیشیب مونگرهشیب،
یاتسه گاهې چیرمهشیب، اۉلتورسه گاهې یاندهشیب.

زلفی اېل كۆنگلین پریشان ایله‌مككه جمع اۋلوب،
طرفه‌راق بو كیم، كۆنگوللرنی ییغرغه ترقه‌شیب.

ممكن اېرمس تارتماق پیكانلرین كیم، جسم ارا
هر بیری مسكن توتوپتورلر سۆنگككه اۋرنه‌شیب.

چیقتی زلفین سالغچ اول چاهِ زنخداندین كۆنگول،
عنكبوت اول نوع كیم، تاریغه چیققی یارمه‌شیب.

هجر خیلی كۆنگلوم ایچره مورديک آیلب هجوم،
گرچه وصل امیدی یېتكنده چیبین‌دېک بوتره‌شیب.

كویدوم و اول زلف تابی رشتۀ جانیمده دور،
شمع تاری‌دېک كه كول بۆلغانده تورمیش چیرمه‌شیب.

ساقیا قیلسنگ حمایت غالب اۋلغوم بۆیله كیم،
غم بیله كۆنگلوم تلاشورلر ایكاولان قارمه‌شیب.

قیل حواله دُردكشلر جانبی، ای میفروش،
می چو هر ساعت تۆكولگه‌ی جوش اوروب كُپتین تاشیب.

آشوروب حددین نوایی هم نیاز و عجزینی،
یار استغنا و نازی هر نېچه حددین آشیب.

٦٢

كیزرمېن كوییده ییللر نظر حالیمغه سالغه‌ی دېب،
اگر اۋلتورسه قانیم رنگی توفراغیده قالغه‌ی دېب.

کۈنگولگه یوز تومن نېش اورسه هجران، اَیله‌مان ناله،
وصالینگ نوشیدین اول زخملر بیر کون اۈنگالغه‌ی دېب.

کۈنگولگه ناوکینگ تا کیردی بېحد حفظین اَیلرمېن
که، بو شیشه ایچینده اول دغی ناگه اوشلغه‌ی دېب.

کۈنگولنی کوییده یوز رنج ایله محنتقه تاپشوردوم
که، گر کۈرسه بو سرعت بیرله شاید کۈنگلوم آلغه‌ی دېب.

سرشکیم قانی قیلدی کویی نینگ توپراغین آغشته،
ایتیگه شاید اول بلچیغ بیله بیر اوی یسلغه‌ی دېب.

حرم وصلین تیلرسېن پویه اور مردانه، ای سالک،
قدم آهسته چېکمه بغرینگ اول یېلمکده تالغه‌ی دېب.

نوایی بېنوالیغ بیرله دایم می ایچر، بیر کون
نوا نقشینی دوران مطربی بزمیده چالغه‌ی دېب.

٦٣

دمبدم جامِ طرب غیر ایله اول ماه چېکیب،
مېن ییراقتین باقیبان، قان یوتوب و آه چېکیب.

نې غمیم ایت کېبی اۈلمکدین، اگر اېلتور اېسه
بۈینومه ایپ سالیبان کوییگه اول ماه چېکیب.

غرضیم بو که، اونوتتورمغه‌مېن اۈزنی انگه،

کوییگه کیرمگیم افغان گه و بیگاه چیکیب.

کۉنگلومه هجر اگر درد اۉقی یاغدورسه، نې تانگ،
گر چیقرور ایسه پیکانینی دلخواه چیکیب.

مین عدم یۉلیغه بارمان، مینی لیکن ایلیتور
آغزی شوقیده کۉنگول اۉزیگه همراه چیکیب.

می اصفر که تۉکولمیش قۉیوبان یوز ایچسم،
کهربانی کۉرونگوز جلوه قیلور کاه چیکیب.

جرعه‌سین بیرسه نواییغه ایرور اۉلگوچه بس،
بزمِ عیش ایچره طرب ساغرین اول شاه چیکیب.

٦٤

نې مَخلَصیم بار انینگ عشقیدین کناره قیلیب،
نې تۉیماغیم بار انینگ حسنیگه نظاره قیلیب.

اۉچرگه عشق اۉتی چاره قیل دیدینگ، ای شیخ،
بۉلورمو قسمتیم اۉلغان بلاغه چاره قیلیب.

باشیمده تیغی یراسین نیچه دیبان سۉرمنگ،
کیشی بۉلورمو باشی نینگ توکین شماره قیلیب.

کۉنگول که ایتتی قیلیب تیره خان و مانیمنی،
قاوه‌ی اگر ینه کیلسه، یوزینی قاره قیلیب.

کۉنگولنی یاره قیلیب اول که تیکتی کۉکسومنی،
یاقمنی تیکمک ایرور کۉکره‌گیمنی پاره قیلیب.

دیدیم که، میکده‌دین خانقه یۉلین توته‌یین،
نیتی که، اول سری یۉل بیرمس استخاره قیلیب.

نوایی ایتتی نهان عشقین، ای فغان بیله اشک،
انینگ بو عیبینی نه‌یلرسیز آشکاره قیلیب.

٦٥

اول آی قصدیمه تیغِ بُرّان چیکیب،
مین آلیده شکرانه‌غه جان چیکیب.

مسیحیم چو فریادیمه یتمه‌دی،
نیچه اۉلتوره‌ی اۉزنی افغان چیکیب.

همانا یمان کۉزگه میل ایله‌دینگ،
الف نیل ایله یوزگه هر یان چیکیب.

لبینگ نوش داروسیدین نی آسیغ،
مین اۉلدوم چو خونابِ هجران چیکیب.

کیتور، ساقیا، دَور ایاغین تۉله
که، جان قالمه‌دی رنجِ دوران چیکیب.

اگر وصلِ باقی کیره‌ک، ایسته‌گیل،
فنا یۉلیگه رختِ حرمان چیکیب.

نوایی بیریب جان اؤقی شوقیدین،
انینگ زخمیدین یار پیکان چیکیب.

٦٦

چابکوم رخش اوزه هجران یؤلیده پویه قیلیب،
مین انینگ کیینیچه گاهی یوگوروب، گه ییقیلیب.

ییقیلیب یانه قؤپوب، چونکه اوروب یؤلغه قدم،
وه که، یوز نیشترِ هجران ایاغیمغه تیکیلیب.

تابانیم درد و بلا خارەلریدین اؤیولوب،
یورەگیم رنج و عنا خارلریدین تیشیلیب.

طرفه، کؤرگیل که عنان تارتمەی اول شوخ دمی،
سؤنگیچه بؤیله قتیقلیق بیله حالیمنی بیلیب.

عشق دردیغه جز اؤلمک یؤق ایمیش هیچ علاج،
باش قؤیوب آلیغه آنینگ که بو معنانی بیلیب.

ایسترەم اؤزنی خرابات ایچیده لایعقل،
هوش چون باعثِ رنج اؤلدی، نیترمین آییلیب.

گر نواییغه یاغین اشک ایدی و رعد فغان،
هجر چون کاج اوروبان کؤزلریگه اؤت چاقیلیب.

«پ» حرفی نینگ پریوشلری نینگ پروازی «غرایب»دین

٦٧

مېندین اول چابک نینگ، ای پیکِ صبا، میدانین اۋپ،
کوییگه باشیم نیازین یېتکوروب چوگانین اۋپ.

باد پایی سیریغه همتکلیک ایلەی آلمەسنگ،
یېرگه مېندین یوز قۋیوب کۋرگن سای و جولانین اۋپ.

کولسه لعلی، وه که، قالمس مېنده بیر اۋپکونچه هوش،
حشو اېرور، کۋنگلوم که، ایتورسېن لبِ خندانین اۋپ.

پاک اېتک ایستر اېسنگ، بیر پاک اېتکلیک ایستەبان،
خاکِ نعلینیغه یوز قۋی گوشۀ دامانین اۋپ.

گر ایاغین رخشی نینگ اۋپمک میسر بۋلمەسه،
کۋز سالیب هر یېرده کیم، کۋرسنگ ایاق باسقانین اۋپ.

قاشی یاسی غمزه اۋقین آتسه وه، مېن خستەدین،
کۋزلرینگگه سورتوبان سوفارینی پیکانین اۋپ.

ای نوایی، کعبۀ مقصود وصلین ایستەسنگ،
شاهِ غازی قصری نینگ درگاهِ عالی شانین اۋپ.

٦٨

زلف و یوزدین سنبلونگنی گل اوزه ترقتمه کۋپ،
دهر باغیده گل و سنبل ایسین بوترتمه کۋپ.

کۉزلرینگ کیم، مست و خواب آلود ایرور کۉپ آولمه،
هر ساری اویقوغه بارغان فتنه‌نی اویغتمه کۉپ.

زلفیغه، ای مشک، ایسترسېن قاریمچی بنده‌لیغ،
یۉق حدینگ کیچکیل بو سودادین اۉزونگنی ساتمه کۉپ.

اۉینه‌ی-اۉینه‌ی اۉلتورور بیر-بیر اولوسنی کۉزلرینگ،
شوخ قاتللرنی جانلر قصدیغه اۉینتمه کۉپ.

تیره دور مجنون که، مېن دیک دیبسېن آنی، ای خرد،
عقل و هوش اهلینی بو دیوانه‌غه اۉخشتمه کۉپ.

ای که، مژگاندین یسال توزدودنگ کۉنگوللر صیدیغه،
کۉز یوموب آچقونچه اوشبو خیلنی قۉزغتمه کۉپ.

ایل بیله هر دم قدح ینگلیغ کولوب، ای مغبچه،
قان یاشیم ساچیب صراحی‌دیک مېنی ییغلتمه کۉپ.

صفحۀ خاطرده، ای عارف، کیره‌ک دور یار و بس،
صافیِ وحدتقه خاشاکِ خواطر قاتمه کۉپ.

چون نوایی قسمتی جامِ می اۉلمیش، ای فقیه،
سرزنش ایلب انگه سنگِ ملامت آتمه کۉپ.

«ت» حرفی نینگ تاراجگرلری نینگ تماشاسی «غرایب»دین

٦٩

قصرِ جاهینگغه سپهر اوجیده ایوان بۉلدی توت،
هم سپهر آسیبیدین بیر بیرله یکسان بۉلدی توت.

لعلِ رُمّاني تیلرسېن دمبدم زینت اوچون،
قطره۔قطره بغرینگ اندین ناردېک قان بۉلدی توت.

نفع اوچون کویمکدین اۉزگه کۉرمه‌دوک پروانه‌دېک،
بیر قویاش هر تون سنگه شمعِ شبستان بۉلدی توت.

دیر قصدی قیلمه‌غیل هر لحظه عاشق بۉلغه‌لی،
قصدِ دینینگ قیلغوچی، بیر نامسلمان بۉلدی توت.

ایسته‌سنگ دنیا عروسین توشده‌گی محبوب‌دېک،
تاپمس ایرگچ کام لعلیدین پشیمان بۉلدی توت.

شوخلر قاشین تیلرسېن، لېک انداق کیم هلال،
جانغه یېتکنده کۉرونگچ کۉز پنهان بۉلدی توت.

کوسِ شوکت یېتّی دوزخقه اېشیک قاقماقده‌دور،
بس یېتی اقلیم ملکی اوزره سلطان بۉلدی توت.

ای نوایی، اۉزنی جمع اېت، یۉقسه عالم مخزنین
قان یوتوب جمع ایله‌بان اۉلگچ پریشان بۉلدی توت.

۷۰

ای کۉنگول، اول اهلِ یالغان مهر شرطین قیلدی توت،
عهدینی پایانیغه یېتکورمه‌یین ایریلدی توت.

خنجرِ هجران بیله آخر کېسر چون رشته‌سین،
مهر تارین رشتهٔ جانینگغه محکم قیلدی توت.

چون میِ وصل اۋزگه‌لر ایچمک‌که باعث بۋلغوسی،
هر نفس خونابِ هجران یوتماغینگنی بیلدی توت.

یا اېشیتمس، یا اېشیتکچ ظلمین ایلر بیرگه یوز،
حالینگ اول ظالمغه مینگ قتله بس ایتیلدی توت.

دېمه سنچیب نیشِ هجران یېتکوره‌ی نوشِ وصال،
چون بو نوشونگ اۋلتورور، اول نېش هم سنچیلدی توت.

ماتم اشکی دُری چون توفراغینگه ساچیلغوسی،
گوهرِ انجم فلکدین باشینگه ساچیلدی توت.

ای نوایی، کسوتِ فقر ایسته، یۋقسه چرخ نینگ
اطلسین کییدینگ گمان اېت عاقبت اېسکیلدی توت.

۷۱

کېل-کېل، ای قربان کۋنگول، اول قاشی یا مهرین اونوت،
چون وفادین تارتیلورسېن هم باریب بیر گوشه توت.

چونکه اول بیزنی اونوتماغنی ساغیندی یخشی ایش،
سېن دغی کېل بیر نفس آنی ساغینماغنی اونوت.

اول قویاش هر دم بۋلور بیر ذره بیرله گرم مهر،

مهر شمعین سېن داغی بیر اۋزگه آی بیرله یاروت.

حیف اېرور هر شوخِ رعنا یوزیگه چون پاک عشق،
شوق اۋتین کېل سېن داغی بو عشوه‌گرلردین ساووت.

ای پری، بیر تېلبه‌گر آواره بۋلدی غم بیمه،
آدمی‌وشلر بیله نازک مزاجینگنی آووت.

گر کۋزوم یاشیغه اول گل ملتفت بۋلمس نې غم،
گل بولوتدین تازه دور، سېراب ایمس گلدین بولوت.

دهر باغیده گیاهِ مهر هرگز بوتمه‌دی،
گر دېسنگ کیم کۋرمه‌یین بېمهرلیک بو سۋزگه بوت.

شهدِ عیشینگ زهر اېتر گردون، سېن اوشبو جامدین،
خواه کامینگنی اچیت، خواهی مذاقینگنی چوچوت.

ترک قیل، سېن هم نوایی‌دېک هواسین، ای کۋنگول،
یا که هر دم بیر طرف میلین کۋروب، خونابه یوت.

۷۲

آه کیم اول آشنا بېگانه بۋلدی عاقبت،
هجریدین بېخودلوغوم افسانه بۋلدی عاقبت.

عقل و دانش لافینی اورغان کۋنگول بییغله‌ی یوروی،
اول پریوش شهریده دېوانه بۋلدی عاقبت.

قطره۔قطره شادلیغ اشکین که ساچتیم وصلیده،
برچه هجران قوشلریغه دانه بۆلدی عاقبت.

بارغه‌لی اول حسن گنجی غم بوزوغ کۆنگلومده دور،
اژدها اویی بیزینگ ویرانه بۆلدی عاقبت.

ساقیا، می توت که، هجر اندوهیدین مېن تېلبه‌نی
فارغ اېتکن ساغر و پیمانه بۆلدی عاقبت.

چېکمه اون، آهیم کۆر، ای مجنون که، بلبل کۆپ فغان
چېکتی، اۉرتنگن ولې پروانه بۆلدی عاقبت.

بُتقه گر باش قۆیمه‌دیم کۆرگیل که دینیم تحفه‌سی،
دیر پیری آلیده جرمانه بۆلدی عاقبت.

دېدینگ اوّل کیم نوایی، سېنی گه۔گه تیرگوزه‌ی،
هیچ بیلمان کیم سنگه، جانا، نه بۆلدی عاقبت.

۷۳

جهدیم انداق دور یېتیشگه‌یمېن مو دېب وصلینگغه بات،
کیم قبول اېتمان آغیر دېب چیقسه اېگنیمدین قنات.

صبر تاغی بیرله قیلماق پویه بۆلمس، ای کۆنگول،
تشله اول یوکنی یېتیشمک ایسته‌سنگ وصلیغه بات.

شهسواریم نینگ براقی پویه‌سیدین قالدی برق،
کیم انینگ فعلی شتاب اېرمیش مونونگ رسمی ثبات.

کؤپ مسیحادین دم اورمه، قیل حیاتینگنی طفیل
انگه کیم تاپمیش مسیح آنینگ طفیلیدین حیات.

مهر یوز کؤرمه‌ی اؤچشدی پرده‌دین چیققاچ یوزونگ،
آلغه‌لی قؤیمس سریغ یوزین قرا یېردین اویات.

چون یودی کؤزلر سوادین اشک یاروت یوز آچیب
کیم دِرَمسیز اېلگه بای اېل فرض دور بېرمک زکات.

ای نوایی، خاکِ پایی وصفیده شیرین سؤزونگ
بار بعینه توتیا ایچینده سالغان‌دېک نبات.

٧٤

تیره کلبمگه کیریب، جانا، اؤلومدین بېر نجات،
ظلمت ایچره خضرغه اول نوع کیم آبِ حیات.

ساده کؤنگلوم ایچره لعلینگ نینگ خیالی توشگه‌لی،
شیشه‌یی دور کیم، انینگ ایچیگه سالمیشلر نبات.

عارضینگ مهریده آغزینگ دور گدالیغ قیلغانیم،
حق سېنی خورشید قیلمیش، ذره‌یی بېرگیل زکات.

تا کؤنگولدین باش چیقرمیش هر طرف پیکانلرینگ،
قوش باله‌سی‌دېک بؤلوپتور کیم، بؤلور تېمور قنات.

وصل امیدیغه تیلرمېن عمر، لېکن وای کیم،

سېنسيزين كۆرسم، تيريكمېن، اۆلتورور مېنى اويات.

ايستەسنگ كيم، اول قوياش چيقّاچ سنگە قيلغەى طلوع،
اى كۆنگول، غم سَيلى يېتكچ، تاغدېک توتقيل ثبات.

عشقينگ اۆتين گر نوايى دېسە كيم ايلەى رقم،
سۆزيدين كوير قلم، قورور قرا، اېرير دوات.

٧٥

كۆزوم اوچر كە، همايون يوزونگنى كۆرگەى بات،
بِعَيْنِهِ انگە كيرپيكلر اۆلميش ايكّى قنات.

بېزنسە درد و بلا شاهدى هلاكيم اوچون،
مژەم تراغ دورور، اېسكى توگانلريم مرآت.

لبينگ خياليدە اشكيم اېرور حيات سويى،
فراقينگ ايچرە قاررغان كۆزوم انگە ظلمات.

زكات اۆلور اېدى يوزونگ جمالى نقديغە مهر،
تجمل اهليغە يوزدين بير اۆلسە اېردى زكات.

دېسنگ كە، جانيمە اۆت سالمغەيسېن، اى ساقى،
تكلم اېتمە مى آلود لب بيلە هيهات.

قالورلر آغزين آچيب عشق اهلى پويەمدين،
ساغ اېلگە كولگو اېرور تېلبە ايلەگن حركات.

لبینگ که، جان بېره دور اهلِ درد قانی اوچون،
نوایی قانیغه گر مَیل اېتر مُمِدِّ حیات.

٧٦

ای کۉنگول، یار اۉزگه‌لر دامیغه بۉلدی پای بست،
سېنگه مشکل حالت و بیزگه قتیق ایش بېردی دست.

وصل تارین چېکتی اول، مېن داغی چېکتیم آه کیم،
رشته‌نی اوزدی و بۉلدوم هجر توفراغیغه پست.

نېچه باش قۉیدوم یۉلیده، وه که، قیلدی پایمال،
ضعفلیغ جسمیمغه زلفی تاری‌دېک سالیب شکست.

زهره یۉق، موجب سۉررغه بۉلمه‌سون یارب، کیشی
مفلس و عاشق سېور دلداری مستغنی و مست.

ساقیا، بو ایشگه بېخودلوغدین اۉزگه یۉق علاج،
مژده مغ کوییگه یېتکورگیل که، بۉلدوم می پرست.

غرق اۉله‌ی می بحری ایچره راست اۉل غایتقچه
کیم، سالیب بۉغزوم ارا چېککَی اجل قلابی شصت.

ای نوایی، جرم عذری دشتیده قیل پویه کیم،
یخشی اېرمس زهد زنجیریغه بۉلماق پای بست.

٧٧

صبح اېرور ساقی و مېن مخمورمېن، سېن می پرست،
توت قویاش‌دېک جامنی، مانع نې دور بۆلماققه مست.

تیره شامِ هجر ارا، وه، اسرو کۆپ چېکتوک خمار،
مست اۆلالی بو نفس کیم، وصل صبحی بېردی دست.

کون بییک چیققنچه هوی و ناله‌نی پست اېتمه‌لی،
کۆپ بییک چیققَی بوگون کیم بۆلغه‌بیز بیز یېرگه پست.

انجمن اهلی یوزین گلگون قیلالی می بیله،
مهردین تاپقونچه انجم گللری بیر-بیر شکست.

چرخ ماتم یېتکورور، بیز داغی آنچه ییغلالی،
کیم، کهن غمخانه‌سی اول سیلدین قیلسون نشست.

گر شفاعتقه ملایک کېلسه، نا محرم دېبان،
مهر شکلیدین فلک یۆلین قیلالی خار بست.

تانگ اېمس بۆلسه نوایی مست تا شامِ ابد،
کیم، ازل صبحیده بۆلمیش قسمتی جامِ الست.

۷۸

جنون تاشی اوروب هر یان ینگی داغیمنی افگار اېت،
ایچیمدین لاله‌دېک، عشق ایچره تاشیمنی نمودار اېت.

چو مجنون قیلدینگ اېمدی، ای مغنّی، گوشه تابینگنی،
کۆنگول سوداسی تسکینی اوچون بۆینومغه طومار اېت.

دېسنگ، کۉنگلوم قوشی ایلب هوا چېککی نوایِ عشق،
خدنگینگ نینگ پرین ایلب قنات، پیکاننی منقار ایت.

ساچینگ کفریده اۉلسم قبریم اوزره قۉیمه خرقه‌منی،
چېکیب هر تارینی بیر برهمن بېلیگه زنار ایت.

کۉنگول ایوانیده آهیم یېلیدین پردۀ عشقینگ
دېسنگ کیم، اوچمه‌سون مژگاندین اطرافیغه مسمار ایت.

دېسنگ آغزین کۉره‌ی، ای عقل، مرکز نقطه‌سین ایسته،
ولې شرط اوشبو کیم، اوّل قویاش دورینی پرگار ایت.

عمارت طرحی دور نعل و الفدین هر طرف کۉکسوم،
وفا قصرین قۉپرسنگ، بو بنالر اوزره دېوار ایت.

ایرور مقصد ییراق، وادی اوزون، تون تیره، یۉل بورتاق،
بو یۉلده سلب ایتیب اۉزلوک یوکین، اۉزنی سبکبار ایت.

نوایی اۉلسه تیرگوزگیل، یوزیگه یوز قۉیوب، یعنی
یوزیگه سو اوریب اول اویقوسیدین آنی بېدار ایت.

۷۹

وجودوم اۉرته‌دینگ، ای عشق، ایمدی ترکیم توت،
خدای اوچون که، مېنی قیده کۉردونگ انده اونوت.

کۉنگولنی وصل چراغی بیله، دېدینگ، یاروته‌ی،

توتشتی چون بیزینگ اوی، ایمدی اۋزگه اوینی یاروت.

چو وصل کویمک ایله حاصل اۋلمه‌دی، ای کۋز،
تحسر اشکی بیله شعله‌لیغ کۋنگولنی ساووت.

جنونی دفعیغه کۋنگلومنی داغ ایته‌ی دیبسین،
بو داغ سهل دورور، هجر داغیدین قۋرقوت.

بخارِ آهیم ایرور لایق، انگله گیل، ای اشک،
بهارِ حسنیغه ناگه کیره کلیک اۋلسه بولوت.

نې واقع اۋلسه چو تقدیردین ایمس خارج،
بس اۋکته‌دور قیلوریدین کیشیگه بیرمک اۋگوت.

نواییا، بو اۋتر عالم ایچره بیش کون قیل
اۋزونگنی می بیله مشغول و عشق بیرله آووت.

۸۰
کۋنگلوم آلدی بیر پری پیکر ملک سیما ییگیت
کیم، بنی آدمده انداق بۋلمه‌میش پیدا ییگیت.

آتی سرکش، تۋنی زرکش، حسنی دلکش، نطقی خوش،
کۋرمه‌دوک بو نوع مهوش چابک و رعنا ییگیت.

عشقیده کۋز و کۋنگول نینگ بیر-بیریدین رشکی بار،
اللّه-اللّه، بۋلور ایرمیش مونچه هم زیبا ییگیت.

زارلیغلر بیرله اؤلمه‌ی تاپمه‌غومدور خود وصال،
نې اوچون کیم مېن قری قول دورمېن، اول میرزا ییگیت.

یؤلیده یوز مینگ کهن پیر اؤلسه قیلمس التفات،
کیمسه کؤرگن مو اېکین بو نوع بې پروا ییگیت.

یؤلونگ اوزره هم گدامېن، هم قری، هم خسته حال،
بیر باقیب اؤت حالیمه حسنونگ زکاتی، آ ییگیت.

دیر پیری مذهبین توتمی، مسلمانلر، نېته‌ی،
آلغان اؤلسه نقدِ ایمانیمنی بیر ترسا ییگیت.

باش آقردی، سبزه خطلر ترکی توتسم یخشیراق
کیم، خوش اېرمستور ییگیتلر بزمیده، اِلّا ییگیت.

ای نوایی، قریب اؤزنی سالمه کیم، ایلر سېنی
بیر قدح می بیرله اول شوخِ قدح پیما ییگیت.

۸۱

مست چیقتی ینه اول قاتلِ بېباک ییگیت،
چاک ایلرگه کؤنگوللر یاقه‌سی چاک ییگیت.

عقل پیرینی فنا دیریده رسوا قیلدی،
کیم کؤروپتور بو صفت ظالم و بېباک ییگیت.

ییتّی اقلیمده آفت ییگیتیمچه اېرمس،
قویاشیدین یسه‌سه بو ییتّی افلاک ییگیت.

گه قیلور ظلم و گهی قتل هوس کیم کؤرمیش
قاتل و ظالم ارا بؤیله هوسناک بیگیت.

پاکلیک پردەسیده توتسون آنی ایزدِ پاک
کیم، ایرور اسرو یوزی پاک و اؤزی پاک بیگیت.

قریدینگ، اؤزنی قریلر ساری سال کیم، یرەشور
کیرسه چالاک بیگیت بزمیگه چالاک بیگیت.

ای نوایی، بیگیتینگ نظمینگه میل ایتتی، سیوون
کیم، نصیب اؤلدی سنگه صاحبِ ادراک بیگیت.

ینه سالدی هجر هم تن، هم کۉنگول، هم جانغه اۉت،
سالدی اۉت هجران منگه، یارب که، سال هجرانغه اۉت.

اَیتقَی کییمیش جنون ملکی شهی زرکش لباس
کۉرگن اېل، بو نوع کیم توشمیش مېنِ عریانغه اۉت.

گۉییا بۉلدی قویون غم دشتیده اېسکن سموم،
یۉقسه توشتی مېن کبی مجنونِ سرگردانغه اۉت.

منزلینگ اېردی کۉز و کۉنگلوم، ولې سېن بارغه‌لی
مونی سو قیلدی خراب و توشتی اول ویرانغه اۉت.

مېن دغی کویمه‌ی قوتولماق، ای کۉنگول، ممکن اېمس،
بۉیله کیم سالدی دمیم غم دشتیده هر یانغه اۉت.

دودِ آهیم داش دودی‌دېک مو روزندین چیقر،
یا سالیپتور فرقتینگ بو کلبهٔ احزانغه اۉت.

گر منگه اۉت سالدی دوران هجریدین، بس عیب اېمس،
مېن دغی سالسم دمادم آه ایله دورانغه اۉت.

نې اوچون اشجاردین ییغمیش اۉتون، ای باغبان،
آتشین گلدین اگر اورمس فلک بوستانغه اۉت.

ای نوایی، تن قالیب جانیمنی آلیب باردی یار،
سالدی اول بارغانغه اۉت، هجران ولې قالغانغه اۉت.

٨٣

وه که، هجرینده جهان بۋلدی کۋزومگه ظلمات
کیم، بارور یایقه‌لیب و قَیتمس اول آبِ حیات.

زلفی آلینده بنفشه که باشین سالدی قویی،
آنی کۋرمک‌که همانا مونگه مانع دور اویات.

حرکت قیلسه لبینگ توز تۋکولوب شهد آقر،
توزلوق اپل کۋپ، بیری یۋق سین کبی شیرین حرکات.

تېرله‌گن لعلی گلاب ایچره دورور گل برگی،
یۋقسه اوسروک کۋز مو سالدی عرق ایچره نبات.

کۋنگلوم اول گلگه قیلیب میل، فغان کیم، بلبل
عاریت ایسته‌دیم و بېرمه‌دی بیر لحظه قنات.

بو چمن ایچره خزان صرصریدین سرو کبی،
غمی یۋق توزلوک ایله کیم که شعار اېتتی ثبات.

کۋر نواییني که کۋنگلی اویی دور بتلر ایله
اۋیله بتخانه که، انده تۋله دور لات و منات.

٨٤

ای نسیمِ صبح، احوالیم دلارامیمغه اَیت،
زلفی سنبل، یوزی گل، سروِ گل اندامیمغه اَیت.

بو که لعلی حسرتیدین قان یوترمېن دمبدم،
بزمِ عیش ایچره لبالب باده آشامیمغه اَیت.

کام تلخ و باده زهر و اشک رنگین بۉلغانین،
لعلی شیرین، لفظی رنگین، شوخِ خودکامیمغه اَیت.

شامِ هجران روزگارینگ تیره نېچون قیلدی دېب،
سۉرمه‌غیل مېندین بو سۉزنی، صبحی یۉق شامیمغه اَیت.

اول پری هجریده ننگ و نام کیم، ترک ایله‌دیم،
کۉنگول آتلیغ هجر وادیسیده بدنامیمغه اَیت.

ای کرامتگوی، ایشیم آغازی خود عصیان ایدی،
شمعِ رحمت پرتوی یېتگه‌ی مو انجامیمغه، اَیت.

یۉق نوایی بې دل آرامی غم ایچره، ای رفیق،
حالینی زنهار کیم، کۉرسنگ دلارامیمغه اَیت.

۸۵

خرمنِ رخساریغه سالمیش میِ گلناری اۉت،
اۉیله کیم، گل خرمنیغه آتشین رخساری اۉت.

هجر شامی غم سپاهین، کۉر که، کۉنگلوم دشتیده
نې یاقیبدورلر چېریک توشگن کېبی هر ساری اۉت.

اۉت اگر ایتسه جهاندین، آهیم اۉلسه، غم ایمس،
یېتکوره‌ی بیر دمده یوز اوّلغی اۉت مقداری اۉت.

گر حرارت موجبی اېرمس چوچوکلوک، پس نې دور،
هر زمان جانیمغه سالماق لعلِ شیرینکاری اۉت.

فوطۀ زربفت اېمس اول شوخِ رعنا باشیده
کیم، عیان قیلدی عذاری تابیدین دستاری اۉت.

می بطی نینگ کۉر نشاط افزالیغین حزن اهلیغه
کیم، ساچر صحبتنی گرم ایلر اوچون منقاری اۉت.

گر نوایی اۉخشتور کۉکنی توتونگه، عیب اېمس،
چون بولوتقه اورمیش آنینگ آهِ آتشباری اۉت.

۸٦

لاله زار اېرمس که، آهیمدین جهانغه توشتی اۉت،
یۉق شفق کیم، بیر قیراقدین آسمانغه توشتی اۉت.

دېدیلر: اېل خان و مانین اۉرتر اول رخسار اۉتی،
بو سۉز اېشیتکچ، مېنِ بې‌ خان و مانغه توشتی اۉت.

عارضینگ نینگ لمعه‌سی کویدوردی صبریم خیلینی،
برقِ آفت چاقیلیب اول کاروانغه توشتی اۉت.

اۉقلرینگ کۉنگلومگه توشکچ کویدی هم کۉز، هم بدن
کیم، کویر اۉل و قوروغ چون نیستانغه توشتی اۉت.

ساووروب گل خان و مانین مو قویون رنگین اېکین،

یا فلک بېدادیدین سروِ روانغه توشتی اۉت.

کویدوم اول دم کیم، یوز آچتینگ خلقنی کویدورگه‌لی.
اېلگه اۉت سالدینگ ولې، مېن ناتوانغه توشتی اۉت.

ای نوایی، بیل که آهې چېکمیشیم بې اختیار،
دېسه‌لر کیم، بېشهٔ مازندرانغه توشتی اۉت.

۸۷

وای کیم، دشمن‌دېک اۉلدی عهدیدین بېگانه دۉست،
دشمنیم اۉلتورسه، عهد اېتتیم که، توتمه‌ی یانه دۉست.

ساغریمده زهر و صحرا اوزره پویه‌م شدتین
بیلمس اول کیم، بار انگه همکاسه و همخانه دۉست.

جان قوشی اۉرتندی سېوگچ یارنینگ اۉتلوغ یوزین،
نَیله‌گه‌ی کویمه‌ی، چو بۉلغه‌ی شمع اِیله پروانه دۉست.

وادیِ هجرانده اغیاریغه یار اۉلدوم نې تانگ،
گر بۉلور غولِ بیابانې بیله دېوانه دۉست.

دۉست‌لوق جاناندین ایسترمېن، منگه عالم اېلی
دشمنِ جان بۉلسه بۉلسون، بار اېسه جانانه دۉست.

اهلِ دین پیمان شکن دور، قیلسه بۉلمس دۉستلوق،
بس منگه مغ دیریده اول کیم، توتر پیمانه دۉست.

زلفیغه توشسه نوایی خالی شوقیدین نې تانگ،
دامدین یۉق چارەسی هر قوش که، بۉلسه دانەدۉست.

۸۸

باش قۉیرمین کُپ ایاغینده می ایچسم پیوست،
قنی مغ دیریده مین‌دیک ینه بیر باده پرست.

هجریدین تا که کۉنگول سیندی آقر تورمەی قان،
شیشەدیک کیم، تۉکولور بادەسی چون تاپتی شکست.

دین هوس ایلەسم، اۉلتورمنگیز، ای مغبچەلر،
کیم بورون توبه اوشتقان کونی بۉلمیشمین مست.

مین و میخانه که ساقی و مغنّی قیلمیش
چنگ زلفی و طرب ساغری بیرله پابست.

شاه بزمی ارا سرکشلیک ایله تاپمه غرور،
کیم بۉلور بۉیله بییکلر ینه بیر جام ایله پست.

یۉق حریفې که فنا دشتیده قۉللر توتوشیب،
بۉلسه یۉل قطعیده همپای منگه و همدست.

مینی اوسروک کۉروبان جامیم اوشتمه، ای شیخ،
کیم بو ینگلیغ مینی مست ایتگن ایرور جامِ الست.

سَیلدین تامغه نشست اۉلغانی‌دیک، دیر ایچره
باده سیلابیدین اۉلدی مینِ ویرانغه نشست.

غرقِ می بۆلدی نوایی و اپرور اۆیله ضعیف،
کیم صراحی قیلیدین سالسه بۆلور بۆغزیغه شصت.

«ث» حرفی نینگ ثمین گوهرلری نینگ ثمره‌سی «غرایب»دین

۸۹

قچان که اول بتِ شیرین کلام قیلدی حدیث،
خواص شربتِ یُحیِیِ الْعِظام قیلدی حدیث.

مسیح دم اوره آلمس انگه عروج تونی،
مگر بیزنینگ مهِ علوي خرام قیلدی حدیث.

قه یان که یازدی حدیث، اۆلدی صید اہل گۆیا
نقطنی دانه، خطوطینی دام قیلدی حدیث.

لبیدین ایرو توشوب سوگ اوچون کتابتدین،
نې تانگ، لباسین اگر مشکفام قیلدی حدیث.

چیبیننی شهد نېچوک کیم ییغر، تکلمدین،
رمیده‌لرنی نفس ایچره رام قیلدی حدیث.

زهی تکلمِ معجز نظام کیم، کېلگچ،
عرب فصیحلریغه حرام قیلدی حدیث.

اولوسنی توتتی نوایی سۆزی انینگ بیرله،
مگر رسولِ علیه‌السلام قیلدی حدیث.

٩٠

نطقی جان بېرمک قیلور اول لعلِ خندان بیرله بحث،
راست عیسادېک که قیلغه‌ی آبِ حیوان بیرله بحث.

یار دېر کیم، بحث قیل اېرنیم بیله کیم، نې اوچون
کۉنگلونگ آلیب قصدِ جان اېتتی قیله‌ی جان بیرله بحث.

ای کۉنگول، گر عقل اېتر منعِ جنون قیلمه جدل،
عیب اېرور کیم، اهلِ دانش قیلسه نادان بیرله بحث.

جاننی جانان گر تیلر، باللّه که، منت جانغه دور،
هر نېچوک حکم اېتسه، تېگمس جانغه جانان بیرله بحث.

ناصحا، قیلمه جدل، ایریل کییکلردین دېبان،
عالمِ شهر اېتمه‌گه‌ی غولِ بیابان بیرله بحث.

فقر کوییده مسلّم توت نې قیلسنگ استماع،
عارف اېرمس هر کیشی کیم قیلسه عرفان بیرله بحث.

ای نوایی، هر نېچوک ظلم اېتسه، چېک، دم اورمه‌غیل
کیم، گدا حدّی اېمس هیچ ایشده سلطان بیرله بحث.

٩١

مېنینگ جنونیمه گر اول پری اېرور باعث،
هلاکیمه قد ایله پیکری اېرور باعث.

دېمه نېدين کويەسېن کيم، انينگ يوز و لبيدين
بو ايشگه شعله بيله اخگری اېرور باعث.

کۋنگول قوشی تون و کون ملکِ باختر ساری
هوا قيلورغه مهِ خاوري اېرور باعث.

منگه که، غمزەسيدين اۋلميشم حياتِ ابد
خياليغه لبِ جان پروری اېرور باعث.

چمنده بلبل اېتر شوق نکتەسين تکرار
کيم، گل ورقلری نينگ دفتری اېرور باعث.

اول آی فراقيده اشکيم آقرغه شام و سحر،
طلوعِ زهره بيله مشتري اېرور باعث.

کۋنگولنی چاک و بغيرنی شکاف ايستريمه
انينگ قيليچی بيله خنجری اېرور باعث.

هميشه دير ايچيده بۋلماغيمغه مغبچەلر
کرشمەسی و فنا ساغری اېرور باعث.

نوايی اۋلمەسيغه عازمِ عراق و حجاز
مگر نزاهتِ ملکِ هري اېرور باعث.

«جيم» حرفی نينگ جميللری نينگ جلوەسی «غرايب»دين

۹۲

بوزوغ کؤنگولگه فنا بؤلسه کام، چېکسون رنج،
که رنج چېکمه‌سه هرگز میسر اؤلمس گنج.

اگر کیشیگه چېکیب رنج، گنج بؤلدی نصیب،
دېسه بو گنجنی اسره‌ی، یؤق اندین آرتوق رنج.

کیشی که نقدینی وزن ایله‌بان قیلور مدفون،
بو غصه سنج دور، آلغان کیشی فراغت سنج.

بیلان کېبی، نې عجب، گنج اسره‌غان کیشی نینگ
همیشه کامیده گر زهر اېرور، تنیده شکنج.

زمانه جاهی اوچون هر غلولهٔ تشویش
که کېلسه کؤنگلونگ اوییني انگه قیلورسېن خنج.

دېسنگ که، فرد اؤله‌ی اېلدین کؤنگولنی خالی توت
که، طاق دېرلر اگر خنج ساری آتسنگ لنج.

باشی قویی دورور آزاده سوسن آلینده،
چو نرگس اؤلدی چمن مخزنیده نقدالفنج.

تریق کېبی سویولور تلخکاملیق بیرله،
تریغ تریغ که، ییغیشتوردی آلتونین نارنج.

اِیتور کؤنگول حرمیدین خواطر اصنامین.
نوایی، اؤلسه مقامینگ مدینه، گر افرنج.

۹۳

ای گداینگ نینگ گدایی برچه اهلِ تخت و تاج،
کیم، گداینگ دور، انگه یۉق تخت ایله تاج احتیاج.

کۉزلرینگ آز جرم اوچون قیلسه عتاب ایرمس عجب،
بار معیّن کیم، بۉلور بیمارلر نازک مزاج.

گر صنوبر توزمه‌میش سروینگ خلافین کۉنگلیده،
ییل چنار ایلگی بیله نیوچون اورر یوزیگه کاج.

ای که، کۉنگلومنی بوزوب، دیرسین، خیالیمنی چیقر،
هیچ کیم ویرانه‌دین گنج ایسته‌مس هرگز خراج.

سین جفا قیلغچ، کۉنگول جان بیرله ترکیم توتتیلر،
بۉلسه شه ظالم، ایل ایچره ظلمغه ایرمیش رواج.

هجردین داد ایسته‌دیم، دیدینگ، صبور اۉل وای کیم
تازه داغیمغه یانر اۉت بیرله ایلرسین علاج.

چون فنا گردی یاپر، نی سود، تختِ جاهینگه،
کۉک نینگ انجمدین مکلل اطلسین قیلسنگ دواج.

تا گداینگ دور نوایی تخت ایله تاج ایسته‌مس،
ای گداینگ نینگ گدایی برچه اهلِ تخت و تاج.

۹٤

چرخ ایزینگ گردیگه قیلدی کوکبِ سیار خرج،

جوهر آلماقغه غنی قیلغان کیبی دینار خرج.

سایر و ثابت نثارینگ قیلسه تانگ یۉق کیم، بۉلور
کیچقورون شاه اۉلسه مهمان، کیمسه‌گه بسیار خرج.

نقدِ رحمت خرجینگ ایتسه حق، نی تانگ، اول کیم تاپر
سین کیبی محبوبی وصلین، ایله‌گه‌ی ناچار خرج.

فاش ایتیب نقدِ شفاعت قیلدینگ امتنی خلاص،
ایله‌گن‌دیک نقدینی تاپقان قیزیق بازار خرج.

بحرِ رحمتدین که، تاپتینگ، خلق اوزه بیر قطره بس،
گرچه تینگ اولا دور ایتمک دخل اِیله اظهار خرج.

مغفرت گنجی سنگه تملیک ایرور، مانع ایمس،
ایله‌سنگ عصیانی کۉپ امتقه هر مقدار خرج.

سین کیم و نعتین دیمک، تیل اسره‌غیل کۉپ نکته‌دین،
ای نوایی، معرفتنی قیلمه هر نی بار خرج.

۹۵

میِ لعلینگ ایرور جان بیرله ممزوج،
یۉق ایرسه آبِ حیوان بیرله ممزوج.

جگرگون دور سرشکیم، نیگه کیم بار
بغیر بو اشکِ غلتان بیرله ممزوج.

جهاننی بوزدی اشکیم آه ایلن کیم،
اپرور صرصر بو طوفان بیرله ممزوج.

قۉشولدی کۉزلریم نینگ اشکی وهم اېت
که، قُلزُم بۉلدی عُمّان بیرله ممزوج.

کۉنگول قان بۉلدی و عشقینگ اۉتیدین،
بو قان محلولِ پیکان بیرله ممزوج.

یوزیگه توشدی زلف ایلهٔنگ نظاره،
که بۉلدی کفر ایمان بیرله ممزوج.

منگه هر می که توتتی ساقیِ دور،
بورون قیلدی انی قان بیرله ممزوج.

میِ وصل ایستهمه کۉپ، ای کۉنگول کیم،
اپرور اول زهرِ هجران بیرله ممزوج.

نوایی صورِ ماتم بۉلدی کیم، بار
سرودِ عیش افغان بیرله ممزوج.

«چ» حرفی نینگ چابکلری نینگ چهره گشایلیغی «غرایب»دین

۹٦

کۉنگوللر نالهسی زلفونگ کمندین ناگهان کۉرگچ،
اپرور انداق که، قوشلر قیچقیریشقهیلر ییلان کۉرگچ.

کۉنگول چاکین کۉزومده اشکِ رنگین ایلگه فاش ایتتی،
بلیغ زخمینی فهم اَیلرلر ایل دریاده قان کۉرگچ.

کۉزوم قان یاش تۉکر، نیتیب کۉنگول زخمین یاشورەی کیم،
تاپرلر ییرده زخمین صید قانیدین نشان کۉرگچ.

بۉیالغان قان ارا جان پردەسی ییتکچ غمِ هجرینگ،
کۉنگول باغیده برگي دورکه، آل بۉلمیش، خزان کۉرگچ.

خدنگینگ زخمی ایچیندین بلالرنی یوغان یاشیم،
ایرور طفلي که، آلغەی قوش بالەسین آشیان کۉرگچ.

کۉنگوللر نقدینی تاراج ایترگه یاپماغینگ برقع
انینگدیک دورکه، یوز باغلر قراقچی کاروان کۉرگچ.

یوزین زلف ایچره تا کۉردوم اۉلوب وصلیغه ییتمسمین،
غلط ایرمیش یوز اورماق، کیچه اۉتنی هر قه یان کۉرگچ.

ایرور چون عالم ایچره جاه فانی، یخشی آت باقی،
پس ایل کامین روا ایله اۉزونگنی کامران کۉرگچ.

نوایی، خردۂ نظمینگنی انداق ایلەدینگ تحریر،
که ساچقی خرده باشینگ اورزه شاهِ خردەدان کۉرگچ.

۹۷

جمالین وصف ایترمین همدمیم اول گلعذار اۉلغاچ،
قوروق شاخ اۉیله کیم ظاهر قیلور گللر، بهار اۉلغاچ.

قاشین کؤرگچ حسددین ایسترەم ایل کؤزی باغلنغەی،
نیچوک کیم کؤز توترلر ایل ینگی آی آشکار اؤلغاچ.

جنون ایرمس کییکلر صحبتی دیرمین منگه شاید،
بیر اؤق تیککی غلط، اول قاشی یا گرمِ شکار اؤلغاچ.

هوس عشق ایلەگن آزاده، کیچکیل بو خیالینگدین،
که چیقمس بو تیکن کؤنگلونگده ناگه استوار اؤلغاچ.

دییالمس درد ایله اِیتتیم ، ولیِ بیلگیل که، چیکمیشمین
بیر آهیِ برچه عالم غصه دودی بیرله تار اؤلغاچ.

قیلیب منعِ جنونوم اول پری کوییگه یوزلنگن
سؤزی حشو ایرکنین فهم ایلەگەی، بیِ اختیار اؤلغاچ.

قنی حاتم، قنی قارون، قنی جمشید و افریدون؟
پس احسان قیل سنگه گردوندین ادنا اعتبار اؤلغاچ.

غرورِ جهل جامی بیرله مست اؤلمه که اؤلمک دور،
معاذاللّه، بو مَیغه چرخ دوریدین خمار اؤلغاچ.

نوایی شمع‌دیک ییغلب، کویوب حالیمنی شرح ایلەی،
اول آی بزمیده بیر تون راست عاشقلرغه بار اؤلغاچ.

۹۸

حسنی آرتر یوزده زلفین عنبر افشان ایلەگچ،

شمع روشنراق بۉلور تارین پریشان ایله‌گچ.

یوزنی گللردین بېزب مو بیزنی قربان ایله‌دینگ،
یا یوزونگ‌گه تېگدی قانلر بیزنی قربان ایله‌گچ.

تیغ ایله پیکانلرینگ یېتتی کۉنگول بۉلغاچ خراب،
سوو قویوب تخم اېکتینگ، اول کشورنی ویران ایله‌گچ.

قان اېمس کیم یاپتی گلگون حله جنت خازنی،
عشق مقتولین شهید ایلرده عریان ایله‌گچ.

آشکار ایلب یوزین کۉزومنی حیران ایله‌دی،
یاشورون آلدی کۉنگول کۉزومنی حیران ایله‌گچ.

جانغه قۉیغچ نقدِ عشقینگ قیلدی کۉنگلومنی هلاک،
اۉلتورور محرمنی سلطان گنج پنهان ایله‌گچ.

ای نوایی، عشق اگر کۉنگلونگنی مجروح اېتمه‌دی،
پس نېدورکیم، قان کېلور آغزینگدین افغان ایله‌گچ؟!

۹۹

یېتیشسه عشق ارا یوز محنت و بلا، قدح ایچ،
نفس-نفس کویوبان می تۉلا-تۉلا قدح ایچ.

مکدر اۉلسه ضمیرینگ زمانه محنتیدین،
اگر دېسنگ، بېره‌ی اول کۉزگوگه جلا، قدح ایچ.

نشاط بزمیده ساقیِ ماهوش سرخوش،
باش اورسه داغی، اایاغ توتسه، قۉل سالا قدح ایچ.

جهان ایشیده باقیب خلق ابتلالریغه،
الردیک ایسته‌مه‌سنگ اۉزنی مبتلا قدح ایچ.

دېسنگ خلا و ملاده بۉله‌ی نشاط بیله،
اگر ملا قدح ایچگیل، وگر خلا قدح ایچ.

ریا ایچینده نې کیم حاصل ایتینگ، ای زاهد،
دېسنگ خلاص اۉله‌ی، ایت رهن و حاصلا، قدح ایچ.

سنگه که دیر ایلی نینگ شاهیسېن، نوایی، اگر
یۉلوقسه دیرده مخمور، اوروب صلا، قدح ایچ.

۱۰۰

فقر اهلیغه پادشا محتاج،
اۉیله کیم شاهغه گدا محتاج.

یارغه بیلگچ احتیاجیمنی،
بۉلمه‌دیم کیمسه‌گه ینا محتاج.

اشتیاقیم کۉپ، احتیاجیم هم،
انگه مشتاقمېن و یا محتاج.

یۉق گدالیغده اختیاریم کیم،
تېنگری قیلمیش مېنی سنگا محتاج.

کوییگه کیرگنیمده توسن ایدیم،
لیک بۉلدوم تورا-تورا محتاج.

تینگری رزّاق کیلدی روزی اوچون
اَیله‌مه اۉزنی خلق ارا محتاج.

بینوا دور نوایی آلینگده،
تانگ ایمس، بۉلسه بینوا محتاج.

«ح» حرفی نینگ حرامیلری حسن آرایلیغی «غرایب»دین

۱۰۱

زهی تیلینگ انه افصح تکلمیده فصیح،
سین املح اۉلدینگ، اگر دلربالر اۉلدی ملیح.

طلوعِ صبحِ سعادت یوزونگ صباحتیدین،
زهی کمالِ صباحت، زهی جمالِ صبیح.

خمیر مایهٔ جسمینگدین آرتقننی قضا،
ایکی بدنده قیلیب روح اتادی خضر و مسیح.

فلکنی چاک قیلیب اۉتگنینگده گر بعضی
توهم ایله‌دی، شق‌القمرده بۉلدی صریح.

قدم قویاش اوزه قۉیدونگ عروج شامی نی تانگ،
کفینگنی گر یدِ بیضاغه قیلسه‌لر ترجیح.

اېرور کلامې کیم، انده حروفِ علت یۋق،
قَیو حدیث که، سېندین بیانغه کېلدی صحیح.

اېمس نوایی و مدحینگ دېمککه حد، بس دور
انگه بو قدر که، مادحلرینگغه بۋلسه مدیح.

۱۰۲

بدنغه کېلمهدی تا عزمِ کویونگ ایلهدی روح
که، روح شخصینی اول غمزه ایلهدی مجروح.

حیاتبخش اېسه اول حور عکسیدین باده،
محلِّ حیرت اېمس، حور عکسیدین دور روح.

قیزردی لاله و سرغردی صبح خجلتدین،
بو لالهلر که، عذارینگده آچتی جامِ صبوح.

وفاغه وعده قیلیپتور دېب اۋتمه، ای قاصد،
خدای اوچون منگه کیفیتین دېگیل مشروح.

حیات یار وصالی دور، ای کۋنگول، یۋق اېسه،
سېنی فراقده فرض ایلهیین که، بۋلدونگ روح.

بویورمه توبه ینه، ناصحا، که مغبچهلر
هواسی قیلدی مېنی توبه توبهسیده نصوح.

فغان که، تیره کۋنگول کنجیده نهان رازیم

پیاله شعشعه‌سیدین ایل ایچره تاپتی وضوح.

بسا کیشی که، ایشی مسجد ایچره بند اۉلدی،
چو آچتی دیرِ فنا ایشیگین ییتیشدی فتوح.

نواییا، نیدین اول غمزه تیغ تارتیبدور،
گر ایسته‌مس که کۉنگول صیدین ایله‌گه‌ی مذبوح.

۱۰۳

کۉنگولنی مغبچه آلدی مغانه توت اقداح،
که یۉق صلاح ایله بۉلماغلیق ایمدی بیزگه صلاح.

بیر آی فراقیده بیخودلوغ ایسترم تۉله توت،
اگر قیلیب ایسنگ افلاک جِرمیدین اقداح.

حلال بۉلدی خرابات عشق اهلیغه می،
توتربیز اهلِ ورع، کیم که آنی توتسه مباح.

حیاتبخش لبینگ روح ایمیشتوک، ای ساقی،
مگر که واوینی اعلال ایتیب قیلیب‌سین راح.

یۉق ایرسه جسمده اول حاصل ایله‌گن قاندین،
حکیم نی اوچون اجزاسینی دیدی ارواح.

صباح میکده باغلیغ دور و خماریم تند،
تعجب ایتمنگ، اگر ذکریم اۉلسه، یا فتاح.

نې ایردی میکده غوغاسی، رز قیزین گۆیا
بو شام قیلدی نواییغه پیرِ دیر نکاح.

۱۰٤

نېگه کۆرگوزدی ساووغ آه و سریغ رخسار صبح،
گر نهاني مهریدین مېن‌دېک ایمس بیمار صبح.

گر هوایی بۆلمه‌سه مېن تیلبه ینگلیغ، پس نې دور،
کۆنگلکین چاک ایله‌بان تاغ اوزره مجنون وار صبح.

مهریدین مېن‌دېک نهاني تازه داغی بۆلمه‌سه،
یوزده نېچون کوکبِ اشکین قیلور اظهار صبح.

دیمه شنگرفي بولوت هر یان ایرور قانلیغ ماموق،
تازه داغیدین ایرور مېن‌دېک مگر خونبار صبح.

غم تونی آهیم شراریدین توتشتی کۆک‌که اۆت،
کیم انینگ آتین قۆیوپتور گنبدِ دوار صبح.

کون شعاعی خطلری ایرمس که توتمیش ماتمیم،
یوزنی انجم تیرناغی بیرله قیلیب افگار صبح.

ساقیا، توتقیل صبوحی باده کیم، بو دیردین،
بیز کېتیب بو نوع طالع بۆلغوسی بسیار صبح.

ای نوایی، ایسته‌سنگ برگ و نوا بو باغ ارا،
گل‌دېک اۆل راکع کېچه، بلبل کبی بېدار صبح.

۱۰۵

روزه و گل ییتی و ایچمس اول آی گلگون قدح،
نې کۉنگول خوشلوق بیله تارته‌ی مېنِ محزون قدح؟

یا مېنِ محرومغه خونابۀ هجران بېریب،
اۉزگه محرملر بیله اول آی چېکر گلگون قدح.

بارې هر تقدیر ایله کیم، بار مېنِ لب تشنه‌غه
توتمس اېرمیش زهرِ غمدین اۉزگه دهرِ دون قدح.

ساقیا، بو غصه دفعی مست و بېخودلوغ دورور،
توت شفق‌گون می تۉله گر خود اېرور گردون قدح.

روزه آیین کۉرمه‌ی ایلگینگدین قدحنی سالمه‌غیل،
لېک آل بېره‌م هلالی هم کۉرونگن تون قدح.

جام اېرور مېن تېلبه‌گه قانلیغ کۉزوم نینگ کاسه‌سی،
لاله‌لر صحراده بس، گر ایسته‌سه مجنون قدح.

چون فنا دیریغه کیردیم باده توت، ای پیرِ دیر،
ظرف خواه اېسکی سفال اۉلسون، وگر آلتون قدح.

یوز قدح قیلغیل مرصع کیم چېکرسېن جامِ مرگ،
هیچ کیم خود تاپمه‌دی جمشیددین افزون قدح.

ای نوایی، بیزنی یاد اېتکه‌ی مو برق اندان کونی

ایچسه جامِ جم تیلب ثانیِ افریدون قدح.

۱۰٦

ای منگه جانبخش گلبرگِ ترینگدین تازه روح،
تازه۔تازه هر بیری شوقین سالیب آوازه روح.

روح محض اول تازه و تر سروِ رعنادیک قدینگ،
نی عجب بؤلسه روان بؤلغانده ایلگه تازه روح.

کویی گردیدین اؤلوگ جان تاپسه تانگ یؤق، نیگه کیم
توفراغ اؤلدی کوییده بیحد و بی اندازه روح.

بؤلغوسی جانان کبی بؤلسه مجسم صورتی،
حُلّه کییسه سورتوبان جنت گلیدین غازه روح.

چیقتی جاندین پیکر ایلب ناز و حسن اظهار ایتیب،
زار اول پیکرگه جان، واله بو حسن و نازه روح.

شوق تیغی بیرله سالک ایله‌سه کؤنگلینی چاک،
فیض شهرستانی سیریغه تاپر دروازه روح.

ای نوایی، شکر کیم، یؤل تاپتی جانان کوییگه
هجر شامی ظلمتیده یؤلنی آزه۔آزه روح.

«خ» حرفی نینگ خوبلری نینگ خرامی «غرایب»دین

١٠٧

گدایِ فقر ایله سؤز ایته آلمس پادشا گستاخ،
شه آلینده نېچوک کیم، دم اوره آلمس گدا گستاخ.

نې قوّت بیرله شه گستاخ سؤزلشگه‌ی انینگ بیرله
که وهم اېتگه‌ی باشیغه سایه سالماقتین هما گستاخ.

عروج ایستر اېسنگ بو دیر اېچینده فاني اؤلغیل کیم،
ملک اوزره قدم باسیب اؤتر اهلِ فنا گستاخ.

بلا ایچره دلیر اورمه قدم تا عاشق اؤلمه‌یسېن،
سمندر بؤلمه‌غونچه کیرسه بؤلمس اؤت ارا گستاخ.

نې محرق وادی اېرمیش عشق کویی دشتی کیم، اول یان
اؤته آلمس سموم اؤلماق هراسیدین صبا گستاخ.

شجاعت بیرله کیرمک کلبهٔ فقر ایچره بؤلمس کیم،
بو ویراننی قیله آلمس وطن هر اژدها گستاخ.

چو تاپمس هر نې کیم، تقدیر دور بو دیر ارا تغییر،
ادب اېرمس دورور قیلماق هر ایشنی مدعا گستاخ.

نې نازک خویی بار اول دلربانینگ کیم، نیاز اهلی،
شکایتقه نې یېتگه‌ی کیم، دې آلمسلر دعا گستاخ،

نوایی عشق استغناسینی تا انگله‌دی وه کیم،
قیله آلمس فغان فارغ، چېکه آلمس نوا گستاخ.

۱۰۸

بهار سېنسیز اۋلوپتور منگه عجب دوزخ،
قیزیل گل انده اۋت و آق شگوفه‌لردور یخ.

بهار سېنسیز اگر دوزخ اۋلسه تانگ اېرمس،
بهشت ایچینده لقا بۋلمه‌سه اېرور دوزخ.

خیالی خیلی کۋزومگه کېلورگه دور گۋیا،
یوزوم که یۋل-یۋل اۋلوپتور سرشکدین رخ-رخ.

غریب کېلمه‌دی شیرین لبینگغه اچّیغ سۋز،
اېمس غریب چوچوک مېوه بۋلسه خسته‌غه تلخ.

کۋنگول فنا کوچیدین زور بازو ایستر کیم،
وجود پنجه‌سینی انگله‌میش بغایت شخ.

نوایی اېگنی یلنگ دور دېمنک، که بار دور انگه
فنا حصیری، بلا خاره‌سی نسیج ایله نخ.

مگر شه اشهبی آلینده پیک بۋلدی سپهر،
که قیلمیش اۋن کېچه‌لیک آینی اېگنیده ناچخ.

۱۰۹

تانگ اېمستور، بۋلسه هر سروِ پری رخسار شوخ،
لېک اېرور سروِ پریرویوم مېنینگ بسیار شوخ.

گر مېنینگ شوخِ ستم کاریم پریزاد اۋلمه‌سه،
ممکن ایرمس آدمی بۋلماغلیغ اول مقدار شوخ.

تورمه‌سه قان بو کېچه کۋکسوم شکافیدین نې تانگ،
کیم ایرور کۋنگلومگه کیرگن چابکِ عیّار شوخ.

وه، نې تانگ هر لحظه بې طاقتلیغیم کیم، دلبریم
با وجودِ حسن، هم شیرین ایرور، هم بار شوخ.

تا یېتیشگه‌ی جانغه یېتکورگن کۋنگولگه یوز بلا،
شکر ایترمېن کیم، نصیب اۋلمیش منگه دلدار شوخ.

شوخلردین توز قدم قۋیماق چو کېلمس، واقف اۋل،
کیم ستمگر چابکې دور چرخِ کج رفتار شوخ.

گر دېسنگ کیم جانغه یېتمه‌ی هر زمان بیر جوردین،
ای نوایی، پند ایشیت، یا ایسته‌مه بسیار شوخ.

۱۱۰

وه که، هجران شربتیدین بیزگه بۋلدی کام تلخ،
هر کیشی زهر ایچسه بۋلغه‌ی کام انگه ناکام تلخ.

هجر یېتسه می بیله دېدیم آوونغه‌یمېن، ولېک
یارسیز بار ایرمیش ایچمک بادۀ گلفام تلخ.

شامِ هجریمدین نې آگه اول که هجران تونلری
تانگغه تېگرو تۋکمه‌دی شورابه‌نی بیر شام تلخ.

شربتِ صبر آتینی توتمنگ که، بیر آی هجریدین،
آغزیمه حیوان زلالین ایله‌میش ایّام تلخ.

آغزیدین اچّیق سؤز اَیتیب ظاهر ایتسه زهرِ چشم،
عیب ایمستور پسته شور و تانگ ایمس بادام تلخ.

جامِ هجران چیککه‌لی بیلدیم که جورینگ صعب ایمس،
می نیچه تلخ اؤلسه، کؤرمس آنی زهر آشام تلخ.

ناصبور اؤلمس کؤنگولگه بیتسه خونابِ فراق،
نی اوچون کیم تلخ می ایچگندن اؤلمس جام تلخ.

عمر شهدی بس چوچوک دور، لیکن آخر قیلمه‌سه
مرگ زهری بیرله آنی دهرِ نافرجام تلخ.

وصل جامیدین نوایی ایلگه بؤلدی بهره نوش،
وه که، هجران شربتیدین بیزگه بؤلدی کام تلخ.

۱۱۱

سالدی بیر آیدین ایرو مینی ابتلاغه چرخ،
قالدی اؤز آیی هجریده مین‌دیک بلاغه چرخ.

گر خان و مانیم ایسته‌مس ایردی قرا، نیدین
قیلدی اسیر اول کؤزی، قاشی قراغه چرخ.

فرهاد بیرله وامق و مجنون چیقیب ایدی،

سالدی مېنی الر عوضی دېب اراغه چرخ.

اول نې قویاش دورورکه بجز صدقه ایله‌مک،
تاپمس انگه اۋزین نېچه قیلسه مراغه چرخ.

نې ریو و مکر اېرور که کیریب عشق یۋلیدین،
بېچاره قیلدی سلطنت اهلین گداغه چرخ.

غم شامی باردی اول قویاش انداق که گردینی
تاپمس تیلب اۋکوش کۋز ایله توتیاغه چرخ.

می توت که، فانی اۋلدی فلکدین بسی بنا،
هرگز خلل یېتورمه‌دی دیرِ فناغه چرخ.

اهلِ وفا یۋق اېرسه، نې تانگ، چرخ جوفیده
هرگز چو میل قیلمه‌دی رسمِ وفاغه چرخ.

تقدیردین نې کېلسه، نوایی، اطاعت اېت
کیم، سېن کېبی زبون اېرور امرِ قضاغه چرخ.

۱۱۲

خانقه‌ده حلقهٔ ذکر ایچره غوغا قیلدی شیخ،
اهلِ دللر نقدِ اوقاتینی یغما قیلدی شیخ.

اول بیری دام اېردی، بو بیر دانه اېل صیدی اوچون،
هر قچان کیم عزمِ تسبیح و مُصَلّا قیلدی شیخ.

یا خیالِ بنگ یاخود خانقه فکری اېدی،
هر کرامات و مقاماتې که افشا قیلدی شیخ.

کف ساچیب، فریاد اېتیب، سېکریب، پریوشلرنی صید
قیلغه‌لی، دېوانه‌لیغلر آشکارا قیلدی شیخ.

تۉق چیقیب خلوتدین، اۉزنی روزه دېب، جُهّالدین
اسرو کۉپ نادانی اۉز طوریغه شیدا قیلدی شیخ.

با وجودِ مسخ و نادانلیغ مرید ایلر اوچون،
کۉپ اۉزیدین مسخ و نادانلرنی پیدا قیلدی شیخ.

دیر پیری نینگ مریدیمېن که فیضِ عام اېرور،
خانقه‌ده فیضِ عام اېلدین تمنا قیلدی شیخ.

دیر ارا تیندی قولاغیم، راهبا، ذکرینگ بخیر،
کیم سحر ذکر اَیتوریده کۉپ علالا قیلدی شیخ.

ای نوایی، خرقه‌سین بېردی، کرامت ایله‌دی،
کیم منگه ترتیب وجهی رهنِ صهبا قیلدی شیخ.

۱۱۳

ساچینگ که هر طرف ایریلدی بیر معنبر شاخ،
حیات گلشنی نینگ سنبلی دورور هر شاخ.

باشینگدین ایریلیبان شاخ-شاخ کیم کۉرمیش
بو نوع سنبلِ تر بۉلغانین سراسر شاخ.

یشیل تۉن و ایکی یېنگ بیرله قامتینگ اول سرو
که، ایکّی یانیدین ایریلمیش ایکّی اخضر شاخ.

قدینگ خرامیده ایلگینگ جفاسی اۉکسومه‌دی،
غریب نخل که، دایم انگه بېرور بر شاخ.

لبینگ که، بادۀ لعل اندین آقتی مست اۉلغچ
اېرور مشابهِ مرجان و انده احمر شاخ.

قدی حیاتیم اېرور، اورسه تاش و تارتسه تیغ،
بو نخلدین خوش اېرور گر ثمر دورور، گر شاخ.

چو یاغدی تاشی نواییغه کۉپ شکست اۉلدی،
قوروق ییغاچقه یاغیب ژاله سیندی اکثر شاخ.

«د» حرفی نینگ دلاراملری نینگ دورانی «غرایب»دین

۱۱٤

آدم که، بشر نسلی سلکیگه اېرور پیوند،
صورتده سنگه والد، معناده سنگه فرزند.

یوسف که، جمال ایچره معدوم اېدی مانندی،
تاپمه‌دی ملاحتده حسنینی سنگه مانند.

عیسی دمیدین اۉلگن کیم، روح تاپر اېردی،
بیلگچ که، تاپر دینینگ، جان تاپتی بۉلوب خرسند.

دوران چمنیدین سېن اول لحظه که، چیقدینگ، گل
تیرناغلر ایله قیلدی رخسارینی یوز پرکند.

شهلرغه گدا انداق کیم کېلدی بوکون محتاج،
تانگله بۆلوبان شهلر احسانیگه حاجتمند.

گېسو سنگه بۆلمیش‌دور چون سلسلهٔ مقصود،
مجنونونگ اېرور جانلر قیل سلسله بیرلن بند.

شکّرگه عُذوبتده نطقونگ نې عجب کولسه
کیم، اېرنینگه اېش بۆلمیش اخلاق ارا شکرخند.

یۆق بۆلدی کلامینگدین اسفارِ سما برچه
اسفارِ سماویدین بۆلغان کېبی یۆق پاژند.

نې کېلسه نواییغه سېندین یوز اېوورمس کیم،
اول ذره دورور، سېن مهر، اول بنده و سېن خاوند.

۱۱۵

سېن اۆز خُلقینگنی توزگیل، بۆلمه اېل اخلاقیدین خرسند،
کیشیگه چون کیشی فرزندی هرگز بۆلمه‌دی فرزند.

زمان اهلیدین اوز پیوند، اگر دېسنگ بیراو بیرله
قیلی پیوند بارې، قیلمه‌غیل نا اهل ایله پیوند.

کۆنگول کامینی قۆی، گر خود مېنینگ دېوانه کۆنگلومنی

تاپرسن اۋیله یوز پرکند و سال هر ایتگه بیر پرکند.

ایشیتمه‌ی خلق پندین، طرفه کیم، پند ایلگه هم دیرسن،
قیله آلسنگ، ایشیتگیل پند، سن کیم، ایلگه بیرمک پند.

بو فاني دیر اراگر شاهلیغ ایستر ایسنگ، بۋلغیل
گدالیغ نانیغه خرسند و بۋلمه شهغه حاجتمند.

بۋلوب نفسینگغه تابع، بند ایترسن توشسه دشمننی،
سینگه یۋق نفس‌دیک دشمن قیله آلسنگ انی قیل بند.

شکر لبلر تبسم قیلغه‌نین کۋرگچ کۋنگول بیرمه
که، بیدللرنی اچّیغ ییغله‌تور آخر بو شکّرخند.

جهان لذّاتینی شیرین کۋررسن، لیک بندینگ دور،
گرفتار اۋلمه، واقف بۋل که، قید و قند ایرور مانند.

کۋنگولدین جهل رنجی دافعی گر ایسته‌سنگ باردور،
نوایی باغِ نظمی شکّرستانیده اول گل قند.

۱۱٦

یاپ اول یوز آیینه‌سین چیکسم آهِ درد آلود،
بو وجه‌دین که، قیلور میل خوبلر سری دود.

جهان که، آهیم ایله تیره دور ایمس ممکن،
بو شام دفعی یوزونگ صبحی بۋلمه‌یین موجود.

یوزونگده هر ساریدین ایگمه قاش ایرور یاخود
بت آلیده ایکی هندوغه واقع اۋلدی سجود.

می ایچتی دیب مېنی یازغورمنگ، ای مسلمانلر
که، رحمتیدین ایمس نا امید گبر و جهود.

قدح که، دیرده ایسترمېن اوشبو کۋزگودین،
بیلینگ که، مغبچه ایسکی ایرور منگه مقصود.

قاورلر ایتلری اول کوی ارا فغانیمدین،
نې ایت که کۋپ اولوسه، ایل ارا بۋلور مردود.

دیدیم که: سود قیلهی جان بیریب وصالی اوچون،
نواییا، چو فراقیده عمر چېکتی، نې سود.

۱۱۷

قاشینگ محرابینی وصل اهلی ایتمیش قبلۀ مقصود،
باشیم یوز قتله کۋرسم ییرگه هجرینگدین منگه نې سود.

ایچیمده عشقدین یوز برق و دم اورمققه زهرهم یۋق،
اوی ایچره اۋت سالیب، وه، مشکل ایرمیش اسرهماغلیغ دود.

یده تاشیغه قان ییتگچ یاغین یاغقندیک، ای ساقی،
یاغر یامغوردیک اشکیم چون بۋلور لعلینگ شراب آلود.

چو قۋیدونگ داغ تیندوردونگ کۋنگولنی دردینگ ایستردین،
درم بیرله گدانی اۋیله کیم، قیلغهی کیشی خوشنود.

جنون بو بۋلسه کیم یاغدی پریوش طفللر تاشی،
مناسب دور بو تاشلر عقل اېشیگین قیلغه‌لی مسدود.

تۋکولدی گل، فغان بس قیلدی بلبل، شکر کیم، بارې
سېنینگ حسنونگ، مېنینگ عشقیمده نقصان بۋلمه‌دی موجود.

تون و انجم دېمه دورانغه راحت قیلمه‌سون دېب میل
قضا گل میخلر قاقتی قیلیب گردوننی قیر اندود.

خرابات و مناجات اهلی نینگ مطلوبی سېن‌دورسېن،
منگه کۋرستمه‌سنگ یۋل، نه‌یله‌یین قی ساری دور بهبود.

نوایی، کعبه ذکرین قۋی که، بیز دیرِ فنا ایستب
ذَهَبْنَا وَادِیَ‌الْمَقْصَد، وَجَدْنَا ماهُوَالْمَقْصُود.

۱۱۸

ای عارضی نسرین، ساچی سنبل، قدی شمشاد،
بلبل کیبی هجریده ایشیم ناله و فریاد.

صید اۋلدی کۋنگول کۋزلرینگه، وه، قوتولورمو،
بیر قوش که، انینگ قصدیده بۋلغه‌ی ایکّی صیاد.

اول مکتب ارا کیم اۋقودونگ ناز رموزین،
گۋیا که وفا علمین اونوتمیش اېدی استاد.

اشکیمنی کۋروب تېز بۋلور کۋنگلی جفاغه،

آرېي، ايتيمس چونکه سويى بۆلمەسە فولاد.

مينگدين بير ايمس اۆز يورەگى زخملريدين،
هر نېچە كە تاغ بغرينى زخم ايلەدى فرهاد.

اۆلوگنى كيشى دفن اېتە آلمس ولي هر كون
يوز تيغ قيلور دفن كۆزونگ بۆلغەلى جلاد.

گل يفراغى تيرناغلر اېرور بو چمن ايچرە،
بلبل پر و بالينى يولوب بېرگەلى برباد.

نې عيب، نوايى كېبى دېوانەليغ اېتسە،
هر آدمى كيم، بۆلسە انينگ يارى پريزاد.

١١٩

ايلەمس هر نوع بۆلسم اول بتِ رعنا پسند،
بۆلمەغان كۆپ يخشيراق عالمدە مېندېك ناپسند.

عمر اۆتوب بير خدمتيم اول آی پسندی توشمەدی،
وە نې عمر اېركين، نې قيلسم ايلەگەی آيا پسند.

يار اگر مشكل پسند اۆلميش كۆرونگ مشكل كە بار
مېندە يوز مشكل ايش، اول قيلمس بيرين امّا پسند.

عشقيدە قيلديم جهاندين قطع و جاندين هم، نې سود،
چونكە اول جان و جهانيم ايلەمس قطعا پسند.

ای کۋنگول، کویدور طمع تخمین، تمنا مزرعین،
بو اېکیننی چونکه هرگز قیلمه‌دی دانا پسند.

دولتِ فقر ایسته‌گیل، نېوچون که بار، اول کوی ارا
صدق ایله کیرگچ، اگر اعلا و گر ادنا پسند.

چون فنا شالینی کییدیم اطلسینگ بیغ، ای سپهر
کیم، بو بازار ایچره اېرمس هرگز اول کالا پسند.

ساقیا، بېر اۋت که، کول قیلغه‌ی وجودوم خرمنین،
ایله‌مان حیوان سوییین کیم، ایله‌گه‌ی احیا، پسند.

بو نې عقل و زهد بۋلغه‌ی، زاهدا کیم قیلمه‌غای،
مېن کبی عالمده بیر دېوانهٔ رسوا پسند.

کېچ بو باغ و گللریدین هم نوایی کیم، اېمس
اهلِ تحقیق آلیده دنیا و ما فیها پسند.

۱۲۰

تاپقه‌لی خاکي تنیمغه ناوکِ عشقینگ کشاد،
کۋنگلوم ایتور خیرِ مقدم، جانیم ایتور خیر باد.

خط مو دور یاخود بیاضیده یوزی نینگ کلکِ صنع
خوبلوغ طغراسینی زنگار ایله قیلدی سواد.

خطی نینگ وصفین یازرمېن کیرپیک و خالی بیله،
خط یازرده چون ضرورت دور قلم بیرله مداد.

طعن قیلمنگ کیم، بۉلوب عاشق مرادیٍ تاپمه‌دینگ
کیم، ایرور بیزگه بو ایشتین نامراد اۉلماق مراد.

کیردی گر شیدا کۉنگول، ای عشق، ناصح پندیغه،
غم ییمه دیوانه‌لر خوییغه بۉلمس اعتماد.

بو نفس کیم اۉلگه‌لی ییتمیشبیز آنینگ یادیدین
اول مسیحا بیر عیادت بیرله قیلمس بیزنی یاد.

ای نوایی، غم ییمه باشینگغه بۉلسون مستدام
اول که، باردور وارثِ تختِ جم و تاجِ قباد.

۱۲۱

عارضینگ مشتاقی دور بو کۉز که بۉلمیش دردمند،
گرچه باردور دردلیغ کۉزگه یاروغلوقتین گزند.

درد اۉتین یاقتی کۉزومگه هجر، چون کۉردوم یوزین،
کویدورور البته هر دارو که بۉلغه‌ی سودمند.

بو قیزرغان کۉز ارا مردم ایمس کیم ایل کۉزی،
تیگمه‌سون حسنونگغه دیب اۉت اوزره سالیبمن سپند.

تا کیم اول بیمار کۉز آشفته‌سی بۉلمیش کۉزوم،
ایسته‌بان جنسیت آغریق شیوه‌سین قیلمیش پسند.

کۉزلریم لعلیغه همرنگ اۉلدی، وه، نی حال ایکین

کیم، بو اچّیغ بیغلەغان سایی اول ایلر نوشخند.

کۉزنی بیر ایز توفراغیدین روشن اېت کیم سود اېمس،
شافِ کافوري چېکیب آسماق انگه مشکین پرند.

اول قویاش هجرینده بیلمان کیم، نوایی کۉزیگه
برچه عالم تیره دور یا باغلەمیش‌دور چشم بند.

۱۲۲

چېکر اون کۉنگلوم اورسنگ تیغِ بیداد،
نې تانگ، سو قویغچ اېتمک شعله فریاد.

کۉنگول سېنسیز تاپر غم شادلیغدین،
غمینگ یېتگچ ولې ایلر انی شاد.

نې تانگ مجنونلوغوم کیم، جلوه ایلر
کۉزومگه لحظه‌ـلحظه بیر پریزاد.

کۉنگولنی، ساقیا، میدین قیلیب خوش،
بوزوغنی سیل ایله ایلرسېن آباد.

مېنی شاد ایله‌گیل بیر جرعه بیرله
که، غمدین جانغه یېتتی جانِ ناشاد.

صنم آلیمده مَیدین باش کۉترمان
که، قیلدی دَیر پیری مونداق ارشاد.

سېنينگ يادينگ بيله اۉلدی نوایی،
تيريگ بۉل، گرچه آنی قيلمه‌دينگ ياد.

۱۲۳

جلوه‌ده حسن اهلی ايچره كۉرميشم بسيار قد،
قامتينگ‌دېک ظاهر اېتكن كۉرمه‌ديم رفتار قد.

كوييگه بارورغه يۉل بېردی الف‌دېک فال ارا
چونكه مېن قيلديم تفأول، ظاهر اېتی يار قد.

نې صنوبر قالدی اۉز حاليده، نې گل باغ ارا،
گل كېبی يوز بيرله كۉرگوزدونگ صنوبروار قد.

يوز كۉنگول بيرله صنوبر بېدل اۉلغه‌ی قديغه،
جلوه بېرسه، زارلر كۉنگلين آليب دلدار قد.

صنع كلكی بير اليف چېكميش قدين كيم، اۉخشه‌مس
بير انگه حسن اهلی تارتيب مشق اوچون بسيار قد.

عازمِ ميخانه‌مېن كيم، ناگه اول جانب منگه
كۉرگوزوب قيلدی نهان اول مهوشِ خَمّار قد.

ای نوايی، اول قوياش وصلين گدااليغ قيلغه‌لی
ظاهر اَيلبمېن سريغليغ دلق و گردون وار قد.

۱۲٤

مېندین ایل هر سۆز دېسه، باور قیلور اول سرو قد،
یۆق منگه سۆز دېرگه حد، هر نې دېسم هم برچه رد.

چون دېسه مقبوللر کۆپ نکته، مېن مردودمېن،
مېن که قَولوم برچه رد، سۆز دېرگه تاپکه‌یمېن مو حد.

بېوفا احبابدین بیر هم منگه بۆلمه‌ی ممد،
طرفه کۆر کیم، برچه ایلر مدعی ساری مدد.

طرفه‌راق بودور کیم، اول کیم جان انگه قیلدیم فدا،
باور ایلب حالیمه هر نې که دېب اهلِ حسد.

دهر اېلیدین گوشه توتماق بۆلدی اولا اۆیله کیم،
توتمه‌غای اول قوم آتین، تاپسه کیشی عمرِ ابد.

ساقیا، بیهوش دارو اېز، دغی توت باده کیم،
اندین اۆلسون هوش، دارو ایله زایل کیم خرد.

رندلر سر خیلی مېن‌دورمېن بوگون دیر اهلیغه،
میکده توفراغیدین مسند منگه بس‌دور سند.

عشق وادیسینده مقصد ایچره دور اوّل قدم،
اۆزلوگونگ کوهِ بلاسی بۆلمه‌سه آلینگغه سد.

ای نوایی، قیل فنا حاصل که، ایستر چاغده دۆست
بېلگه رُست اَیلب اېتک تېبرر گه بۆلغه‌یسېن مُعَد.

١٢٥

يۆق که آهیمدین قیلیبدور تیره بو ویراننی دود
کیم، قارانغو ایله‌میش ویرانهٔ دورانني دود.

دودِ آهیم کیم، چیقر اوی تونگلوکیدین بوتره‌بان،
داشخانه ایله‌میش بو کلبهٔ احزانني دود.

آه دودی مو اپکین، یا عشق اویومگه سالدی اۋت،
بو که توتمیش حجره و گنبدنی دود، ایوانني دود.

هجر زندانی سیه چال اۋلدی آهیم دودیدین،
اپمدی زندان اپتی عشق اهلیغه بو زندانني دود.

آه وقتی چون آقر اشکیم قرا هجران تونی
مهره‌یی ایلر شبه هر بیر دُرِ غلتانني دود.

تیره آهیم هر دم انداق تۆلغشور بۆغزومغه کیم،
چیققه‌لی قۆیمس کۆنگولدین ناله و افغانني دود.

کپچه اول آی کویی دوریده چپکیبمپن اۋتلوغ آه،
خیلِ انجمنی شرر بیل، گنبدِ دورانني دود.

چرخ ماتم کسوتی بپرمیش منگه یا آهدین
پردهٔ شبگون بیله یاپمیش مپنِ عریانني دود.

باده شمعی بیرله، ای ساقی، یاروت کۆنگلومنی کیم،
آهدین قیلمیش قرا بو کلبهٔ ویرانني دود.

عالم اهلی نینگ وفاسیزلیغلریدین چېکسم آه،
سنبلستان ایله‌گه‌ی یوز گلشن و بوستاننی دود.

ای نوایی، اسرو روشن اېردی هجریم شامی کیم،
تیره آهیمدین قراراق هم قیلور هجراننی دود.

۱۲۶

اونوتمه‌غیل که تا هجر اېتتی بیداد،
مېنی بیر نامه بیرله قیلمه‌دینگ یاد.

کۉنگول یاد اېتمه‌سینگدین بۉلسه غمگین،
ولې روحوم اېرور یادینگ بیله شاد.

بوزوغ جسمیم اویین ییقتی فراقینگ،
بو اویده کۉپ بوزوغلوغ قیلدی بنیاد.

کول اۉلدی سرو تا گلگشت اېترگه
قدینگ بزمِ طربدین قۉپتی آزاد.

مېنی گه دشت و گه تاغ اوزره کۉرگن
تیریلمیش ساغینور مجنون و فرهاد.

کۉنگولنی می بیله معمور قیلدیم،
خمارِ دور آنی قۉیمس آباد.

نوایی تېلبه بۉلغان چاغده کۉردی،

پری بیرله انی ساغیندی همزاد.

۱۲۷

وه که، هر ساعت بۉلورمېن وصلیدین بیېتکچ نوید،
یاردین امیدوار، اما اۉزومدین نا امید.

دېدی، مهمانینگ بۉلوب یوز جور ایله ایلەی هلاک،
وه که، بار اول شوخ نینگ هر وعدەسینده یوز وعید.

قتلیم اېتتینگ، ایلەسونلر اېلتیبان کویونگده دفن
کیم، بارور جنتقه ظلمونگ تیغیدین بۉلغان شهید.

تیکتی کۉکسوم چاکین و تیغین تنیمده قیلدی گم،
اېل اېشیکنی قفل اېتیب توفراققه کۉمگن‌دیک کلید.

ایسلرەم کویونگ ایتی نینگ نېچەسین، نې ایشگه کیم
آنچه آسایش دماغیمغه یېتورمس مشک بید.

دۉست چون جان ایچره دور، قۉی، «نَحْنُ اَقْرَبْ» سۉزینی
توت بۉیون بس کیم، یقینراق کېلدی «مِنْ حَبْلِ‌الوَرِید».

ای نوایی، شه خیالین اسره کۉز ملکی ارا
کیم، اېرور هم باغِ زاغان انده هم باغِ سفید.

۱۲۸

ایش منگه قیلماق دورور او شوخِ بې پروانی یاد،

اول اونوتمیش آنی کیم، قیلغه‌ی مېنِ شیدانی یاد.

خلد ارا بۆلسم انینگ کوپین ساغینغوم، وه، نې تانگ
غربت ایچره ایله‌مک اېل منزل و مأوانی یاد.

بۆیله کیم لعلینگ میی نینگ شوقیدین مست اۆلمیشم،
باده‌دېک قانیم تۆک، اېتسم بادهٔ حمرانی یاد.

لعلی اېلنی تیرگوزورده اۆزگه‌لرنی یاد اېتر،
اۆلتورورده غمزه‌سی ایلر مېنِ رسوانی یاد.

رشکدین بېخود تیلرمېن خلقنی کیم، قیلمه‌غای
جنسِ آدم اول پری پیکرملک سیمانی یاد.

کۆر مونی کیم اندین اۆزگه کیمسه بار مو یادیمه،
ای که دېرسېن، قیلمه‌غیل اول چابکِ زېبانی یاد.

دَیر پیری ایلگیدین زُنّار اېترمېن آرزو،
هر قچان کیم، ایله‌سم اول دلبرِ ترسانی یاد.

دۆست یادیدین کۆنگولنی اۆیله ایسترمېن تۆله
کیم، اول اَیله آلمه‌غای دنیا و مافیهانی یاد.

چونکه توفراغ اۆلدی یادینگدین نوایی سېن دغی،
نېتتی قویسنگ جرعه‌یی توفراققه، اَیلب آنی یاد.

«ذ» حرفی نینگ ذوی‌الحیاتلری نینگ ذوفنونلیغی «غرایب»دین

۱۲۹

زهد و طاعت شهدینی اهلِ زمان کۋرمس لذیذ،
هر نې نافع دور، مریضِ ناتوان کۋرمس لذیذ.

ظلمت اهلی غفلت ایسترلر که عالم کامینی
اویقوچه شبگیر قیلغان کاروان کۋرمس لذیذ.

قوتِ باطن ایسته کیم، ظاهر غذاسی بیرله طبع
بیر زمان گر تاپسه لذت، بیر زمان کۋرمس لذیذ.

عار اېتر پشمینه‌دین ابله تیلب زر رشته‌نی
کیم، اېشک حلوانی انداق کیم سمان کۋرمس لذیذ.

هر نې اېلدین قوتقرور لذتلیغ اول دور کیم، فقیر
مهر قرصین اۋیله کیم بیر پاره نان کۋرمس لذیذ.

یوتمه‌یین خونابه یېتمس وصلی آنینگ، اهلِ عشق
تاپسه کوثر شربتی، انداق که قان کۋرمس لذیذ.

تاپمه‌یین لذت نوایی سالدی کۋزدین اشک‌دېک
باده‌نی تا خسروِ صاحبقران کۋرمس لذیذ.

۱۳۰

اېمس غمیمنی یازر خطقه زرفشان کاغذ
که، شعله چېکتی دمیمدین بیتیر زمان کاغذ.

سپهر دوری بو سرگشته آهیدین بؤلمیش،
مگر بو آه توتون بؤلمیش، آسمان کاغذ.

تیریلمیشم بیتیگینگدین قیلورده مُهر، مگر
لبینگغه تېگدی و کېلتوردی تحفه جان کاغذ.

عذار و لعلِ لبینگ وصفینی قچان یازدیم،
آقیب کؤزوم یاشی گلرنگ بؤلدی قان کاغذ.

آچیلدی خسته کؤنگول رقعه‌سین یاره‌مغه یاپیب،
یاروغ بؤلور اېمیش اوی، بؤلسه تابدان کاغذ.

یازر فرشته قویاش صفحه‌سیغه وصفینگنی،
مگر کیم اول فلکي تاپمس آبدان کاغذ.

کؤنگول شکافیغه کاغذ ارا اېرور مرهم،
غمیم سؤررغه رقم قیلسه داستان کاغذ.

کؤنگول صحیفه‌سین اسره خطور بحریدین
که سوغه ضایع اؤلور توشسه ناگهان کاغذ.

خمار دفعیغه قوللوق خطین تیلر ساقی،
نواییا، دېمه حجت کېتور روان کاغذ.

۱۳۱

دېمه‌گیل کوییني بې نام و نشانلرغه ملاذ
کیم، اېرور تاج دِه و ملک ستانلرغه ملاذ.

آچسه‌لر لعلِ میِ شوقی بیله میخانه،
ساحتی بۆلغه‌ی الم دفعیغه جانلرغه ملاذ.

ای یاغیندین پنه ایستر کیبی کوینگ یادی
وادیِ فرقت ارا اشک فشانلرغه ملاذ.

دیر پیری قولی دورمین کیم، انینگ درگاهی
یخشیلرغه پناه اۆلدی و یمانلرغه ملاذ.

حبّذا، عشق که کِبریاسی فضاسی دور انینگ
برچه بی منزل و مأوا و مکانلرغه ملاذ.

کیر فنا ملکیگه فارغ که، ایرور اول کشور
آهی سۆزانلر ایله اشکی روانلرغه ملاذ.

شاهِ غازی ایشیگین تینگری بسی توتسون کیم،
ناتوانلرغه پناه اۆلدی و خانلرغه ملاذ.

«ر» حرفی نینگ رعنالری نینگ رستاخیزی «غرایب»دین

۱۳۲

ای ذاتینگه هر نیچه قیلیب عقل تفکر،
اول فکرگه بۆلمه‌ی ثمری غیرِ تحیر.

یوز مهرگه نیتسون چو ایرور موجبِ حیرت
هر ذرّه که، تحقیقیده عقل ایتسه تفکر.

ادراکِ کمالینگنی خرد حدّی ساغینگن
بیر قطره ارا ایله‌دی یوز بحرِ تصور.

کونین عدم بۉلسه، وجودینگغه نې تغییر،
گر موج سکون تاپسه، تېنگیزگه نې تَغَیُّر.

قهرینگ یۉق اېتر خلقنی کیم تورغه‌لی بۉلمس،
صرصر یۉلیده پشّه گروهیغه تَهَوُّر.

بو طرفه که، دفعینی یریم پشّه‌غه قۉیدونگ،
هر پیل نهادې که سنگه قیلدی تکبر.

هجرینگ تونیده شمع کېبی قالدی نوایی،
هر تون نې عجب کویسه تۉکوب اشکِ تحسر.

۱۳۳

پریم بۉلسه اوچوب قاچسم اولوستین تا قناتیم بار،
قناتیم کویسه اوچماقدین، یوگورسم تا حیاتیم بار.

چیقیب بو دیردین عیسی‌غه نېچون همنفس بۉلمی،
بحمدالله تجرد بیرله همتدین قناتیم بار.

خلایق صحبتیدین مینگ غمیم باردور که مفت اۉلغه‌ی،
اگر مینگ جان بېریب بیلسم که بیر غمدین نجاتیم بار.

چېکیب اغیاردین مینگ جور و تارتیب یاردین مینگ غم،

نې اؤزگه خلقدین غیرت، نې اؤزومدین اویاتیم بار.

کېچیب کؤزدین یازەی بیر خط که دهر اهلیغه کؤز سالمی
بو دم کیم، کؤز سوادیدین قرا، کؤزدین دواتیم بار.

تیلر کؤنگلوم قوشی عنقادین اؤتسم ناری یوز وادی،
مونونگ‌دېک سیر اېترگه قافدین آرتوق ثباتیم بار.

نوایی، بیل که شه کؤنگلی منگه قید اؤلمەسه، بالله،
اگر کَونَینغه خاشاک چاغلیغ التفاتیم بار.

۱۳٤

کېمه آغزی دېمه کیم، عشقینگده کؤکسوم چاکی‌دور،
بحر موجی یؤق که، اشکیم سیلی نینگ کولاکی‌دور.

سوده اېرمس مهر عکسی، بلکه دریا جانیغه
سالغان اؤتلر خسته جانیم آهِ آتشناکی‌دور.

خس اېمس گرداب اراکیم باشینگه اېرولگه‌لی
سو اوزه سرگشته عاشق جسمی نینگ خاشاکی‌دور.

وه که، اول کشتیده دریاکش، منگه خود یؤق حیات
اېل دېگندین کیم، فلان نینگ کافرِ بې باکی‌دور.

اول بلیغ توتقنده سالیب شصت و آنینگ رشکیدین،
سودین ایریلغان بلیغ ینگلیغ کؤنگول تاپاکی‌دور.

کۉرمه فقر اهلی سرشکی بحریده هر یان حباب
کیم، فنا کوکبلری، بلکیم بلا افلاکی‌دور.

ای نوایی، کېمه تیری کۉکسوم ایچره هجر اۉقی،
کېمه آغزی گۉییا عشقیده کۉکسوم چاکی‌دور.

۱۳۵

آغزیم آچیتقان دمبدم اول لعل شکّرخند اېرور
وه وه، توز اېرمیش اول که، مېن قیلدیم گمان کیم قند اېرور.

اۉتسنگ غمیم صحراسیدین، قانلیغ کۉنگول اجزاسیدین،
هر لاله برگین انگله کیم، بیر داغلیغ پرکند اېرور.

کویونگده مونگلیغ جانغه تن، یوز زخم ایله‌دور خرقه‌یی
مرهم بیله قۉیغان مموق هر یان انگه پیوند اېرور.

مجنون کۉنگول قیلمس هوا هر یان کۉنگولدین گۉییا
کیم، بو تېمور بیرله ییغاچ حبسیغه آنینگ بند اېرور.

باققچ قویاش رخساریغه اندین قیلورمېن کۉز یاشی
کیم، اول مسافر آییمه حسن ایچره بس مانند اېرور.

غم برقی و محنت تونی زاینده بۉلسه عشقدین
تانگ یۉق که، اۉتقه گه شرر، گاهی توتون فرزند اېرور.

دنیا عروسی زلفینی توتکن نې آگه فقردین،
گنج ایسته‌مس اول کیم، ییلان توتماق بیله خرسند اېرور.

مینگ ناله تارتیب کۋرمه‌ی اول گل وصلی آخر اۋلگنیم،
بو باغ نینگ بلبللری گر بیلسه‌لر، خوش پند ایرور.

کۋز اوچی بیرله باقتینگ و قییدینگ نوایی کۋنگلینی،
بیلدینگ انی کیم، بیر قییا باقماققه حاجتمند ایرور.

۱۳٦

ای تیلیدین جانیمه گر یوز بلا موجود ایرور،
غم یېمان، گر اول قیزیل تیل تیغی خون آلود ایرور.

یوز اوزه سیمین زنخدانینگده خطِ مشکبوی،
اۋتقه قۋیغان آلمه‌دین گۋیا که چیققن دود ایرور.

جان بېریب آلدیم جنون و عشق تا بۋلدوم فنا،
الله-الله، اول نې خوش سودا، بو نې خوش سود ایرور.

هجر بېدادیدین اول یوز شوقی آرتر هر نېچه
کیم، خزان آسیبیدین گل یفراغی نابود ایرور.

کسوتې دور خلقتیم عشق آفتی شخصیغه کیم،
رشتهٔ جان انده تار و تارِ جسمیم پود ایرور.

قیلمه‌دینگ عهدینگده بیر عهدې که قیلغه‌یسېن وفا،
بېوفالر عهدی مونداق گۋییا معهود ایرور.

مهر ایسی بو مجمرِ فیروزه‌دین کۋز توتمه کیم،

برچه قد شمشادی بو مجمر ایچینده دود اېرور.

ای که قدینگ بۉلدی خم، عالم بیله قیل خیر باد
کیم خم اېتمک قد همیشه لازمِ پدرود اېرور.

ای نوایی، اېرمس اول لازم کۉزی اویقوده کیم،
ظلم اېشیگی شاهِ غازی عدلیدین مسدود اېرور.

۱۳۷

ییغله‌سم کۉنگلومگه ایشیم آهِ دردآلود اېرور.
اۉتقه‌کیم یامغور یاغر آنینگ نشانی دود اېرور.

لعلی شوقیدین کۉنگول خرسند اېرور خوناب ایچیب،
تېلبه‌گه رنگین سو بېرسنگ، می دېبان خوشنود اېرور.

یوز ایاغی توفراغیدین آلمان اوشبو وجه ایله
کیم، نېچه توفراغ ایچینده تورسه آلتون سود اېرور.

چیقمس آهیم شدّتیدین اول مهِ خرگه نشین،
شمعغه فانوس یېلدین اسره‌ماق مقصود اېرور.

وصلین ایستب کۉپ اېنلدیم، قاودی کوییدین مېنی،
بۉلسه مبرم شېوه، البتّه گدا مردود اېرور.

تلخ مَیدین، ساقیا، تاپتی چوچوک جانیم حیات،
ای بسا مکروه کیم، ضمنیده بیر بهبود اېرور.

تېلبه ایت‌دېک دور نوایی اول پریوشسیز نې تانگ،
آغزیدین گر اۉت ساچیب اعضاسی گرد آلود اېرور.

۱۳۸

اول که یوز محنتقه جانیم عشقیدین پامال اېرور،
انگه رحم و منگه طاقت یۉق، عجایب حال اېرور.

زیب اېرور حسن اهلیغه اهلِ نظر نظّاره‌سی،
کۉز که، بلبل تیکتی گل رخساری اوزره خال اېرور.

خطِّ شوقیدین تۉکولدی جسمیم اول ینگلیغ قوروب
کیم، سۉنگکلرده قلم کۉرگن ساغینغه‌ی نال اېرور.

لعلیدین کام آلمه‌غونچه بیلمه‌دیم شیرینلیغین،
برگِ گل زنبور کامی ایچره کیرگچ بال اېرور.

گلخنی مجنون‌دېک آهیم چیققچ، آققن یاشلریم
تېلبه کېینیدین یوگورگن گۉییا اطفال اېرور.

بو چمن گلبرگی خوشرنگ اۉلسه، میل اېتمنگ که، اول
غازه بلبل قانیدین سورتر که، رنگی آل اېرور.

ای نوایی، کیمگه کیم بیر جرعه چېکتی جامِ وصل،
سۉنگره هجران زهریدین یوز جامِ مالامال اېرور.

۱۳۹

يۉق عجب، لعلينگدين ار بيخودلوغوم آيين ايرور،
چونکه اوسروکرک بۉلور هر می که، لب شيرين ايرور.

رز قيزی تا پرده درليق آيله‌گه‌ی تلبيس اوچون،
شيشه مِعجر دور انگه و موجی آنينگ چين ايرور.

قان ياشيم تأثيريدين ساريغ يوزوم نينگ صفحه‌سی
کاغذي دور کيم، حنا سويی بيله رنگين ايرور.

مهلک اۉتومنی دمينگدين تيز قيلمه، ای مسيح،
کيم بو اۉتقه ماتم اشکی سوييدين تسکين ايرور.

اول پری عشقيده اشکيم لهو تخمی دور ديمنگ
کيم، ملک تسبيحيغه بو دانه‌دين تزيين ايرور.

آلمه‌يين ييردين قدم سيرِ مقامات ايله‌مک
چنگ پيريدين بو بزم اهليغه کۉپ تلقين ايرور.

سيز و وصل، ای عيش اهلی کيم، نوايی جانيغه
انده هجرانِ ازل ديوانيدين تعيين ايرور.

۱٤۰

تا لبينگ شوقيده جسميم غرقهٔ خوناب ايرور،
هر جنون تاشی انگه کيم، تيگدی لعلِ ناب ايرور.

گر اسير اۉلدوم، تانگ ايرمس کيم، کۉنگول نينگ لامی‌ديک،

مبتلا کۉنگلومده زلفی تاریدین قُلاب اېرور.

قدّی یادېکلرنی زار اېتمیش هلالِ جام اوچون
اېگمه قاشینگ کیم، اۉزی راکع، اۉزی محراب اېرور.

کۉز قراسین یوب، سریغ عارضنی بې قدر اېتتی اشک،
گۉییا هر وجه ایله عین آفتی سیماب اېرور.

غم تونی گر تابسیز جسمیم کویر، وه نې عجب،
کویدورورلر کېچه کۉپراک رشته کیم، بې تاب اېرور.

هر طرف نعل و الف جسمیمده، گۉیا عشق ارا
خطِّ اِدباریمنی واضح قیلغه‌لی اِعراب اېرور.

سېنده دور مقصود گنجی، لېک جسمینگ دور طلسم،
وه که، بو گنج اول طلسم ایچره عجب نایاب اېرور.

ای نوایی، جسم ارا جان رشته‌سین توتقیل عزیز
کیم، باری لولی‌وشیم لعبی اوچون اسباب اېرور.

۱٤۱

اول پری کۉنگلی اوچون روحوم اسیر و زار اېرور،
بوالعجب تاشې قنات‌سیز قوشقه بدرفتار اېرور.

هر کېچه قان بیرله جسمیم صفحهٔ تقویم‌دېک،
گۉیی انجم تیرناغیدین سر به سر افگار اېرور.

کافرِ مستي دور اول کۉز کیم، کمندِ زلف انگه
یېشیبان یانیده قۉیغان رشتۀ زُنّار اېرور.

بختیم اویقوسیدین افغانلر چېکردیم گۉییا،
هر کېچه کۉز یوممهی انجم تا سحر بېدار اېرور.

ینگله کۉنگلوم وصل تاپتی رحم قیل، ای آه کیم،
تُند یېلدین ینگی بوتکن یارهغه آزار اېرور.

قتلیمه اول کۉز سوادی هیئتیدین بغریغه
بیر قرا تاش باغلهغان قان قیلغوچی خونخوار اېرور.

اۉقوسم نامهنگنی پېچ و تابلیغ بېخود تنیم
گۉییا کیم نامهنی چیرمب یوبارگن تار اېرور.

چون قویاش‌دېک یېرگه کیرگونگ، نې آسیغ، گر یوز قویاش،
مسندینگ طاقیده هر یان شمسۀ دېوار اېرور.

تیرگوزوب، دېبسېن، نوایی جانیغه منت قۉیهی،
گر سېن اۉلتورسنگ که اول جان بیرله منتدار اېرور.

١٤٢

کۉنگول که، عشقیده دېرسېن بلا نې بۉلغوسی دور؟
نې کیم بۉلور، سنگه بۉلغهی، منگا نې بۉلغوسی دور؟!

اول آی جمالیغه عشقیم خود آرتهدور هر دم،
بو ایشته عاقبتیم، وه که، تا نې بۉلغوسی دور؟

دیمه نې بۉلغوسی اول زلف قیدیده، کۉنگلونگ
اسیر و واله و شیدا ینا نې بۉلغوسی دور؟

فراق دردیگه دیرسین دوا نې بۉلغه‌ی ایکین؟
بو دردغه هم اۉزونگ دې، دوا نې بۉلغوسی دور؟

بهشت، محنت ایمس، بۉلسه وعدۀ دیدار،
وصال امیدی بار ایرسه، جفا نې بۉلغوسی درو؟

بو یۉل مسافری نینگ حالی، آه کیم، مطلق،
بیلینمه‌دی که، نې نوع اولدی یا نې بۉلغوسی دور؟

نوابیا، دیمه فانی بۉلوب وصالغه یېت،
منگه که، هجر چیکیبمین، فنا نې بۉلغوسی دور؟

۱٤۳

جفا قیلور بری گلچهره‌لر، وفا قیله کۉر،
وفا هم ایلگه قیلورسین، ولې منگا قیله کۉر.

نې تیلبه‌نی که، مقیّد تیلرسین، ای گردون،
انینگ سلاسلِ زلفیغه مبتلا قیله کۉز.

دیسنگ حجابنی آلغه‌یلر، ای کۉز، آلینگدین،
نې گرد انینگ یۉلیدین قۉپسه توتیا قیله کۉر.

تجلی ایسته‌سنگ اول یوزدین اۉرته‌بان جسمینگ،

کولی بیله کۉنگول آیینه‌سین جلا قیله کۉر.

امیدِ وصل ایله کویونگ‌گه باردی خسته کۉنگول،
ییگیتلیگینگ حقی، اول حاجتین روا قیله کۉر.

بییک نشیمن ایرور، ای کۉنگول، وصال اوجی،
طلب قناتی بیله اول طرف هوا قیله کۉر.

نواییا، چو المسیز مراد ممکن ایمس،
دیسنگ که، وصل تاپه‌ی، هجر اۉتیغه یاقیله کۉر.

۱٤٤

جانیم آرامی اوچون قاصد که جاناندین کیلور،
گۉییا جان پرور نسیمی آبِ حیواندین کیلور.

نامه قاصد ایلگیدین، قاصد حبیبیم آلیدین،
مژدهٔ جان ییلدین و ییل ماهِ کنعاندین کیلور.

وعدهٔ وصلی که جاناندین کیلور هجران کونی،
تیندورور کۉنگلومنی سۉز ینگلیغ کیم، اول جاندین کیلور.

گوهری دیک دور که، چیقمیش خامه‌سی نینگ نوکیدین
نامه اوزره شادلیغ اشکیم که، مژگاندین کیلور.

شادلیغدین جان نثار ایتسم، نی تانگ کیم، بو خبر
هم کۉنگولدین، فی‌المثل، هم کۉنگلوم آلغاندین کیلور.

وه که، مضمونی دور اهلِ درد سرگردانلیغی،
هر بلا مکتوبی کیم، بو چرخِ گرداندین کېلور.

دېر اېمیش نامه‌مغه قیلمیدور نوایی جان نثار،
انده جان بؤلسه قچان بو نوع ایش آندین کېلور.

۱٤٥

توتولمیش اېردی غضبدین اولوسنی قیلدی اسیر،
قویاش توتولسه، بلې، فتنه‌دور انگه تأثیر.

اگر چه یاده گره بؤلسه، اؤقی توزچیقمس،
قاشی گره بیله ظلم اؤقین اېتمه‌دی تقصیر.

کؤنگولنی کؤزلرینگ آلدی، نې تانگ، ایکی بؤلمک
بیر اهلِ دیننی ایکی مست کافر اېتسه اسیر،

کؤروب یوزیده غضب زلفی ساری قاچتی کؤنگول،
کؤنگولگه سایه کېره‌ک اِیتیک اؤلسه مهرِ منیر.

خدنگینگ اؤتتی کؤنگول پرده‌سیغه یېتمس اېکچ،
نې حدِ منع خصوصاً قضا اؤقیغه حریر.

غم اؤلسه، سالمه گره‌لر قاشینگغه کیم، قیلمس
غلیظ اؤلوب بو قرا منعِ خامهٔ تقدیر.

نواییا، سنگه بو سؤزده شبهه‌یی بؤلسه،
قدح کېتور که، خطوطیده کؤرگوزه‌ی بیر-بیر.

پريوشيم قاره بۆركين كه، بير يان اېگرى قيليبدور،
مگر كه شمعِ جمالى فتيلەسى اېگيليبدور.

خط اېرمس اول كه، چيقاريب سوبينى مهر گيه نينگ
قوياش صحيفەسيده رحمت آيتى بيتيليبدور.

نې نوع سينگرەمەيين هجر ارا كه، بغريم و كۆنگلوم
فراق ايگنەلريدين اۆتە-اۆتە تېشيليبدور.

دليل اېرور كه، كۆنگوللرنى قيلميش اۆلغەسين آزاد،
بو كيم سلاسلِ زلفونگ توگونلرى يېشيليبدور.

مسيح ايگنەسى مريم ايگيرگان ايپ بيله گۆيا
چيگيليب، اېگنيگه جانبخشليغ تۆنى تيكيليبدور،

اگر مسيح دعاسى اۆلوگنى تيرگوزور اېردى،
نې نطق اېرور كه، سۆكونچونگ بيله اۆلوگ تيريليبدور.

تۆله قدح كېرەك ايچسم كۆنگولنى قيلغەلى خالى
كه، انده دور اېليدين درد و غصه كۆپ ييغيليبدور.

فلک دقايقيدين كيمسه باش چيقرمەدى هرگز
كيم، اوشبو رشته نينگ اسرو توگونلرى چيگيليبدور.

كۆپ اېتمه وعده نواييغه وصل و قيلمه تمسخر

که، بو محال ایش ایرکننی اول هم ایمدی بیلیبدور.

١٤٧

کۋزی اول یوز اۋتیدین خلق ایچینی داغ ایته‌دور،
یاخود ایکی قاشی نینگ یالرینی چاغ ایته‌دور.

عشق کۋنگلومنی شیار ایلب و کۋزدین سوغریب،
مگر اول گل یوزی نینگ حسرتیدین باغ ایته‌دور.

لعلیدین مست اۋلوبان باردی خماریم مرضی،
طرفه می دور بو که، هم اوسروک و هم ساغ ایته‌دور.

سوونگ اول آی ایوی نینگ تامینی بلچیغ یسه‌بان
پیکریم نینگ ایوینی، هجر که توفراغ ایته‌دور.

هجری اشکیم تینگیز و جسمیم ایتیب کوهِ بلا،
عالمِ عشق ارا بحر بیله تاغ ایته‌دور.

غم تونی مهرسیز اۋلدی که، سپهر انجمیدین
مهر رخسارینی ریش ایتکه‌لی تیرناغ ایته‌دور.

بو بلاغه نې دوا دور که، نواییني اول آی
نیچه که کۋرسه، مونی عشق انگه امراغ ایته‌دور.

١٤٨

کوندوز اول خورشیدِ رخشاندین کۋزومگه یاش ایرور،

کېچه حالیم زلفی سوداسی بیله چیرماش اېرور.

آلمه‌غان دین نقدی بیرله ییقمه‌غان محراب یۉق،
ای مسلمانلر، نې کافر کۉز، مفتِّن قاش اېرور.

چاک کۉکسومدین ایچیمگه سالیب اول آی کۉنگلی‌دېک
اسررم کیم، هم اول آی باشیمغه آتقن تاش اېرور.

رحم اېمس بېرحملیق دور سورمه‌سنگ باشیمغه رخش
کیم، بو کۉپ قتله انینگ پامالی اۉلغان باش اېرور.

عشق سرّین نېچه کۉنگلوم ایچره پنهان اسره‌سم
هم، کۉنگول اۉتی زبانه چېککچ، اېلگه فاش اېرور.

قیسی گل بزمین که سوغه، یۉقسه اېلگه بېرمه‌دی.
بو چمنده تا بولوت سقّا، صبا فرّاش اېرور.

بېنوالر آلیده عمرِ ابددین یخشیراق
کیم، نوایی دیر ایچینده داخل اوباش اېرور.

١٤٩

تېلبره‌ب اِیتکن کۉنگول یادیمغه کیرسه گاهلر،
ییغلب اېل کۉنگلی بوزولغودېک چېکرمېن آهلر.

اۉتتی خوبلر آی کبی، یۉقتور اراده اول قویاش،
وه که، اول بد مهرنی کۉرمان اۉتادور ماهلر.

خوبلر زلف و زنخدانیغه باردینگ، ای کۉنگول،
حاضر اۉل، تون دور قارانغو، یۉلده باردور چاهلر.

گر مصور سیزسه دېوار اوزره اول گل خرمنین،
جو به جو مېندین نشان بېرگوسی بیر۔بیر کاهلر.

ای کۉنگول، فرهاد ایله وامق دغی مجنون قنی؟!
بۉلمه‌غیل غافل که، بیر۔بیر باردیلر همراهلر.

تۉکتی قان گلگون لباسین کییگچ اول خوبلر شهی،
قان تۉکر اېرمیش، قیزیل تۉن کییسه بې شک شاهلر.

ای بهارِ حسن، اېشیتسنگ نوایی آهینی
کېره‌ک، البتّه، خزان یېلین ساغینسنگ گاهلر.

۱۵۰

یوز تومن محنت اۉقی اندوهلیغ جانیمده دور،
تا هوادین سرزنش سروِ خرامانیمده دور.

حاجتیم بودور، خدایا کیم، کرامت قیلغه‌سېن،
ناتوان جانیمغه هر زحمت که، جانانیمده دور.

درد مېنده سېندین آرتوق بۉلسه، جانا، نې عجب
کیم، سېنینگ جسمینگده دور زحمت، مېنینگ جانیمده دور.

سۉردوم، آغزی طعمی تلخ اېرمیش، عجب یۉق اۉلمگیم
مېن که، بو ینگلیغ اچیغ طعم آبِ حیوانیمده دور.

ای مسیحا، صبحِ عیشیم تیره بۉلمیش گۉییا،
ذرۀ بێ تابلیغ خورشیدِ تابانیمده دور.

دهر باغی ایچره برباد اۉلمه‌غان گل چیقمه‌دی.
یۉق عجب، گر یېلدین آسیبێ گلستانیمده دور.

ای نوایی، سۉرمه‌دینگ دېرسېن ملول اۉلغانده یار،
ساغینورسېن گۉییا کیم بخت فرمانیمده دور.

۱۵۱

کیردی سیمابێ لباس ایچره ینه اول گلعذار،
اول قویاش‌دېک کیم، انگه مانع بۉلور ابرِ بهار.

اول بولوت ینگلیغ لباس اوزره سیزیلغان خطلری
بار انینگ‌دېک کیم، یاغین توشکی بولوتدین تار-تار.

بو لباسِ سیمگون ایچره سېنینگ نازک تنینگ
اول کوموش‌دېک دور کیم، اول سیماب ارا توتقی قرار.

مهرِ رخسارینگ لباسِ سیمگوندین مطلقا
اول قویاش دور کیم، قیلور کۉزگوده عکسین آشکار.

بۉلدی سیمابێ لباسینگ رنگی بس کیم، ایله‌دیم
کۉز سحابیدین باشینگغه اشک سیمابین نثار.

تننی چون سیماب اېتر بو چرخِ اخضر عاقبت،

تۋن اگر سیمابي اۋلسون، گر یشیل، بیر حکمی بار.

ای نوایی، کسوتی گر آبگون دور، نې عجب،
بو یقین دورکیم، اېرور سو ایچره دُرِ شاهوار.

۱۵۲

فرقتینگدین زعفران اوزره تۋکرمېن لالەلر،
لالەلر اېرمس که، بغریمدین اېرور پرگالەلر.

در تیشینگدین دانهٔ صبریم قالور بې بر دېسم،
کولوب ایتورکیم اېکین نینگ آفتی دور ژالەلر.

برگِ گل اوزره یاپیشیبدور شکر هر ساریدین،
یا مگر لعلینگ اوزه قَینبدورور تبخالەلر.

تاله‌ـ‌تاله نی اۋقونگ کۋکسومده گۋیا سیندی کیم،
تېرولوپتور ناتوان کۋنگلومده بیر‌ـ‌بیر تالەلر.

فتنەلیک تۋقّوز فلک گردینگده، جانا، طرفه دور،
کیم کۋروپتور بیر قویاش دورینده مونداق هالەلر.

باردیلر احباب و مېن ییغلرمېن اۋز احوالیمه،
کارواندین قالگن ایت ینگلیغ که، قیلغەی نالەلر.

کوهِ غم بۋلدی نوایی، لالەلر گلگون سرشک
تاغ اگر بودور، بلې، اشک اۋلگوسی دور لالەلر.

۱٥۳

اول ملاحت شمعیدین مونداغ که جسمیم یانه‌دور،
هر بیر اوچقون غم شبستانیده بیر پروانه دور.

شامِ هجریم شرحین اېل افسانه قیلدی، آه کیم،
اویقوغه سالغان قرا بختیمنی بو افسانه دور.

غیر کیم، محو اۉلدی و سېنسېن بوزوغ کۉنگلوم ارا،
جغد اِیتیب، طاووس بیر توتمیش عجب ویرانه دور.

کۉکسوم ایچره کیم غمینگدین ناردېک بۉلدی شکاف،
گۉییا هر بیر بغیر پرگاله‌سی بیر دانه دور.

کوییده سۉرسنگ کۉنگوللرنی اونوتمه، ای صبا،
مېنینگ آواره‌منی کیم، هم خسته، هم دېوانه دور.

چرخ شبگردیغه گۉیا نقدِ عمرونگ دور غرض،
تېگرنگ‌گه هر تون که، ایکّی بوکره‌ییب ایلانه‌دور.

سۉرمه هجرینگده نوایی یارین و سر منزلین،
یار انگه دردینگ، وطن بیر کنجِ محنتخانه دور.

۱٥٤

تا خیالینگ گه کۉنگول، گه کۉز ارا مهمان اېرور،
کۉز بیلن کۉنگلوم اراسیده حسددین قان اېرور.

کۉنگلومه پیکانلرینگدین قطره-قطره سو اېمس

حالیمه کۉزدیک بعَیْنِه اول دغی گریان ایرور.

غرقه‌مین اشک ایچره کیم، عشقینگ تنیمنی اۉرته‌مس،
یۉقسه اۉت کیم کۉردی کیم، خاشاک ارا پنهان ایرور.

هجر اۉقیدین کیم ایرور بغریم ارا یوز مینگ تیشوک،
هر تیشوک بیر کۉز دورور کیم، حالیمه حیران ایرور.

حسن میدانیده اول کۉز چابکی دور کیم، انگه
خالِ مشکین گوی و زلفونگ عنبرین چوگان ایرور.

دهر بوستانیده باش چیککن نهال اطرافیده،
شاخ ایمس، ناوک دیگیل، یفراغ ایمس، پیکان ایرور.

تیغ اِیله دشوار اَیلبسین نوایی قتلینی،
چهره‌دین برقعنی آلغیل کیم، بسی آسان ایرور.

۱۵۵

غنچهٔ خندان بیله حسنونگ گلی خرم بهار،
خطّینگ انداق سبزه کیم، بۉلغه‌ی انگه همدم بهار.

یوز اوزه تیردین خطینگ گر باش چیکر، ای گل، نی تانگ،
سبزه‌غه باعث دورور، چون بۉلدی ایرسه نم بهار.

شادلیغدین گلشنِ وصلینگده ییغلب چیکسم آه،
یاپسه، یوز کیم، گلگه بۉلمس ییل یاغیندین غم بهار.

عارضیم عکسی یوزونگ آیینه توشکن طرفه دور،
کیم کۆروپتور هم خزان بیر آیده بۆلماق، هم بهار.

وای کیم، بیر گل خزانغه سالدی عیشیم گلبنی،
اوشبو فصل ایچره که تاپمیش جملۀ عالم بهار.

رعد و سیل ایرمس، فغان و اشک ایرور بو کیم، هر ایل
گل یوزونگ کۆرگچ توتر اۆز حالیغه ماتم بهار.

قصدی بلبل کۆنگلی قیدی بۆلمه‌سه، نیچون سالور
باغ شوخی سنبلِ زلفیغه پیچ و خم بهار.

گل ایمس، بو باغ تاراجیغه اِینک لعلدین
اَیله‌دی آویزه مهری دوریغه خاتم بهار.

ای نوایی، چین بهار ایرکین بو، یاخود کۆرگوزور
باغِ خلقیدین اولوسقه داورِ اعظم بهار.

۱٥٦

وه که کۆنگلوم غصه‌سی هر لحظه قصدِ جان قیلور،
هجریم اندوهی بوزوغ صبریم اویین ویران قیلور.

کۆپ مددور هجر اندوهیده ساووغ آهلر،
کیم سینگورسه مین کیبی اۆزیگه قصدِ جان قیلور.

نیچه بیللیک محنتیم عشق ایچره بیلگه‌ی عاشقي
کیم، حدیثین یار ایله اغیاردین پنهان قیلور.

جاننی ایسترمېن چیقرسم، اوییدین کۆزلرنی هم
کۆنگلوم اول دم کیم، خیالین لحظه‌یی مهمان قیلور.

اسره‌دیم جان ایچره مهرین، بیلمه‌دیم آخر نفس
اول مسیحا اۆلمگیم انگلب اۆزین نادان قیلور.

فقر یۆلینده ایریک پشمینه‌دین عار اېتمه کیم،
هر تحرکدین تعین بندینی سوهان قیلور.

ساقیا، حالیمنی بیلدینگ، اېمدی توتقیل باده کیم،
بو صعوبتلرنی بېخودلوغ منگه آسان قیلور.

راستلرغه چرخ اگر هر لحظه قیلمس سرزنش،
شمع پس هر تون نېدین بیغلب کویوب افغان قیلور.

دفع اېتر دردین نوایی نینگ اۆشول می کیم مدام
خسروِ خسرو نشان ساقیلری احسان قیلور.

۱۵۷

ترده عقده‌لیغ زلفین مسلسل ایله‌دی چینلر،
گره «میم»، ایکّی زلفی «لام»، اِینک تراغ «سین»لر.

گرهلر زلفیده گۆیا حساب ایلپتور اول کافر
آلورده زهد و تقوا اهلیدین تاراج اېتیب دینلر.

آسیب نېچون فغانه سالدی زلفیدین کۆنگوللرنی،

قرار و صبر نقدین آلغه‌لی گر ایله‌مس قینلر.

نې یوز دور، اللّه‌ـاللّه، باده تابیدین که، هر ساعت،
آچر نسرینلر اوزره گل، ساچر گل اوزره نسرینلر.

کېلور اول سرو کیم گللر ملون قیلدی گلشننی،
کیررده شه نېچوک کیم ملک اېلی باغلرلر آیینلر.

دېسم حسن اهلینی کۉرمنگ که، ظالم دورلر و قاتل،
کۉنگول ایتور کۉره‌ی، شاید که مونداق اېرمس اېرکینلر.

اېرور محزون کۉنگوللر ظلمتی زلفیده زار انداق
که، شامِ هجریده عشق اهلیدین هر ساری غمگینلر.

نې ییللنماقدور، ای شه، مور خیلی‌دېک چېریگدین کیم،
سلیمان‌دېک بو وادی ایچره برباد اۉلدی چندینلر.

نوایی، بۉلمه‌یین زار و ضعیف اۉلمس نوا تاپماق،
بو اېرمیش پیرِ چنگ اوتاریدین دیر ایچره تلقینلر.

۱۵۸

آلیم اول آی سجده‌سیدین رېش اېرور حالیم بو دور،
طاعتِ مقبولوم اول دور، داغی اقبالیم بو دور.

اۉقلریدین قوش‌دېک اۉلدوم جانغه اول کوی آرزو
اوچماق ایسترمېن، ولې کۉر کیم، پر و بالیم بو دور.

بس غنیمېن کوهِ غم بیرله جنون تاشی ارا،
اینک اینک تختِ جاهیم اول دورور مالیم بو دور.

یار شوقیدین اۋلر حالتده دورمېن، ای طبیب،
نې علاجینگ بار مېنینگ خود ضعیف احوالیم بو دور.

چۋمغه‌لی قۋیمس قورق نَی‌دېک سونگَکلر اشک ارا،
طرفه کۋر کیم، بحرِ بې پایان ارا سالم بو دور.

تاپمه‌یین دنیاده کامې، دیننی برباد اَیله‌دیم،
حیف دوزخ هم منگه، باللّه، گر اعمالیم بو دور.

ای نوایی، گر اۋلرده جان تلشسم قیلمه عیب،
دېرمېن اول آینی کۋروب، جان بېرسم اِهمالیم بو دور.

۱۵۹

تیرگوزور هر دم رقیبلرنی و مېنی اۋلتورور،
اۋت یاقیب اېل جانیغه مېنینگ ایچیمنی کویدورور.

کۋنگلوم احوالین صبادین سۋردوم اېرسه دېدی کیم:
تېلبه‌لردېک بیر پری کوییده سرگردان یورور.

اول قویاش یوزیگه باقغن سایی آرتر کۋز یاشیم،
مهر تابیدین اگرچه هر نې کیم، اۋلدور، قورور.

قان یاشیم رنگی یاشوردی خاتمِ لعل آغزینی،
اۋینه‌ماقده یاشلر انداق کیم اوزوکنی یاشورور.

سېن كه يۋقسېن ماه رخلر جلوه ايلرلر ولېک،
کېچه ايشنر قورت نوری مهر چيققچ بيلگورور.

اول قوياش هجرانيده هر تون ايکی مونگلوغ کۋزوم،
تانگغه تېگرو صبح دم يۋليغه باقيب تېلمورور.

توزلوک ايلب شمع‌دېک، وه، بيلمه‌ديم کيم، بو نهال
محنت اۋتی گل آچر، ياش قطره‌سی بر کېلتورور.

بوالعجبليغلر بهارِ عشق ارا کۋر کيم، مېنی
گه بولوت‌دېک ييغله‌تور، گاهې چاقين‌دېک کولدورور.

زهد آهنگين نوايی هر نېچه کيم ساز اېتر،
بير نوا بيرله مغنی يانه يۋلدين آزغورور.

١٦٠

ينه سېنسيزين مونسيم غم بۋلوپتور،
کۋزومگه يوره‌ک قانی همدم بۋلوپتور.

قاراريب کۋزوم دمبدم زار ييغلر،
انگه شامِ هجرينگده ماتم بۋلوپتور.

ياره‌مدين چېکرگه اۋقين سعی قيلمنگ
که پيکان سۋنگک ايچره محکم بۋلوپتور.

ايچيمدين نېچوک تارتکه‌يلر اۋقين کيم،

کۉنگول قۉیمس و جان مدد هم بۉلوپتور.

کۉنگولگه یاقر کیرپیکینگ نینگ خیالی،
مېنینگ زخمیمه نېش مرهم بۉلوپتور.

غباریم تیلب ییغلمه هر دم، ای کۉز،
که اشکینگدین۔اۉق یېر یوزی نم بۉلوپتور.

بو گلشن ارا برگ طوطیلریغه
خزان طفلی بس باعثِ رم بۉلوپتور.

وفا شخصی نینگ فرقینی چرخ تیغی
ایکی بۉلدی، وه کیم، بیری کم بۉلوپتور.

اېمس غم یوکیدین که، قاشینگنی کۉرگچ،
نوایی سجود اېتکه‌لی خم بۉلوپتور.

۱٦۱

کۉزونگ نې بلا قرا بۉلوپتور
کیم، جانغه قرا بلا بۉلوپتور.

مجموعِ دوانی درد قیلدی
دردینگ که منگه دوا بۉلوپتور.

عشق ایچره انینگ فداسی یوز جان
هر جان که سنگه فدا بۉلوپتور.

بېگانه بۉلوپتور آشنادین
بېگانه‌غه آشنا بۉلوپتور.

تا قیلدی یوزونگ هواسی جانیم،
یوز ساری انگه هوا بۉلوپتور.

باقی تاپر اول که بۉلدی فانی،
رهروغه بقا فنا بۉلوپتور.

تا توزدی نوایی آیتِ عشق،
عشق اهلی ارا نوا بۉلوپتور.

۱۶۲

کۉک غزالی چونکه کافور اوزره مشک افشان بۉلور،
کوکب افشان کۉزلریمدین اول قویاش پنهان بۉلور.

مونگره‌ییب انداق سینوق کۉنگلوم بوزولور کیم، سپهر
بوالعجب حالیمغه یوز مینگ کۉز بیله حیران بۉلور.

گه یوروب، گه اۉلتوروب، بیر لحظه توتمسمېن قرار،
غصّه بندیدین بری عالم منگه زندان بۉلور.

گه کۉنگول اۉتی اورر کۉکسوم شکافیدین الم،
گه بغیر پرگاله‌سی کۉز یۉلیدین غلتان بۉلور.

اۉلتورور اوی سقفیغه آهیم تفیدین قطره‌لر
یا مېنینگ حالیمغه دور کیم، تام و تاش گریان بۉلور.

ای که، ایسترسېن سلامت، عشق کویین سؤرمه‌غیل
کیم، بو یؤلغه هر کیشی کیم، توشتی سرگردان بؤلور.

ایسته‌گنگه دؤست کامین ایسته‌بان کویمک نې تانگ،
گر توتون سنبل، اؤتون اشجار و اؤت ریحان بؤلور.

ایچنی عریان قیل که تاشینگ زېبِ منع فقر ایمس،
فقر ایمس‌تور، گر ایچینگ مملو، تاشینگ عریان بؤلور.

ای نوایی، عشق منعین ایلگه ارشاد ایله‌دینگ،
اللّه‌ـاللّه، بو نې مکر و حیله و داستان بؤلور.

۱٦۳

وه که، میدان عزمیغه سېکریتتی اول چابک سوار،
کیمدورور کیم، اسره‌غه‌ی ایمدی عنانِ اختیار.

قاش و کؤزونگدین اگر آرتر جنونیم نې عجب،
تېلبه‌لیک‌که هم ینگی آی دور مدد، هم نو بهار.

چاک ایتینگ کؤکسوم که، چیقسون اؤتلوغ آهیم شعله‌سی،
بیر نفس بؤلغه‌ی که، بو اندوه اؤتی تاپقی قرار.

عقل و فهم آشفته حال اؤلدی ییگیت جانینگ اوچون
کیم، ینه اویدین مونونگ‌دېک چیقمه‌غیل آلفته وار.

ساقیا، چون ایچکومیزدور عاقبت جامِ اجل،

باده توت اندین بورون کیم، بیزنی اۋلتورگه‌ی خمار.

بیر زمانلیغ هجر اوچون مینگ ییلچه بار، اۋلسم نې تانگ،
چونکه بۆلمس هیچ کیشی نینگ عمری مینگ ییل پایدار.

ای نوایی، شکر کیم، میدانغه اول شه قۆیدی یوز
کیم، یۆلیده قالمه‌دی نومید جانی خاکسار.

١٦٤

وحی نازل بۆلدی یاخود یارنینگ پیغامی دور
کیم، غمیم تسکینی غمگین خاطریم آرامی دور.

صفحۀ کافور اوزه مشکین رقم کیم ایله‌میش،
گۆییا صبحِ سعادت اوزره دولت شامی دور.

هجردین جانیم اراسیغه اگر خود کیرمه‌دی،
نېگه شکلی جان ارا کیرگن الف اندامی دور.

کیردی جان جسمیمغه خطِ صفحه‌سین کۆرگچ، مگر
اېلگه جان بېرمک‌که مهر اوزره مسیح ارقامی دور.

وعدۀ وصل اېردی مضمون، گه اۋلوگمېن، گه تیریگ،
انگله‌مان قاتل مو دور بو مژده، روح افزا می دور.

وادیِ حیرتده قالغانلرغه جان حرزی اوچون
رقعۀ مقصود کامل نطقی یا اعلامی دور.

ای نوایی، نېچه سورتوب کۉزگه سالمه‌ی جانغه کیم،
هم کۉزوم نینگ نوری، هم آزرده جانیم کامی دور.

۱٦۵

برماغی حیرت بیله کیم لعل خندان ایچره دور،
اول الف ینگلیغ دورور کیم، فی‌المثل جان ایچره دور.

خانِ حسنی ذوقینی بیلمککه یاخود برماغی
لعلِ خندان ایچره اېرمس کیم، نمکدان ایچره دور.

لعلی بیر سۉز بیرله یوز ییللیق اۉلوگنی خضر اېتر،
گۉییا روح‌اللّه اوشبو آبِ حیوان ایچره دور.

منفعل دور یوز و زلفیدین که تېبرنگه‌ی نسیم،
جلوه‌گر طاووس کیم، فردوسِ رضوان ایچره دور.

عارضینگ هجرینده هر قانلیغ کۉزوم دور لاله‌یی،
داغلر کۉزنینگ قراسین انگله کیم، قان ایچره دور.

توتمه الفت باغ ارا کیم صرصرِ دَیدین دورور،
ایمن اول قوش کیم، انینگ مأواسی ویران ایچره دور.

ای نوایی، بیرگه یوز جامِ بلا تورمیش تۉله،
هر نېچه کیم ساغرِ عشرت بو دوران ایچره دور.

۱٦٦

قاشینگ کۉزدین نهان، اندین نهانراق خالِ مشکین دور،
بو آنینگ نقطه‌سی دور، گۉییا اول «نونِ» تنوین دور.

کۉنگول زلفونگ غمیدین تازه تازه داغ ایله گۉیا
که، نصفی قان و نصفی مشک بۉلغان نافهٔ چین دور.

ایتینگ نینگ گاه ایزی، گه پنجه‌سیدین دور دماغیم خوش،
بو بیر دور مشک بید، اول بیر انگه گۉیا که نسرین دور.

نېدین بیلمان یوزوم سرغردی محرق عشق تابیدین،
یوزی اۉتقه یقینراق بۉلغان اېل نینگ چونکه رنگین دور.

ایچیمده انداق اۉت دور کیم، توگان جسمیمده کویدورسم،
انگه بو اۉتدین انداق کیم، سودین بو اۉتقه تسکین دور.

یوزونگغه باقسه بۉلغه‌ی آی و کونچه، نوری اۉکسولسه،
یقین اېرمس بو هم، استغفرالله، بلکه تخمین دور.

قیزیل تون بیرله چیقتی، لاله رخلر نې کۉرونگه‌ی، وه،
بو گلدین خلعت اېتگن سرو، الر هر یان ریاحین دور.

جهان مکّاره‌سی دلکش دور، اما کیم که عقد اېتسه،
ایپک جان رشته‌سی، یارماق انگه دین نقدی کابین دور.

قاشینگ محرابیغه، ای مغبچه، یوز قۉیغه‌لی قۉی کیم،
بو طاعت دیر پیریدین منگه عشق ایچره تلقین دور.

یوزونگ کۉرمک تیلب تینمس نوایی کۉنگلی سالماقتین

خدای اوچون آلیب بُرقعنی آنینگ کۉنگلینی تیندور.

۱٦٧

نقطۀ خالینگ که کۉزدین دایما معدوم ایرور،
نقطۀ خال ایرمس اول کیم، نقطۀ موهوم ایرور.

تانگ ایمس اول نقطه گر کۉزدین نهان دور، وه نې تانگ،
مردمین کۉرمکلیگیدین کۉز اگر محروم ایرور.

بس که خالی کۉزده دور بۉلمیش جهان بیر صفحه کیم،
رمل مشقی ینگلیغ انده نقطه۔اۉق مرقوم ایرور.

اخترِ بختیم دورور اول خال، یۉقسه کۉرمه‌دوک
کوکب انداق تیره کیم، خورشید اوزه معلوم ایرور.

خالِ رخسارینگ کوموش مسندده هندۉستان شهی
آلیده صف تارتیبان خط، تابع و محکوم ایرور.

ای که میدین خالی ایرمس، دیب مینی طعن ایله‌دینگ،
بارې کۉرگوز آنی کیم، بو دیر ارا معصوم ایرور.

داغِ پنهان دور نوایی کۉنگلیده، ای لاله رخ،
نقطۀ خالینگ که، کۉزدین دایما معدوم ایرور.

۱٦٨

هر لبینگ اۉلگننی تیرگوزمکده، جانا، جان ایرور،

بو جهتدین بیر-بیریسی بیرله جاناجان اېرور.

جانیم انداق تۆلدی جاناندین که، بۆلمس فهم کیم
جان اېرور جانان اېمس یا جان اېمس، جانان اېرور.

بۆلسه جانان باردورور، جان هم چو جانان قیلدی عزم،
جان کېتیب جانان بیله جاندین منگه هجران اېرور.

جان منگه جانان اوچون دور، یۆق که جانان جان اوچون،
عمر جانانسیز قتیق، جانسیز ولې آسان اېرور.

بارسه جان، جانان بیتر، گر بارسه جانان، جان کېتر،
کیمسه گه جانان و جانسیز عمر نې امکان اېرور.

خوش‌تورور جان و جهان جانان بیله، جانان اگر
بۆلمه‌سه جان ایله کیم، اۋلمس جهان، زندان اېرور.

جانیم آل، ای هجر و جانانسیز منگه رنج ایسته‌مه،
چونکه جانانسیز نوایی جانیدین رنجان اېرور.

١٦٩

هر قچان کیم کېمه گه اول آی سفر رختین سالور،
موجلوغ دریا کبی آشفته کۆنگلوم قۆزغه‌لور.

ییغلمه ای کۆز، نېدین ساحلغه چیقمس کېمه دېب
کیم، یاشینگ دریاسی دور هر ساری کیم اېل کۆز سالور.

تیترەبان سیماب‌دېک کۉنگلوم، یېتر جان آغزیمه
تند یېل تحریکیدین هر دم که دریا چَیقه‌لور.

صبر کۉنگلومده، کۉنگول اول آیده، اول آی کېمه‌ده،
وه که، باریب تېلموروب کۉز، مونگرەییب جانیم قالور.

دم توتولغاندین اۉلر اېل‌دېک یېتیبمېن اۉلگه‌لی
سورمه‌سون دېب کېمه‌سین بس کیم نفسلر اسرەلور.

کیرمه سودا بحریغه عالمدین ایستب سود کیم،
سیم نقدی توشسه، لېکن عمر نقدی سییغه‌لور.

غرق اېتر بحرِ فنا غم زورقین، ای پیرِ دَیر،
ایلگیگه چون کیم نوایی باده کشتیسین آلور.

۱۷۰

جان بېرور اېلگه اگرچه لبیدین قان تامه‌دور،
وه، دېمه قان تامه‌دور، بلکه چوچوک جان تامه‌دور.

ناز اۉقی بیرله کۉزوم مردمین اېتدینگ مجروح،
اشکِ گلگون دېمه زخمیدین آنینگ قان تامه‌دور.

وه، یرەم ایچره نې قان دور بو که دېوانه کۉنگول
تاپسه تسکین تورەدور، ایله‌سه افغان تامه‌دور.

گۉییا فتنه سحابیدین اېرور سیلِ بلا،
رخشیدین قطره که، جولان ارا هر یان تامه‌دور.

تامچیدیک اشکیم ایمس، کۆنگلوم اۆتی دفعی اوچون،
گه بدن کلبەسینی قیلغەلی ویران تامەدور.

وه که، گل شمعین اۆچورمکلیک اوچون دور گر خود
قطره اۆرنیغه بولوتدین درِ غلتان تامەدور.

لعلی وصفیده نوایی سۆزیدین آبِ حیات
قیلسه پیدا، آقەدور، ایلەسه پنهان، تامەدور.

۱۷۱

خال و خطینگ خیالیدین، ای سروِ گلعذار،
گاهی کۆزومگه خال توشوپتور، گهی غبار.

یوزونگده خال صفحەده تامغان کبی قرا،
خالینگ ملاحتی توز ایرور کیم، قراده بار.

جانیمنی اۆرتەگن یوز و خالینگنی بیلمەسنگ،
اۆت شعلەسیده اَیله گمان بیر اۆچوک شرار.

بیلمان کۆنگولده خاللرینگ نینگ خیالی دور،
یا کیرپیگینگ تیکنلرین اَیلبسین استوار.

هر دم کۆنگول هلاک و کۆزوم تیره بۆلمەغین
بیلگەی بیراو که، یاری ایرور شوخ و خالدار.

مشاطۀ قضا بیزەمیش خال و خطّینی،

بې اختیارلیقده منگه بار مو اختیار.

مسکین نوایی خالِ لبینگ کۉرسه جان بېرور،
باقسنگ نې بۉلدی صورتِ حالیغه، ای نگار.

۱۷۲

چیقتی آو عزمیغه جولان اَیلب اول چابک سوار،
جان نثار اول صید اوچون کیم، جان انگه قیلغه‌ی نثار.

بو اېدی قصدیم که بیر کون صید فتراک ایله‌گه‌ی،
قیلغانیم عمرې کییکلر بیرله صحبت اختیار.

چون کییک قتلینی ایستر، کاشکی روحوم اوچوب،
بیر قتیل اېتگن کییک جسمی ارا توتقی قرار.

تا که یېتکورسم رکابیغه باشیمنی، کاشکی
قیلسه شخصیمنی قضا اِیت شکلی بیرله آشکار.

قامتی هجریده هر یان یاره‌دین قانلیغ کۉنگول
بیر کییک‌دېک دور که، اۉز زخمی بیله بۉلمیش فگار.

گور اوچون آچماق نې دور هر لحظه بهرامې کمند،
چون سېنی بهرام‌دېک ایلر اجل گوری شکار.

ای نوایی، اول قویاش نینگ سایه‌سیده کۉر اِیتین،
کامران و یۉق سنگه آلیده اِیتچه اعتبار.

۱۷۳

برگِ گل یوزینده لعلینگ رشکیدین خونابلر،
غنچه کؤنگلی ایچره آغزینگ حسرتیدین تابلر.

صفحه‌یی دور عارضیم دیباچه عشق اوراقیغه
قان یاشم نینگ خطلری شنگرف بیرله بابلر.

اشکیم ارتیلغان اوچون هم بؤلمه‌میش کیرپیکلریم
کیم، یسبدور کؤز خیالین چیککه‌لی کولابلر.

هجریدین کؤزلرگه کیم اشک ایرورلور، اول اشک ایمس
کیم، ایرور درد و بلا دریاسیغه گِردابلر.

عیبیم ایتمنگ باش کؤترمیدور دیبان خُمخانه‌دین،
قیلمه‌یین مو سجده تاپسم بو صفت محرابلر؟!

هجر ارا ایکّی کؤزوم ایچره بیلینگ نینگ نقشی دور،
اؤتکرور تونني خیال اَیلب کیچه بي خوابلر.

روزگارین قیلدی مظلوم آهی نینگ دودی قرا،
کؤرمه ظالم خلوتی نینگ کؤرکه‌سین سنجابلر.

تیرگه باتقان گرم رَولردین مگر دفع اَیله‌میش،
اؤزلوگی چرکین تحرکدین ایریک ماشابلر.

دؤستلر، مسکین نوایی تیره شامین یاد ایتینگ،
یار اِیله جامِ هلالي چیکسنگیز مهتابلر.

١٧٤

تېلبه كۆنگلوم، وه كه، هر ساعت بيراو سارى بارور،
منع قيلديم اېرسه، بغريم آغريغودېک يالبارور.

قۆيدوم اېرسه، كېلتورور مونگلوغ باشيمغه يوز بلا،
قۆيمهسم جانغه ضرر يېتگودېک اۆزيدين بارور.

قۆيمهسم بو، قۆيسم اول، وه، بۆلسه يوز جانيم فدا
اول كيشيگه كيم، حزين جانيمنى اندين قوتقارور.

عقل وسواسينى قۆيسم اولئ اول كيم، مېن دغى
باشيم آليب كېتكهمېن هر سارى كيم، اول باشقارور.

ساقيا، بير نوعمېن لب تشنه يۆق كيم آغزيمه،
هر يارهم آغزيغه قۆيسنگ بير قدحنى سيپقارور.

ايكّى يوزلوک بۆلمه كيم، بو باغ نينگ رعنا گلى
گر قيزارور بير يوزى، لېكن ينه بير سرغارور.

كولده پنهان اۆت كبى تاپمس نوايى كۆنگلينى،
هر نېچه كيم عشق كول قيلغان وجودين اختارور.

١٧٥

اول آى كه، جفا نردينى خوبلردين اۆتوپتور،
يارب، نې بلا، مهر و وفانى اونوتوپتور.

آغزی بیله پسته اۋچَشور پوچلیغیدین،
بیلمان که اۋشول آغزی آچوق قیده بوتوپتور.

هر دم قیزیق آهیم تفیدین مضطر اۋلورمېن،
اۋتلوغ نفس، ای وای که، آغزیم قوروتوپتور.

بیللر لبِ لعلینگ غمیدین جانِ حزینیم
حسرت سوییینی خونِ جگر بیرله یوتوپتور.

عکسینی کۋنگول کۋزگوسیده کۋردوم و اۋلدوم
کیم، غیرین انینگ اېویگه نېچون یاوتوپتور.

هجران کونی عشق اهلینی اۋرترگه مگر چرخ
آتشکده‌سیده شفق اۋتین یاروتوپتور.

بلبل کیېی خوشگوی نواییني قیلیب خوار،
اول گلنی کۋرونگ جانبِ بدگوی توتوپتور.

۱۷٦

برچه خوبلرنینگ قد و رخسار و خط و خالی بار،
لېک اول کیم بیزنی بېحال ایلر اۋزگه حالی بار.

یوزوم آلتون‌دېک دورور بو وجهدین کیم، حالیا
سیمبرلر اول کیشی نینگ دور کیم آنینگ مالی بار.

کیرگه‌لی کۋنگلوم ارا بیر-بیر اۋقونگ بۋلمیش تنیم
اول قلم‌دېک کیم، آنینگ ایچیده توز-توز نالی بار.

سنبلونگ توشسه اياغينگ آستيده نې عيب کيم،
گل بيله خورشيدنينگ آستيده لام و دالی بار.

اول سببدين، زاهدا، مشغول اېمسمېن زهد اِيله
کيم، کۉنگول نينگ مطرب و می بيرله کۉپ اشغالی بار.

آدم اۉلميشمېن که، عشق اهلی منگه اولاد اېرور،
يۉقسه ياشدين مېنچه کيم نينگ يوز ساری اطفالی بار.

گهرِ مقصود چون وابستهٔ توفيق اېرور،
دېسه بۉلمس کيم، مونونگ سعيی، انينگ اهمالی بار.

ای نوايی، تاپمه‌سنگ کامې لبِ جانبخشيدين،
سېنينگ اوچون بۉلسون آنينگ غمزهٔ قتّالی بار.

۱۷۷

چارهٔ کار ايسته‌بان بېچاره‌ليغ کۉنگلوم تيلر،
خان و مانيم ترکين قيليب، آواره‌ليغ کۉنگلوم تيلر.

ايستره‌م آلينگده قيلسم سجده و اۉپسم لبينگ،
بت پرستش ايله‌بان، مَيخواره‌ليغ کۉنگلوم تيلر.

بغريم و کۉکسوم بيله کۉنگلومنی قيلدينگ پاره‌ليغ،
جاننی هم بو حال بيرله پاره‌ليغ کۉنگلوم تيلر.

عاشق ايشی چون سَوَادُالْوَجْهِ فِیالدَّارَين اېرور،

بو ملامت کوییده یوز قارەلیغ کۉنگلوم تیلر.

قصدیمه هر یاندین اول کوی ایتلرین قوی، ای رقیب
کیم، سلامت پردەسین یوز پارەلیغ کۉنگلوم تیلر.

تن غبارین جان یوزیدین رفع قیل، ای درد کیم،
کۉزنی اول یان گه‌ـ گهی نظّارەلیغ کۉنگلوم تیلر.

ای نوایی، نیچه کیم کۉنگلومگه توشکن درد اوچون
چاره ایسترمین، ولی بیچارەلیغ کۉنگلوم تیلر.

١٧٨

هر اۉقی اول قاشی یانینگ جاننی کیم قربان قیلور،
راست بیر اۉق دور که، قربان کۉنگلوم ایچره سنچیلور.

ایستەسه وصلی کۉنگول، کۉز رشکدین قان یاش تۉکر،
کۉز یوزین کۉرگچ، کۉنگول یوز ناله غیرتدین قیلور.

تیغی کۉکسوم چاک ایتیب، کۉنگلومنی آچسه نی عجب
کیم، روان سودین همیشه خلق کۉنگلی آچیلور.

گرم اۉلوب هر یان اول آتشپاره کیم ناوک آتر،
راست اۉت‌دیک دور که، گردیدین شررلر ایریلور.

یوزنی اۉن تیرناق ایله کیم غصەدین قیلدیم شیار،
دانه ایرکین کۉز یاشیم کیم، هر دم انده ساچیلور.

باده ایچ کیم، چرخ جامی سرّینی جم بیلمه‌دی،
گرچه اول یوز جم کبی میخواره نینگ دورین بیلور.

آه اؤتیدین شکوه گر ایلر نوایی عیب ایمس،
تیلبه‌لرنینگ هر نې کیم، آغزیغه کیلسه اَیتیلور.

۱۷۹

ای صبا، شرح اَیله اوّل دلستانیمدین خبر،
سؤنگره دیگیل کؤنگول آتلیغ ناتوانیمدین خبر.

چون منگه بیردینگ خبر، لطف اَیلب اول یان داغی ایلت،
خاطرِ مجروح اَیله آزرده جانیمدین خبر.

گر بولر کؤنگلیگه تأثیر اَیله‌مس‌دیک بؤلسه، اَیت
ییر یوزین غرق اَیله‌گن اشکِ روانیمدین خبر.

ور مونگه هم قیلمه‌سه پروا، دیگیل افلاک ایلین
کیچه‌ـ کوندوز جانغه ییتکورگن فغانیمدین خبر.

قیلسه استغنا کیره‌ک کیم، ایله‌گه‌ی، البته، رحم،
گر دیسنگ جانیم ارا داغِ نهانیمدین خبر.

اَیت کیم، توتقیل خبر میندین یؤق ایرسه، تاپمه‌غونگ
عالم ایچره ایسته‌بان نام و نشانیمدین خبر.

عرض قیل تدریج ایله کیم، شادلیغدین اؤلمه‌یین،
ای نوایی، کیلسه ناگه دلستانیمدین خبر.

۱۸۰

یارب، بو نې گل دور کیم، باشیغه چېچک سنچر،
گه اېگری قۆیر بۆرکین، گه بېلگه اېتک سنچر،

کۆنگلومگه چېکیب ناوک، عاج اَیلەدی پیوندین،
هر زخم که اول تېشتی اېل انگه سۆنگک سنچر.

باشیمده هوس لعلینگ، عالمغه وداع اېتتیم،
چیقسه کیشی مجلسدین، باشیغه گزک سنچر.

غم کلبەسیده، جانا، اول خستەغه رحم اېت کیم،
تېبرنسه بغیر آغریر، دم اورسه یورەک سنچر.

قلابِ محبت دور سرگشته کۆنگوللرگه،
چون قوش سالیب اول چابک، باشیغه کجک سنچر.

هر کوکب اوچین گردون نیش اېتتی شعاعیدین،
غم شامی وفا اهلین هر نوع کېرەک سنچر.

سنچیلغان اجل خاری عشق اوچرەسه بیلگەیسېن
کیم، جانغه بلا نیشین هجر اۆزگچەرەک سنچر.

جسمین چو نوایی نینگ پیکانی تېمور قیلدی،
بیلمان که، سنان اېمدی بغریغه نېتک سنچر؟!

۱۸۱

غمینگ اۋقی که کۉنگوللر اویین نشانه قیلور،
مېنینگ چو خاکي تنیم ایچره یېتتی، خانه قیلور.

لبینگ بهانه‌سیز اېل قانینی تۉکر هر دم،
منگه چو یېتتی ایش، البته، بیر بهانه قیلور.

کۉنگول بېرورده فسونلوغ کۉزیگه بیلمس اېدیم
که، اېل ایچینده مېنی عاقبت فسانه قیلور.

کۉنگولده جوهرِ پیکانینی که ییغمیش جان
عجب اېمس که، بو ویرانه‌نی خزانه قیلور.

دېسه که، مهر گیاهین کۉکرتیره‌یین گردون،
زمانه اهلِ وفا کۉز یاشینی دانه قیلور.

هلاک دامی یایر صبح خیز قوشلر اوچون
سحر یېلی که، چمن سنبلینی شانه قیلور.

نصیب بلبل اوچون خارِ غم دورور، اول هم
نوایی نغمه‌سی بیرله مگر ترانه قیلور.

۱۸۲

تا بۉلدی کۉنگول اول کۉزی اوسروک‌که گرفتار،
اېل کۉزیگه ساغمېن، لېکن اۉز۔اۉزومه بېمار.

تانگدین تنیم آقشامغچه تاش زخمی بیله رېش،
تونده بدنیم تانگغچه تیش زخمیدین افگار.

کلبم نینگ ایمس خشتلری درزی که، آچمیش
حالیمغه فغان قیلغه‌لی آغزین در و دیوار.

خلق ایچره کۉنگول عشقینی فاش ایله‌دی آهیم،
اوی ایچیده اۉت بار ایکنین دود ایتر اظهار.

اول بت غمیدین کافرِ عشق اۉلغه‌لی کۉنگلوم
جان رشته‌لرین جمع قیلیب باغله‌دی زنار.

خوش گلشن ایرور دهر بودور عیبی که، انده
پیوسته خزان ییلیدین آزرده دور اشجار.

یار آلیده گر بار، یۉق ایرسه عجب ایرمس،
اغیار چو بار انده، نوایی سنگه نی بار؟!

۱۸۳

فغان که، یار وفا اهلیغه ستم قیله‌دور،
نیاز و عجز گناهیغه متهم قیله‌دور.

نعیمِ وصلیغه خوی اَیله‌گن کۉنگوللرنی،
اسیرِ هجر ایتیبان مبتلای غم قیله‌دور.

رقیب بیهوده تقریری بیرله یوز تقصیر،
ضعیف غمزده‌لر آتیغه رقم قیله‌دور.

نی حکم قیلسه وفا اهلی جرمیده غم ایمس،

بو ظلم اېرور که، جفا اهلینی حَکَم قیله‌دور.

اۉز ایلگی بیرله گر اۉلتورسه باک یۉق، وه کیم،
رقیب آلیده افتاده و دژم قیله‌دور.

محبت اهلینی، وا حسرتا که، کۉپ اۉرتب،
الرنینگ آهی اۉتیدین هراس کم قیله‌دور.

چو گل وفاسیز اېرور، نېچه اسره‌سم، وه کیم،
کۉنگول قوشی بو گلستاندین اېمدی رم قیله‌دور.

زمانه اۉق کېبی توزلرنی سیندوروب، «یا»دېک،
الر که اېگری دورور شهغه محترم قیله‌دور.

نوایی اۉلگه‌ی اېدی بۉلمه‌سه امیدِ وصال،
بو قصدلر که، انگه هجر دمبدم قیلور.

۱۸٤

اول که آنسیز خسته کۉنگلوم نینگ یوز آه و وایی بار،
هجریدین یوز مینگ مېنینگ‌دېک اۉلسه، نې پروایی بار.

چرخ تانگ آتقونچه ییغلر مهرین اېلدین یاشوروب،
گۉیا اول سرگشته نینگ هم بیر مسافر آیی بار.

گنجِ حسنونگ ینگلیغ اۉلمیش مخزنِ مهریم مېنینگ
کیم، نېچه اسراف بیرله خرج قیلغان سایی بار.

زهرِ هجران کیم چېکرمېن، طعمینی بیلگەی مگر
بېدلې کیم، بیر وفاسیز کافرِ خودرایی بار.

عشق ملکیدین خبرلر تاپسه لیلا تانگ اېمس
کیم، انینگ مجنون کبی پیکِ جهان پیمایی بار.

مهرنینگ کۉرمه شفق ایچره شعاعي خطلرین
کیم، سپهر آسیبیدین مژگانِ خون پالایی بار.

هجر ارا قیلدی نوایی قاشلرینگ کۉنگلیده نقش،
رمز اېلیدېک ایش کونی قربانده ایکّی یایی بار.

۱۸۵

وای، یوز مینگ وای کیم، ترکِ محبت قیلدی یار،
بیلمەیین قالدیم مېن و قیلمەی خبر ایریلدی یار.

باردی اۉقدېک تېز و یادېک قامتیم یاد اېتمەدی،
عشق ارا گۉیا مېنینگ اېگریلیگیمنی بیلدی یار.

چون گدالر بیرله شهلر قیلمس اېرمیش یارلیغ،
مېن گدانی کۉزگه پس نېچون بوروندین ایلدی یار.

پند اېشیتیب، دۉستلر، هیچ کیم بیله یار اۉلمنگیز
کیم، مېنینگ بغریمنی تیغِ هجر بیرله تیلدی یار.

مېندین ایریلغان بلا و درد اوچون مو ییغلەیین
یا انگه کیم، باریبان اغیار اِیله قاتیلدی یار.

ییغله‌شیب غم شامی ظاهر اَیله‌سونلر درد اؤتین،
کیمگه کیم بیت‌الحزنده شمع‌دېک تاپیلدی یار.

ای نوایی، یار اوچون تارتر اېدینگ غربتده رنج،
یؤلغه توش، اېمدی روانراق بؤل، عزیمت قیلدی یار.

۱۸۶

هر قه یان باقسم کؤزومگه اول قویاشدین نور اېرور،
هر ساری قیلسم نظر، اول آی منگه منظور اېرور.

چون مثل بؤلدی ساچینگ ظلم ایچره، یاشورماق نې سود،
مشک ایسین یاشورسه بؤلمس، بو مثل مشهور اېرور.

تېلبره‌بمېن تا انی کؤرمان، عجایب دور بو کیم،
اول پری دېوانه کؤزیدین دغی مستور اېرور.

چون مدام اېرنینگ میی قاشینده دور کافر کؤزونگ،
نېدین اېرکین کیم، دمې اوسروک، دمې مخمور اېرور.

دلربالر داغی جانیم صفحه‌سیده گؤییا
درد اېلی عشقیم اوچون مهر اَیله‌گن منشور اېرور.

پر اوروب باشینگغه توتمه اوج کیم، هر نېچه مور
کیم، قناتلنغه‌ی قچان اوچماق انگه مقدور اېرور.

گر نوایی سیمبرلر وصفین اَیلب کؤرسه رنج،

يۉق عجب نېوچونکه خام اېتگن طمع رنجور اېرور.

۱۸۷

یار باردی و کۉنگلومده انینگ نازی قالیپتور،
انداق که قولاغیم تۉله آوازی قالیپتور.

کۉز خانه‌سینی قیلدی برانداخته بو اشک،
کۉز باردی ولې خانه براندازی قالیپتور.

کۉنگلوم قوشی تا سنبلونگوز دامیغه توشتی،
بلبل کېبی هر گل ساری پروازی قالیپتور.

اول قوش سفر ایلب نې طرب گلبنین آچقی
کیم، باغ ارا بیر سروِ سرافرازی قالیپتور.

مېن عشق رموزین دېمه‌ی اۉلدوم، سفر اېت کیم،
فرهاد ایله مجنون نینگ اۉکوش رازی قالیپتور.

تقلید قیلیب کۉنگلومه عشق اهلی چېکر آه،
اول باردی و اېل ایچره سر آوزی قالیپتور.

هجران و وصالین کۉپ و آز دېمه نوایی،
یوز شکر دې کیم، کۉپی باریب آزی قالیپتور.

۱۸۸

اول ملک سیما پری کیم، خلق انینگ حیرانی دور،

جانلر آشوبی ولې آشفته جانیم جانی دور.

طفل اوراق ایچره بیر-بیر برگِ گل تېرگن کېبی،
نامهٔ هجران ارا تیم-تیم سرشکیم قانی دور.

کۉرسه جان زخمیده قانلیغ مرهمین ایلر گمان
کیم، بوزولغان کۉنگلوم اۉتیدین قیزیق پیکانی دور.

یوزونگه می گللری یوز فتنه قیلدی گۉییا
فتنه هر گل کیم، آچر، یوزونگ انینگ بوستانی دور.

بار مو دور کۉنگلومده کېسکن هم الف، هم نعل و داغ،
یا بو مرآت ایچره سالغان عکس حسنونگ آنی دور.

دهر تاراجی قیلور عریان چمن رعنالرین
یېلدین اون چېکمس بیغاچلر کیم، چمن افغانی دور.

ای نوایی، بیل که تانگ آتقونچه بیغلر هر کېچه
چرخ‌دېک هر کیم که، بیر بد مهر سرگردانی دور.

۱۸۹

شهسواریم هر قچان جولان قیلور،
محو اۉلوب بیلمان اۉزومنی، حق بیلور.

انگه هر کۉز کیم توشر، کیرپیکلری
خسته کۉنگلومگه تیکن‌دېک سنچیلور.

آچیلور کۉنگلوم سمندی سیریدین،
غنچه ینگلیغ کیم صبادین آچیلور.

ایریلور گۉیا قویاشدین بیر شهاب
آتی نعلیدین هر اۉت کیم، ایریلور.

آه تارترده مگر جان پېچ اورر،
اۉق آترده هر قچان کیم قَیریلور.

توسنِ گردوننی مرکب قیلمه کیم،
یېر بیله راکبنی آخر تېنگ قیلور.

تېز اېتر تیغینگ نوایی عشقینی،
گرچه اۉت اۉچر، اگر سو ساچیلور.

۱۹۰

قیسی بیر کۉک نینگ یوزینگ‌دېک مهرِ عالم تابی بار؟!
قیسی گلشن نینگ جمالینگ‌دېک گلِ سېرابی بار؟!

زلفیدین، ای زخملیق کۉنگلوم، قوتولغونگ یۉقتورور
کیم، سېنینگ هر حلقهٔ زلفونگده بیر قلابی بار.

زلف و یوزیدین دم اورمنگ، تون بیله کون چشمه‌سی
کیم، بو سنبل بیرله گل نینگ اۉزگه آب و تابی بار.

نې اوچون هر دم سریغراقتور یوزوم نینگ آلتونی،
با وجودی کیم یوزیده اشکدین سیمابی بار.

سجده گر ایلر ملک، نې تانگ کیم اول آی قصری نینگ
کنگره شکلیدین اطرافیده کۉپ محرابی بار.

دولتِ ظاهر که، محبوب ایله‌دینگ، ترک ایله کیم،
قَیدینگه زلفینی دال و لامیدین اسبابی بار.

یوز و لعلینگدین نوایی بې‌خود اۉلسه سۉرمه‌غیل،
بیر ایتینگ دور کیم سحر وقتیده شکّر خوابی بار.

۱۹۱

اول که یوز مېن‌دېک جهانده واله و شیداسی بار،
نېچه کیم باردور نیازیم، ناز و استغناسی بار.

دمبدم کۉنگلوم بېریب جان نقدی ایستر وصلینی،
اللّه-اللّه، تېلبه کۉنگلوم نینگ عجب سوداسی بار.

کۉنگلکیم قانلیغ توگانلر اۉرنیده گل-گل اېرور،
اول کتان‌دېک کیم، یوزیده هر طرف تمغاسی بار.

تا اۉقونگ یامغور کبی کېلدی، کۉزوم بۉلمیش صدف،
با وجودِ اول که دُردین یوز سری دریاسی بار.

جان بېریب، دردینگ آلیب کۉکسومده اسررمېن، نې عیب،
اسره‌سه صندوق ارا اول کیم ثمین کالاسی بار.

بۉلمه ایمن چرخ دوریدین مرقع پوش دېب

کیم، قویاشدین بو مرقع ایچره اؤتلوغ طاسی بار.

ایتلرینگ بؤلمیش نوایی کؤنگلی اوچون مهمان،
بو کېچه اول کوی ارا کؤر کیم، عجب غوغاسی بار.

۱۹۲

ینه غریب گلې جانیمه جفا قیله‌دور،
ینه عجب تیکنې کؤنگلوم ایچره سنچیله‌دور.

ینه بیر اؤزگه عشق ایکّی ایلگی زوریدین
بغیر بیله یوره‌گیم بیر-بیریدین ایریله‌دور.

قله‌دی وه که، اؤتون‌دېک سؤنگکلریمنی سپهر،
بو ینگی اؤتقه که تن کلبه‌سیده یاقیله‌دور.

فراق کاجلری بیرله، وه که، نې اؤتلر
بولوت‌دېک اشک فشان کؤزلریمگه چاقیله‌دور.

سرشک ایله‌دی خاکې تنیمنی انداغ کیم،
قدم قؤیه‌ی دېسه اویقو کؤزومگه، تاییله‌دور.

قاچر بو تېلبه کؤنگول، ینه واقف اول، ای عقل،
که تالپینور کؤپ و کؤکسوم شکافی آچیله‌دور.

غریب قصه اېرور عشق کیم توگنمه‌دی هیچ،
اگرچه بؤلغه‌لی عالم بناسی ایتیله‌دور.

نوایی، اهلِ جنون قیدی یار زلفی ایمیش،
خرد طنابینی اوز، بند اگر بو سلسله دور.

۱۹۳

مَیدین اَیرو گل ایمس گۆیا ایرور گلگون حریر،
کیم کیسیب گل هیئتی بیرله سیپیپتورلر عبیر.

بزم ایمس باغ ایچره مَیسیز کیم، هنرور ایلگیدین
بۆلدی رنگین موم هر قالب بیله هیئت پذیر.

تا قیزیتمیدور قولاغنی می گلی یکسان ایرور
بلبل آغزیدین صفیر و باغ ایشیگیدین صریر.

ساقیا جانیمغه ییتتیم توبه‌دین، جانینگ اوچون
بۆل منگه بیر لب به لب پیمانه بیرله دستگیر.

باده‌یی کیم، ییتکچ آغزیمغه، چیقرغه‌ی نشئه‌سی
تقوا و اسلام و عقل و زهد جانیدین نفیر.

تا بۆلوب رسوا ینه بیر جام اوچون مغ کوییده
هر زمان اۆزومنی کافرلرغه قیلغه‌یمین اسیر.

ای نوایی، معصیت عذریده اۆلسنگ یخشیراق،
زهد عُجبیدین مکدّر بۆلغوچه لوحِ ضمیر.

۱۹٤

ساقیا دَی شدتیدین عقل و حس بي تاب اېرور،
چارەسی جامِ بلورین ایچره لعلِ ناب اېرور.

تین و قاقُمنی راکب شوخلر اؤز اېگنیدین
تاب بیرله یوزگه چېککندین کؤنگول بي تاب اېرور.

عشقدین یؤق کیم، ساووغدین آتشین گل ایستەبان
تاپمەغاندین بلبل اعضاسیده پر سنجاب اېرور.

سیم اؤتدین سو بؤلور، یېلدین عجایب دور بو کیم،
تیترەمکدین سیمبرلر جسمی چون سیماب اېرور.

تؤلون آی اېرمس، تون آقشام کیم قویاش نینگ چشمەسی
موز تؤنگوپتور کیم، ضیاسی تیره چون مهتاب اېرور.

سیمدین بهمن چمن قافینی تا زال ایلەدی،
قوشلر اول سیم آستیده سیمرغ‌دېک نایاب اېرور.

ای خوش اول کیم، لعل گون می ایچ دېبان تکلیف اوچون
ایلگی بیر زرین کمرنینگ بؤینیغه قلاب اېرور.

کیش و اؤرمک قیدیدین اؤت، عیشنی فوت اېتمه کیم،
کیش قراراق تولکو، اؤرمک یوپقەراق ماشاب اېرور.

ای نوایی، گر مهیا تاپمەسنگ اسبابِ عیش،
غم یېمه، شه قولّوغی یوز عیش اوچون اسباب اېرور.

اول سرافرازي که، عالي درگهی نینگ هیئتی

برچه سرکشلرگه باش قۉیماق اوچون محراب اېرور.

۱۹۵

عارضینگ خورشید و آغزینگ ذره‌دین تمثال اېرور،
ذره اوزره نقطه ینگلیغ آغزینگ اوزره خال اېرور.

کاکلینگ دور مشک و اوستیده گره مشک اوزره «میم»،
قامتینگ شمشاد و زلف آستیده توشگن دال اېرور.

قاش و قد و زلفیدین پیوسته تا نعل و الف
تنده کېستیم، ناله‌دین آزرده جسمیم نال اېرور.

چون دېدیم: خالینگ بیله کۉز مردمی نینگ حالی بار،
دېدی اول کیم: خال دېیسېن، نقطه‌سیز هم حال اېرور.

نقطه دېر حالتده تار آغزینگنی کۉرگوزگن لبینگ،
گۉییا زنبور نیشیدین تېشیلگن بال اېرور.

دُردکشمېن پیرِ دیر آلیده مقبول اۉلغه‌لی،
دولت اهلی نینگ قبولی کۉرکه، نې اقبال اېرور.

ساقیا، گر دور تعجیلین کۉروب قان ییغله‌مس،
پس نوایی‌دېک صراحی اشکی نېوچون آل اېرور.

١٩٦

عارضینگ کۉزگوسی مو تپر کثرتیدین سوده دور
یاخود اول عارض سوییی نینگ عکسی مو کۉزگوده دور؟

دیمه عینِ نازدین اول کۉز آچیلمیدور که، بار
کافرێ کیم مستلیغ افراطیدین اویقوده دور.

تاپماغیم اۉزنی محال اۉلمیش فراقینگ شامی کیم،
تب ارا دور خسته جسم و تاب اول گپسوده دور.

سپن آترسپن ناوک و کۉکسوم شکافیدین کۉنگول
کۉرگه‌لی کپلمیش، خطا قیلمه که، خوش قابوده دور.

سجده قیلماق نێ تفاوت کعبه یاخود بُتقه کیم،
قاشی محرابی، قه یان قیلسم سجود، اۉتروده دور.

اۉلمگیمدین زلفونگه گۉیا پریشانلیغ یپتیب،
ماتم اهلی‌دپک قوییی سالیب باشین قیغوده دور.

نوح عمری و سلیمان ملکیگه یۉقتور بقا،
ایچ، نوایی، باده کیم عالم غمی بپهوده دور.

١٩٧

عارضینگ کۉزگوسیده خط سبزه دورکیم، سوده بار،
یا مگر زنگار سو تأثیریدین کۉزگوده بار.

اۉقلرینگ پیکان بیله هر یان قوروق جسمیمده دور،

شاخلر اوزره کۋنگوللردېک که اول ناجوده بار.

زهرِ هجرینگ قیلدی دفع اول کۋز قراسی، وه، بو نوع،
قیده بېرگهی خاصیت پا زهر کیم، آهوده بار.

باردورور محراب تورغچ بُتقه قیلغان‌دېک سجود،
سجده قیلسم قبله‌غه تا قاشلرینگ قرشوده بار.

زلف ارا خالینگ اگر دین قصدی ایلر نې عجب،
مونچه کافرلیغ رگی، وه، قیسی بیر هندوده بار.

عشق وادیسین خطر دور علم ایله قطع ایله‌مک،
سالک اېرسنگ تشله معلومونگنی و آسوده بار.

یوزین ایسترسېن، نوایی، قاچمه زلفی فکریدین
کیم، سېن ایستر عیش نینگ امیدی بو قیغوده بار.

۱۹۸

یوزونگده زر ورق هر یان که لطفی بېنهایت دور،
جمالینگ مصحفیده هر بیری گۋیا بیر آیت دور.

ساچینگده زرفشان چهره‌نگ ضلالت شامیده هر یان
تجلی مشعلیدین یاروغان شمعِ هدایت دور.

یوزونگده نیل خالی روضه ایچره نیلوفر شبهی،
بنفشه گلشن ایچره یوزده نیلینگدین کنایت دور.

کۉنگول صیدیغه آچمه سنبلونگ دامین یوز آچقیل کیم،
گل اۉق آچیلسه قید ایتمککه بلبلنی کفایت دور.

ایل ایچره کۉپتورور افسانه لیلا حسنیدین، لیکن
سینینگ حسنونگغه تشبیه ایتمک آنی نی حکایت دور.

کۉنگول قانین کۉپ اول خونخواره کۉز ایچتی، ایمس گۉیا
یوزونگ گلگونه‌دین گلگون کیم، اول قاندین سرایت دور.

دیمه توش وقتی اول یوز کوندین آرتوقتور، مونی کۉرگیل
کیم، اول یاندین نهایت بۉلسه، بو یاندین بدایت دور.

ایرور بیداد، بارینده ترحم، دۉست‌دین یوز حیف
انگه کیم، شکر بارینده ایشی دایم شکایت دور.

نواییغه کۉنگول بیردینگ که، جانین آلغه‌سین بیر کون،
ایرور اۉز نفعی، شه‌دین گر رعیتقه رعایت دور.

«ز» حرفی نینگ زیبالری نینگ زینتی «غرایب»دین

۱۹۹

جهانِ بوقلمون ایچره توشمیش ایلگه گداز،
مگر که طاسیغه اۉت یاقتی چرخِ شعبده باز.

بو طرفه‌راق که، مونونگ‌دیک تموغ ارا توشمیش،
سمور و قاقم اوچون عالم اهلیگه تک و تاز.

نې کۆککه چیقماق اېرور دالبا و اۉتَغه بیله
که بال و پر بو اېسه، ممکن اېمس اول پرواز.

نې گرملیغنی قۉیر، نې فسردەلیغنی بشر
نېچه که کویوب اېریر اۉت و موز کېبی قیش و یاز.

فلک عروسیده یۉق مهر و دلربالیغ کۉپ
نېچوک که حسن و جمال اهلیگه وفا بیله ناز.

اېگیلیب اۉپسه یېر، اهلی غرور حرمت اوچون،
شبیه اېرور انگه مطلق که مست قیلسه نماز.

خوش اول جریده که، بیر نوع قیلسه سیر و سلوک
که، سایه همقدم اۉلسه انگه، کمر همراز.

نوا اگر تیلەسنگ، توت قیراق که، ایگری بمی
نې کۉپ تپانچه یېر و نې بېیک چېکر آواز.

نوایی، یار ایله بۉل کیم، بو دور حرم وصلی،
مقامینگ اۉلسه عجم یا عراق یا که حجاز.

۲۰۰

رفیقلر، مېنِ محزون نېچوک بۉلَی غمسیز
که، کۉنگول اېرمس المسیز، کۉزوم اېمس نمسیز.

سینوق کۉنگولده چو یۉق شادلیغ، ساغینورمېن
که، یۉقتورور باری عالمده بیر کۉنگول غمسیز.

دېمنگ که، هجرده می همدم اۋلسه غم کم اۋلور
که سم دورور، دم اېمس، باده یار و همدمسیز.

خوش اول که، یار فراقی و یا کۋنگول غمیدین
تمام عمریده بیر لحظه اېردی ماتمسیز.

کۋنگول غمینی دېب احباب، رحم قیلدی حبیب،
مېنینگ جراحتیم اېردی که، قالدی مرهمسیز.

کۋزومدین اېتمه‌گیل، ای سرو، هیچ جانب میل
که، یخشیراق کۋرونور سرو کیم، بۋلور خمسیز.

نواییني ورع و زهد قیدی اۋزلوگیدین
خلاص قیلمه‌دی، ای عشق و می، مگر هم سیز.

۲۰۱

تیرگوزور هر خسته‌نی بیر ناز ایله اول دلنواز،
چون بېتر مېن خسته‌غه نوبت، قیلور یوز نوع ناز.

زاهدا، هر دم دېمه کیم مذهبینگده بار قصور،
قیسی مسجدده قیلیب اېردیم سېنینگ بیرله نماز؟!

عشق ارا کۋنگلومنی اول یوز مهریدین منع ایله‌منگ
کیم، اېمس ممکن سمندر اۋتدین اېتمک احتراز.

بیر کون آهیمدین اۋشول بد مهر کۋنگلی یومشه‌غه‌ی،

نېچه کیم پولاد اېرور قتّیق تاپر اؤتدین گداز.

یارب، آخر، نېتگه‌مېن اول شوخِ بد خو بیرله کیم،
ظلم اېتر، قیلسم تظلم، ناز اېتر قیلسم نیاز.

چرخِ مینایی خطی سرِّیغه همراز ایسته‌مه
کیم، بو خط مضمونیدین دم اورمه‌ی اؤتمیش اهلِ راز.

ای نوایی، سېن بسې آلوده دامنسېن، مگر
عشق اول پاک ایله اؤینرسېن که دېرلر پاکباز.

۲۰۲

رمیده کؤنگلوم اېرور عشق مبتلاسی هنوز،
باشیده باردورور اول سرو قد هواسی هنوز.

یوزونگ فراقیده هر بیر کؤزوم مېنینگ بیر داغ
قؤیوپتورور، ولې توشمیدورور قراسی هنوز.

فقیه قیلدی دعا «عشقدین قوتولغیل» دېب،
قبول قربیده اېرمس اېمیش دعاسی هنوز.

نېچوک طمع قیلمه‌یین مهر ایله وفاسین کیم،
حقیر جانیمه درخورد اېمس جفاسی هنوز.

هلاک اؤقی کؤزونگ اورمیش کؤنگولگه تانمه که، بار
یانیده کیرپیک و قاشینگدین اؤق و یاسی هنوز.

هلاکینگ اۋلغه‌لی جان کۋز قراردی، وه، یوز آچیب،
قرادین آنی چیقرغیل که، بار عزاسی هنوز.

سپهر ظلمیدین اول نوع ماتمی دور صبح
که، عمرلر اۋتوبان چاک اېرور یقاسی هنوز.

نوایی جان بېرور، اول مدعینی محرم اېتر،
بو ایشچه یوز مینگ اېمستور انینگ سزاسی هنوز.

۲۰۳

جماعتې که، جنون منعینی منگه قیله‌سیز،
تاش آتیبان نې اوچون تېلبه‌لرگه قاتیله‌سیز؟

کېتینگ، کۋنگول بیله جان کیم، وداعینگیز قیلدیم،
فراق اگر بو دورور، اېرته کوننی کېچ قیله‌سیز.

فراق وقتی دور، ای کۋزلر، اېمدی قان ییغلنگ،
بیلورموسیز که، بوکون نې کیشیدین ایریله‌سیز؟

کۋزوم حقینی بهل قیلدیم، ای جواهرِ اشک
که، بارې هم انینگ۔اۋق مقدمیغه ساچیله‌سیز.

فراق نېشلری، وه که، ینه رحم اېتمی،
نفس۔نفس نېگه مجروح ایچیمگه ساغیله‌سیز؟

کۋنگول فسانه‌لری، سیزنی، وه، نېتیب یاشوره‌ی،
بو نوع کیم، یوز اوزه قان یاش ایله یازیله‌سیز.

نوایی هجرغه قالدی، قیلینگ وصالده شکر
جماعتی که، سیور یارینگیز بیله بیله‌سیز.

۲۰۴

نو بهار ایامی بۆلمیش، مین دیار و یارسیز،
بلبل اۆلغان‌دیک خزان فصلی گل و گلزارسیز.

گاه سرو اوزره، گهی گل اوزره بلبل نغمه‌ساز،
وه که، مینمین گنگ و لال، اول سروِ گلرخسارسیز.

تانگ ایمستور گر دیار و یارسیز آزرده‌مین
کیم، ایمس بلبل گل و گلزارسیز آزارسیز.

روضه اشجاری اۆتون دور، گللری جانیمغه اۆت،
ممکن اۆلسه انده بۆلماغلیغ دمی دلدارسیز.

می چو بیردینگ زلف ایله بند ایت مینی، ای مغبچه
کیم، خوش ایرمس مغ بیله ایچمک قدح زنارسیز.

تاپمه‌دوق گلرنگ جامی بی خمار، ای باغبان،
وه که، بو گلشن ارا گل بوتمس ایرمیش خارسیز.

اهلِ زهد ایچره نوایی تاپمه‌دی مقصدقه یۆل،
وقتینگیزنی خوش توتونگ، ای جمع کیم، خمّارسیز.

۲۰۵

اۋزگه بۋلدی یار و مهری مېنده باقی دور هنوز،
ناتوان کۋنگلومده اول آی اشتیاقی دور هنوز.

گرچه اۋزگه یار ایستر خاطریم، باردور ولېک
جان انگه منزل، کۋنگول آنینگ وثاقی دور هنوز.

غیر عشقی کۋنگلوم اوییندە نېچوک قیلغەی نزول
کیم، خیالی مسکنی کۋزوم رواقی دور هنوز.

عشق ایله می ترکین، ای ناصح، نې نوع ایلەی قبول
کیم، کۋنگولگه آرزو اول طرفه ساقی دور هنوز.

فرقت اۋتی دافعیِ داغ اۋرتەمک دور دېمه کیم،
اۋرته گن جانیم اول آی داغِ فراقی دور هنوز.

چرخ یالغیز قیلمەدی فرهاد قانین لالەزار،
لاله قانین تۋککوچی آنینگ نفاقی دور هنوز.

ای نوایی، گرچه مېنی مهرسیز دېر اېردی یار،
اۋزگه بۋلدی یار و مهری مېنده باقی دور هنوز.

۲۰٦

خرم اۋلدی باغ و بیر گلدین ایچیمده غم هنوز،
کولدی هر یان غنچه و کۋنگلوم ایشی ماتم هنوز.

بلبل اۋلدی گل حریمی خرمنی نینگ محرمی،
گلعذاریم کوییده مېن تېلبه نا محرم هنوز.

چیقتی توز هر نخل اوزه بیر عشق پېچان چیرمه‌شیب،
وه که، بیر قد عشقیدین جسمیمده پېچ و خم هنوز.

آچتی سودا دفعیغه سنبل مسلسل طره‌سین،
آه کیم، بۋینومده زنجیرِ جنون محکم هنوز.

ساقیا، رحمی که تارتیب لاله ساغر دمبدم،
لاله گون ساغرغه مېن بۋلمه‌ی دمې همدم هنوز.

فقر نخلیدین گلِ مقصود اوزمک ایسته‌مه،
یېتمه‌ی انده آه و اشکینگدین هوا و نم هنوز.

بیر سۋزین ایستب نوایی اۋلدی، وه کیم، یېتمه‌میش
حقهٔ یاقوتیدین کۋنگلومگه اول مرهم هنوز.

۲۰۷

سیل اون چېکتی و سودا مېنده بې پایان هنوز،
دشت سرسبز اۋلدی و مېن تېلبه سرگردان هنوز.

گنبدین قیلدی عمارت غنچه نینگ یاز یامغوری،
تېلبه کۋنگلوم اویی سودا سیلیدین ویران هنوز.

هر قوروغ شاخ اۋلدی دشت اوزره صبادین حله پوش،
تینمه‌غور جسمیم جنون وادیسیده عریان هنوز.

تانگ نسیمی بیرله نیسان یامغوری نې سود کیم،

آه و اشکیم دهر ارا هر دم سالور طوفان هنوز.

یانغیل، ای عیسا دمیم، حسنونگ بهاری حقی کیم،
باردورور مهلک جنونومغه دوا امکان هنوز.

نې آسیغ هر آق گل اؤلسه مرهم اوچون بیر ماموق،
چونکه چیقمیدور یارەمدین غنچەدېک پیکان هنوز.

دشت حیوانی قاچرلر صحبتیمدین رم قیلیب،
عقلی یؤق ناصح گمان ایلر مېنی انسان هنوز.

کام یېتکورمک غنیمت انگله حاجت اهلیغه.
ای غنی، بو دم که کامینگ بیرله دور دوران هنوز.

شیخ منع ایلر جنون هر دم نواییغه، کؤرونگ
کیم، بهار ایامیده عاقل دور اول نادان هنوز.

۲۰۸

کویونگ باریده قیلمان جنتقه گذر هرگز،
قدینگ قاشیده سالمان طوبیٰغه نظر هرگز.

اؤقونگغه کؤنگول مایل، موجب نېدور، ای قاتل
کیم، اؤتکنیدین بؤلمس کؤنگلومگه خبر هرگز.

بو جسمِ نزار ایچره کؤنگلومنی گمان قیلمنگ،
شاخې که، قورور، انده کیم کؤردی ثمر هرگز؟!

لعلینگدین ملاحتدین جان کامیده دور لذت،
بو طعم قچان بېرگەی توز بیرله شکر هرگز.

کۋنگلیگه فغانینگدین رحم اۋلمەسه، ای بلبل،
گل غنچەسیغه بار مو نالنگدین اثر هرگز.

پیل اۋلسه سېنینگ خصمینگ، دېسنگ که ضرر تاپمی،
بیر پشەغه عالمده یېتکورمه ضرر هرگز.

مخلص تیلەسنگ غمدین دهر ایچره نواییدېک،
قۋیمەغەسېن ایلگینگدین ساغرنی مگر هرگز.

۲۰۹

زمانې گرچه یادیم قیلمس اول نا مهربان هرگز،
فغان کیم، یادی چیقمس خاطریمدین بیر زمان هرگز.

آتی آغزیم ارا مذکور، اۋلرمېن آه کیم، بۋلمی
آتیم آغزیغه بیر مذکور بۋلورغه کامران هرگز.

کۋنگول تا ودیِ عشقیغه توشتی، قیلمەدی بیر هم
وطننی یاد اول آوارۀ بې خان و مان هرگز.

لبینگدین کیم، کۋزوم یاشی جهاننی لعل گون قیلدی،
بغیر جزویدین ایرو تاپمەدی بیر قطره قان هرگز.

ایتی فریادینی یاقمنگ منگه کیم، خوییدین عمرې،
اولوغراق تینمەدیم، نې نوع چېککەیمېن فغان هرگز.

یاریب کۆکسوم جنون تعویذی‌دېک جان پرده‌سین آچمه
که، فاش اۆلمیدور اول قانلیغ نېچه داغِ نهان هرگز.

غم و اندوه یأجوجیغه هر دېوار سدّې دور،
فنا میخانه‌سی‌دېک تاپمه‌دوق دارالامان هرگز.

بو دمنی توت غنیمت کیم، کېلور دمدین اثر یۆقتور،
دې دم کیم، اۆتتی، خود اندین کیشی تاپمس نشان هرگز.

قران قیلدینگ، نوایی، نظم ارا کیم التفات اېتمس،
سۆزنگدین اۆزگه سۆزگه خسروِ صاحبقران هرگز.

۲۱۰

هر نېچه کۆنگلومنی چاک اېتسنگ قیلور عشقینگ ستېز
اول صفت کیم، اۆتنی یارغان سایی بۆلور شعله تېز.

صبر ایله عشقیم خصومت باشلب اۆرترلر مېنی،
اۆت بۆلور زاینده، تاش اېسه تېمور بیرله ستېز.

غم تونی رحلت سحابی ژاله‌سی دور یا اېرور
ماتمیمغه چرخ انجم جوهریدین اشکریز.

وصل ارا اشکیم قیلور طغیان اۆشول یوز تابیدین،
یاز فصلیده قویاش تېز اۆلسه بۆلور سیل خیز.

سرو و غنچه‌نگ جلوه‌سی کویدوردی اېلنی، آه کیم،

دهر ارا طوبی و کوثر بیرله سالدینگ رستخیز.

کۉز اوییدین اول پری رم قیلدی، مردم اشکیدین
بۉلدی چون همخانه تردامن ایرور اولا گریز.

چون نوایی وصل تاپتی، ایمدی بیر دور، ای طبیب،
شربتین گر زهر یاخود آبِ حیوان بیرله ایز.

۲۱۱

محنت اۉتیدین یاروقتور هر طرف کاشانه‌میز،
بۉلدی گۉیا اژدها کامی بیزینگ ویرانه‌میز.

طایر وصل اوچتی اشکیم دانه‌سیدین وهم ایتیب،
قوشقه، وه کیم، رم بیرور طالع یۉقیدین دانه‌میز.

اول چراغِ حسن ویران کلبه‌نی یاروتقه‌لی
مهر شمعین یاروتوپتور هر کویوک پروانه‌میز.

بۉلدی عاشق عقل ایله هزل ایله‌بان واله کۉنگول،
اۉتقه توشتی اۉینه‌ی-اۉینه‌ی کول بیله دیوانه‌میز.

ایل تیلیدین اویقو اوچمیشتور کۉزومدین گۉییا
کیم، ایرور بخت اویقوسی نینگ باعثی افسانه‌میز.

اۉلتوره‌ی بیر می بیله دیب، تیرگوزورسین، ساقیا،
آبِ حیوان بیرله گۉیا کیم تۉلر پیمانه‌میز.

مرشدي كيم، قيلسه ارشادِ فنا، باللّه انگه
بو وجودِ عارضيدين اۋزگه يۋق شكرانه‌ميز.

كوييده كۋنگلوم كۋنگوللر ايچره كۋردوم، طرفه كۋر،
طرفه‌راق كيم، آشناليغ بيرمه‌دى بيگانه‌ميز.

۲۱۲

بۋلمه‌سه اول بت قاشى محرابيم ايچره جلوه ساز،
قبله‌غه، كافرمين، ار باش ايندوروب قيلسم نماز.

قان ياشيمدين لعل گون كيرپيک بيله ايتور كۋزوم
عارضينگ نظاره‌سين ايلرده يوز تيل بيرله راز.

قدى وصلين ايسته‌سم رعناليغ ايلر ناز ايله،
حسن بوستانيده اول سركش قد ايرميش سرو ناز.

آدميليغدين قاچيب ييتتيم جنون اۋتين ساچيب،
اى سلامت اهلى ايله‌نگ تيلبه ايتدين احتراز.

چهره آچ كۋنگلومنى دېسنگ كويدوره‌ى، هجراننى قۋى،
اۋت نې حاجت، موم تاپسه مهر تابيدين گداز.

رشتهٔ اشكين توتوب توفراغ سارى تارتر فنا،
اول سببدين ايگمه قد ظاهر قيلور اهلِ نياز.

اى نوايى، غير نقشين پاک يوب جان لوحيدين،
يار اوچون جان اۋينه‌سنگ، اول لحظه بارسين پاكباز.

٢١٣

جلوه مو قیلدی سریغ بۆرکین کییب اول سروِ ناز،
یا که چیکتی شعله اخضر جسم ایله شمع طراز.

کویسه مجنون کۆنگلوم اول یوز لمعه‌سیدین تانگ ایمس،
نی اوچون کیم اَیله‌مس دیوانه اۆتدین احتراز.

اول که ایرمس عشقی پاک و سجده اَیلر کۆرسه حسن،
اۆیله دور کیم، ایله‌گه‌ی فاسق طهارتسیز نماز.

رازِ عشقینگ دیرگه پیکانینگ ایرور کۆنگلومگه تیل،
لال تیل بیرله قیلور ایرمیش تکلم اهلِ راز.

سیکریتیب چیقتی ینه میدان سری اول تورک مست،
تا ینه قیسی کۆنگول ملکیگه قیلغه‌ی تورکتاز.

عشق اگر کامل دورور، عاشق قیلور معشوقنی،
یۆقسه نیچون اَیله‌دی محمودقه قوللوق ایاز.

هر مقام ایچره که بۆلسنگ ایرو بۆلمه یاردین،
ای نوایی، حاجت ایرمس قیلماق آهنگِ حجاز.

٢١٤

توفراغیمدین کاشکی جسمی مرتب قیلسنگیز،
بیر ایت اۆلسه کوییده روحیغه قالب قیلسنگیز.

ییتمه‌گه‌ی چابک سواریم گردیغه، ای اهلِ عشق،
مهرنی راکب قیلیب، گردوننی مرکب قیلسنگیز.

باده نوشوم بزمی غوغاسیدین، ای جان و کونگول،
سمعیغه ییتمس نیچه فریاد و یارب قیلسنگیز.

عالمِ عشق اوزره بس لایق دورور، ای درد و شوق،
دودِ آهیمنی سپهر، اشکیمنی کوکب قیلسنگیز.

مرکبی نعلین مجلا قیلغوچیلر زیب اوچون،
عارضیمغه سورتونگ اول دم کیم، مذهب قیلسنگیز.

غیرِ نوشانوش ازل ساقیسیدین کیلمس خطاب،
بیزنی پس می جرمیدین بۆلمس مخاطب قیلسنگیز.

تا نوایی، قسمت اۆلغان مَینی ایچمس چاره یۆق،
دۆستلر، اولی بو کیم، جامین لبالب قیلسنگیز.

۲۱۵

یوزونگ فراقیده هر آه اۆتین که چیکتیم تیز،
اول اۆت شراره‌لری بۆلدی هر طرف گلریز.

قضا مصوّری گۆیا حل ایتتی لعلی رنگ
لبینگ عقیقینی اَیلر محلده رنگامیز.

لبینگ ملاحتی غوغا کۆپردی عالمدین،
شکرنی بۆیله کیشی قیده کۆردی شورانگیز.

ایتینگ که شېر زبون دور انگه، تاپه آلمان،
دېسم کۆرەی انی باشیمدین اۆزگه دستاوېز.

چو کېلدی خستەلیغیم سۆرغەلی قدح نوشوم،
کېتور پیاله که، اۆلسم هم ایلەمان پرهېز.

دېسنگ زمانه ستېزینی هر زمان کۆرمی،
زماننی خوش توت و قیلمه زمانه بیرله ستېز.

گلِ صباح یوزین کۆرمەگەیسین، ای بلبل،
بو گلشن ایچره نوایىدېک اۆلمەسنگ شبخیز.

٢١٦

یاردین ایریلغەلی شیدا کۆنگول بې خواب کۆز،
هر زمان ظاهر قیلور سودا کۆنگول، خوناب کۆز.

کۆز و کۆنگلوم بحر و بر سیر اېتتیلر یار ایستەبان،
بو سفردە تاپتیلر یغما کۆنگول، غرقاب کۆز.

کۆز و کۆنگلومدین بیری کویوب، بیریسین بوزدی سیل،
یۆقسه نېچون بۆلدی ناپیدا کۆنگول، نایاب کۆز.

دېب اېمیش هجریمده مېن‌دېک کۆز و کۆنگلین اسرەسون،
وای کیم، یۆقتور منگه خارا کۆنگول، قصاب کۆز.

وه، نې کون بۆلغەی که، یېتکی وصلیغه کۆز و کۆنگول،

تارتیبان فریاد و واویلا کؤنگول، ییغلاب کؤز.

کؤرمه‌یین دیب کؤردی کؤز، کؤرگچ کؤنگول قیلدی هوا،
بؤلدی زار ایتگن میٖنی رسوا کؤنگول، قلاب کؤز.

دؤست کؤزله، خصمدین اوزگیل کؤنگول کیم، توشسه ایش،
بیٖرمس و آلمس ایٖمیش اعدا کؤنگول، احباب کؤز.

ای نوایی، گؤییا کیم، یار مهمان بؤلغوسی،
کیم مرتب ایله‌میش مأوا کؤنگول، ابواب کؤز.

۲۱۷

تیره دور اؤیله کیم، یاروغلوغ انگه قؤیمس یوز،
شامِ هجریمده اگر بؤلسه قویاش هر یولدوز.

اؤتتی هجران کیٖچه‌سی رنجیده عمروم، یارب،
بیر کون اؤلغه‌ی مو که، اوشبو کیٖچه بؤلغه‌ی کوندوز.

خوبلر انجمنی ایچره نظیرینگ یؤقتور،
مهرنی انجم ایچیده دیٖسه بؤلغه‌ی یالغوز.

ایٖگریلیکلر ایٖسه زلفونگ حرکاتی نې عجب،
کیم ییلاننی حرکت قیلغانیده کؤرمیش توز؟

سیٖندین ایرو ایٖمس، ای دؤست، اؤلوگ و تیریگیم،
قهر و لطفونگ بیله گر اؤلتور، اگر خود تیرگوز.

گلده یۉق سرو قدی، سروده گل رخساری،
سروِ گلرویوم اېرور حسن طریقیده تۉکوز.

ساقیا، می تۉله کیم عربده ایستر کۉنگلوم،
ای مغنی، چاله باشله اۉکورور کۉکده قۉبوز.

غم غذاسی آره‌سینده قنی تورکانه اياغ،
تۉره آیینی بیله تامسه تۉقوز، آقسه اۉتوز.

ای نوایی، تیله‌سنگ یار ایله تاپماق پیوند،
غیریدین سعی قیلیب رشتهٔ پیوندنی اوز.

۲۱۸

یۉق که اول کۉز قاره دور حسنونگ ارا، ای قاره کۉز،
کیم قاشینگ داغی اېرور اسرو قرا، ای قاره کۉز.

گر کۉنگوللرنی جلایِ وطن ایستر بۉلسنگ،
یېش توگونلرنی و زلفونگنی تره، ای قاره کۉز.

قاره نرگس کۉز و گل یوز بیله گر سېن کېبی یۉق،
بلبلي مېن کېبی یۉق نغمه سرا، ای قاره کۉز.

کۉزلرینگ زخم اگر قیلمه‌دی هر کیرپیک ایله،
پس، نېدور کۉنلومه یوز یېرده یرا، ای قاره کۉز.

مېنمېن و بیر یره‌مس کۉنگوم، انینگ قتلی اوچون
کۉز قرا قیلمه، بیر ایشیمگه یرا، ای قاره کۉز!

گاه فقر اهلیغه هم رحم کؤزی بیرلن باق،
کیم دعاگویونگ اېرورلر فقرا، ای قاره کؤز.

سېن نواییغه وفا ایله‌مه‌سنگ، بار اؤلسون
شاه ابوالغازی ابن بایقرا، ای قاره کؤز.

۲۱۹

منگه اول کؤزی قرا دېدی چوچوک چندین سؤز،
نې عجب آنی قرا کؤز دېسم و شیرین سؤز.

لبی یوز وعده‌نی انداق منگه یالغان قیلدی،
که دېی آلمس کیشی یوز ییلده بیر انداق چین سؤز.

هجرینگ افسانه‌سیدین سؤز دېر اېسم وصل تونی،
تاپمه‌غای تانگغچه تون ییلچه اېسه تسکین سؤز.

بېلی و لعلِ لبی آلیده لال اؤلدی خرد،
کیم اېرور بیری دقیق و بیری بس رنگین سؤز.

هر فصاحت که، لبینگ قیلدی، مسیحا اېشیتیب،
جان تاپیب، کېلمه‌دی آغزی ارا جز تحسین سؤز.

حسنی وصفیده سؤزوم توتتی بری عالمنی
مرشدِ عشق منگه ایله‌گه‌لی تلقین سؤز.

بزمِ عیش ایچره نوایی، نې عجب اورمه‌سه دم،

ایته آلمس چو نشاط اهلی ارا غمگین سۉز.

۲۲۰

نکته‌سی مفهوم اولور، بۉلمس ولې مفهوم آغیز،
تانگ ایمستور هیچ مفهوم اۉلمه‌سه معدوم آغیز.

اللّه-اللّه، طرفه دور بو کیم ایکی جانبخش لب،
ایکّی یان معلوم و ایرمس اۉرته‌ده معلوم آغیز.

وهمنی یوز مینگ گمان ایچره سالور موندین که بار
خطِ موهوم اول ببل، اما نقطۀ موهوم آغیز.

اول الفـدیک قد لطافت ایچره بۉلدی بیرگه اۉن،
صفردیک تا بۉلدی آنینگ ضمنیده مرقوم آغیز.

دال انگه کیم عشق کتمانی کیره‌ک عشق اهلیغه،
عشقینگ اسراریده سرّې دور عجب مکتوم آغیز.

وه که، اول یوز و آغیز شوقیدین اۉلدوم، لیک بار
یوزیدین یوز نا امید و آغزیدین محروم آغیز.

زهرِ هجر آغزیم تۉله نَیله‌ی قیله‌ی اۉپمک خیال،
حیف دور کیم، ییتکی آغزی نوشیغه مسموم آغیز.

پاک لفظ ایتورغه آغزینگ پاک قیل کیم، حیف دور
یخشی سۉز بارینده سورگه‌ی نکتۀ مذموم آغیز.

ای نوایی، مخلص ایستر بۉلسنگ اېل تیل، آغزیدین
نظمدین هم تیلنی تییغیل، نثردین هم یوم آغیز.

۲۲۱

اول پری کوییده مېن دېوانه‌نی بند اَیلنگیز،
بند-بندیم زلفی زنجیریغه پیوند ایلنگیز.

خلق، ترکِ عشق ایلرگه مېن دلخسته‌نی،
اۉلتوروب عالم اېلیگه موجبِ پند ایلنگیز.

تېلبه کۉنگلوم تاپسنگیز، ای یار کویی ایتلری،
تۉش-تۉشیمدین تیشله‌بان پرکند-پرکند ایلنگیز.

بادۀ عشق اسرو مست اېتمیش مېنی، ای دۉستلر،
جامیمه افیون اېزیب بیر دم خردمند ایلنگیز.

یبغله‌سم اچّیغ ملول اۉلماق نې دور، ای خوبلر،
هزل اوچون گاهی باقیب، سیز هم شکر خند ایلنگیز.

عشق بحریده درِ وصل ایسته‌منگ ، ای اهلِ درد،
کۉنگلونگیز اول نقد یادی بیرله خرسند ایلنگیز.

قیلسنگیز تصویرِ لیلی حسنین اول آی‌دېک سیزینگ،
لېک مجنوننی نوایی بیرله مانند ایلنگیز.

۲۲۲

غم یوکی قیلمیدورور یالغوز مېنِ محزوننی کوژ،
هم بو یوک قیلمیش اېدی فرهاد ایله مجنوننی کوژ.

قیلدی چون فرهاد ایله مجنون قدین خم، نې عجب
یوز الرچه ضعف ایله گر قیلسه بو محزوننی کوژ.

یوک اگر بو دور نې فرهاد و نې مجنون و نې مېن،
راست گر دېرسم بو یوک ایلبتورور گردوننی کوژ.

وه، نې یوک دور بو که گردون قامتین کوژ ایله‌دی،
اۋیله کیم گردون نینگ آستیده کۋررسېن نوننی کوژ.

یوزی مهتابیده مشکین قاشی نېچون کوژ اېرور،
اۋغریلیق گر قیلمه‌دی اول هندوی موزوننی کوژ.

اېگریلیک‌که شهره بۋلماق ایسته‌مسسېن، ایله‌مه
اهلِ عصیان خدمتیده قدِ بې قانوننی کوژ.

گر نوایی کوژ اېرور شه خدمتیده نې عجب،
چونکه قیلمیش قوللوغی جمشید و افریدوننی کوژ.

«س» حرفی نینگ سیمینبرلری نینگ سوداسی «غرایب»دین

۲۲۳

دهر سودیدین طمع اوز کیم، زیانې بېش ایمس،
عمرنی توتقیل غنیمت کیم، زمانې بېش اېمس.

اوی بنا ایلب عجب‌تور اېلنی مهمان ایله‌مک،
اول که بو اوی ایچره بېش کون مهمانې بېش اېمس.

قۉی توانالیغ سۉزین، یاد اېت اجل خارین که، پیل
پشه‌لر نیشی قاشینده ناتوانې بېش اېمس.

کیر فنا دیریده کیم، هر شیخ و یوز سودا انگه،
اول که آتین خانقه قۉیمیش، دکانې بېش اېمس.

ای که، بۉلمیش خلعتینگ زربفت باری بیل کیم، اول
معنا اهلین کولدورورگه زعفرانې بېش اېمس.

مهر تاج و چرخ تختینگ بۉلسه غافل بۉلمه کیم،
مهر بې مهر و فلک نا مهربانې بېش اېمس.

شهغه ایش اېل فکرینی قیلماقدور اول کیم، زېب کیم،
بیر سوروک قۉیدور رعایا اول شبانې بېش اېمس.

گر نوایی ایسته‌دی آواره‌لیغ، ای اهلِ هوش،
غم ییمنگ دېوانهٔ بې خان و مانې بېش اېمس.

اوجِ دولت اوزره بۉلسون دایما بلقیسِ عهد،
کیم زحل قصریده هر تون پاسبانې بېش اېمس.

۲۲٤

نې عجب گر نُقل تخمی غم قوشین رام ایله‌مس،
مست چون بیر دم آووچ قاقماقدین آرام ایله‌مس.

تون قویاشقه یاووی آلمس‌دېک دور اول کیم، می سری
تیره‌لیک شخصی عزیمت بیر-ایکی گام ایله‌مس.

فکر و غم قاچماققه میدین ایسته‌سنگ روشن دلیل،
شیخ یا زاهد نېدور کیم باده آشام ایله‌مس.

عینِ ناز و عشوه‌دین کافر کۉزونگ، ای مغبچه،
طرفةالعینی ایمس کیم قصدِ اسلام ایله‌مس.

جسم ارا پیکانلرینگ سو قیلدی کۉنگلوم آه ایله،
بادهٔ شوقین عجب کیم، ایچکه‌لی جام ایله‌مس.

واعظا، ایلب طمع قان یوتمه‌غیل کیم، پیرِ دیر
باده‌دین اۉزگه سوال اهلیغه انعام ایله‌مس.

دیمه عشق اۉینب نوایی عاقبت نې بۉلغوسی،
کیم بو ایش آغاز قیلغان فکرِ انجام ایله‌مس.

۲۲۵

کییک چرمی ضعیف اېگنیمگه مجنونلوغ نشانی بس،
جنون تاشی سینوق باشیم اوزه قوش آشیانی بس.

دمینگنی اسره، ای عیسیٰ، که رنجیم دفعیغه هر کون
غذا اول آی قیلیچی زخمی نینگ بیر قطره قانی بس.

سېن و حیوان سویی، ای خضر، توتقیل ترکِ جانیم کیم،

منگه یار آلیده اؤلمک حیاتِ جاویداني بس.

شه و عزت سریری کیم، اگر بو دور جهان جاهی،
منگه ادبار کوییده مذّلت خاکدانی بس.

غنی و کؤنگلیده پنهان درم فکری و عشق اؤتی
مېنینگ کؤنگلومده کویدورگن نېچه داغِ نهانی بس.

سنگه کوثر سویی و لحنِ داودي که، دَیر ایچره،
مغنّی نغمه‌سی بیرله منگه جامِ مغاني بس.

حوادث دفعیغه شه کؤک حصاری اوزره گر چیقسون
که فقر اهلی اوچون دَیرِ فنا دارالامانی بس.

فغان کیم، لطف و قهریغه تفاوت یؤقنی هم انگلب،
فنا اهلیغه جورین قیلمه‌دی بو دیرِ فانی بس.

نوایی‌دېک اؤلر حالیمده دېمنگ حور و جنتدین،
سیزینگ برچه که بو آواره‌غه بیر کؤرمک آنی بس.

٢٢٦

نفیس کییگولوک اؤلسه یلنگ تنیمغه هوس،
حصیر نقشی حصیري لباس اؤرنیغه بس.

سرشک یؤلینی خس بیرله توتتیلر، یاخود
کؤزومنی یؤلیغه سورترده مونچه تؤلمیش خس.

بیر اۋت دماغیمه هجر اوردی کیم، نفس اندین
چیقر سموم اۋلوب، ار خود بۋلەی مسیح نفس.

عظیم انینگ‌دېک اېرور عشق محملی کیم، انگه
قضا فلکنی ایکّی بۋلسه بۋلغەی ایکّی جرس.

تنیمغه چاکلر آچتی، نې عیب اگر اۋلسم،
که روح بلبلی نینگ لایقی اېمس بو قفس.

کۋنگول که، کافرِ عشق اۋلدی عار اېرور زنار،
نېدین که مغبچه زلفین بېلیگه قیلدی مرس.

فنا هوس قیل و فقر اېت هوا نوایی‌دېک،
ولې هوا و هوس، قیلمه‌غیل هوا و هوس.

۲۲۷

دمې اېرمس که، لعلینگدین کۋنگول یوز لخت قان اېرمس،
دغی هر لخت قان یاشیم بیله کۋزدین روان اېرمس.

یوزونگ مهری ایچینده کۋز سالیب آغزینگنی کۋرمسمېن،
اگرچه ذره خورشید آلیده کۋزدین نهان اېرمس.

اوشلغان هر سۋنگک جسمیمده گۋیا کعبتَینې دور،
نهانې داغِ زاید نقطه‌سی دور کیم عیان اېرمس.

اېرور دردیمگه تسکین بو کېچه لېکن تېشوک کۋکسوم،
عجب گر ناوکی کۋنگلومگه کیرگندین نشان اېرمس.

مېنی اۋلتورگەلی غمزەنگ اۋقی عمرې دورور، لېکن
تیریک لعلینگ خیالی بیرلەمېن، جسمیمده جان ایرمس.

لحد کنجین وطن ایلب تینیپتور عمریدین مجنون،
نې بۋلسه، مېن کېبی آوارۀ بې خان و مان ایرمس.

بو دور ایچره قچان جامِ فراغې یېتگەی، ای ساقی،
چو بیر دم درد و محنت زهری چېکمکدین امان ایرمس.

اگرچه قان یوتر بلبل، ولې نې غم انگه چون کیم،
نواده غنچەدین ایرو و گلدین اۋزگه خان ایرمس.

نوایی اۋلدی، گر پروانه کویدی، بلبل اون چېکتی،
بولر گر یخشی دورلر، عشق ارا اول هم یمان ایرمس.

۲۲۸

سنبلین لیلا ساچیپتور، یېل عبیر آسا ایمس.
داغینی مجنون قانتمیش، لالۀ حمرا ایمس.

نسترن کۋزگوسیده بیر ساری مېن، بیر ساری یار
چهره عکسین کۋرگوزوپتوربیز، گلِ رعنا ایمس.

گلنی اۋخشتقان اوچون یاریمغه گۋیا باغ ارا،
مضطرب کۋنگلوم قوشی دور، بلبلِ شیدا ایمس.

سنبل اوستیدین نسیم ایسگچ، نگاریم طرەسین

یاد قیلدیم کیم، دماغ آشفته دور، سودا ایمس.

نرگس آلتون جامی نینگ آلیده کافوري حریر
پردۀ جانیم دورور مرهون، قدح پالا ایمس.

دیمه، افغانیمده بلبل نالەسی‌دیک یۉق نشاط،
بو هم اندوه زا ایمس، گر اول نشاط افزا ایمس.

گلنی سرو اوزره خیال ایتیم کۉنگول بوستانیده،
راست اَیتەی: سروِ گلرویوم کیبی زیبا ایمس.

بۉلمنگیز مغرورِ حسن، ای شوخلر، کیم باغ ارا
سیز کیبی بیلتورغی گللردین بیری پیدا ایمس.

منگه گلرخ ساقی و بلبلگه گل توتتی قدح،
مست ایرور اول هم نوایی‌دیک، ولې رسوا ایمس.

۲۲۹

دیمه کیم، نوشِ لبیدین قوتِ جان قیلدیم هوس،
آبِ حیواندین حیاتِ جاودان قیلدیم هوس.

لعلِ نوشیدین گر اۉلسم هم ایمستور عیب کیم،
هضم ایته آلمس غذا مین ناتوان قیلدیم هوس.

تاش ییبان اطفال کامی بیرله جان بیرسم نې تانگ،
کیم پری وصلیغه جاننی کامران قیلدیم هوس،

آستانینگ ایسته‌دیم باش قۉیسم اېرمس عیب کیم،
سلطنت تختین مېنِ بې خان و مان قیلدیم هوس.

هر فتیله زخم ارا کیم، اېردی چېکتیم جان ارا،
کۉنگلومه قۉیماق نېچه داغِ نهان قیلدیم هوس.

زهد ایله یۉل تاپمه‌دیم مقصدغه می توت، پیرِ دیر
کیم اۉزومنی اېمدی رسوای جهان قیلدیم هوس.

ای نوایی، تاغ و وادی توتماغیم عیب اېتمه کیم،
یاشورون دردیم دېمک تارتیب فغان قیلدیم هوس.

۲۳۰

پس نېدور کۉزگر خیالینگ خیلیغه منزل اېمس،
هر قرا بیر اۉت یېری دورینده کیرپیک خار و خس.

جنت اهلیغه اېرور هر لحظه کویونگ آرزو،
دوزخ اهلی اۉیله کیم جنتنی قیلغه‌یلر هوس.

ناوکینگ پیکانینی تا چېکتیلر نالان کۉنگول،
ایله‌مس افغان کۉنگولسیزلیکدین انداق کیم جرس.

دېمه مېن مجنونغه، ای ناصح، که بس قیل آهنی،
کیم منگه ایش اول پری عشقیده بۉلمیش آه و بس.

ضعفدین بېخود کۉروب، آغزیمغه اول یوز کۉزگوسین
قۉیسنگ اول دم اورمه‌غه‌یمېن باللّه ار اۉلسم، نفس.

دیر پیری خدمتیغه چېکمه‌یین مو بېلنی چُست،
کیم نېچه زناردین تانگمیش بېلیمگه بیر مرس.

ساقیا، دوران اگر بو دور، نوایی هر زمان،
جامیغه بېهوش دارو قاتماغ ایلر ملتمس.

۲۳۱

آه اۋقین جان ایچره اسره‌ب، کۋنگلوم اظهار ایله‌مس،
یۋقسه بیر دم بار مو کیم، یوز جانی افگار ایله‌مس.

وه نې یوز دور اول که تقلیدین قیلیب نقاشِ چین
چېکسه یوز صورت، بیرین یوزدین نمودار ایله‌مس.

عشقدین چون منکر اۋلمیش کۋنگلوم اۋلتورمک نې سود،
هجردین تا آنی قۋرقوتمس‌سېن اقرار ایله‌مس.

قۋیدونگ، ای عقل، آچقه‌لی یوز پاره کۋنگلوم زلفینی،
هر بیری بیر رشته‌سین قاندین که زنار ایله‌مس.

جان فدا قیلغومدورور، لعلینگ قبول اېتسون دېسم،
دېر که: روح‌اللّه بو نوع ایشلرگه بېگار ایله‌مس.

نې آسیغ هر ذره‌غه آهیم قویاش‌دېک سالسه اۋت،
اول قویاش کۋنگلیگه چون کیم ذره‌یی کار ایله‌مس.

ساقیا، دور ایچره اول یوز عکسی کۋرگوزگن قدح،

فتنه ایلر کیم، سپهر و مهرِ سیّار ایله‌مس.

فانی اۉل، گر ایستر اېرسنگ مهر کیم قیلمس نصیب
کیمنی بیر دولتقه کیم تېنگری سزاوار ایله‌مس.

دېمنگیز کیم، برخبر بۉل، تېلبه کۉنگلومدین، چو اول
قیده کیم بارسه نوایینی خبردار ایله‌مس.

۲۳۲

زلفیدین ایرو جنونومغه دېسم تدبیر اېمس،
تېلبه ایتکه چاره دېر کیم، قتل اېرور زنجیر اېمس.

عارضین کۉرسم، نېدور دېب سۉرمه کۉنگلوم حالتین،
چهره تغییریدین انگله حاجتِ تقریر اېمس.

هر تون انجمدین مېنینگ حالیمغه گردون اشکی بیل،
چرخ اوزه آهیم بخاری تفتیدین تأثر اېمس.

زلفی پېچ و تابیغه باریب کېلور شیدا کۉنگول،
با وجودِ تیره‌لیک، کۉرگیل که کۉپ دلگیر اېمس.

ایسته‌سنگ قتلیم چیقارغیل تیغ و اهمال اېتمه کیم،
نې دېسنگ مېندین بۉیونسونماقده خود تقصیر اېمس.

دیر ارا اوسروک کۉروب، زاهد مېنی عیب ایله‌میش،
بیلمه‌میش مسکین که، هیچ ایش خارجِ تقدیر اېمس.

اول پری قیلمیش مېنی مجنون و رسوا شهر ارا،
ای نوایی، گوشه توت کیم، حاجتِ تشهیر اېمس.

۲۳۳

دمبدم لعلینگ خیالیدین ایچیم قان مو اېمس،
قطره۔قطره کۆز یۆلیدین یوزگه غلتان مو اېمس؟

گه اۆلوب، گاهی تیریلسم، تانگ اېمس، وه، غمزەسی
قاتل اېرمستور مو یا نوشِ لبی جان مو اېمس؟!

نې عجب، عشق آفتیدین چیقسه جان تن ملکیدین،
شحنه ظالم مو اېمس، یا ملک ویران مو اېمس؟!

ناوکِ ظلم اورماغینگدین تانمەغیل، ای قاشی یا،
تنده زخم اېرمس مو، یا کۆنگلومده پیکان مو اېمس؟!

تېلبه کۆنگلومنی دېمه کۆپ واله اېرمس عشق ارا،
شهرۀ آفاق، یا رسوای دوران مو اېمس؟!

دهر شوخیگه کۆنگول گر بېرمەدیم، عیب اېتمنگیز،
عشوەسی چین مو اېمس، یا عهدی یالغان مو اېمس؟!

دشت ارا کۆرسنگ نوایینی اېمس مجنون دېمه
تاش مو اورمس کۆکسیگه، یا جسمی عریان مو اېمس؟!

۲۳٤

چاک بۆلغان کۆنگلومه قیلماق علاج آسان ایمس،
غنچه کیم آچیلدی، بوتکرمک انی امکان ایمس.

کۆنگوم ایچره گلبنِ درد اوزره هر یان غنچه دور،
ای معالج، دفعیغه سعی ایتمه کیم، پیکان ایمس.

مهریم اۆتین هوش و صبر و عقل و حس یاشورمه‌دی،
مهرِ لامع تۆرت برقع کېینیدین پنهان ایمس.

آتشین لعلینگ غمیدین کۆنگلوم ایرور پسته‌یی
کیم، کویوبان چاک اۆلوپتور غنچهٔ خندان ایمس.

زاهدا، منع ایله‌دینگ کۆنگلومنی میدین، بیلمه‌دینگ
کیم، سمندرغه یالیندین سود ایرور، نقصان ایمس.

یېنگسه دَیر ایچره مېنی حیرت نې تانگ، ای مغبچه،
کیم دورور بو کارگه وضعیغه کیم حیران ایمس.

دردِ هجرینگدین نوایی کۆکسی اوزره داغ و نعل،
تن حریمیغه عجب گر شمسه و ایوان ایمس.

۲۳۵

خسته کویونگده یاتمیشم بې کس،
توتقوچیم، قاپقوچیم ایتینگ دور بس.

اشک ارا اۆرته‌دی تنیمنی غمینگ،
گرچه کویمس سو ایچره توشکن خس.

جان و نالان کۉنگول بیله نې عجب
پاسبانینگ کېچه یوروتسه جرس.

اۉقلرینگدین ایچیمده ایسته‌سه عشق
یسه‌ی آلور کۉنگول قوشیغه قفس.

خوانِ حسن ایچره خالینگ و آغزینگ
کېلدی خشخاش نینگ یانیده عدس.

تارِ امید ارا حریصنی بیل،
رشتۀ عنکبوت ایچینده مگس.

ایتینگ اۉلدی نوایی، ای چابک،
بۉینیغه محکم ایله حلقه مرس.

۲۳۶

بیزگه عالم باغیدین اول سروِ گلرخسار بس،
گاه اندین جلوه، گاهې دولتِ دیدار بس.

یاغلیغین زخمیمغه باغلرغه نې حدیم ایسته‌مک،
قیلسه لطف اندین مونی تیکمک اوچون بیر تار بس.

مېن کیم و زلفونگ تمناسی، اگر کفر ایسته‌سم،
ایتلرینگ بۉینی طنابیدین منگه زنار بس.

هجر اۉتیدین سیندی کۉنگلوم ایسته‌مم قصرینگ پناه،

سایه بیر کۉنگلی بوزولغانغه بوزوغ دېوار بس.

کۉزده بیر اویقونی کۉرسم، اویقوده کۉرسم سېنی،
تا اجل اویقوسی اوشبو دولتِ دیدار بس.

واعظا، مېن عاصی اېرمان حور و جنت لایقی
مغبچه ساقی، مقامیم کلبۀ خمار بس.

اۉزلوگونگدین اۉزنی سلب اېتسنگ غرض بیر گام دور،
ای نوایی، قیلمه‌غیل بو شیوه‌نی زنهار بس.

۲۳۷

منزلیِ کیم اول پری پیکرنی کۉردوم بیر نفس،
گر انی تاپمان همول منزلنی قیلسم طوف، بس.

رنگسیز خالی یوزی نینگ زېبی دور، وه کیم، دېگی:
حسنی خوانیغه کېره‌کلیک مونچه بۉلغه‌ی بیر عدس.

بندِ زلفونگ بۉینیمه توشکچ هلاک اېتتی مېنی،
ایتکه، جانا، هیچ کیم اۉلتورگه‌لی تاقمس مرس.

عشقینگ ایچره بوالهوس گر دېسه‌لر، یۉقتور غمیم،
باک یۉق بو طعندین بۉلسه منگه وصلینگ هوس.

اشک بحریندە اگر جسمیم غریق اېرمس، نې تانگ،
یۉق انگه اول وزن کیم چۉمغه‌ی تېنگیزگه توشسه خس.

بو چمن نینگ گللریده یۉقتور، ای بلبل، وفا،
اولٰی اول کیم، ایله‌سنگ گلبانگ چېکمک‌لیکنی بس.

چاره نې بۉلغه‌ی نواییغه فراقینگ شامیده،
گر خیالینگ بۉلمه‌سه بېچاره‌لرغه چاره رس.

۲۳۸

فغان کیم کۉنگلوم آلغان دلبریم دلدارلیغ بیلمس،
بیلور عاشقنی غمگین قیلماق و غمخوارلیغ بیلمس.

نېچوک دېی یار اېمس، دشمن دېمک بۉلمس، خود ایته‌ی کیم،
اېرور خود یار اول، اما طریقِ یارلیغ بیلمس.

کۉنگولده زارلیغ بیرله فغان کویونگده عیب ایتمه،
گدای خسته‌یی دور جز فغان و زارلیغ بیلمس.

آغیرراق دور فراقیم تاغیدین بختیم نینگ اویقوسی
که، نالم بۉلدی رستاخیز و اول بېدارلیغ بیلمس.

بۉلوب مجنون پری‌دېک ایتمیشم، نېوچونکه یاریم هم
پری پیکر دور، اما غیرِ مجنون وارلیغ بیلمس.

کېتور، ای ساقی مهوش، منگه بیر ساغرِ دلکش،
که دوران یارلیغ، افلاک جز غدارلیغ بیلمس.

قضا ایلگی تیلرمېن یېر بیله هموار قیلغه‌ی کیم،
زمان اهلی زمان‌دېک غیرِ ناهموارلیغ بیلمس.

مېنینگ یاریمده آنی دورکه، اندین اۋرتنور جانیم،
که آنی هر قویاش یوزلوگ شکرگفتارلیغ بیلمس.

نوایی کۆزلری نینگ مردمیدین جوری قان تۆکتی،
دریغ اول شوخِ مردمکش که، مردمدارلیغ بیلمس.

۲۳۹

چاک اېتیب کۆنگلومنی آچیلسون دېمک امکان اېمس،
غنچه‌نی عمداً آچیب، گل ایله‌مک آسان اېمس.

دېمه زاهد کیم، نېدین حیرانسېن اول رخسارغه،
عالم ایچره بیر کیشی تاپ کیم انگه حیران اېمس.

قطره سولر دور کۆنگول اۋتیغه تسکین بېرگه‌لی،
کیم اول آی یاغدوردی قاشی قوسیدین پیکان اېمس.

هجر دشتیده قویوندېکمېن، ولې اول مېن کبی
خاکسار و باده پیما داغی سرگردان اېمس.

گرچه حسنونگ کۆزگودین کیردی تېمور قۆرغان ارا،
مهردېک آیینه گون، افلاکدین پنهان اېمس.

گر وفاسیزلیغلرینی شرح اېتر مینگ داستان،
اېل گمان قیلغان کبی بلبلده مینگ داستان اېمس.

ای نوایی، اول پریدین آدمیلیغ کۆرمه‌سنگ،

عیب ایمس، اول حور دور یاخود ملک، انسان ایمس.

۲٤۰

خوبلرغه مینگ اول آی نینگ تازه قوللوق داغی بس،
کؤزلریگه سورمه کویی نینگ قرا توفراغی بس.

بیستون سَیرینی نَیلەی کیم منگه ایگنیمدەگی،
کؤک رواقیغه ستون بؤلغان ملامت تاغی بس.

چون تنیم زاغ و زغنگه طعمه بؤلدی، ای سپهر،
یوز بلا قلابین آلغیل کیم الر تیرناغی بس.

شاه و تاج و خلعتی کیم مین تماشا قیلغەلی
اؤزبیگیم باشیده قلپاق، ایگنیده شیرداغی بس.

گوشۀ میخانەدین گلشنغه بارمان کیم منگه
گل اوزه نسرین مِی گلرنگ اوزه کُپ یاغی بس.

یاشینگ ایللیک بؤلدی، یوز قؤیغیل فنا توفراغیغه
کیم شباب ایامی عیش و بیادبلیغ چاغی بس.

گر نوایی حالیغه اول شوخ باقمس رحم ایله،
گاه عبرت بیرله هم اول یان نظر سالماغی بس.

۲٤۱

سیندیگ و کییگن شب اندر روز حلەنگدیک ایمس،

کېچه و کوندوز لباسین کییسه‌لر آی و گونس.

عشق سرگردانلری باشیمغه اېورولمک نې تانگ،
کیم بو وادیده قویونمېن، اول جماعت خار و خس.

عشق اېلی کۈنگلوم فغانیدین تاپر مقصدغه یۆل،
دشت ارا هر یان آزیققنلرنی چرلر بو جرس.

زلف ارا خالینگ کۈنگوللر خیلینی تاراج اېتر،
قلب شبرولر لباسین کېچه آلغان‌دېک عسس.

آق اوییدین هیچ جانب اول پری قیلمس هوا،
نې عجایب، قوشقه کۆر کیم، نې مناسب دور قفس.

صدق اهلی آهیدین، ای حسن شمعی، وهم قیل،
کیم کواکب شمعین اېتتی تیره صبح اورگچ نفس.

دیر پیری مست اېتیب، کۈنگلومنی آلدی مغبچه،
قیلمنگ، ای احباب، مغ دیری تماشاسین هوس.

باش آقاریب، یوز قرالیغ دور ینه ترکِ ادب،
دۆست غیرت ایله‌مسدین بورنه قیل عصیاننی بس.

تاق نوایی بۈینیغه دېسم طنابِ زلف، دېر:
کوی ایتی بۈینیغه کیم تاققندورور مشکین مرس.

«ش» حرفی نینگ شوخلری نینگ شمایلی «غرایب»دین

۲٤۲

زهی کمال ایله کونین نقشیغه نقاش،
مُکوّنات وجودین وجودینگ ایلب فاش.

وجودینگ ایله‌دی موجود اولوسنی کیم، بۉلمس
وجود ذره‌غه موجود بۉلمه‌غونچه قویاش.

سنگه یېتیشمه‌سه تانگ یۉق بو عقلِ ظلماني،
که مهر شمعیغه پروانه بۉلمه‌دی خفاش.

قایو پریغه که قیلدینگ یوزین قویاش، بېردینگ
کۉنگول جنونی اوچون عنبرین هلال ایله قاش.

انگه که، بۉلدی جنون عشق ایچینده یاغدوردونگ
خرد قوشینی اوچورماققه طفللردین تاش.

انینگ که کۉنگلیده عشق اخگرینی یاشوردونگ،
نهاني اۉتین اولوغ تینماغیدین اېتتینگ فاش.

مُوَسوِسې که معاشینی عقل ایله توزدونگ،
فنا یۉلیده ایادینگ بېرورگه عقل معاش.

حکیمِ قدرتینگ آلینده چرخ ایله انجم،
محقر اۉیله که خشخاش و دانۀ خشخاش.

یۉلونگده اۉلدی نوایی و بۉلدی توفراغ هم،

یاپوشسه اېردی بو کوی ایتلری ایاغیغه کاش.

۲٤۳

مېنِ سرگشته جسمین داغ ایله قان لالەزار اېتمیش،
قویون یاخود تۆکولگن لالەزار ایچره گزار اېتمیش.

تنیمدین قان چیقرغان هر طرف پیکانلرینگ گۆیا
اېرور یامغور که، توفراغدین چېچکلر آشکار اېتمیش.

کۆنگول بیرله سۆنگک منقل ارا اۆت و اۆتوندېک دور،
ملامت تاشلرین تا عشق تېگرمده حصار اېتمیش.

یوزین می گل۔گل اېتکندین خراش اېرمس اونوم، بلکیم
کۆنگولده خار۔خاری نالم اندامین فگار اېتمیش.

لبینگ جانیمغه سالغان شعلەلر ایچره قضا گۆیا
اولوغراق لعلدین اخگر، کیچیکراکدین شرار اېتمیش.

بۆله آلسم اولوسقه اول قویاشنی کۆرگەلی مانع
نې غم دور گر یۆلیده چرخ جسمیمنی غبار اېتمیش.

هلاکیم بیلگەی اول کیم، باردور اول ینگلیغ جفاکارې،
که طورین حسن بې پروالیغی آلفته وار اېتمیش.

کبوتر قصر برجیده اېمس شه شصتیدین ایمن،
خوشا، اول جغدکیم ویرانه کنجین اختیار اېتمیش.

معاف ایرمیش قه یان گام اورسه رهرو ناقهٔ جسمی،
نفس تارین قضا چون بورنیغه آنینگ مِهار ایتمیش.

مغنی نغمه‌سی جان بیرسه بزم اهلیگه تانگ یۆق کیم،
نوایی رشتهٔ جانین ایشیب چنگیگه تار ایتمیش.

۲٤٤

کۆنگول کیم زر نشان پیکانلرینگدین ناتوان بۆلمیش،
مگر بو باغ ارا اول برگلر بیرله خزان بۆلمیش.

گلِ رعنا کبی کاغذ اوزه نامینگنی یازمه‌یمین،
سریغ ایردی یوزی خونابِ اشکیم بیرله قان بۆلمیش.

یوزومنی اشک مو یۆللر قیلیپتور، یا نظر پیکی
سینی ایسترگه کۆپ هر یان یوگورمکدین نشان بۆلمیش.

قوروغ شاخی دورور جسمیم که، کۆز دوریده کیرپیکدین
خیالینگ قوشلریغه انده ایکّی آشیان بۆلمیش.

کۆزوم خوناب ارا بۆلمیش بعینه اۆیله کیم کۆنگلوم
قراسی قان ارا کۆنگلومده‌گی داغِ نهان بۆلمیش.

سرشک آلیده مژگان شاخی سنچیب باغله‌یین دیرمین،
یۆلین بو سیل نینگ کیم، ایلگه اندین کۆپ زیان بۆلمیش.

یوزونگ هجریده بیل کیم قان یاشیم آقمیش چمن ایچره،
قچان کۆرسنگ که هر بیر شاخ اوزه گل ارغوان بۆلمیش.

مرصع قیلمه چترینگ لاجوردي اطلسین، ای شیخ،
گدا آلینده کیم، بو نوع چترِ آسمان بۆلمیش.

نواییغه دیمنگ اول طفل عشقین اسرەغیل مخفی،
بو دم کیم حالی شهر اطفالی ایچره داستان بۆلمیش.

۲٤٥

چیقتی یاریم کیچه یۆل عزمین قیلیب اول بغری تاش،
بس عجایب دور قارانغو کیچه چیقماغلیغ قویاش.

گر قویاشقه اہل نظر قیلسه کۆزیگه یاش تۆلر،
اول قویاش بارغاچ نظردین، کۆزلریمگه تۆلدی یاش.

زخمیدین کۆپ قان باروردین قالدی چاک اۆلغان کۆنگول
زنگ‌دیک افغان چیکیب، خیلیده بۆلغەی اپردی کاش.

فرقتینگدین ییغلەبان حقدین وصالینگ ایسترەم،
گه ساچرمین باشقه توفراق، گه قۆیرمین یپرگه باش.

قطره قانلر کیم تامر کۆکسومگه اورغان تاشدین
زخمدین دور دیمه کیم، قان ییغلر احوالیمغه تاش.

چون توشرلر عاقبت اوستونگ‌گه خارا بیرله فرش،
نې آسیغ آستینگده گر چرخ اطلسیدین دور فراش.

فاش اپتر مهرین نوایی نینگ سریغ رخسارەسی،

صبح‌دیک کیم سرغریب رخساری اَیلر مهر فاش.

۲٤٦

قتیق دردیم زلالِ اشک ایتر فاش،
سوزوک سو ایچره قالمس یاشورون تاش.

هلاکیم وصل ارا مینگدین بیر ایتتینگ
که بیرگه‌ی تینگری بیر یاشینگغه مینگ یاش.

دیمک‌که فتنه تعلیمین بولوب خم،
قولاغینگ ساری باش ایلتیپتور اول باش.

مگر ساچینگنی تیدینگ فتنه‌دین کیم،
پریشان حال ایاغینگغه قویر باش،

یسر چاغده لبینگ رنگینی گویا
ایزیپتور آبِ حیوان بیرله نقاش.

قدح، ای مغ که، جان ایله‌ی نثارینگ،
نیچه بولسم خرابات ایچره قلّاش.

نوایی جانی سینسیز دردِ سر دور،
بارورده آنی هم آلغه‌ی ایدینگ کاش.

۲٤۷

چو بیلدی شمع کیم، غم شامی کونگلومنی هلاک ایتمیش،

تنين اشک اېتمەدی يۆل کيم، ياقه حاليمغه چاک اېتميش.

چمنده يۆق که بلبل، زاغ هم اون چېکسه ضعف ايلر
حزين کۆنگلومنی کۆر کيم، فرقتينگ نې دردناک اېتميش.

کۆنگولدين غير يادی چيقتی يېتکچ تير بارانينگ
کدورت نقشيدين يامغور سويی بو اوينی پاک اېتميش.

قويون ينگليغ گذر کوييگه قيلماغ گر اېرور ممکن،
غم اېرمس، وادیِ هجرانی گر جسميمنی خاک اېتميش.

سو ايچمەی کۆنگلی زهدومدين اگر کېتميش اېدی ساقی،
وضو ابريقيده می دور تۆله، کېلديک نې پاک اېتميش.

فلک پيکانِ ظلمی، وه که، تېشميش خسته کۆنگلومنی
نېچوک کيم، تامچی بير يېر اوزره کۆپ تاميب مغاک اېتميش.

قدح توت کيم، قيزرگەی چهره، ای ساقی، که هجرا نينگ
يوزومنی اصفر انداغ کيم، خزاني برگ تاک اېتميش.

بلا دور نفس شرکی، فقر يۆليده خوش اول فاني،
که بير رهروغه جسمی توفراغين گردِ شراک اېتميش.

نواييني دېدينگ کيم، بير جفا بيرله هلاک ايلەی،
وفا قيل اېمدی کيم، بو آرزو آنی هلاک اېتميش.

٢٤٨

کۉز کۉترمان اول قویاشدین گر کۉزوم قیلماققه رېش،
پشه‌لر ینگلیغ هوا اوزره چېکر هر ذره نېش.

تېلبه‌لیک باغی گل و نیلوفری اېرکین بو کیم،
هم کۉکردی خلق تاشیدین تنیم، هم بۉلدی رېش.

خوشتورور کۉنگلومده زلف و قدیدین نعل و الف
کیم، بو قربان‌دېک تاپیلمس انداق اۉق و یاغه کېش.

بېلی تاری هجریدین جسمیم بۉلوپتور تاردېک،
ای فلک، رحم اېت، بو ایکّی رشته‌نی بیر-بیرگه اېش.

طرفه کۉر کیم، کۉنگلومه عشقینگ کیرر گه یۉل بۉلور،
نېچه کیم، عشقیمنی ترک اېتکیل، دېبان کۉکسومنی تېش.

ایسته‌سنگ دیرِ فنا طوفین بېلینگدین، ای فقیه،
قید زنارین اوزوب، زنار قیدین داغی یېش.

طعن قیلمنگ کیم، نوایی بې کس و بې یار اېمیش،
کیم انگه عالمده عاشقلیق ایش اۉلمیش، عشق اېش.

٢٤٩

عارضین یاپغچ کۉزومدین ساچیلور هر لحظه یاش،
اۉیله کیم پیدا بۉلور یولدوز، نهان بۉلغچ قویاش.

قوت بیر بادام و یېریم گوشهٔ محراب اېدی،
غارتِ دین اېتتی ناگه بیر بلالیغ کۉز و قاش.

بو دمادم آهیم افشا ایلر اول آی عشقینی،
صبح نینگ بات-بات دمی انداق که ایلر مهر فاش.

بوسه‌یی قیلمس مروّت اسرو قتّیق دور لبینگ
دیسم، آغزی ایچره ایتور لعل هم بار نوعِ تاش.

ناوکینگ کؤنلومگه کیرگچ جان تلشماق بو ایکین
کیم، قیلور پیکانینی کؤنگلوم بیله جانیم تلاش.

عمرِ جاوید ایسته‌سنگ فرد اؤل که بوستان خضری دور،
سرو کیم، دأب ایله‌دی آزاده‌لیغ بیرله معاش.

قاشی آلینده نوایی بیرسه جان عیب ایتمنگیز،
گر بو دور محراب، بیر-بیر قیغوسی دور برچه باش.

۲۵۰

سریغ گل دیمه کیم، چون سروِ نازیم باغ ارا بارمیش،
یوزین کؤرگچ قیزیل گل ضعف ایتیب، اول نوع سرغارمیش.

کؤنگول اطرافیده آچقن اوچون هجران اؤقی یؤللر،
بلا خیلینی عشقینگ شحنه‌سی اول ساری باشقارمیش.

غمینگ منت قؤیوب جان آلدی، وه، جانیمغه یوز منت
که خود باری تیریگلیک منتیدین جاننی قوتقارمیش.

کلامینگ گوهری‌دیک تاپمه‌میش، گرچه صبا ایلگی

یقاسین غنچه نینگ بیرتیب نېچه کیم قۉینین اختارمیش.

کۉنگولنی چاک۔چاک ایتکچ، یېتیشتی اۉقی هر یاندین،
اۉتون قۉیماققه گۉیا کیم بو اۉت نینگ توش۔توشین یارمیش.

نېچه کیم قد چېکر، سرکشلیک ایلر عنبرین زلفی،
اگرچه کون بییک چیققنده دایم سایه قیسقارمیش.

ایلیگ بۉغیزیگه ایلتیب، شیشه تۉکمیش قان یاشین مېن‌دېک،
مگر ساقی ایاغین اۉپکه‌لی اول داغی یالبارمیش.

یوگورمه رزق اوچون نې یېتسه حقدین انگله کیم کامل
نې کېلتورگیل دېمیش، نې غیبدین کېلگننی قَیتارمیش.

فراق و زهد دفعیغه نوایی عشق صهباسین
مگر تۉقّوز توتوب، تۉقّوز فلک جامینی سیپقارمیش.

۲۵۱

پارساوش دلستانیم بۉلغان ایرمیش باده نوش،
تا باشیم بۉلغه‌ی ایاغینگ بۉلغوسی، ای میفروش.

ایچگنین کۉرگن زمان۔اۉق مست بۉلغونگ دور، دېمنگ
کیم ایشیتگن لحظه مېندین زایل اۉلمیش عقل و هوش.

بزمِ وصلیدین ییراق آغزیمده خم‌دېک مُهر ایرور،
تانگ ایمس قانیمغه می‌دېک شوق اۉتیدین توشسه جوش.

جان و کۉنگلوم قان یوتوب افغان چېکرلر هجریدین،
عشرت اهلی می ایچیب بزمیده قیلغاندېک خروش.

چاک کۉنگلک بیرله تا اوسروک چیقیبسېن، آه کیم،
کسوتین میخانه رهنی ایلهمیش یوز خرقه پوش.

صبحدم اول بت صبوحی بزمین ایتتیم آرزو،
چیقمهغیل دیرِ فنادین دېب ندا قیلدی سروش.

ای نوایی، قارو ایرمس بۉلسه یوز مینگ جان فدا،
گر قدح نوشوم ایکی لعلی میىدین توتسه قۉش.

٢٥٢

سېنی کۉرگچ دېر ایدیم، بیر مهربانیم بار ایمیش،
اللّه-اللّه، نې بلا باطل گمانیم بار ایمیش،

عارضینگ ماهیت و آغزینگ سۉزین شرح ایلرەم،
وە، نې طبعِ پاک و ذهنِ خرده دانیم بار ایمیش.

چاک قیل کۉکسومنی، ای بد مهر، تا کیم بیلگهسېن،
تیغِ هجرینگدین نې نوع آزرده جانیم بار ایمیش.

نې حیات ایردی، اۉلر حالیمده کیم، کۉرگچ مېنی،
ناز ایله دېدی هنوز اول ناتوانیم بار ایمیش.

جوهرِ عشقین آلورغه خلق مخفی نقدیدېک
جان ایچینده بیر نېچه داغِ نهانیم بار ایمیش.

یوز غمیم بار اېردی، مغ کوییگه کیرگچ بۆلدی دفع،
وه که، مېن غافل عجب دارالامانیم بار اېمیش.

دېر که، یالقیبمېن نوایی اونیدین، وه، یخشی دور،
کیم تیریکلیکدین نشان‌دېک بیر فغانیم بار اېمیش.

۲۵۳

وسمه بیرله قاشین اول مهوش که رنگین ایله‌میش،
کۆزی جلادی قیلیچیغه یشیل قین ایله‌میش.

کۆنگلوم اۆتین دېمه کیم، تارتر زبانه زلفیدین،
کیم اول افعی تیل چیقرماغلیغنی آیین ایله‌میش.

سنبلونگ افعیسیدین زخمې یېمیش گۆیا تراغ،
یۆقسه نېچون عارضین باشتین-اياق چین ایله‌میش.

تیره گوچدین قیلمیش اول کیرپیک یسالیغه الم،
وه، ینه تا نې کۆنگول یغماسیغه کین ایله‌میش.

اۆیله دور کیم، ایلگینی حِنّا اوزه قیلمیش نگار،
اول که گلگون کۆنگلک اوزره تۆنین اېپکین ایله‌میش.

رز قیزیدین، ساقیا، بیر دم مېنی شاد ایله کیم،
چرخ زالی غصه‌سی کۆنگلومنی غمگین ایله‌میش.

گر نواییغه سلیمان ملکیچه بار دور نې تانگ،

بو که بلقیسِ زمان نظمینی تحسین ایله‌میش.

۲۵٤

نې ابرش دورکه، سپکریتمیش ینه میدانغه اول مهوش،
قیزیل، آق گل بیله یپلدین مگر خلق اۋلدی اول ابرش.

جهان میدانیده تا شوخ چابکلر قیلور جولان،
کیشی کۋرمیدور انداق ابرش اوزره اول صفت مهوش.

اېمس ابرش، سپهرې دور شفقدین کۋرگوزوب انجم،
قویاش تورکیم انگه راکب، تانگ اېرمس گر اېرور سرکش.

نېچوک اۋلمه‌ی اول ابرش اوزره اول مهوشنی کۋرگچ کیم،
هم اول ابرش اېرور سرکش، هم اول مهوش اېرور سرخوش.

مېنِ مجنون ییقیلسم کۋرگچ-اۋق، حیرت ییری اېرمس
که عقلِ کلگه هر ساعت اېرور نظّاره‌سیدین غش.

پریوش رخش اوزه سرخوش پری جولان قیلور، نېتسون
جنون جامیغه قیلمه‌ی باده پالا اهلِ تقوا فش.

قویون ینگلیغ اېگرسه ابرشین اول شوخ، دم اورمان
نوایی‌دېک، نېدین کیم اوشبو سۋز بار اسرو کۋپ چیرمش.

۲۵۵

اول سرو عذاری گلِ سېراب‌دېک اېرمیش،

لعلِ لبی گل اوزره میِ ناب‌دېک اېرمیش،

کۆردوم قاشی عکسینی کۆنگول کۆزگوسی ایچره،
بو قبله نما، اول مونگه محراب‌دېک اېرمیش.

کۆردوم کۆنگول احوالینی کۆکسوم تۆشوگیدین،
لعلینگ غمیدین قطرۀ خوناب‌دېک اېرمیش.

حسن انجمنی ایچره یوزین کۆرمه‌میش اېردیم،
انجم ارا خورشیدِ جهانتاب‌دېک اېرمیش.

دېوانه کۆنگول قیدِ جنوندین نې قوتولسون
کیم هر خمِ زلفونگ انگه قلاب‌دېک اېرمیش.

توت فقر اېتگین، اطلسِ زربفت سۆزین قۆی
کیم اول دغی تن حفظیده ماشاب‌دېک اېرمیش.

بیر یۆلی نواییِنی ییراق سالمه نظردین
کیم اول دغی بیر کون سنگه احباب‌دېک اېرمیش.

۲۵٦

نې عجب گر بار اېسم دېوانه وشلیغ بیرله خوش
کیم کۆنگول آلغان پریرویوم اېرور دېوانه وش.

منع اېترسیز هوشی یۆق کۆنگلومگه لعلِ باده‌سین،
ایتینگ، ای هوش اهلی، کېلگه‌ی مو بو سۆز اوسروک‌که خوش.

صافِ وصلی بۆلمه‌سه گر برچه زهرِ هجری دور،
ساقیا، بیر جرعه توت کیم، آلدی جانیمنی عطش.

سالدی کۆنگلومنی غمِ هجران گدازی ایچره یار،
گۆییا کیم عشق ارا اول قلبده بار ایردی غش.

وه، نې ینگلیغ ساغ اۆلی مېن تېلبه بو حالتده کیم،
اول پری هم باردورور دېوانه وش، هم جرعه‌کش.

شیخ باشیغه بلا ایرکن دورور دستار کیم،
عشق اسرارین ایشیتمکلیک‌که مانع بۆلدی فش.

دېمه کیم، بیر یخشی سۆز بیرله نوایی جانینی
آلسم اول بۆلغه‌ی مو راضی، یخشی سۆزگه نې کېنگش.

۲۵۷

تا کۆز بیله کۆنگلومنی اول غمزه مقام ایتمیش،
قانیمنی حلال انگلب، اویقومنی حرام ایتمیش.

سرو اۆلمه‌دی باغ ایچره آهیم ییلی بیرلن خم،
باق کۆز اوچی بیرلن کیم، قدینگغه سلام ایتمیش.

حیوان سویی دور شودرون، عیسا دمی دور سلقین،
بوستان سری جانانیم گۆیا که خرام ایتمیش.

هجر اۆقلری زخمیدین جسمیم بیله اشکیمنی
توتماققه بلا صیدین، غم دانه و دام ایتمیش.

تا عاشق و شیدامېن قتلیم قیلور اول کۉزلر،
مجنونغه کییکلرنی عشق الفتی رام ایتمیش.

معشوق قیلور جلوه، هر کیم که انینگ کۉنگلین
درد اۉتی کولی بیرله عشق آیینه فام ایتمیش.

اسکندر و جملیق دور عشقینگده نواییغه
کیم رخشینگ ایز و نعلین کۉزگو بیله جام ایتمیش.

۲۵۸

بارغانینگدین جان تلشماق ایردی مېن مخزونغه ایش،
کېلدینگ و جانیمنی آلدینگ، اول باریشقه بو کېلیش.

وصل عاشق جانی دور مېن جان تلاشیم هجر ارا
هجر باریب وصل یېتکچ، اۉلمک ایرور طرفه ایش.

تیغی تا کۉنگلومنی یاردی ناله قیلمان ضعفدین
راست انداق کیم، قۉیر افغاننی چاک اۉلغان قمیش.

کییمه‌میش اول سرو گلگون تۉن که، تانگ ایرمس بو رنگ،
نخل کیم، کۉز باغیده قان بیرله تاپتی پرورش.

اعتدالی دور هوای عشق ارا کیم، خوش کېچر
ساووغ آهیم بیرله یاز و کۉنگلوم اۉتی بیرله قیش.

جسمیم اوزره بار ینگی بوتگن کۉکمتول داغ‌دېک

سوزِ هجرینگدین که اوردوم غصه‌دین هر یېرگه نیش.

کیش و سنجابین نې تانگ گر کییسه موذی بازگون
کیم چیقرمیشتور کیشیلیکدین انی سنجاب و کیش.

توز بۉل اۉقتېک گر تیلرسېن اوج، یا کیم، اېگری دور،
دَور هر بیر گوشه‌دین بۉغزیغه سالیپتور کېریش.

ای نوایی، هر دم اول آی مهری آرتر کۉنگلومه،
گرچه ییللر دور کیم، اول ترکِ محبت اَیله‌میش.

۲۵۹

عارضین کۉردوم، نهان اشک ایله‌دی سرّیمنی فاش،
یاشورون قالمس اۉغورلوق، اوی ارا کیم بۉلسه یاش.

زلفی سرکشلیک قیلور هر نېچه اول آی چېکسه قد،
سایه گرچه قیسقرور دایم بییک بۉلغچ قویاش.

هر سرِ مو اول پری هجرانیده بیر یاره دور،
بس که آفتلی جنون باشیم اوزه یاغدوردی تاش.

ایله گیل نالم خراشیدین حذر، ای سیمبر،
کیم بو سوهان بیرله ناگه تاپمه‌غای سیمینگ خراش.

کعبه دور کۉنگلوم اویی اَیلنگ طواف، ای درد و شوق،
انده محراب اۉرنیغه یېر توتقه‌لی اول اېگمه قاش.

دهر باغی ایچره چون بیر گلگه یۉق بویِ وفا،
قیلمه‌غای اېردی هوا کۉنگلوم قوشی اول گلگه کاش.

ای نوایی، دیر ارا توتسه ایاغ اول مغبچه،
نوش اېتیب آلمه ایاغیدین انینگ اۉلگونچه باش.

۲٦۰

هر کون آقشامغچه هجرینگده منگه زارلیغ ایش،
کېچه تانگ آتقوچه اندوه ایله بېدارلیغ ایش.

ایش وفا قیلماق اېرور، گر قیله آلسنگ که اېمس،
ای وفاسیز، بو جهان ایچره جفاکارلیغ ایش.

عشق ارا قاچمه کۉنگول خوار و زبونلیغدین کیم،
عاشق اۉلغانغه زبونلیغ بۉلور و خوارلیغ ایش.

لطف و دلجولیغ اېرور خوب پریوشلرغه،
ای پری، بیل که، اېمس جور و دل آزارلیغ ایش.

تقوا اهلیغه بیلینسه اېدی چرخ اوضاعی،
اَیله‌گه‌یلر اېدی بو دَیرده خمارلیغ ایش.

عالم اهلی بیلینگیز کیم، ایش اېمس دشمنلیغ،
یار اۉلونگ بیر-بیرینگیزگه که، اېرور یارلیغ ایش.

خسته کۉنگلینی نوایی نینگ آلیب اسره که، بار
سنگه دلدارلیغ ایش، بیزگه دل افگارلیغ ایش.

٢٦١

یار کیم یارلیغ بیله کۉکسوم یراسین باغله‌میش،
انده اۉت توشمیش کۉنگولدین قان ترشح قیلمه‌میش.

بو که پاره-پاره دور کویگن بغیر بیرله کۉنگول،
ایتلری آلیده اول کافر همانا تۉغره‌میش.

رشتۀ زلفونگده کیم، توشمیش گرهلر بی حساب،
گۉییا قتل اَیله‌گن اہل نینگ حسابین اسره‌میش.

بیر کیشی سودایی اۉلمه‌ی قالمه‌غای بو نوع کیم،
عالم ایچره سنبلِ زلفونگ نسیمی بوتره‌میش.

باشیمه تیغ اوردی، کۉکسوم چاک و بغریم قیلدی زخم،
مستِ بی باکیم دیدیم قهر اپتمیش اول خود اۉینه‌میش.

هر ساری بیر زخملیق عضووم اوزولغان تاپمیش اہل
ناتوان جسمیمنی کیم، کوییده ایتلر سودره‌میش.

عالم اهلی ایچره بیلدیک مغتنم، هر کیمسه کیم
هر وفاغه مینگ جفا ایلر کیشیگه اوچره‌میش.

قۉزغمه بلبلنی کۉپ، ای گل که، دوران باغیده
قالمه‌میش قۉزغلمه‌یین اول کیم، بیراونی قۉزغه‌میش.

اضطرابیدین نوایی کۉنگلی بیر دم تۉقته‌مس،

سېنسیزین، ساغینمه کیم، غربتده کۉنگلی تۉقته‌میش.

٢٦٢

کۉنگلومه کېلمس خزاني باغ ارا نارنج خوش
کیم خزانِ هجر ارا بۉلدی یوزوم نارنج وش.

چهره نارنجي و مېن نارنج ینگلیغ تلخ کام،
قیده کېلگه‌ی کیمسه‌گه بول حال ارا نارنج خوش.

شوخِ نارنجي لباسي هجری کۉنگلوم اۉرته‌دی،
شربتِ نارنج اېته آلمس منگه دفعِ عطش.

بۉلمه‌سه آلتون پیاله، بۉلمه‌سون، کېل، ای رفیق،
جام اېتیب نارنج نصفیدین بۉلالی جرعه کش.

اول پری عشقیده آتیم بۉلدی مجنونلوققه فاش،
اندین آرتوق کیم بورون موندین منگه اېردی ادش.

شیخ دستارین چو می وجهی یۉق اېردی سیرمه‌دیم،
میغه مرهون قیلغه‌لی اول یخشی می سوزمک‌که فش.

ای نوایی، نه‌یله‌ی اېل ترخان بیله برلاسینی
کیم بېرور کۉنگلومگه حالا مالش اول شوخِ ملش.

۲٦۳

سېندين ايرو تنده كۋنگلوم يۋقتور و كۋنگلومده هوش،
بېدل و بېهوشلردېک نې عجب قيلسم خروش.

بادۀ وصليم آلور هوشونگنى دېب قۋرقوتمه كيم،
وهم بو سۋزدين بيراو قيلغەى كه، بۋلغەى انگه هوش.

هجردين مخلص تيلب نوش ايلرەم زهر اول صفت
كيم يېتيشسه زهردين اچّيغ دورور آغزيمده نوش.

عشقده غيرت تيليمنى لال اېتيبدور، اى رفيق،
هجر ظلميدين اېمستورمېن سۋزوم يۋقتين خموش.

برچه جسميم هجر اۋتيدين رېش و مرهمليق ماموق
اتصاليدين مېنِ عريياننى دېرلر خرقه پوش.

هجردين جان يېتتى آغزيمغه آليب جان نقدينى ،
قوى كه، كُپ آغزينى آغزيمگه قۋيەى، اى ميفروش،

اى نوايى، هر نې عالم ايچره بۋلغەى سهل توت،
لېک مطلوبونگ تمناسيده بۋلگيل سخت كوش.

۲٦٤

سورمه بيلن مو اول آى كۋزنى قرا ايلەميش،
يۋقسه ختن جَيرانى مشک ايچيده اغنەميش.

كوييده مېن ضعفدين اۋيله كه، هر يان مېنى

ایت دیمەیین، بلکه مور طعمه اوچون سودرەمیش.

غمزەنگ اۉقی کثرتی کۉنگلوم ارا مو ایکین،
یۉقسه بو قوش پرلرین هجرینگ اۉتی چورکەمیش،

حلهٔ زربفتدین قیلدی مو اول آی سیپیچ،
یۉقسه شعاعِ خطین باشقه قویاش چیرمەمیش.

عالم ارا بیر کیشی تیلبرەمەی قالمەغای،
بۉیله که ییتکچ نسیم زلفونگ ارا بوترەمیش.

وادی هجر ایچره کیم بۉلدی سۉنگگ اهلِ عشق،
بو دور اۉتون کیم انی غم سپهی اۉرتەمیش.

لمعهٔ رخسار ایله اۉرتەدی عشاقینی،
غیرتِ حسنی مگر زارلرین تیرگەمیش.

تیگمەسه بزمینگده می، بس دورور اول سو منگه
کیم سین ایچر جامنی سوچی آلیب یایقەمیش.

نەیله گەمین باغلەمەی مغبچه زنارینی
کیم بو کهن دیر ارا عیسی انی باغلەمیش.

مهر و وفا عیبیدین پاک دور ابنای دهر،
پاک نظر دور کیم اول ساری نظر سالمەمیش.

توتتی نوایی عزیز کوییده اول تاشنی کیم،
گاه انی باشیغه، گه باش انگه یستەمیش.

٢٦٥

لعلی عشق اهلیدین آنچه غارتِ جان ایله‌میش
کیم، اۋلوک‌که جان بېرور آیینین آسان ایله‌میش.

کوییده اطفال عشاق اۋلتورور بېداد ایله،
شه مگر شهر ایچره ایت قتلیغه فرمان ایله‌میش.

صبحِ عیشیم ایسته‌میش غم شامیغه بۋلماق بدل،
یۋقسه نېچون یوز اوزه زلفین پریشان ایله‌میش.

یارب، اول تونِنی یاروتمه مهر بیرله تا ابد،
کیم غریبِي مهربان یارینی مهمان ایله‌میش.

اهلِ دوران کۋنگلوم آشوبین نېتیب منع ایله‌گه‌ی،
کیم انی آشفته بیر آشوبِ دوران ایله‌میش.

گل کېبی ساچ خرده کیم، یېل ییرتیبان تاراج اېتر
غنچه کیم، اۋز نقدینی آغزیده پنهان ایله‌میش.

ای نوایی، دېمه کیم بغریم اېریتمیش عشق اۋتی،
کیم انی هجران کونی نینگ اندوهی قان ایله‌میش.

٢٦٦

اول گلي کیم، بزمیده زاغ و زغن قیلغه‌ی خروش،
اولی اول کیم، بلبل اوچقی، اوچمه‌سه بۋلغه‌ی خموش.

گر سلیمان مجمعیده بۋلمه‌غای جز اهرمن،
کیمگه اول مجمع ارا، یارب، ندا قیلغه‌ی سروش.

یارغه اغیار خیلی بۋلدی مطبوع، ای کۋنگول،
ایمدی غم خمخانه‌سیده یأس جامین ایله نوش.

شاه بزمی دور دغی محکوملوغده، دَیر ارا
حاکم ایلر بیر قدح بیرله گدانی میفروش.

هوشمند ایل ساری بو دَیر ایچره باقمس مغبچه،
بیر قدح لطف ایتسه پیرِ دَیر ایترمین ترکِ هوش.

سختکوش ایلگه دیمه، آخر فلک دور سختگیر،
ارزیمس عالمده هیچ ایش خود بۋلورغه سختکوش.

ایکّی دنیادین اگر کیچسه نوایی عیب ایمس،
هر قچان کیم بو بُتِ خمّار ایلیدین ایچسه قۋش.

۲٦٧

قیلغه‌لی کییگن لباسین اول بتِ زیبا بنفش،
وه که، یاقمس خاطریمغه هیچ رنگ اِلّا بنفش.

سرو رعنا حله مو کییمیش بنفشه برگیدین،
یا لباسین ایله‌میش اول چابکِ رعنا بنفش.

خوش تورور گر خلعتین قیلسه قرا یا سوسني،
کیم قویاش مشکین بولوتدین خوش کۋرونور یا بنفش.

ایمدی جنت گللریدین رنگ نقاشِ قضا،
سین کییردیک چونکه بؤلمس دهر ارا پیدا بنفش.

تا بنفش ایتمیش تؤنین اول گل باروریمین هوشدین،
باغ ارا هر گلنی کیم کؤرسم مینِ شیدا بنفش.

گل بنفشه‌زار ارا توشگن کیبی اول شوخ نینگ
کؤنگلکی والا بنفش و تؤنی هم کیمخا بنفش.

سبزه‌ده سوسن یره‌شقان‌دیک، ملایم دور بسی،
شوخِ سبزه رنگلرنینگ رنگیگه دیبا بنفش.

جز بنفشه باغ ارا گل ایکمه‌گیل، ای باغبان،
کیم لباسی رنگینی ایستر بیزینگ میرزا بنفش.

بؤیله کیم، ساقی تؤنین قیلمیش بنفش ایرمس عجب،
عکسیدین بؤلسه بلورین ساغرِ صهبا بنفش.

چرخ رنگامیز ایرور، کؤرمه تفاوت زنهار
رنگلرکیم کؤرگوزور کؤک و یشیلدین تا بنفش.

ای نوایی، اول بنفشه پوش گل نینگ وصفیده
بؤلمه‌سون هر نی یازرسین کاغذی اِلّا بنفش.

۲٦۸

توزمه‌گه‌ی ایردی قضا بو جسمِ ویرانیمنی کاش،

چونکه توزدی، سالمه‌غای اېردی انگه جانیمنی کاش.

تن اوییگه جاننی سالغچ قیلمه‌غای اېردی مقیم،
اول اوی ایچره کۉنگول آتلیغ زارِ حیرانیمنی کاش.

بۉلدی چون جان و کۉنگول باری، نظر شمعی بیله
قیلمه‌غای اېردی منور چشمِ گریانیمنی کاش.

چون عدم صحراسیدین کیلدیم وجود ایوانیغه،
بوزغه‌ی اېردی مرگ سیلابی اول ایوانیمنی کاش.

چون توزلدی تن اویی، قاوغه‌ی اېدی اندین روان،
یۉق کۉنگول دېوانهٔ رسوای نادانیمنی کاش.

چون انی هم قاومه‌دی، کور اېتسه اېردی تیغ ایله
کۉز دېگن قان یاش ایله آلوده دامانیمنی کاش.

چون بو داغی بۉلمه‌دی قیلمه‌سه اېردی جانیمه،
مونچه زېبا و ملیح و شوخ جانانیمنی کاش.

چون بو ینگلیغ بۉلدی جانان قۉیسه اېردی مرهمی،
گه‌ـ گهی کۉرگچ کۉنگولده داغِ هجرانیمنی کاش.

عشق ایچینده چاره اۉلمکدین نوایی دېمه، حق
روزی اېتگه‌ی لعلِ جانبخش آبِ حیوانیمنی کاش.

۲٦۹

دېديم، اول پيکاننی لعل اېتکن يوره‌ک قانی اېميش،
غنچه‌نگ ارمانيده اول خود لعل پيکانی اېميش.

پردۀ جان ايچره تيم-تيم قان سراسر لاله‌دېک،
فرقتينگدين تازه-تازه داغِ پنهاني اېميش.

لبلرين توزلوق تکلم بيرله فهم اېتتيم سۆروب،
لعلدين خوانِ جمالی نينگ نمکدانی اېميش.

بير جَزَع سالميش ملايک خيلی ايچره رستخيز،
اېمدی کيم فهم ايله‌ميشلر کۉنگلوم افغانی اېميش.

غم تونی دېديم بولوت نينگ پرده‌سيدين چيقتی آی،
زلفدين چيققن جمالينگ مهرِ رخشانی اېميش.

دَور اياغين، ساقيا، قۉيمه ييگيت جانينگ اوچون،
کيم ييگيتليک روزگاری عيش دورانی اېميش.

ای نوايی، چاک بۉلغان کۉنگلونگ‌گه قيلديم نظر،
يار باقی انده، باقی اۉزگه‌لر فانی اېميش.

۲۷۰

ايلگيگه ماوي کتان اول شوخ نېوچون چيرمه‌ميش،
گۉييا کۉپ تيغِ ظلم اورماقتين آغريب باغله‌ميش.

اۉلتورورده کاش اول ياغليغ بيلن-اۉق باغلسه،
کۉزلريمنی کيم، آنی ايلگيگه حالا چيرمه‌ميش.

کؤرگوزور ایردی یدِ بیضا اورِرده تیغِ قتل،
باغله‌میش چون ایلگین، ایل کؤزین قارانغو ایله‌میش.

انگله‌غونچه کؤنگلومه یوز داغِ اندوه اؤرته‌دی،
اول که کؤرگچ پنجه‌سین باغلیغ، دیدیم داغ اؤرته‌میش.

کاش جانیم رشته‌سیدین بؤلسه ایردی یاغلیغی،
کیم اول آی نینگ دست بوسی دولتیغه اوچره‌میش.

ساقیا، می کیم، انینگ ایلگیده یاغلیغ تاری‌دیک
درد و غم خیلی بوزولغان خاطریمنی قاپسه‌میش.

اؤلتورور ایلگیده گر تیغ اؤلسه آنینگ گر حریر،
هیچ بیلمان کیم، نوایی نی بلاغه اوچره‌میش.

«ص» حرفی نینگ صنملری نینگ صیتی «غرایب»دین

۲۷۱

دیمه نی سود ایرور اؤلماق فنا حریمیغه خاص،
ینه نی سود کیره‌ک اؤزلوگونگدین ایتسه خلاص.

عوامدین، دیمه کیم، اؤزنی قوتقره‌ی، ایر ایسنگ
اؤزونگدین اؤزنی قوتولماققه جهد قیلغیل خاص.

کؤنگول علیل ایسه فارغ ایمس خواطردین،
جراحت اوزره ییغیلماق دورور چیبینلره خاص.

عجب ایمستور اگر تاپتی گوهرِ مقصود
بیراو که، بؤلدی فنا اشکی بحریده غواص.

آووچ قاقرمین اؤز احوالیمه تحیردین،
رمیده کؤنگلوم ایرور بو اصول ایله رقاص.

دیسنگ، بو یؤلده اؤلی، نفسنی بورون اؤلتور،
که عشق شرعیده گؤیا بو نوع کیلدی قصاص.

رضا یؤلیده نوایی بارورقه یان چیکسنگ،
چو عشق باغلەدی بؤینیغه رشتۀ اخلاص.

۲۷۲

گلرخوم یادی بیله کؤنگوم ایرور گلگه حریص،
کیم بیرور یوسف ایسی قان ارا یوز پاره قمیص.

لطف وقتیده اول آی آلیده ایل دور مخصوص،
وه که، بیداد قیلورده مینی ایلر تخصیص.

ای اجل، کیلمک ایمیش باشیمه اول عمر منگه
رحم قیل جانینگ اوچون بیرمه زمانی تنقیص.

باده کؤنگلومنی خلاص ایلەدی دوران غمیدین،
گویی اول اؤت بیله بو قلبغه بؤلدی تخلیص.

عشقیم ایلر سینی قان تؤککەلی هر دم ترغیب،

حسنونگ ایلر مېنی جان بېرگەلی هر دم تحریص.

بند اېتوپتور جدل اهلی ایشین اشکال انداق،
کیم نې «مفتاح» انگه سود قیلور، نې «تلخیص».

وصل حرمانی نواییغه اېمس هیچ عجب،
چونکه محروم بۉلور هر کیشی کیم، بۉلسه حریص.

۲۷۳

جان یېتیب آغزیمغه تاپمان دردِ هجراندین خلاص،
جاننی هجراندین خلاص اېت یا مېنی جاندین خلاص.

انداق آچتی سنبلین گل اوزره یېل کیم، بۉلمەغای
بیر کۉنگول عالمده اول زلفِ پریشاندین خلاص.

دېمه، نالەنگدین اوچر هر شام اېلدین اویقو کیم،
تون نینگ اول باشیده اېل اېرمس بو افغاندین خلاص.

گرچه بیر تاپتینگ کۉنگولده وهم اېت آه و اشکدین،
کیم، کیریب ویرانغه بۉلمس کیمسه طوفاندین خلاص.

یاغسه مجنون کۉنگلوم اوزره شوخلر دردی نې تانگ،
تېلبه، اطفال ایچره بۉلمس سنگباراندین خلاص.

ایستەمس بیر-بیرنی سېنسیز جان و تن، تېنگری اوچون
کیم انی موندین خلاص اېتگیل، مونی آندین خلاص.

هجر اویی ایچره قبلمیش یار هجریدین کؤنگول،
وه، قچان بؤلغه‌ی بیزینگ توتقون بو زنداندین خلاص.

جام دوریدین خلاص اؤلماقنی زنهار ایسته‌مه،
ای که، بؤلماق ایسته‌دینگ اندوهِ دوراندین خلاص.

بندِ زلفونگدین نواییِنی خلاص اېتکیل دېسم،
دېر که، بؤلمس، بؤلمه‌غونچه حکم سلطاندین، خلاص.

۲۷٤

باده مېنی ایله‌دی زهد و ریادین خلاص،
زهد و ریا یؤق که، مینگ رنج و عنادین خلاص.

اؤزلوگومه اؤت سالیب بېردی منگه عشق دمې
زهد و ورعدین فراغ، درد و بلادین خلاص.

جاننی خلاص ایله‌دی جامِ فنا زهددین،
یارب، انی ایله‌مه جامِ فنادین خلاص.

یار ایله اغیاردین بیر نفس ایریلمه‌سون،
کیم که تیلر بؤلمه‌غای ناز و جفادین خلاص.

کؤنگلومه یاغدوردی اؤق چرخ فراقینگ تونی،
ممکن اېمس بؤلماغی مونچه یرادین خلاص.

حسنونگ‌گه تا کیم نظر بؤلغوسی نظّاره‌گر
بؤلمه‌غونگ ایلب جفا اهلِ وفادین خلاص.

اۋزنی نوایی خلاص ایستەمس اۋز یاریدین،
یارب، انی قیلمه اول ماه لقادین خلاص.

۲۷۵

ای، سېنینگ خنجرِ هجرینگ یارەسی جانیمه خاص،
هر جنون تاشی که آتسنگ تنِ عریانیمه خاص.

شاه قصریده تیلنگ عیش و طرب خاصلرین،
کیم اېرور خیلِ بلا کلبهٔ ویرانیمه خاص.

اویقو خاص اۋلدی مېنینگ بختِ گرانْ خوابیمغه،
اویقوسیزلیق نېچه کیم دیدهٔ گریانیمه خاص.

تارتماق ظلم و ستم جانیمه خاص اۋلغاندېک،
قیلماق اول ایکّینی حق ایلەدی جانانیمه خاص.

ای اجل، هجر تونی جانیمه قصد ایلەمه کۋپ،
کیم هلاک اېتمک اېرور محنتِ هجرانیمه خاص.

خوبلر نازیدین اۋلمیش متنفر کۋنگلوم،
نېگه کیم، بۋلدی بو آیین کۋنگول آلغانیمه خاص.

ایستەمه باغده بلبل اونیدین عشق اثری،
ای نوایی، کیم اېرور بو صفت افغانیمه خاص.

۲۷٦

بیراو که امر خلافیدین ایله‌گه‌ی اعراض،
اگر اولوس شهی دور یۉق انینگ کیبی مرتاض.

ریا و عجب و حسد دفعین ایت فنا بیله کیم،
کیتر بو دارو ایله مونچه مختلف امراض.

عملغه باقمه که بی بهرِ فضل ایرور یکسان،
فُضَیل برمکی اۉلسون وگر فضیل عیاض.

زمانه اهلینی بو کارگاه ارا بیلگیل،
ظروف کیم تۉله دور انده مختلف اغراض.

هلاکِ نفس ولی نطقی بیل که، رشتهٔ کفر
کیسر ایشیگه علی ذوالفقاری دور مقراض.

زمانه مشکونگ‌گه کافور قتتی، کۉز آچقیل،
که چون کۉز آلیده دور بۉلمس ایله‌مک اغماض.

سواد جلینی یوب، وقت ایرور که اویغانسنگ،
که عمر شامیغه صبحِ اجل کیتوردی بیاض.

فقیر یاشورون آهیغه باقمه کیم، اۉرتر
جهاننی گرچه ایرور بو چاقین ایشی اِیماض.

بۆلور اۋلوککه نوایی حدیثی جان بېرسه،
نېدین که فیض اېشیگین باغلەمیدورور فیاض.

۲۷۷

ایچیب اول شوخ گلگون قیلدی لعلِ ناب ایله عارض،
مېنِ محزون نېچوک کیم دمبدم خوناب ایله عارض.

مگر سیمابِ اشکیم قیلغەلی شنگرف گون اول شوخ
قیلور شنگرفدین گلگونه یوب سیماب ایله عارض.

هم اول کون مهرِ اقبالیمنی شامِ غم نهان قیلدی،
کیم اول گل قیلدی پنهان سنبلِ سېراب ایله عارض.

قویاش نینگ پرتوی بیرله اگر اول یوزنی تېنگ توتسه،
اېرور انداق که تېنگ توتقی قویاش مهتاب ایله عارض.

مگر زنجیرِ زلفونگ شامیده ماتم نصیبیم دور،
که هر ساعت خراش ایلرمېن اول قلّاب ایله عارض.

قاشی بیرله اشارت سجده‌گه ایلر خوش اول دولت
که، ایلب سجده روشن قیلسم اول محراب ایله عارض.

دېمه قیش ساووغ، آهیمدین دورور کیم، چېکتی اول چابک
قاشی اوستیده کیش بورکین یاپیب سنجاب ایله عارض.

طلب یۆلینده یوز قۆی هر اېشیک توفراغیغه، یعنی
بیر اهلِ دل ایاغیغه یېتور هر باب ایله عارض.

نوایی، عارضی سرغردی غم ییب بیخود اؤلماغدین،
نیچوک سرغرمه‌غای بو نوع خورد و خواب ایله عارض.

۲۷۸

جانغه زلفونگ تابیدین اول لعلِ خندان دور غرض،
خضرغه ظلمت تیلردین آبِ حیوان دور غرض.

شوق اؤتیغه اورمه‌سم سو کوییدورور کؤنگلومنی پاک،
ایسته‌گندین اؤقلرینگ کؤنگلومگه پیکان دور غرض.

نیچون، ای هجران، عذاب ایلرسین آنسیز جانیمه،
ایسته‌گیل کیم، تاپشوره‌ی گر خود سنگه جان دور غرض.

یوز توگان قؤیدوم ایمس قانع کیتینگ جان و کؤنگول،
گؤییا اول بیوفاغه داغِ هجران دور غرض.

آل ایتر بؤلسنگ کفینگنی دهشت ایتمه، تیغ سور،
مین بِهِلمین گر سنگه بو بیر آووچ قان دور غرض.

عالم و آدم فدانگ اؤلسون که بارسین، ای حبیب،
سین غرض انساندین ار عالمدین انسان دور غرض.

ای نوایی، واقف اؤل حالینگغه کیم یار آلیده
بس فراوان دور غرضگو اسرو پرّان دور غرض.

۲۷۹

ای صبا، جانیم هلاکین ایله جانانیمغه عرض،
یۉق که جسمِ ناتوان احوالین ایت جانیمغه عرض.

آه دودین، اشک قانین، ناله مدّین ایله‌گیل
زلفی سنبل، یوزی گل، سروِ خرامانیمغه عرض.

کفرِ زلفی، دین و ایمانیمنی برباد ایله‌بان،
قیلغه‌نین جان قصدی ایتکیل نامسلمانیمغه عرض.

وعدهٔ وصلیغه ییتمه‌ی اۉلگنیمنی، ای رفیق،
قیلغه‌سین هر ییرده کۉرسنگ عهدی یالغانیمغه عرض.

عاشق اۉلتورمک‌که چیقمیش مست، وه، عشقیم سوزین،
ای رقیب، ایتسنگ نی اول بی باکِ نادانیمغه عرض.

وصل شوقی غالب و مین گُنگمین کیم، ایله‌مک
حاجت ایرمس کاشفِ اسرارِ پنهانیمغه عرض.

ای نوایی، هجر زندانیده جانینگ خوفی بار،
قیلغه‌سین تاپسنگ محل، البته سلطانیمغه عرض.

«ط» حرفی نینگ طنازلری نینگ طراوتی «غرایب»دین

۲۸۰

نفس قطاع الطریقی منزلی دور بو رباط،
نقدِ دین حفظیغه قیل اۉتگونچه اندین احتیاط.

منزل اېتسنگ بو رباط ایچره اقامت قیلمه کیم،
هر کون اۉزگه کاروان آرامگاهی دور رباط.

نې تۉشرسېن تختِ جاهینگ فرشین آلتون خشت ایله،
کیم سېنینگ‌دېک شاهنی کۉپ اۉتکریپتور بو بساط.

طوقِ لعنت دېسه‌لر بۉیننده تسبیحین نې تانگ،
مکر و حیلت بیرله شیخ اېل بیرله قیلسه اختلاط.

شیخِ جاهل بۉلماق اۉز اسراری بیرله منبسط،
غفلت اهلی بنگ اِیله قیلغان کیبی دور انبساط.

زرق جامی بیرله وجد اېتگن اېرور اول طفل کیم،
می دېبان رنگین سونی قیلغه‌ی ایچیب عمداً نشاط.

فقر کویی ایتلریدین کیم که کم کۉردی اۉزین،
تاپسنگ آنی، ایتلری سلکیده تاپقیل انخراط.

وصلغه یۉل هجردین فقر اۉلدی کۉرگیل طرفه کیم،
بیردین اوچماغ دور خجل، بیردین تموغ، بیردین صراط.

ای نوایی، عشق ارا بې ربط اگر سورسم حدیث،
انده مضمون بیل غرض مقصود کۉرمه ارتباط.

۲۸۱

یوزده خالینگ دور مو یا تحریر اېتر حالتده خط،
تامدی قدرت کلکیدین کون صفحه‌سیغه بیر نقط.

سبزۂ خطینگ کۉزومنی یاروتور باقفن سایی،
کۉپ نظر قیلسه، اگرچه تیره ایلر کۉزنی خط.

آینی رخسارینگ دیدیم گۉیا قرانغو ایردی تون،
کیم منگه اسرو ییراقتین واقع اۉلمیش بو غلط.

جان اراسیغه کیرر هر دم خرامان قامتینگ،
گرچه ساکن دور الف کیم، جانغه بۉلمیش دور وسط.

تورکِ انجم شامِ هجریمنی یاروتمس، گۉییا
ناوکِ آهیمدین اۉلمیش توسنِ گردون سقط.

مسکنینگ می اۉتیدین، ای مغ، ایرور آتشکده،
انده بیر اۉتلوغ سمندر می تۉله هر ساری بط.

زاهد اۉلدوم دیب، نوایی عشقنی ترک ایتمه کیم،
بۉلمه‌سه اول شور توزسیز لقمه دور زُهدی فقط.

۲۸۲

قیلسه بۉلمس آه و افغاندین مینِ شیدانی ضبط،
اۉیله کیم جور و جفادین اول بتِ ترسانی ضبط.

هر دم ایل قانین تۉکر اوسروک چیقیب بیداد ایتیب،
کیم دورور کیم، قیلغه‌ی اول شوخِ قدح پیمانی ضبط.

شوخلیکدین ظلم قیلماقفه ایرور بی اختیار،

ممکن ایرمس قیلماق اول حورِ ملک سیمانی ضبط.

زلفی زنجیریغه اهلِ عشق کۉنگلین تارتیبان،
یخشی قیلدی بیر سورورک دیوانهٔ رسوانی ضبط.

تیلبه کۉنگلوم دشتنی قیلسه مساحت عیبی یۉق،
عامل ار مجنون دورور قیلغه‌ی مگر صحرانی ضبط.

غنچه‌لر آچیلسه، اۉلگنلر تیریلسه نې عجب،
ایله‌ی آلمس کولگودین چون لعلِ روح افزانی ضبط.

ضبط ایله‌ی آلمس اهلِ عشق کۉنگلی کشورین
خسروې کیم ایله‌ی آلغه‌ی سر به سر دنیانی ضبط.

اشک موجین منع ایترسیز مینده هم یۉق اختیار
کیم، قیلیپتور خاصه چَیقلغان زمان دریانی ضبط.

دَور اہلی ظلمین خیال ایتمک بیله بۉلدوم هلاک،
تیندی اول کیم، قیلدی بیر وسواس ایله سودانی ضبط.

دَیر پیری بنده‌سی دورمین که نافذ حکم ایله
ایله‌میش یوز مینگ جهود و گبر ایله ترسانی ضبط.

ای نوایی، سین دغی دیوانه‌سین، کۉنگلونگ دغی،
گر سینی ضبط ایتسه‌لر کیم ایله‌ی آلغه‌ی آنی ضبط.

۲۸۳

رخسار ایله لبینگدین اېتر کۉنگلوم انبساط،
کیم گل چاغیده باده اېرور موجبِ نشاط.

ای آی، سپهر عرصه‌سیده اۉزنی ساتمه کۉپ،
شاهیم رخین اونوتمه که، خالی اېمس بساط.

قیلمنگ نظاره آغزیغه کۉپ کیم، تاپیلمه‌غای
خورشید ایچینده ذره‌نی کۉپ ایلب احتیاط.

اول شوخ نېچه غیر بیله بۉلسه مختلط،
مېن غیری بیرله ممکن اېمس قیلماق اختلاط.

شهلر، دېمان که، قوللوغومه بۉلدی منخرط،
گر قوللرینگ نینگ اۉرته‌سیده تاپسم انخراط.

قۉیمه کۉنگولنی دهرنینگ اېسکی رباطیغه،
سایرغه چون محلِ اقامت اېمس رباط.

آشفته بۉلسه نظم نواییغه، ای پری،
دېوانه‌لر سۉزیده طمع قیلمه ارتباط.

«ظ» حرفی نینگ ظریفلری نینگ ظهوری «غرایب»دین.

۲۸٤

طریقِ عشقدین بۉلمیش منگه بلا ملحوظ،
نېچوک که فقر تیلردین اېرور فنا ملحوظ.

اگرچه دردسیز اؤلمس دوا ولېک مېنینگ
بو درد ایسته‌گنیمدین اېمس دوا ملحوظ.

ایاقه کیرسه نې بوشقی بلا مغیلانی،
گر اؤلسه بادیه‌دین کعبۀ صفا ملحوظ.

اېرور ملاحظه‌م اول آی رضاسی عشق ایچره،
اگرچه اېلگه وصال اؤلدی عشق ارا ملحوظ.

فریب بېرمه منگه انتهادین، ای زاهد،
که باردور اهلِ حقیقتقه ابتدا ملحوظ.

نیازینگ اؤلسه یېتر دیر پیریدین قدحې،
یؤق اېرسه بزمیده اېرمس شه و گدا ملحوظ.

می ایچ که، خلق گناهین یوماققه ابرِ کرم،
یاغر محلده اېمس رند و پارسا ملحوظ.

عجب که، فیض چراغی ایشیگه سالغه‌ی نور،
بیراو که بؤلغه‌ی انینگ زهدیدین ریا ملحوظ.

نوایی، اېمدی قدح شمعینی یاروتقیل کیم،
یاروغلوغ اؤلمه‌دی تقوا بیله منگا ملحوظ.

٢٨٥

رشته دقت دور کلامینگده دُرِ شهوار لفظ،
رشته‌غه درلر چېکرسېن چون تاپر تکرار لفظ.

لعلِ جانبخشینگ اېرور گۉیا که روح اللّه کیم،
ساچیلور جان هر طرف قیلغان سایی اظهار لفظ.

گۉییا حیوان سوییدین قطره سپکریر هر ساری،
چون تکلم وقتی لعلینگدین چیقر دُر بار لفظ.

گر اۉلوگنی تیرگوزور، وه کیم، تیریگنی اۉلتورور
لعلیدین قیلغچ عیان اول شوخِ شیرینکار لفظ.

دیمه لفظین کیم تیلی اېرورلمه‌گاندین دور سینوق،
کیم تاپر تار آغزیدین چیقفونچه کۉپ آزار لفظ.

سرِ عشقیمنی تیلرمېن شرح قیلمه‌ی انگله‌سنگ،
کیم اېمس عشق آیتیغه محرمِ اسرار لفظ.

ای نوایی، چون گهر بې قدر اېرور شاه آلیده،
نې عجب گر بۉلسه نظمینگدین قاشیده خوار لفظ.

٢٨٦

مسیح آیین اگر منبرده ظاهر قیلسه دم واعظ،
نبی اۉرنیغه اورماق بېحیالیغ دور قدم واعظ.

انینگ بو جرأتیغه بۉلمه‌غان بۉلسه جنون باعث،
نېدین سالیب ایاغ ایلگین چېکر اون دمبدم واعظ.

ایاغ منبرغه قاقیب ایله‌مک دستارین آشفته،

نېدور گر زرقِ محض اېرمس دورور سر تا قدم واعظ.

اگر جامِ غرور ایچمک‌که مجلس توتمه‌میش، نېوچون
نظایرخوان ایله اۋز لحنین ایلر زیر و بم واعظ.

ملاده قیچقیریب می منعین اېلگه ایله‌مک نې سود،
اېرور چون خلوت ایچره می ایچرگه متهم واعظ.

کرم ترغیبی ایلر مجلس اهلیغه فغان ایلب
ربا وجهینی اېلدین آلمه‌سه، ایلر کرم واعظ.

مگر کیم آسمان نینگ زینه‌سی بۉلدی انگه منبر،
که انده چیقۑن اۋز غیری گمان ایلر عدم واعظ.

قدح آل دیر پیریدین که، بو دیرِ فنا ایچره
قیلورلر زرق یخشی انگله‌سنگ هم شیخ و هم واعظ.

نوایی تانگ اېمس بو وعظدین میخانه‌غه بارسه،
که شاد اېتکه‌ی اۋزین کیم، کۉپ انگه ییتکوردی غم واعظ.

۲۸۷

بو نغمه اېردی مو یۉق اېرسه آفت، ای حافظ،
که بزم اهلیگه سالدینگ قیامت، ای حافظ.

اولوستین آلدی اونونگ هوش، سېن سلامت بۉل،
گر ایتتی اېلگه طریقِ سلامت، ای حافظ.

نېچه که نغمه‌نگ اېرور مستقیم و لحنینگ توز،
ولېک اېلدین آلور استقامت، ای حافظ.

نې هوش ملکیده تاپقی اقامت اول که دمې،
اۋقورده تاپسه یانینگده اقامت، ای حافظ.

مگر مسیح ایله داودسېن نفس بیله کیم،
حیات و موت اېرور اول علامت، ای حافظ.

قیلیب تلاوت اسلام ایلیگه قصد اېتمه،
که تېنگری آلیده تاپقونگ ندامت، ای حافظ.

مگر که حافظِ شېراز سېن که، بیر ساغر
توتوب نواییغه قیلدینگ کرامت، ای حافظ.

«ع» حرفی نینگ عیارلری نینگ علامتی «غرایب»دین

۲۸۸

ایسته‌سنگ کیم اورغه‌سېن دورانغه تیغِ انقطاع،
اول وداع اېتکونچه سېن قیلغیل بوروناغ الوداع.

جان بېریب شیرین و مهلک جاه اوچون ایلگینگده تیغ،
نزع وقتی شربتِ مرگ ایستب ایله‌یسېن نزاع.

اسره‌دینگ کتّان کفن قیلماق اوچون، نې سود کیم
حشر بازاریده بې قیمت دورور مونداق متاع.

مسکنینگ آخر چو توفراغ دور، نې اۋتکرمک دورور
مدفنینگ ایوانیغه کۋک گنبدیدین ارتفاع.

صندل آیین اېو یسب، اېلدین کۋررسېن سرزنش،
کیم بو ینگلیغ کۋردی صندلنی که، یېتکورگه‌ی صداع.

یېر اۋپرمېن رزق اوچون منت یوکیدین خم بۋلوب،
تېنگری یارینگ کیم، قیلیب‌سېن خوش نمازې اختراع.

دُر قولاغینده ماموقدین بیر چیگیت دور، اېل سۋزین
بو ماموق بیرله چیگیتدین ایله‌مسسېن استماع.

بېشه شېرین گر زبون قیلسنگ شجاعتدین اېمس،
نفس ایتین قیلسنگ زبون عالمده یۋق سېندین شجاع.

ای نوایی، تېنگری اسراریغه تیل محرم اېمس،
چاک کۋنگلونگ ایچره توت کیم «جَاوَزَ الاِثْنَیْنِ شاع».

۲۸۹

جسمی وصلین قیلدیم اول زلفِ سمنسادین طمع،
اول کیشی ینگلیغ که قیلغه‌ی سیم سودادین طمع.

لعلیدین تیرگوزمک اېتسم آرزو عیب اېتمنگیز،
کیم کیشی اۋلتورمک اېتمه‌یدور مسیحادین طمع.

ذرّه‌نی خورشیدچه روشن طمع قیلغانچه بار،
ذرّه‌چه مهر اېتمک اول خورشید سیمادین طمع.

نې عجب قیلسم طمع آواره کۆنگلومدین جنون،
قیلسه اۆلمس عقل خود مجنونِ شیدادین طمع.

داغ اېتیب کۆنگلوم توقع قیلدی صبریم نقدیدین،
اهلِ ظلم انداق که قیلغه‌ی نقد تمغادین طمع.

گلخنیدین گلخن آلاتین طمع قیلماقدورور،
هر کیشی دنیالیک اېتسه اهلِ دنیادین طمع.

سرو و گلدین کۆپ دېمنگ سۆز کیم، نوایی اَیله‌میش،
برگِ گلدین خلعت اېتگن سروِ آزاددین طمع.

۲۹۰

کۆزومنی تا که قیلمیش اول سعادت اختری مطلع،
قراغ اېرمس که، شبگون حله‌دین قیلدیم انگه برقع.

لبینگ هجرینده قان یاشیم کېلور بغریم شکافیدین،
عجب اېرمس بو ینگلیغ سوغه بۆلسه اول صفت منبع.

قیلورلر قصدِ جانیم کېلتوروب بیر-بیرگه باش، گۆیا
بو کیم پیکانلرینگ کۆنگلوم حریمین قیلدیلر مجمع.

بو نې راکب دور و مرکب که، جولان وقتی باردورلر
قویاشدین پایه‌ده اعلی، فلکدین پویه‌ده اسرع.

توشر کۆنگلومگه اول یوز پرتوی کۆکسوم شکافیدین،
بو روزننی نې بۆلغه‌ی قیلسنگ، ای تیغِ قضا، اوسع.

نې تانگ هر کون اگر بر بېرسه یوز آفت که انجمدین
ساچیپتور یوز مخالف خاصیتلیغ تخم بو مزرع.

نوایی واقف اول گردون عروسیدین که قصدینگغه
آچر گه شامدین گېسو، کییر گه صبحدین مِقنَع.

۲۹۱

اوچوق اېرمس که چون بۆلدی سهیلِ عارضینگ طالع،
عقیقینگ رنگ آلورده بۆلدی خالینگ سایه‌سی مانع.

گلستان دېمه کیم، چهره‌نگ آچرده صنع نقاشی

قیلورغه امتحان اول رنگلرنی ایله‌دی ضایع.

چو هر یان تیغ سالدینگ اول حسددین ییغله‌دیم، لېکن
نېتای کیم برق اۋتیغه بۋلمه‌دی یامغور سوییی دافع.

کۋنگول قصدیغه یالغوز تیرباران قیلمه‌دی غمزه‌نگ،
بالا و فتنه خیلی کېلگه‌لی هم ایله‌دی شارع.

هلاکیم قصدی واقع بۋلمه‌دی اول غمزه‌دین، لېکن
لبینگدین اېلنی تیرگوزمک مېنی اۋلتوردی فی‌الواقع.

چو تیغینگ کیردی جانیمغه فرح بۋلدی منگه افزون،
نېچوک کیم میگه سو ممزوج اۋلور کۋپرک بۋلور نافع.

لبینگغه جان بۋلور مایل، تنیم خاکِ رهینگ بۋلسه،
عجب اېرمس بۋلور چون برچه اشیا اصلیغه راجع.

نېچوک زنار باغلب باده ایچمی، ای مسلمانلر،
که پیرِ دیر هر ایش کیم قیلور بارمېن انگه تابع.

نوایی فقر کوییده تعلق کفرِ محض اېرمیش،
بیر اللّه دۋستدین نې کیم، نصیبینگ بۋلسه، بۋل قانع.

۲۹۲

داغ اوزه داغدین آواره کۋنگول دور ضایع،
نې قرا کونلر انگه واقع اېرور فی‌الواقع.

تیر بارانِ غمینگ قیلدی زره جسمیمنی،
گر زره بو ایسه کۋپ بۋلغوسی اۋقدین مانع.

هجر اۋتی دودی کۋزومدین نې عجب تۋکسه سرشک،
چونکه تون خیلیغه انجم سپهی دور تابع.

لعلی شوقیده سریغ یوزنی یاشوردی قان یاش،
گرچه صفراغه چوچوک شربت ایمستور دافع.

اۋرتەنور عشقیده پروانه، چیکر اون بلبل،
اول گلِ شمع جبین عشقیده مېندین جامع.

ایل نصیبی چو ازل قسمتیده تاپتی رقم،
سېن که سعی آرتوق ایترسېن نېچوک اۋلغەی نافع.

اول قویاش هر کیشیگه طالع ایرور، وه نېتەیین،
کیم نواییغه بو نوع اۋلمەدی بیر کون طالع.

۲۹۳

وصل شامی خلوتیده یاقسەلر ناگاه شمع،
رشکدین جانیمنی گاهې سایه اۋرتر، گاه شمع.

روشن ایتسه اوینی دلخواهیم، یاروتمنگ شمع کیم،
شمعِ بزمیم بۋلدی چون دلخواه، ایمس، دلخواه شمع.

اورمەسین کۋپ لاف کویمکدین که، هجران تونلری
توزمس ایردی آلیده تارتەی دېسم بیر آه شمع.

رشتۀ جانی کویر اشکی آقیب، جسمی ایریب،
تیره شامیم ظلمیدین بۉلمیش مگر آگاه شمع.

آهیم انداق تیره قیلدی کۉکنی کیم تاپمس اۉزین،
گر قویاشدین یاقمەسه عیسای روح‌الله شمع.

تاپسه حرمان ظلمتی ایچره نې تانگ حیوان سویی،
کیمگه کیم بۉلسه هدایت نوریدین همراه شمع.

هجر ارا ایستر جمالینگ هم نوایی، هم کۉنگول،
کیم تیلرلر تیره تونلرده گدا و شاه شمع.

۲۹٤

یوزیگه کۉزگونی هر دم قیلور اول سیمبر مانع،
انینگ‌دیک کیم قویاش رخساریغه بۉلغەی قمر مانع.

جهاننی اول قویاش نینگ برقِ حسنی اۉرته‌گەی ایردی،
کرانسیز بحرِ اشکیم بۉلمەسه ایردی اگر مانع.

قوروق جسمیمنی غم تیغیدین اسرر درد ایله شوقونگ
ییغاچقه کیسمگیدین اۉیله کیم بۉلغەی ثمر مانع.

قبول ایتمان قنات ایگنیم اوزه چیقسه آغیر دیب کیم،
یۉلونگده برق‌دیک پویه‌مغه بۉلغەی بال و پر مانع.

کۉزوم اوزره حبابِ اشک اول یوز مانعی ایرمس،

بعینه شیشه‌دېک کیم بۉلمس ایلرگه نظر مانع.

دېمه زاهد که، تقواغه نې مانع دور که، باردورلر
شباب و باده و عشق و جنونوم سر به سر مانع.

آغیز بیرله قد و قاش و کۉزونگ زهدومغه قۉیمسلر،
نېچوک قیلغه‌ی کیشی بیر ایش که، بۉلغه‌ی بو قدر مانع.

کۉنگلول بیت‌الحرامی طوفیغه مانع خواطر دور،
سفرغه کعبه ساری اۉیله کیم بۉلغه‌ی خطر مانع.

نوایی جانیغه تن گردي اېرمیش مانعِ مقصود،
نسیمِ وصل اېسکچ فیض باغیدین کېتر مانع.

«غ» حرفی نینگ غزاله‌لری نینگ غوغاسی «غرایب»دین

۲۹۵

مهرسیزلیکدین فلک اېل قتلین ایلر بېدریغ،
یۉقسه نېچون دفن اېتر هر کون قویاشتین یېرگه تیغ.

تیغِ ظلمی زخمیدین هر شام انداق کیم شفق
قان و توفراغ ایچره دور خورشید عارضلر دریغ.

کون اېمس، عالم کۉزیگه منتشر ایلر بیاض،
تون اېمس، بلکیم چېکر خورشید رخسایغه میغ.

کیمگه کیم، دولابِ چرخی‌دېک سالور سرگشته‌لیک،

بۆغزین ایپ بیرله بۆغر قیلغان سایی فریاد و چیغ.

نېچه کیم بیغسه اۆزین، شهلر باشی اوزره چېکر
چتردېک کیمنی سرافراز ایله‌مکلیک قیلسه بیغ.

گۆییا آنی سبب قیلدی مسبب نې اوچون،
کیم انگه بو قیلماغیدین نې زیان دور، نې آسیغ.

ای نوایی، بیل نې کیم بۆلغانی حق تقدیریدین،
موندین اۆزگه امردین کۆنگولنی اوز، ایلگینگنی بیغ.

۲۹٦

ضعیف تنده غمینگدین یوز اېسکی بۆلغان داغ،
هر اېسکی داغ بو شاخ اوزره بیر قوروق یفراغ.

یوزونگ‌گه حسن فزون بۆلدی نیل زینتیدین،
مگر که یارودی گوگرد اۆتیدین بو چراغ.

قدینگ چو ایله‌دی گل گشت، سرو و گل دېمه کیم،
بۆیلدی قانغه الفلر کېسیب غمینگدین باغ.

ساچی اسیریمېن اۆپمه‌ی هنوز خالین، وه،
که دانه‌غه آغیز اورمه‌ی نصیبیم اۆلدی توزاغ.

علاج سلسلهٔ زلفی دور جنونومغه،
اگرچه مشک ایسیدین اېمگه‌نور ضعیف دماغ.

چو بۉلسه غیر هجومی وصال ممکن ایمس،
شهود اۉلور مو خواطردین اۉلمه‌غونچه فراغ.

اگر نوایی ایکی نرگیسینگ خیالی بیله
مریض و مست جهاندین اۉتر، سین اۉلغیل ساغ.

۲۹۷

ساقیا، هجر ایلگیدین کۉپ تارته‌دورمین زارلیغ،
می کیتور کیم، مصلحت ایرمس منگه هوشیارلیغ.

قصدیم ایتمیش هجر و بیخودلوغ علاجیم دور دمی،
مَیغه افیون یار قیل گر اَیلر ایرسنگ یارلیغ.

مست قیل انداق که، باش قۉیسم مگر بۉلغه‌ی منگه
محشر اهلی یارب و غوغاسیدین بیدارلیغ.

چاره‌سی یا باده دور، یا وصل، یا مرگ، ای طبیب،
هر کیشی کیم تاپسه هجران دردیدن بیمارلیغ.

بر ییگیل، یارب، حیاتینگ باغیدین، ای مغبچه،
کیم میِ لعلینگدین اۉلدی بیزگه برخوردارلیغ.

زهد، ای ساقی، بلا ایرمیش، خوش اول میخانه کیم،
ایچکه‌لی جامِ بلا بۉلمیش ایشی خمارلیغ.

ای نوایی، زهددین یوز قتله آرتوق در به در
بیر سفال ایلگیمده مغ کوییده قیلسم زارلیغ.

اول سمنبر قدّی نینگ سرویغه کۉنگلوم بۉلدی باغ،
آتشین گللر انگه هر ینگغی قانلیغ تازه داغ.

هجر ارا اول شوخ کۉنگلوم صید ایتر رخسار آچیب،
طفل آقشام قوش توترغه روشن ایتکن‌دیک چراغ.

موجبی کۉپ ییغله‌ماق ایرمیش نظر پاک اۉلماغی،
اۉیله کیم ایلر سویین افزون آریتماغدین بولاغ.

ای حکیم، آلغیل صراحی لوله‌سیدین پخته کیم،
سود ایرور قانین نیچه دفع ایتسه محرور دماغ.

غنچه‌دین تا چیقدی گل، مست اۉلدی بلبل، ساقیا،
می صراحیدین که چیقمس دهردین تاپمان فراغ.

خطّ و خالی نقطه‌سی یوز چاکلیک کۉنگلومده دور،
بیر قفسده طرفه دور، وه-وه کۉرورنگ طوطی و زاغ.

نیچه رنگین اشک تۉکسم کۉزده اول گل نقشی دور،
لاله‌دین اۉزگه نې گل بیرگه‌ی سویی قان بۉلسه باغ.

یاغمه‌غونچه اشک دفع اۉلمس کۉنگولدین تیره‌لیک،
بو یاغیننی گۉییا دیپتور قضا اول اۉتقه یاغ.

فقر یۉلیدین نوایی ایله‌گیل باشتین قدم،

کیم بو یۆل قطعیده باش قۆیماقدورور قۆیماق ایاق.

۲۹۹

اۆرتَنورمېن کېچەلر هجرینگدە انداق کیم چراغ
روشن اَیله رشته جسمیم دور، کۆنگول اۆت، اشک یاغ.

سرو و سنبل لالەدېک قد، زلف و یوزونگ هجریدین،
هم الف، هم نعل کېستیم کویدوروب یوز یېرده داغ.

بیر کۆزومگه سرو اۆق دور، بیر کۆزومگه گل تیکن،
سېنسیزین، ای سروِ گلرخ، ناگه ایتسم گشتِ باغ.

جانیم ایچره اۆت دورور بیر لعلِ میگون هجریدین،
ساقیا، نوبت منگه یېتکچ لبالب توت ایاغ.

ساغ بۆل، دېوانه ایتسنگ مېنی بیر می بیرله کیم،
هجردین دېوانەمېن بۆلدوم اېسه بیر لحظه ساغ.

ایسترەم آغزین قیلیب لعل و خط و خالینی وصف،
خلق غاییدین نشانلر ایتیب اېتکن‌دېک سۆراغ.

اول فراغ و بول تردد ایتتی مقصود اۆرتەده،
گم بۆلوب مقصود، اۆتتی هم تردد، هم فراغ.

روزگاری تیره، نطقی لال بلبللر مگر،
کیم خزان فصلیده ایلرلر تصور آنی زاغ.

تیلبه دیب قیلمه نوایی نینگ علاجی، ای حکیم،
کیم مشوش دور انگه بیر اۏزگه سودادین دماغ.

۳۰۰

گرچه مین هجرینگدین اۏلدوم تارتیبان کۉپ زارلیغ،
سین حیاتینگدین تاپ، ای بدمهر، برخوردارلیغ.

خسته ایردیم کۉزیدین ییتکوردی لعلین آغزیمه،
تینگری جان بیردی، ولی چیکتیم بسی بیمارلیغ.

کیچه‌یی کیم توشگه کیرگه‌ی اول سعادت اختری،
بیرمه گیل یارب، منگه اول اویقودین بیدارلیغ.

بادهٔ لعلینگ بیله مونداق که اوسروکمین مدام،
کافر عشق اۏلغه‌مین، گر ایسته‌سم هوشیارلیغ.

بو کۉنگول آزاریدین بیزارمین بار مدتی
بۉلغه‌لی بیزلر ارا آزارلیغ، بیزارلیغ.

نی بنا ایرکین بو کیم، بیر پاره قاشی توشمه‌دی،
قیلغه‌لی بو طاقنی صنع ایلگی میناکارلیغ.

ای نوایی، صحبتینگدین قیلسه عار اول کۉرکه بای،
یۉق عجب نیوچون که سینسین بیر گدا، اول بارلیغ.

۳۰۱

نېچه، ای آرامِ جان، هجرینگده بې آراملیغ،
دۉستلوغ کۉرگوزکه، حددین آشتی دشمن کاملیغ.

شکر شمعین یاقمه‌دیم وصلینگده، یېتتی داغِ هجر،
بیزنی بو اۉتلرغه کویدورگن اېرور اول خاملیغ.

اېرمس اۉتلوغ کۉنگلوم آغزینگ نقشی دور کۉکسوم ارا،
قطرۀ قان آتشین گل غنچه‌سی انداملیغ.

دېب اېمیشسېن ترک اېتیب عشق و محبت شیوه‌سین،
آت چیقرمیشسېن صلاح ایچره، زهې بدناملیغ.

لعلیدین ضعف اېتتی قان بۉلغان کۉنگول، وه، باده‌دین
نفع تاپمس اېرمیش اول کیم، قیلسه خون آشاملیغ.

کۉز یاشیمدین نم تاپیبدور، گرچه معمارِ قضا،
باغله‌دی کۉک گنبدی طاقینی استحکاملیغ.

زلفیده درد و بلا ایستر نوایی عشقیدین،
اول گدادېک کیم، تیلر اهلِ کرمدین شاملیغ.

۳۰۲

لاله گون بۉلمیش سورړده قتلیمه دلدار تیغ،
یا بلا تاغیدین اېتمیش لاله‌زار اظهار تیغ.

گل تنی یوز چاک اۉلوب بو کیم بۉیلمیش قان ارا،
تېگدی غمزه‌نگ خیلیدین گۉیا انگه بسیار تیغ.

تیغ تارتیب بیتکچ-اؤق قیلدیم فداسی جاننی کیم،
بؤلمه‌غای آزرده قاتل، کؤرمه‌گه‌ی آزار تیغ.

جسم پیکانینگ بیله تؤلدی و جان دور غمده کیم،
ایله‌سنگ قتلیمغه رغبت بؤلمه‌غای ناکار تیغ.

عشق دشتی سبزه‌سیدین لاله هر یان ساچیلور،
یعنی اول صحرا گیاهی بار ایمیش خونبار تیغ.

عالم اهلی قتلینی بیر دمده قیلسنگ آرزو،
یوزدین آل برقعنی، قیندین چیکمه‌گیل زنهار تیغ.

نظم ملکین تیل چیکیب آلمیش نوایی اؤیله کیم،
چیکسه عالمنی آلور شاهِ فلک مقدار تیغ.

«ف» حرفی نینگ فتنه‌لری نینگ فسونی «غرایب»دین

۳۰۳

کیچتی عمروم نقدی غفلت بیرله نادانلیغده حیف،
قالغانی صرف اؤلدی اندوه و پشیمانلیغده حیف.

جانغه بیر دشوارلیغ قؤیمه ریاضت رنجیدین،
صرف بؤلدی نقدِ اوقاتیم تن آسانلیغده حیف.

باغله‌دیم پیمانه‌دین پیمان، فغان کیم، عقل و دین
بؤلدی بو پیمانه و اول سست پیمانلیغده حیف.

ای مسلمانلر، بیلینگ کیم، بۆلدی عمروم حاصلی
نفسِ کافر فتنه‌سیدین نامسلمانلیغده حیف.

حیف کیم نفع ایله‌مس هر نېچه کیم تارتیب ایلیک،
دېسم اۉز احوالیمه بو نوع حیرانلیغده حیف.

انداق ایش قیل کیم، پشیمان بۆلمغه‌یسېن کیم، اېمس
هیچ آسیغ چون ایش خطا بۆلدی پشیمانلیغده حیف.

هر نې اۉتکن سۉزلریم چین دور دېسم یالغان اېرور،
چین بو دور کیم، دېگه‌مېن عمر اۉتتی یالغانلیغده حیف.

چون یېنگیلرک دور حساب اۉلغانده سلطاندین گدا،
حیف کیم، بۆلغه‌ی گدا اوقاتی سلطانلیغده حیف.

ای نوایی، واقف اېرمان خلقدین ، باری مېنینگ
کېچتی عمروم نقدی غفلت بیرله نادانلیغده حیف.

۳۰٤

زار جسمیمده قیلیچینگ زخمی هر یان مختلف،
هر بیری دور صرف قدینگ حسرتیدین بیر الف.

تال نهالیده اېمس یفراغ که تیللر تارتیبان،
سروِ آزادیم اوچون قوللوققه بۆلمیش معترف.

قاش و کۉزین کۉرگه‌لی، ای شیخ، بیلدیم، مکری بار

هر سیه پوشې که محراب ایچره بۉلغه‌ی معتکف.

عنبرین خط بیرله اول یوز بۉلدی عالم آفتی،
عالم آفتسیز اېمس خورشید بۉلغچ منکسف.

ساقیا، اول کۉثر آسا باده‌دین بیر جرعه توت،
کیم مېنِ حیرانغه بۉلغه‌ی کشف سرّی لَوْکُشِف.

بادهٔ مقصود جامی ذوقیدین طبعیم یوزین،
وه، نېچه دایم خمارِ جهل توتقی منخسف.

جان بېریب آلسنگ، نوایی، باک اېمس اول باده‌دین،
کیم اېرور یُحْیِیالْعِظام اوصافی بیرله متصف.

۳۰۵

یاشورون غمزه‌نگ قیلیچی کیم قیلور کۉکسوم شکاف،
بو که مخفی دور، انگه گۉیا قاشینگ بۉلمیش غلاف.

قاشلرینگ نې صف چېکیب بۉلمیش قراوول کیرپیکینگ،
کیم کۉنگول سلطانی خیلیغه اېمس حاجت مصاف.

مهر انگلب عاشق اۉلدوم سۉنگره یېتسه کوهِ غم،
نې عجب عشق ابتداسی «عین» اېرور، پایانی «قاف».

قاشی کۉنگلوم اۉغریسی دور راکع اۉلماغلیغ نې سود،
اۉغری باش سالغچ قویی باردور دلیلِ اعتراف.

عشق ارا مجنوننی دیر بعضی فزون، بعضی مینی،
لیک حالیم انگله‌غان تاپمس محلِّ اختلاف.

بۆل صفا اهلیغه همدم، یار وصلین ایسته‌سنگ،
عکسینی سالغه‌ی مو ساقی بۆلمه‌غونچه باده صاف.

ای نوایی، گر قیلور کۆنگلونگ حرم طوفینی قصد،
قطع ایتیب دشتِ فنا مقصد حریمین قیل طواف.

٣٠٦

کۆرگوزور هجران حروفی نقطه‌سین جان هر طرف.
سینسیزین یعنی که قۆیمیش داغِ هجران هر طرف.

اۆیله شدت بیرله چرخ ایلر مینی سرگشته کیم،
زخمی کۆپ تندین یاغر شودرون کیبی قان هر طرف.

کۆنگلوم احوالین نې دیی کیم، شهریغه بیر تیل دورور
کۆکره‌گیمدین باش چیقرغان نوکِ پیکان هر طرف.

تشله‌دیم ییتکچ جنون خیلی توگانلر تخته‌سین،
یعنی آچتیم مهمانلر آلیده خوان هر طرف.

عشق قانلیغ کۆزنی ایلتور اۆیله کیم، سو لاله‌نی،
بۆلمه‌سه یۆلینده مانع خارِ مژگان هر طرف.

رشکدین کۆپ مضطربراق دور کۆنگول اول گویدین،
کیم کیسیب باشیمنی اول شوخ اورسه چوگان هر طرف.

قۉی بشرنی، گر ملایک دامی ایرمس یخشی دور،
اول پری مونداق که، زلف ایتمیش پریشان هر طرف.

نیتیب اۉلمه‌ی کیم، ینه اول شوخ اوسروک آتلنیب،
تیر سوییی مرکب ییلیدین سالدی طوفان هر طرف.

کۉر، نې حیرت دور منگه کیم، باردورور بو دیر ارا
دانشی یوز مینچه‌لر، یوز مینچه حیران هر طرف.

شیشه‌دیک کۉنگلومنی پیدا اۉرته‌دی ساقی ولیک
داغین ایتتی می حباب آستیده پنهان هر طرف.

ای نوایی، نوحهٔ هجران توزوب اون چیکمه کۉپ،
کیم کیشی قالمس تیریگ ییتکچ بو افغان هر طرف.

۳۰۷

باده خوشتور گر حریفیم بۉلسه بیر یارِ ظریف،
می حریفی گر ظریف ایرمس، انگه ایرمان حریف.

اول صفت ذاتینگ لطافت عینیدین جانبخش دور،
کیم همانا آنی مظهر قیلدی اسمِ اللطیف.

ضعفدین گر دردِ عشقینگدین شکایت ایله‌دیم،
عشق شرعی ایچره ایرمس معتبر قولِ ضعیف.

خاکِ پایینگنی ملایک قیلدیلر تاجِ شرف،

اللّه-اللّه، کیم کۉروپتور بو صفت ذاتِ شریف.

ضعفیم انداق دورکه دم اورسم ایرور بیمِ هلاک،
نې اوچون کیم اول تحرک دور انگه بېحد عنیف.

دور رنجیدین تیلرمېن میغه توشمک اۉیله کیم،
میگه توشکن قیل کبی غرق اۉلسه بو جسمِ نحیف.

ای نوایی، قیلغه‌لی طبع اهلی جنسِ شعر نظم،
نظمینگ اۉلدی برچه‌سیغه قافیه، بلکیم ردیف.

۳۰۸

بزم اراگر یۉق می بیله دف،
هم یمان ایرمس اون بیله کف.

ساقی گلرخ، باده کېتور،
کیم منگه حددین آشتی شعف.

دَور ایله دَیر ارا می چېککه‌لی،
چېکمک نېچه مسجد ارا صف.

باده‌غه بېرسم جان نقدی،
بۉلماق اوچون دور نقد تلف.

کېل بېری کیم، یۉق سنگه وبال
لېکن ایرور کۉپ بیزگه شرف.

شیخِ ریایی فانی اېرمس،
اول طرف اۋلسون، یا بو طرف.

اۋقونگ اوچون خسته نوایی
کۋزی قراسین قیلدی هدف.

«ق» حرفی نینگ قیامتلری نینگ قرانی «غرایب»دین.

۳۰۹

زهې ازلده کرم ایله‌بان سنگه خلّاق،
کریم خلقت ایچینده مکارمِ اخلاق.

سپهر گنبدینی روشن اېتکه‌لی ذاتینگ،
چراغ اۋلوب، انگه قندیل عرصهٔ آفاق.

نجوم کۋزلرینی گردِ مرکبینگ یاروتوب،
گهې که سېکریتیبان چرخ ساحتیده براق.

رکابینگ اۋپمگی نینگ آرزوسیده آی و کون
بېریب براقینگ اوچون اۋزلریگه شکلِ چناق.

هلال و مهر و شهاب اۋلدی نعل و داغ و الف،
فلک‌که بۋلگه‌لی سېندین نصیب دردِ فراق.

سپهر هر کېچه یوز مینگ کۋزین نېدین یوممس،
وصالینگ‌گه ینه بیر کېچه گر اېمس مشتاق.

مقامینگگه یېتەیین دېب نوایی ایلر سیر،
گهې عجم بیله نوروز، گه حجاز و عراق.

۳۱۰

یاردین ایرو کۉنگول ملکې دورور سلطانی یۉق،
ملک کیم سلطانی یۉق، جسمې دورور کیم جانی یۉق.

جسمدین جانسیز نې حاصل، ای مسلمانلر کیم، اول
بیر قرا توپراقدېک دور کیم، گل و ریحانی یۉق.

بیر قرا توپرغ کیم، یۉقتور گل و ریحان انگه،
اول قرانغو کېچەدېک کیم، مهِ تابانی یۉق.

اول قرانغو کېچه کیم یۉقتور مهِ تابان انگه،
ظلمتې دور کیم، انینگ سرچشمۀ حیوانی یۉق.

ظلمتې کیم، چشمۀ حیوانی آنینگ بۉلمەغای
دوزخې دور کیم، یانیده روضۀ رضوانی یۉق.

دوزخې کیم روضۀ رضواندین اۉلغەی نا امید،
بیر خمارې دور که انده مستلیغ امکانی یۉق.

ای نوایی، بار انگه موںداق عقوبتلر که، بار
هجردین دردی و لېکن وصلدین درمانی یۉق.

۳۱۱

بۉلمس ایرمیش دلربالر عهدی محکم، ای رفیق،
گر کیشی دیر کیم، بۉلور، توتمه مسلّم، ای رفیق!

هر پریزادی که اۉز مجنونیغه قیلمیش وفا،
بلکه اندین دور که، ایرمس نسلِ آدم، ای رفیق!

ماهوشلر شامِ زلفی نی اوچون آشفته دور،
توتمه‌میش بۉلسه وفا اهلیغه ماتم، ای رفیق!

درد مهلک عمرنینگ تعجیلی کۉپ، جانینگ اوچون
کیم مسیحیمنی کیتور باشیمغه بیر دم، ای رفیق!

قۉیدی بیر اۉتلوغ فتیله داغ اوچون هر غنچه‌دین،
چرخ تا گلشننی کۉردی سبز و خرم، ای رفیق!

گل ایمس گلبنده قانلیغ داغ ایرور کیم، نسترن
تیوروک ایلیتور ماموق قۉیماقغه مرهم، ای رفیق!

بو منقّش سقف تاریخی یازیغلیق چون ایمس،
کۉپ مشقت چیکتیم ، امّا قالدی مبهم، ای رفیق!

مین خود ایتتیم عزم مغ کوییده رسوا بۉلغه‌لی،
سۉز ایشیت، البتّه، میندین قالمه سین هم، ای رفیق!

ایچ دغی توتقیل نواییغه قدح کیم، ارزیمس
بیر نفس هوشیار بۉلماغلیغقه عالم، ای رفیق!

۳۱۲

سنگه ایش جولان قیلیب میدانده چوگان اۋینه‌ماق،
منگه آلینگده باشیمنی گوی اېتیب جان اۋینه‌ماق.

باش آووچلب اېگمه قامت بیرله قالمان رخشیدین،
تا تیلر چابک سواریم کۋنگلی چوگان اۋینه‌ماق.

کۋز قراسین اۋینه‌تور هر لحظه اول مردمنی کۋر،
هندوېي‌دېک کیم اېرور آیینی قلقان اۋینه‌ماق.

اۋینه‌ی-اۋینه‌ی ایله‌دینگ کفر ایله دینیمنی بدل،
اللّه-اللّه، بو مو دور، ای نامسلمان، اۋینه‌ماق.

جور تاشین اول پری اۋینب آته‌ی دېر اېل سری،
وه که، بو دېوانه‌غه یېتکچ نې امکان اۋینه‌ماق.

هر سری اشکیم یوگورماق نې عجب کیم عیب اېمس،
تیره اویدین چیققچ-اۋق یاشلرگه هر یان اۋینه‌ماق.

چرخ اۋیون بیرله آلور دین نقدین اېلدین، واقف اۋل،
بو مشعبد بیرله بۋلمس اهلِ عرفان اۋینه‌ماق.

وعده کۋپ قیلدینگ نواییغه و لېکن اۋینه‌بان،
مونچه بۋلغه‌ی اېل بیله، ای عهدی یالغان، اۋینه‌ماق.

۳۱۳

آه کیم، غم تیغیدین کۋکسومنی قیلدی چاک عشق،

دودِ آهیمدین کۆزومنی ایلەدی نمناک عشق.

درد کیرمک بیرله جان چیقماققه گر یۆل قیلمەدی،
نې اوچون غم تیغیدین کۆکسومنی قیلدی چاک عشق.

اول پری کوییده کیم هر لحظه یوز مینگ باش بارور،
سودرەبان اېلتور مېنِ دېوانەنی بېباک عشق.

کۆزومه هر دم یاروغراق دور یوزونگ نینگ کۆزگوسی،
خاصیت مونداق اېمیش هر کیمده بۆلسه پاک عشق.

عاشق اۆلدی خسته جان کۆرگچ اول آتش پارەنی،
اللّه-اللّه، برق اِیله اۆینایدورور خاشاک عشق.

عشق وادیسیغه کیرگن، یان که اندین هر قویون
کیم چیقر سرگشتەیی دور کیم قیلیبدور خاک عشق.

ای نوایی، عاشقې کیم، سېن کبې ایستر فراغ،
گر اېرور مجنون که، اول قیلمیدورور ادراک عشق.

۳۱٤

وه، نېچه جسمیمنی غمدین ناتوان اېتکەی فراق،
ناتوان جسمیمگه هر دم قصدِ جان اېتکەی فراق.

جسمیم ایلب ناتوان جانیمغه قصد ایلب نهان،
قصد قیلغان جاننی رسوای جهان اېتکەی فراق.

جاننی رسوا ایله‌گندین سۋنگ قناعت قیلمه‌یین
یوز غم و اندوه خدنگیگه نشان ایتکی فراق.

ایمدی کیم اندوه و محنت اۋقیغه قیلدی نشان،
هر جراحت اوزره یوز داغِ نهان ایتکه‌ی فراق.

ای کۋنگول، سالمه اۋزونگنی درد ایله مردانه بۋل،
بیزنی شاید کیم بو ینگلیغ امتحان ایتکه‌ی فراق.

وصلیدین دم اورمه‌یین قیلساق فراق ایچره بصر،
شاید اۋزین بیزگه بیر کون مهربان ایتکه‌ی فراق.

کویدی جانیم وصلیده ایل رشکیدین تا بیتتی هجر،
وصل مونگلوغ جانیمه اۋت سالدی تا نیتکی فراق.

دۋستدین ایستر رضا زنهار آنی کۋرمه کیم،
وصل قیلغه‌ی کامران یا ناتوان ایتکه‌ی فراق.

ایچ، نوایی، می بغیر قانیدیگ و بیخود ییقیل،
نیچه وصل امّیدیدین بغرینگنی قان ایتکه‌ی فراق.

۳۱۵

قان یاشیم ساریغ یوز اوزره آشکار ایتتی فراق،
زعفرانزاریمنی غمدین لاله‌زار ایتتی فراق.

تا فراق اوییگه کیردیم، وه که، اشکیمدین ایدی،
گرچه یوز گوهر ایاغیمغه نثار ایتتی فراق.

دمبدم آهیم چیکرگه صبر ایله طاقتنی عقل
اختیار ایتتی، ولی بی اختیار ایتتی فراق.

جان تلاشور ایلنی مرگ انداق که اَیلر مضطرب
لبلرینگ ایستر کۉنگولنی بیقرار ایتتی فراق.

دیب ایدوک عشق اندوهیدین هر دم افغان قیلغه‌لی،
وه که، بو دعواده بیزنی شرمسار ایتتی فراق.

کیت فرح کیم غمنی محنت تاشین آلیب کۉنگلومه
یوز تومن مسمار بیرله استوار ایتتی فراق.

ای نوایی، وصل ارا بۉلغه‌ی که باقیب کولگه‌مین
داغلرنی کیم کۉنگولگه یادگار ایتتی فراق.

دیمنگیز نیتتی فراق آخر که بۉلدونگ دشمنی،
منعِ وصلِ خسروِ جم اقتدار ایتتی فراق.

۳۱۶

جنون تاشی خرابات ایچره هر دم کۉکسومه اورماق،
ایرور تقوا و دانش بتلرین تاش بیرله سیندورماق.

قویاش کیم ذره قۉزغب کیرسه ویرانیمغه هجرینگده،
کۉزومگه کول ساوورماق، بیل انی، کۉنگلومگه اۉت اورماق.

چو پیرِ دیر تقوا خرقه‌سین کویدور دیدی گر خود،

انینگ هر تاری دور جان رشته‌سی بۉلمس باقیب تورماق.

لبینگ هجرینده خاکي تن ارا کۉنگلومنی حبس ایتتیم،
نیچوک کیم جانسیز ایلنی رسم ایرور توفراققه تاپشورماق.

دیمه، اول دلرباغه نې اوچون کۉنگلونگنی آلدوردونگ،
اۉز ایرکی بیرله نې ممکن کیشی اۉز کۉنگلین آلدورماق.

اگر آهیمدین ایلب جلوه یاغدوردی جفا تاشین،
نې تانگ گلبن صبا تحریکیدین گل برگی یاغدورماق.

بنفشه سالخورد ایل‌دیک که باش سالدی قویی، گۉیا
یقین انگلب جزانی عمر انگه دأب اۉلدی قیغورماق.

قدح ایچمک یازوق دیب اسرو مردود ایتمه‌گیل، ای شیخ،
بو قِسم ایرسه ازلدین بې جهت تور بیزنی یازغورماق.

قیراغلردین پولک جان رشته‌سیدین حلّه وار ایتگیل،
قاشینگ یاسین نوایی قصدیغه‌گر ایسته‌سنگ قورماق.

۳۱۷

یار چون ایستر که، بۉلغه‌یمېن مدام اندین ییراق،
اول جهتدین برچه وصل ایستر، مېنِ محزون فراق.

یخشیلرغه بس یماندور حال کیم یار آلیده
تېنگ دورور یخشی-یمان، بلکیم یمانراق یخشیراق.

شه یانین فرزین کبی کجلر مقام ایتمیش، نی تانگ،
راسترولر عرصه‌دین گر توتسه‌لر رُخ‌دیک قیراق.

تازه هر یان داغ ایمس جسمیمده اول یوز عشقیدین
کیم، بو کوکبلرغه بۆلمیش اول قویاشدین احتراق.

بو ییراقلیقدین یقیندور اۆلگه‌مین، وه، یارنینگ
ایسته‌بان راییین بۆلوپتورمین یقینلیقدین ییراق.

مه جبینلردین سیه دللیک نی تانگ، آی کیم انینگ
باطنین کۆرسنگ قرا دور، گر کۆرونور ظاهر آق.

کۆپ حجاز آهنگی توزمه یار ایله بۆل برچه وقت،
ای نوایی، گر عجم بۆلسون مقامینگ، گر عراق.

۳۱۸

چیقسه جانیم، عیب قیلمه، جسمِ بیماریمغه باق،
کویسه جانیم، حیرت ایتمه، نالهٔ زاریمغه باق.

هجر دشتی نینگ گلی گر لاله بۆلسه، سیلِ قان،
قیلمه‌غیل، ای گل، تعجب چشمِ خونباریمغه باق.

ای که، کۆرمه‌یسین قوروق شاخی بیزلگن گل بیله،
هجر تاشیدین سراسر جسمِ افگاریمغه باق.

زلفین آچتی اول صنم، ای شیخ، باور قیلمه‌سنگ،
کیم اسیرِ کفرمین بت بیرله زنّاریمغه باق.

ییر بیله تېنگ قیلدی خاکي تن اویین اشکیم سوییی،
عشق سَیلیدین ییقیلغان اېسکی دېواریمغه باق.

قیلمەسنگ توبەمنی سیندورغاننی باور، ای فقیه،
خرقۀ چاکیمنی کۊر، آشفته دستاریمغه باق.

باش کۊترمەی میدین اېکتیم جرم تخمی برچه عمر،
ای نوایی، عمر اېتیب ضایع سر و کاریمغه باق.

۳۱۹

غمین کۊپ ایته آلمسمېن نې تانگ کۊنگلوم هلاک اۊلماق،
ایچیمده یوز قیلیچ، نې عیب کۊکسوم چاک-چاک اۊلماق.

اۊلر دېب شاد اۊلور، کۊپ کۊرسه دردیم مدعی بیلمس
که عشق ایچره حیاتیم باعثی دور دردناک اۊلماق.

اگرچه حسن ایچینده سېنچه پاک اۊلماق اېمس ممکن،
آنی هم کۊر که عشق ایچره بۊلورمو مېنچه پاک اۊلماق.

اگر زهر ایچسم ایلگینگدین تعجب قیلمه، ای ساقی،
که بۊلمیش مست و عاشق شېوەسی بې وهم و باک اۊلماق.

چو مېن بیر جام اوچون دهقان اسیریمېن، عجب اېرمس
لباسیم تاک برگی، رشته بېل باغلرگه تاک اۊلماق.

جهاندین سیلکینیب چیقڨن اېتک تاپیب یاپیشماغلیق

میسر بۆلسه، نې ایش دور طلب یۆلینده خاک اۆلماق.

نوایی کۆکسیده عشق اېتمس اۆلسه دفن غم نقدین،
اۆیولوب تازه داغی هر طرف نېدور مغاک اۆلماق.

۳۲۰

دېمنگیز احباب کیم، قیلمس موسېن بس ییغلهماق،
کیم منگه تېنگری نصیب اېتمیش توگنمس ییغلهماق.

اسرەی آلمان اۆزنی، اشکیم توتتی دشت و تاغنی،
نېچه کیم فرهاد و مجنون دېدیلر، بس ییغلهماق.

مست و عاشقمېن دغی کۆنگلومده ایریلغان کیشیم،
ای مسلمانلر، نې تانگ مېن زارِ بې کس ییغلهماق.

تانگ اېمس جسمیم آقیزغونچه کۆزوم گر تۆکتی اشک،
نې عجب ابرِ بهاري آققوچه خس ییغلهماق.

تیره هجرینگ شامیده گر جان تلشمان تانگغچه،
باشیمه شمع و صراحی نېدورور بس ییغلهماق.

دهر باغیدین وفاسیزلیغ اگر فهم اېتمەدی،
نېگه شبنم اشکیدین فن قیلدی نرگس ییغلهماق.

ای نوایی، طاقینی مېن داغی اشکیمدین ییقی،
چون منگه قسم اېتتی بو چرخِ مقوس ییغلهماق.

کیم که، وصلی ایچره یاقسنگ شمعِ الفت، ای رفیق،
کۉز توت اول شمع اۉتیدین-اۉق داغِ فرقت، ای رفیق.

وصل صافی ممکن ایرمس چونکه بې درد و فراق،
زینهار اول باده ساری قیلمه رغبت، ای رفیق.

وصل یۉق کیم، عشق لفظین تیلگه مذکور ایتمه‌گیل،
هر نفس کۉرمه‌ی دېسنگ یوز نوع شدّت، ای رفیق.

کویمه هر بې مهر اۉتیغه، گر دېسنگ هر دم سېنی
قیلمه‌غای کول شعلهٔ اندوه و غیرت، ای رفیق.

شوخ چابکلر غباری توسنیغه سالمه کۉز،
یوزده ایستر بۉلمه‌سنگ گردِ مذلّت، ای رفیق.

باقمه گل‌دېک یوز اوزه خوی شبنمین کیم، بوزمه‌سون
عقل ایله صبرینگ بناسین سیلِ آفت، ای رفیق.

گر سالیب یوز مینگ بلاگه مېن‌دېک اۉزنی بۉلمه‌سه
عشقسیز بیر دم سنگه هم صبر و طاقت، ای رفیق.

تا که ممکن دور، کېزیب بیر مهربان یار ایسته‌گیل،
بغری تاشلرنی سېورگه قیلمه جرأت، ای رفیق.

گر نوایی‌دېک باشینگغه توشسه بیر قاتل غمی،
انده داغی کۉرگه‌سېن نې بۉلسه قسمت، ای رفیق.

«ک» حرفی نینگ کافرلری نینگ کمالی «غریب»دین

۳۲۲

ای، دیب صفتینگده اهلِ ادراک،
لَوْلاکَ لَما خَلَقْتُ الاَفْلاک.

افلاک نیچوک که خاکِ راهینگ
اول یؤلده که، عاجز اؤلدی ادراک.

دیسم افلاک ایرور طفیلینگ
بس دور گوهیم حدیثِ «لولاک».

طوبا بیله شاخِ سدره کیلدی،
قدینگ چمنیده ایکّی خاشاک.

کیم توتسه شفاعتینگ امیدی،
بی باکلیگیدین انگه نی باک.

چون شامِ عروج قَیتتینگ بات،
صبح ایتتی یقانی غصه‌دین چاک.

وصفینگده نی اَیتقی نوایی،
جز عجز ایله عذرِ ما عَرَفْناک.

۳۲۳

وه، نېدور ميدانده هر يان عزمِ جولان ايلەمک،
بيزگه يېتکچ اۋزگه يان آهنگِ ميدان ايلەمک.

زلفدين چوگان چېکيب اېل باشينى گوى اېتکەلى،
کۋز ياشيمنى گوىدېک هر سارى غلتان ايلەمک.

قان ارا جسميم بۋيب، دېرسېن که، عشقيم ترکين اېت،
بو اېکين عالمده کافرنى مسلمان ايلەمک.

تن غبارينده ياشوردوم داغِ عشقين کيم، اېمس
عيب مفلسدين درم توفراققه پنهان ايلەمک.

کۋکده گر انجم اېمس آهيم اۋقى نينگ يارەسى
شاملر نېدور شفقدين کۋنگلکين قان ايلەمک.

چرخ صدق اهلين غمين ايستر که، بۋلميش صبح ايشى
اشکدين کوکب ساچيب چاکِ گريبان آيلەمک.

گر نوايى جسمينى عشق ايستەمس تاشدين فگار،
پس نېدور آنى جنون کۋييده عريان ايلەمک.

٣٢٤

عشق ارا وصلينگ تيلب هجرينگده بۋلدوم دردناک،
خسته ينگليغ کيم، حيات امّيديدين بۋلغەى هلاک.

يۋق عجب گر اول قوياش نوحەنگغه باقمس، اى کۋنگول،
اۋتقه نې غم گرچه کويگن ناله ايلر دردناک.

تیککانین ییتکچ آچر پیکانی کۉکسوم چاکی نینگ،
اول کلید اۉلمیش اجل دروازه‌سی گۉیا بو چاک.

ایلر ایردینگ پاک عشق اۉتیغه کویمک آرزو،
شکرللّه عاقبت کویدوردی عشقینگ بیزنی پاک.

سالدی مَی اول حور شوقین کۉنگلومه، ای باغبان،
بیردینگ اۉخشر پرورش کوثر زلالی بیرله تاک.

عشق ارا دوزخدین، ای ناصح، مینی قۉرقوتمه کیم،
هجر اۉتین کۉرگن سمندرغه شرردین قیده باک.

تا تنینگ اوجِ حیات اوستیده دور سین خاک بۉل،
ایسته‌سنگ کیم اوج توتقه‌یسین تنینگ بۉلغانده خاک.

ای نوایی، شامِ غمدین اَیرو یۉقتور صبحِ وصل،
آق ایرور، لیکن قرارتور هر نینی رنگ ایتسه زاک.

۳۲۵

کیلگوسی اول سروِ سیمین بر گلِ سیراب‌دیک،
کیم تنیمده هر زمان تیترر کۉنگول سیماب‌دیک.

وه، نی ینگلیغ اخترِ سعد ایردی کیم قیلغاچ طلوع
تون کیچه کۉزوم یاروتتی مهرِ عالم تاب‌دیک.

قوچقه‌مین بیلین کمر زنجیر ایلن دیب بۉلدی خم

ناتوان جسمیم مطلّا ایله‌گن قلّاب‌دېک.

سجده اول چابک سوار آلیده اندین ایلره‌م،
کیم ایاغی اوزره نقشې کۆرمیشیم محراب‌دېک.

عقل صرّافی لبینگ رنگین و نازک سۆز بیله
تاپتی گلگون رشته اۆتکرگن عقیقِ ناب‌دېک.

سیلک اېتک زر رشته بیرله گل تۆقولغان جنسدین
کیم اېمس تاری چو بۆلغان وصله‌لیغ ماشاب‌دېک.

کۆر نوایی مسندین عشق ایچره کیم گلخن ارا
شعله آلتایي و کوللر دور انگه سنجاب‌دېک.

۳۲٦

طرفه رخسارینگ که، حسن ایچره اېرور گلزاردېک،
طرفه‌راق بودور که، گلزار اېرمس اول رخساردېک.

سرو نازیم باشیده تورنه پرین کۆر کیم، اېرور
شعله نینگ باشیده کول بۆلغان پریشان تاردېک.

بیر تون اول آی هجریدین کویدوم، اولوس کۆردی مېنی
تانگله‌سی بیر ییل تکسُّر تارتقان بېماېدېک.

تاشلر کیم اوردی اول شوخ، ایپگه باغلب آسمیشم
بۆینومه کۆنگلوم غمی تسکینیگه طوماردېک.

ضعفدین کوییده قۉیدوم باشیم آستیغه کېسک،
سایه هم گر ایسته‌سم یۉقتور بوزوغ دېواردېک.

اول قویاش مست اۉلدی، گۉیا کیم قیلیب اېگری خرام،
یوز جفا جانیمغه ایلر چرخِ کج رفتاردېک.

تېلبه کۉنگلونگنی، نوایی، ضبط ایله‌ی آلمه‌دینگ،
اېمدی چېک اندین ایلیک هر ساری بارسه باردیک.

۳۲۷

نې نوع باردی اېکین اویگه کېچه اول چابک،
که تون قرانغو اېدی، رخشی تند، اۉزی اوسروک.

نېچوک که یېلدین اۉلور هر طرف نهالغه میل،
سمند اوزه اېگیلور اېردی اول قدِ نازک.

اگرچه کیفیت ایچره کۉرونوبان بیر نوع
ولېک کیفیت اندین کۉنگولگه یوز تورلوک.

گهی کۉز آچیبان کیرپیگی آتیب ناوک،
توشوب قه یان که آتیب جان و کۉنگول ایچره تۉشوک.

اگرچه اۉلتوروبان یوز تیریکنی غمزه‌سیدین،
ولېک جان تاپیبان نکته‌سی بیله یوز اۉلوک.

نېتیب اۉز ایلگیده قالغه‌ی عنانِ هوش و خرد،
که باده کوچلوک و رخشی عنانی هم کوچلوک.

نواییا بو بلالر سنگه که یوزلندی،
خیالِ عافیت ایتسنگ، اۉزونگگه بار اۉتروک.

۳۲۸

مین که چیکتیم لعلی شوقی بیرله جانلاندین ایلیک،
گۉییا حیوان سویی بیرله یودوم جاندین ایلیک.

چون مینِ حیران انگه زار و آقر اشکیم نی تانگ
اول پری پیکر یوسه مین زارِ حیراندین ایلیک.

ایلگی حنادین مو رنگین دور که، مین قربان انگه،
یا قیلورده قتل، انگه رنگ اۉلدی قرباندین ایلیک.

لطف ایشیده کۉرگوزور هر دم یدِ بیضا اول آی
نی عجب گر ایلتسه موسای عمراندین ایلیک.

جان چیقر حالتده بس تاپسم ایتیدین پای بوس
نی حدیم اۉپمک اوچون ایسترگه جانلاندین ایلیک.

دَیر ارا چون مغبچه ایل یاری بۉلدی، ای کۉنگول،
یو مغانه می بیله اول نا مسلماندین ایلیک.

رحم ایتیب حالیمغه سالسه کۉز یاشیمغه بیر نظر،
وه، یومه‌ی نیتکه‌یمین اول دم عقل و ایماندین ایلیک.

بیرسه یوز آشوب دوراندین ایلیک مین خسته‌غه

چېکمه‌گونگدور هرگز اول آشوبِ دوراندین ایلیک.

صیددېک اۋقتین قتیل اۋلدی نوایی کۆنگلی کیم
سوندی آیلر تیغ ایله کېسمککه هر یاندین ایلیک.

۳۲۹

مهوشیمده ضعف و مېن بو غصه‌دین هر دم هلاک
کیم، نې یعنی مېن تیریک بۆلغه‌یمېن و اول دردناک.

ناگه ای احباب، دوران قیلمه‌غای بیباکلیک،
یۆقسه بیزدېک یوز تومن جانان اوچون اۋلسک، نې باک.

پاک جانین، یارب، آلمه پاکلر کۆنگلی اوچون،
بۆلمه‌سه معشوق پاک، آخر نې آسیغ، عشقِ پاک.

کۆنگلکین چاک ایله‌میش اندوهدین گل، چون یقا
چاک قیلسه نَیله‌سون بلبل نینگ اۋلمه‌ی کۆکسی چاک.

گر بۆلور یوز جانِ پاک آنینگ فداسی آز دورور،
مېن نې حد بیرله بۆلی، چون کیم ایرورمېن تیره خاک.

چون اجل جامین سومورمه‌ی چیقمس ایل بو باغدین،
خرم اول کیم باش کۆترمس باده‌دین انداق که تاک.

ای نوایی، یار دردی نې بلا مهلک ایمیش،
کیم انینگ ضعف ایتکنی عشّاقنی ایلر هلاک.

۳۳۰

سود قیلمس اېتگینگنی ایلیگیمدین چېکمک،
کیم قیامتقه دېگینچه بو ایلیگ دور، اول اېتک.

قانیمه قۋل شیمل و تیغنی چېکمه که، قیلور
قتل پولاد قیلیچدین بورون اول سیم بیلک.

قید قیلمنگ که جنون سلسله‌سی قیدیده‌مېن،
کیم کېسه آلمس انی قیلسه‌لر الماس اېگک.

تیرگوزورده نفسینگ یوزنی قاچورماق نې اېدی،
میل قیلمس خود اۋلوگ کیمسه‌دین آلماققه موچک.

عشقدین مَخلَصیمه اَیله‌بان احباب دعا
مستجاب اۋلمه‌سی آنینگ مېنِ محزونغه تیلک.

جنده بیرله کیشی درویش اېمس، بۋلسه فنا
تېنگ دورور خواه پلاس اۋلسه تۋنونگ، خواه ایپک.

کوییده اۋلدی نوایی بو صفت کیم، بار اېدی
تکیه خارا و حصیری یانی آستیده تۋشک.

۳۳۱

کۋنگلکینگ برگِ گل و اوستیده گلرنگ یېلک،
گل کېبی جسمینگ اوزه اۋیله که، گلگون کۋنگلک.

قله‌غه‌ی صحفه‌ده رقعه‌نگنی کۋروب آقتی یاشیم،

طفل‌دیک کیم یوگوروب کؤرسه ملون کؤپلک.

کویی نینگ توفراغیدین قؤپمس ایسم تانگ ایرمس،
غم تاشیدین چو بوتون قالمه‌دی جسمیمده سؤنگک.

بوکون اول نوع که میندین باش ایرور، سیندین تیغ،
تانگله هم بؤلغوسیدور میندین ایلیگ، سیندین ایتک.

یوره‌گیم ایتلرینگ انداق ییدیلر تیشله‌شیبان،
کیم ینه یؤقتور الر آلیغه بارمققه یوره‌ک.

مینی بیر مغبچه آشفته و واله قیلمیش،
نَیله‌ی اسلام ارا گر کؤپ ایسه میرزا و میرک.

تیشله‌بان دَیر ایچیده جامِ هلالي چیکسم،
قرصِ لیموسی کواکب نینگ اگر بؤلسه گزک.

سلطنت خلعتیدین آرتوق ایرور دَیرده مست،
سودره‌سم باده گدالیغیده بیرتوق کینک.

اؤزلوگونگ قیدینی کیسمک‌که نوایی بیل کیم،
یؤقتورور دهر ایریکلیکلریدن یخشی ایگک.

۳۳۲

کیمگه بیر مجلسده آه و درد ایله سوزِي کیره‌ک،
مونداغ اؤت یاقماققه اول مجلس افروزِي کیره‌ک.

مجلس افروزې اگر هم بۋلسه مجلس اهلی نینگ
بغرینی کویدورگه‌لی آهِ جگر سوزې کېره‌ک.

صبحِ وصلینگ ایچره تیرگوز خَیلِ عشّاقینگنی کیم،
شامِ هجر اۋلتورگه‌لی مېن‌دېک سیه روزې کېره‌ک.

کویونگ‌گه هر کون باریب هر دم کۋره‌ی دېرمېن سېنی،
مېنگه هر کون بیره‌م و هر لحظه نوروزې کېره‌ک.

یخشی اسره غم تونی آهیم اۋقین، ای چرخ کیم،
سېن عوض آتماققه هم چون تیرِ دل دوزې کېره‌ک.

بیر خضروش همتین بېرمه ایلیگدین، نېگه کیم
دشتِ حرمان قطعیگه آخر قلاویزې کېره‌ک.

عشق تعلیمین نواییدین آلورلر اهلِ درد،
اۋیله درس اهلیغه مونداق دانش آموزې کېره‌ک.

۳۳۳

کیم که عاشق بۋلسه زار و خسته حال اۋلماق کېره‌ک،
رشکدین عالم اېلیگه بد خیال اۋلماق کېره‌ک.

وصل تاپماغلیغ که عشق اهلیغه امرې دور مُحال،
کېچه و کوندوز ایشی فکرِ محال اۋلماق کېره‌ک.

شوق ارا گه مویه‌دین بۋلماق کېره‌ک انداق که موی
هجر ارا گه ناله‌دین انداق که نال اۋلماق کېره‌ک.

وصل ممکن یۉق، ولې هجرانده هر دم یوز بلا
مونداق آفت مبتلاسی ماه و سال اۉلماق کېره ک.

عشق کوییده زلالِ وصل ایچمیدور کیشی،
دیر ساری طالبِ جامِ زلال اۉلماق کېره ک.

ظلم کۉر کیم چرخ اېتیب ایکّی سپه‌نی کینه ور،
مورلر خیلی اراده پایمال اۉلماق کېره ک.

ای نوایی، ایسته‌سنگ مخلص کدورتدین سنگه
خانقه‌دین دیر ساری انتقال اۉلماق کېره ک.

۳۳٤

یار بۉلمیش اۉرته‌غه هجران طریقین سالغودېک،
عقل و هوش و جان و کۉنگول خیلی هم قۉزغالغودېک.

یار باریب عقل و هوش و جان و کۉنگلوم قۉزغالیب،
تن یاتیب، کۉز بوالعجب حالیمغه باقیب قالغودېک.

باشنی حالا کیم، اېرور فرصت، سالایین آلیغه،
تندلوغدین گرچه اېرمس آنی یېردین آلغودېک.

ساقیا، می توت، مغنی نوحه آهنگینی چال
کیم سپاهِ عمروم اۉلمیش کوسِ رحلت چالغودېک.

هجر ارا، ای خضرِ فرّخ پی قۉلوم توت کیم، اېرور

پویه اورماقتین بو وادی ایچره بغریم تالغودېک.

حُلّه گل برگیدین اېتتینگ پردۀ جانیمدین اېت،
بۏلسه آنینگ آستیده ناگه تنینگ تاوشالغودېک.

ای کۏنگول، نقدِ حیاتینگ قیل فنا یۏلیده صرف،
حیف اۏلورگر بۏلسه عمرِ نوح اوچون سییغالغودېک.

بیر زمان دور عمر عزمِ دشت اېتیب آسوده بۏل،
بۏلسنگ ابنای زمان بېدادیدین قیینالغودېک.

ای نوایی، زورقِ جسمینگ نې تانگ بۏلسه غریق،
بحرِ اشک اۏلمیش چو هر دم آهدین چَیقالغودېک.

۳۳۵

ای، کۏنگولده شهدِ لعلینگ حسرتیدین یوز تېشوک،
هر تېشوک دور شهد زنبوری اویی ینگلیغ چوچوک.

گر تېری بیرله سۏنگکمېن طعمه هم قیلمس ایتینگ
کیم تېری اسرو قتیق بۏلمیش، سۏنگک اسرو چوروک.

نې لبینگدین کام تاپتیم، نې کۏزونگدین جور اۏقی،
بو صفت محروملیقتین نې تیریگمېن، نې اۏلوک.

اۏیله زنجیرِ جنون رسواسیمېن کیم، هر زمان
تېگره‌مه فرهاد و مجنون‌دېک بیغیلمیش بیر سوروک.

عشق اۋتیدین قوللوغونگ داغینی قۋیدوم کۋکسومه،
اۋزنی بو نوع ایله‌دیم عشق اهلی ایچره بېلگولوک.

فقر وادیسینده اۋزلوک نېچه کمره‌ک یخشیراق،
یۋلنی آسان قطع اېتر سالک یېنگیلره‌ک بۋلسه یوک.

اېلگه اۋت سالدینگ، ولې کویدی نوایی غصه‌دین،
اۋخشه‌مس اۋت بیرله کویدورگنگه بو ینگلیغ کویوک.

۳۳٦

جنون صحراسیده بایې یۋق اېرکندور بو محزون‌دېک،
که بۋلغه‌ی وحشي خیلین توتکه‌لی چوپانې مجنون‌دېک.

نې تانگ گر عالمِ کبرا اېسم هر قطره اشکیم چون
تېنگیزدېک دور ایچیمده یوز توگون هر قیسی گردون‌دېک.

شفق کۋک ظرفین اېتکه‌ی لعلي، اما لعلِ هجرینده
قیزرته آلمه‌غای عالمنی بو اشکِ شفق گون‌دېک.

منگه اطفال آتقن تاش و صبریم کشورین کۋر کیم،
مېنِ دېوانه‌غه اول تاغ‌دېک بۋلمیش، بو هامون‌دېک.

ساچینگ سوداسیدین ایتور پریشان سۋزلریم باردور،
فسونگر صنعت ایلرده بیلانغه قیلغان افسون‌دېک.

فراقینگ پایمالی قامتیم کیم، حلقه‌دېک بۋلمیش،
نظر قیل کیم، بعینه بۋلدی هجران آستیده «نون»دېک.

قۋیوب فرهاد و مجنون قصه‌سین، کۋر دفترِ عشقیم،
که بیر ـ ایکّی خطینده تاپیلور اول ایکّی مضمون‌دیک.

چو کۋمدونگ یېرگه قارون گنجی حکمی توتتی، ای منعم،
توته‌ی کیم نقد اِیله بۋلدی خزانه‌نگ گنجِ قارون‌دیک.

وفا ایلب، وفا کۋز توتمه عالم دونلریدین کیم،
وفاسیز کېلدی عالم دونلری هم عالمِ دون‌دیک.

منگه دیرِ فنا سینغان سفالی جامِ جم‌دیک دور،
کمین سائللری اېسکی پلاسی حظ و اکسون‌دیک.

نوایی نظمیغه سالسه قولاق شه، نې عجب کیم، بار
انینگ هر لفظیده شاهانه لعل و درِ مکنون‌دیک.

۳۳۷

لبینگ که، سَیلِ سرشکیمنی آقیزور قان‌دیک،
اېرور بو قان‌دیک، اېمس اول ولېک قانغان‌دیک،

تاموغ اۋتی بیله اهلِ عذاب جانیغه داغ
اېمس فراق اۋتی بیرله داغِ هجران‌دیک.

فراق دشتیده کۋنگلومنی قیلدی خارِ خسک،
تیکن که هر یانیدین باش چیقردی پیکان‌دیک.

بهشت و بۋینومه حَورا سلاسلِ زلفی

چو سېنسیز اؤلسه گمان ایله بند و زنداندېک.

کؤنگول که توشتی جنون دشتیغه باریب، گاهی،
قویوندېک آهیم انینگ تېگرەسیده اَیلاندیک.

وفاغه گرچه فلک دوری عاجز اېرسه، هنوز
بو شېوه ایچره اېمس اېرکین اهلِ دوراندېک.

قدح توبیده کؤرونگ باده دُردینی مخفی،
غم ایچره قان تؤله کؤنگلومده داغِ پنهاندېک.

نوایی اسرو بوزوغ، لېک وامق و مجنون
اېمسلر ایکّیسی اول خان و مانی ویراندېک.

۳۳۸

هجر تابی ایچره کیم کؤرمیش بو جسمِ زاردېک،
کیم تاپیبدور برق شکلی اؤتقه توشگن تاردېک.

ای کبوتر، طوق پیدا اَیله گونگ طوطی کبی،
سوزلوق نامه‌منی آسسم بؤینونگ‌گه طوماردېک.

بؤلدی یوز مینگ پاره جسمیمده سؤنگک، قان قالمه‌دی،
مالشِ هجرینگدین اؤلمیشمېن سیقیلغان ناردېک.

وه، نې هجران دور که، هم اوّل تونی نینگ تانگله‌سی
بؤلمیشم ییللر ملالت تارتقن بېماردېک.

ای کۆنگول، دیر ایچره اول کافرنی سېودونگ بیل که یۆق
رشته‌یی اۆزنی انگه باغلر اوچون زناردېک.

یار اگر همپا و پا برجا اېسه بو دور ارا،
باشیغه هر لحظه اېرولمک بۆلور پرگاردېک.

هر سۆنگک یانیمده بۆلمیش بیر تېشوک غم بزمیده،
هر بیریده اۆزگه ینگلیغ ناله موسیقاردېک.

باده ایچمک‌که مقامې ایستر اېرسنگ، ای رفیق،
مأمنې بو ایشگه یۆقتور کلبهٔ خمّاردېک.

هر دم اول آی هجریده آواره‌لیغ ایستر کۆنگول،
ای نوایی، قۆی انی هر قیده بارسه باردیک.

۳۳۹

ای تۆقوز طارمِ اخضر بۆلیبان جلوه‌گهینگ،
خیلِ انجم سپهینگ، نورِ غبارِ سیهینگ.

مژدهٔ وصل ایله تاپمه‌ی دمې آرام، مگر
مقصدِ صدق بۆلوب بیر نفس آرامگهینگ.

چرخ یوز مینگ کۆزی گۆیا یارودی، تارتیلیبان
سورمه‌گون تون ایچیده سورمه صفت گردِ رهینگ.

صوفیِ عالمِ قدسې سېن و اصحاب رُسُل،
عرشِ اعلی کیلیب اول خَیل اوچون خانقهینگ.

ته به ته بو تۋقوز افلاکیدین اۋتکنده ایدی
یوقاری خالق اۋلوب، ما خلق الله تهینگ.

ایل کۋزین نورِ شفاعت بیله یاروتقانینگ‌گه
تارتقان سورمهٔ مازاغ ایکّی کۋزدور گوهینگ.

ای نوایی، چو شفعینگ اول ایرور، بۋلدی گناه
اول ملکلرگه که یازماق تیله‌گه‌یلر گنهینگ.

۳٤۰

قرا دور خال و خط و کۋز و قاشینگ،
مگر بارینی کویدورمیش قویاشینگ.

یاشیم تارین اوزتتینگ کیم، سینینگ هم
اوزلغه‌ی عیش ایله، یارب که یاشینگ.

باشیمغه تاشلر یاغدورمه کیم، بار
مرصّع تاجدین آزرده باشینگ.

خراشیده کۋنگولدین چیقتینگ، ای آه،
که ایل کۋنگلین خراش ایتتی خراشینگ.

نیچوک سین زلفی ایچره، ای کۋنگول کیم،
اۋتر بس تیره‌لیک بیرله معاشینگ.

پلاسِ حزن و مین، ای اطلسِ چرخ،

منگه لایق ایمس والا قماشینگ.

نوایی فانی اۋلدی، ای غم و درد،
انینگ رختین فنا کوییگه تاشینگ.

٣٤١

ای چوچوک جانیم سېنینگ شیرین لبینگ،
میوهٔ جانیم تُرُنجِ غبغبینگ.

مېن کیم و اۋپمک یوزونگ کۉزگوسینی،
بس میسر بۉلسه نعلِ مرکبینگ.

نېچه ایلنی کېچه، یارب، ای کۉنگول،
قۉیمه‌غای اویقوغه «یارب-یارب»ینگ.

تېزلیکده گردیگه یېتمس شهاب،
ای قویاش، جولانغه کیرسه اشهبینگ.

یوزیده تېر قطره‌سین کۉر، ای سپهر،
آی اوزه مونداق کۉرونمس کوکبینگ.

شربدین نقصان ایمس، ای پارسا،
فقر ایله بۉلسه موافق مشربینگ.

غمزه‌نگ اۋلتورسه نوایی‌نی نې باک،
سۉز بیله چون تیرگوزه آلور لبینگ.

کولمه‌دینگ، تا کۉزلریمنی کوکب افشان قیلمه‌دینگ،
تۉکمه‌دینگ قانیمنی، تا بغریم تۉله قان قیلمه‌دینگ.

طفل‌دیک کیم، غنچه آچقی، قیلمه‌دینگ، ای بغری تاش،
خاطرینگنی جمع تا کۉنگلوم پریشان قیلمه‌دینگ.

ایلگه ایتور زهره یۉق، وه، یۉقسه قَی بیر تورکتاز
ایله‌دینگ کیم یوز کۉنگول ملکینی ویران قیلمه‌دینگ.

تا قویاش‌دیک جلوه قیلدینگ، قۉیمه‌دینگ بیر ذرّه کیم،
آفرینش ایچره رخسارینگغه حیران قیلمه‌دینگ.

یوز بلا تاشینی عشق اطفالیدین یاغدورمه‌دینگ،
تا جنون تاراجیدین جسمیمنی عریان قیلمه‌دینگ.

ای فلک، قیسی قویاش یوزلوگنی بیر کون چرخ اوزه
جلوه‌گر قیلدینگ که، آقشام ییرگه پنهان قیلمه‌دینگ.

دیمه کیم، قۉیدوم نوایی جانیغه داغِ اجل،
شکرِ باری، مبتلای داغِ هجران قیلمه‌دینگ.

۳٤۳

ای، مېنینگ جانیم آلیب یخشیلیغینگ،
بېریبان جان ینه یخشی قیلیغینگ.

قهر ایله باده که توتتونگ اۉلدوم،
زهردېک اۉلتورور اېلنی اچیغینگ.

حسندین مهر غرض دور، ای عشق،
بو مثل دور: سیلیغینگدین ایلیغینگ.

اسره‌دیم سېنی کۉز ایچره، ای یاش،
قانیمه اېردی تنوغلوغ آسیغینگ.

مست اول کافرِ بېباک کېلور،
عقل و دین اهلی اۉزونگوزنی ییغینگ.

غیر گردی بارور اول پاک سری،
قنی، ای کۉز، بو محلده اریغینگ.

ای نوایی، نېچه سالغه‌ی آشوب،
اول پری کوییده دېوانه‌لیغینگ.

۳٤٤

ایکی غنچه‌نگ اېرمس، ای گلچهره، تېنگ،
آغزینگ اسرو تار و کۉنگلونگ اسرو کېنگ.

آغزینگ‌گه تېگمس عذارینگ بیرله سۉز،

بۉلمه‌دی خورشید بیرله ذره تېنگ.

لاله نینگ داغی بۉلور چون اۉرته‌ده،
نېگه توشمیش عارضینگ یانیده مېنگ.

بۉلدی ایلگیم داغ و کۉکسوم زخمی فاش،
کیم تنیمده تۉن یۉق و ایلگیمده یېنگ.

سالغوچه عالمغه اۉت عارضنی آچ،
کیم جهاننی کویدورور اول اۉتلوغ اېنگ.

حسن دعواسیغه قۉل یېنگدین چیقر،
یوز یدِ بیضا چیقرگن دېکنی یېنگ.

دنگ قیلمیشتور نوایینی خمار،
انگه توتسون بیر قدح، ساقیغه دېنگ.

٣٤٥

شاه بۉلدی عشق ایچینده صاحب اسراریم مېنینگ،
عشق منشوریده طغرا دور بو شهکاریم مېنینگ.

لعلی یادیدین تیریگمېن، یۉقسه اۉلگوم ضعفدین،
قان که هر یاندین تۉکر بو جسمِ افگاریم مېنینگ.

مېن جنون صحراسیده ییتتیم، گر انده هر کیشی
کۉرسه مجنونني اېرور، بیلدېگ نموداریم مېنینگ.

آغزیدین انداقق عدم کوییده فانی بۆلمیشم
کیم، وجود اقلیمیده تاپمسلر آثاریم مېنینگ.

بوالعجب حالیم جنون ایچره گر اېلنی کولدورور،
وه که، ییغلتور یوز آنچه نالهٔ زاریم مېنینگ.

کۆنگلوم اۆز حالیده یۆق، واقف بۆلونگ، احباب کیم،
هجر دردیدین اېرور حال اوزره بېماریم مېنینگ.

کافر عشق اۆلدوم اول بت آلیده، وه، یخشی دور
دَیر ارا باغلنمه‌سه بۆینومغه زنّاریم مېنینگ.

سېن دغی کۆرگوزمه مکر و شوخلوق، ای زالِ چرخ،
کیم بیلور سېندین کۆپ آرتوق شوخِ مکاریم مېنینگ.

خاطریم، هم دَور و هم دَور اهلیدین آزرده دور،
ای نوایی، ایسته‌مه پند ایتیب آزاریم مېنینگ.

۳٤٦

مطربا، غم بزمیده تا نوحه آهنگ ایله‌دینگ،
ضعفلیغ جسمیمنی تار و قامتیم چنگ ایله‌دینگ.

بۆلدی بوستانِ عذارینگ باده‌دین افروخته،
مَینی گۆیا بوستان افروز ایله رنگ ایله‌دینگ.

چاک اېتیب اېل کۆنگلین اېتتینگ غنچه‌دېک کۆنگلوم گره
آچتینگ اېل کۆنگلین اگرچه بیزنی دلتنگ ایله‌دینگ.

بو که تشبیه ایتینگ، ای کۆز، خاکِ پایین سورمه‌غه،
بیل که جوهرنی قرا توفراققه همسنگ ایله‌دینگ.

عشق سرّی محملین کۆک پیلی چیکمس، ای قضا،
گر هلالیدین گجک، خورشیدیدین رنگ ایله‌دینگ.

نی قتیق وادی ایکین، یارب، سنگه ای عشق کیم،
عقل سرکش توسنین قۆیغچ قدم لنگ ایله‌دینگ.

قیل نوایینی وجودِ ننگیدین، یارب، خلاص،
چون وجودین برچه عالم اهلیغه ننگ ایله‌دینگ.

۳٤۷

عارضینگ صبحیدین ایل عیشینی جاوید ایله‌دینگ،
صبح وصلینگدین مینینگ شامیمنی نومید ایله‌دینگ.

لعلِ سیرابین تیله قۆی عیسی و حیوان سویین،
ای کۆنگول کیم، آرزوی عمرِ جاوید ایله‌دینگ.

قاش و یوزی عکسی کۆک جامیغه توشگچ، ای قضا،
بو بیرین قیلدینگ هلال اول بیرنی خورشید اَیله‌دینگ.

ای مغنّی، زُهره‌سیدین کۆکنی قیلغونگ منفعل،
سین که هر تیر قطره‌سین بیر طرفه ناهید ایله‌دینگ.

ای کۆنگول، آخر قیلیچی خطیغه قۆیدوم بۆیون،

وه که، سیفِ حرزینی بۉینومغه تعویذ ایله‌دینگ.

وصل سرکش قدیدین قیلدینگ تمنا، ای کۉنگول،
اول الف کیم، یأس ارا دور نخلِ امید ایله‌دینگ.

ایتلری سینغان سفالی ایچره چېکتینگ دردِ شوق،
ای نوایی، آنی جام، اۉزونگنی جمشید ایله‌دینگ.

۳٤۸

عشقیم آرتر خطّی ظاهر بۉلغه‌لی جانانه نینگ،
شمع دودی شعله‌سین افزون قیلور پروانه نینگ.

هر دم اشکیم کېلتورور یوز طعن مجنون کۉنلومه،
قِسمی یاشلردین همیشه تاش ایرور دېوانه نینگ.

عارضینگ نینگ نقشیدین بتخانه دور کۉنگلوم اویی،
عشق بۉلمیش برهمن ایچینده اول بتخانه نینگ.

شامِ هجریم شرحی ایلنی بېخود ایتسه نې عجب
اویقو کېلتورمک دورور خاصیتی افسانه نینگ.

سودورور بغریم که، پیکانی کۉنگولدین چېکتی باش
نم هواده سبزه چیققن‌دېک اوچیدین دانه نینگ.

بیقمه‌دی کۉک گنبدین یاغیب حوادث یامغوری،
کیم سوور ایرکین چیقیب تامینی بو کاشانه نینگ.

اۋقلرینگ چاک اېتتیلر هر یان نوایی کۉنگلینی،
یۉللر اېتگن‌دېک یاغین دېوارینی ویرانه نینگ.

۳۴۹

تانگ نسیمین سایر اېتکن گلعذاریم دور مېنینگ،
سېکریتیب میدانغه کیرگن شهسواریم دور مېنینگ.

گرد اېمس، گردینده بلکیم کۉرمه‌سون دېب اېل کۉزی،
واله و سرگشته جانِ خاکساریم دور مېنینگ.

مرکبی نینگ نعلیدین هر دم چاقیلغان اۉت اېمس،
کیم کۉنگول آتلیغ ضعیفِ بېقراریم دور مېنینگ.

بس که تېلموردی کۉزوم کیرگه‌ی مو دېب میدان ارا،
کۉز قراسی یۉق که، داغی انتظاریم دور مېنینگ.

اول بهارِ حسن مینگن قطره افشان باد پای
گلشنِ عیش آچقه‌لی ابرِ بهاریم دور مېنینگ.

چابکِ مهر اۉلدی بېمهر و حرون کۉک توسنی،
توتمنگ آتین کیم، اېشیتمک آنی عاریم دور مېنینگ.

یۉلیده ایله‌ی فدا کۉز گوهرین، جان جوهرین،
ای نوایی، یېتسه اول چابک، نثاریم دور مېنینگ.

۳۵۰

کاغذ اوزه قلمنی فسونساز قیلمه‌دینگ،
بیر رقعه بیرله بیزنی سر افراز قیلمه‌دینگ.

جانسیز تنیم حیاتی اوچون نامه یازمه‌دینگ،
کلکینگ اوچینی معجزه پرداز قیلمه‌دینگ.

وصلینگ کونی و شامِ فراقینگ بیانیده،
کافور بیرله مشکنی همراز قیلمه‌دینگ.

بیر مهر نامه‌سی بیله سرگشته ذرّه‌نی
کون‌دیک جهانده موجبِ اعزاز قیلمه‌دینگ.

تا روزگاریم ایلمه‌دینگ دوددیک قرا،
بیر نامه نینگ سوادینی آغاز قیلمه‌دینگ.

ای کۉک دبیری، کیمسه‌گه بیر نامه یازمه‌دینگ
کیم خامه ینگلیغ آنی سر انداز قیلمه‌دینگ.

رحمت، نواییا، سنگه کیم یار هر نیچه
ظلمین کۉپ ایتتی، مهر و وفا آز قیلمه‌دینگ.

۳۵۱

غم خزانین ظاهر ایتمیش چهرهٔ زردیم مینینگ،
بارغه‌لی ییل‌دیک بهارِ ناز پروردیم مینینگ.

تیلبه‌لردیک سۉزلشورمین اۉز-اۉزوم بیرله مدام،
چون اۉزومدین اۉزگه یۉق عالمده همدردیم مینینگ.

توفراغ اۋلسم کوییده، ای ابرِ رحمت یامغوری،
قیل مدد آنچه کیم، اندین چیقمه‌گه‌ی گردیم مېنینگ.

چیقتی جان بیلمه‌ی مقامین مژده‌یې بېر، ای مسیح،
کیم قَیو منزلده دور مهرِ جهانگردیم مېنینگ.

هر نېچه کۋنگلوم ساووغ آهیدین ایتور، آه کیم،
یارغه یاقمس نې‌کیم ایتور بو دمِ سردیم مېنینگ.

رزق چون مقسوم اېرور، بیر قرص اوچون هر کون نېدور
چرخ‌دېک سرگشته‌لیک کوییده ناوردیم مېنینگ.

ای نوایی، تا که اوردی مهر نقشین طاسِ چرخ،
بو بساط ایچره عجب ششدره دور نردیم مېنینگ.

۳۵۲

هر کۋنگول آرامی چون بۋلمیش دلارامیم مېنینگ،
اول سببدین یۋقتورور کۋنگلومده آرامیم مېنینگ.

دودِ آهیم سرودېک چیقتی و گلگون بۋلدی اشک،
قیلغه‌لی ترکِ وفا سروِ گل اندامیم مېنینگ.

نېگه کۋرگوزدی شفقدین شعله، کوکبدین شرار،
گر اېمس غم دوزخی بو صبحی یۋق شامیم مېنینگ.

دلربالر عهدیغه هیچ اېتمه‌سونلر اعتماد،

ای صبا، عشق اهلیغه یېتکور بو پیغامیم مېنینگ.

عاشق آتیغه کیریپتورکۉنگلوم و تاپمس وصال،
فاسقِ محرومدېک بۉلمیش بو بدنامیم مېنینگ.

دانۀ تسبیح میلی ایلهمس کۉنگلوم قوشی،
رشتۀ زنّارِ زلفونگ بۉلغهلی دامیم مېنینگ.

ای نوایی، مېندېک اول بت کویی ساری کیرمه کیم،
کفر ایله بۉلدی بدل بو یۉلده اسلامیم مېنینگ.

۳۵۳

نې لطف اېدی که مېنی نامه بیرله یاد اېتتینگ،
نې نامه اېردی که غمگین کۉنگولنی شاد اېتتینگ.

تیلیم قلم تیلیدېک شکردین اېرور عاجز،
بو نامه بیرله که بو ناتواننی یاد اېتتینگ.

اۉقورده آقتی یاشیم اختیارسیز، گۉیا
که هجر دودهسیدین نامهغه مداد اېتتینگ.

یېتوردی جسمیمه روح، ای قویاش، مگر که مسیح
معلم اېردی دمې کیم انی سواد اېتتینگ.

جواهری که ییباردینگ بو نامرادینگ اوچون،
کۉنگول خزانهسینی مخزنِ مراد اېتتینگ.

نې سود بۆلسه عمل نامه‌سی قرا گر خود
آتینگ نشان اوزه جمشید یا قباد اېتتینگ.

نوایی، جسمینگ‌گه روح اول قویاش حدیثی اېمیش،
مسیح نطقیغه یۆق یېرده اعتقاد اېتتینگ.

۳۵٤

ای عشق، ینه فرقت اۆتین جانیمه اوردونگ،
جسمیمنی کول ایلب، کولینی کۆک‌که ساووردونگ.

انجم دېمه، گۆیا که ملایک‌که توتشتی،
آهیم اۆتی اوچقونلری کیم، کۆک‌که یېتوردونگ.

قید اېتمه‌دینگ و بس خمِ زلفونگنی کۆنگولگه
کیم غیر خیالین هم انینگ بیرله سوپوردونگ.

پا بوسینی ایستب مگر، ای شادلیغ اشکی،
بو زار ایله دلبر کۆروشور چاغده یوگوردونگ.

فرقت کونی بس تیره دور، ای عشق، همانا
کیم صرصرِ آهیم بیله کۆک شمعین اۆچوردونگ.

هجران تونی، ای چرخ، مشعبد گر اېمسسېن
نې نوع قویاش طاسینی خرقنگده یاشوردونگ.

ترک اېتمه‌دی باش قۆیماق اېشیگینگده نوایی،
بو کویدین ایت دېب آنی هر نېچه که سوردونگ.

نېچه جورین تارتەیین اول سروِ حوری زادنینگ،
یۉق مو دور پایانی آیا ظلم ایله بېدادنینگ.

عقل دېر سال کۉنگلونگگه زهد و ورع بنیادینی،
عشق اَیتور یۉقتورور بنیادی اول بنیادنینگ.

تاش اېریتتی، وه که، خسرو کۉنگلیگه کار اېتمەدی
شعلەلر کیم، تېشەسیدین سېکریدی فرهادنینگ.

کۉنگلی مهر ایلر عیان، کۉرگچ رقیبی یوزینی،
کۉرمەگونچه زاک، چیقمس جوهری پولادنینگ.

تا که صیدینگمېن، ایشینگ نېچون غضب دور چون مدام
قوش گرفتار اۉلسه کۉنگلی خوش بۉلور صیادنینگ.

اۉلمگیمنی باقمه هجرانینگده، ای سلطانِ حسن،
قتل حکمی قیلسه شه نې اېرکی بار جلادنینگ.

راکع اېردیم چنگ اونی کېلدی سحرگه، آه کیم،
باردی مطرب نغمەسیغه حاصلی اورادنینگ.

یۉل قرانغودور، طلب ناقص، قدم نې نوع اورەی،
یارومەی کامل دمیدین مشعلی ارشادنینگ.

ای نوایی، نېچه بلبلدېک فغان اول گل اوچون،

يۉق انگه تأثیری چون بو ناله و فریادنینگ.

۳۵۶

کۉنگوللر قُوتی شیرین داستانینگ،
بغیرلر قانی لعلِ دُر فشانینگ.

نهان و آشکارا مېن سنگه یار،
سېنینگ اغیار ایله رازِ نهانینگ.

محبلر بیرله هر تون بیزدین ایرو
قدحلر کیم چېکرسېن، نوشِ جانینگ.

ولې وهم ایله اندین کیم چېکیب وای
دمادم قان یوتر بیر ناتوانینگ.

عجب لعلې‌سېن ای اشکِ جگرگون،
عجب یۉق کیم اېرور غم تاغی کانینگ.

کولر، ای باغبان، هر غنچه گۉیا
که غافل دور خزاندین گلستانینگ.

نوایی عشق وادیسیغه کیردی،
خطرلیق یۉل دور، ای احباب، یانینگ.

۳۵۷

رفیقلرنی بارین یار و معتمد قیلدینگ،

اَراده تېک مېنی، مردود اېدیم که، رد قیلدینگ.

فلک جفاسی، اولوس طعنی و فراقینگ اۉتی،
بس اېرمس اېردی که، سېن هم ینه مدد قیلدینگ.

کېچیب جهان ایله جاندین سېنی دېدیم، جانا،
مگر که قتلیمه بو جرمنی سند قیلدینگ.

غرض چو اۉلمگیم اېردی، بس اېردی لطفونگ هم،
غضب نې اېردی که، ای شوخِ سرو قد، قیلدینگ.

غمینگنی چېککه‌لی یالغوز کۉنگول اېدی عاجز
که تیغِ فرقت ایله آنی یوز عدد قیلدینگ.

چو بخت اختری سعد اۉلمه‌دی نې سود، ای کیم،
سپهر زیجینی حل قیلغه‌لی رصد قیلدینگ.

نوایی، یار نې جور اېتسه، جانغه منت قۉی،
ازلده چونکه بو دعوانی تا ابد قیلدینگ.

۳۵۸

ایستب اول بتنی خرد بېلیده زنّارین کۉرونگ،
بیر کلابه ایپ بیله یوسف خریدارین کۉرونگ.

لعل و خالی نقشی جانده، تنده قان و تازه داغ،
ظاهریمده باطن احوالی نمودارین کۉرونگ.

زار جسمیم چیرمشور اول آیغه یازغان نامه‌غه،
وصل امیدیدین بیتیک‌که چیرمه‌غان تارین کۉرونگ.

ضعفلیغ جسمیم ایگیلدی کثرتِ پیکانیدین،
بو ییغاچ نینگ شاخینی خم ایله‌گن بارین کۉرونگ.

عمر دوری نینگ بقاسین بیلمه‌گنلر هر طرف،
سوده یامغور نقطه‌سی نینگ دورِ پرگارین کۉرونگ.

ای که کۉرمه‌یسیز بنا اهلی فنا توفراغیغه،
سایه‌سیده مینی بۉلور ویرانه دیوارین کۉرونگ.

دیمنگیز هجر اسرو زخم ایرمیش نوایی جسمینی،
جسمیده زخمیچه یوز جانیده آزارین کۉرونگ.

۳۵۹

خیالینگ حُسنیغه کۉنگلومده زینت بیرسه هجرانینگ،
ایرور گلگونه قان، مشاطه عشق و کۉزگو پیکانینگ.

جفا سر لوحیده قیلدی الف مشقی، کۉزونگ یا خود
الف‌دیک جانغه نیش اورماققه صفلر چیکتی مژگانینگ.

لبینگ خط ظاهر ایتتی، خضر عمری بیرسه‌لر اۉلگوم،
خصوصاً کیم خضرغه همدم اۉلغه‌ی آبِ حیوانینگ.

توشومده وصل ایردی، ای کۉنگول، یارب، بلا اورسون
سنگه کیم، مینی اویغتتی عجب حالتده افغانینگ.

دماغی، یۉق مشوش بۉلمه‌غان، گۉیا که بوترتمیش،
جهان باغیده سودا سنبلِ زلفِ پریشانینگ.

نېچه یاغدورسه غم تاشین فراق اطفالی، ای مجنون،
نې غم باش اوزره لیلا بارگاهی بۉلسه قلقانینگ.

قفس قیدیده دور بلبل، بو کیم ویرانه توتمیش جغد
وفاسی یۉق اېکانین بیلدی گۉیا اهلِ دنیانینگ.

بو بزم اهلی نفاقیدین تاریقمیش کۉنگلوم، ای ساقی،
اېزیب بېهوش دارو توت منگه یېتکنده دورانینگ.

نوایی، هجریده نې نوع سیلِ اشک آقیزدینگ کیم
وصالی بۉلدی چون ممکن، اۉترگه یۉقتور امکانینگ.

۳٦۰

چمنده چهره فروغی اوچون قدح آلدینگ،
نې اچیغ اېردی که گل خرمنیغه اۉت سالدینگ.

عجب یۉق اشکینگ اگر یوممه‌یین آقر، ای کۉز،
که یار باقمه‌یین اۉتتی و سېن باقیب قالدینگ.

سمندی پویه‌سیدین صرصر اورغان اۉت ینگلیغ،
نې حالت اېردی سنگه، ای کۉنگول که قۉزغالدینگ.

غمیم یوکین کۉتاریب، ای سپهر، هجر تونی

چو قیلمه‌دینگ حرکت گوییی اسرو توشالدینگ.

دېدیم ترانۀ جانبخش مطربا، سېن خود
فراق سازی توزوب اۉلتورور کۉکی چالدینگ.

وصال گلشنین، ای جان قوشی، کۉپ ایسترسېن،
بو دامگه ارا گۉیا که اسرو قیینالدینگ.

فنا یۉلیده نواییغه بۉلمه‌دینگ همره،
بو دشت پویه‌سیدین، زاهدا، مگر تالدینگ.

۳٦۱

غم تاشین جسمیمده پیکانینگ بیله بند ایله‌دینگ،
اول ثمرنی بو بیغاچقه برگ پیوند ایله‌دینگ.

چون شکر شیرینلیک اظهار اېتتی لعلینگ آلیده،
دېمه‌یین، قیلدینگ تبسم کیم، شکر خند ایله‌دینگ.

اېلگه عشرت باده‌سی توتتونگ یاییب خوانِ وصال،
وه که، بیزنی قان یوتوب، غم یېرگه خورسند ایله‌دینگ.

ایسته‌مس بۉلسنگ مېنی، بلبل کیبی شیدا، نېدین
یوزنی گلگون باده بیرله گلگه مانند ایله‌دینگ.

قیلدینگ اول یوز جنتیدین ایرو بو کۉز مردمین
آدم و هر ساری یاشین انگه فرزند ایله‌دینگ.

دهر باغی نینگ گلیده یؤقتورور بوی وفا،
اؤزنی، ای بلبل، اگر پرکند۔پرکند ایله‌دینگ.

ای پری، دیبسین نوایی بار ایمیش مجنون کیبی،
بیر یؤلی اول تیلبه‌نی قَیدین خردمند ایله‌دینگ.

۳٦۲

ای وصال اهلی، اول آی کؤنگلینی خوشحال توتونگ،
گر هلاکیم خبریدین آوونورکیم، آووتونگ.

یوز تومن مینگ‌دیک انینگ کؤنگلی رضاسیغه فدا
مین اگر اؤلسم اؤله‌ی، سیز آنی خوشحال توتونگ.

گر سؤزوم یخشی۔یمان خاطریغه کیلمس خوش،
اول اونوتقان کیبی لطف ایلنگ و سیز هم اونوتونگ.

ماهوشلر بیله کوندوز بیرینگیز بزمیغه زیب،
شمعِ می بیرله شبستانِ فراغین یاروتونگ.

نازنین خاطریغه کیلمه‌سنگیز سیز دغی خوش،
یاوومنگ مین کیبی بزمیغه و خونابه یوتونگ.

عشق ارا خوار و زبونلوق کیره‌ک، ای اهلِ جنون،
آره‌غه غافل و رعنانی دیمان کیم یاووتونگ.

غمزه‌سی بیمی کؤپ آچیتتی نوایی آغزین،
لعلِ پیغامی بیله بیر دغی کامین چوچوتونگ.

٣٦٣

عشق کېلتورسه ایشیم دیرِ فنا عزمیده اۉنگ،
خانقه کنجی هوس ایلمه‌یین اندین سۉنگ.

راستلر مأمنی دور دیر، توز اور اول سری گام،
کیم که اول اېگری قدم اوردی، ایشی کېلمه‌دی اۉنگ.

همّت اهلی بیله هر تیره‌غه تېگمس پرواز
نسرِ طایر بیله نې نوع هوا قیلغه‌ی قۉنگ.

بارکشلرگه فنا منعی قچان قیلغه‌ی جاه؟
تېوه نینگ کۉنگلی کیچیک دور گر اېرور پیکری چۉنگ.

آه و اشکیدین اېرور اۉت و سو ایچره عاشق،
زاهدا، نې غم انگه گر قیزیغ اۉلغیل، گر تۉنگ.

زور بازو کیشیگه دهر چو قۉیمس جاوید،
سعی اېتیب قۉلده بیراونی، چو اېتر اېمدی قۉلونگ.

کرمین ایسته نوایی که، کیشی طاعت اېتیب،
نامه معلوم اېمس، سۉل قۉلیدین دور یا اۉنگ.

«ل» حرفی نینگ لعبتلری نینگ لطایفی «غرایب»دین

٣٦٤

ای کۋنگول، ییر۔ کۋک اساسین اسرو بې بنیاد بیل،
اول کېسکنی سوده کۋر، بو صفحه‌نی بر باد بیل.

جسم اویی چون کیم ایرور فانی، تفاوت یۋق آنی
گر فنا سیلابیدین ویران و گر آباد بیل.

تۋرت عنصر قیدیدین تاچیقمغه‌یسېن، نفع ایمس
آسمانی تۋرت دفترنی توته‌ی کیم یاد بیل.

ای که دېبسېن، حقنی نې تعریف و وصف ایله بیله‌ی،
وصفدین مستغنی و تعریفدین آزاد بیل.

تېنگری ذکری کیم، ملایک‌که غذای روح ایرور،
بو غذانی حق یۋلیغه کیرگن ایلگه زاد بیل.

گر حبیبیم قیلسه اظهارِ کلام، ای پیرِ دیر،
عیسای مریمنی اول دم گنگِ مادر زاد بیل.

منطقِ عشق ایچره عاشقنی تصور ایله نوع،
فرد بۋلغانلرنی بو یۋلده انگه افراد بیل.

ایل ایاغیغه توشردین باشقه چیقماق رسمینی
می کهن پیریدین اوشبو دیر ارا ارشاد بیل.

ای سلوک اهلی، قچان مقصود تاپقوم دور دېسنگ،
ماسِوی‌اللّه‌نی فنا کۋرگن کُونین میعاد بیل.

ای که دېبسېن کیم، بیله‌ی توحید سرّیدین خبر،

شرعدین نې کیم تجاوز ایلەدی الحاد بیل.

دۉست وصلین تاپمەغان دنیا و عقبادین کېچیب،
اوشبو دردینگغه نوایی حالین استشهاد بیل.

٣٦٥

آغزیدین چیققن حدیثِ نازک و رنگیننی بیل،
لعل سفتیدین چیقرغان رشته دور رنگی قیزیل.

بیر زبانه هر یارمده سوزِ عشقینگدین اېرور،
کۉنگول اۉتی شرحیغه آچقن آغیزلر ایچره تیل.

ای اجل، کوییده باشیم قیل آغیر کیم، ایلەمیش
هجر اشکیم سیلین ایلدم، ضعف جسمیمنی یېنگیل،

قان یاش ایچره غرقه دور جسمیم، چیقر، ای مغبچه،
کۉرسنگ انداق کیم اۉلورسېن لعل گون می ایچره قیل.

خوبلر هر دم اۉتر سېنسیز قاشیمدین، وه که، بار
هر نفس هجرینگ منگه بو آیلر اۉتگن بیرله ییل.

صرصرې دور هر دمینگ مقصود ایزین گم قیلغەلی،
گر بو وادی ایچره غفلت بیرله یوز مینگ ییل تیریل.

ای نوایی، فقر توفراغیغه کۉپ تۉکتونگ سرشک،
گر تیلر بۉلسنگ فنا هم انده-اۉق اېمدی ییقیل.

انینگ‌دېک مستمېن دَی صبحی کیم، بو مشکل اېرمس حل،
که مَیلیق شیشه قۉیغان شیره دور یا شعله‌لیق منقل.

قویاش‌دېک تیره‌مک دفعین سحرگه آرزو قیلسنگ،
قویاش‌دېک جامنی تیره‌ب سومورمک فرض اېرور اوّل.

مونینگ‌دېک فصل کیم، تون مشکینی چرخ اېتی کافوري،
صبوحي میدین اول کیم، بۉلسه لایعقل اېرور اعقل.

صُداعیم غالب و گلگون مییمنی محتسب تۉکمیش،
تاپیب آلیمغه اول بلچیقدین‌ـ‌اۉق سورته‌ی قیزیل صندل.

ساووغ یا تیره اېرسه دی صبوحی، ایسته روشن می،
نېترسېن مهر اۉتیدین شعله یا آی نوریدین مشعل.

خوش اول مخمورلوغدین تیره کۉز کیم، آچقچ‌ـ‌اۉق بۉلسه،
اۉشول کۉزگوگه ساقی نینگ هلالِ قاشیدین مِصقل.

محاسن صبحدین باغلب، ساچر اۉت آغزیدین گردون،
صبوح اهلی، نشاط ایلنگ که، تاپمیشسیز عجب مهزل.

می ایچره عکس اېرور ساقی یوزیدین انگله‌مان، یا خود
کۉزوم نظاره‌دین تۉرت اۉلدی، یا خود بۉلمیشم اَحول.

قولاق هر سۉزگه سالمه ایسته‌سنگ عشق ایچره رسوالیغ،
که واعظ کۉپ چېکیب فریاد و ناصح کۉپ دېگه‌ی مُهمَل.

میسر دور، نوایی، یار وصلی خلوتې تاپسنگ،
که یعنی بؤلمه‌سه اول خلوت ایچره اؤزلوگونگ انکل.

۳٦۷

یوزونگنی کؤردوم ایمدی کؤزلریمنی باغله، ای قاتل،
که ناگه بؤلمغه‌یلر اؤزگه یوزنی کؤرگه‌لی مایل.

کتاب اوراقی‌دیک بؤلغه‌ی مسطّح قالمه‌یین دَوری،
غمیم تاشیغه بؤلسه بیر نفس تؤقوز فلک حامل.

میَنِ بیَدل نینگ آهین اؤگمه کیم، عالمنی کویدوردی،
هنوز ایرمس کؤنگول نینگ شعله‌سی بو اؤت ارا داخل.

تنیمده گل ایمس گلخن نشانی تیَلبه‌لیکدین کیم
کول اؤلدوم اؤرتنیب عشقینگ اؤتیدین، لیک سیَن غافل.

لبینگ شوقی کؤنگولدین خلق طعن ایلب قچان چیقسون،
صبادین غنچه نینگ هرگز بؤلور مو حُمرَتی زایل.

نیَدور آی صفحه‌سی بؤلغان قرادین داغلیغ، گؤیا
جمالینگ دفترین یازغانده بؤلمیش بیر ورق باطل.

میَنینگ جرم ایچره عذروم شیخ نینگ زهد ایچره عجبیدین
بتر دور دؤست لطفی حالیمه گر بؤلمه‌سه شامل.

فغانی اؤقیدین بلبل نینگ، ای گلبن، حذر قیل کیم،

تیکن پیکانیغه گل جوشنی هرگز ایمس حایل.

نوایی قوللوغین فقر اهلی نینگ پیری قبول ایتسه،
ایرور بیر بنده آزاد ایله‌گن ینگلیغ شهِ عادل.

۳٦۸

هجر اؤتیغه ایسته‌سنگ یاقیلمغه‌یسین، ای کؤنگول،
یاردین زنهار کیم، ایریلمغه‌یسین، ای کؤنگول.

وه، نې طالع دورکه تاپمه‌ی عمرې ایستب یارنی،
چون سینی یار ایسته‌گه‌ی تاپیلمغه‌یسین، ای کؤنگول.

بو که قان بؤلدونگ دیسنگ کیم، آشکارا بؤلمه‌سون،
میل ایتیب یاشلر سری قاتیلمغه‌یسین، ای کؤنگول.

دیسه‌لر: لیلٰی مو آرتوق حسن ارا یا اول پری؟
گرچه مجنونسین کیره‌ک یانغیلمغه‌یسین، ای کؤنگول.

قیلدی چون ساقی لبی ییتکن قدح هوشینگنی محو،
تا ابد زنهار کیم، آییلمغه‌یسین، ای کؤنگول.

غنچه‌سین غمدین، ولې ساقی بهارِ عارضین
آچسه بیلمان کیم، نیدین آچیلمغه‌یسین، ای کؤنگول.

دولتِ باقی نوایی‌دیک ایرور تاپماق محال،
تا تمام اؤزلوکنی فانی قیلمغه‌یسین، ای کؤنگول.

۳٦۹

چمنده قانینی بس کیم آقیزدی زار کۉنگول،
ساغینمه غنچه که گلبن کېتوردی بار کۉنگول.

نې گللر آچقی الم گلشنیده غنچه کبی
نهاني زخملرین قیلسه آشکار کۉنگول.

تۉنونگده توگمه اېمس برچه لعلِ پیکاني،
لبینگ هواسیغه بارور توزوب قطار کۉنگول.

چمنده قان یاغر اۉتسنگ، مگر صنوبر اوزه
آچر جراحتی آغزینی هر فگار کۉنگول.

توتشقن اۉت دورور اۉتون ارا، بو کیم تاپمس
فراقینگ اۉقلری بیرله دمې قرار کۉنگول.

فتیله‌لرنی یرامدین چېکیب توتشتوردی،
مگر غمینگده قۉیر داغِ انتظار کۉنگول.

فراق زخمیده آچمیش آغیز کېتور، ساقی،
قدح که، ایسته‌مس اۉلماغنی هوشیار کۉنگول.

نې مهر ایسی، نې وفا رنگی تاپقونگ، ای بلبل،
بو باغ گللریگه بېرمه زینهار کۉنگول.

نوایی اېتکه‌ی انینگ ترکین اختیار، ولې
قچان بېرور انگه بو ایشده اختیار کۉنگول.

۳۷۰

مېن جهاندین کېچدیم و کېچمس مېنینگ جانیمدین اېل،
مېن ایلیگ جاندین یودوم، چېکمس ایلیگ قانیمدین اېل.

تۋش-تۋشیمدین بس که رسوالیغ اۋتی لاو-لاو یانر،
هر طرف یۋلدین چیقرلر اۋتسه‌لر یانیمدین اېل.

بختیم اویقوسیغه گۋیا کیم سرودِ دور حزین،
کوییده بو کیم اویومس هر تون افغانیمدین اېل.

تانیمسلر بیر-بیرین یاغقان مذلت گردیدین،
سۋرغه‌لی حالیم کیریب چیققونچه ویرانیمدین اېل.

مېنده طومارِ جنون‌دېک پېچ، وه کیم، بېخبر،
هر طرف کۋنگلومده قانلیغ داغِ پنهانیمدین اېل.

ایستره‌م، ای خضر، کېلگه‌یمېن قیلیب جان بیرله طوف،
کعبهٔ کویین خبر تاپقونچه بارغانیمدین اېل.

ای نوایی، قیلمغه‌یلر عیب گر دېوانه‌مېن،
اول پری وصفین اۋقوغان سایی دېوانیمدین اېل.

۳۷۱

قرا کۋزوم کېل و مردملوغ ایمدی فن قیلغیل،
کۋزوم قراسیده مردم کبی وطن قیلغیل.

یوزونگ گلیگه کؤنگول روضه‌سین یسه گلشن،
قدینگ نهالیغه جان گلشنین چمن قیلغیل.

تکاورینگغه بغیر قانیدین حنا باغله،
ایتینگ‌گه غمزده جان رشته‌سین رسن قیلغیل.

فراق تاغیده تاپیلسه توفراغیم، ای چرخ،
خمیر ایتیب ینه اول تاغده کوهکن قیلغیل.

یوزونگ وصالیغه ییتسون، دیسنگ، کؤنگوللرنی،
ساچینگنی باشتین-ایاغ چین ایله شکن قیلغیل.

خزان سپاهیغه، ای باغبان، ایمس مانع،
بو باغ تامیده گر ایگنه‌دین تیکن قیلغیل.

یوزیده تیرنی کؤروب اؤلسم، ای رفیق، مینی،
گلاب ایله یوو و گل برگیدین کفن قیلغیل.

نوایی انجمنِ شوق جان ارا توزسنگ،
انینگ باشاغلیغ اؤقین شمعِ انجمن قیلغیل.

۳۷۲

نامه‌سی قؤینومده بس کیم، اضطراب ایلر کؤنگول،
اؤپکه‌لی چیقماققه گؤیا کیم شتاب ایلر کؤنگول.

تازه بوتمیش ایردی کؤکسوم چاکی، وه کیم، تالپینیب
چیققه‌لی اول رخنه‌نی هر دم خراب ایلر کؤنگول.

اۋقی زخمی يۋليدين سالسم ايچيمگه نامەسين،
بير فتيله مرهم اۋرنيغه حساب ايلر كۋنگول.

چيرمەبان جان پردەسين منشور اوزه واله كبى
كۋرمەسون دېب غير انى، گۋيا نقاب ايلر كۋنگول.

غنچەدېک قت-قت بۋلوب قان اول مسافر شوقيدين
نامەسى ينگليغ دمادم پېچ و تاب ايلر كۋنگول.

مبهم اېرميش رقعەسى دوران نينگ، اسرو ياوه كيم،
جانغه بو انديشەدين هر دم عذاب ايلر كۋنگول.

اى نوايى، آچتى كۋكسوم نينگ تيكيلگن چاكينى،
نامەسى قۋينومده بس كيم، اضطراب ايلر كۋنگول.

٣٧٣

ياردين كېلميش منگه بير طرفه مكتوب، اى كۋنگول،
كيم ايرور هر سطرى، بل هر لفظى مرغوب، اى كۋنگول.

لفظ يۋق، هر حرفى جان حِرزى، دغى هر نقطەسى،
مردمک ينگليغ بعينه كۋزگه مطلوب، اى كۋنگول.

ايلەديم طومار اگر طومار اېتر دفعِ جنون،
بو مېنى قيلميش جنون ايلگيده مغلوب، اى كۋنگول.

صفحەده اېرمس محبت شرحى كيم كېلميش كيىب،

حلهٔ کافورگون بیر طرفه محبوب، ای کۉنگول.

اسرو کۉپ تکرار ایتردین اول پریوش نامه‌سین،
بۉلمیشم ایل ایچره مجنونلوققه منسوب، ای کۉنگول.

غیردین صفحه‌نگنی قیلغیل پاک، یعنی اَیله‌مه
خاطرینگ لوحینی هر خط بیرله معیوب، ای کۉنگول.

غمدین آزاد اۉلدی خطیدین نوایی، بیرمه‌سه
بیگیگه قوللوققه خط بۉلغه‌ی مو محسوب، ای کۉنگول.

۳۷٤

اول پری کیم، بندِ زلفیغه مجانین دور عقول،
مین کبی دیوانه‌لر قیدین قچان قیلسون قبول.

ذره ایرمس کیم قویاش اجزاسی نور ایلرگه کسب
اول پری قصریغه روزندین قیلور هر دم نزول.

عالم آرا حسن ایله جانبخش نطقونگ مو ایکین،
یا مسیحا روحی یوسف جسمیده قیلمیش حلول.

ای که دیرسین، کیلدینگ و شاد اۉلغوسی وصلینگغه یار،
شاد بۉلغه‌ی ایردی بۉلغان بۉلسه هجرینگدین ملول.

مصحف اوصافینگده ایرمیش، الله‌ـالله، مجملی،
سوره‌ـسوره هر کرشمه‌نگ شرحیده اِینک فصول.

ییرگه ساچینگ سودره‌لور کُلبمگه کیرسنگ خم بۆلوب،
مهر پست اۆلغان زمان انداق که تاپقی سایه طول.

ایکّی زلفونگ تۆلغانور هر دم صبا تحریکیدین،
ایکّی هندو نغمه بیرله ظاهر اېتکن‌دېک اصول.

راستلیقدین دَیر طاقیغه مدار اۆلماق نې عیب،
سالکې کیم بۆلسه خدمتده ستون ینگلیغ هم اول.

بۆلمه‌سه اېردی نوایی سرّی عشقینگغه امین،
نې ظلوم اېتکه‌ی اېدینگ آنینگ خطابین، نې جَهول.

۳۷۵

قان تۆکر کۆز عارضینگ گلگونه‌لیق کۆرگن محل،
نې اوچون کیم سویی آنینگ قان ایله بۆلمیش بدل.

طاق اخضر قاتتی برچه فتنه و بېدادینی،
قاشینگ‌گه مشّاطه گۆیا وسمه ایلر چاغده حل.

نیلدین گلگون عذارینگ باغیده هر ساری خال،
نیلوفر گلشن ارا هر یان آچیلمیش فی‌المثل.

کېچرک آچماق برقع اېرمس اېل اۆلر دېب رحم اوچون،
بلکه ایلرسېن اولوس کۆپرک ییغیلسون دېب حیَل.

باغ ارا هر رنگ تۆن اېگنیده چیقمیش اۆیله کیم،
حور جنت سیریغه چیققی کییب تورلوک حُلل.

تا یودونگ زنارِ زلفونگنی، ساچیلغان سوییدین،
کشورِ اسلام ارا یوز مینگ بنا تاپمیش خلل.

دهر شوخیدین، نوایی، توت قیراق کیم، باغلەسنگ
بیر اياق سو بیرله عقدین، اول دورور جامِ اجل.

۳۷٦

کۏزومده هجر اۏتی نینگ حرمتین کۏر، دېمه قان دور اول،
قرا ساغینمه، پیکانینگ سویی تامغان نشان دور اول.

لبینگ خالی که خط یاشوردی جاننی یاشورون اۏرتر،
همانا عشقدین جانیمدەغی داغِ نهان دور اول.

کۏنگول باغی ارا هر یان اۏقونگ زخمی اېمس، گۏیا
نهالِ مهرینگ اېکمکلیک اوچون قازغان مکان دور اول.

کۏزوم نینگ مردمی کیم، تا سحر کوکب سنر هر تون
اول اویدین اویقو عیّارین قاورغه پاسبان دور اول.

کۏنگولدین کېلگن آهیم خیلینی منع اېتمەسم اولی
که محنت کشوریدین عزم قیلغان کاروان دور اول.

قدینگ سرویده دور کۏنگلوم قوشی، وه، سنبلونگ اېرمس
کیم اول سرو اوزره قوش قصدیغه چیرمشقن ییلان دور اول.

صراحی آغزیده قیل شکلیدین خوشدلمېن، ای ساقی،

مگر عیش و فراغت طایریغه آشیان دور اول.

ایمس بۉلسنگ تعیُّن خانقاهی شغلیدین ایمن،
فنا دیریغه کیر فی‌الحال کیم دارالامان دور اول.

نوایی ضعفین انگلب اۉزگه‌گه حمل ایتمه جورونگنی
که ییللر اوشبو آغیر یوکنی چیککن ناتوان دور اول.

۳۷۷

قنی بیر چهره که میل ایتکه‌ی انگه خسته کۉنگول،
قنی بیر زلف که، بۉلغه‌ی انگه وابسته کۉنگول.

زخمي آغزیده لبینگ ذکری و احوالی قتیق،
جان ییتیب آغزیغه حال اوستیده دور خسته کۉنگول.

غصه تیرناغی بیله کیم قیلور اطرافینی ریش،
نقش ایتر ایگمه قاشینگ شکلینی پیوسته کۉنگول.

غم ییمان بوزدی ایسه کۉنگول اویین کیم، قۉیمس
مخزنِ عقشینی تا بۉلمه‌سه شایسته کۉنگول.

ته به ته قان دیمه کیم، ایکّی یوزونگ شوقیدین
درد باغیده قیلور لاله و گلدسته کۉنگول.

کۉنگلونگ ار بۉلمه‌سه وابسته، تانگ ایرمس، ای شیخ،
بار مو آخر باری عالم ارا وارسته کۉنگول.

ظلمیدین دېسه نوایی که، قیلەی عشقین ترک،
منع اېتیب ایچکریدین یالبارور آهسته کۆنگول.

۳۷۸

هر کیشی کۆرسه قیزیل خاراده اول مهوش جمال،
قان یاشیم موجی ارا قیلغەی قویاش عکسی خیال.

ناوکین چېکمنگ که، چیرملمیش انگه جان رشتەسی
کوچ بیله چیقماق نې امکان ریشه بېرکیتکن نهال.

اول قویاش نینگ مرکبی کۆک توسنی دور نې عجب،
گر رکاب اۆلماققه باش بیر۔بیرگه یېتکورگەی هلال.

نون باشینده شرمه ینگلیغ دور قاشینگ اوزره گره،
عارض اوزره نقطه مثلی دور عذارینگ اوزره خال.

گۆییا قیلغەی شفق بیرله قویاشتین رنگ حل،
صنع نقّاشی تصور قیلسه چهرەنگدین مثال.

مَیده ساقی عکسینی کۆرگچ ایگیلدیم اۆپگەلی،
باش کۆترمان ایمدی، یعنی کیم تاپیمېن انفعال.

ای نوایی، اۆلگیل اندین بورنه کیم یېتکی اجل،
کیم اجل یېتکچ اۆلرگه بېرمه گەی شاید مجال.

۳۷۹

قیلدی آواره مېنِ خسته‌نی آواره کۉنگول،
خان و مانیمنی قرا قیلدی یوزی قاره کۉنگول.

ایتلرینگ آلیده یوز پاره کۉنگولنی سالدیم،
مونه کۉر، هر بیری نینگ آغزیده بیر پاره کۉنگول.

یار یوزی پاره قیلیب باردی حزین کۉنگلومنی،
هیچ اۉسنمه‌ی ینه هر لحظه بارور پاره کۉنگول.

یاش تۉکر کۉنگلوم انینگ وصلیغه میل ایله‌سه کۉز،
قان یوتر کۉز، یوزینی ایله‌سه نظّاره کۉنگول.

ناز اۉقین جان بیله جسمیمغه اوروب خود اۉتتونگ،
باق که قالدی باقیبان یالباره-یالباره کۉنگول.

لعبتِ دهر فریبی بیله بازی یېمه کیم،
بېرمه‌دی کیمسه‌گه بو شاهدِ مکّاره کۉنگول.

کۉنگلی ایستر که، سینوق بۉلسه نوایی کۉنگلی،
بۉلمه‌سون شیشه کۉنگول قصدیده، وه، خاره کۉنگول.

۳۸۰

نې قاش و یوز دورور سنگه، ای صنعِ لایزال،
بیر آی باشیده کۉرمه‌دی هیچ کیم ایکّی هلال.

آغزی سۉزین دېمکده ببلی یادیمه کېلور،
آرې دقیق نکته ارا یوز بېرور خیال.

کۈز و قاشینگ بعینه نرگس باشینده نون،
زلفونگ ایاغینگ آستیده چون ورد ایاغی دال.

خط لفظی کیم که یازسه قۈیر نقطه یوقاری،
مشکین خطینگ نینگ اوستیده انداق کۈروندی خال.

سرسبز اېرور همیشه بو گلشنده سرودېک،
آزادەیی که بۈلسه مزاجیده اعتدال.

وصل ایسترەم عیان قیلیبان اشک درلرین،
سائل یتیملر ییغیب اېتکن کېبی سوال.

اول چابک آلیده باشین اېتتی نوایی گوی،
چوگان سرگذشتیمه بس دور گواهِ حال.

۳۸۱

یارب، اول آی حسنین اېل فهمیغه نامفهوم قیل،
بۈیله موجود اېتمەسنگ، اوّل مېنی معدوم قیل.

برچه یوزدین اۈیله کیم کۈزومنی محروم ایلەدینگ،
برچه کۈزنی اول پریوش یوزیدین محروم قیل.

بۈلسه عشقیمده قصوري کۈنگلینی مېندین ساووت،
عشقیم ار پاک اۈلسه، تاش‌دېک کۈنگلین آنینگ موم قیل.

قیلسه ظلم اول ظالم اېلنی قیلمەغیل، یارب، زبون،

چون تظلم دور ایشیم دایم مېنی مظلوم قیل.

تا کۆزوم قوتلوغ یوزیدین اۆزگه ساری توشمەسین،
هر نێ کۆز کۆرگەی مېنینگ بختیمغه آنی شوم قیل.

تا تیریکمېن عشقی حرفی دور ایچیمده، ای رفیق،
اۆلسم آنی-اۆق مزاریم تاشیده مرقوم قیل.

دېمه کیم، بار مو اېکین مهریم نوایی کۆنگلیده،
انده سېنسېن، بیر تأمل ایلەبان معلوم قیل.

۳۸۲

بۆینومغه قیده قیلغەی اول آی قۆلینی مایل،
کیم بس دورور قلاده ایت بۆینیغه حمایل.

یوز خوب جلوه قیلسه بارمس کۆزومدین اول آی
کیم ذرّه خیلی بۆلمس هرگز قویاشقه حایل.

اول کیم کولوب کۆزیگه سورمه چېکر نێ فکری
گر کۆز یاشیمدین اۆلغەی کۆزنینگ قراسی زایل.

ناز اېت که سرو و گلده، بل انس و جنده یۆقتور،
بو حسن و بو لطافت، بو شکل و بو شمایل.

قیل سیغمس آغزینگ ایچره کۆپ نکته تانگ اېمس کیم،
نازکرک اۆلدی قیلدین هر سۆزگه بۆلسه قایل.

بو شکر اوچون کرم قیل، سائلغه، ای غنی کیم،
اېرمستور اول توانگر، سېن خدمتیده سائل.

هجرانده بېخود ایستر اۋزنی نوایی، ای شیخ،
آی و ییل آنی اوسروک کۋرسنگ، دېمه که، آییل.

۳۸۳

زلفینی آچمیش صبا یوزیگه چیقمیش تابِ مُل،
زلف و یوزی عکسیدین تۋنیغه توشمیش دال و گل.

قان یوتوب کۋنگلوم تیلر هر لحظه عشقینگ داغینی،
قرصِ لیمو ایسته‌گن‌دېک اهلِ عشرت ایچسه مل.

پر اېمس بلبلده. بلکیم آتشین گل شوقیدین
گلخني دېوانه دور کیم، یوقمیش اعضاسیغه کول.

یوز و خالینگ اۋتی تا داغ اېتتی، بۋلمیش لاله‌دېک
کوهِ غم تیغِ جفادین چاک-چاک اۋلغان کۋنگول.

بارغوسی گردینگ فلک‌که باد پالر سیریدین،
باد پاییڭغه نې آسیغ اطلسِ افلاک جُل.

گر بنفشه خطینگه قوللوق قیلوردین قاچمه‌دی،
اېل ارا نېچون اېرور باشی قویی، بۋینیده غول.

کیرپیک اېرمس کیم نوایی اۋتکی اول چابک دېبان،
کۋز قرا سوییغه باغلپتور قمیشلر بیرله پل.

۳۸٤

کۉنگلونگ ایستر یارلر بیرله همیشه شاد بۉل،
مېندین و کیمدین که کۉنگلونگ ایسته‌مس آزاد بۉل.

گرچه صبریم اویی ینگلیغ ایله‌دینگ ویران مېنی،
دایما، یارب که، حسنونگ ملکی‌دېک آباد بۉل.

مېن چېکیب اندوه اۉله‌ی، ای جانی بۉلسون اول مسیح
ساورول، ای چرخِ نگون، وی دهرِ دون، بر باد بۉل.

بېوفالر ظلم و بېدادیغه اېرمسسېن حریف،
ای سینوق کۉنگلوم، اگر خود شیشه، گر پولاد بۉل.

توتتوم اۉلمکدین تیریلمک هجریده تېنگ دور منگه،
اېمدی گر بېرگیل زلالِ خضر، اگر جلاد بۉل.

چېکمه باش کیم اېمن اېرمسسېن خزان یغماسیدین،
بو چمن ایچره اگر سوسن، اگر شمشاد بۉل.

ای نوایی، عالم اهلیغه چو یۉق اېرمیش وفا،
کېل و مېندین ناری، بېکسلیک بیله معتاد بۉل.

۳۸٥

قامتینگغه هر زمان یوز جلوه، ای زېبا نهال،
ناتوان کۉنگلومغه هر بیر جلوه‌سیدین اۉزگه حال.

اېورولور کۋنگلومده اول چابک خیالی هر کېچه،
شعله‌لیق کۋنگلومنی قیلدی چرخ فانوسی خیال.

باش قۋیه‌ی دېدیم ایاغی توفراغیغه دېدی: قۋی
بوسه ایستب لعلِ رنگین سۋردوم اېرسه، دېدی: آل.

غنچۀ خندان که، دېرلر منفعل دور آغزیدین،
لېک کولمک بیرله ایستر، قیلسه دفعِ انفعال.

خطّ و خالی حسرتیدین آنچه اشکیم آقتی کیم،
بیر کۋزوم توتتی غبار و بیر کۋزومگه توشتی خال.

دَور خَم قیلدی قدینگنی، گوشه‌یی توت، یۋق عصا،
نېگه کیم، درد-اۋق بۋلور ظاهر الف یاندشسه دال.

ای کۋز، آنسیز اۋزگه یوز کۋرمکنی قیلمیشسېن هوس،
هجر تیغیدین اۋیول، یاخود نواییدین اویال.

۳۸٦

باغ مېن‌دېک سرغریب، بلبل مېنینگ‌دېک بۋلدی لال،
گۋییا مونداق بۋلور بیر گلدین ایریلغانغه حال.

یېرده‌گی یفراغ غریب و خاکسار ار بۋلمه‌سه،
مېن کبېی نې وجهدین دور یوزی سریغ، اشکی آل.

سوغه‌کیم توشمیش قیزرغان برگلر، کۋرگن کیشی
کۋز یاشیم ایچره بغیر پرگاله‌سی ایلر خیال.

شاخ مجنون دور که، عریان بؤلوبان افغان قیلور،
برگ لیلٰی دور که، نیل و ایگنه بیرله قازدی خال.

هجر ارا آهیمغه باقمه‌ی باردی، لیکن شکر ایرور
کیم خزانده سروغه آسیب ییتکورمس شمال.

بو سریغ رخسار اوزه هر ساری اشکیم اؤخششور
بیر خزانلیغ باغ ایچینده هر طرف روشن زلال.

وصل انگله عشق باغی نینگ بهاریدین نشان،
هجر بیلگیل گر تیلر بؤلسنگ، خزانیدین مثال.

بو چمن رعنالری سرکشلیک ایتگندین نې سود
کیم خزان تاراجیدین ایمن ایمستور بیر نهال.

ای نوایی، بو خزان اؤلغه‌ی بهار اِیله بدل،
کیلسه دولت گلبنی شهزادهٔ صاحب جمال.

۳۸۷

سرو نازیم، یؤق عجب، گر روزه‌دین تاپمیش ملال
کیم سو ایچمسدین تاپر پژمرده‌لیک نازک نهال.

ییللر آغزیم کیم قوروتمیشسین زلالِ وصل اوچون،
بیلدینگ ایرکین شمه‌یی، کیم صعب ایرکن دور بو حال.

کون توش اؤلمه‌ی روزه و ایسّیغدین اول آی قیلدی ضعف،

نې حرارت دور قوياش، يارب كه، تاپقه‌يسېن زوال.

روزه ضعفيدين كه چيقمس اويدين اۋلميش ماهِ نو،
ضعف كۆرگيل كيم، تۆلون آييمنى ايلپتور هلال.

روزه مُهرى ساغينيب دېرمېن كه، آلسم تيشله‌بان
هر قچان كۆرسم انينگ شيرين دوداغى اوزره خال.

شربتين دېرمېن اېزه‌ى جان شيره‌سيدين قيل مدد،
ظلمتينگدين تيره‌ليک، اى خضر و چشمنگدين زلال.

اېلگه شام اۋلميش، نواييغه يوزونگدين صبح اېرور
كيم ساغينسون روزه شامين، بار اېگچ صبحِ وصال.

٣٨٨

اويغانيب صبح اويقوسيدين مهر شمعين تار قيل،
كۆز آچيب هر گوشه‌دين بير فتنه‌نى بېدار قيل!

كۆزنى افسون ساز اېتيب جانبخش لبدين نكته ايت،
سامري سحرين، مسيحا معجزين اظهار قيل!

كۆز تۆله اويقو آغيرليق سالماق اوچون قۆل آچيب،
اول محال امّيد بيرله بيزنى منتدار قيل!

سېپ قرا يېر اوزره خواب آلود كۆزگه سو اوروب،
كۆز يېترچه يېرنى اول سو بيرله نرگسزار قيل!

اویقودین اول گلنی کۉرمک گر مرادیم بۉلمه‌سه،
کۉزومه، یارب که، هر بیر کیپریگین بیر خار قیل!

دۉست مطلوب ایرسه غفلت اویقوسیدین کۉز آچیب
اوچماق امیدی، تاموغ بیمیدین استغفار قیل!

ای نوایی، توشته اول آی دیدی کیم، وصل ایسته‌مه!
عکس ایرور توش، سین طلبنی اولچه ممکن بار قیل!

۳۸۹

اول مکحَّل کۉز جفاسیدین اگر بۉلسم قتیل،
سورمه تاشیدین یسب قبریم قۉیونگ باشیده میل.

لعلی جان آلغان دلیلی اول که، یۉقتور ایلگه جان،
بو که ایلگه جان بغیشله‌یدور، بو داغی بیر دلیل.

رشکدین هر ساری عشقینگ داغین ایلرمین نهان،
باغله‌بان مرهم درم هر یان یاشورغان‌دیک بخیل.

یوزده یۉللر شکلی توتمیش قان یاشیم نینگ خطلری،
کیل که، قیلمیش کۉز خیالینگ خیلیگه قانین سبیل.

عارضینگدین خوی منگه تامغه‌ی مو دیب توفراغ مین،
اول کیشی ینگلیغ که، بۉلغه‌ی آبرو ایستب ذلیل.

ساقیا، توت بیر قدح می کیم، ایریتگه‌ی تاشنی
کیم غم و اندوه غذاسیدین ایرور کۉنگلوم ثقیل.

تا انی ایچکچ، نواییغه آچیلغه‌ی گلستان،
گر سبک روحانه کیرسه اۋتقه انداق کیم خلیل.

۳۹۰

قیلغه‌لی خلعتین اول سروِ گل اندام قیزیل،
قیلدی قان تۆکمک ایله دهرنی گلفام قیزیل.

لعلی شوقی بیله گر بۆلسه کۆنگول قان نې عجب،
کیم قیزیل می بیله تۆلسه کۆرونور جام قیزیل.

چرخ اگر حالیمه قان ییغلمه‌دی هجر تونی،
نېگه پس بۆلدی شفقدین یوزی اول شام قیزیل.

قیلدی قانلیغ کۆنگول اول زلف خیالین رنگین،
رقم اېتکن کېبی شنگرف بیله لام قیزیل.

گل سېورمېن که، بو رنگ اېتکه‌لی خلعت اول شوخ
رنگلر ایچره بېرور کۆنگلومه آرام قیزیل.

حسن ساتمه شفقینگ رنگیدین، ای زالِ سپهر،
کیم انی قۆیمغوسی گردشِ ایام قیزیل.

کامِ دل گرچه نواییغه میِ لعلینگ اېرور،
بۆلغوسی چهره‌سی خوناب ایله ناکام قیزیل.

۳۹۱

يۆقتورور عالمده اهلِ عشق‌دېک بېچاره اېل،
هجر ظلمی بیرله خان و مانیدین آواره اېل.

عشق سیلابی جفاسی بیرله هجران تیغیدین
خاطری ویران جماعت، کۆنگلی یوز مینگ پاره اېل.

چیقسنگ اویدین تېلبه بۆلماق عالم اهلی نې عجب
کۆرمه‌میش هرگز چو سېن‌دېک بیر پری رخساره اېل.

انگله کیم، آواره بۆلغانلردور اول آی عشقیدین،
هجر صحراسیده کۆرسنگ تاغ و وادی آره اېل.

اۆرتب، ای هجران، مېنی دودیمنی قیل کوییده میغ،
تا اول آی حسنیغه ایله‌ی آلمه‌غای نظّاره اېل.

چون قضا تغییر تاپمس کامی آزلیغدین، گله
محض نا هموارلیغ دور ایله‌مک همواره اېل.

ای نوایی، فتنه یاغدورسه اول آی عشق اهلیغه،
آسماندین هر نې کیم کېلسه نې قیلغه‌ی چاره اېل؟

۳۹۲

کېچه باردی یار و اندین قالمه‌دی گریان کۆنگول،
آلیده مشعل ساغیندیم بار ایمیش سوزان کۆنگول.

اول صفت کیم، غنچه نینگ طبعیده بۆلغه‌ی گل نهان،
عارضینگ نقشین ایچینده ایله‌میش پنهان کۆنگول.

تاپمس اېردیم کوییده ایستب، اگر خود زخمیدین
تۉکمه‌سه اېردی قه یان عزم ایله‌گندین قان کۉنگول.

غنچهٔ امّید اگر لعلینگدین اوزمم، عیب اېمس
کیم کیشیگه جانیدین اوزمک اېمس آسان کۉنگول.

هجر ارا جانلر بېریب چون کیم قۉشولدی یاریغه،
ای رفیق، ایریلماق اندین اېمدی نې امکان کۉنگول.

بیر نصیحت قیلغوم، ای عشق اهلی، آیلنگ استماع،
سالمنگیز هر ساری کۉز، تا بۉلمه‌سون هر یان کۉنگول.

ای نوایی، یاردین توشمک بیراق امکان اېمس،
کوییدین چون اختیار اېتمس دمې هجران کۉنگول.

«م» حرفی نینگ محبوبلری نینگ ملاحتی «غرایب»دین

۳۹۳

بۉلمیش انداق منقطع اهلِ زماندین الفتیم،
کیم اۉزوم بیرله چیقیشمس هم زمانې صحبتیم.

ای خوش اول کیم، توتمیش اېردی وحش ایله صحراده انس،
موحش احوالې منگه کیم بار اۉزومدین وحشتیم.

ایستره‌م قاچماق عدم وادیسیدین کیم، کیرگه‌لی
وامق و فرهاد و مجنون بس غلو دور خلوتیم.

تۉلغانورمین اۉزلوگومدین چیقغه‌لی بو کیم ایرور،
درد وادیسیده سرگردان قویوندیک هیئتیم.

ای اجل، تن خرقه‌سین کویدور که، بۉلمیش بس آغیر،
بو ملامت اۉقلری بیرله تیکیلگن کسوتیم.

ای فلک، انجم اوشاق تاشین ییغیب باشینگغه اور،
چون فنا میخانه‌سی خشتیدین اۉلدی تربتیم.

ییتّی کۉکنی کۉک ورقلردیک ساوورغه‌ی هر طرف،
طاق مینایی ارا چیرملسه آهِ حسرتیم.

قۉی دُر و فیروزه بحثین کیم، نجوم و چرخنی
نیلوفر برگی اوزه شبنمچه کۉرمس همتیم.

لعل‌دیک باشیم آسیلسون غرقهٔ خوناب اولوب،
لعل تیککن سلطنت تاجیغه بۉلسه رغبتیم.

طرفه کۉر کیم، خلق کامی بیرله عمروم بۉلدی صرف،
طرفه‌راق بو کیم بیراوگه یاقمه‌دی بیر خدمتیم.

ای نوایی، ایکّی عالمدین کیچیب تاپتیم وصال،
بو ایکی بتخانه‌دین ایرمیش بو یۉلده آفتیم.

٣٩٤

اول پری نظّاره‌سیغه، وه که، یۉقتور طاقتیم،

کیم قچان قیلسم نظر دېوانه ایلر حیرتیم.

پس نې نوع ایله‌ی تمنا کیم، وصالی شمعیدین
هجر شامی گه‌ـ گهی بۆلغه‌ی منور صحبتیم.

صحبتیده بار هم تاپسم بو طالع قیده کیم،
بیر نفس محرملری سلکیده بۆلغه‌ی خدمتیم.

خدمتیغه محرم اۆلسم هم قچان امکانی بار،
کیم دېگه‌ی بیر لحظه‌یی بۆلغیل حریفِ خلوتیم.

بۆلسه هم خلوت میسر، وه که، هرگز یۆقتورور
پای بوسِ دولتین ظاهر قیلورغه جرأتیم.

گر ایاق سونسه کۆزومگه هم کۆنگول نې وای کیم،
اول زمان کۆز رشکیدین کویدورگوسیدور غیرتیم.

وصل امیدین قۆی نوایی کیم، خیالې دور محال،
بو محال امّید ایله هر لحظه بېرمه زحمتیم.

۳۹۵

چمنده مونسیم نې سرو اېرور، نې گل، نې سنبل هم،
منگه سروې کېره‌ک کیم، ساچی سنبل دور، یوزی گل هم.

عجب یۆق تۆلغانیب جسمیم، قاررسه صبحِ عیشیم کیم،
توشوب اول کاکل اوزره چین، یوزیگه توشتی کاکل هم.

دېمنگ اول شوخ ایله اصحاب بزمین قیل تفرج کیم،
تلفظ ایلەی آلمان بو حکایتنی، تخیُّل هم.

یوزونگ بیرله قویاش تعریفیده گر دور اېرور حاصل،
کېلور زنجیرِ زلفونگ وصفیده لازم تسلسل هم.

یوز و قدیغه حور و طوبی اۋخشر دېبسېن، ای واعظ،
ییراق اېرمس سۋز ایتورده گهې قیلسنگ تحمل هم.

چېکیب کوهِ فراقین صبر قیلدیم، وصلیغه یېتکچ
فغان چېکسم عجب یۋق مونچه اۋق بۋلغەی تحمل هم،

یوزونگ شوقیده کۋنگلوم آهی شمع و گلگه اۋت سالدی،
که کویدی ناتوان پروانه و کول بۋلدی بلبل هم.

غنیمت انگلەسون بلبلنی گل، یېتکچ که بوستاندین
اوچر گل یفراغی هم، قالمس اوچمەی گرچه بلبل هم.

خمار اۋلتورمیش اېردی بۋلمەسنگ مغ دیریغه عازم،
بو ایشگه، ای نوایی، ایلەدی تېنگری سېنی مُلهَم.

۳۹٦

نې تانگ عذاریم اگر سرغریب، قیزردی یاشیم،
که یوز قرالیغ و عصیان بیله آقردی باشیم.

قویاش کېبی یوز ایله تاغدېک غمین نېتەیین،
مېنینگ که تاغ باشیغه یېتیبدورور قویاشیم.

مگر که جان تلشور وقت اوچون عیان بۋلغه‌ی
ملاعبه یوزیدین خوبلر بیله تلاشیم.

زمان اہلی گر اوروشسون و گر یرشسونلر،
که نې اوروشوم الر بیرله بار و نې یراشیم.

اۋقوغان اہلنی هلاک ایله‌گه‌ی کتابه‌سیده،
ایچیمده‌گینی عیان قیلسه قبریم اوزره تاشیم.

یسه‌سه‌لر نې عجب دَیر اوزه مزاریمنی
مېنینگ که مغبچه‌لر دور حریفِ جرعه‌کشیم.

نواییا، مگر ادبار گردینی یوزدین
یوغِ ندامت و حسرت بیله تۋکولسه یاشیم.

۳۹۷

هجر تاشی نینگ کۋکومتول داغیدین کویدی تنیم،
آه کیم، گوگرد اۋتی بیرله توتشتی خرمنیم.

تیره کلبم ایچره اۋت سالدی فراقینگ، وای کیم،
یارودی کویمک اۋتی بیرله قارانغو مسکنیم.

نیلدین خال و الف یوز اوزره تا نقش ایله‌دینگ،
داغ کویدورمک ایشیم بۋلمیش، الف کېسمک فنیم.

عشق ارا بۋلدوم غنی، کۋنگلوم ارا پیکانیدین،

کیم تۋلوپتور اول جواهر بیرله اوشبو مخزنیم.

زرورق بیرله بېزبدور گل یوزین، وه، طرفه کۋر
کیم بهار ایچره خزان ظاهر قیلیپتور گلشنیم.

اېمن اۋلمان خانقاه و خلوت ایچره عجبدین،
زاهدا، میخانه ملکیم، کُپ ایچی دور مأمنیم.

ای نوایی، اول خط اېتمیش روزگاریمنی قرا،
تانگ اېمس بیرتوق یقا بیرله قلم‌دېک شیونیم.

۳۹۸

قیلغه‌لی یوز تیل کېبی کۋنگلومنی چاک اول قاتلیم،
تیغِ عشقی لذتین ایلر حکایت هر تیلیم.

هر کېچه غم تاغی ایچره جان یېتیب آغزیمغه، بار
مشفقیم باش اوزره بوم و کۋزی شمعِ محفلیم.

ییغله‌غان سایی سریغراق دور یوزوم، طالع کۋرونگ
کیم ساچرمېن دانه و اندین سمان دور حاصلیم.

حلقه-حلقه زلفی دامی ایچره‌مېن، وه کیم، کېلور،
تۋش-تۋشیمدین نیشِ هجر و بو زره دور حایلیم.

غم سپاهی آلیدین قاچماق نې امکان کیم، بېرور
آه اۋتی و اشک قانیدین نشان هر منزلیم.

نېگه دهر آيا وفا اهلی نينگ ايستر اۉلمگين،
آه کيم، اۉلگومدورور حل بۉلمه‌يين بو مشکليم.

ای نوايی، قيلمه کۉپ مجنون حديثی نقلينی،
کيم مېن اېتسم نقل، مجنون بۉلغوسيدور ناقليم.

۳۹۹

بهار بۋلدی و گل میلی قیلمه‌دی کۋنگلوم،
آچیلدی غنچه و لېکن آچیلمه‌دی کۋنگلوم.

یوزونگ خیالی ایله واله اېردیم انداق کیم،
بهار بۋلدی و گل میلی قیلمه‌دی کۋنگلوم.

گم اۋلدی باغده آغزینگ خیالیدین، یوز وه،
که غنچه‌لر آره ایستب، تاپیلمه‌دی کۋنگلوم.

کۋزومده جلوه قیلیب، کۋنگلوم آلماق ایسته‌دی گل.
ایتینگ ایزیچه آنی کۋزگه ایلمه‌دی کۋنگلوم.

یوزونگ نظاره‌سیده مست و محو اېدی، یعنی
که گل چاغیده زمانې آییلمه‌دی کۋنگلوم.

زمانه گلبنیده غنچه‌دېک دور اېل کۋنگلی،
الرغه شکر که بارې قاتیلمه‌دی کۋنگلوم.

نوایی غنچه تیلب، کۋنگلوم آغزین اېتتی هوس،
اگرچه تاپمه‌دی، لېکن یانگیلمه‌دی کۋنگلوم.

٤۰۰

مگر که کۋز یۋلیدین آقتی قان بۋلوب یوره‌گیم،
که تاغ اېتکلری‌دېک لاله گون دورور اېتگیم.

نې توش که، هجری بلاسین کۋررده سېسکنسم،

تۆكولدەمک بيله قۆشنينى اويغاتور يورەگيم.

غمينگ بۆغون۔بۆغونومنى اييردى هم خوشتور
ايتينگگه تشلەماق اوچون بيرين۔بيرين سۆنگگيم.

اېمس بو حال كه، كۆز عارضينگغه يېتكنده
قاليبدورور ياپيشيب، عينِ شوقدين نېنگيم.

نې بزم اېرور مىِ هجرينگ سومورمگيم، هيهات
كه حسرت ايلگى آووچ قاقماغيمدورور گزگيم.

دېمنگ كه، قاشلرى محرابيده تيلک تيله گين
منگه كه قاشلرى محرابى۔اۆق دورور تيلگيم.

چمنده سوسن و رعنا قديغه مايلمېن،
كه سوسني تۆن ايله جلوه كۆپ قيلور ميرگيم.

٤٠١

كۆنگول جان بيرله باردى همرهينگ، مېن درد ايله توردوم،
سنگه جان بيرله كۆنگلومنى، سېنى تېنگريگه تاپشوردوم.

نشان دور تيره بۆلغان اخترِ بختيم سواديدين
توگانلر كيم، فراقينگ اۆتيدين غم شامى كويدوردوم.

ييغاچ بيرله باشاق كيم، تنده قالميش اول دورور محرم
جنوندين كيم، فراقينگ اۆقلرين جسميمده سيندوردوم.

توتشدی شمع‌دېک هر برماغیم هجران شراریدین،
ایلیگ مرهم قۉیه‌ی دېب چون کۉنگول چاکیگه یېتکوردوم.

چو اول کافر چیقر کۉز سالمه‌غه‌یسیز، ای مسلمانلر
که مېن بېچاره کۉنگلومنی باقیب تورغونچه آلدوردوم.

قاتیبدور کۉزلریم کیم، نې یاپیلماق، نې تحرک بار،
قییا باققی مو بیر دېب عزم ایترده بسکه تېلموردوم.

یوزین کۉرگچ باشیمغه توشتی مشکین زلفی سوداسی،
فغان کیم، بیر باقیشده یوز بلا باشیمغه کېلتوردوم.

کۉنگول تینمسقه قالمیش ایردی، هر نوع آرزو بیرله،
رضا کوییده تا قۉیدوم قدم کۉنگلومنی تیندوردوم.

مکان گلخن کولین قیلدیم نوایی، تېلبه‌دېک یعنی
جنون تاراجیدین آخر قرا توفراققه اۉلتوردوم.

٤٠٢

عینِ ضعفیمدین قۉلوم چون قۉلده‌دینگ، ای دلبریم،
قۉیمه ایلگیمنی که قۉرقرمېن تۉکولگه‌ی پیکریم.

تا جنون بېماریمېن، گلخن نینگ اۉتلوغ کوللری،
بۉلدی گلگون رشته‌دین گللر تیکیلگن بستریم.

ساووق آهیمدین ضرر تاپقی ایدیم غم بزمیده
جسم اوییده بۉلمه‌سه اۉتلوغ کۉنگولدین مجمریم.

قطره خویلر ایچره اول عارضنی کۉردوم، ای رفیق،
اۉلمگیم ایرمس عجب کیم، سوگه توشمیش اختریم.

دیمه، لعلیم شوقیدین سیپقرمه‌دینگ قان بیر قدح،
مین ایچرمین، کۉز تۉکر، نیتیب توگنسون ساغریم.

گلشنِ فقر ایچره تا کیردیم، ایرور بلکیم ایمس
گنبدِ نیلوفري گلشنده بیر نیلوفریم.

هجر تیغی کۉپ اوچون جسمیمده هر یان چیکتی باش،
ای نوایی، مین مذّلت طایری، بو دور پریم.

٤٠٣

تون آقشام بۉلدی و کیلمس مینینگ شمعِ شبستانیم،
بو اندوه اۉتیدین هر دم کویر پروانه‌دیک جانیم.

نې غم کۉرگوزسه کۉکسوم پاره‌سین چاکِ گریبانیم،
کۉرونمس بۉلسه کۉکسوم یاره‌سیدین داغِ پنهانیم.

غمیدین دُرِّ مکنون‌دیک، سرشکیم آقتی جیحون‌دیک،
مزین قیلدی گردون‌دیک جهاننی اشکِ غلتانیم.

فلک هم تۉلدی کوکبدین، قویاش هم توشتی اشهبدین،
کیلیب توشمس بو مرکبدین، مینینگ خورشیدِ رخشانیم.

جهاننی ظلمت ایتتی چه، بو ظلمت ایچره اۉلگوم، وه،

منگه بۉلسنگ نې خضر ره، یېتیب، ای آبِ حیوانیم.

دېمه کۉکتین قویاش کېتمیش، فلککه تیره‌لیک یېتمیش،
اول آی هجریده تار اېتمیش فلکنی دودِ افغانیم.

نوایی کیبی هجراندین، بو آقشام اۉلدوم افغاندین،
غمیم یۉق بۉیله یوز جاندین، یېتیب گر کېلسه جانانیم.

٤٠٤

عشق ایله بۉلدوم مثل، سودا بیلن افسانه هم،
شکر للّه کیم، ینه عاشقمېن و دېوانه هم.

تا اونوتتی آشنالیغ رسمین اول بېگانه وش،
آشنا ییغلر مېنینگ حالیم کۉروب بېگانه هم.

غم تونی مېن دورمېن آه و اشکدین شمعیم اۉچوب،
باشیمه یېمرولگه‌لی تورمیش بوزوغ کاشانه هم.

اېلگه مهرینگ بار، بوزوق کۉنگلومگه هم بیر ذره باق،
کیم قویاشینگ تابیدین محروم اېمس ویرانه هم.

ای ملاحت شمعی هر ساعت مېنی کویدورمه کیم،
کۉپ یارومس شمع اگرچه اۉرتنور پروانه هم.

یۉق، بو دیر ایچره بېرور جامِ اجل طعمینی می،
کیم اېرور پیمانه تۉلماقدین نشان پیمانه هم.

ای نوایی، گر دېسنگ، اول طرفه قوشنی صید اېتەی،
رشتۀ جسمینگنی دام اېت، کۉز یاشینگنی دانه هم.

٤٠٥

کېچه اول مهوشنی یاد ایلب فراوان ییغلەدیم،
مهریم آشتی صبح‌دېک هر نېچه کیم قان ییغلەدیم.

شمع اوّل آقشام-اۉق کویدی فغانیم اۉتیدین،
کیم مېن اۉت ساچقان بولوت‌دېک تارتیب افغان ییغلەدیم.

تون قارانغو، کلبه خلوت، هجردین کۉنگلوم تۉله،
تاش اوروب کۉکسومگه تا بار اېردی امکان ییغلەدیم.

یار هجریدین کیشیگه اَیته آلمس غصه‌نی،
کۉنگلوم اېتتی شرح و مېن مهجور و پژمان ییغلەدیم.

چرخ هم تۉکتی قویاش نینگ هجریدین کوکب، ولې
ییغله‌ماق اول اېردی کیم، مېن زار گریان ییغلەدیم.

صبح‌دېک خورشید وصلیدین اگر کولسم نې تانگ
مېن که، صبحِ وصل اوچون کۉپ شامِ هجران ییغلەدیم.

ای نوایی، تاش اېشیتسه نوحه قیلغەی آشکار،
یۉق عجب گر بیر تون اۉز حالیمغه پنهان ییغلەدیم.

٤٠٦

ساقیا، کېچه‌گی می نشئه‌سیدین جان تاپتیم،
ظلمت ایچره مثلاً چشمهٔ حیوان تاپتیم.

آغزینگه آلمه آلیب کیم منگه تیشلب بېردینگ،
هم اۋشول آغیز ایله گوی زنخدان تاپتیم.

باده تابی و یوزونگ پرتویدین تیره کېچه
تۋلون آی کۋردوم و خورشید درخشان تاپتیم.

مهردین کۋپ نفس اورمه دېر ایدیم تانگغه باقیب،
کیم مېن اوشبو کېچه خورشیدنی مهمان تاپتیم.

مېن تۋکوب اشک فلک‌دېک ولې بېخودلوغومه
دمبدم یارومه‌غور صبحنی خندان تاپتیم.

تېلبه کۋنگلوم که، لب و زلفونگ اوچون ایتمیش ایدی،
کېچه میخانه ارا مست و پریشان تاپتیم.

چرخدین مهر طمع توتتوم و آفت کۋردوم،
یاردین وصل طلب قیلدیم و هجران تاپتیم.

زلفی فکریده نواییی لبی تیرگوزدی،
ساقیا، کېچه‌گی می نشئه‌سیدین جان تاپتیم.

٤٠٧

بیتیگینگدین که، سوادینی کۋروب جان تاپتیم،
ظلمت ایچره مثلاً چشمهٔ حیوان تاپتیم.

بحردین قطره‌غه تعظیم اِیله تحسین کۏردوم،
مهردین ذره‌غه اعزاز ایله احسان تاپتیم.

هر «الف» سرو اېدی، «ح» غنچه و «دالی» سنبل.
دېمه‌یین نامه که، بیر تازه گلستان تاپتیم.

عنبرین «مد»لری کیم مهر اېدی مضمونی انینگ،
هر اوزون کېچه‌ده بیر مهرِ درخشان تاپتیم.

قطره قانلر که، کۏزوم ساچتی اۏقور حالتیده
هر شبه اوستیده بیر لعلِ بدخشان تاپتیم.

نې شبه اېردی که، مضمونی بیله اشکیمدین
هر شبه اوستیده بیر لعلِ بدخشان تاپتیم.

گه‌ـ گهې خسته نوایی تنیغه جان یېتکور
بیتیگینگدین که، سوادینی کۏروب جان تاپتیم.

٤٠٨

وصال تخمینی اېکتیم، فراق بر تاپتیم،
وفا نهالینی تیکتیم، جفا ثمر تاپتیم.

محبت اۏتی که یاقتیم وصال شمعی اوچون
اۏزومنی عاقبت اول اۏتدین‌ـ اۏق شرر تاپتیم.

مېن اشک بیرله یودوم غیر نقشینی کۏزدین،

ولېک غیرغه‌ـ اۋق یاردین نظر تاپتیم.

امید بحریده هر نېچه غوطه کیم اوردوم،
صدف کۉزومدین و کۉز یاشیدین گهر تاپتیم.

دېدیم: بو رمزنی انگله‌ی، ولې خرد پیرین
بو نکته کیفیتی ایچره بېخبر تاپتیم.

چو دردِ عشق بیابانلرینی قیلدیم قطع،
عدم ولایتیدین نری یوز خطر تاپتیم.

نواییا، کېچه‌ـ کوندوز خط و یوزینی تیلب،
شبانه نوحه بیله نالۀ سحر تاپتیم.

٤٠٩

وصل برگین اوز که مېن هجران گلین بوی ایتمیشم،
مهر ترکین توت که مېن محنت بیله خوی ایتمیشم.

نخلِ قدّینگغه که، بېردیم کۉز یاشیدین پرورش،
ایمدی باش تارتر که، یاشدین یوز ساری جوی ایتمیشم.

هر سری جولان قیلیب یېتکچ منگه چېکتینگ عنان
بو ایکین جرموم که، یۉلونگده باشیم گوی ایتمیشم.

نامه ایچره چیرمشیبان سنگه یېتکه‌یمېن مو دېب،
عارضیم کهبرگ و جسمیم رشته‌سین موی ایتمیشم.

می بۉلوب اشکیم، غذا بغریم، سرود افغانلریم،
کېلینگ اهلِ عشق کیم، غم خیلیگه تۉی اېتمیشم.

شیخ باقی بۉلسون و زرق ایچره تینمسلیغ که، مېن
تینمیشم تا کیم فنا دَیری سری روی اېتمیشم.

تاپمه‌دیم گلچهره‌لردین شمّه‌یی بوی ِ وفا،
ای نوایی، نېچه کیم اېل‌دېک تک و پوی اېتمیشم.

٤١٠

تیریگ یورورمېن و بار مېندین ایرو جانانیم،
بو عمر بیرله یوروب اۉلمه‌گن مېنینگ جانیم.

بغیرده یوز خله و «وه» دېمک‌که یۉق زهره‌م،
کۉنگولده قان تۉله و یۉق دم اورماق امکانیم.

نې بیر انیس که، اریتسه لالهٔ اشکیم،
نې بیر رفیق که، انگله‌سه داغِ پنهانیم.

کۉروب قاشیده محبلرنی جمع و مېن مردود،
مونکه‌ییبان بوزولور خاطرِ پریشانیم.

کۉنگول خود ایتتی و جان همدمی بۉله آلمان
بیر-ایکّی لحظه که، بار اول ضعیف مهمانیم.

عزیمت اېتکه‌لی اول گنج حسن انداق دور،
که جغد عار قیلور کۉرسه اېمدی ویرانیم.

نواییا، بو نوالر که کېچه تارترمېن،
زحل ایشیتور و خورشید ایشیتمس افغانیم.

٤١١

ای قدینگ سروِ روان، کویونگ بهارِ گلشنیم،
محنت و افغان سېنینگ هجرینگده کۉرگن۔بیلگنیم.

قبر تاشی دور بېزکلیک سر به سر گل برگیدین،
تازه۔تازه داغ ایله کوهِ بلا بۉلغان تنیم.

چرخ محنت تاشیدین تا روزن آچتی هر طرف،
مېن ملامت بلبلی، گۉیا قفس دور مسکنیم.

محنت و غم اۉقلریغه، وه که، یوز مینگ زخملیق،
اشکِ سیم اندود قیلغان هیئت اۉلدی جوشنیم.

تیغیِ کیم، کۉکسوم اوپین آچتی، ایشیک‌دېک دور انگه
آچیلیب یاپیلسه هر دم چاکلیک پیراهنیم.

دۉستلر، مېنی کۉنگولسیز دېب سۉررسیز، شادمېن،
بۉلمه‌یین مو شاد کیم، دفع اۉلمیش انداق دشمنیم.

عشق نقدی داغِ غم کیرمیش نوایی کۉنگلیگه،
وه که، بیر دم اژدهادین خالی ایرمس مخزنیم.

٤١٢

مهر کۆپ کۆرگوزدوم، امّا مهربانی تاپمەدیم،
جان بسی قیلدیم فدا، آرامِ جانی تاپمەدیم.

غم بیله جانیمغه یېتتیم غمگساری کۆرمەدیم،
هجر ایله دلخسته بۆلدوم، دلستانی تاپمەدیم.

عشق ارا یوز مینگ ملامت اۆقیغه بۆلدوم نشان،
بیر کمان ابروده توزلوکدین نشانی تاپمەدیم.

کۆنگلوم ایچره سرو اۆق دور، غنچه پیکان، گل تیکن،
دهر باغی ایچره مونداق گلستانی تاپمەدیم.

حسن ملکی ایچره سېن‌دېک شاهِ ظالم کۆرمەدیم،
عشق کۆییده اۆزوم‌دېک ناتوانی تاپمەدیم.

کۆپ اۆقودوم وامق و فرهاد و مجنون قصەسین،
اۆز ایشیمدین بوالعجبراق داستانی تاپمەدیم.

اول امان ایچینده بۆلسون، ای نوایی، گرچه مېن
بیر زمان عشقیده محنتدین امانی تاپمەدیم.

طبع گنجیدین معانی خردەسین یوز قتله حیف
کیم نثار ایتمککه شاهِ خرده دانی تاپمەدیم.

٤١٣

آقیزدی لیمویی بۆرکونگنی کۆرگچ، آنچه قان کۆنگلوم،
که ضعف ایتتی سریغ گل غنچەسی‌دېک ناتوان کۆنگلوم.

کؤنگولده بس که غنچه‌نگ فکرتیدین خردۀ معنٰی،
ییغیبمېن غنچه کؤنگلی دېک، بؤلوپتور خرده‌دان کؤنگلوم.

صنوبر کؤنگلیگه کؤنگلومنی اؤخشتمنگ که، اؤرتبدور
نهان هر تخم امیدیغه بیر داغِ نهان کؤنگلوم.

بدن ویرانیده اول حسن گنجی هجریدین گاهی
گه اؤز یالغوزلوغیدین جغددېک تارتر فغان کؤنگلوم.

درِ عشقینگنی تا تاپمیش، اگر چاک اؤلسه سرتاسر
گُهر یوتقان بلیغ ینگلیغ دم اورمس ناتوان کؤنگلوم.

انینگ‌دېک تاپتی سیمین ساعدینگ یادی بیله الفت،
که عشق ایچره بېرور فرهاد و مجنوندین نشان کؤنگلوم.

مقامی گه بلا تاغی دورور، گاهې فنا دشتی،
که عشق ایچره بېرور فرهاد و مجنوندین نشان کؤنگلوم.

فلک زالی غم و دردین چېکردین اؤلدوم، ای ساقی،
کېتورگین رز قیزین بات کیم، تیلر بیر نو جوان کؤنگلوم.

نوایی دېر که، کؤنگلونگنی کېتورگیل عشق کؤییدین،
به غایت یخشی دور، گر بؤلسه راضی اول یمان کؤنگوم.

٤١٤

نې عیب، اگر مېِ صافی غمیده دور کؤنگلوم،

که چنگِ حلقهٔ زلفی خمیده دور کۆنگلوم.

فلک حقیقتی فکریده کویدی اېرسه نې تانگ،
که اژدهای دمانینگ دمیده دور کۆنگلوم.

مغنّیا، کېل و توزگیل خراشلیق اونومه
حزین ترانه که، رودونگ بمیده دور کۆنگلوم.

نشاطدین دېمه سۆز، نوحه بیرله باشله سرود،
که درد و غمزده‌لیغ عالمیده دور کۆنگلوم.

فراق اۆتیغه توشوب دمبدم تۆکر قان یاش،
که آخر اۆلگوسی اۆز ماتمیده دور کۆنگلوم.

نې عیب وصلیدین ار مرهم اۆلسه کۆنگلومده،
همیشه چونکه انینگ مرهمیده دور کۆنگلوم.

می ایچ، نوایی و اهلِ زماندین ایله‌مه یاد،
که اوشبو خیلدین اسرو رمیده دور کۆنگلوم.

٤١٥

ویرانه‌یی دور مسکنیم، اندین منگه بسیار غم،
آهیم بیله اېشیکته اۆت، اشکیم بیله دېوار نم.

نوشیدین اېلگه گفت و گو، ای هجر، ایچرمېن مېن آغو،
کاش اۆلسم و کۆنگلومنی بو اندوهدین قوتقارسم.

قیل عشق دیریده مقر، سُکّانیغه سالغیل نظر،
کیم بار بو مجمع ایچره هر دردی کشِ خمّار جم.

هر ییر که انده بیر نفس، عشرتقه تاپسم دسترس،
یوز قتله ایلرمین هوس کیم بۉلسه ایردی یار هم.

ساقی، بوگون مَینی اونوت، مین‌دیک دمی خونابه یوت،
مطرب نوای نوحه توت، سازینگغه باغله تارِ بم.

دیسم که، ای بد مهر اۉغول، یوزونگ کۉروب آی توتتی یۉل،
دیر: ییر قویبی گر باردی اول، بیر شبروِ عیّار کم.

مسکین نوایی بیرسه جان، ای دیده، هر دم تۉکمه قان،
اول هر نیچه قیلسه فغان، سین اسرەغیل زنهار دم.

٤١٦

آنچه کوکب تۉکتی شامِ غم خیالینگدین کۉزوم،
کیم یارودی عاقبت صبحِ وصالینگدین کۉزوم.

خالدین کۉز تیره بۉلماق رسم ایرور، بو طرفه کیم،
یارودی کۉز مردمی‌دیک طرفه خالینگدین کۉزوم.

قوی عقیقی می سهیلِ جام ارا، ای مغبچه،
کیم یارور اول اخترِ فرخنده فالینگدین کۉزوم.

وصلینگه ییتتیم بحمداللّه که، ضایع بۉلمه‌دی،
اول که قان ییغلر ایدی هر دم خیالینگدین کۉزوم.

بو سببدین کیم، نېدین سېنسیز قالیب کۆر اۆلمەدیم،
باقه آلمیدور یوزونگگه انفعالینگدین کۆزوم.

ینگی آی کۆرگچ خلایق، کۆزنی توتماق رسم اېرور،
لېکن آچیلدی کۆروب مشکین هلالینگدین کۆزوم.

شکرللّه کیم، نوایی‌دېک منور دور ینه
خاکِ پایینگدین یوزوم، شمعِ جمالینگدین کۆزوم.

٤١٧

یېر یوزینی توتتی اشکیم، کۆککه یېتتی نالیشیم،
یوقاری تېنگری و قویی سېندین اۆزگه یۆق کیشیم.

لاجرم دېوانه و رسوای عالم بۆلغەمېن،
چون توشوپتور، ای پری پیکر، سېنینگ بیرله ایشیم.

تیش قدېمېن لعلینگه اوزمسمېن اندین بو طمع
انبرِ هجران بیله بیر-بیر سوغورسەلر تیشیم.

هر دم ایسّیق اشک و ساووغ آهدین درماندەمېن،
یوز و زلفونگ دوریده مونداغ کېچر یاز و قیشیم.

تیرەلیک دود و شفق دور شعله و انجم شرار
گۆییا کیم سالدی اۆت هجران تونیگه قرغیشیم.

مهری یۆقلوقدین اېرور هر تون سنانِ آه ایله،

کۉک حصاری خیلی بیرله تانگغه تېگرو سنچیشیم.

ای نوایی، گر سېنینگ نالنگغه ییغلر عندلیب،
بیر کون اول گل کۉنگلیگه هم کار قیلغه‌ی نالیشیم.

٤١٨

لعلینگ غمیدین دیدۀ گریان بیله باردیم،
کۉرمه‌ی سېنی یوز ناله و افغان بیله باردیم.

وصلینگغه یېته‌ی دېدیم و هجرینگغه یۉلوقتوم،
امّید ایله کېلدیم، ولې ارمان بیله باردیم.

وصلینگغه شتاب ایلب اۉکوش غم بیله یاندیم،
اۉق‌دېک کېلیبان بیر نېچه پیکان بیله باردیم.

عالمغه وداع اېتتیم اۉشول یوز هوسیدین،
یوز شکر که، آخر دمې ایمان بیله باردیم.

عمرې تیلب ایش سرّینی کېتمک کېره‌ک آخر،
کیم شمه‌یی اندین مېنِ حیران بیله باردیم.

عالمغه وداع اېتتیم، آچ اول یوزنی دمې کیم،
زادِ ابد اېلتی چو بو بارغان بیله باردیم.

دېدیم که نوایی‌دېک اۉله‌ی مهرینگ ایلن-اۉق،
یوز شکر که، اول وعده و پیمان بیله باردیم.

٤١٩

وادیِ هجرینگده بیر دم قان یوتردین قانمه‌دیم،
اوشبو اؤتلوغ وادی ایچره تینمه‌دیم تا یانمه‌دیم.

اؤلگنیمدین سؤنگره کېلدی سؤرغه‌لی دردیمنی یار،
اویقو کؤرکیم، باشیمه یېتیب قویاش اویغانمه‌دیم.

عارضیم سرغردی آلتوندېک ساچینگ سوداسیدین،
موندین اؤزگه نقد اول سودا ارا قازغانمه‌دیم.

کوییگه اَیلندورونگ نعشیم که، هجران ضعفیده
اؤلتوروب حسرت مېنی بیر اول طرف ایلانمه‌دیم.

نال ینگلیغ گرچه خطینگ شوقیدین بؤلدوم ضعیف،
لېک هجرینگ تیغی باشیمغه کېلیب تؤلغانمه‌دیم.

سلطنت کؤر کیم، نهالِ مهردین عرض ایتتیلر،
جز فنا میخانه‌سی نینگ کیرپیچین یاستانمه‌دیم.

عشق ارا اقرار کؤپ چېکمه مېنی اؤلتورگه‌لی،
ای نوایی، چونکه مېن هرگز بو ایشتین تانمه‌دیم.

٤٢٠

آنچه ییغلتتی جفادین دؤست دور دېب سېوگنیم
کیم کولر احوالیمه هر قیده کؤرسه دشمنیم.

دؤست کیم قیلغه‌ی مېنی بېدادِ دشمن کولگوسی،

بۆیله دشمن کاملیغدین یخشیراق دور اۆلگنیم.

دۆست دشمندین منگه کۆپره‌ک چو یپتکوردی جفا،
نې عجب گر اېمدی دشمن دۆستلیغ بۆلغه‌ی فنیم.

اورسه دشمن زخم اېرور مرهم توقع دۆستدین،
ایکّیسی زخم اورسه تانگ یۆق چاک-چاک اۆلماق تنیم.

طعنه بیرله بوزمه، ای دشمن، کۆنگول اویین دغی،
اوشبو بس کیم، دۆست ظلمیدین بوزولمیش مسکنیم.

دۆستقه جان بېردیم و دشمن دور اېمدی، وه، نې تانگ
اۆرته‌سه هم دۆست، هم دشمننی آه و شیونیم.

ای نوایی، دۆست خود یۆق، وه، نې حالت دورکه بار
باشیم اوزره دشمن ایکّی دیدهٔ تر دامنیم.

٤٢١

خزان رنگی یوزیگه بېرسه تانگ یۆق شعلهٔ دردیم،
کیم اېلگه شمعِ بزم اۆلمیش بهارِ ناز پروردیم.

انینگ وصلی محال و هجریده دردیم فزون هر دم،
بیراونی همدمی گر کۆرسم، افزونراق بۆلور دردیم.

صبا بیرله بولوت توفراغیمېن، کوییگه گردیمنی
بیری اېلتیب، بیری قۆیمه‌سه اندین چیققه‌لی گردیم.

چو سورسنگ تیغِ زهر آلود کۉنگلوم آچیلور، نېچون
کیم اول دور سبزه و قان کیم، بغیردین آقیزور وردیم.

اگر هجران تونیده عمروم اۉتتی، ای کۉنگول، غم یۉق،
تاپرمېن جان اگر بیر تون یۉلوقسه ماهِ شبگردیم.

خزان بیرله بهارین دهرنینگ نَیلەی، چو یاشوردی
بیریسین لالۀ اشکیم، بیریسین چهرۀ زردیم.

فلک دېک، ای نوایی، بۉلمەسم بیر آی فراقیده،
نېدور پس چرخ‌دېک تون۔کون جهان گردیده ناوردیم.

٤٢٢

عقل و جان قصدیده کۉردوم اول کۉز و مژگانني هم،
چېکتیم اول مژگان و کۉز آلیده عقل و جانني هم.

ناوکینگ یېتکچ قیزیق کۉنگلوم ییغاچین کویدوروب،
قطرۀ سو ینگلیغ آشام ایلەدی پیکانني هم.

کۉز یاشیمنی قان قیلیب، بغریم سو ایتتینگ، ای فراق،
یۉق که یالغوز سونی قان قیلدینگ، سو قیلدینگ قانني هم.

عشق دشتیده قویون‌دېک خاکسارینگمېن گهی،
ایستەسنگ عشّاقنی، یاد ایت بو سرگردانني هم.

گوی‌دېک باشیم نېچه رخشینگ ایاغی ضربیدین،
پویه قیلغەی، گە۔گهی یېتکور انگه چوگانني هم،

ای توانگر، نیچه کیم قصرینگنی قیلدینگ زرنگار،
اسرو خالی کؤرمه درویش اؤلتورور ویراننی هم.

کؤنگلوم آلیب باردینگ و قالمیش منگه بیر خسته جان،
هر قچان کیلسنگ نوایی تاپشورور قالغاننی هم.

٤٢٣

عجایب تیره دور هجریم تونی، ای مهری یؤق ماهیم،
مگر ساووردی عشقینگ اؤرته گنلرنینگ کولین آهیم.

وجودیم اول قویاش هجریده انداق مرتفع بؤلدی،
که ممکن یؤق انی ایسترده بؤلماق سایه همراهیم.

یوزوم نینگ عکسی کاهي قیلدی کویونگ نینگ اوشاق تاشین
کمالِ عشق کؤر کیم، کهربا ایجاد ایتر کاهیم.

کؤنگول هر غمزه‌سی اؤقین که، باردور، آرزو قیلدی،
بحمداللّه که ییتکوردی نیکیم بار ایردی دلخواهیم.

یسه‌ی درد اؤقلریدین بیر آق اوی جان گلشنی ایچره،
که کؤنگلومده تاریقسه، انده کیرگه‌ی ماهِ خرگاهیم.

کؤنگول افسانه‌سین گاهی دیسم، ایلنی توتر اویقو،
و لیکن هر زمان سیسکندورور افغانِ ناگاهیم.

قیلیب میخانه توفراغین وطن قان یوتماغین کؤرگیل،

که بو بیر بادهٔ عیشیم دورور اول مسندِ جاهیم.

ایرور بیر مغبچه ایلگیدین ایچمک آرزوسیدین
فنا دیریده هر دم بیر ایشیکدین شَیْءٌ لِلّٰهِیْم.

امید اول کیم قدم سر وقتیمه ییتکورگه‌ی آگاهی،
نوایی گر طلب یؤلیده بؤلسه جانِ آگاهیم.

٤٢٤

تندین اؤقینگنی چیکسه‌لر، آغریدین ایرمس شیونیم،
اندین قیلورمین نوحه کیم، اَیرو توشر جاندین تنیم.

گلخن کولی ایچره نهان، جسمیم جنوندین دور نشان،
تا تیلبه‌لیک برقی عیان بؤلغچ کویوپتور خرمنیم.

تا عشق ارا افسانه‌مین، اؤت ایچره که دیوانه‌مین،
اول شمع اوچون پروانه‌مین کیم بؤلمیش اؤرتنمک فنیم.

اول شوخ سیکریتتی سمند، ایرمس نصیحت سودمند،
هر دؤست بیرسه ایمدی پند، اول دور اولوغراق دشمنیم.

می ایچکه‌لی اول نوش لب ظاهر قیلور هر دم طرب،
بو نوع آچیلماق نی عجب، انداق سو ایچکن گلشنیم.

چون آدمیده یؤق وفا، کؤر اول پری عشقی ارا
جولانگهیم دشتِ فنا، ویرانهٔ غم مسکنیم.

غم تیغیدین قاچماق، هوس قیلمه، نوایی، هر نفس،
اول تیغ نینگ دفعیغه بس، یوز پاره خرقه جوشنیم.

٤٢٥

قوروق تنیمغه توگان کویدوروروده بې باکیم،
فتیله اۋتی یېتیشگچ توتشتی خاشاکیم.

تن ایچره تېلبه کۋنگول اضطراب اېتر اسرو،
تیکیب نې نوع اۋنگنسون بو سینهٔ چاکیم.

حزین کۋنگولنی مگر چاک قیلغهسین، ای گل،
که غنچه ینگلیغ آچیلغهی دمې بو غمناکیم.

هوای عشقینگ ارا اۋزگه عالمیم باردور،
که اشکیم انجم اېرور، آه دودی افلاکیم.

دېدیم: باشیمنی چاپیب طعمه اېلت ایتلرینگگه،
دېدی: بو یوکدین اوزولمیش یقینده فتراکیم.

فغان که، عشق حدیثی دقیق اېرور انداق
که قاصر اۋلمیش انی انگلهماقدین ادراکیم.

دېدینگ: نوایی اېمیش هوشمند، بارې دېگیل،
جهانده کیم دورور انداق خراب و رسواکیم؟

٤٢٦

وصال ایچره اول آی نینگ فرقتین آسان گمان قیلدیم،
چو باردی، وای کیم، نې نوع دشوار ایکنین بیلدیم.

دېر ایردیم، هجریده شاید اۉزومنی اسرەی آلغەیمېن،
بو سوز حشو ایرکنین بیلدیم هم اول ساعت که ایریلدیم.

فغان کیم، درد و غم کیرمککه خوش-خوش رخنەلر بۉلدی،
کۉنگول کیم تۉش-تۉشیمدین درد و غم چیقسون دېبان تیلدیم.

هم اول دم عشق دشتیده مېنی گم قیلدی بېخودلوغ،
اگر هوش و خرد سعیی بیله بیر لحظه تاپیلدیم.

فنا یۉلیغه توشتوم یېتکەلی فرهاد و مجنونغه،
نېچوک یۉل بارمەیین کیم، یخشی همرهلرغه قاتیلدیم.

چو ایچتیم عشق جامین بېخود اۉلدوم ترکِ هوش ایلب،
انینگ‌دېک می ایچیب بو نوع اوسروکلوکدین آییلدیم.

فراقی مشکل ایرمیش، بیلمەیین مېن هم نوایی دېک
وصال ایچره اول آی نینگ فرقتین آسان گمان قیلدیم.

٤٢٧

هجر ایله کۉرمه روا جانیمغه بې پایان اۉلوم،
تیغ سور کیم، خوشتورور آز آغریغ و آسان اۉلوم.

جان بېریب ایسترمېن اۉلمکنی، اۉلوم خوبراق که جان،
جانیم اۉلمک دور چو ایستەیدور منگه جانان اۉلوم.

خلق دشوار اۋلمه‌گیم حیرانی دورلر، طرفه کۋر
کیم اېرور دشوار هجریم آلیده حیران اۋلوم.

هجر قالمس یاشورون آه و فغان چېک، ای کۋنگول،
کیم یاشورماق بیرله هرگز قالمه‌دی پنهان اۋلوم.

دردِ هجران صعب و یېتمس شربتِ وصل، ای طبیب،
گۋییا کیم اوشبو دردیمغه اېرور درمان اۋلوم.

فانی اۋلمه‌ی قیلغان اظهارِ فنا، بیل کیم اېرور
اول گدا کیم رزق اوچون ظاهر قیلور یالغان اۋلوم.

ای نوایی، جهل ایله اۋلمک قتیق ایش دور، ولې
چون کمالِ معرفت کسب اۋلدی، نې نقصان اۋلوم.

٤٢٨

بۋلمه‌سون کۋنگلونگ قوشیغه دُرّ و گوهر وصلی کام،
کیم قضا اول دانه‌لرغه بحر موجین قیلدی دام.

گر ملک تسبیحی دانه، حور زلفی دام اېرور
کیم بو دام و دانه‌غه زیرک قوش اېرسنگ، بۋلمه رام.

دهر باغی نینگ هواسی دور سموم و سویی زهر،
انده بۋلمس بو هوا و سو بیله قیلماق مقام.

باغ کیم، نیلوفري گوگرد اۋتی دور انگله کیم،

نې معطر بۆلغەی اندین تربیت تاپقن مشام.

می اۆتی بیرله دماغینگنی قیزیتمه کیم، بو اۆت
اېل دماغیده پیشیرمیدور به جز سودای خام.

تا اۆزونگنی خسچه کۆرگونگ دور اېمسسېن آدمي،
گر هواده سیر قیل، گر سو اوزه کۆرگوز خرام.

کول قیل اول خسنی فنا آتشگهیغه تشلەبان،
تا کۆنگول مرآتی اول کولدین جلا تاپقی تمام.

ایسترەم، کۆزگوده کۆرسم یار عکسین بیر نفس،
ساقیا، مَی کیم! اېرور عشق اهلی نینگ کۆزگوسی جام.

٤٢٩

مېن که، دوران ظلمی دور کۆنگلومگه، بلکیم جانغه هم،
نیلەی آلغەیمېن انگه کیم، ظلم اېتر دورانغه هم.

کۆر غمیم افزونلیغین هر دم که اشکیم خیلی نینگ
قطرەسی بحر اۆلدی، اېمدی اَیلنیپتور قانغه هم.

یاپمنگیز فرهاد ایله مجنوننی کیم محنت تۆزی
ستر اوچون بس دور منگه هم، اول ایکی عریانغه هم.

تا تاپیبمېن عشقی اۆتی بیرله تیغِ زهرینی،
عیسی انفاسیغه باقمان، چشمۀ حیوانغه هم.

گاه کۉنگلوم غنچه‌سین ایستر، گهی پیکانینی،
کیم کۉنگول باردور مناسب غنچه‌غه، پیکانغه هم.

نیلوفر نقش ایلب ایوانینگغه مغرور اۉلمه‌غیل
یۉق، وفا نقشی چو بو نیلوفري ایوانغه هم.

مدعیلر چون نوایی عشقین انگلب، جانیغه
قصد قیلغانلر ایمیش، باري دینگیز جانانغه هم.

٤٣٠

اول قویاش وصلیده اۉزنی رشکدین گم ایلره‌م،
سایه‌دین یانیمده تیبرنگچ توهم ایلره‌م.

اول پری کۉنگلومده دور کیم، سۉزلشورمین دیمه کیم،
تیلبه‌لیکدین اۉز-اۉزوم بیرله تکلم ایلره‌م.

شامِ هجریم تانگسیز اۉلمیش نې عجب کیم، عجزدین
شام‌دیک ییغلمسینیب، تانگ‌دیک تبسم ایلره‌م.

قتل حکمی ایله‌سه اۉلتورتوبان عشاقنی
عشق ارا، چون کیم مین اکملمین، تقدم ایلره‌م.

ایلگه رحم ایتمان، عقوبتلر بیله قتل ایله‌سنگ،
اۉز-اۉزومگه محضِ حرماندین ترحم ایلره‌م.

پاکلیک دأبی گر ایرمستور سلوک ایچره، نې سود،
بحر و برده گر طهارت، گر تیمم ایلره‌م.

ای نوایی، تا مقرر قیلدیم آهنگِ حجاز،
گه عراق و گه عجم ساری ترنم ایلرەم.

٤٣١

سېنسیز اشکیم یامغوری سیلینی طوفان ایلەدیم،
کیم انینگ طغیانیدین عالمنی ویران ایلەدیم.

بۋیله طوفانغه کۋزومنی ابر اېتیب، نالمنی رعد،
آه اۋتی اوچقونلرین برقِ درخشان ایلەدیم.

یۋق که، کۋنگلوم شعلەسیدین دهر ارا سالدیم بیر اۋت
کیم تاموغنی اېل کۋزیگه باغِ رضوان ایلەدیم.

مونچه، بل یوز مونچه هم اېرمس اېکین مینگدین بیری،
اولچه مېن اول آیدین ایرو شامِ هجران ایلەدیم.

صعب اېرور هجر اۋلمنگ، ای احباب، عاشق زینهار
کیم، بو ایش تحقیقینی مېن اولچه امکان ایلەدیم.

سېوگنیم بو عهد ارا می دور، قنی پیمانەیی
کیم کیشی سېومکدین اېمدی عهد و پیمان ایلەدیم.

ای نوایی، عشق ترکین کیم دېدیم، معذور توت
کیم مُحِق دورمېن بو ایشده گرچه طغیان ایلەدیم.

٤٣٢

حسنونگ‌گه حیرتدین اۋلدی برچه بې سامانلیغیم،
مېن کیم و سامان، چو آرتر هر نفس حیرانلیغیم.

کوییده تون۔کون کېزه‌ی دېرمېن نهان قالمس، ولېک
آه اۋتی و عشق قانی رنگیدین پنهانلیغیم.

غیر خاشاکین اگر ساوورمس اېرسم پس نېدور،
کویی دوریده قویون‌دېک مونچه سرگردانلیغیم.

اول اېتک قانیم بیله کۋرگوزدی گلگون حاشیه،
نې عجب، توتسم آنی بو دم چو اول دور قانلیغیم.

طفللر تاشی تېریمنی اېلتیبان، قالدی سۋنگک،
اول پری سوداسیده باردور عجب عریانلیغیم.

دین و دنیا نقدینی ساچتیم، چو کیردیم دَیر ارا،
بو اېدی اوّل قدح ایچکنده دست افشانلیغیم.

دېدی زاهد: اول پریدین هر امیدی بیرله کېچ،
ای نوایی، بۋلمه‌غای بو حدقچه نادانلیغیم.

٤٣٣

جانیمه داغې قۋیوپتور لعلینگ اوزره خال کیم،
کۋنگلومه اۋت توشمیش اندین یوزگه برقع سال کیم.

توشمه‌گه‌ی اېل کۋنگلیگه اۋت هم که آنینگ رشکیدین
بیم اېرور بۋلغه‌ی مېن انداق عاجز و بېحال کیم.

اشک سیلی ایله‌گه‌ی کویونگدین آواره مېنی،
بو صفت آواره‌لیغدین ایله فارغ بال کیم.

گرچه مجنونمېن سېنینگ کویونگنی-اۋق ایلب وطن،
انده-اۋق بۋلسم بۋله‌ی بازیچهٔ اطفال کیم.

یاغسه عریان جسمیمه اۋت انده ایلرمېن قبول،
اۋزگه یېرده گر یاغر گل، ایلره‌م اِهمال کیم.

انده یاققن تاش اېرور جنت گلیدین یخشیراق،
بو جهتدین انده بۋلماق ایستره‌م پامال کیم.

قتل قیلغه‌یسېن مېنی بیر کون ولې ایتور کۋنگول:
ای نوایی، کېچ بو سۋزدین، سېن کیم، اول اقبال کیم؟

٤٣٤

یوزونگ غمیدین اېرور ابرِ نو بهار کۋزوم،
نې عیب، یېر یوزینی قیلسه لاله‌زار کۋزوم.

سواد و قانی بیله بیر غریب لاله اېرور،
که لاله‌زار بسې قیلدی آشکار کۋزوم.

نې قانی لاله اېرور، نې سوادی داغی انینگ
که کویدی هجر اۋتیدین داغی انتظار کۋزوم.

اگرچه قیلدی مېنی خوار و زار کۋنگلوم و بس

ولېک ایلەدی کۉنگلومنی خوار و زار کۉزوم.

نې کان و بحر اېکین کیم، لب و تیشینگ غمیدین
گل و سمنگە قیلور لعل و دُر نثار کۉزوم.

بو کیم قارردی چو تر دامن اېردی و غمّاز
فراق شامیدە دور تیرە روزگار کۉزوم.

نوایی، اَیلە نظر ترکینی دېمنگ، چون کیم
مېن اختیار اېتیبان، قیلمس اختیار کۉزوم.

٤٣٥

سېندین اَیرو تا اسیرِ دردِ هجران قالمیشم،
بو کە اۉلمەی قالمیشم، حالیمغە حیران قالمیشم.

خان و مانیمنی غمینگ تاراجی برباد اَیلەدی،
خان و مان باریب الاخان و الامان قالمیشم.

عشق دشتی نینگ سمومی حُلّەسین ایلەی پناه،
خَیلِ غم یغماسیدین مونداق کە عریان قالمیشم.

درد و غمدین یاشونە آلمان کمالِ ضعفدین،
خردە بینلرنینگ کۉزیدین گرچە پنهان قالمیشم.

دشتدین فرهاد و مجنوننی ییغیب مشفقلری،
مېن غریب اول نوع کیم، غولِ بیابان قالمیشم.

وصل دوری جامیدین احباب سرمست اۋلدیلر،
دَیر ارا تیک بیر من۔اۋق مخمورِ دوران قالمیشم.

ای نوایی، اوچتی بلبللر خزانده باغدین،
مین قناتسیز قوش مثللیک اَیلب افغان قالمیشم.

٤٣٦

نې اول قولاققه ییتر، عرضِ حال ادا قیلسم،
نې اول کۋنگولگه یاقر، نقدِ جان فدا قیلسم.

کۋنگول شکافیغه اول کوی توفراغی قنی کیم،
بو خُشک دارو اِیله زخمیمه دوا قیلسم.

کیره‌ک قویاش دِرمی تنگه بۋلسه بَیعانه،
چو یوسفومنی ایکی دهرغه بها قیلسم.

فغان که، عشق چیکر باغلب آنی بۋینومغه
نیچه که زهد و ورع پرده‌سین ردا قیلسم.

کۋزومگه دهرنی هر لحظه تیره‌راق اَیلر،
سوادِ خالینگ‌گه هر نیچه کۋز قرا قیلسم.

ایشیم چو صومعه شیخی بیله توزلمه‌دی، کاش
که ایمدی میکده پیریغه التجا قیلسم.

نواییا، چو صبا همنفس دور اول گلگه
نې بۋلدی، صرصرِ آهیمنی گر صبا قیلسم.

٤٣٧

کۉنگولنی بغیر قانیدین لاله قیلدیم،
قۉیوب داغ پرگاله۔پرگاله قیلدیم.

ساووغ آهدین قطره پیکانلرینگنی
یوره‌ک غنچه‌سی جوفیده ژاله قیلدیم.

کۉزومده اول آی مردم اۉرنینی توتتی،
سوادین انینگ دوریغه هاله قیلدیم.

نې قوماغ که، اویغانمه‌دی گرچه تونلر
تانگ آتقونچه ایتلر کبی ناله قیلدیم.

کۉروب آبِ حیوان یوزینده حبابین،
تصور لبینگ اوزره تبخاله قیلدیم.

فلک زالی نینگ مکریدین بۉلدوم ایمن،
نېدین کیم، طلاقِ بو محتاله قیلدیم.

نوایی سریغ یوزیده داغِ ادبار
چو کۉردوم، گمانِ سریغ لاله قیلدیم.

«ن» حرفی نینگ نازنینلری نینگ نازی «غرایب»دین

٤٣٨

ایسترەم یوز منزل اۋتکەیمېن عدم صحراسیدین،
تا زمانې تینغەمېن عالم اېلی غوغاسیدین.

عمر نقدین صرف اېتی دېرمېن فنا بازاریده،
تا قوتولغەی خاطریم سود و زیان سوداسیدین.

خوشتورور ویرانەیی تسکین اوچون، لېکن بیراق
یوز مینگ بیللیق یۋل فلک نینگ گنبدِ میناسیدین.

چیقمەیین بو دَیردین ممکن اېمس بۋلماق خلاص
هر کېچه یوز مینگ بتِ سیمین بدن یغماسیدین.

هر سۋنگک یانیمده قصدِ عمر اېتر، وە، خوشەیی
بار مو امکان کیم، قوتولغەی مونچه محنت داسیدین،

زعفرانې یوزده گلگون اشک تۋکمک نې آسیغ،
عشوه کۋرگن دهر باغی نینگ گلِ رعناسیدین.

غرقه اېل دفنی اوچون سردابەیی دور هر حباب،
عشق وادیسینده اشکیم سیلی نینگ دریاسیدین.

عشوه‌گرلر داغیدین جان پردەسین کۋر، آه کیم،
بو حریر اېسکیردی ظالم شاهلر تمغاسیدین،

ای نوایی، دهر باغیدین قوتولماق ایسته کیم،
بلبل اوچقن یخشیراق زاغ و زغن مأواسیدین.

٤٣٩

کۉنگولنی اَیلەدیم یوز چاک عشقینگدین، مېنِ محزون،
کە حسنونگ وصفی یازگەیمېن کتابې کاغذی گلگون.

کۉنگول نینگ مزرعی کیم ناوکینگدین بۉلدی یوزخرمن،
باشاق تېرمک اوچون کېلگەی مگر فرهاد اِیله مجنون.

قبب هر تون چېکیب یوز مینگ سنان انجم شعاعیدین،
مگر صبریم سپاهیغە شبیخون کېلتورور گردون.

لبینگ شوقیدە کۉنگلوم هر نې بارین باشیدین قۉیدی،
می ایستب رندِ مفلس اَیلەدی دستارینی مرهون.

کۉنگولدە شوخلر نازیدین آرتر هر نفس آهیم،
یانر اۉتقە چو اطفال اېوروشورلر، دود اۉلور افزون.

میِ لعلینگ اوچون بېخودلوغوم انداق دور، ای ساقی،
کە قاتسنگ تانگ اېمس، جامیمغە کسبِ هوش اوچون افیون.

ایلیگ زلفونگغە اېلتور آرزودین یاوە ایتورمېن
بیراودېک کیم ییلان توتماق اوچون آغزیدە دور افسون.

تۉکوب فیروزە گون کۉک ماتمینگغە گوهرِ انجم،
سېنی فیروزە و گوهر خیالی ایلەبان مفتون.

نوایی، نظم لافین قۉی کە، کۉز بیر کونلوگی اېرمس،
اگر یوز ییل ساچرسېن طبع بحریدین دُرِ مکنون.

٤٤٠

بولوت حیوان زلالی بیرله تیرگوزدی هوا جانین،
سپوونمک اشکیدین شاداب قیلدی سبزه مژگانین.

اپمستور سبزه و لاله که، ژاله تاشیدین گردون
کۆکرتیب یپر یوزین هر ساری ظاهر اَیله‌دی قانین.

ایریک نپوچون دورور شاخ اوزره گلبن برگی سوهان دپک،
ایتیتمس بۆلسه بلبل جانی اوچون غنچه پیکانین.

چمن لیلاسیدین اَیرو دپگه‌یسپن لاله مجنون دور
که گردون ژاله تاشیدین قانتمیش داغِ هجرانین.

چمن بحرِ لطافت بۆلدی نیسان درلری بیرله،
قیزیل تالدین مهیا قیلدی هر یان شاخِ مرجانین.

بو فصل ایچره ملامت تاشیدین سالم بیراو قالغی
که چپککی می سومورمکده یوزیگه جامِ قلقانین.

میپ کیم آتشین، چیقغه‌ی سریغ گللر، اگر دهقان
تامیزسه قطره‌یی اندین سووارپر چاغده بوستانین.

بیراو کیم دهر باغی نینگ فریبین بیلدی، نرگس دپک
قدحدین باش کۆترمه‌ی سوردی عشرت بیرله دورانین.

گلِ مقصود اول قان دور، نوایی کیم، ایاغینگدین

چیقر چیککنده مقصد کعبه‌سی خارِ مغیلانین.

٤٤١

محبت رشته‌سین اوزدی که، اؤلتورگه‌ی بو غمناکین،
مگر اول رشته بیرله تیکمیش ایردی کؤکره‌گیم چاکین.

ایمس گریان کؤزوم کیرپیکلری کیم، صرصرِ آهیم
سالیب موج اول تینگیزگه بیر قیراققه سالدی خاشاکین.

منجم کؤنگلوم اؤتی دفعیغه دیدی تاپه‌ی ساعت،
دمیم دودی ارا نی انجمین تاپتی، نی افلاکین.

باشیم چاپقنده اول چابک یاشینگنی اسره‌غیل، ای کؤز،
کیم اول سودین یوغه‌یسین، قان یوقردیک بؤلسه، فتراکین.

نظر یؤلین سرشکیم پاک یوب، کؤز پرده‌سین آچتی
که چیققچ پرده‌دین کؤرگه‌یمین آنینگ چهرهٔ پاکین.

کؤزین اویقوده کؤرگچ اؤلدوم، آیا اؤلمه‌یین نیتکی
کیشی گلشنده بیخود کؤرسه تورکِ مستِ بی باکین.

یوزونگ کؤپ آچمه، گاهی سؤز دیگیل کیم، عقل دهقانی
نی گل اسرافینی یخشی دیمیش، نی غنچه امساکین.

اؤگوب جنت گلین واعظ تیلر کیم، ایله‌سم سودا
نیچه ایسکی درمغه یوسفوم ، وه، کؤرگیل ادراکین.

دېسم اول آی، باریب چیقمس غمی کۆنگلومدین ایتور کیم:
نوایی، نې عجب، بۆلماق قمر سایر، حجر ساکن.

٤٤٢

بس که قدّی غنچەدېک اېل کۆنگلین آلیب قیلدی قان،
گلبنِ ناز اۆلمیش اېل کۆنگلیدین اول سروِ روان.

کۆزلرینگ خونخوارلیغدین دایما بېمار اېرور،
باده کۆپ اېچکندین انداق کیم، بۆلور اېل ناتوان.

یاشورون حسنونگده بیر آن دورور کیم، جان ارا
هم الف، هم نون اوزه داغیم اېرور اندین نشان.

یوزیدین بینامېن ارچه یوز چیقرمس پردەدین،
نوردین کۆرمک دور اما، نور اېرور کۆزدین نهان.

عشق کامل بۆلسه محنت اۆقلریدین باک اېمس،
نې ضرر بلبلغه کیم بۆلغەی تیکندین آشیان.

عشق باغی نینگ سوییی قان دور، نې تانگ گر آه و اشک
انده یاخود آتشین گل آچسەلر، یا ارغوان.

صبح نینگ هر تانگ اېرور اېل غفلتیدین کولگوسی،
مهر خوانیدین گمان قیلمه که، یېبدور زعفران.

تاپمەدیم بو دیر حالیدین خبر، ای مغبچه،
بې خبر قیل مېنی اۆز حالیمدین اېمدی بیر زمان.

درد اگر بو دور، نوایی چیقسه عالمدین نې تانگ،
مست و عریان کۆکره‌گیگه تاش اوروب، تارتیب فغان.

٤٤٣

عشقیده یخشی یامان بېدادیدین تاپمان امان،
یخشی تا قیلسم نظر یۆقتور کیشی مېندین یامان.

لحظه‌ـلحظه باش چېکر عشقیم شراری، ای رفیق،
الامان شوق و محبت شعله‌سیدین الامان.

یوز عدم ملکیگه قۆیدوم کېل که ایسته‌یدور کۆنگول،
بو اوزون یۆل زادی کۆز تیکمک یوزونگ‌گه بیر زمان.

اۆرته‌بان عشاق جسمین، غافل اۆلمه آهیدین
کیم ضررلیغ دود ظاهر ایلر اۆت توشگن سمان.

کویمگیمگه ناوکینگ پیکانی بس، هجراننی قۆی،
خسقه اۆت سالماق اوچون اوچقون همان، دوزخ همان.

سېن مگر توغقنده کون توغقندورور کیم ذرّه‌یی
فرق فهم اۆلمس آره‌نگیزده نېوچون کیم توأمان.

اول قویاش هجریده آهیم اۆقیدین وهم ایتمه‌سه،
کۆک تېمور ایچره نهان نېوچون بۆلوپتور آسمان.

وقتدین آل نقدِ عیشینگنی که، مونداق کیم اېرور

دمبدم کۉزدین نهان بۉلمس انگه بۉلماق ضِمان.

ای نوایی، تېلبه کۉنگلوم دردینی انگلەی دېسم
آنچه اَیتور یاوه کیم، بیر لفظ اندین انگلەمان.

٤٤٤

یوز و زلفونگنی ساغینیب کېلمیشم، ای مهجبین،
کېچەنی کېچه دېمی، کوندوزنی کوندوز دېمەیین.

آه و افغان چېکمه دېب، آغزیمغه جانا، مُهر قۉی،
چونکه لعلینگ خاتم و یاقوتِ نابینگ دور نگین.

لعلی نینگ هر بیر حدیثی شهددېک شیرین اېرور،
آرې-آرې دایما گل برگیدین دور انگبین.

لعل اوزه خط ایچره خالینگ دور نهان یا هندویی،
سبزەده یاشوندی شکّر قصدیغه اَیلب کمین.

ینگی آی خورشید ارا بۉلماق عیان معهود اېمس،
وه، نېدور ایلب غضب سالماق جبینینگ اوزره چین.

شمعنی پروانه کویدورمکدین، ای گل، قیلمه عیب،
بلبل اېرمستور مو کول، یا سېن اېمسسېن آتشین.

ای نوایی، آچمەغای قانیمدین اۉزگه لالەیی،
هر گِیه بو یۉلده کیم، قتلیمغه چېکمیش تیغِ کین.

٤٤٥

شکیب اویین بوزه‌دور بېنوا کۋنگول، نېته‌یین،
خرابلیغ قیله‌دور مبتلا کۋنگول نېته‌یین.

دېدینگ که، اسره کۋنگولنی اۋزونگده و صبر اېت،
چو مېنده تورمس و بارور سنگه کۋنگول، نېته‌یین.

کۋنگولنی قیدِ جنوندین چیقر دېدینگ، ای عقل،
کېتورسه باشینگ‌گه یوز مینگ بلا کۋنگول، نېته‌یین.

کۋنگولنی قیدِ جنوندین چیقار دېدینگ، ای عقل،
بلانی کۋز کېتورور جانغه، یا کۋنگول نېته‌یین.

مېن اول کۋزی قرا عشقین قۋیوب اېدیم، باللّه،
تحمل اېتمه‌دی، یوزی قرا کۋنگول، نېته‌یین.

تغافل اېتسم اېترسېن، اۋلرسېن اېتسم قید،
سېنینگ بیله، دېگیل، ای بېوفا کۋنگول، نېته‌یین.

نواییا، دېب اېدینگ: زهد طرحی بنیاد اېت،
شکیب اویین بوزه‌دور بېنوا کۋنگول، نېته‌یین.

٤٤٦

نې تانگ سریغ یوزومده اشکِ رنگین
که کییمیش سبزِ تلخ اول سبزِ شیرین.

اۋزی گوهر، تۋنی دریای آفت،

بۆلوب موجِ بلا اول تۆن اوزه چین.

سنگه همرنگ تۆنلوق شوخلر بار،
نېچوک کیم سرو اياغینده رياحين.

اېرور جسمینگده اخضر خلعت اول نوع
که گلبن برگیدین تۆن قیلسه نسرين.

دېگهیلر سرو قدّ و خلعتینگنی
ولېکن سرو کیم کۆرمیش گل آگین.

خطینگ شوقیده کۆنگلوم توتیا دور
که یۆق ذکرینگدین اۉزگه انگه تلقین.

نوايی، چرخِ اخضر دور سیهکار،
طمع سرسبز بۆلماق قیلمه اندين.

٤٤٧

ارغواني تۆن مو دور کیم کییمیش اول سروِ روان،
یا مگر سروِ روان قیلمیش لباسین ارغوان.

سرونینگ هر برگی بغریم قانیدین سېراب اېرور،
یۆقسه بۆلمس ارغواني برگلیک سروِ روان.

سرودين تا تاپتی زينت ارغوان یوز شوق اِیله،
باشقه سنچر ارغوان هر زاد سروِ نو جوان.

ارغوان و سرو ایسترمڽن چمنده، تا مڽنی
ارغواني تۊن بیله اول سرو قیلدی ناتوان.

کۊرگوزور قدّ و لباسینگ شوقیدین قانلیغ مژه،
کۊزده هر دم ارغوان و سرودین بیر کاروان.

ارغواني تۊن بیله قتل ایلهمس اول سرو کیم،
قان ایله قیلمیش لباسین ارغواني بیر اوان.

ارغوان و سرودین تا دهر باغی زیب دور،
بۊلسون اول کیم دهر ارا هم شاه اڽرور، هم پهلوان.

٤٤٨

عشق ارا مڽنمڽن دمڽ بڽ محنت و غم بۊلمهغان،
جانیدین محروم اۊلوب، جانانغه محرم بۊلمهغان.

یوز وفا ایلب، جفادین اۊزگه نفعڽ کۊرمهگن،
مینگ جفا کۊروب، وفاسی ذرهیی کم بۊلمهغان.

مینگ قویاشچه کۊرگن اۊز یارین، ولڽ یار آلیده
مینگ اولوشیدین بیریچه ذرّه نینگ هم بۊلمهغان.

عالم اهلی عشق ارا رسوالیغیم طعن اڽتمنگیز،
کیم دورور عاشق بۊلوب، رسوای عالم بۊلمهغان؟

انجم اڽرمس تڽر دور آهیم اۊتیدین کۊک سقفیده،
وه که، بو تڽردین بنایی قالمهدی نم بۊلمهغان.

دستگیرێ ایسته‌کیم غمدین خلاص امکان ایمس،
ایلکی بیر زرّین کمر بیلیگه محکم بۈلمه‌غان.

ای نوایی، بیل که تاپمس لعلیدین قوتِ حیات،
جاننی تسلیم ایله‌مکلیکده مسلم بۈلمه‌غان.

٤٤٩

خورشید طلوع ایتسه، قویاشینگ ساغینورمین،
کۈرگچ ینگی آی میلینی قاشینگ ساغینورمین.

هر گل که جهان گلشنیدین جسمیمه، ای شوخ،
ییتکچ، مینِ سودازه تاشینگ ساغینورمین.

ای کۈز، قورودونگ، لیک قَیو سیلِ بلا کیم،
بیر اوینی خراب ایله‌دی یاشینگ ساغینورمین.

ای جسم، اجل چابکی هر گوی کیم اۉینر،
میدانِ فنا ایچیده باشینگ ساغینورمین.

نی شرحین ایشیتکچ قیلیب، ای ناله، سینی یاد،
کۈز شرحه‌لرین کۈرسه، خراشینگ ساغینورمین.

ای خسته کۈنگول، بۈلغه‌لی سین عشقده مجنون،
کۈرگچ سینی سرگشته، اداشینگ ساغینورمین.

اۉلگن ایتین، ای خسته نوایی و رقیبین

چون کۋرسم ایتی آلیده لاشینگ ساغینورمېن.

٤٥٠

هر خزان برگی اېرور زارې که دهر آزاریدین
سرغریب مېن‌دېک توشر اَېرو سهی قد یاریدین.

هر قوروغان شاخ مجنون دور که توفراغ اوییگه
تاپشیرور هر دم ایلیگ یوب نازنین بېماریدین.

باغ ارا، دېمنگ، خزان کیم عاشق اۋلمیش مېن کیبی،
بیلگورور ساووغ نفس بیرله سریغ رخساریدین.

هر آقر سونی خزان تیغی قیلیبدور زرفشان،
کېسکه‌لی مهر و وفا نخلین جهان گلزاریدین.

بو سریغ یوز بیرله اۋلسم کوییده، تابوتیمه
شاخلر باغلنگ خزانې عشق پېچان تاریدین.

کوییده کویمیش کۋنگول بو کیم خزان دور باغ ارا
اېستی بیر یېل، گۋییا کویگن غریبیم ساریدین.

کاهې یوز بیرله اۋلرمېن، عیسوې دم ساقیا،
باده توت خورشید جامِ کهربا کرداریدین.

باده‌یی کیم جرعه‌سی تامغاچ، خزان یفراغلری
تاک برگی‌دېک قیزرغه‌ی سر به سر اشجاریدین.

٤٥١

شوقدین اشک ایچره غرق اۋلوب، دېی آلمسمېن غمین
کیم تېنگیزده گوهر ایستر، اسرەماق کېرەک دمین.

عیش و صحبت خیلیغه توشکی نسیمیدین صبا،
قیده سالسم زخمی ایسلنغان یورەک نینگ مرهمین.

پیکریم گردین ساوورغودېک اېسر هجران یېلی،
لطف اېتیب، ای گل، سحابِ وصل نینگ یېتکور نمین.

قالب اېتتی ینگی آینی طاق اوچون معمارِ صنع
قدرت ایلگین باغلەغان ساعت قاشینگ طاقی خمین.

کۋنگلکی دور چاک و کیز بۋینیده فانوس، ای عجب،
توتتی اول هم شمع دېک، غم شامی کۋنگلوم ماتمین.

شمع چابکلوک ارا لیلی وشیمغه یېتمەدی،
دودیدین هر نېچه کیم قیلدی مطرا پرچمین.

ماتمِ هجرانده سازې دور نوایی جسمی کیم،
نالەسیدین زېرینی تاقمیش اۋکورمکدین بمین.

٤٥٢

مېنِ بېدل سنگه جان اۋینەماق بیرله یرەیدورمېن،
ولې سېن طفلنی بو تحفه بیرله ارغەدەیدورمېن.

لبینگ کۋرگچ، ایلیگیم تیشلرەم هر دم تحیردین،

عجب حالت که، بالنی توتمه‌یین برماغ یله‌یدورمېن.

دېدیم: کۉنگلومگه هر یاندین خدنگینگ نېدورور یاره؟
محبت اۉتیغه، دېدی، اۉتون دور کیم، قله‌یدورمېن.

چو اهلِ درد اوچون پیوسته قاش یاسینی تارتیبان،
منگه اۉق ناوکینگنی خوش کشاد اېت کیم، قوله‌یدورمېن.

انگه یېتکور سۉزوم، ای آه کیم، اول حسن مرآتی
چو قیلدی جلوه، کۉزگو عکسی ینگلیغ الده‌ره‌یدورمېن.

مگر اېلتور پریلر، ای فسونگر، تېلبه کۉنگلومنی
که تورمیدور نېچه کیم جسمیم اوییندە قبه‌یدورمېن.

نوایی تېلبره‌ب تا اول پری کوییگه یوزلنمیش،
اېشیتورمېن فغان، لېکن حدیثین انگله‌مه‌یدورمېن.

٤٥٣

تیکمیشم مجروح کۉنگلوم زخمینی غم نیشیدین،
چیقمه‌سون دېب خنجرینگ ذوقی کۉنگول نینگ رېشیدین.

لعلدین محرور اېدی کۉنگلوم، چو فصّاد آچتی قان،
قطره قانلر یۉق که، جانلر تامدی اول دم نیشیدین.

قاشی میلین آلمه‌سه قربان کۉنگولدین بس منگه،
یۉقسه نې غم چېکسه یا قتلیمغه هر دم کیشیدین.

كۆنگلوم انداغ کیم، ایتیب مجنون اتادین توتتی تاغ،
دردِ عشق ایستر قاچیب عقلِ صلاح اندیشیدین.

ساقیا، چون دور ایشی معلوم اېمس، بیر می بیله
فارغ اېت جانیمنی عقلِ خرده‌دان تشویشیدین.

اول میی کیم تۆلغوچه پیمانه آزاد ایله‌گی
بو دنيِ خمخانه دُرد و صافی نینگ تفتیشیدین.

اسره‌دی مونگلوغ نوایی رشتهٔ جانین چېکیب،
اسره‌غان‌دېک شاهلر سررشته‌یی درویشیدین.

٤٥٤

انگله‌مان سودېک یوزونگ مو دور کۆرونگن کۆزگودین،
یا یوزونگدین کۆزگو سو بۆلدی، یوزونگ ظاهر سودین.

رو برو بۆلغچ یوزونگ غم شامی آلیمدین کېتر،
سایه توشکن‌دېک کېین خورشید بۆلغچ اۆترودین.

ییغله‌ماق چون ایله‌دی دعوا کۆزوم بیرله بولوت،
برق گۆیا مونی فهم اَیلب ییقیلدی کولگودین.

توشته اول مهوش یوزیگه تا کۆز آچتیم هر کېچه،
ایسته‌مسمېن طرفةالعینيِ کۆز آچماق اویقودین.

خالی اول یوز وجهی تاپقن وجه‌دین بیر گوشه‌ده
زلفی ینگلیغ تۆلغانیب باشیم قویی دور قیغودین.

کام ساقی لبلریدین تاپتیم امّا آلدی جان،
ای که دوراندین قۉش ایچتینگ، غافل اۉلمه قارودین.

بارغان ایرمیشمین اۉزومدین جلوه قیلغان چاغده یار،
سۉرمه‌ی اۉتمیش، ای نوایی، خودنماییم بیخودین.

٤٥٥

یانه نی قد جلوه قیلدی کیم، دیمکدین لالمین،
یانه قیسی زلف آچیلدی کیم، پریشان حالمین.

ضعفدین قدّیم الف بۉلدی، اول ایکّی لام زلف
هر یانیمده فتنه‌گر، وه نی عجب گر لالمین.

ایتلرینگ نینگ ایزیدین یوز گل کۉزوم باغیده دور،
شکر ایرور بو هم که، عشقینگ یۉلیده پامالمین.

جسمیم اندوه ایچره درد آستیده قالمیش، نی عجب
ایگمه قد بیرله اگر زلفونگ غمیدین دالمین.

ایتتی اول کۉنگلوم که وصل اوچون تیلر ایردی حیات،
شکر ایمدی اۉلگه‌لی عشقینگده فارغ بالمین.

عشق اۉتی بو نوع کیم عریان تنیمنی چورکه‌دی،
اهلِ درد اوچون فنا یوزیگه مشکین خالمین.

ای نوایی، نی عجب یوزوم اوزه یوگورسه یاش،

چونکه مجنون بۋلغه‌لی بازیچهٔ اطفالمېن.

٤٥٦

وه که، مېندین اَیرو یوز جان، یۋقسه جانان مو اېکین؟
منگه آنسیز مینگ اۋلوم یا دردِ هجران مو اېکین؟

سۋرغه‌لی ضعفیمنی لعلیدین مو اېرکین بیر حدیث،
یا بوزوغ جسمیمده مملو یوز تومن جان مو اېکین؟

روزنیمنی تا یاروتتونگ، کلبم ایچره هر طرف،
ذرّه‌لر سایر مو یاخود مهرِ رخشان مو اېکین؟

عالم اهلیغه لبینگ ذکری مو دور رطب‌اللسان،
یا باری عالم لبالب آبِ حیوان مو اېکین؟

زلف ارا قدّینگ خیالیدین کۋزوم یاروتقه‌لی
عنبرین یوز شمع یاخود خَیلِ مژگان مو اېکین؟

کۋنگلومه اول یوز و لب یادی مو اېرکین غم تونی،
یا شبستانیم تۋله گلبرگِ خندان مو اېکین؟

غیریغه باقغان اوچون کۋز مردمین قتل ایله‌دیم،
اشکِ گلگون یاخود آنینگ زخمیدین قان مو اېکین؟

٤٥٧

یاره‌منی تیککه‌لی باشینگ اوزه پېچک مو اېکین؟

پیچکده رشتهٔ جانیم مو یا ایپک مو ایکین؟

کۉز اسرو تیکتیم انینگ اۉیماغیغه، بیلمان کیم،
کۉزوم آقی مو ایکین انده، یا سۉنگک مو ایکین؟

تون اوزره آیدین و آیدینده صبح ایرکین مو،
و یا ساچینگده بورونچک اوزه لچک مو ایکین؟

گل اوزره هر ساری تاب اوردی سنبلونگ، یاخود
یوزونگده زینت اوچون سنچقان کجک مو ایکین؟

لبینگدین ایسته‌دی جانیم حیات، بیلمسمین
که بیر سۉکونچ مو یا قصدی بیر موچک مو ایکین؟

بیر اوسروک ایلنی چیقیب قیرغان ایرمیش، ای لطفی،
سینینگ بیگینگ مو ایکین، یا بیزینگ میرک مو ایکین؟

نوایی، اوشبو پریشان حدیث ایله غرضینگ
عوام خاطرینی صید ایله‌مک مو ایکین؟

٤٥٨

یوزونگ اۏتیغه توتون زلفِ معنبر مو اېکین؟
آتشین لعلینگ اول اۏت ایچیده اخگر مو اېکین؟

مهر سرچشمه‌سیدین قطره مو تامدی یاخود
عارضینگ بیرله قولاغینگده‌گی گوهر مو اېکین؟

غم تونی هر طرف آهیم اۏقی اول آی غمیده
چرخدین اۏتکنی نینگ اۏرنی مو، اختر مو اېکین؟

مضطرب کۏنگلوم اېکین مو کویه‌دورگن تن ارا
یا بو آتشکده کنجیده سمندر مو اېکین؟

قان اېکین مو ینگی داغیم ارا، یا هجرینگده
جامِ گلناري ایچینده میِ احمر مو اېکین؟

زاهد اوچماغ تیله‌دی یاردین و مېن هم اۏزین،
یارب، اوشبو ایکی مطلوب برابر مو اېکین؟

ای نوایی، دېمه فرهاد پریشانلیغیدین
اول بو مجنونچه بلا تاغیده ابتر مو اېکین؟

٤٥٩

اول که هر تون اویغانیب، یانیده کۏرمس همدمین،
یۏق عجب گر سایه‌نی همدم قیلیب اَیتور غمین.

قۏینیده افعی، نې ممکن کۏزگه اویقو کیرمگی،

اول که هر تون یاد اېتر بیر زلف نینگ پېچ و خمین.

تکیه نې امکان توشوب بستر ارا یوز مینگ تیکن،
اول که بیر مژگان خیالی تیره قیلمیش عالمین.

کېچه افغان قیلمه‌سم تانگ یۉق، بیراو کیم کۉنگلیگه
هجر اۉقی تېورولدی، مشکل دور قتیق اورماق دمین.

نې یاروغ بۉلغه‌ی حیاتی شمعی اول کیم، عشق انگه
غم شبستانی ارا یاغدوردی هجران شبنمین.

زخمینگه سېپ، ای کۉنگول، نومیدلیغ توفراغی کیم،
تاپمه‌دی کۉک حقّه‌سیده کیمسه وصلت مرهمین.

چرخ انجم اشکینی ساچیب، نېدین کییمیش قرا،
هجر شامی توتمه‌غان بۉلسه نوایی ماتمین؟

٤٦٠

پارسا یاریم ساغینمس مسجد و سجّاده‌دین،
نې اوچون کیم تا مَی ایچمیش باش کۉترمس باده‌دین.

باقمه‌سه تسبیح و مصحف خطّیگه یۉق عیب کیم،
فارغ اېرمس دانه نقلی و حریفِ ساده‌دین.

روزه‌سین سی روزه می قیلسه نې تانگ کیم، صعب اېرور،
نسیه امّیدیغه کېچمک عشرتِ آماده‌دین.

تا کیم اول گلسیز بولوت ینگلیغ هوایی بؤلمیشم،
بزمِ عیشی یانیدین اشکیم قالینمس باده‌دین.

مَیغه جانیم رهن ایته‌ی مخمور ایسم کیم، فرض ایرور
سروِ آزادیغه قوللوق عاشقِ آزاده‌دین.

کیم قیزیتتی عشق اؤتی بیرله کؤنگول، مَیدین دماغ،
نی غمی بار ناصحِ بی عقل و شیخِ لاده‌دین.

ضعفدین مخمورلوغ ییقتی نوایی جسمینی،
یار عیشی بزمیده یاد اَیلنگ اول افتاده‌دین.

٤٦١

چیقرغچ اول مهِ محملنشین عارض نقابیدین،
جرس‌دیک ناله اَیلرمین کؤنگول نینگ اضطرابیدین.

ایمس کؤکسومده ایسکی داغلر، بل ثُقبه‌لر دور کیم،
سووه‌بمین تا خیالینگ چیقمه‌غای کؤنگلوم خرابیدین.

هوای عشقینگ اسررغه ایرور هر یان کوموش گنبد،
که قیلمیشمین عمارت بحرِ اشکیم نینگ حبابیدین.

بغیرده نیشِ غم اؤلتوردی و کؤنگلومده یوز غم کیم،
ایتینگ قوت ایتمه‌گه‌ی ناگه کویوک بغریم کبابیدین.

تن و جان زورقین غرق ایتکه‌لی گردابِ آفت دور
قویونلر کیم، یوگورور عشق دشتی نینگ سرابیدین.

قاشی محرابیدین یوز قبله‌غه قۉی دېرسېن، ای ناصح،
موجّه دېر اېکنسېن، وه که، عاجزمېن جوابیدین.

خرد ملکینی صبریم کشوری‌دېک بوزدونگ، ای ساقی،
بو سیلې کیم روان قیلدینگ قدح پالا سحابیدین.

بو بزم اهلینی بات ییقماقدین اۉزگه ساقیِ دوران
نې قیلدی قصد بو نِیلین قدح دوری شتابیدین.

نوایی رشتهٔ فکری چېکر معنا سمن بویین،
خوش اول تاجر که، یوسف چهره کۉرگوزگه‌ی طنابیدین.

٤٦٢

صبح یېتکوردی صبا گلبرگِ خندان مژده‌سین،
یا کۉنگول تاپتی مسیح انفاسیدین جان مژده‌سین.

یا فلک بېردی ییغی کۉر ایله‌گن یعقوب نینگ
کۉزلری آچیلماق اوچون ماهِ کنعان مژده‌سین.

نې گلِ خندان، نې عیسی دور، نې یوسف مژده‌سی،
تاپتی بیر مهجور اۉلر حالتده جانان مژده‌سین.

غنچه اېردیم غم ییلیدین تۉنغه سیغمان غنچه دېک،
تا صبا یېتکوردی اول سروِ خرامان مژده‌سین.

هجر ارا، ای پیک، گر سېن نامه یېتکورسنگ نې تانگ،

تانگ ییلی هر کون بیرور خورشیدِ تابان مژده‌سین.

نقدِ جان بیردیم، مسلمانلر، اویَتلیغمین هنوز
تا ایشیتتیم پیکدین اول نا مسلمان مژده‌سین.

ای نوایی، شامِ هجران ییغلریم دفع اۋلدی کیم،
صبح ییتکوردی صبا گلبرگِ خندان مژده‌سین.

٤٦٣

یانیده بۋلمه‌سم نفسی دردناکمین
کۋرسم یانیده غیرنی اول دم هلاکمین.

جانیمغه یوز غم ایگنه‌سینی تیکتی اول مسیح
تا بیلدی کیم، قویاش کیبی عشقیده پاکمین.

وصلینگ تخیلی و مین، انصافدین ایمس
کیم، روحِ پاکسین سین و مین تیره خاکمین.

جز وصل شربتی منگه سود ایتمس، ای طبیب،
کیم مین فراق محنتیدین دردناکمین.

وهم اَیله، ای سپهر، بو کون آهیم اۋقیدین
کیم مین فراق محنتیدین دردناکمین.

ذاتیمده چون میِ ازلي چاشنیسی بار،
هر ساری مست قۋل سالیب انداق که تاکمین.

آهیم، نواییا، نېچوک اسرەی کۉنگول ارا،
چون مېن فراق تیغی بیله سینه چاکمېن.

٤٦٤

کۉنگلوم آچیلمس دمې بو بدنِ زاردین،
اۉیله که، محکم توگون اینیچکراک تاردین.

هجر ارا دردیمغه رحم قیلمەسه اول کۉز نې تانگ،
کیمسه مرضغه علاج تاپمەدی بېماردین.

عارضیده تابلیغ زلفنی کۉرگیل که، بار
مصحفی شېرازەسی رشتۀ زُنّاردین.

گر یاروتور اهل کۉزین کویی ارا اول قویاش،
بس که مېنی سۉرمەسه سایۀ دېواردین.

صومعەغه بارمەسم عیب یۉق، ای شیخ کیم،
هیچ کِلەم یۉقتورور کلبۀ خمّاردین.

عالم ارا یارلیغ قالمەدی، گۉیا که بار
یارغه یوز نوع الم هر نفسې یاردین.

بس منگه ویران مقر، سېن قووان، ای چرخِ دون،
طاقِ مقرنس بیله شمسۀ زرکاردین.

نېچه جفا و ستم تارتقی اهلِ وفا،
دهرِ جفا پېشەدین، چرخِ ستمکاردین.

تن یلنگ و باش آچوق، تېلبه نواییغه باق
کیم نې بۉلوبتور خلاص جُبّه و دستاردین.

٤٦٥

کۉنگلوم اوبین هر نېچه کیم، ایسته‌سنگ گم تاپقه‌سېن،
داغِ هجر و غصهٔ بې صبرلیغ هم تاپقه‌سېن.

کم اېمس عاشق سنگه، سالسنگ مېنی کۉزدین، ولې
عاشقې کیم، صادق اۉلغه‌ی مېن کیبی کم تاپقه‌سېن.

نوشِ وصل، ای کیم، تیلرسېن، نیشِ هجران کۉرمه‌یین،
چون اېمس بغرینگ جراحتلیغ نې مرهم تاپقه‌سېن.

نې غمینگ یوز ذرّه سرگردانلیغیدین، ای قویاش،
سېن که رفعتدین مسیحا کیبی همدم تاپقه‌سېن.

کولمه خم قدّیمغه کیم، یوکلنسه عشقینگ قاف ارا،
عشق آستیده یازیلغان قاف‌دېک هم تاپقه‌سېن.

مونچه فرقت اشکی بیرله بۉلسه دوزخ مسکینم،
کۉزله‌سنگ یوز قرن اۉتوب، خرقه‌م تېگین نم تاپقه‌سېن.

ای نصیحتگو، نوایی یخشی دور دېب ایسته‌سنگ،
بیلمه‌دینگ کیم، بۉیله بیر رسوای عالم تاپقه‌سېن.

٤٦٦

یوز بلا هجران تاپر هر دم بو محزون جان اوچون،
تېنگری گۉیا کیم یره‌تمیشتور مېنی هجران اوچون.

هجر اوییده منعِ اشکیمگه ملامت تاشلری
فرش اېرور، گۉیا ییقیلغور کلبهٔ ویران اوچون.

قامتینگ هجرینده کۉنگلوم سۉرغوچی ناصح تیلی
نیشترې دور کیم، یارر اۉق زخمینی پیکان اوچون.

هجر ارا حالیمنی یازدیم یاد توت، ای نوحه‌گر،
کیم بسې لایق دورورسېن ساز اېتر داستان اوچون.

عشق غم بزمیده اېگری قدیمه جان رشته‌سین
تار اېتیب، ساز ایله‌دی کۉنگلوم چېکر افغان اوچون.

اژدها آغزی بیل اۉتلوغ کیم، آچیپتور قصدینگه
مونچه کیم واله‌سېن، ای بلبل، گلِ خندان اوچون.

چون نوایی نامهٔ شوقین یېتورسنگ، ای رسول،
تېنگری حقّی رقعه‌یی بو زارِ سرگردان اوچون.

٤٦٧

فرقتینگدین کېچه‌لر اۉرتر مېنی بختِ زبون،
گۉییا مېن بیر یانر اۉتمېن، قرانغولوغ توتون.

اشک اېتیب غمازلیغ کۉنگلوم بوزولسه نې عجب
کیم تاپر آزار یاشلردین مدام اهلِ جنون.

مېن تیلرمېن وصل و آنینگ کۉنگلی هر اغیار ایله،
منگه ایکّی تاش اراسینده کېره‌ک البتّه اون.

قدّینگ و اېرنینگ هواسی جانده دور، عیب اېتمه‌گیل،
بۉلسه افغانیم بییک، سیلِ سرشکیم لعلگون.

کیم کفننی یاد اېتر، اندین اۉلوگ آگاهراق،
گر لباسین بیلسه‌کیم، اېرور کتان یاخود قُطُن.

سیلِ اشکیمدین فلک غمخانه‌سی ویران اېدی،
قیلمه‌سه اېردی جفاسی دودِ آهیمدین ستون.

کۉرمه‌سم قاشینگ بۉلورمېن تورغانیم بیرله فغان،
«وایی» اېرور، بس چو بۉلمه‌سه «نوایی» بیرله «نون».

٤٦٨

سېنسیزین، ای عمر، بیر ساعت منگه جان بۉلمه‌سون،
سېن بۉل و بس، طوبی و فردوس و رضوان بۉلمه‌سون.

دېب اېمیشسېن: کویدوره‌ی بیر داغ ایله کۉنگلین انینگ
هر نېچوک داغ اۉلسه اۉلسون، داغِ هجران بۉلمه‌سون.

قاشیغه قیلغچ سجود، اۉلتوردی اول کافر مېنی،
هیچ مسلمان یاری، یارب، نا مسلمان بۉلمه‌سون.

عشقیده جانیم عقوبتلر بیله آل، ای اجل،

تا انینگ عاشقلیغی هیچ کیمگه آسان بۉلمه‌سون.

اول پری کۉنگلومده مهمان اۉلمیش، ای جان واقف اۉل،
آه اۉتی دود ایتمه‌سون، زخم ایچره پیکان بۉلمه‌سون.

ای کۉنگول، مستی چیقیب شهر ایچره سالمیش رستخیز،
وه، خبر توت کیم، بیزینگ بی باکِ نادان بۉلمه‌سون.

دیدی کیم: جان بیر داغی اۉپگیل ایاغیم توفراغین،
ای نوایی، تیزراک بۉل کیم پشیمان بۉلمه‌سون.

٤٦٩

وصلینگغه ییتیبان ساغینورمین خیال ایکین،
حالیمنی انگله‌مان، منگه، یارب، نی حال ایکین.

عشّاق اشکیدین سو ایچیب بَر جفا بیرور،
یارب که، قامتینگ نی عجایب نهال ایکین.

زلفونگده خال «جیم» اراسینده‌گی نقطه دیک،
یوزونگده زلف وَرد یانینده‌غی «دال» ایکین.

هر نیچه کیم کویرمین، انینگ ذرّه مهری یۉق،
آیا که طالعیم کونی کانِ زوال ایکین.

دیرسین که: سینی قیسی پری تیلبه ایله‌میش؟
ای بغری تاش، بیلیب ینه بو نی سوال ایکین.

زنبورنینگ اېوی کېبی کۉنگلوم تېشوک-تېشوک،
لعلینگ خیالی هر تېشوک ایچینده بال اېکین.

مسکین نوایی جانیغه کویونگده قیلمه قصد،
صید اَیلەمک حرم قوشین آخر وبال اېکین.

٤٧٠

عشقینگ اېتگین جان ایلیگی بیرله توتوبمېن،
سېن کیرگەلی یادیمغه اۉزومنی اونوتوبمېن.

کۉنگلومگه کېلور هر ساری اۉق آتسه نېدین کیم،
جان شیرەسیدین آغزینی آنینگ چوچوتوبمېن.

یارینگ، دېدیلر، غیر بیله باده ایچیبدور،
تحقیقینی بیلگونچه نې قانلر که یوتوبمېن.

گرم اۉلمنگیز، احباب تیلب وصل چراغین،
مېن کیم، یورەگیم کویدی، نې چاغلیغ یاروتوبمېن.

هجرینگ تونی آلیمغه نې محنت که یېتوبدور،
وصلینگ کونی یادیدین اۉزومنی آووتوبمېن.

خلوت اثری عُجب اېکنین انگلەدیم، ای شیخ،
عیب اېتمه، فنا دیریده گر کلبه توتوبمېن.

اشک اِیله نوایی سو بېرور، صبر نهالین
بیلمس که، انی آهیم اۉتیدین قوروتوبمېن.

٤٧١

اۉلگومدورور چو فرقت اِیله اشتیاقدین،
کیل قوتقر، ای اجل، مېنی اوشبو فراقدین.

تانگ یۉق قیزرسه لاله کبی کۉز، چو مردمی
هر دم غمینگده قان یوتادور اول ایاقدین.

سېن می ایچرسېن ایل بیله، اول غمزه قان قیلور،
مېن قان یوتوب نظّاره قیلورمېن ییراقدین.

اطفال سنگ عربدەسی وهمیدین دمې،
دېوانەلر کبی چیقه آلمان وثاقدین.

ایچتیم ایتینگ سفالیده مَی، وه، قچان یوغەی،
حیوان زلالی ذوقینی آنینگ مذاقدین.

مَیدین حیات توت که، بېگنمس مسیحنی
هر شب پرې که اوچسه بو اېسکی رواقدین.

مطرب بیله نې کۉنگلی آچیلسون نوایی نینگ
کیم مېن فراقدین دېسم، اول دېر عراقدین.

٤٧٢

ای کیم، تنیمگه جان بېرەسېن هر طریقدین،
اۉلسم نې، ایرو توشقوچه سېندېک رفیقدین.

بېلینگ مو دور که انگه قیزیل فوطه باغله‌دینگ،
یا رشته‌یی که اۉتکریلیبدور عقیقدین.

سودا و رشته زحمتیغه اوچره‌دی کۉنگول،
زلف و بېلینگ خیالیده فکرِ دقیقدین.

هر دم دېمه که کۉز یاشیدین سرگذشتېِ اَیت،
دریا فسانه‌سین نېِ سۉررسېن غریقدین.

آهیم کۉنگولنی کویونگ ارا سالسه نېِ عجب،
گلزار ارا خلیل توشر منجنیقدین.

زهد اهلی عُجب تفرقه‌سیدین خلاص ایمس
شرطِ فنا فراق دورور اول فریقدین.

تالپینمه اشکینگ ایچره نوایی، که چیقمه‌دی
هیچ کیمسه غوطه بیرله بو بحرِ عمیقدین.

٤٧٣

غمینگده هر کېچه، ای گلعذار، ییغلرمېن،
سحرغه تېگرو چېکیب انتظار ییغلرمېن.

مېن و قرا کېچه، یۉق نسبتیم سنگه، ای صبح،
که سېن کولورسېن و مېن شمع وار ییغلرمېن.

بورونغی مهر و وفا، سۉنگغی جور و ظلمینگنی
بیرین-بیرین ساغینیب زار-زار ییغلرمېن.

کولرلر ایل منگه بێ اختیار کیم، هر دم
ایشیتسم آتینی بێ اختیار ییغلرمێن.

مونگه‌یدی کۉنگلوم انینگ‌دێک که، هزل نغمه‌سیدین
که ایلگه کولگو ایتر آشکار، ییغلرمێن.

کولر سپهرِ دنی اضطرابیغه کۉنگلوم،
ولی اۉزومده کۉروب اضطراب ییغلرمێن.

نوایی، اشکیم آقیزغه‌ی غمیم تونین مونداق
که چرخ‌دێک کێچه توتمه‌ی قرار ییغلرمێن.

٤٧٤

لاله نینگ غنچه‌سی‌دێک کۉنگلوم اۉلوپتور تۉله قان،
وه که، ایل غافل و کویدوردی مێنی داغِ نهان.

زهرِ هجر ایچکه‌لی دێرمێن که، قیله‌ی عشقین ترک،
اَیتقان‌دێک کیشی مهلک مرض ایچره هذیان.

روزگاریم که قرا بۉلدی، ایرور عشق اثری،
قیده اۉت توشسه، قرالیغی قالور ییرده نشان.

عشقینگ اۉتین که یاشوردوم، ایل ارا یایدی رقیب،
کیم ایسیتمه‌نی نهان توتسه قیلور مرگ عیان.

خطینگ ایچینده لبینگ نینگ ایکی خالی نێ عجب

ایکی دور نقطه، یازیلور ایسه خط ایچینده جان.

هجر چون قانیم ایچر هر ساری قانلیغ توگانیم
خوان ایرور آلیده تا کۉنگلومه بۉلمیش مهمان.

چرخدین مهر ایسی تاپقانغه تکبر نې عجب،
ایل دماغیغه چو گوگرد اۉتی اَیلر نقصان.

خلق طعن ایتسه، نوایی ایگیلیب ناله قیلور
ایگری ینگلیغ که، قیلور بیل اثری بیرله فغان.

٤٧٥

صفحهٔ حسنونگده جانبخش ایرینینگ، ای سیمین بدن،
اۉخششور کیم، اَیله‌گه‌ی عیسی قویاش ایچره وطن.

یۉق عجب، ای گل، کۉنگول زخمی ارا ناوکلرینگ،
رسم ایرور: چون رخنه بۉلگن ییرگه قۉیماغلیغ تیکن.

حسرتینگدین، بیل که، اۉلمیشمن، اگر کویونگ ارا
بیر گدا ناگه غریب اوچون تیلر بۉلسه کفن.

کۉزونگ و زلف و قاشینگدین اینجودیک بۉلدی یاشیم،
خلق اوشبو وجهدین دیرلر، آنی درِ عدن.

واقف اۉل، ای باغبان کیم، هر طرف گل شکلیدین،
سین‌دیک ایل نینگ قبری دور کیم ظاهر ایتمیش بو چمن.

کۉنگله‌گی نینگ عطری جانسیز جسمیمه بېردی حیات،
گۉییا اېل جانیدین مخلوق اۉلوپتور اول بدن.

چون نوایی نظمی نینگ هر حرفی دور شرحِ غمینگ،
دېسه بۉلورکیم اېرور هر بیتی بیر بیت‌الحزن.

٤٧٦

فلک ستیزه‌سیدین بۉلمه، ساقیا محزون،
قدح کېتورکه، اېرور بې ثبات عالَم دون.

منگه طمع کرم اهلیدین اۉلدی می وجهی،
یۉق اېرسه یېر قویی اول گنجیم، ییغر قارون.

مرقع اوزره درم کېبی وصله‌لر نې آسیغ
که بیر درمگه چاغیر اوچون اۉلمه‌غای مرهون.

بو شکر اوچون گهی، ای شوخ، بېر نظر که، خدای
سېنی عزیز و شریف اېتتی، بیزنی خوار و زبون.

یېمه بو لُجّهٔ مینا رموزی حلّیغه غم،
می ایچ که تاپمه‌دی هیچ کیم بو صفحه‌غه مضمون.

خمار جانیمه قصد اېتتی، ساقیا، می بېر
که جانغه سالسه بیر اۉت کیم، باشیمغه چیقسه توتون.

نوایی نظمی دورور یخشی، گر قولاق سالسنگ،
ترنمی که قیلور اۉزی بیرله اهلِ جنون.

٤٧٧

غم یېلیدین، یارب، اول گلگه غبارې بۆلمەسون،
بلکه آنسیز دهر باغیده بهارې بۆلمەسون.

قدّی نینگ سرویغه کیم، باغِ لطافت نخلی دور،
چشمۀ حیواندین اۆزگه جویبارې بۆلمەسون.

عیش و عشرت جامیدین بۆلسون یوزی گل-گل ولېک
کۆنگلیگه غم گلبنیدین خار-خارې بۆلمەسون.

جلوه ساز اۆلغانده میدان ایچره چابک شوخلر
شاه و سر خیل اندین اۆزگه شهسوارې بۆلمەسون.

گر بویورسنگ صدقه باشیغه اېوورمک، ای رفیق،
بو دور امّیدیم که، مېندین اۆزگه بارې بۆلمەسون.

دهر باغی نینگ نسیمی ساوورور گل خرمنین،
انگه اول گل گلشنی ساری گزارې بۆلمەسون.

ای نوایی، قیل دعا جانیغه و جهد ایله کیم،
مَیلینگ آنینگ قوللوغیدین اۆزگه ساری بۆلمەسون.

٤٧٨

ای کیم نفسې غایب اېمسسېن نظریمدین،
وه کیم، غمِ هجرینگ آقیزور قان جگریمدین.

رسوالیغ اۋتی بیرله توتاشیب کېلەدورمېن
ای اهلِ سلامت، قۋپونگیز رهگذریمدین.

سېن غافل و مېن وهم قیلورمېن کېچه ـ کوندوز،
بو نالۀ شبگیر ایله آهِ سحریمدین.

غم یېلیدین اول نوع اۋتوم اوردی الم کیم،
یوز برق یسر ابرِ بلا هر شرریمدین.

بېلینگ غمیدین مویه بیله ییغلەدیم آنچه
کیم اشک دُرّ و گوهری اۋتتی کمریمدین.

ای زهد، یۋلوم اورمه که، بو مرحله ایچره
مقصدغچه سېنسېن بیری یوز مینگ خطریمدین.

ای عشق، فنا یۋلی ساری باشله که، تینمان
گر تاپسه نوایی خبر اوشبو سفریمدین.

٤٧٩

نې تیریگمېن، نې اۋلوگ، نې ساغ، نې بېمارمېن،
ایته آلمان کیم فراقینگدین نې ینگلیغ زارمېن.

نقطۀ آغزینگ غمیدین تارتیبان جدولدېک آه،
اشک سیلین آقیزیب سرگشته چون پرگارمېن.

دۋستلر، کۋنگلوم حدیثین دېمنگیز تېنگری اوچون،
کیم مېن اول دېوانۀ سرگشتەدین بېزارمېن.

کؤنگلگینگدین کیم تاپر جان دمبدم یوسف ایسی،
ای عزیزیم، مېن هم اول کؤنگلک ارا بیر تارمېن.

بیر قویاش هجرینده تون‌دېک روزگاریم تیره دور،
تانگ اېمس گر تون کېبی ماتم توتوب بیغلارمېن.

مَیده افیون اېزگیل، ای مغ کیم، بو اېسکی دیر ارا،
تېلبررمېن غصه‌دین گر بیر نفس هوشیارمېن.

نېوچون اېل دشنام و طعنیدین بؤله‌ی آشفته حال،
ای نوایی، چون نې کیم دېرلر یوز آنچه بارمېن.

٤٨٠

سروی که نالیشیم بیبک اؤلدی هواسیدین،
یوز مینگ فغان که، آگه اېمس مبتلاسیدین.

کؤنگلومنی کؤزلریدین اییرمنگ که، چیقمه‌غای
مجنون نصیحت ایله کییکلر اراسیدین.

مېن تیره اویده بېخود و یوز نوع گفت و گو
هر کو باشینده تېلبه‌لیگیم ماجراسیدین.

کؤنگلومده تازه داغلرینگ شکلین ایسته‌سنگ،
فهم ایله اؤتلوغ ایکّی کؤزونگ نینگ قراسیدین.

قوّت توتر لبینگ غمینی یېب حزین کؤنگول،

گۏیا که قان تولّد ایتر بو غذاسیدین.

دولت لباسی شهغه که یۏقتور شکایتیم،
مغ دَیری تیگرەسیده گدالیغ پلاسیدین.

غم شامیدین نواییني نیتکی خلاص ایتیب،
یاروتسنگ اوییني شمعِ جمالینگ ضیاسیدین.

٤٨١

دۏستلر، بیر چاره مین دیوانهٔ شیدا اوچون،
کیم اۏلرمین اول پری پیکر ملک سیما اوچون.

آتشین گل تیگرەسیده لعل گون یوز برگ ایمس،
بلکه یوز نعل اۏتقه سالیمیش بلبلِ شیدا اوچون.

خام کۏنگلوم کیم، دوداغینگني تیلب افغان قیلور،
بار دورور اول طفل دیک کیم، ییغلەغەی حلوا اوچون.

اشک ایچینده غرقەمین، زلفونگني توتقەیمین مو دیب،
اۏیله کیم تاجر تینگیز رنجین چیکر سودا اوچون.

تورکِ مستي دور کۏزونگ اویقوده، کۏز کنجیده خال
اۏغری کیم، قیلمیش کمین یانیده قۏیغان یا اوچون.

گلخنيدیک دور که ایستر گلخن و آلاتیني،
سفله کیم محنت چیکر دنیا و مافیها اوچون.

بو نوايی بنده‌نی، ای سروِ آزاد، اسره کیم،
بۋیله بیر بلبل کېره ک سېن‌دېک گلِ رعنا اوچون.

٤٨٢

کۋنگول آلورده عجب دلربا اېمیشتوکسېن،
نې دلربا که بلای خدا اېمیشتوکسېن.

کۋنگول بېرورده سنگه بیلمس اېردیم، ای بد مهر،
که خسته کۋنگلومه موندا‌ق بلا اېمیشتوکسېن.

طبیب عاجز اۋلوب عاقبت دېدی بیلدیم
که عشق دردی بیله مبتلا اېمیشتوکسېن.

گدالیغ اېتتیم اېسه بوسه‌یی، اچیغلنیبان
دېدی که: اسرو اویتسیز گدا اېمیشتوکسېن.

کۋنگولنی کویدوروبان جان آلورسېن، ای ینگی داغ،
فغان که، بیر یۋلی کۋنگلی قرا اېمیشتوکسېن.

چېریک وحوش و سنگه تخت قلّه، ای مجنون،
فنا ممالکیده پادشا اېمیشتوکسېن.

دېدیم: کمینه ایتینگمېن، کولوب منگه ایتور:
نواییا، نې بلا خود نما اېمیشتوکسېن.

٤٨٣

لعل و غمزه‌نگ بیرله بس کیم نکته‌دان استادسېن،
بیر نفس بارسېن مسیحا، بیر زمان جلّادسېن.

لعلی شوقیدین که غم تاغین قازرسېن، ای کۉنگول،
نې بلا شیرین هوسلیک ناتوان فرهادسېن.

اهلِ دللر چهره‌سی آلتون، سرشکی سیم اېرور،
تا که سیمِ ناب ارا قیلدینگ نهان پولادسېن.

نرگسینگدین بیر نظر قیلغیل که اسرو بیر یۉلی
قوللرینگ حالیدین، ای سروِ روان، آزادسېن.

نَیشکردېک قدّینگه، وه، برگنی تۉن دېمه کیم،
عشق پېچان برگیده بۉلغان نهان شمشادسېن.

خرم اۉلمسسېن سومورمه‌ی بیر قدح، ای کیم مدام
چرخدین کۉنگلونگ بۉلوب یوز لخت قان ناشادسېن.

ای نوایی، جسمینگه پیکانلریدین لنگر اېت،
یۉقسه بو آهینگ یېلیدین ناگهان برbadسېن.

٤٨٤

یاردین هیچ کیم مېنینگ‌دېک زار و مهجور اۉلمه‌سون،
جملهٔ عالمده رسوالیققه مشهور اۉلمه‌سون.

مېن بۉله‌ی آواره تا عشقیمدین ایلب گفت و گوی،
آتی آنینگ هر کیشی آغزیغه مذکور اۉلمه‌سون.

جانیمه بېداد و ظلمین، یارب، اول مقدار قیل،
کیم انینگ عاشقلیغی هر کیمگه مقدور اۉلمه‌سون.

مېن خود اۉلدوم، لېک هر عاشق که، باردور پاکباز،
نوحه تارتیب ماتمیم توتماقده معذور اۉلمه‌سون.

پند ایله کۉنگلوم اوییین قیلمه عمارت، ای رفیق،
بیزنی بوزدی هرگز اول، یارب که، معمور اۉلمه‌سون.

کېچه‌لر اول گل چېکر ایرمیش قدح، ای تانگ یېلی،
واقف اۉل حالیمنی ایتور چاغده مخمور اۉلمه‌سون.

یار وصلیغه قوواندیم، قاودی کوییدین مېنی،
ای نوایی، هیچ کیشی دولتقه مغرور اۉلمه‌سون.

٤٨٥

نا امیدی مېن کېبی بار مو اېکین جانانیدین،
جانگه یېتکن کۉنگلیدین، کۉنگلی توتولغان جانیدین.

فرد هوش و صبریدین، مهجور زهد و علمیدین،
ایرو شهر و ملکیدین، آواره خان و مانیدین.

تنغه محنت روزنین آچقان یقانینگ چاکیدین،
جانغه رحلت نوحه‌سین توزگن کۉنگول افغانیدین.

هم صلاح اوییین قرا ایلب توگانلر دودیدین،

هم بلا یوزین قیزیل قیلغان الفلر قانیدین.

مېن دغی بیر کون صلاح اهلی اېدیم، ای پارسا،
بو عقوبتلر ارا قالدیم بیراو هجرانیدین.

جانیمه هر دور قوی، ساقی، هَلاهِل زهری کیم،
ته به ته قان دور ایچیم طاسی نگون دورانیدین.

ای مغنّی، توز مقامِ نوحه کیم، چیقماقتەدور
خسته جان جسم اویی آتلیغ کلبۀ احزانیدین.

جان بېرور هر دم نوایی، نې عجب گر بېرسه جان،
قول که اَیریلغەی بېگیدین، بېک نې کیم سلطانیدین.

راستلیغده سروِ آزادې بیگیتلیک باغیدین،
پاکلیکده لعلِ رخشانې اېرنلیک قانیدین.

٤٨٦

یار پیغامی نې آسیغ اۋزگەلر تحریریدین،
جان قچان بېرگەی مسیح الفاظی اېل تقریریدین.

رقعەسی گر برچه قتلیم حکمی دور خوش دور که، بار
قتل حکمی حرزِ جان عیسی دمیم تحریریدین.

کیم که کۋرسه، وه که، مخفی عشقیم اۋتین فهم اېتر،
رقعەسین آچیب اۋقورده حالتیم تغییریدین.

نامه‌سین آچقانده یوز دیوانه‌لیغ قیلدینگ دیمه،
کیم خبر یۉقتور منگه، باللّه، الرنینگ بیریدین.

نې فسون قیلمیش ایدی بیلمان که، یۉقتور عقل و هوش،
ناتوان کۉنگلوم ارا الفاظی نینگ تأثیریدین.

رقعه‌یی دور چرخ چیرماشلیغ که مضمون صورتین
هیچ کیم هم ایتمه‌دی عنوانی نینگ تصویریدین.

هر نې یازمیش آلینگ‌گه کلکِ قضا کۉرمک کېره ک،
ای نوایی، قاچماق اۉلمس تېنگری نینگ تقدیریدین.

٤٨٧

کېل که وصلینگدین حزین جانیمنی خورسند ایله‌یین،
سېن جگر پرگاله‌سین بغریمغه پیوند ایله‌یین.

چاک ایتیب کۉکسومنی محو ایله‌ی سېنی بغریم ارا،
نېچه بو امّید اِیله کۉنگلومنی خورسند اَیله‌یین.

کۉزده مردم بۉل، کۉنگولده جان یېرین توت، وه نېچه،
کۉزنی مشتاق و کۉنگولنی آرزومند ایله‌یین.

یوز بلا سالدی کۉنگول باشیمغه آنی، ای رفیق،
قۉی که، تیشلب-تیشله‌بان، پرکند-پرکند ایله‌یین.

نې اچیغلنماق دور اندین، نې چوچوک سۉز، ای کۉنگول،
خواه اچّیغ ییغله‌یین، خواهی شکرخند ایله‌یین.

گلشنِ وصلین تیلر جان، یبر قویی، جسمی ضعیف،
نیچه قدسي قوشقه مونداق تارنی بند ایله‌یین.

دیر نوایی، وامق و مجنون‌دیک اۉلغیل، وه نی نوع
کوچ بیله هوش اهلیغه اۉزومنی مانند ایله‌یین.

٤٨٨

مسیحادین لبینگ افصح، قویاشتین عارضینگ احسن،
قویاشینگغه فلک حیران، مسیحینگ‌گه قویاش مسکن.

کۉزومده گردِ میدانینگ، تنیمده نقدِ پیکانینگ،
انگه کۉز مردمی خازن، مونگه جان کلبه‌سی مخزن.

یسرمین یوز مقالت، وه، بۉلور کۉرگچ انی ناگه،
کۉزوم حیران، تنیم لرزان، ایسیم واله، تیلیم الکن.

شکیب و صبر اوبین بوزدی که رخسارینده کۉرگوزدی،
خطیدین نور اوزه ظلمت، یوزیدین اۉت ارا گلشن.

تۉکرسین قان کۉزونگ بیرله، بیرورسین جان سۉزونگ بیرله،
عجایب ذوفنونی‌سین که، هر فن ایچره سین یک فن.

ملامت تاشی داغیدین یارودی عشرتیم شمعی،
عجب گوگرد اۉتیدین ایله‌دیم بو شمعنی روشن.

یسرده صنع معماری فلک غمخانه‌سین گۉیا

که قیلدی درد و غم کیرمک‌که هر کوکبنی بیر روزن.

سېن ایستب خضر عمری، طرفه بو کیم گنبدِ خضرا
یوزیگه تون قراسین سورتیبان ایلر سنگه شېون.

نوایی، اسره‌بان تمکین، کیشیدین ایسته‌مه تحسین،
چو شه کۉرگوزدی استحسان، کۉروب نظمینگنی مستحسن.

٤٨٩

ازل نقّاشی طرح اَیلرده گل برگِ نمودارین،
مگر پرگار قیلدی بلبلِ سرگشته منقارین.

قضا مشّاطه‌سی پروانه‌لر جسمی کولی بیرله
همانا کیم، یاروتدی شمع نینگ مرآتِ رخسارین.

دېگین، مجنون قرا جانی نینگ اوزگن رشته‌سیدین دور،
که صنع ایلگی مطرّا قیلدی لیلٰی زلفی زنّارین.

مگر فرهاد جانیدین سیزیب قانیدین اېتتی رنگ
قدر صورتگری شیرین لبِ لعلِ شکر بارین.

ترازو برگِ گل، ایپ رشتۀ جان، تاش لعل اېتتی
چېکرده خازنِ همت لبینگ یاقوتی مقدارین.

قراغلاریم اېمستور، بلکه تاپقچ کۉزگه قاقمیشمېن،
ایتردین وهم اېتیب، رخشینگ سِتامین، بلکه مِسمارین.

ایاغینگ کیرپیگیمدین آغریغان بؤلسه، یاریب کؤکسوم
ایسیق قانیمگه قؤی کیم، اول حنا-اؤق، چېکسون آزارین.

خرابات اهلی اور و داغ، دېر کیم، کویدورونگ، ساقی،
دوا یؤق سیرمه‌بان قاچماقدین اؤزگه شیخ دستارین.

مگر بؤلدی قویون توفراغ ایله یېل می سو بیرله اؤت،
یسرده مستِ سرگردان نوایی خلقتِ زارین.

٤٩٠

رشکدین دېرمېن که مهر ایتسون سپهر ایوانیدین،
باری اِیتگی سایه ایوان ایچره آنینگ یانیدین.

کؤکسومه اورماققه آلغان تاشقه اؤقی تېگدی، لېک
قیلدی کول جسمیمنی اؤت کیم، سېکریدی پیکانیدین.

آتشین آچیلدی ایچگچ باغ نینگ آق گللری،
اشک ایله هر قطره‌یی کیم، باردی بغریم قانیدین.

انجم ابرمس کیم، فلک مرآتی ایچره توشتی عکس،
بس که در ساچیلدی یېر اوزره کؤزوم عمانیدین.

دېمه نالنگدین یومولمس کؤزلریم کیم، تانگ ابمس،
کېلمه‌سه بیمارلرغه اویقو ایت افغانیدین.

مهر نینگ ابرمس شفق ایچره شعاعي خطلری،
هجر ظلمی قان تؤکر هر شام انینگ مژگانیدین.

جان آلور لعلیم حدیثی، دېب مېنی قۆرقوتمەغیل،
کیم بو بیر سۆز دورکه، ایتورسېن نوایی جانیدین.

٤٩١

کۆروبمېن کیرپیگینگ باشتین-ایاغ تېشکن کۆنگول حالین،
قوشېی دورکیم، تیریکلەی یولمیش اۆلغەیلر پر و بالین.

اېکیب تخمینی انداق کیم آچیلغەی بوستان افروز،
آچر خونابه کۆز باغیده اېکسم دانۀ خالین.

جمالین وعد اگر دېبمېن، کۆپ اېتمه، ای عرب، حیرت
یوزی عینین کۆروب هر یان نظر قیل زلفدین دالین.

تنیمنی کیم قوروپتور خامەدېک نال اۆقلرینگدین دور،
قلم قیلسنگ قیل، امّا تشلمه هر یان چېکیب نالین.

بو مجنون قتلین اول طفلِ پریوش ایستەمس بۆلسه،
نېدین تاشلر بیله قصدیمغه سالدی شهر اطفالین.

غمین کۆرمنگ بلا تاغیده لعلی شوقیدین جاننی،
که هر بیر تاشیدین ساتمس ابد عمریغه مثقالین.

چو بۆلمس شمعسیز پروانه و گل بیرله دور بلبل،
فراق اۆرتر کۆنگولنی چون کۆرر وصل ایچره امثالین.

صبوحي جام ایله خوشمېن، نېچوک خوش بۆلمەغای اول کیم،

مونونگ‌دېک اخترِ فرخنده قیلغه‌ی صبح انینگ فالین.

جواد ایلگیده پیرِ دیرنینگ می زورقین کۆرسون،
بیراو کیم کۆرمه‌میش دریا ایچینده جُنگ تمثالین.

شه ایگنیده مرصع توگمه‌لیگ خلعتقه بېرمسمېن،
بیغاچلر بیرله آلین تېوره‌بان کییگن فنا شالین.

نوایی، ایسته‌سنگ کوییِن، ایتیگه آشنا بۆلغیل،
یلینغان ینگلیغ اول ایت آشناغه، سېن انگه یالین.

٤٩٢

شهید اۆلسم لباسی لاله‌گون سروِ روانیمدین
یسنگ قبریم اوزه میلې، بۆینگ گلرنگ قانیمدین.

کۆروب طوماردېک چیرماناماغیم هجریده رحم ایتمس،
که غافل دور ایچیمده هر طرف داغِ نهانیمدین.

قوروق تندین که قیلدینگ شرحه۔شرحه ناله تارترمېن،
نې تانگ وجد اۆلسه ایلگه دم بدم نَی‌دېک فغانیمدین.

اَلِفسیز جان‌کبی یۆق اول پریدین اۆزگه موجودې،
حزین جانیمده تا هجران خدنگی چیقتی جانیمدین.

کۆرونوب زلفی نینگ تاری، کۆرونمس ضعفدین جسمیم
نېدین کیم اول تواناراق دورور بو ناتوانیمدین.

کۉنگول کۉز اۉت و سیلیدین کېلیب حالیم کۉره آلمس،
ملایک روزنیمدین، بل خلایق آستانیمدین.

اېرور قاتلدین اېتمک آرزو جانبخشلیق رسمی،
امیدِ مهربانلیغ باغله‌ماق نامهربانیمدین.

مېنی اویقوغه سالمیش دهر باغی نینگ نسیمی، وه،
نې گل تېرگه‌یمېن اوشبو توشته کۉرگن بوستانیمدین.

نوایی، بیل که تاپمیشمېن نشان مقصوددین بېشک،
اۉشل کون کیم، نشانې تاپمه‌سنگ ایستب نشانیمدین.

٤٩٣

ساغینمنگ سایه غم شامی ملول اېرمس فغانیمدین،
باسیب اۉلتورمه‌سم، یوز قتله قاچقی اېردی یانیمدین.

اوچوق زخمی لبینگده بیلگورور، بیلگورمه‌سون کۉرونگ
نشانه کیم که ایستر جان ارا داغِ نهانیمدین.

بلیّت شاهدی گلگونه قیلسه بس مناسب دور
ماموغلر کیم یرا آغزیده گلگون بۉلدی قانیمدین.

ایچیمده بس که تۉلدی ناوکینگ هر یان الف اېرمس،
که رگلردېک اۉقونگ بیلگوردی جسمِ ناتوانیمدین.

کۉز ایچره اویقو خیلی گر کیره آلمس، عجب اېرمس
که خالی طرفةالعینې اېمس اشکِ روانیمدین.

دېمه راوی اېرور فرهاد و مجنون قصەسی مهلک
انی القصّه بیر دال و الف بیل داستانیمدین.

یوزومنی، ای بهارِ حسن، قان یاش ایچره کۆرگول کیم،
یوزونگ شوقیده نې گللر ظهور اېتتی خزانیمدین.

اولوس تکلیفیدین کۆپ خسته قیلدیم جاننی، وه اېمدی،
یقین دور اۆلگەمېن، بس کیم، خجلمېن خسته جانیمدین.

نوایی، وقتنی طاعتقه یا عشرتقه صرف اېت کیم،
ساغینسم اۆرتنورمېن تیره اۆتکرگن زمانیمدین.

٤٩٤

مهر کۆرسه هر کیشی اۆز دلبرِ زېباسیدین،
اۆرتنور مونگلوغ کۆنگول بېمهریم استغناسیدین.

ای مسلمانلر، نېتیب سۆرماق تمناسین قیلەی،
مېن که بیر سۆکمک تیلب تاپمان لبِ گۆیاسیدین.

قدِّ رعناسیدین اېلگه جلوۀ وصلین نېتای،
چون مېنگه یۆق جز دور بۆلماق گلِ رعناسیدین.

یېتکوروب اېلگه لبِ جانبخشیدین قوتِ حیات،
جز اۆلوم حکمی منگه یۆق لعلِ روح افزاسیدین.

تانگ یېلی، تند اېسمه اول یان کیم، اویومەیدور کېچه

ایتلری فریادی و عشّاقی نینگ غوغاسیدین.

قان یوترمین دُردِ ساغر شوقیدین، ای پیرِ دَیر،
ساغرېِ بیر، مغبچه، لعلِ قدح پیماسیدین.

ای نوایی، شکر قیل ظلم ایتسه اول سلطانِ حسن،
کیم قَیو قول سینچه تاپتی تربیت میرزاسیدین.

٤٩٥

تۉله قان دور کۉزوم نینگ حلقه‌سی تا قالدی یاریمدین،
مگر توشمیش قراسی تازه داغِ انتظاریمدین.

کواکب دیمه گیل، گردون کۉزی گۉیا یاشرمیشدور،
توتوندین کیم، چیقر گردون سری شمعِ مزاریمدین.

یره‌مغه هیچ مرهمدین ییتیشمس آنچه راحت کیم،
چیقاریب تیل ایتینگ قانین یلر جسمِ فگاریمدین.

مین اول آی رشکیدین کیم ایل کۉرر توفراغ اگر بۉلسم،
کۉرر ایل کۉزلرین کور ایله، ای گردون، غباریمدین.

ایگرمس کۉک حصاری دَوریغه تورکِ فلک کۉرگچ،
ایوورمک اشهبین بیر خشت اوزه چابک سواریمدین.

ایرور قانلیغ کۉنگولده کۉزلرینگ،وه، طرفه دور اسرو
که چیقمسلر دمی اول ایکّی جیران لاله زاریمدین.

ایچیب گر توتمه‌سنگ ایردی قدح، ای نوش لب ساقی،
نې امکان ایردی قوتقرماق مېنی مهلک خماریمدین.

مېنی یازغورمنگیز قیلسم صبوحي کیم، ازل صبحی
چیقیپتور اختیار ایلگیمدین و عشق اختیاریمدین.

عنایت یامغوری آلیده دفعی سهل ایرور، گرچه
یاغر ادبار گردی، ای نوایی، روزگاریمدین.

٤٩٦

مېنِ ضعیفنی سرگشته ایله‌دی گردون،
شتاب و دور اِیله خاشاکنی نېچوک که قویون.

توتشتی تېلبه کۉنگول اول پری عذاریدین،
بو اۉتنی گل ساغینیب، وه که، کویدی اول مجنون.

حباب آنچه که جیحون اوزه ایرور ممکن،
تصوّر اَیله کۉزوم نینگ حبابیدین گردون.

یوزونگ شهیدلری توفراغین ساوورمیش یېل،
بو کیم بولوت کۉرونور کۉکته هر طرف گلگون.

نې عیب، شادلیغ اشکیم کۉپ آقسه وصلینگده،
بهار فصلی بۉلور چشمه‌لر سوییی افزون.

قدینگغه سرو باش ایندورمه‌میش ایمس عکسی
که دهر ادب قیلور آنی سالیب سو ایچره نگون.

اوشاتیب اۋقینی محزون کۋنگولنی سیندورمنگ،
که اېو شکست تاپر هر قچان که سیندی ستون.

یېر آستیدین کپ اِیله لعلنی چیقر، ای مغ،
که باردی یېر قوییی چون سۋز اېشیتمه‌دی قارون.

غم اۋلتورور مېنی، قۋی پند و بیر قدح بېر کیم،
قیلور بو زهرنی تریاق دفع، یۋق افیون.

نوایی، ایستر اېسنگ سلطنت، فنا بۋل کیم،
جهان زبونینگ اېرور، بۋلمه‌سنگ جهانغه زبون.

٤٩٧

یېرگه بېردی کویدوروب اول گل تنیم خاکسترین،
آتشین گل هجری ساوورغان کبی بلبل پرین.

انگله‌مان بلبل قیزیق کۋنلوم دورور، یا عطر اوچون
غنچه‌سیدین گل مرتب قیلدی اۋتلوغ مجمرین.

برگِ گل دور، یۋقسه بلبل نینگ توتشمیش هر پری،
بس که یاروتدی صبا گل مجمری نینگ اخگرین.

گل اېمستور، بلکه بلبل آشیانین اۋرته‌گن
عشق اۋتی بیل، کۋرسنگ آنینگ دور و لونِ احمرین.

قۋی گل و بلبلنی، گلگون می تۋله توت بلبله،

تا اۋقوی بلبل مقالاتین آچیب گل دفترین.

دهر باغیده گل و بلبلغه یۋق برگ و نوا،
سالمه‌دی بو غصه‌دین نرگس ایلیگدین ساغرین.

ساقیا، حیوان سویین ممزوج قیلسنگ ایچمه‌گه‌ی،
گر نوایی تاپمه‌سه می ایچره لعلینگ جوهرین.

٤٩٨

نهان عشقینگ که کۋنگلوم ایچره توشتی یوز شرار اندین،
نهانی داغلر قالمیش ایچیمده یادگار اندین.

مقوّس قاشلرینگ نینگ نقشیدین گریان کۋزوم بۋلمیش
بولوت‌دیک کیم، بۋلور قوسِ قزحلر آشکار اندین.

بۋلوپتور سروِ نازیم حسن شمعی، باشیده آنینگ
بۋرک زر رشته‌سی اول کیم، یانر بیر نیچه تار اندین.

بوزوغ کۋنگلوم که اطرافیده اول یوز شوقیدین قان دور،
ایرور ویرانه‌یی کیم، لاله‌لر بوتکَی بهار اندین.

نی کیرپیکلر ایکین اول کیم، تخیل ایله‌مک بیرله
بۋلور جسم ایچره هر دم جانیم اندامی فگار اندین.

قدی نخلیدین اۋلسم، دۋستلر، بو دور وصیت کیم،
باشیم اوزره ایکیب سروی قیلینگ میلِ مزار اندین.

جفادین یومسه کۉز، تسکین تاپر کۉنگلوم اۉتی، گۉیا
قراری یۉق کۉزی هر دم آلور صبر و قرار اندین.

جهان بحری ایمیش مهلک، تومن مینگ شکر کیم، گرچه
کۉپ اوردوم دست و پا، توتتوم ولیک آخر کنار اندین.

نوایی ینگلیغ اۉلمیش خانقه اهلی سوروک مجنون،
مگر کیم سرخوش اۉتمیش اول پری دیوانه وار اندین.

٤٩٩

دیمه محنت تاغی نینگ فرهادِ سرگردانیمین،
تازه یوز مینگ داغ ایله اول قلّه نینگ قپلانیمین.

لمعهٔ رخساریدین پروانه‌دیک کویسم نی تانگ
مین که، ییللر اول ملاحت شمعی سرگردانیمین.

حسنونگ‌گه حیران ایسم، کیلمس اولوس حیرانلیغی،
کیم که حیرانینگ ایمستور، مین انینگ حیرانیمین.

مین اۉلر حالتده و جان قصدی ایلر اول پری،
آدمیلیغ کۉرغوزور کیم، بیر نفس مهمانیمین.

گر کۉنگول بوزدی مینی، یار ایردی باعث شکر کیم،
جغدنینگ یۉق بیر ملاحت گنجی نینگ ویرانیمین.

دَیر پیری توتسه می، نوش ایتسم ایرمس عیب کیم،
زهر اگر ایچ دیر کیم آنینگ بندهٔ فرمانیمین.

تېلبەلیکدین عقل ساری ایستەمیش زاهد مېنی،
ای نوایی، مونچه نادان بیلمس اېردیم آنی مېن.

۵۰۰

صبحِ وصلین اېلگه کۉرگندین پریشانمېن بوگون،
شامِ هجرین اول که نفی اېتتیم، پشیمانمېن بوگون.

صبحِ وصل اول، شامِ هجران بو، مېنِ سرگشته، وه،
نَیله‌گه‌یمېن دېب، اۉز احوالیمغه حیرانمېن بوگون.

قیده بیلگه‌یمېن وصال اهلی نشاط و عیشینی،
مېن که زار و مبتلای دردِ هجرانمېن بوگون.

دایما مهمانیم اېردی یار کویی ایتلری،
جمع اۉلوپتورلر که مېن باریغه مهمانمېن بوگون.

پرلر اۉرنیغه بلیت اۉقلری نینگ زخمی دور،
مېن که پرسیز قوش کبی هجرینده عریانمېن بوگون.

ساقیا، بیر می بیله وهمیمنی کمراق ایله کیم،
شامِ هجر آسیبیدین بېحد هراسانمېن بوگون.

چون خیالی مهمانیم دور نوایی، نې عجب،
گر تخیل شخصی‌دېک کۉزلرگه پنهانمېن بوگون.

۵۰۱

فراقینگده کۉزومدین ییغله‌ماق بۉلغه‌ی مو کم بیر کون،
کولوب کیرگه‌ی مو ویران کلبم ایچره اول صنم بیر کون؟

ملایک، ترقه‌شینگ کیم، اول قویاش هجریندە قۉرقرمن،
تېشیب اۉتگه‌ی فلکنی آهیم اۉتیدین الم بیر کون.

حریمِ وصلیغه محرملر آخر شکر اېتینگ، کولمنگ،
مېنی محروم دېب کیم، مېن هم اېردیم محترم بیر کون.

فسانم یازغوچی، بیل کیم، بیتیک اوزره ساچر کول دېک،
کویوب ساچیلغوسی کاغذگه ایلگینگدین قلم بیر کون.

اېمس غم شامی انجم، قطره‌لر آهیم تفیدین بیل،
نې تانگ کون کۉزگوسین گر تیره قیلسه اوشبو نم بیر کون.

اېشیتتیم، تېلبه ایت کوییده قتل ایلر اېمیش، ایتینگ
کیم اول کوی ایتلریدین اېردی بو دېوانه هم بیر کون.

طلب دشتیده ییللر پویه اَیلب، وه که، تا یېتتیم
حریمِ وصلیغه دېر کیم، بۉلور طوفِ حرم بیر کون.

کۉنگولدین توبه قیدین رفع قیلمس خانقه شیخی،
مگر کیم دَیر پیری ظاهر اېتکه‌ی بو کرم بیر کون.

نوایی، روح پرور نکته و مهلک تجرددین
عجب گر قۉیمه‌غای کۉک‌که مسیحادېک قدم بیر کون.

۵۰۲

جمالینگ شوقیدین غم شامی کویمک ابتلاسیدین،
کۉزوم شمعی کول ایلپتور عیان قانلیغ قراسیدین.

فراقینگده توگان اوزره توگان قۉیدوم نې حاصل کیم،
منگه اون بۉلمه‌دی حاصل، بو ایکّی تاش اراسیدین.

قویاشنی یوسفوم بیعیغه بېرمک بار اېسه ممکن،
دېگه‌یمېن تنگۀ بیعانه دور، اېرمس بهاسیدین.

چېکی عشقینگ یوکین دېب، خسته کۉنگلوم قان یوتوب غم یېر،
نې قوّت کسب اېته آلغه‌ی بو شربت، اول غذاسیدین.

جفاسی تیرگوزور اېلنی و مېن بو عیشدین محروم،
مسلمانلر بیلینگ کیم، اۉلگوم اول کافر جفاسیدین.

اېرور مجنون کۉنگولده یوز گره کیم، نې سببدین دور
مسلسل قصه‌لر اېل ایچره زلفونگ ماجراسیدین.

خمارِ هجردین دور تیره کۉز و کۉنگلوم، ای ساقی،
یاروتقیل هم جمالینگ شمعیدین، هم می صفاسیدین.

گر اۉلسم، دَیر پیری تانگ بېلیم زنار ایله محکم!
منگه تابوت پوش ایلب فنا دَیری پلاسیدین.

عدم فرشیده تا قۉیدی فنا تاشی اوزه باشین،
نوایی عار اېتر یېر نطعی و کۉک متکاسیدین.

٥٠٣

منع قیلمس اشک لعلینگدین توتشقان جان اۉتین،
پست نې نوع ایله‌گه‌ی دریا سوییی مرجان اۉتین.

اول که ایتور هجر تسکینی اوچون داغ اۉرته‌گیل،
کۉرمه‌میش باشتین۔ایاغیم اۉرته‌گن هجران اۉتین.

عشق دشتی نینگ سمومیدین گمان ایتگه‌ی قویون،
وادیِ هجران ارا کۉرگن بو سرگردان اۉتین.

بوالعجبلیغ عشق ارا کۉرگیل که، کۉنگلوم چېکسه آه
زخمی آغزیدین مشعبددېک ساچر هر یان اۉتین.

آتشین گلدین قیزرمیش باغ یا خود عندلیب،
اوردی گلبنلرغه گل هجرانیدین افغان اۉتین.

چرخ اوزه اېرمس شفق کیم، اۉرتنورگه اهلِ درد
تېز اېتر هر تون قضا آتشگهی دوران اۉتین.

ای نوایی، هر نسیم اول گل حریمی طوفیدین
کیم یېتر روشن قیلور کۉنگلومده‌گی حرمان اۉتین.

٥٠٤

سرشک قانین ایاغینگ اوچون حنا قیله‌یین،
قبول توشسه قراغیم اېزیب قرا قیله‌یین.

عقیقِ لعلینگ‌گه جان جوهرین نثار اَیله‌ی،
سوادِ خالینگغه کۉز مردمین فدا قیله‌یین.

قرا مېنگینگ بیله قدّینگ خیالی کېلسه، وطن
مونگه کۉز ایچره یسه‌ی، انگه جان ارا قیله‌یین.

قدینگ که سایه سالیپتور، اوله‌ی انگه، یعنی
که عشق علمین الفبادین ابتدا قیله‌یین.

لبینی قصدیمه تیشلر، یوزیگه تېلمورسم،
باقیب توروب نېچه اۉز جانیمه جفا قیله‌یین.

کۉنگول قوشی کیم اېرور جلوه‌گاهِ گلشنِ قدس،
بو دامگاهده نېدین آنی مبتلا قیله‌یین.

نواییا، غمیم اهلِ وَرَعدین اۉلمه‌دی کم،
قۉی اېمدی میکده پیریگه التجا قیله‌یین.

۵۰۵

چېککنده نقّاشِ قضا اول سروِ گلرخ صورتین،
گۉیا بېگنمه‌ی تشله‌میش طرح ایلب آی، کون هیئتین.

تا جلوه قیلدی اول صنم، لیلٰی سۉزی بۉلدی عدم
سودا اۉتی چېککچ الم، پست اېتتی مجنون شهرتین.

رخسار آچیب اول سیمبر، قامتنی ایلب جلوه‌گر،
اوزدی و کېسدی سر به سر گل رغبتین، سرو الفتین.

کۏنگلوم یوزونگ بیچاره‌سی، جانیم لبینگ خونخواره‌سی،
سۏر، ای جهان عیاره‌سی، گاهی الرنینگ حالتین.

تقوا اېوی هموار اېرور، سُبحم ایپی زنّار اېرور،
اوی کلبهٔ خمّار اېرور، تا کۏردوم اول چین لعبتین.

جنتقه قیلمسمېن نزول، اول کوی ارا تاپسم وصول،
دوزخنی اَیلرمېن قبول، امّا یۏق آنینگ فرقتین.

اَیلب سلاسل آرزو، آرتر جنونیم مو به مو،
ناگه نسیمِ مشکبو ییتکورسه زلفونگ نکهتین.

ایش سرّین آیا کیم بیلور، کیمدین بو مشکل آچیلور،
وه کیم، بو غم مهلک قیلور، هر لحظه کۏنگلوم حالتین.

بۏلغیل، نوایی، رو به ره، قیلغیل فنا کوییین پنه،
ترک اَیله زهد و خانقه، قیل دیر پیری خدمتین.

«و» حرفی نینگ ولاهیَت افزایلری نینگ وقایعی «غرایب»دین

٥٠٦

وفا اهلیغه دوراندین یېتر جور و جفا اسرو،
جفاسیدین انینگ آزرده دور اهلِ وفا اسرو.

بو کیم اهلِ وفا نایاب اېرورلر اندین اېرکین کیم،
بو اېسکی طاق الرغه یاغدورور گرد بلا اسرو.

فلک دردی علاجی چیقمه‌ی اندین کیمسه تاپمه‌یدور،
مگر نایاب اېرور اول حقّه ایچره بو دوا اسرو.

گران جانلیغنی قۉی، جان بېر، تیلر بۉلسنگ دُرِ مقصد،
که عالمده آغیر دور اوشبو جوهرغه بها اسرو.

فدا جانیمنی ایلب، عالم اهلیدین طمع قیلدیم
وفا، استغفرالله، قیلغان اېرمیشمېن خطا اسرو.

رضا اهلین سیاست تیغیدین قۉرقوتمه‌غیل، ای شیخ،
که قتلینگدین سېنینگ قۉرقرغه اۉلمه‌یدور گدا اسرو.

طبیعت چاهیدین روحینگنی قوتقر کیم، خوش اېرمستور
قفس قیدی ارا بلبلغه بۉلماق مبتلا اسرو.

چو کوثر جامی ذکری قیلمه‌دی رفع اۉزلوگوم قیدین،
بو رنجیمغه همانا نفع اېتر جامِ فنا اسرو.

هوای گلشن قدس اېت، نوایی کیم، خوش اېرمستور
زغنلر بیرله بو گلشنده بۉلماق بېنوا اسرو.

۵۰۷

یار مستغنی و مهلک غمِ هجران اسرو،
آه کیم، قالمیشم اۉز حالیمه حیران اسرو،

رخنه‌لر سالدی اۉقونگ کثرتی کۉنگلوم اوییگه،

اول یاغین ایلەدی بو کلبەنی ویران اسرو.

ای رفیق، اؤقینی زخمیدین اگر چیکتینگ، لیک
ییتەدور جانیمه کؤنگلومدەگی پیکان اسرو.

شیخ تکلیفِ نماز ایتتی، ولی بیلمس کیم
عشق تیغی یارەسیدین بارەدور قان اسرو.

ناز ایتیب غمزه اؤقین گر آتر، ای جان، اسره
کیم آتر غمزه اؤقین ناز ایله جانان اسرو.

غصه جامی که بو دور ایچره لبالب دور، آنی
وه که، بات-بات توتەدور ساقیِ دوران اسرو.

ای نوایی، دیمه اقبالِ بقا مشکل ایرور،
فانی اؤلغانغه ایرور اوشبو ایش آسان اسرو.

۵۰۸

یوزونگده می گلی یا گل آچیلغان بوستان دور بو،
گُلونگده قطره خوی بوستاندەغی سودین نشان دور بو.

کؤزومده قطره قانلر باغلەغان ایرمس همانا کیم،
نظر باغیده شوقینگدین آچیلغان ارغوان دور بو.

ایمس وصلینگ تیلب اوچقان کؤزوم اطرافیده کیرپیک
کیم اول دریایی قوشلرغه قمیشدین آشیان دور بو.

کۈنگولدین چیقفن آهیم ایلر افزون خلق سوداسین،
که شیدالیغ دیاریدین یېتیشگن کاروان دور بو.

قیزیل رگلر کۈزومده کۈرگن انگلر اشک سیلین کیم،
آقرغه کېلگن اول یۇللر بیله هر ساری قان دور بو.

لبیندین خسته دور کۈنگول دم آچمه، ای مسیح، اۇت کیم،
علاجین یوز سېنینگدېک نینگ بېگنمس ناتوان دور بو.

قویوندېک دشت ارا کۈرسنگ مېنی ، کۈپ قاچمه کیم هر دم
باشینگغه اېورولور سرگشتۀ بې خان و مان دور بو.

کۈنگول میخانه رامی، خاطریم خوش می بطیدین کیم،
مونگه روح‌الامین دور اول، انگه دارالامان دور بو.

دېمه، هجران تونی هر دم یېتر اول آیغه فریادیم،
اول آی فریادینگه یېتمس، نوایی، نې فغان دور بو.

٥٠٩

هجریده کۈنگلومگه بار اول لعلِ سیراب آرزو،
نې عجب مخمور قیلسه بادۀ ناب آرزو.

اول پری مجنونی اۇلدوم بو سببدین کیم، اېرور
زلفی نینگ زنجیریدین بۇینومغه قلّاب آرزو.

لعلیدین بېهوش بۇلماغلیق هوس دور جانیمه،
کیمگه، وه کیم، بۇلمه‌غای مونداق شکر خواب آرزو؟!

ایتتیم آغزین ایسته‌بان مېن، یۉق تمنالیغنی وای
کیم عدم یۉلیده گم قیلدی بو نایاب آرزو.

کۉردوم اول بت قاشلری، کافرمېن، ار اسلامی بار،
کعبه اهلی قیلمه‌سه بو نوع محراب آرزو.

فقر کویی نینگ قرا تاشی بیله گلخن کولین
تاپقه‌لی، باللّه که، قیلمان کیش و سنجاب آرزو.

گر نوایی ترکِ عشق ایتتی هوس اۉلتورمه کیم،
چین ایمستور ایله‌میش بو ایشنی اۉیناب آرزو.

۵۱۰

هر یان اول یوزده تېر آقیزدینگ مو،
یا آقر مهر چشمه‌سیدین سو؟

قالدی خالینگ تېر آستیده، یاخود
دمین اسرر سوغه چۉموب هندو.

تېردین اول یوزگه بۉلمیش اۉزگه صفا،
قطره‌دین گرچه تیره دور کۉزگو.

گلده شبنم عجب خود ایرمس، لېک
آیده انجم غریب ایرور اسرو.

سېنده تېر، مېنده اشک دور یوز اوزه،

ییغله‌سم مېن، سنگه کېلور کولگو.

اویالیب تېر آقیزدی انجم ایمس،
شامِ هجریده طارمِ مینو.

دېر نوایی که غیر ایمس موجود،
طرفه سۋز «لا اِلٰهَ الّاهو».

۵۱۱

سیلِ اشکیم بیرله توتمیش جملهٔ عالمنی سو،
جملهٔ عالم نې کیم، بو نیلگون طارمنی سو.

ایله‌گن‌دېک مردمِ آبي برون کۋز مردمین،
ایمدی اول نوع ایله‌میش خیلِ بنی آدمنی سو.

بحرِ اشکیم یېتکورور هر دم قویاشقه بیر حباب،
اۋیله کیم، یېتکوردی کیخسروغه جامِ جمنی سو.

زخمیم ایچره قالدی پیکانینگ، نې ینگلیغ بوتکی اول،
چونکه قۋیمس یاره‌غه یاپوشقه‌لی مرهمنی سو.

ایستنگیز کۋنگلومنی کیم، صحراده اشکیم سَیلیدین
قیده سالدی ایرکین اول بیمارِ دیوانه‌منی سو.

دَوردین غمگینمېن، ای ساقی، قدح سیلینی قوی،
بۋغزومه تا ایلتکه‌لی کۋنگلوم اوییدین غمنی سو.

ای نوایی، اۋیله نظم ایتتینگ بو دُرِ آبدار،
کیم عجب یۉق رشحه‌سیدین گر توتر عالمنی سو.

۵۱۲

بیلینگ و زلفونگ خیالین شرح ایترمین مو به مو،
تشلنورمین لعلینگه تا باردورور جانیمده سو.

آرزو ایلر لبینگ آلینده جان بیرمکنی خضر،
خضر سوییدین اۉلوگ عمر ایله‌گن دیک آرزو.

شربتِ لعلینگ قۉیوب نوش ایله‌گن حیوان سویی
بۉلغه‌ی انداق کیم، قۉیوب حیوان سویین ایچکی آغو.

سنبلونگنی قیلغه‌لی آشفته یۉل تاپمس نسیم،
بس که اطرفیده دور شیدا کۉنگوللردین غلو.

تیرله‌گن یوز قطره‌سیدین کیم، یوزوم قانین یودونگ،
وه، نی دیی کیم، عشق ارا تاپتیم نی ینگلیغ آبرو.

کۉنگلکینگ لونیدین اۉلدوم، عطریدین تاپتیم حیات،
قیسی گل برگینده بار ایرکین بو ینگلیغ رنگ و بو.

ای نوایی، یار سر وقتینگغه ییتمک ایسته‌سنگ،
آه و اشکینگدین سوپور وقتینگ حریمین، بلکه یو.

۵۱۳

اول آیغه نې غم، توشسه بو دېوانه‌دین ایرو،
بؤلمس ضررې شمعغه پروانه‌دین ایرو.

خالینگنی تیلب روحوم اگر اوچسه ایمس عیب،
بو قوشقه تحمل قنی اول دانه‌دین ایرو.

محنت قوشی کؤنگلوم اوییدین چیقمه‌سه تانگ یؤق،
کیم کؤرگنی بار جغدنی ویرانه‌دین ایرو.

اندوه و خرد قصدیم ایتر، واه که، محنت
اؤزدین منگه ایرو دور و بیگانه‌دین ایرو.

قصه‌منی ایشیتگن اؤله‌دور، عشق ارا، وه کیم،
ایرمس اول آغیر اویقو بو افسانه‌دین ایرو.

توفراغ اگر بؤلسه تنیم دَیرده قیلمه،
ای چرخ، آنی ساغر و پیمانه‌دین ایرو.

مسجدده نوایی گر ایمس، نکته بو دورکیم،
نقصان قیلور اؤلماق انگه میخانه‌دین ایرو.

٥١٤

توتقه‌لی لمعهٔ رخساریغه جانان کؤزگو،
سو دورور بس که قالیپتور انگه حیران کؤزگو.

چرخ زالی سنگه مشّاطه دورور کیم، بؤلمیش
انگه گلگونه شفق، مهرِ درخشان کؤزگو.

نې قتیق کۋنگلی بار آیا که اۋشول مهوش نینگ،
رو برو‌ییغه کېلور هر نفس آسان کۋزگو.

جان اېوی ایچره خیالینگنی بېزر بۋلسه کۋنگول،
پری اۋلور تراغ اۋقونگ نینگ و پیکان کۋزگو.

اول پری یوزیگه دېوانه گر اېرمس، نې اوچون
بۋلدی بازارده سرگشته و عریان کۋزگو.

صاف قیل صفحهٔ خاطرنی تیلر بۋلسنگ فیض،
عکس تاپماق، گر اېرور تیره نې امکان کۋزگو.

کۋزگودېک بارسه نوایی اۋزیدین نې تانگ کیم،
اَیله‌دی مَی قویاشین ساقیِ دوران کۋزگو.

۵۱۵

ساچتی تېردین گل اوزه اول سروِ گلرخسار سو،
کویمگیم دفعیغه قیلدی اۋت اوزه اظهار سو.

یوزده خوی طغیانیدین گر کولسه آغزی یۋق عجب،
غنچه‌غه بۋلمس آچیلماق، ایچمه‌یین گلزار سو.

تیغی بات‌ـبات زخم اورردین زار جسمیم قیلدی دفع،
زمزم اۋلسون کیم، کۋپ ایچسه یېتکورور آزار سو.

یار ایاغی توفراغیدین اۋزگه کۋرمان دارو‌یی،

ای معالج، کۋزلریمدین کیم کېلور بسیار سو.

مهر کیم، اول چهره عکسی دور نېدور گر بۋلمه‌میش
اۋتلوغ آهیم شعله‌سیدین گنبدِ دوّار سو.

غم اۋتیدین، ای حکیم، اۋلمک تیلرمېن، جامیمه
زهر قۋشسنگ قۋش و لېکن قاتمه‌غیل زنهار سو.

خسته کۋنگلوم آغزی زخمی پخته‌لیغ پیکانیدین،
بار انینگ‌دېک کیم، ماموق بیرله ایچر بېمار سو.

شرعدین ایرو ریاضتدین صفا کسب ایله‌گن،
اۋیله دور کیم صاف اۋلور تسکین بیله مردار سو.

تۋرت یاندین اۋقی یۋل قیلمیش نوایی کۋنگلینی،
عشق سوداسی اوچون گۋیا یسپتور چارسو.

٥١٦

سالسه زهدونگ تونیگه جامِ هلالی پرتو،
سُبحه انجملرین اېت باده قویاشیغه گرو.

تیره خلوتنی نېته‌ی، خلوت آنی بیل که سالور،
انده ساقی یوزی و باده قویاشی پرتو.

اول پری عشقیده قاچماقدور اۋزومدین غرضیم
بو که غم دشتیده مجنون‌دېک اېترمېن تک و دو.

زلفی هجریده دمیم دودی جهاننی توتتی،
مېنِ سودایی اۋشول ظلمت ارامېن شبرو.

دهر خسرولیغین اول کیم تیله‌دی، چرخ انینگ
باشیغه قۋیدی توگان کیم، دېر اولوس کیخسرو.

فیض کۋز توتمه ریاضتده تېشیلمه‌ی یوره‌گینگ،
آچمه‌یین روزنه اوی ایچره قویاش سالمه‌دی ضو.

ای نوایی، خوش اېرور خلوت، اگر بۋلسه کیشی
دلبری بیرله ایکاو، بۋلمه‌سه لېک انده بیرَو.

۵۱۷

جانده جان پرور سۋزی دور مو لبِ خندانی مو،
روحوم آرامی دېین مو آنی جانیم جانی مو؟

کۋنگلوم ایچره نېشلر کیم، سنچیلیبدور انگله‌مان،
نیشترِ مژگانی دور مو ناوکِ پیکانی مو؟

ای کۋنگول، عالم بوزرده قی بیری آرتوق اېکین
نوح طوفانی مو اشکیم سیلی نینگ طغیانی مو؟

جان آلورده قیسی نینگ صعب اېرکنین شرح ایله‌یین،
عشقی نینگ بېدادی مو، یا شدتِ هجرانی مو؟

نېسی اول گل نینگ ارم گلزاریدین آرتوق اېمس،
جلوه ایلر سروی مو، یا غنچهٔ خندانی مو؟

ای که بېردینگ دهر شوخیغه کۉنگول، قتلینگ اوچون
عشوهٔ پیداسی مو یۉق آفتِ پنهانی مو؟

قتل قیلدیلر نواییني ولېکن بیلمه‌دیم،
کۉنگلین آلدورماق مو اېردی، یا کۉنگول آلغانی مو؟

۵۱۸

شامِ هجر اۉلتوردی بو ناشادنی، سېن شاد اویو،
قیغوم اېتتی قصدِ جان، سېن قیغودین آزاد اویو!

کېچه گر تا صبح مانع اېردی نالم اویقونگه،
چونکه بۉلدی رفع اول افغان بیله فریاد، اویو.

بیزنی هجرانینگده سۉنگغی اویقو باستی، باری سېن
کۉز آچیب ناز اویقوسیدین بیزنی قیلسنگ یاد، اویو.

سېن بغایت مست و اوسروک، نرگسینگ اویقو تۉله،
چونکه غنچنگ داغی قیلدی اېسنه‌مک بنیاد، اویو.

تون اېرور کېچ تانگله تاپقونگ اویقوسیزلیغدین خمار،
بیر زمان باشینگ قۉیوب، ای سروِ حوري زاد، اویو.

اۉتتی یاریم کېچه و یخشی اېمس مستِ خراب،
کۉز یوموب آچقونچه صحبتنی قیلیب برباد اویو.

ای نوایی، مست بیر تون کۉز ایاغیغه قۉیوب،

اویغانورغه حشر صبحین ایله‌بان میعاد اویو.

۵۱۹

غمیمنی مو دېین یا بې غم اېل نینگ ماجراسین مو؟
کۉنگول حالین مو یاخود کۉنگلوم آلغان نینگ جفاسین مو؟

قتیق عشقیم بلا و شدتین مو ایله‌یین تقریر،
یۉق اېرسه بې نهایت اشتیاقیم ابتلاسین مو؟

عددسیز درد و رنجیم صعب ایکنی مو قیله‌یین شرح،
صفتقه راست کېلمس شوقیم آشوبِ بلاسین مو؟

کۉنگولده وصل باغی آرزوسین مو بیان اَیله‌ی،
بغیرده خارِ هجران نوکی نینگ مهلک یراسین مو؟

وفاسیز یار بې پروالیغی نینگ مو سۉزین اَیته‌ی،
منگه جور و جفا تیغین اوروب، اېلگه وفاسین مو؟

فلک ظلمی، اولوس بېدادی یا بیر سروِ رعنانینگ
مېنینگ حالیمنی ایلب بې هوا هر یان هواسین مو؟

نوایی، التفات آغاز قیلدی یار، بیلمن کیم،
فراقیدین شکایت مو قیلی، وصل التماسین مو؟

۵۲۰

نظرغه کېلگه‌لی اول ایکّی نرگسِ جادو،

کۉنگولده یۉقتورور آرام و کۉزده هم اویقو.

کۉنگول که قیغو سپاهی بیله نزاع ایتتی،
نې شاد اۉلەی که، کۉنگولنی باسیپتورور قیغو.

کۉزونگ ختن کییگی دور، یوز اوزره خاللرینگ
مگر که نافەسیدین مشک ساچتی اول آهو.

کۉنگولنی توز، تیلەسنگ فائز اۉلسه توز معنا،
نېدین که، ایگری ایسه ایگری کۉرگوزور کۉزگو.

خوش اول که، دَیرغه بارغچ قدحنی مغبچه مست
یوکونوب ایلگیمه بېردی چیقیب کېلیب اوترو.

چو کافر اوردی بو ینگلیغ یۉلومنی، دین لفظین
ینه تیلیمگه کېچورسم اویت ایرور اسرو.

نوایی، اۉینەدی جان خلقدین بورون، رحم ایت،
چو قیلدی جَلدلیق، ایمدی کېرەک انگه جلدو.

«ه» حرفی نینگ همایونوشلری نینگ هلاک انگیزلیغلری «غرایب»دین

۵۲۱

یوز و کۉزونگده معین کمالِ صنعِ اِلٰه،
نې یوز دورور بو، نې کۉز لا اِلٰهَ اِللّٰه.

جمالینگ آیینه وَالشَّمسِ کۉزگوسی نازل،

کۉزونگ قراسیغه مازاغ سورمه‌سی همراه.

تیلینگ همیشه لَدُنّي علومیغه ناطق،
مدام کۉنگلونگ الهي رموزیدین آگاه.

قمر هر آی باشی معجز نمای ایلگینگدین،
قاچیب باشینی اۉغورلر که، بۉلور اۉیله دوتاه.

چو سېن سپهردین اۉتتونگ شهاب و حلقهٔ بدر،
اېمس که چرخ چېکر کېچه حسرتینگدین آه.

سېنینگ شفاعتینگ امّیدی چون اېرور ممکن،
گناهکار بیراو دور که یۉقتور انگه گناه.

نوایی گلشنی نینگ نرگسی نجوم اۉلغه‌ی،
کۉز اوچیدین انگه قیلسنگ حساب وقتی نگاه.

٥٢٢

آتشین گل گرچه زینت دور جهان بوستانیغه،
برق اېرور هر یېل اوچورغان برگی بلبل جانیغه.

گرچه شمع اۉلدی شبستان زېبی، کۉر کیم، شعله‌دین
تیل چیقرمیشتور سوسب پروانه‌لرنینگ قانیغه.

می که قویغه‌ی ساقیِ گلرخ اېرور حیوان سویی،
وه که، آفت سیلی دور عشق اهلی خان و مانیغه.

نَی ییلین عیسی دمی توتقیل که، اول باردور سموم
هر نفس اهلِ محبت خاطرِ ویرانیغه.

بیر قدح مَی ایچمه‌دی بو دَیر اهلی بې خُمار،
تا تحرک بۆلدی بو طاسِ نگون دورانیغه.

باده بې رنجِ خمار اېرمیش فنا جامیده، لېک
ایچمک آنی کېلمه‌میش هر بوالهوس نینگ شانیغه.

حسرت اۆلتوردی مېنی، ای مغ، کېتور جامِ فنا
کیم چیده‌ی آلمان بوگوندین سۆنگ آنینگ هجرانیغه.

بۆلمه‌یین فانی، محبت جامین ایچمک دور محال،
ثبت اېتینگ بو نکته‌نی دَیرِ فنا ایوانیغه.

کام تاپمه‌ی کیم که حرمان دردیغه بۆلمیش اسیر،
ایسته‌سه همدرد اۆلتورتونگ نوایی یانیغه.

٥٢٣

کۆنگول کیم، وصلین ایستر هر طرف داغِ ستم بیرله،
اېرور یوسف خریداری نېچه اېسکی درم بیرله.

فغانلیغ کۆنگلوم و اۆتلوغ دمیمنی سهل توتمنگ کیم،
آلیبمېن عشق اقلیمینی بو طبل و عَلَم بیرله.

ایتوردوم آه ایله اغیار اول یوز هواسیدین،
انینگ‌دېک کیم، کیشی سودین کېترگه‌ی خسنی دم بیرله.

قوروغ جسميمده قانليغ زخم ايمستور قطع اوچون هر يان
كه پيوند ايله‌ميشسېن اول سۉنگكلرنی بقم بيرله.

توگان بيرله الفدين، ای منجم، حالتيم کۉرگيل،
كه كۉكسوم تختهٔ رمل اۉلدی هر يان بو رقم بيرله.

كۉنگول مشهوديغه چون بۉلدی واصل بۉلسه بۉلسون تيل
اگر قايل صمد بيرله وگر ذاكر صنم بيرله.

تَعَيُّن خرمنين كويدورگه‌ی امّا برق رفتارې
كه كۉكدين ييرچه منزل قطع قيلغه‌ی بير قدم بيرله.

ديمه كۉكسومده ايسكيرگه‌ی توگانلر كيم، كۉزوم هر يان
چو چۉكتی قطره داغ اۉلدی بو سريغ صفحه نم بيرله.

قد و زلفونگ بيله آغزينگ تيلب كۉز يومدی عالمدين،
نواييغه ترحم ايله كيم، باردی الم بيرله.

٥٢٤

كويدی كۉنگلوم كيم، نېدين منزل ايمس جانانه‌غه
توشتی اۉت گنج آرزوسيدين بيزينگ ويرانه‌غه.

اول پری اوسروک كۉزين ايستب بيابان توتميشم
كيم كييک بيرله مدام الفت بۉلور ديوانه‌غه.

كېلديم و كۉردوم يوزين قيتورمين ايمدی اۉرته‌بيب،

شمعنی کۆرگن نفس یانماق کېره‌ک پروانه‌غه.

تا منگه بېگانه بۆلدونگ کۆنگلوم اۆلدی شاد کیم،
آشنادین الفتینگ کۆپرک دورور بېگانه‌غه.

چرخدین بیغلرسېن، ای کۆز، بیل که بۆلمیش یېتکو دېک
سیلِ اشکینگدین خلل بو اېرته‌گی غمخانه‌غه.

ای که، ایسترسېن بېریب جان، وصل تاپقنلر سۆزین،
صفحه‌غه اۆت سال قچان یېتسنگ بیزینگ افسانه‌غه.

ای نوایی، نېچه بغرینگ سو بۆلوب تۆککونگ سرشک،
طایرِ دولت چو باقمس بۆیله آب و دانه‌غه.

۵۲۵

یانیده اېل کۆرسم اۆق سنچیلمه‌سون مو جانیمه،
مېن که غیرتدین روا کۆرمان انی اۆز یانیمه.

زخملیغ جانیم که، عشقی اۆتیدین خورسند اېرور،
اۆت اېمس اول مرهمې دور کیم، یاقیپتور جانیمه.

وصلیغه کۆز محرم اېرمستور، نېتیب محرم بۆلور،
ایکّی تر دامن که، تانوغلوغ بېرورلر قانیمه.

چون یېتر اول آیغه افغانیم، اېرور بو دمبدم
کیم چیقیب جان داغی همره بۆلغوسی افغانیمه.

عقل و جاندین عشقیده بېگانه بۉلدونگ، ای کۉنگول،
کېت خدای اوچون، بوکوندین سۉنگ مېنی هم تانیمه.

تن اویین درد اۉقی کۉپ زخم اېتتی، اما شکر کیم،
کیرمەدی ناشکرلوغ سیلابی بو ویرانیمه.

ای نوایی، کولدی اول گل اشکیمه، بۉلمەی خلاص
ییغلەماقدین، کام اگر بو دور گلِ خندانیمه.

٥٢٦

عنبرِ تر ایستەمان یوز اوزره خالینگ باریده،
کم کۉرونور ینگی آی مشکین هلالینگ باریده.

سیمِ اشکیم ایتلرینگ نینگ یۉلیده صرف ایلرەم،
چون دېمیشتورلر که قازغان دۉست مالینگ باریده!

چشمۀ حیواندین، ای جانیم، سو ایچمەیدور کۉنگول،
خضروش خطّینگ ارا شیرین زلالینگ باریده.

چون وفا قیلمس کیشیگه عاقبت دورانِ حسن،
پس غنیمت بیل وفا قیلماق جمالینگ باریده.

دېگەسېن، مسکین نوایی نالەسین بلبل کبی
ای صبا، اول گل حریمیغه مجالینگ باریده.

٥٢٧

غمیدین گرچه جان یۆق اېردی تنده،
تیریلدیم لعلیدین اۆلدوم دېگنده.

نېچه باغ ایچره بارسم بویی تاپمان،
قدینگدین سرو بیرله ناروندە.

یشورون نېچه کۆز سالسم عدم نینگ
وجودی یۆقتور آغزینگ بار اېکنده.

تیلر کیرپیکلرینگنی زار کۆنگلوم،
بۆلور بلبل یېری دایم تیکنده.

دېمه گل عمرین آز، ای باغبان کیم،
سېنینگ‌دېک کۆپنی کۆرمیش بو چمنده.

نوایی گرچه اۆلدی لاله ینگلیغ
اېرور داغینگ بیله قانلیغ کفنده.

نېچه کیم شاه بې پروالیغ اېتسه،
کېره‌ک اۆکسوتمه‌سه قوللوغنی بنده.

۵۲۸

کۆنگلوم نینگ آهی قطرۀ خونِ جگر بیله،
دودې دورورکه، اَیریلور اۆتدین شرر بیله.

لعل اوزره خال و خط که، یوزونگ کۆزگوسیده‌دور،
طوطیغه هندو اۆرگته‌دور سۆز شکر بیله.

اول شوخ کۆنگلوم آلدی سالیب جسمیمه شکست
بیر طفل‌دېک که، شاخین اوشتقی ثمر بیله.

نازکلوگیدین اېرکین، یا مېن حسودمېن،
بو کیم آنینگ بېلین کۆره آلمان کمر بیله.

دردا که، عالم اهلیده بیر یار تاپمه‌دیم،
تون۔کون نیازِ شام و دعای سحر بیله.

بو غصه‌دین دېدیم که، بۆله‌ی عمروم آخری
شاهِ سپهر قدر محمد عمر بیله.

اېل مانع اۆلسه، توشتی نوایی کېبی ایشیم،
مجنون بۆلوب عدم یۆلی ساری سفر بیله.

۵۲۹

زهې حیوان سوییدېک لبلرینگ نینگ حسرتی جانده،
خطینگ خضری که، پنهان دور و لېکن آبِ حیوانده.

یوزونگ حق نوری، جسمینگ روحِ پاک، ای روح‌دېک غایب،
سېنینگ‌دېک بیر ملک سیما پریوش یۆقتور انسانده.

ایکی کۆزکیم اراسیندین چیقیب یاش اۆتتی باشیمدین،
بعینه غرق بۆلغان کېمه‌لر دور بحرِ عُمّانده.

دېگه‌یسېن بحر دوریده قمیشلیغ ایچره اۆت توشمیش،

کؤزوم گردیده قان یاش کیم یوگورور خارِ مژگانده.

ابمس پیکانی نینگ روشنلیغیدین بو کؤنگول عکسی
هر اؤق کیم اول آتر کؤنگلوم ابرور البته پیکانده.

اؤتوب ییللر، اول آی بیر کون که کلبم ساری یؤل آزغه‌ی،
یامان طالعدین اول کون بؤلمه‌غه‌یمبن بیت‌الاحزانده.

نوایی قان یاش ایچره غرق و یاری می ایچیب دایم،
دبر ابرمیش: زرق ایله‌یدور، کؤرونگ مبن قنده، اول قانده؟

٥٣٠

پرده‌غه کیرگن کبی خورشیدِ رخشان هر کیچه،
عزمِ خلوت ایلر اول شمعِ شبستان هر کیچه.

اول کولوب احباب بیرله صبح دیک، مبن شمعوار
اؤرتنیب کؤنگلوم تؤکرمبن درِ غلتان هر کیچه.

بیر قویاش هجرانیده عریان تنیم گردون کبی
مهر اؤتیدین کؤرگوزور مینگ داغِ پنهان هر کیچه.

گه‌ـ گه، ای مخمورِ خوابِ آلود، سؤر اول خسته‌نی
کیم یبتر آغزیغه لعلینگ یادیدین جان هر کیچه.

ناصحا، نی نوع پنهان طاعت ایله‌ی کیم، آلور
دین و دانش نقدینی بیر نامسلمان هر کیچه.

بیر کېچه سۉرغیل مېنی اندین بورون کیم، سۉرغەسېن،
قنی اول بېدل که، ایلر اېردی افغان هر کېچه.

چېک، نوایی، ناله، کۉز می بېرسون و بغریم کباب،
چون بۉلور اول آی خیالی بیزگه مهمان هر کېچه.

٥٣١

اول مسافر کیم، اېرور برچه سپاه اهلیغه شاه،
جسم و روحِ خاکساریم دور انگه گردِ سپاه.

دېدیلر، اول شه قیلور یۉل عزمی، بو امّید اِیله
کۉکسومه تیرناغلر بیرله چېکیبمېن شاهراه.

رخشی نینگ جولانینی کۉرگچ یېر اۉپسم مېن ضعیف،
یۉق عجب، چون خم بۉلور اېرمیش ایتیک یېلدین گیاه.

ناوکی بیرله تۉشوک بۉلغان کۉنگول احوالینی
نېچه شرح ایلەی دېسم، آغزیمغه کېلمس غیرِ آه.

کۉزده اشکیمدین قاچیب، کیردی خیالی کۉنگلومه،
کۉپ یاغیندین یۉلده اېل ویرانه قیلغاندېک پناه.

بو که هجرینگدین اۉلوبمېن بۉلمەسه باور سنگه،
جان و کۉنگلوم کیم سېنینگ بیرله دورور، بس دور گواه.

کیلسه یاروتقی سپه گردی نوایی کۉزلرین،
اول مسافر کیم اېرور برچه سپاه اهلیغه شاه.

٥٣٢

جان آلسه نَیله‌ی اول بتِ پیمان گسیل بیله،
چون بیرمیشم کؤنگولنی انگه عشقِ دل بیله.

کیلدی منگه چو بیلینی چیکتیم، مثل دورور
کیم تارتسه بؤلور، کیلوری بؤلسه قیل بیله.

اشکیم که قان بؤلوب یوزوم اوزره توشر ایرور
یاشيِ که میل بار انگه ساریغ قیزیل بیله.

قدی هواسیده لبیدین راحت ایستره‌م،
ایچسم کیره‌ک مدام چاغیر معتدل بیله.

ظلم اهلی خلق قانی اوچون تیل اوزتماغی
بار اؤیله کیم، سِباع ایچر سونی تیل بیله.

کوثر مَیینی شهد اوزه صنع اِیلگی تامیزیب،
لعلینگ مُخمَّر ایله‌دی اول آب و گِل بیله.

دایم قاشینگده بؤلسه نوایی عجب ایمس،
گل بیرله بلبل اؤلسه نيِ تانگ متصل بیله.

٥٣٣

آه کیم، جان بؤینیغه زلفونگ طناب اؤلدی ینه،
کیچه تانگ آتقونچه ایشیم پیچ و تاب اؤلدی ینه.

عشق اسیر اېتگن جنونلوغ کۉنگلوم ایشی هر زمان،
اۉتقه توشکن تېلبه ینگلیغ اضطراب اۉلدی ینه.

گنجِ علم اېتتیم کۉنگول کنجین، یېتیشکچ سیلِ اشک،
هر عمارت کیم، قیلیب اېردیم خراب اۉلدی ینه.

بیر اۉق اوردی غمزه‌نگ و ایتتی کۉنگول مجنون بۉلوب،
اول بلا اورغانغه بیلمان، نې بلا اۉلدی ینه.

گل شبستان بزمیده اۉت یاقتی، وه کیم غنچه‌دین
برچه بلبل کۉنگلی اول اۉتقه کباب اۉلدی ینه.

دېدیلر، اول شوخ هر دم آشوقوب اویدین چیقر،
جان ایشی چیقماق اوچون، وه کیم، شتاب اۉلدی ینه.

ای نوایی، بیر ساری بۉلدی بو غملر چون سنگه،
عزمِ درگاهِ شهِ عالیجناب اۉلدی ینه.

٥٣٤

عارضی یانیغه گل سنچر جمال اظهاریغه،
انگلتور حسنین انی یانداشتوروب رخساریغه.

اېورولور باشیغه جانلر، وه که، هر جان رشته‌سی
چیرمشیپتور گردِ یزدي مِعجری هر تاریغه.

ساچباغ اېرمستور که، اول کافر غلاف ایلبدورور
عالم ایچره کفر تعظیمی اوچون زناریغه.

کۋز دعاسی چون بیتیرسیز صدقه‌سی ایلب مېنی،
تارِ جانیم رشته‌سیدین تارتینگیز طوماریغه.

یېنگ بیله نېچون یاپر آغزین تکلم حالیده،
لبلریدین شهد آلیب یۋل آچمه‌سه گفتاریغه.

برگ اپوورمه‌ی لون، گل سۋلمی، تۋکر اپرمیش خزان،
باغلەمه کۋنگلونگنی، ای بلبل، جهان گلزاریغه.

کعبۀ کوییںگ نوایی اپورولورگه ضعفی بار،
بس مدد دور یېتسه ایلگی قصری نینگ دېواریغه.

۵۳۵

نصیحت اهلی منگه دېر که، مَینی ترک اېت، وه،
ایلیگ آلیب کېلور، آغیز ایچر، منگه نې گنه؟

منگه می ایچمک اېمس اۋزلوگومدین، ای ناصح،
بو ایشگه چنگ قدی دال و شاهد اۋلدی گوه.

قیلور جنون و قدح منعینی منگه زاهد،
دېگه‌ی مو تېلبه‌گه بو سۋزنی بۋلمه‌سه ابله.

قدح چراغینی آلیمغه توتقیل، ای ساقی،
که زهد ظلمتیده اسرو بۋلمیشم گمره.

بو شمع بیرله خرابات ساری باشله مېنی،

که تیره زهد تونی ایچره اؤلمه‌یین ناگه.

باشیمنی پیرِ خرابات درگهیده قؤیه‌ی،
که بار اېشیگیده شاه و گدا، گدا بیله شه.

نوایی ایتور اېمیش دیر ارا صنم ذکرین،
بو اسم ذکریگه کیم قیلسه میل بسم‌اللّه.

٥٣٦

قیل اوچی کؤرمه‌ی آغزینگدین نشانه،
انگه عاشق بؤلوبمېن غایبانه.

خطینگ باش چېککه‌لی خالینگ کؤرونمس،
کؤکردی چون اېکین، گم بؤلدی دانه.

بهانه قیلمه‌ی اېل قانین تؤکرسېن،
منگه یېتکچ قیلورسېن بیر بهانه.

بولوت اېرمس که، گردون یوز یاشورمیش،
که تارتر شعلهٔ آهیم زبانه.

بو جولان کیم قیلورسېن، وه، زماني،
عنان چېککیل، که قؤزغلدی زمانه.

فنا اهلی سؤزین کؤپ ایله مذکور،
که اویقو دفع اېتر اوشبو فسانه.

اۋتر یارینگ، نوایی، عرض قیل کیم،
قدم قۋیسنگ یقین دور بنده خانه.

٥٣٧

تا کۋروبان یوزین قویاش قالغه‌لی اشتیاقیغه،
گاه باشیغه اېرولور، گاه توشر ایاقیغه.

قاشیده خالِ هندویی کافر اېرور که اهلِ دین
قتلی اوچون چیقیبدورور کۋز ساله دَیر طاقیغه.

درد و بلا و غصه‌نی کۋنگلوم ارا کېتوردی عشق،
دۋستلرین بیرو کېبی کیم تیله گه‌ی وثاقیغه.

وصل مېنی چون اۋلتورور، بار سنگه اۋلمگیم غرض،
رحم اېتیب، ای اجل مېنی سالمه انینگ فراقیغه.

پویه قیلورده چابکوم اوچتی رکابیده پری
نقش ساغینمه زېب اوچون سیزغان انینگ جُناقیغه.

طالب فقر بار اېسنگ، برچه بیله موافق اۋل،
سېن کیم و اعتراض کیم اهلِ زمان نفاقیغه.

نوشِ لبینگ زلالیدین خسته نوایی ایچکه‌لی
چېکسه حیات شربتین، زهر کېلور مذاقیغه.

٥٣٨

توشتی اۋت کۋنگلوم اوییگه آهِ درد آلود ایله،
کۋزده کیرپیک دېمه بو روزن، قرارمیش دود ایله.

تېلبه ایت دېب هر طرف یۋلدین قاچرلر اهلِ هوش،
اۋت ساچیب آغزیم، یوگورسم جسمِ گرد آلود ایله.

چرخ سیر اېتمس، نېچوک صبح ایسته‌گه‌یمېن غم تونی،
جوفی چون مدروس اېرور بو شامِ قیر اندود ایله.

یوسفوم هجریده یعقوب غم ایچره، مطربا،
اۋیله‌مېن کیم، خوشلوغوم یۋق نغمهٔ داود ایله.

دېمه هر دردینگغه ایله‌ی بیر دوا، قۋی کیم اۋله‌ی،
کیم ملول اۋلغونگ دورور بو دردِ نامعدود ایله.

شه تیلر دولت بقاسین، مېن گدا یار آغزینی،
رنجه دور شاه و گدا بیر کامِ ناموجود ایله.

ای نوایی، قیلدیلر دنیانی رد اهلِ قبول،
گر دېسنگ مقبول اۋله‌ی، یار اۋلمه بو مردود ایله.

۵۳۹

لبلرینگ کیم، حیف اېرور تېنگ توتماق آنی قند ایله،
سیندورور یوز قند بازارینی شکّرخند ایله.

تا که حیرانمېن سنگه ناموس ایله ایتمیش کۋنگول
تېلبه ینگلیغ کیم، قاچر ایل غافل اۋلغچ بند ایله.

آدم اول ساعت که جنت ایچره اولادین کؤرر،
نې قوونغه‌ی، دمبدم سېن نازنین فرزند ایله.

قؤی نصیحت، زاهد و اؤتلوغ دمیمدین وهم قیل،
تېلبه ایت امکانی یؤقتور کیم ساغلغه‌ی پند ایله.

حاجتینگنی ایلگه عرض اېتمک‌که حاجت بؤلمه‌سون،
خوش چیقیشسنگ لحظه‌یی بو زارِ حاجتمند ایله.

لبلرینگ هجرینده یوز پرکند کیم بؤلمیش کؤنگول،
لعل اېرور محلول قان اؤرنیغه هر پرکند ایله.

چون نوایی کؤنگلی سیندی اېمدی لطفونگ نې آسیغ،
کیم اوشتسه شیشه‌نی بوتمس ینه پیوند ایله.

٥٤٠

مهردین دیرمین که، بؤلسم دایم اول آییم بیله،
نَیله‌یین کیم، چرخ ایورولمس مینینگ راییم بیله.

هجر ارا مین دورمین و پُر آه و پُر خم قامتیم،
غم چیریگی خصم و مین بو نوع اؤق‌ـ یاییم بیله.

اهلِ مجلس کویدورور تیلین کیسیب، باشین اوزوب،
شمع دعوا قیلسه ماهِ مجلس آراییم بیله.

کوهِ درد و تیشهٔ هجراننی سؤر فرهاددین،
انگله‌مس خسرو که شیرین بیرله دور دایم بیله.

حسنیغه هر لحظه حیرانراقمین آخر یخشی دور،
اؤلمه‌سم ناگه بو عشقِ حیرت افزاییم بیله.

بؤلمه‌یین دیرِ فنا خَمّاری گر قیلسم بدل
زاهدِ خودبین رداسین باده پالاییم بیله.

دمبدم مسکین نوایی نینگ دیگیل قان یوتماغین،
ای قدح، گر همدم اؤلسنگ باده پیماییم بیله.

٥٤١

گر صبادېک همدم اېرمان سروِ آزادینگ بیله،
بارمېن، ای گل، قیده کیم بۉلسم، سېنینگ یادینگ بیله.

رنگېِ یۉقتور چون قیزیل گلدین سنگه، ای عندلیب،
اېل قولاغین اسرو کۉپ یالقیتمه فریادینگ بیله.

ای که دېرسېن، کۉزلریم کۉنگلونگنی نې نوع اېتتی صید،
بیر کبوتر نېتسون آخر ایکّی صیادینگ بیله.

مسجد ایچره بت پرست اۉلماق نېچه، ای پیرِ عشق،
دین اوچون کیردیم فنا دیریغه ارشادینگ بیله.

سِحر اېرور، ای عشق کیم، کۉنگول بیله پیکانیدین
خرقۀ جسم ایچره اۉت و سونی اسرادینگ بیله.

گر عتابېِ ظاهر اېتسنگ اۉزگه‌لرنینگ کۉنگلین آل،
نېگه کیم مېن خوی اېتیبمېن ظلم و بېدادینگ بیله.

ای نوایی، تېلبه‌لیک ترک اېتکه‌سېن کۉرگچ وصال
حور سیرتلیک، ملک خولوق پریزادینگ بیله.

٥٤٢

وه که، اول شوخ باریب، جانیمه اۉت سالدی ینه،
تېلموروب ایکّی کۉزوم یۉلغه باقیب قالدی ینه.

نېچوک اۉلمه‌ی مېنِ بېمار که، عیسی نفسیم
کۉردی حالیمنی و کۉرمسگه اۉزین سالدی ینه.

ییغلنگ، ای شمع و صراحی که، اۉلَریمنی بیلیب،
مطربِ نغمه سرا نوحه کوکین چالدی ینه.

زخمې ایستر اېدی کۉنگلوم قیلیچیدین، گۉیا
ایلگیگه تیغ مېنینگ کۉنگلوم اوچون آلدی ینه.

عقل و دین نقدی فنا دیری ارا کیرمس اېگچ،
می بیله مغبچه‌لر یۉلیده سَیفالدی ینه.

صبر اېلین ییغمیش اېدیم چیقمس اېگچ اول خورشید
وای کیم، ذره کېبی هر ساری قۉزغالدی ینه.

قۉلده، ای خضرِ رهیم، خسته نوایی قۉلینی،
کیم بو یۉل پویه‌سیدین بغری انینگ تالدی ینه.

٥٤٣

کؤنگلوم آغزینگ نینگ خیالیدین که تؤلمیش غم بیله،
نقد اوزه امّیدیِ دور کیم، نقش اېرور خاتم بیله.

غم تونی انجمنی آهیم اؤقلری زخمیگه چرخ
اول ماموقلر بیل که، قؤیموشدور یسب مرهم بیله.

بیغلمه، ای کؤز که، بارمس ظلم نقشی کؤنگلیدین،
تاشده قازغان خط نیِ امکان کیم بوزولغه‌ی نم بیله.

اول الف دور کیم عیان دور بیر طرفدین شمره‌سی،
قدّی بیر یاندین آسیلغان مشکبو پرچم بیله.

شیخِ غافل کؤنگلین اېتتی زرق آهیدین قرا
طفل‌دېک کیم، کؤزگونی قیلغه‌ی مکدر دم بیله.

آه کیم، آواره بؤلدوم ایته آلمه‌ی شمّه‌یی،
یاشورون کؤنگلومده‌گی دردیمنی بیر همدم بیله.

ای نوایی، گر دېسنگ کیم بېنوالیغ کؤرمه‌یین،
آشنالیغ قیلمه‌غیل جنسِ بنی آدم بیله.

٥٤٤

ینه نې اۋت اېدی کیم توشتی خان و مانیمغه،
ینه نې شعله اېدی کیم توتشتی جانیمغه.

ینه نې برق اېدی کیم، توشکچ اۋرتهدی خس دېک،
بیر اۋت شرارهسیدین جسمِ ناتوانیمغه.

ینه نې ناوکِ مژگان اېدی که، قتلیم اوچون
تیکیلدی کۋنگلومه، یعنی که کیردی قانیمغه.

ینه ایچیمگه مگر عشق سالدی اۋت، که چیقر
شررلری قاتیلیب آه ایله فغانیمغه.

بلا اۋتی یانهدور تۋش-تۋشیمدین، ای ناصح،
اېشیت نصیحت و زنهار کېلمه یانیمغه.

سریغ یوزومنی قیزیل قیلمهدی وصال میی،
بو گلشن ایچره بهار اۋلمهدی خزانیمغه.

نوایی ایتتی قۋیوب یادگار خسته کۋنگول،
دېدی که، یېتکورینگ البته دلستانیمغه.

٥٤٥

مبنِ گدای قچان ییتیم ابرسه شاهیمغه،
یوزومنی یبرگه قۆیوب شکر دبی الهیمغه.

کۆروشمگیمگه اگر بۆلسه ملتفت بۆلغه‌ی
وصال طوبیی جنت بیله گیاهیمغه.

گنه ییراقلیغیم ابردی چو لطف محضریسبن،
عنایت ایله‌گیل و باقمه‌غیل گناهیمغه.

دبدی سفرده ستون بیرله بارگاهیم دور
کیشی که، باقتی فلک بیرله دودِ آهیمغه.

بها توگانلریم اۆلمیش وصال اوچون، هیهات،
کیشی بو تحفه‌نی ساتقی مو اول دراهِمغه.

بوزولدی کۆز و کۆنگولدین ایشیم، مگر توشقی
بیر اهلِ دل کۆزی بو حالتِ تباهیمغه.

نواییا، ینه گر یار یوزینی کۆرسم،
مطیع و قول بۆله‌یین بختِ نبک خواهیمغه.

٥٤٦

کۉنگلومده اندوه ییلیدین غباڕ دور ینه،
گویی آنی قۉزغاغان چابک سواڕ دور ینه.

تا نڕ گللر آچقی آخر عشق ایلب چاک-چاک،
غنچه‌دیک کۉنگلومده بو کیم خار خاڕ دور ینه.

آه دودین سهل توتتیم، آه کیم اول دود ارا
صبر اویین کویدورگه‌لی هر یان شراڕ دور ینه.

تا لبینگ عشّاقدین جان آلماق ایتتی اختیار،
جان بیرورگه هر طرف بڕ اختیاڕ دور ینه.

تانگ ییلیدین بۉلدی گۉیا سنبلینگ آشفته کیم،
هر قه یان باقسم پریشان روزگاڕ دور ینه.

ییرگه ساچقان تیر فنا دشتیده سالک جبهه‌سی،
گوهرِ مقصودیدین هر دم نثاڕ دور ینه.

رفع اۉلوب ایردی نوایی نینگ جنونی، ای پری،
تا سنگه توشمیش کۉزی مجنون شعاڕ دور ینه.

کؤرەدورمین که بارور یار و قالورمین مینِ گمره،
باره آلمان، توره آلمان، نې قتیق حالت اپرور، وه.

هجریدین جانیمه یوز بیم قالەیین دپسه اندین،
خوییدین کؤنگلومه یوز وهم بؤلەیین دپسه همره.

کویونگ امّیدی، یوزونگ حسرتی بیرله، اگر اؤلسم
یاوومەی روضەغه واللّه، تیلەمەی حورنی باللّه.

مَیغه مشغول اؤلوبان هجرنی عمداً اونوتورمین،
بوزولور زار کؤنگول، کیردی اپسه یادیمه ناگه.

عقل تکلیف قیلور کؤنگلومه کیم، ترک جنون قیل،
تپلبەدین کیم بو طمع توتقی، اگر بؤلمەسه ابله.

شاه و سائلگه نصیب ار کؤپ و آز دور، نې تفاوت،
تپنگ نصیب اؤلدی، چو توفراققه اگر سائل، اگر شه.

یار غافللیغیدین زلفیده جان بپردی نوایی،
صید اؤلر دامده، صیاد اگر بؤلمەسه آگه.

٥٤٨

وه که، بیر بد مهر اۋقی جانیمغه پرّان دور ینه،
تیره کۆنگلوم کلبه‌سی نینگ شمعی پیکان دور ینه.

بیر پری عشقیده جان نینگ نقطه بیرله نونی دېک،
ناتوان جانیمده نعل و داغ پنهان دور ینه.

بس که پیکانینگ ییغیلدی، ییقتی تن کاشانه‌سین،
بو بنا سو کثرتیدین، وه که، ویران دور ینه.

تنگه جزو اۋلدی اۋقونگ اول نوع کیم، آندین آنی
آلماق انبرلر بیله تارتیب نې امکان دور ینه.

ای که، کۆنگلومنی دېدینگ مجروح ایمستور عشقدین،
کۆرمه‌دینگ آیا که مژگانیم ارا قان دور ینه.

چیقمیشم مغ کوییدین سرخوش، یاشون، ای چرخ کیم،
یېر بیله تېنگ قیلماغینگ آلیمده آسان دور ینه.

دشت ارا مجنوننی کۆرگنلر نواییني کۆروب،
قیلدیلر حیرت که، نې غولِ بیابان دور ینه.

تنیمده ضعف دورور تا ایسیتمیش اول دلخواه،
قویاش حرارتیدین نې عجب قوروسه گیاه.

انینگ نهال قدی تیتره‌بان تېرک ینگلیغ،
مېن اېورولوب باشیغه تارتیبان صبادېک آه.

تنیمنی غنچه کبی تۆنغه چیرمه‌بان قت۔قت،
ولېک تلوسه‌دین گل‌دېک آچیلیب گه۔گاه.

گلابخانه‌ده‌غی گل کبی سۆلوب جسمی،
قیلیب گلاب کبی تېرنینگ اۆرته‌سیده شناه.

یاتیب کۆزی کبی گلگون حریر اوزه بېمار،
ولېک مېن‌دېک اېتیب صحت اهلینی گمراه.

دېمان که، شربت اوچون یخشی دور چوچوک جانیم،
یره‌سه صدقه اوچون قیلغه‌سیز مېنی آگاه.

نواییا، دېمه نېوچون تنینگ ضعیف اۆلمیش،
تنیمده ضعف دورور تا ایسیتمیش اول دلخواه.

۵۵۰

هیهات کیم بیرو غمیدین زارمېن ینه،
فریاد کیم، بلاغه گرفتارمېن ینه.

ای مدعی، که عاریم اېدی طعن و سۋکمگینگ،
فارغ دېگیل، که هر نې دېسنگ بارمېن ینه.

دفع اۋلمیش اېردی نوشِ لبینگدین ملامتیم،
لطف ایله، ای طبیب، که بېمارمېن ینه.

هر کېچه بیر قویاش غمیده غصه تاشیدین،
باشدین-ایاغ سپهردېک افگارمېن ینه.

صوفیِ عقل صومعه‌سین شکر کیم بوزوب،
دارالفنای عشقده خَمّارمېن ینه.

آغزیم قوروب، دمیم توتولوب، سېکریدیم، نې تانگ
کیم تېلبه چابکومگه جلودارمېن ینه.

عقل ایتتی، هوش کېتتی، کۋنگول کویدی، چیقتی جان،
شکر اېت، نواییا، که سبک بارمېن ینه.

۵۵۱

ینه هر دم ایشیم ساچماق دورور کؤز باغیدین لاله،
که بؤلمیش لالەدیک قانلیغ کؤنگول پرگاله۔پرگاله.

کؤزونگ دور فتنه و افسون سوادیدین قرا نرگس،
یوزوم دور محنت و ادبار داغیدین سریغ لاله.

امیدیم مزرعین، دیدیم کؤکرتەی اشکدین، لیکن
ساووغ آهیمدین اؤلدی اول ایکینگه بو یاغین ژاله.

شفق ایچره ایمس انجم که گردون جوفیده آهیم
حرارت آنچه کؤرگوزدی که، ایرنی بؤلدی تبخاله.

مرضلیق زخمی کؤپ تندین بیانی کؤنگلوم افغانی،
بوزوغدین اؤیله دور کیم، جغد قیلغەی دمبدم ناله.

دیب ایردینگ جان بیرەی اؤلسنگ ییتیشتی اول محل، وه کیم،
گدا سلطانغه نیتکی جز گدالیغ اؤتسه هم هاله.

نوایی دهرنینگ کون یوزی، تون ساچیغه مَیل ایتمه،
که آخر عمر نقدین مختل ایلر اوشبو مُحتاله.

٥٥٢

نیلدین هر بیر الف اول مه جبین رخساریده،
بیر نهالِ سرو اېرور گۉیا ارم گلزاریده.

عشق سلطانی سیاست ایله‌دی عشاقنی،
خلق جسمی دور، سمان اېرمس بلا دېواریده.

تازه داغې دور فغانیم اۉتیدین بۉینومده‌غی
هر مدّور شکل شنگرفی جنون طوماریده.

طوقلر بۉلمیش جلی تارترغه ایمان اهلینی
حلقه‌لر زنجیرِ زلفونگ رشته‌سی زناریده.

تېلبه‌لیک تاغی تنیم دور، باش اوزه ژولیده ساچ
هر بیری بیر ناتوان مجنون جنون کهساریده.

توشسه یوز دستار باشدین، باش اېگیندین، وه، نې تانگ
کیم اېرور گلرنگ می باشیده، گل دستاریده.

ای نوایی، زار جسمینگ ناله قیلمس ضعفدین
اۉیله کیم، سست اۉلسه، اون بۉلمس مغنی تاریده.

٥٥٣

کؤنگول قوشی دور آنینگ زلفِ تابداری بیله،
چیبین که باغلیغ ایرور عنکبوت تاری بیله.

سپند آفت ایمس، لاله زار آفت ایرور،
یوزینده هر سری خال آتشین عذاری بیله.

مگر که زلفیده عشق اهلی نینگ کؤنگوللری دور،
نې دود کیم، نفسیمدین چیقر شراری بیله.

نهالِ وصل انینگ‌دېک قوروپتورور که انی،
کؤکرته آلمه‌دی کؤز ایکّی جویباری بیله.

سپهر ایمن ایمس منجنیقِ آهیمدین،
اؤن ایکّی برجلوغ اوشبو بییک حصاری بیله.

موفق اؤلمه‌سه توفیق ایله، ایمس ممکن
اؤز اختیارینی قؤیماق اؤز اختیاری بیله.

چوروک سؤنگکلریم اؤلمیش قویون ارا خاشاک،
باشینگغه ایورو‌له‌دورگن تنیم غباری بیله.

دردینی جسمیم ارا اسره‌ی دیبان تدبیر ایله،
تازه داغ ایرمس اؤقی زخمین توتوبمین قیر ایله.

تا که شمعِ انجمن دور ماهِ شبگردیم مینینگ،
کؤک شبستانیدین آی هر تون قاچر شبگیر ایله.

زلفی ایچره زار جسمیم حالتین قیلسنگ رقم،
ای محرر، زرحل ایتکه‌یسین قرا تحریر ایله.

حدّینگ ایرمستور دیبان عشقیم مینی یازغورمه کیم،
مین هم انگلرمین، ولې نې چاره دور تقدیر ایله.

اول پری زلفی سوادین یازغه‌لی بؤلمیش دوات،
اؤیله سودایی که اسررلر انی زنجیر ایله.

قِیر ایله اَیلنگ یوزومنی چوم قرا کیم، عمر اؤتوب،
دؤست کویی عزمی قیلدیم یوز تومن تقصیر ایله.

عشقِ شرعیده نوایی قتل اِیله تاپسنگ خلاص،
بیل که، اؤلمکدین قوتولغان‌دیک دورور تعزیر ایله.

۵۵۵

ایلگین اول گلرنگ ایتوبدور لاله یفراغی بیله،
کفلرین برگی بیله، تیرناغلرین داغی بیله.

رشتۀ زلفی خیالیدین هوا قیلغان کؤنگول،
بیر قوشیِ دور کیم، قاچیپتور گؤییا باغی بیله.

ریشلر کؤکسومده کؤر، فرهاد بحثین قؤی کیم، اول
قازمه‌دی میندیک بلا تاغینی تیرناغی بیله.

شمع همدردیم دورور هجران تونی کیم مین کیبی
هجر اؤتیده قاورولور، اول داغی اؤز یاغی بیله.

آتشین لعلینگ شهیدی قبریدین گلگون غبار،
کیم قؤپار، اؤت دور، ایمس قان رنگ توفراغی بیله.

بی محل گلبانگ ایله یالقیتمه بلبل ایلنی کیم،
دهر باغی گللری خوشتور، ولی چاغی بیله.

لاله ایرمس، اوردی اؤت گلشنغه بیر گل هجریدین،
اؤرتنیب هر دم نوایی ناله قیلماغی بیله.

٥٥٦

ایرور کؤنگولده صفا عشق تازه داغی بیله،
نیچوک که، کؤزده یاروغلوغ ایرور قراغی بیله.

فراق شامی ینگیلمس اؤقونگ کؤنگول یؤلینی،
که بارور اول ساری پیکانیدین چراغی بیله.

ایرور سکوت و فنا، عشق لازمی بلبل،
نې واقف آنچه فغان و اولوغ دماغی بیله.

اول اؤت که اؤرتەدی پروانەنی، هم اول اؤتدین
کؤرونگ که قورولەدور شمع داغی یاغی بیله.

شه و اولوس غمی و جامِ جم، خوشا اول کیم،
سینوق سفال ایله دُرد ایچگەی اؤز فراغی بیله.

خمار ارا تیلەدیم ساقی و قدح یوز شکر،
که اول که مینی تیلەدیم کیلدی اؤز ایاغی بیله.

قوچرغه سرو نهالی بیری قدینگ‌دیک ایمس،
اگر کیتورسه انی باغبان قوچاغی بیله.

٥٥٧

مېن مستِ غرقِ بادەمېن، عکسیم ابمس می ایچره، وه،
ساقیغه باور بۆلمەسه بېخودلوغوم بس دور گوه.

تقوا رداسی بیرله کیم مسجدغه باردیم دیردین،
ای مغبچه، اِینک ردا بۆینومده گر قیلدیم گنه.

کېلدیم قاچیب غم خیلیدین میخانەغه، ای پیرِ دَیر،
تېنگری پناهینگ گر منگه خُم کیینده بېرسنگ پنه.

دَیر ایچره سرخوش مغبچه دینیمنی تاراج ایلەدی،
عیب ابتمنگیز، گر کېلمەسه یادیمگه شیخ و خانقه.

نظارەدین هوش اهلی نینگ دستاری توشمک نې عجب،
مونداغ که سرخوش سېکریتور هر یان سمند اول کج کله.

تسبیحنی می رهنی قیل، هر دانەغه میل ابتمه‌گیل،
گر ایستەسنگ کۆنگلونگ قوشین صید ابتمه‌گەی بو دامگه.

می تولغی نینگ هر پشّەسی پیلی دورور خرطوملوق،
دفع ابتکەلی دیر اهلیغه گر چېکسه درد و غم سپه.

یوز بیرله گر دیرِ فنا یۆلین سوپورسم وجهی بار،
کیم دَیر پیری آلیده بو نوع اۆلوبمېن رو بره.

گلخن ارا آستینگده کول، عریان باشینگده عشق اۆتی،
بو نوع تخت و تاج ایله سېنسېن نوایی پادشه.

خوش اول کیم، بار اېدی ایلگیمده پیچان سنبلونگ گه-گه،
توتونلر چیرمشور باشیمغه آنی چون ساغینسم، وه.

یوزونگ دور پاکلیک مهری، کۉزوم دور راستلیق عینی،
انینگ‌دېک یوزگه مونداق کۉزدین اۉزگه کۉز معاذاللّه.

کۉنگول پرگاله‌سی دور هر طرف عشقینگدین اۉرتنگن
شررلر کیم، چیقار آهیم اۉتی دودی بیله همره.

توشومده لعل و رخساری دور اویغاتمنگ مېنی گر خود،
مسیحا بیرله یوسف باشیم اوزره یېتسه‌لر ناگه.

اوچوب روحوم قوشی هر دم هوا ایلر زنخدانین،
انینگ‌دېک قوش مثلیک کیم نشیمن قیلمیش اۉلغه‌ی چه.

محبت کوییده بو کیم، گدا شه‌نی قیلور عاشق،
بعینه بار انینگ‌دېک کیم، گدانی عاشق اېتگه‌ی شه.

قضای مامضا چون فوتِ حال ایلر زهې حسرت،
موفق اول که اوّلدین بۉلور اۉز وقتیدین آگه.

قلم یازغان بلادین محترز بۉلغان زهی نادان،
مقرر بۉلمه‌غان روزی طلب قیلغان زهی ابله.

نوایی دفترِ هجرینگ یازیب کۉز تۉکتی خونابین،
چو آچسنگ صفحه-صفحه کۉرگه‌سېن قان اۉتکنین ته-ته.

۵۵۹

ساقیا، تلخ اۋلدی عیشیم هجر بېدادی بیله،
توت اچیغ می کیم، ایچەی میرزا چوچوک یادی بیله.

سیپقریب جامِ سپهر اقداحین ایلەی رېز-رېز،
نېچە چېککەیمېن زبونلوغ چرخ بېدادی بیله.

زهد کۋنگلوم کۋزگوسین قیلمیش مکدر، ای حریف،
سیندورورمېن توبه پیرِ عشق ارشادی بیله.

بېوفالیغ گر بو دور کیم، قیلدی اول شوخ، ای کۋنگول،
صرفه قیلمس آشنالیغ آدم اولادی بیله.

وه که، سیندی نخلِ امّیدیم، خوشا، اول باغبان
کیم اېرور خوشحال بیر نو رسته شمشادی بیله.

چون حدا لیلی قولاغین یالقیتور مجنون، نې سود،
تاغنی گر کېلتورور افغانغه فریادی بیله.

ای نوایی، عشق صحراسیده خود قۋیدونگ قدم،
تا نېچوک‌لشکەیسېن اول پایانی یۋق وادی بیله.

٥٦٠

ساچیب سرشک یوگورسم قاشینگ خیالی بیله،
سپهر مېنچه اېمس کوکب و هلالی بیله.

کۉزونگ که مردم ایله جان آلور اېرور شوخې،
که صید ایله‌گه‌ی اېلدین کۉنگولنی خالی بیله.

کۉنگولده قد و عذارینگ خیالین اېتتیم نقش،
بو باغنی بېزه‌دیم سرو و گل نهالی بیله.

اولوسنی جور ایله حسن اهلی اۉلتورور، لېکن
هلاک اېتر مېنی اول سرو اعتدالی بیله.

اېمس یسنغه‌لی گر سالمس ایلگیدین کۉزگو،
که بۉلدی کۉرگه‌لی درمانده اۉز جمالی بیله.

خرد کۉنگول سپهین تۉقته‌ی دېدی، وه کیم
بوزولدی کیرپیگی خیلین کۉروب یسالی بیله.

قویاش سېنی کۉروب انداق اویلدی اۉز یوزیدین،
که یېرگه کیردی توره آلمه‌ی انفعالی بیله.

خزان کمینده دور، ای بلبل، اۉلمه‌غیل غافل،
دمې که دست بېرور عیش گل وصالی بیله.

مکدر اېتسه کۉنگول شیشه‌سینی زهد، نې غم،
نواییا، کېل و یوغیل قدح زلالی بیله.

٥٦١

عشق ارا دشوار دور بۆلماق کیشی همدردِ شاه،
چون دې آلمس دردینی بیر ییل یوگورسه دادخواه.

شاه دادیمغه نېتیب یېتسون که ملکِ عشق ارا،
قدری عالی شاه ایله تېنگ دور گدایِ خاکِ راه.

شاه مېندین عشق ارا عاجزراق اۆلسه تانگ اېمس
کیم بلاکشلیک مېنینگ خوییم دور، آنینگ عز و جاه.

شاهلیق نینگ دخلی یۆق عشق و محبت کوییده،
کیم کېره‌ک انده سریغ یوز، لعل گون اشک، اۆتلوغ آه.

شاه کیم مطلوبیغه قوللوق بویورغه‌ی عشق اېمس،
کیم که عاشق دور انگه زار و زبونلوغ دور گواه.

سرو ایله خاشاک اگر گل عاشقی دور فرقی بار،
سروغه تا اۆت توتشقی، کول بۆلور یوز مینگ گیاه.

ای نوایی، صدق ایله بۆلغیل گدا عشق ایچره کیم،
تخت و تاجین بېرسه، بو دولتنی تاپمس پادشاه.

٥٦٢

قَیو یارې که بیر یاری بیله جامِ وفا چېکسه،
وفاسینده انینگ بیللر بۉلور، درد و بلا چېکسه.

مسلّم یارلیغ اول یارغه کیم، قۉیمه‌غای منت،
گر اۉز یاری اوچون اغیاردین مینگ ماجرا چېکسه.

وفا اهلی تانگ اېرمس کۉزلریگه توتیا قیلماق،
وجودوم توفراغین گرد ایله‌بان بادِ فنا چېکسه.

قه یان کیم اول سریغ تۉنلوق بارور مین زار اېریشکاننی
ساغینغه‌یلر قچان که برگنی بیر کهربا چېکسه.

مصور کیم قاشینگ چېکتی، اوشتتی خامه نقش اهلی،
کیشی دعوا نې نوع اېتگه‌ی بیرَو بو نوع یا چېکسه.

یېتیشکی بې گمان عین‌الیقین اسراریغه هر کیم
ایاغینگ توفراغیدین کۉزلریگه توتیا چېکسه.

بارور کویونگ‌گه غم یېب اۉلگه‌لی کۉنگلوم نې امکان منع،
کیشینی بیر طرف هم رزق چېکسه، هم قضا چېکسه.

زمانه اهلیدین کۉز توتمه‌سون مهر و وفا پاداش،
کیشی یوز ییل الرغه گر وفا ایلب، جفا چېکسه.

بو گلشن قوشلریغه بېنوالیغ کېلتورور لحنی،
نوایی هر قچان اۉز گلرخین ایستب نوا چېکسه.

٥٦٣

نې ایدی، ای عشق، یوز تیغِ بلا بیر زارغه،
هجردین مینگ زهرِ قاتل بیر حزین بیمارغه.

یارلیغدین ایرمس ایردی قتل قیلماق یارنی،
اول غضبنی خاصه کیم قیلماق رجوع اغیارغه.

کۉنگلوم آلدی گر کۉنگولسیزلیکدین اۉلسه یوز غمیم،
اۉیله بیدلمین که دیی آلمان آنی دلدارغه.

آنچه پیکانینگ تنیمدین چیکتی هر یان باش کیم،
صعب دور مرهم دغی یاقماق تنِ افگارغه.

کۉزلری قانیم تۉکرلر، ای مسلمانلر، نې تانگ،
کیچسه جانیدین اسیر اۉلغان کیشی کفارغه.

ناصحا، گر پند ایشیتمان بیله‌سین معذورمین،
مین کیبی دیوانه بۉلسنگ بیر پری رخسارغه.

عجب ایله تقوادین آرتوق عذر ایله قیلماق گناه،
می قنی کیم، اۉت ساله‌ی بو پردهٔ پندارغه.

رحم قیل، یارب که، عصیان کثرتیدین یۉقتورور،
آنچه فرصت کیم تیلیم ایورولغه‌ی استغفارغه.

ای نوایی، هم زماندین، هم زمانه اهلیدین،
هر زمان غم ییتسه یوزلن کلبهٔ خمّارغه.

٥٦٤

کوییده ییغلر اېدیم مېن زار هر بېمارغه،
اېمدی ییغلرلر بری بېمارلر مېن زارغه.

هجرِ بې پایان یۉلین قطع ایله‌مک دشوار اېرور،
ضعفدین مېن کیم یوروررمېن قۉل ته‌یَب دېوارغه.

تېلبه کۉنگلوم نینگ قوشیدین قان و یوزدین زعفران،
قیلسه‌لر دفعِ جنونوم بس دورور طومارغه.

عشق پیدا و نهان اۉلتوردی، لېکن یۉقتورور
زهره بو حالیمنی هم اخفاغه، هم اظهارغه.

زلفیده مېن فانی و تسبیح ایله مغرور شیخ،
سبحه تارین پس نې ینگلیغ اۉخشته‌ی زنّارغه.

یۉق عجب اۉلسم دغی کوثر سویی بۉلغه‌ی نصیب
نزع وقتی سالسم اۉزنی کلبهٔ خمّارغه.

زار اۉلوب مسکین نوایی نېچه کیم چېکتی فغان،
قیلمه‌دی اول آی ترحم بو فغان و زارغه.

٥٦٥

چون کویر پروانه اول شمعِ شبستان اۉتیغه،
انگله‌غه‌ی کویمکنی بیر تون کویسه هجران اۉتیغه.

هر دم اۉرترلر مېنی اۉتلوغ ایکی کافر کۉزونگ،
نېچه کویگه‌یمېن اول ایکّی نامسلمان اۉتیغه.

کۉنگلوم اۉتیدین نې تانگ گر تاپسه رخسارینگ فروغ،
شوخ ترسا مصحف اۉرتر شیخ صنعان اۉتیغه.

آتشین لعلینگ گر اشکیمدین کولر اېرمس عجب،
کیم کدورت بحریدین فهم اېتتی مرجان اۉتیغه؟

گر کۉنگول نینگ آشکار اۉتیغه تسکین بېرسه اشک،
کیم قیله آلغه‌ی علاج آنینگ بو پنهان اۉتیغه؟!

شعله اول ینگلیغ که اۉرتر شاخنی ایلب نهان،
ستر کېلدی ایش بو جسمِ زارِ عریان اۉتیغه.

غم تونی اېرمس شفقدین شعله کیم محروملر،
کویدورورلر آهدین گردوننی حرمان اۉتیغه.

لعلی کۉنگلوم ایچره دور قیلمه توتون، ای تیره آه،
رسم اېمس چون اویده دود اېتمک عیان کان اۉتیغه.

ای نوایی، دَور ایاغین سالمه قۉلدین لحظه‌یی،
گر دېسنگ تسکین بېره‌ی هر لحظه دوران اۉتیغه.

٥٦٦

بۆلمه‌غای اېردی فلک نینگ کینه‌سی دورانیده،
بۆلمه‌سه یلدا تونی عاشقلیغیم طغیانیده.

تون بلاسیدین قتیقراق یۆقتورور عاشققه حال،
خاصه کیم بېمار هم بۆلغه‌ی محبت آنیده.

تیره شامِ هجر یۆق کیم، دوزخ اۆتی دودی دور،
نې قیامت زارمېن اول حوروش هجرانیده.

بیم اېرور کیم شعله‌سی جنتنی داغی اۆرته‌گه‌ی،
بۆلسه بیر اخگر اۆتومدېک دوزخ آتشدانیده.

گرچه اول آی کویی ایچره ایتلری نینگ سانی یۆق،
مېن دورورمېن کیم، اېمن کوییده ایتلر سانیده.

سائل انداق کیم درم اوزره درم قۆیغه‌ی، اېرور
داغ اوزه داغی گداینگ نینگ تنِ عریانیده.

می بیله معشوقدین اۆزگه جهانده هر نې بار،
تاپمه‌سنگ خوشراق نېچه کیم، زار اېسنگ ارمانیده.

بۆلمه بوستان و سرا قیدیده عالم ایچره کیم،
یۆق وفا قیلسنگ نظر عالم سرا بوستانیده.

شمعسیز تون بۆلسه، یعنی سایه داغی بۆلمه‌سه،
گر نوایی بۆلسه بیر دم دلستانی یانیده.

عشق ارا ایشلر توشر ایرمیش کیشی نینگ باشیغه،
کیم قۉشر ایرمیش بغیر پرگالەسین قان یاشیغه.

قان لبی هجرینگده کیم یوقتی سراسر، قیلدی لعل
عشق باشیم اوزره یاغدورغان ملامت تاشیغه.

قاشیدین نقدین اۉغورلرغه همانا بۉلدی خم،
اول یاشونسون دیب، تیری بۉرکین چیکیپتور قاشیغه.

بۉلدی رنگامیزلیق آق و قیزیل گلدین مگر
عارضینگ رنگین ایزرده صورتینگ نقاشیغه.

اسره سیمینگ، ای غنی، می بیر که یۉق توفراقچه،
بیرسه عالم نقدیدین دیرِ فنا قلّاشیغه.

آستانی زیبیغه تانگ یۉق ییتورسم اشک و آه،
گه بولوت سقّاسیغه، گاهی صبا فرّاشیغه.

ای نوایی، طعن اگر قیلمیش سینینگ عشقینگنی شیخ،
اۉز ایشینگ مشغولی بۉل، باقمه انینگ قیلماشیغه.

يۆق علاجیم گر مېنی بیر جور ایله یاد ایتمەسە،
وە، نې بۆلغەی ایلنی هم یو زلطف ایله شاد ایتمەسە.

عشق ارا، ای کیم، دېدینگ، هر لحظه فریاد ایتمە، وای،
اۆت توتشقن چاغ بۆلور مو کیمسە فریاد ایتمەسە؟!

ناصحا، یازغورمە کیم زار اۆلمەغای کۆنگلوم قوشی،
تېنگری اول عارضنی گل، اول قدنی شمشاد ایتمەسە.

خوبلرغە چون وفا یۆق، اولٰی اول دور کیم، کۆنگول
اۆزنی اول قتّیق کۆنگوللوکلرگە معتاد ایتمەسە.

یخشی آچیلمیش بهارینگ گللری، ای باغبان،
غم خزانی خوشتور اوراقینی برباد ایتمەسە.

وعدۀ وصل ایتتی، آلیب جان خوییغە یۆق اعتماد،
یخشیراق دور گر بو سودا ایچرە میعاد ایتمەسە.

مېن وفادە اۆلدوم، امّا اول جفادە خوب ایرور،
بېوفالیغ شېوەسین بو جانب اسناد ایتمەسە.

باشنی قوتقرغەی پریلر تاشیدین هر تېلبە کیم،
یارلیغ رسمیدە میلِ آدمیزاد ایتمەسە.

دلبری بېدادیدین اَیلر نوایی شکوە، لېک
جانغە بېداد اَیلر اول بیر لحظە بېداد ایتمەسە.

٥٦٩

عشق جرمیدین نېتیب انکار اېتەی خلق ایچره، وه
کیم اېرورمېن بو گنه ایچره بغایت بې گنه.

بۋلسه رهبرلرنینگ ارشادی گنەدین اجتناب،
پیرِ عشق اېتمیش گنه ایلرگه بیزنی رو بره.

عشق اگر بۋلسه گنه مېنمېن گنهکار، ای کۋنگول،
تانماغیم ناحق دورور بو ایشده چون حق دور گوه.

گر گنه دور عشق کاش اۋلسه خلایق بې گنه،
مېن گنهگه قایل اۋلسم کاش و کویی قتلگه.

مېن گدالیققه نې لایق آلیده، نېوچون که بار
نازِ حسن ایلرده اول آی حسن و ناز اهلیغه شه.

وه که، بغریمنی لبی هجریده تیغِ فرقتی
یوپقه-یوپقه کېستی و توز سېپتی انده ته به ته.

گر نوایی ینگلیغ اۋرتنسه نې تانگ پروانه هم
کیم انینگ یاری دورور بیر سرو قدِ کجِ کُله.

٥٧٠

لعلیدین بیر سؤز سینوق کؤنگلومنی ایلر تاغچه،
نقدِ جان بیرسم، یؤق آنینگ آلیده توفراغچه.

روضه‌دین دوزخقه توشکان نینگ اؤتی نینگ شدتی،
یؤقتورور کویمکته هجرانینگده قؤیغان داغچه.

برگِ گل‌دیک عارضینگ نینگ شوقیدین تیرناق ایله
یوز طرف کؤکسومنی سؤیدوم، هر بیری تیرناغچه.

جسمیم اؤلدی گلبن اول گلسیز ولیکن تازه داغ
انده گلچه کثرتِ گلبن ارا یفراغچه.

نی کؤروندی قامتینگچه نیشکر شیرین و توز،
نی آنینگ بندی بیلینگ‌گه باغله‌غان بیلباغچه.

ساقیا، کؤنگلومنی روشن ایسته‌سنگ توت باده کیم،
یاروته آلمس نیمه اول شعله‌نی بو یاغچه.

ای نوایی، سین کؤنگول باغین عمارت قیل که بار
سیکّیز اوچماغ جنبیده آنینگ محقّر باغچه.

۵۷۱

یار هر بزم ایچره، مېن خارج مشوّشلیغ بیله،
وه که داخل هم بۉله آلمان سبوکشلیغ بیله.

کیرمه‌یین بزمیده تاپسم ایتلری خیلیغه یۉل،
شاد اۉله‌ی نَیله‌ی ایش آچیلمس مشوشلیغ بیله.

جاننی خوشلوغ بیرله اول کافرغه بېردیم، مېنگه کیم،
اول خود آلور، قالسه ایش آلماقده ناخوشلیغ بیله.

ای فسونگر، قۉپ، مگر اول وصلدین قیلغه‌ی علاج،
کیم مېنی دېوانه ایلپتور پریوشلیغ بیله.

کیم فلک نینگ ششدریدین ایمن اۉلغه‌ی بۉیله کیم،
اېلته‌دور جان نقدینی، لېکن باری غشلیغ بیله.

دېر ایسنگ کیم سایه ینگلیغ بۉلمه‌یین توفراقده پست،
اول قویاشقه باقمه‌غیل، ای سرو، سرکشلیغ بیله.

ای نوایی، شیخقه شیطان گر افسار اورمه‌دی،
پس نېگه دایم قیلور هزل اول اوزون فشلیغ بیله.

۵۷۲

بهارنی نېته‌یین، اۋت مېنینگ بهاریمغه،
که توشمه‌گه‌ی نظریم سروِ گلعذاریمغه.

یوزی اۋتیغه که تېر شبنمی قۋیر یوز خال،
خزاندین اۋلمه‌سون آفت بو لاله زاریمغه.

دېدینگ که، دیرغه کیرسنگ می اختیار اېتمه،
قۋیر مو مغبچهٔ مست اۋز اختیاریمغه.

اول آی جفا تاشی یاغدورماغی بیله اۋلسم،
بارین ییغیب تۋکونگوز، دۋستلر، مزاریمغه.

یاپیشتی کۋنگلکیمه یاره قانیدین خرقه‌م،
نېچوک که اول یاپیشیبدور تنِ فگاریمغه.

می اۋتی چون گلِ رخسارین آتشین قیلدی،
انینگ شراریدین اۋت توشتی روزگاریمغه.

می انتظاریده قۋیدوم توگانلر، ای ساقی،
کېلیب قدح سوییین اور دغی انتظاریمغه.

قۋیوب بهشتنی میخانه ساری باردیم کیم،
علاج اېمس اېدی کوثر میی خماریمغه.

نوایی ایله‌سه بلبل کېبی فغان نې آسیغ،
چو رحم قیلمه‌دی اول گل فغان و زاریمغه.

«لا» نینگ لاله رخسارلری نینگ لابه‌سی «غرایب»دین

٥٧٣

اول جگر پرگاله‌سی اشکیمنی گلگون قیلدیلا،
شاد ایته‌ی دیب ناتوان کۉنگلومنی محزون قیلدیلا.

وعده ایلب جلوه‌سین باغ ایچره انداق کیم پری،
دشت اوزه آواره قیلماغلیققه مجنون قیلدیلا.

دیدی، وصلیم بیرله کۉپتین ـ کۉپ غمینگنی کم قیله‌ی،
آنی کوندین ـ کونگه اۉکسوتمکتین افزون قیلدیلا.

قوتقره‌ی دیب چرخ جوریدین مینِ سرگشته‌نی،
انجمِ پیکان بیله جسمیمنی گردون قیلدیلا.

زلفیغه وحشي کۉنگول صیدین گرفتار ایتکه‌لی،
یۉق آغیزدین بار ایکنچه حدّی افسون قیلدیلا.

مفلس ایردیم می قیلیب سینغان سفالیم جامِ جم،
خاطریم ویرانه‌سین خود گنجِ قارون قیلدیلا.

کیم نواییدین صلاح ایستر، ایرور غافل بسی،
خرقه و سجّاده‌سین اول مَیغه مرهون قیلدیلا.

٥٧٤

وفا وعده ایلب جفا ایله‌دینگلا،
جفا وعده‌سیغه وفا ایله‌دینگلا.

مېنینگ بیرله یوز تیره‌لیک ظاهر ایلب،
اۉکوش تیره‌لرگه صفا ایله‌دینگلا.

دېدینگ کیم خطاسیز آته‌ی کۉنگلونگ‌گه اۉق،
دېب اۉق آتمه‌غان نې خطا ایله‌دینگلا.

وصالینگغه بېگانه ایلب کۉنگولنی،
فراقینگ بیله آشنا ایله‌دینگلا.

دېدینگ، ای کۉنگول، عشقدین اورمه‌یین دم،
بو معناده کۉپ ماجرا ایله‌دینگلا.

بورون، ای فلک، کۉرگوزوب مهر، سۉنگره
منگه قسم درد و بلا ایله‌دینگلا.

نوایی، کۉنگولگه سیاستلر ایله‌ی،
دېبان بارین آخر منگا ایله‌دینگلا.

«ی» حرفی نینگ یغماییلری نینگ یوز کۉرگوزمکلری «غرایب»دین.

۵۷۵

زهی هر لحنِ بلبل صوتی نینگ ذاتینگغه اثباتی،
جهان باغیده هر گل یفراغی حسنونگغه مرآتی.

وجودی ذرّه نینگ ممکن ایمس تا ثابت اۉلمس مهر،
نی حاجت ذرّه خَیلیدین قویاش ذاتیغه اثباتی.

بۉلوب ذاتینگده عاجز هر صفت ایچینده موصوفی،
انینگ‌دیک کیم، قیله آلمه‌ی صفاتینگ شرحینی ذاتی.

خرد ذاتینگده تشبیه ایتکه‌لی هر فکر کیم ایلب،
تکلم انده یۉل تاپمه‌ی مگر هیهات-هیهاتی.

نی قهرینگ زهریدین ایمن بۉلوب هر ساکنِ مسجد،
نی لطفونگ باره‌سیدین نا امید اهلِ خراباتی.

نی ذرّه بۉلسه مقبولونگ قویاشدین ذرّه قیلغان دیک،
قویاش اول ذره‌دین ایلب شرف بیرله مباهاتی.

نوایی ذکری آتینگ دور، امیدی اول که قوتقارسنگ،
انی تا ایسته‌مکدین، بلکه اندین کیم، بۉلور آتی.

جلوه مو ایلر قیزیل تۈن بیرله هر یان اول پري،
یا مگر کیم لاله زار ایچره کېزر کبکِ دري.

تېلبه‌لر قتلی قیزیل قیلمیش لباسین، آه کیم،
بیر یۈلی دېوانه‌لر قانیغه کیرمیش اول پري.

حله‌سین خونابلیغ جان رشته‌سیدین قیلدی چرخ،
بۈلدی جانلر جانی، وه-وه، اول پریوش پیکری.

عارضینگ نقشی مو دور قانلیغ کۈنگولده جلوه‌گر،
یا شفقدین بۈلدی طالع آفتابِ خاوري.

ایچ شفق‌گون می که، گردون قاتلیِ دور کیم، اېرور
ینگی آی بیرله شفق تیغ و لباسِ احمري.

قان ارا کۈنگلوم یوزونگ شوقیدین انداق خسته دور،
کیم اېرور گلگون حریر آلتینده آنینگ بستری.

اول پری لعلیده جانینگ، ای نوایی، بۈلدی محو،
لعل‌گون کسوتده محو اېتگن‌دېک اۈزین اول پري.

٥٧٧

سۋزِ هجرینگ ایچره یۋق بریان کۋنگول نینگ طاقتی،
بۋلمس اېرمیش کویگن اېل نینگ اۋت بیله کۋپ الفتی.

اشک تیم-تیم قانیدین کلبهٔم بېزنسه نې عجب،
کیم اېرور گل برگیدین بلبل اېوی نینگ زینتی.

تالپینور کول ایچره مېن‌دېک شعله تارتیب گۋییا
کیم قویاش نینگ جسمیغه اۋت یاقتی اول یوز حسرتی.

لعلِ سېرابیدین ار خط ظاهر اۋلمس، عیب اېمس،
خضرنینگ حیوان سوییی ایچکندین اۋلمیش غیبتی.

هر ساری مخفي توگانلیگ جسم ایله مونگلوغ کۋنگول،
سائلې دور کیم، اېرور مملو درمدین کسوتی.

ای مصور، چېکمه ناظر مېندین اۋزگه زینهار،
دفترِ عشقیم ارا یازیلسه اول آی صورتی.

مُدبِرې تاپتوق نواینی سلامتدین ییراق،
کۋر کیم، اول نې نوع و نې ینگلیغ جهانده شهرتی.

۵۷۸

توسنینگ نعلیدین ایسترمېن باشیمغه افسرې،
هندودېک کیم باشیغه طاووسدین سنچر پرې.

عارضینگده می، می ایچره عارضینگ ظاهر قیلور،
گاهی اختردین شفق، گاهی شفقدین اخترې.

بزمِ عیشیم کۉککه نېچون چېکمه‌گه‌ی اول کیم، انگه
توتسه روح‌الله دمی هر دم قویاش‌دېک ساغرې.

مسندیم کۉرگیل که، هر تون قصری تاش و فرشیدین،
باشقه خارا متکا دور، تنغه کاشی بسترې.

وه، نې لولی وش دور اول قاتل که عمداً خلق نینگ
قانینی تۉکمککه هر بیر کیرپیگی دور نشترې.

عارضینگ وصفی توگنمس کاتب صنع ایله‌سه،
دهر بوستانیده گل یفراغلریدین دفترې.

ای نوایی، سرودېک آزاد بۉل گر ایسته‌سنگ،
گل مثللیگ شاهدې، بلبل کبی خنیاگرې.

۵۷۹

دولت تانگی یوزی و ساچی تانگ قرانغوسی،
مستِ صبوح کۉزلرین اېلتیب تانگ اویقوسی.

بلبل پری اېمس، گل اېرور بېرگه‌لی جلا،
هر برگِ گل که، ییلدین اېرور تیره کۉزگوسی.

گلزار دهر شعبده‌سین گویی انگله‌میش،
ایچینده زعفراندین اېمس غنچه کولگوسی.

باشیمنی یوقاری قیله آلمان بنفشه دیک،
کۉنگلومگه چونکه چیرمشور اول طره قیغوسی.

کۉز بحری ایچره شیشه کیبب مردم اېتتی غوص،
یاییلدی اوشبو وجه ایله یوز ساری اینجوسی.

حالیمغه هجر بزمی ارا تارتسم سرود،
بار نوحه مدّی تېلبه کۉنگول نینگ ایالغوسی.

قتلیمغه مژده بېردی و اۉلتوردی انتظار،
بیر عمردین سۉنگ اېلگه ییگیت وعده بېرگوسی.

ظاهر ایلر اشک ایله آهیمنی هجرینگ آغوسی،
گویی مونداق اېسنەتور آخر نفس نینگ اویقوسی.

هجری بې پایان، تونی مهلک، جنونوم بوالعجب،
صبح گۋیا ماتمیم توتمیش که، کېلمس کولگوسی.

کویدوروب جسمیمنی، بېرگەیسېن کولوم بیرله جلا،
تیره بۋلسه قان ایله قتلیمده تیغینگ کۋزگوسی.

مېنی مجنوندېک توتوپتور دشت دیمنگ کیم، بو دشت
تاغلر اېردی که، هامون قیلدی کۋنگلوم قیغوسی.

ای کۋنگول، آه اۋقلرین اول غمزه نینگ آلیغه چېک،
کیم اۋق آتماغلیغده سېندین توز دور آنینگ قابوسی.

دېمنگیز عاشق کۋزیگه نې یاروغلوغ دور مفید،
غم کونی دلبر یوزی، هجران تونی تانگ یاغدوسی.

هجر ارا توزدی نوایی وصل ملکین بېردی یار،
انداق ایش قیلغانغه موندین کم کېره‌کمس جولدوسی.

٥٨١

اۋت سالور اۑل جانیغه هر دم ساووغلوغ بیرله دی،
ساقیا، سینمس هوا زهری کۑتور تریاکِ می.

توز شبستان ایچره صحبت کیم، اشارت میغه دور
شمعِ کافوری که، آستی شوشه موزلر بیرله دی.

آتشین می بیرله، ای ساقی، قیزیتقیل بزمنی،
مطربا، اول اۋتنی تۑز اۑتمک‌که آل آغزینگغه نی.

دهر مشکین چون هوا کافوری پنهان ایله‌دی،
بادهٔ مشکینِ کافوري مزاج ایچمه‌ی نۑته‌ی.

ایچکه‌لی اخفا اوچون تون مشکینی ایستر حکیم،
شکر بو کافور ارا هم ظاهر اۑرمس هۑچ شی.

اول قویاش قار اوزره چیققچ یوزوم اوزره انگله‌مان،
اشک یا کۋز آقی سو بۋلوب آقر مو، یۋقسه خوی.

ایلگیده مَیلیگ سفال، اوسروک نوایی قار اوزه،
ای فلک، قیل جامِ جم بیرله تماشا تخت کی.

٥٨٢

شکر للّه، ای کؤنگول کیم، رفع اؤلوب هجران تونی،
اول قویاش یوزین کؤررمېن تېنگری نینگ قوتلوق کونی.

آتشین لعلینگ انینگ‌دېک اؤرته‌دی عالمنی کیم،
هر طرف بیر اؤت توتشقن جان دور آنینگ اوچقونی.

مهردین رخساره سرغرغان سایی سرگشته‌مېن،
ذره سرگردانلیغین افزون قیلور مهر آلتونی.

باده‌دین تیم-تیم قیزرمیش عارضی، وه-وه کؤرونگ،
کیم عجب گللر آچیپتور اول ملاحت گلبنی.

شامِ هجران محنتین شرح ایله آلمان ضعفدین،
اول قرا باسقان کیشی‌دېک کیم، آنینگ چیقمس اونی.

اخترِ دور نحس عشّاقِ بد اختر جانیغه،
اول که هر یان ایلتیرر هجران تونی نینگ شودرونی.

ای نوایی، دېمه کیم اویقونی توش کؤرگه‌ی کؤزونگ،
ییغله‌ماق بو اېرسه توش کؤرگه‌ی مگر کؤز اویقونی.

٥٨٣

غمینگدین چون اجل گور آغزیده جسمیم نهان ایتکه‌ی،
مزاریم لوحی دردینگ شرحینی تیل‌دیک بیان ایتکه‌ی.

قناتلیغ موردیک جسمیمنی اوی قیلمیش اجل خیلی،
مگر اول نوع قوشلر بو بوزوغنی آشیان ایتکه‌ی.

یوز آچقاچ ایگمه قدیم ضعف قیلدی، وه، نې بیلدیم کیم
قویاش وصلی ینگی آیینی مونداق ناتوان ایتکه‌ی.

آغیز بؤلدی کؤنگولگه چاکی و تیل انده پیکانینگ،
نې تانگ بو تیل آغیز بیرله اگر مهلک فغان ایتکه‌ی.

قیلیچینگ سوئینی ایستر قوروغان نخل‌دیک قدّیم،
عجب ایرمس قضا آنینگ گلین گر ارغوان ایتکه‌ی.

دیر ایردیم کوییني یوی اشک ایله ایل زخمی قانیدین،
نې بیلدیم کیم، هم اول ایل رشکی-اؤق اشکیمنی قان ایتکه‌ی.

نتیجه کویمگ و اشکیمدین اؤزگه تاپمه‌غای، اول کیم،
بو گلشن شعله و دودین گل و سنبل گمان ایتکه‌ی.

تیلر یوز لخت قان ایتکه‌ی نصیبین دهر دهقانی
قَیو بلبلنی کیم، گل خوانی اوزره مهمان ایتکه‌ی.

جگرگون دور نوایی جسمی قان یاشدین محل دور کیم،
قضا بو نوع لعل اوچون فنا تاغینی کان ایتکه‌ی.

٥٨٤

صحتیم آزرده جانانیمده بۉلغه‌ی کاشکی،
دردی آنینگ تینمغور جانیمده بۉلغه‌ی کاشکی.

ناتوان کۉرگونچه بسترده سنان‌دېک قامتین،
یوز سنان بو چشمِ گریانیمده بۉلغه‌ی کاشکی.

بۉلغوچه اشکِ روانیم سیلی هر یان جلوه‌گر،
جلوه اول سروِ خرامانیمده بۉلغه‌ی کاشکی.

کۉزومه گر کیرپیگیم آسیبیدین سونمس ایاق،
برقِ آفت بو نیستانیمده بۉلغه‌ی کاشکی.

اول ایاق آزرده بۉلغونچه بۉلوب باشیم فدا،
زحمتی باشتین-ایاق جانیمده بۉلغه‌ی کاشکی.

نالم اول آیغه یېتیب جان وصلیدین محروم ایرور،
جان دغی پیوسته افغانیمده بۉلغه‌ی کاشکی.

ای نوایی، دېمه راضیسېن مو عمرونگ ایسته‌سه،
یوز مېنینگ عمرومچه سلطانیمده بۉلغه‌ی کاشکی.

۵۸۵

نېچه کیم، اول آیغه مېندین مهربانراق یۉق کیشی،
یخشی تا قیلسم نظر مېندین یامانراق یۉق کیشی.

خسته‌لر جانیغه اول بېمار کۉزدین ناوکې
گر آترسېن بیل که مېندین ناتوانراق یۉق کیشی.

آه و خونابیمنی لحن و باده قیلمیشسېن گمان،
دلربالر ایچره سېندین بد گمانراق یۉق کیشی.

اهلِ عشق آزارِ جانین ایسته‌بان تیشلر لبین،
مېندین اوشبو قصه‌ده، آزرده جانراق یۉق کیشی.

یار اېتر اېرمیش وطن بې خان و مانلر کۉنگلینی،
شکر مېندین کوییده بې خان و مانراق یۉق کیشی.

خاصلر وصل ایسته‌گه‌یلر، وه که، مېن دېوانه‌دین
اول پری کوییده بې نام و نشانراق یۉق کیشی.

ای نوایی، خردۀ نظمینگغه اصلاح ایسته‌سنگ،
شاهِ غازیدین جهانده خرده‌دانراق یۉق کیشی.

سېنسیزین بزم ایچره قت-قت قان، کۉنگول بېتاب ایدی،
دمبدم جامِ لبالب چېککنیم خوناب ایدی.

هر مُقَنَّد پسته کیم، بزم ایچره ایردی جلوه‌گر،
لعلینگ و آغزینگ خیالیدین کۉنگول بېتاب ایدی.

بزم ایدی جانبخش، می بیرله یاروغ، وه کیم، منگه
ظلمت ایردی کیم، حیاتیم چشمه‌سی نایاب ایدی.

حلقهٔ بزم ایلگه قید و بیر مسلسل طره‌دین،
چېککه‌لی اول بزمدین جانیمده یوز قلاب ایدی.

ییتّی کۉک جوفی تۉله غمنی ازلدین گۉییا
عشق جمع ایلب مېنینگ جانیم اوچون اسراب ایدی.

سیمگون غلتان سرشکیم دور که، حالا بۉلدی قان،
بو که ایل شنگرف دېیدورلر، بورون سیماب ایدی.

نوش وصل ار ییتمه‌سه غم یۉق نوایی کیم، مدام
هجردین اهلِ وفا جامیده زهرِ ناب ایدی.

۵۸۷

تیلرمین مضطر ایتسه آفتی آزرده جانیمنی،
ساوورسه عافیت بیرله توزولگن خان و مانیمنی.

چیقیب سرخوش، چاپیب ابرش، قیلیب جولان، آلیب میدان،
وجود اقلیمیدین محو ایله‌سه نام و نشانیمنی.

اوروب جانیمغه نیشِ غم، توزوب قتلیم اوچون مرهم
حنا قیلسه بلا شاهدلری ایلگیگه قانیمنی.

فراق ایچره الف‌دیک قدیمه غم تاغینی یوکلب،
اُحُد آستیده‌غی دال ایتسه جسمِ ناتوانیمنی.

جنون کوییده اوسروک سودره‌تیب رطب‌اللسان قیلسه
فنا اوباشیغه دیر ایچره بو رازِ نهانیمنی.

یوزین ایلب قرا کیینیچه سالیب عشق اطفالین،
باری مست و ملنگ اؤینتسه عقلِ خرده‌دانیمنی.

نوایی، نی می ایردی کیم، ایچیب عالمغه فاش ایتتیم،
اولوستین یاشورون بیللر کؤنگولده اسره‌غانیمنی.

٥٨٨

ساقیا، توت باده کیم، بیر لحظه اؤزومدین بارەی،
شرط بو کیم، هر نیچه توتسنگ لبالب سیپقارەی.

بؤغزومه جامِی قویوب، قوتقر گدالیغدین مینی،
وه، نیچه بؤغزوم چیکیب بیر جرعه اوچون یالبارەی.

بیر قدح می بیرسەلر، وه، غایتِ افلاسدین،
نیچه لعلِ قیمتی تاپقان گدادیک آلدارەی.

تارتەی اؤزومنی عوض، کیم قیلسه احسان بیر قدح،
بو بهانه بیرله اؤزلوکدین اؤزومنی قوتقارەی.

وجهِ می جان نقدی و تن داغی دور، ای مغبچه،
خلقتیم گنجینەسین یوز قتله گر خود اختارەی.

جانغه ییتتیم عقل وسواسی بیله، تینگری اوچون،
ساقیا، جامیمده افیون ایز که باتراق تیلبارەی.

ای که، دیبسین غیردین ایرو کیل و چیک جامِ وصل،
گر بو خلوتده نوایی محرم ایرمس قیتارەی.

٥٨٩

بۆلغه‌ی اېردی یوز تومن، مینگ رنج و محنت کاشکی،
بۆلمه‌غای اېردی بلا و دردِ فرقت کاشکی.

یېل‌دېک ایلرده هوا سیر اېتکه‌لی جسمیم خسین
اۆرته‌گه‌ی اېردی اوروب بیر برقِ آفت کاشکی.

خاصیت چون تېلبَرَب صحراغه یوزلنمک اېمیش،
توتمه‌غای اېردیم پریلر بیرله الفت کاشکی.

عافیت کنجین، دېدیم، ایسته‌ی بوزولدوم بیر یۆلی،
کۆنگلوم ایچره کېچمه‌گه‌ی اېردی بو نیت کاشکی.

یوز غریب احوال بېکسلیکده هر دم بار اېمیش،
اۆتمه‌گه‌ی اېردی تیلیمگه لفظِ غربت کاشکی.

جلوه قیلغونچه تیلب طاووس ینگلیغ گنجِ زېب،
جغد ینگلیغ توتقی اېردیم کنج عزلت کاشکی.

یاردین اېل رشکیدین بۆلدوم جدا، بۆلغه‌ی اېدی
التفاتین غیر ایله کۆرمک‌که طاقت کاشکی.

دېمه کیم، جان اېت فدا احباب ایله تاپقچ وصال،
ای نوایی، عمر بېرگه‌ی آنچه مهلت کاشکی.

۵۹۰

خوشتورور گلگون قدح دورینده گلبرگِ تری،
خاصه بیرەم اوّلی بۆلغەی داغی گل آخری.

هر ورق بیر نامۀ عشرت دورور فهم ایله‌گیل،
تانگ یېلیدین ابتر اۋلمستین بورون گل دفتری.

غنچه خودی بیرله گل قلقانیغه یېتتی شکست،
بۆلغەلی پیدا سریغ سوسن نینگ آلتون شش پری.

گل عدم شامیغه یوزلنگن اوچون زنبق گلی
بار کوموش مشعل داغی و خردەلر دور اخگری.

لاله قان اوزره بۆیالیب، اۋت اوزه عنبر قۆیوب
بار پری خان چیقمەغان غایب چېچکلر دور پری.

نیلوفر توتمیش سپهرِ لاجوردي هیئتین،
ژالەلر یوزینده انداق کیم نجوم و اختری.

اۋکسه لعلینگنی نوایی سنگه خوش کېلمس، ولې
خوشتورور گلگون قدح دورینده گلبرگِ تری.

۵۹۱

سېوونگیل، ای کۉنگول، آخر که جسمینگ ایچره جان کېلدی،
قووان، ای جانِ محزون کیم، حیاتِ جاودان کېلدی.

سفردین اول پری یېتتی، مېنِ محزوننی شاد اېتتی،
کۉنگولدین اېسکی غم کېتتی، تن ایچره ینگی جان کېلدی.

خرد، بیغ بو مصافینگنی، تحمل، قۉی گزافینگنی،
ورع، ترک ایله لافینگنی، که آشوبِ جهان کېلدی.

دېمه کیم اندین ایریلدیم، کۉنگولنی همرهی قیلدیم،
بوگون کېلدی کۉنگول بیلدیم، کیم اول نامهربان کېلدی.

کېلیپتور یاشورون اول شه، مېنِ مجنون اېمس آگه،
پری اېرمس اېسه بس وه، نېچون کۉزدین نهان کېلدی.

فلک باقتی فغانیمغه، اجل رحم اېتتی جانیمغه،
خزانلیغ بوستانیمغه گلِ باغِ جنان کېلدی.

مغنی بیر نوایې توز، نوایی نغمه‌یی کۉرگوز،
ایاقچی، تامسه توت تۉقّوز، که دارای جهان کېلدی.

۵۹۲

ایکّی همدم کیم اېرور می بزم ارا همدملری،
تاپمەسون بیزدین ملالت خاطرِ خرملری.

آی و کون کیم بزم توزگەیلر فلک خرگاهیده،
ذرۀ سرگشتەدین نې بۋلغوسی دور غملری.

گل بیله نسرین که چېککەی باده نرگس جامیدین،
ظلم اېرور واقع که بلبل بۋلمەغای محرملری.

جغددین رم ایلەسه نې عیب دُرّاج و تذرو،
خاصه بۋلسه مستلیغدین اۋزگچه عالملری.

ای طبیب، اۋلگومدورور گۋیا که اوشبو کېچەدین،
زخملیق کۋنگلومگه اۋقدېک سنچیلور مرهملری.

ای مغنّی، بۋلمه غافل کیم، زبانِ حال ایله،
نوحه ایلەیدور مېنینگ حالیمغه سازینگ بملری.

کېچەلر افلاک نېوچون یاش تۋکر کیيب قرا،
بۋلمەسه مسکین نوایی حالیغه ماتملری.

۵۹۳

یوز اورمه هر طرف، ای شوخ و، زار قیلمه مېنی،
قرار توت نفسې، بېقرار قیلمه مېنی.

کۉزومنی شمعِ جمالینگ فروغی بیرله یاروت،
تانگ آتگوچه کېچه‌لر اشکبار قیلمه مېنی.

خدای اوچون ینه هر ساری بېخبر بارمه،
فغان و ناله‌ده بې اختیار قیلمه مېنی.

ترحم ایله‌گیل، ای اختیارسیز ناله،
دما-دم اېل ایچیده شرمسار قیلمه مېنی.

حیات رنجی، اۉلوم یادی صعب اېمیش، ساقی،
بو دیر ایچینده دمې هوشیار قیلمه مېنی.

مېن اۉزگه، وامق و فرهاد اۉزگه دور، ای عشق،
تَنَعُّم اهلی ارا اعتبار قیلمه مېنی.

قه یان که بارسنگ اۉلرمېن نوایی ینگلیغ زار،
یوز اورمه هر طرف، ای شوخ و، زار قیلمه مېنی.

٥٩٤

ای دوداغینگ شربتیده آب حیوان لذتی،
لذتي بۆلغەی، نصیبیم بۆلسه لعلینگ شربتی.

کېچەلر هجرینگدە بېخودمېن، مېنینگ حالیمغه دور
شمع نینگ گه کویمگی، گه نالەسی، گه رقتی.

محنتِ هجرینگدە ایشیم آه ایله فریاد اېرور،
آه اگر فریادیمه یېتمس وصالینگ دولتی.

لبلرینگ نینگ حسرتی کۆنگلومدە بۆلسه نې عجب،
شیشه بیرله باده نینگ بیر۔بیرگه کۆپتور نسبتی.

عارضینگغه، ای پری، مجنون کۆنگول نینگ میلی بار
تېلبه ینگلیغ کیم، انینگ اۆت بیرله بۆلغەی الفتی.

عمر اېرور عشق اهلیغه پیکِ نسیم، ای باغبان،
بس دورور بو مدعاغه شاهد آنینگ سرعتی.

یوز و خالینگدین نوایی نینگ کۆزی دور قان ارا
لالەدېک کیم، داغی بۆلمیش کۆز قراسی هیئتی.

نرگسین گل اوزره کیم، بیمار ایتر ناز اویقوسی،
مثلِ شوخِی دور که، سست ایتکەی انی یاز اویقوسی.

کۉز آچیب بیخودلوغومنی کۉرمەسه یۉقتور عجب،
کیم منگه بخت اویقوسی بۉلمیش، انگه ناز اویقوسی.

چرخِ سایر گۉییا عاشق دورور کیم، کیچەلر
بار انینگ هم مین کیبی کۉپ اشکی و آز اویقوسی.

بیزنی دفع اۉلسون دیبان سالمیش اۉزینی اویقوغه،
زرقدین خالی ایمستور اول فسونساز اویقوسی.

هر تون ایلر استماع ایل قصەسین، وه کیم کیلور،
مین که اۉز حالیم دیسم، اول قصه پرداز اویقوسی.

ایسته کامل خدمتین غفلتنی رفع ایلەی دیسنگ،
باردور اۉزدین غایب اۉلماق زمرۀ راز اویقوسی.

ای نوایی، آچمه غمدین کۉز که سرّیم قیلدی فاش،
یخشیراق بیدارلیغیدین بۉیله غماز اویقوسی.

تنوري دور ایچیم گۋیا قیزیتقن عشق اۋتی آنی،
یاپیشتورغان کباب اۋرنی انگه هر داغِ پنهانی.

قیزیل رگلر ایمس کۋز ایچره کیم، کۋز مردمین غمزه‌نگ
انینگ‌دیک نیشلر اوردی که قالمیش هر طرف قانی.

ایرور قدینگ خیالی گه کۋنگول، گه کۋزده گۋیا کیم،
بو دور اول جویبار و باغ نینگ سروِ خرامانی.

طریقِ عشق ارا کۋنگلومده دور هر دم غمی اول اوی
عجب یۋل اوزره دور کیم، اۋکسومس بیر لحظه مهمانی.

غمیم شامین یاروتتی قدینگ اول یوز شعله‌سی بیرله،
نیتر کوندوزنی اول کیم، بۋیله دور شمعِ شبستانی.

یانر اۋتلوغ کۋنگولده آتشین لعلینگ فراقیدین،
قیزیق هر لعلگون پیکان ایرور بیر لعل پیکانی.

خطی ریحانی ایچره بادهٔ لعلین خیال ایلب،
اوچر هر لحظه روحوم، ساقیا، توت راحِ ریحانی.

مونونگ‌دیک کیم، بیراق دور کعبهٔ مقصد همانا کیم،
ایرور منزلغه یتمسدین جرس نینگ تینمه‌ی افغانی.

نوایی دولتِ باقی تیلر بۋلسنگ یقین بیل کیم،
ایرور سالک‌که مشکل تاپماق آنی بۋلمه‌یین فانی.

۵۹۷

ای کۉنگول، بېردینگ ایلیگدین وصلی نینگ دورانینی،
بیلمه‌دینگ بو نوع تلخ اېرمیش غمِ هجرانینی.

گۉییا فرهاد اېمیش تاغ ایچره کیم، چېکسم فغان،
اول دغی همدردلیغدین تېنگ چېکر افغانینی.

توتیای کۉز تۉکرمېن کیم، کېتورسنگ، ای نسیم،
کۉرسنگ اول بد مهر چابک تورک نینگ جولانینی.

قالدی کۉنگلوم سېنده، لېکن اسره‌دیم، ای قاشی یا،
خسته کۉنگلوم اۉرنیده خاکیلرینگ پیکانینی.

نې اوچون کییمیش قیزیل تۉن دهر بوستانیده گل،
گر آقیزماق ایسته‌مس آشفته بلبل قانینی.

تیر بارانِ غمینگ جسمیمنی قیلدی یېرگه پست،
وه که، یامغور کثرتی ییقتی غمینگ ویرانینی.

ای اجل، تېنگری اوچون کېت کیم بهل قیلمان سنگه
قۉیمه‌سنگ کیم، دردی۔اۉق آلغه‌ی نوایی جانینی.

٥٩٨

اول آی که، مهر ایله عالمنی محترم قیلدی،
بو تېلبه‌گه نېدین آیا نظرنی کم قیلدی.

کۉزوم ایزیگه یقین دور مونگه داغی یوز شکر،
اگرچه یۉلیده گردون قدیمنی خم قیلدی.

نصیحت اېتسه اولوس تېزرک بۉلور عشقیم،
ولې، ایتیکرک اېتر اۉتنی اول که دم قیلدی.

فراق شرحینی هر کیرپیکیم یازر، گۉیا
فلک مژه‌منی تېنگیز ایچره‌گی قلم قیلدی.

اول آی عزیمت اېتیب یوز غم و بلا نقدین
نصیبیم اېتی، یامان بارمه‌دی، کرم قیلدی.

سپهر عشقده مجنونغه یازدی کۉپ تعریف،
مقابلیده زمانه مېنی رقم قیلدی.

کۉزوم که قان ارا بۉلدی نهان عجب اېرمس،
که «عین» غه چو دم اۉلدی قرین عدم قیلدی.

شگوفه سیم چیقرغاچ بو گلشن ایچره خزان،
هواغه برگینی ساچماق بیله ستم قیلدی.

نوایی جسمین اۉقونگ زخمی اېتی دامِ بلا،
وصال قوشلری اندین مگر که رم قیلدی.

۵۹۹

مهوشې کیم مهریدین بۉلدوم جهان آوارەسی،
رحم ایتیب بیر چاره قیلمس اۉلسه هم بیچارەسی.

زخملر قیلدینگ ینه غم نیشیدین، ای بیوفا،
بوتمیش ایردی وصل نوشی بیرله بغریم یارەسی.

بیوفالر کۉنگلی تانگ یۉق لبلرینگگه بۉلسه صید،
قیده کیم لعل اۉلسه، اطرافیده بۉلور خارەسی.

یوزیگه باققچ، عجب یۉق کۉزلریمگه تۉلسه اشک،
ایل کۉزیگه یاش تۉلر قیلسه قویاش نظارەسی.

دردِ هجرینگدین نوایی کۉنگلی، کۉکسی، بغری دور،
هر بیری یوز پاره و مینگ یاره هر بیر پارەسی.

۶۰۰

قیلدیم اول آی آلیده عاشقلیغیم اظهارینی،
مېن انگه سرّیم دېدیم، بیلمان انینگ اسرارینی.

کۉز قراسین حل قیلیب اول آیغه یازغوم نامه‌یی،
بارې بو تزویر ایله کۉرگه‌ی کۉزوم رخسارینی.

کۉزیدین تا جانغه یېتمان لعلیدین بېرمس حیات،
اول مسیح اۉلدوم دېگنده تیرگیزور بیمارینی.

حیف دور کیم، رشتهٔ تسبیح قیلغه‌ی اهلِ زهد،
کفرِ زلفی ایچره اۉلگن خلق نینگ زنّارینی.

عارضینگ دورین چېکرده گۉییا نقاشِ صنع،
مهر دوری بیرله تېنگ آچمیش ایدی پرگارینی.

تۉکمه جامین کیم، بلا سیلی جهاننی بوزمه‌سون،
مست کۉرسنگ، زهدا، دَیرِ فنا خمّارینی.

ای نوایی، شوقیدین اۉلسم عمارت قیلغه‌سېن،
توفراغیم بیرله محبت کویی نینگ دېوارینی.

۶۰۱

آه کیم، اول گنج یاد ایتمس بیزینگ ویرانه‌نی،
اول قویاش بیر ذره یاروتمس بوزوغ کاشانه‌نی.

ایگمه قاشین کؤرگوزوب ایلر منگه منعِ جنون،
ینگی آی بیرله کیره‌ک ساغ ایتسه بو دیوانه‌نی.

کؤزومه اول وجهدین دیرمین یوزونگ افسانه‌سین،
کیم سیورلر اویقوسیزلر دایما افسانه‌نی.

اؤزگه‌لر حسنیدین اؤرتنمان، که گردون هر کیچه
یاروتور مینگ شمع و کویدورمس بیری پروانه‌نی.

چیقتی جانیم بادهٔ لعلین کؤروب، ای مغبچه،
وه، تؤله ایلب نیترسین قصدیمه پیمانه‌نی.

بیلمه‌دی کیم، اوّل ایلر نفی رنجیدین خلاص،
نفی قیلغان شیخ مغ کوییده‌گی میخانه‌نی.

اشک یؤلین توت، نوایی، خاکِ پایی بیرله کیم،
غصه بر بیرور قه یان کیم، ساچسم اوشبو دانه‌نی.

٦٠٢

هر تیکن بو غنچەدېک کۆنگلومده پیکان باغلەدی،
ای جگر پرگالەسی، سېنسیز ایچیم قان باغلەدی.

سېندین ایریلماق کۆنگولگه ممکن اېرمس تا ابد،
چون سېنینگ بیرله ازلدین عهد و پیمان باغلەدی.

لبلرینگ نینگ شوقیدین هر قطره قان کیم، تۆکتی کۆز،
ساووغ آهیمدین هم اول دم لعل و مرجان باغلەدی.

دېدی عقل و فهم آنی کۆرگچ، شکیبی کۆزلالی،
وه که، تون باغین ینه اول شوخ چسپان باغلەدی.

قاندین اۆلدی درد باغی نینگ گلی هر پخته کیم،
داغیمه صبر ایلگی مرهم بیرله هر یان باغلەدی.

ساووروب طفلِ خزان توفراغ ایله تېنگ قیلمەغان
قیسی بیر گلدسته بو باغ ایچره دهقان باغلەدی.

اشتیاقینگدین نوایی اۆلدی و یېتمس سنگه،
گۆییا بو نوع اياغین بندِ هجران باغلەدی.

٦٠٣

ای کۋنگول، کیل کیم، ایکاو بۋلوب نگارِي کۋزلالی،
سرو قدّي ایستەبان سیمین عذارِي کۋزلالی.

یارلیغ کۋز توتقانیمیز کۋزلەدی چون اۋزگه یار،
بیزده هم کۋز بار، باریب بیر یېرده یارِي کۋزلالی.

چون غبارِ مرکبیدین روشن ایلر ایل کۋزین،
تېرموروب تورغونچه باریب، شهسوارِي کۋزلالی.

سیرِ باغ و دشت ایتربیز هم ینه بیر یار اوچون،
باغ ساری کۋز سالالی، دشت سارِي کۋزلالی.

گر انینگدېک شوخِ شهر آشوبِ آفت تاپمەسک،
بیر فقیرِ مهربانِي، غمگسارِي کۋزلالی.

گرچه ناپیدا ایرور مقصود، ارمان قالمەسون
خاص و عام ایچره قیله آلغونچه بارِي کۋزلالی.

ای نوایی، بۋلماغونگ اندین بولر بیرله خلاص،
کیل که، هم وصلین تیلب صبر و قرارِي کۋزلالی.

٦٠٤

غنچەدېک قان باغلنيبدور کۋنگلوم، ای گل خرمنی،
بارغالی کۋز جويباريدين جمالينگ گلشنی.

کۋز قراسيدين يازەی دېرمېن بيتيگ، هيهات کيم،
کويدورور غيرت کە، مېن محروم و اول کۋرگەی سېنی.

عقل قاچتی کۋنگلوم ايچرە ساکن اۋلغچ دردِ عشق،
مور منزلگاهی اېرمس اژدهالر مسکنی.

کۋنگلوم اوييدە غمی تاريقمەسون هر زخميدين،
مرهمين تشلنگ کە، هر ياندين آچيلسون روزنی.

ارغواني اشک ارا سوسن مثلليک لالمېن،
تا تۋنينگ دور ارغواني، کۋنگلکينگ دور سوسني.

هر گل اوشبو باغ ارا کۋرسنگ تيکن آسيبيدين،
غرقۀ خوناب اۋلوب يوز چاک اېرور پيراهنی.

اشک قانيدە نوايی دور سۋنگگ جسمی بيلە
اول مبارزکيم قيزيل جنس ايچرە بۋلغەی جوشنی.

٦٠٥

غریبلیغ ینه کۆنگلومنی دردناک اېتتی،
شکستەلیغ ینه کۆکسومنی چاک۔چاک اېتتی.

بو برچه بیر سری و یار حالتیمنی بیلیب،
تغافل اېتمگی مېن خستەنی هلاک اېتتی.

دمینگنی اسره، مسیحا که، چیقمەغای گردیم،
بو دم که کوییده جسمیمنی دهر خاک اېتتی.

یوزونگگه اول که قویاش تابی بېردی یوز مینگ شکر،
قویاش کېبی مېنی هم عشقینگ ایچره پاک اېتتی.

خوش اول دمې که، دېگەیلر فنا اۆتیغه فلان
قدم قۆیرده نې وهم ایلەدی، نې باک اېتتی.

نې می، نې جام، مېن اوسروک همیشه، گۆیا عشق
تنیم حدیقەسیده رگلریمنی تاک اېتتی.

نواییی تیله اندین بورون که دېگەیلر:
«عدم یۆلین توتوب اول زارِ بېنوا اِیتتی».

٦٠٦

لعلینگ‌گه باغلندی جانیم هجر اپلیندین آل انی،
زلفونگ‌گه چیرمشتی کؤنگلوم قیلمه‌غیل پامال انی.

باغله‌دی کؤنگلوم منگه عاشقلیغی نینگ تهمتین،
شرط قیلدیم کؤرگچ-اؤق رسوا قیله‌ی فی‌الحال انی.

سېندین ایرو خوبلردین آچیلور کؤنگلوم، ولې
غنچه ینگلیغ کیم، آچرلر کوچ بیله اطفال انی.

ای صبا، بغریمغه سنچیلغان تیکن کیم انگله‌دینگ،
بؤلسنگ اول گل بیرله همدم قیلغه‌سېن ارسال انی.

اول الف کیم، نیل ایله چېکتینگ عذارینگ یانیده،
حسن ایچینده بیرگه اؤن قیلمیش یانیده خال انی.

بو چمن کیفیتین آزاده‌یی کیم قیلدی فهم،
اؤن تیلی سوسن‌دېک اؤلسه حیرت ایلر لال انی.

ای نوایی، دېب اېدینگ کؤرگچ انی جان تاپشوره‌ی،
بؤلسه بو دولت میسر قیلمه‌غیل اهمال انی.

٦٠٧

قنی وصالینگگه بیر مېن‌دېک آرزومندي،
وصال امیدی بیله محنتینگغه خورسندي.

فنا میین ایچیب آواره‌لیغ یۆلین توتتوم،
نصیحت اهلی منگه ایمدی بېرمنگیز پندي.

ایرور تنیمده‌غی یوز داغ بیرله مونگلوغ جان،
گدا که، تۆنیگه هر ساری سالسه پیوندي.

سبب بو ایردی ایکین خلقتیدین آدم نینگ،
که بۆلغه‌ی انگه سېنینگ‌دېک خجسته فرزندي.

کۆنگولنی شوخلر انداق تلشتیلر کېسیشیب،
که قالمه‌دی مېنِ بېدل نصیبی پرکندي.

چاغیرنی عاقل ایسنگ لعل دېب قیزیتمه دماغ،
که اۆتنی ایسله‌مه‌دی گل دېبان خردمندي.

اجل، نواییئی قوتقز بلای حرماندین،
که اول ضعیف بو درد ایچره اسرو ایمگندی.

٦٠٨

اۋتوم خود اېتمەدی اول تاش بغیرغه تأثیرې،
بو یانه اۋت که، تاپیلمس بو ایشگه تدبیرې.

نې طرفه صورتی باردور که، هیچ صورت ایله،
قضا مصوری قیلمەدی بۋیله تصویرې.

شکایتیم کۋپ و قالمس سېنی قچان کۋرسم،
تنیمگه تاب و تیلیمگه مجالِ تقریرې.

توشومده آبِ حیات ایچتیم آه کیم، کېلمس
کۋنگولگه لعلینی اۋپمکدین اۋزگه تعبیرې.

مېنی مقید اېتر بۋلسنگ آچمه حلقۀ زلف،
که پشّه قیدیغه یۋق احتیاجِ زنجیرې.

گل ایچره شبنم ایله خرده دور سو و دانه،
مگر که قیدیغه بلبل نینگ اېتتی تزویرې.

نوایی یاردین ار ظلم اېرور که، لطفیچه بار،
سېن اېتمەسنگ کېره ک اۋز قوللوغونگده تقصیرې.

٦٠٩

جانیم چیقه‌دور هجر ایله جانان کېره‌ک اېردی،
کؤنگول کویه‌دور درد ایله درمان کېره‌ک اېردی.

غم شامیده پروانه صفت کیم، کویه دورمېن،
باشیم اوزه اول شمعِ شبستان کېره‌ک اېردی.

کؤز باغیده یوز گل آچه‌دور عشق، ولېکن
یوز و خطیدین لاله و ریحان کېره‌ک اېردی.

خوش کېلدی حزین کؤنگلوم ارا غمزه‌لرینگ کیم،
آه اؤقلریغه بیر نېچه پیکان کېره‌ک اېردی.

قبریمغه خرام اېتتینگ و یؤق تحفه‌یی، وه کیم،
بو خس کېبی جان ایچره بوگون جان کېره‌ک اېردی.

خوش زینتی کؤپ نامه دورور عمر، ولېکن
توقیعِ وفادین انگه عنوان کېره‌ک اېردی.

بیلمه‌ی سېنی اول گل قاور، ای زار نوایی،
سېن‌دېک انگه بیر بلبلِ نالان کېره‌ک اېردی.

٦١٠

بۉلدی عید اول تورکِ چابک عزم میدان قیلغوسی،
وه که، اېل بېخودلوغی جانیمنی قربان قیلغوسی.

برقِ آفت بۉلغوسی هر شعله‌یی کیم ایریلور،
مرکبی توبناغیدین اول دم که جولان قیلغوسی.

اۉق هونیلب اۉت یالین‌دېک هر طرف کیم قۉیسه یوز،
یوز کۉنگولنی کویدوروب، یوز جاننی ویران قیلغوسی.

آشکارا جان آلیب هر یان قیلور مشغول اۉزین،
اېلنی بیلمس دېب بیگیت اۉزینی نادان قیلغوسی.

شمع اېمس کۉز آچتیلر نظاره‌غه اهلِ قبور،
کیم اول آی عید آقشامی سیرِ خیابان قیلغوسی.

صبح میدان عزمی قیلغچ، وه که، یۉق یالغوز مېنی
عالم اهلین عیدِ رخساریغه حیران قیلغوسی.

عیدگاه اهلی هجومی بیرله، ای شه، قیلمه کبر،
کیم فلک بو جمعنی حالی پریشان قیلغوسی.

ای نوایی، رشکدین اۉلدوم که، اول قاتل بوگون
هر طرف بو شکل ایله یوزلنسه یوز قان قیلغوسی.

٦١١

یار ایله بیر خلوت ایسترمېن که اغیار اۉلمه‌غای،
بلکه اول خلوت نینگ اطرافیده دیّار اۉلمه‌غای.

کۉزگه کۉنگلوم دردیدین ییغلرغه امکان قالمه‌غای
تیلگه دردیم شرحینی ایلرگه گفتار اۉلمه‌غای.

اېلدین انداق یاشورون ایسترمېن اول خلوتنی کیم،
کۉنگلوم اندین واقف و جانیم خبردار اۉلمه‌غای.

یار بودی ایچره نابود اۉلغه‌مېن کیم، اۉرته‌ده
اۉزگه‌لیکدین دېمه کیم، اۉزلوکدین اسرار اۉلمه‌غای.

بو که دېرلر باردورور دېوار کېنیده قولاق،
اول فضا دوریده کۉز یېتگونچه دېوار اۉلمه‌غای.

مخفی اسراریمغه بۉلغه‌ی یار لفظیدین ادا،
یاردین ایرو و لېکن صاحب اسرار اۉلمه‌غای.

ای نوایی، قیلمه هر یار آلیده سرّینگنی فاش،
بار مو دور امکانی کیم، اول یارغه یار اۉلمه‌غای.

ینه بلا چاقینین عشق تېلبه جانیمه اوردی،
فنا قویونی اېتیبان کولومنی کۆککه ساووردی.

مگر که مېن کېبی اېلدین قاچرنی ایلەدی ورزش،
کېیکلر ایچره که مجنون تمامِ عمر یوگوردی.

مېن ار چه کوییده اۆلدوم قاوونگ که، تېلبەلر آخر،
چوروک سۆنگکنی تنیمدین اوزوب، نې ایت که کۆموردی.

غمینگ قۆیوب توگان اوزره توگان بو مکر ایله کۆر کیم،
تنیمده هر توگان ایچره نېچه توگاننی یاشوردی.

کۆنگولده گر اۆقونگ ایتمیش ینه بیر اۆق دغی آت کیم،
بو نوع تاپسه بۆلور هر کیشی که، بیر اۆق اِیتوردی.

دم اورمه و قدح ایچکیل که، تېلبه بۆلمەسه واعظ،
نېدین اېدی اورونوب، قیچقیریب که آغزی کۆپوردی.

فراق داغیغه مشعل فتیلەسی کېتورونگ کیم،
نوایی آغزینی چون کُپکه قۆیدی، پاک سوموردی.

٦١٣

لبینگ تکلم ایتیب، سۉزده لال قیلدی مېنی،
آچیلدی زلفونگ و آشفته حال قیلدی مېنی.

یوزی کۉروندی، آچینگ ایمدی زلفی سلسله‌سین،
که اول پری ینه مجنون مثال قیلدی مېنی.

ایاغین اۉپکه‌لی باشیم یۉلیغه ییتکوردوم،
فغان که زلفی کبی پایمال قیلدی مېنی.

قاشی خیالیده پیوسته بس که چیکتیم رنج،
فلک بو غمده نیچوک کیم، هلال قیلدی مېنی.

بیلی غمیده خیال اۉلدوم آه و افغاندین،
بو پویه موی ایتیب، اول ناله نال قیلدی مېنی.

کُپ آغزیمه قوی و قۉی عدل جامین، ای مغ کیم،
قضا بو شیوه‌ده بې اعتدال قیلدی مېنی.

نوایی، انگله که، جرمومچه یوز امیدیم بار،
فقیرِ زاهد اۉزی‌دیک خیال قیلدی مېنی.

٦١٤

خراب ایله‌دینگ، ای شیخ، خان و مانیمنی،
تصور ایله که، اۉلدوم، بغیشله جانیمنی.

مگر که عشق ملامت اۉتین یاروتماق اوچون
قوروتتی اۉیله که خس جسمِ ناتوانیمنی.

بو طرفه کۉر که، فزون بۉلدی لعلگون اشکیم،
اگرچه شعلۀ عشقینگ قوروتتی قانیمنی.

فغان که اۉلدوم و کوییده خلق غوغاسی
انینگ قولاغیغه یېتکورمه‌دی فغانیمنی.

بوگون تنیمغه نشان اول حیاتدین کېلیبان،
که تانگله تاپمه‌غه‌سېن ایسته‌بان نشانیمنی.

چو عشق آیتیده صوت و حرف یۉل تاپمس،
کمالِ عشق اِیتورمیش مگر بیانیمنی.

٦١٥

دېدیم که، کۉزگه چېکه‌ی گردِ رهنوردینگنی،
فغان که، تاپمه‌دی کۉز توتیاغه گردینگنی.

مگر زمانه کۉزی سورمه ایستر اېرکندور
که گرد قالمه‌دی سورگنده رهنوردینگنی.

فراق و آرزو و شوق هر بیری بیر درد،
دېسم که، دردینگ اېته‌ی شرح قیسی دردینگنی،

سفرده یامغور و یېل بۉلمه‌سون مزاحم انگه،
کۉز، اسره اشک و کۉنگول، چېکمه آهِ سردینگنی.

تۉشب سمندیغه فرش، ای زمانه، اۉتکردینگ
سپهر و اختریدین سبزه بیرله وردینگنی.

کۉک ابلقینگ اېگریب، ای قویاش، سنان تارتیب،
مگر بو ذرّه‌غه قیلدینگ عیان نبردینگنی.

نوایی، اېمدی نشاط اوجی توت که، گردشِ چرخ
کېتوردی ماهِ فلک سیرِ تېز گردینگنی.

٦١٦

قۋزغەدی آهیم سۋنگک بیرله تنِ غمناکنی،
یېل ساووردی بیر آووچ توفراغ ایله خاشاکنی.

دېمەگیل صحت سۋزین کیم، کۋکسوم اوزره تیغِ عشق
ایلر ایکّی چاک، تیکمسدین بورون بیر چاکنی.

بو که عالمغه حوادث توشتی، گۋیا قۋزغەمیش
اول قویاش هجریده آهیم انجم و افلاکنی.

مېن خود اېتتیم عزمِ مسجد، ای مسلمانلر، ولېک
باک اېمس گر کۋرمەسم اول کافرِ بېباکنی.

قیلدی چون هجران مېنی نابود توتمه جامِ وصل،
زهر چون اۋلتوردی ضایع قیلمەغیل تریاکنی.

قدیدین آغزیمده حیرت برماغی دور، زاهدا،
اۋتقه سال اېمدی عصا، باشینگگه اور مسواکنی.

غیرِ لاف اېرمس نوایی پاک رولیقدین حدیث،
تاپمەیین بیر غیر نقشیدین ضمیرِ پاکنی.

٦١٧

عشقینگ ایچره کۉکسومه آنچه جنون تاشین اوره‌ی،
کیم خردنینگ شوکتین، تقوا شکوهین سیندوره‌ی.

قیلسه توسنلیغ کۉنگول تارتیب جنون زنجیریغه،
هجر زندانیده عشقینگ شحنه‌سیغه تاپشوره‌ی.

اول پری کۉزدین چو مخفی دور همیشه، وه، نېچه
ایستب آنی تاپمه‌سه، مجنون کۉنگولنی یازغوره‌ی.

غم تونی انجم کۉزی ینگلیغ یومولمس کۉز بیله،
وه، نېچه گاهی یوره‌ی، گاهی توره‌ی، گاه اۉلتوره‌ی.

چون نې تقدیر اۉلسه تغییر اۉلمس اېرمیش سعی ایله،
قیغو قسمیم بۉلدی دېب، آرتوقسی نېوچون قیغوره‌ی.

اول قویاشقه ذره‌یی تأثیر اوچون یۉقتور، نې سود
گر تۉقوز افلاکنی آهیم اۉتیدین کویدوره‌ی.

ای نوایی، ایسته‌سم اۉلمک نې غم اېل طعنیدین،
بارې مېن هر نوع اېتیب، جانانغه جاننی ییتکوره‌ی.

ای کؤنگول، کېل کیم، بلا بزمیده جامِ غم توتەی،
اؤز قتیق حالیمغه اؤلمسدین بورون ماتم توتەی.

ییغلەبان باشیمغه آهیم دودیدین چیرمب قرا،
ماتمیم ایل سؤنگره توتقونچه، اؤزوم بو دم توتەی.

عالم اهلیغه نېچه قیلدیم وفا، کؤردوم جفا،
ای کؤنگول، کېل ـ کېل که ترکِ جملهٔ عالم توتەی.

ایمدی کیم، عشرت سرودیدین آچیلمنگ، ای کؤنگول،
نوحه آهنگین توزوب، بیر دم سېنی خرّم توتەی.

مستلیغدین اؤزگه یؤق دردیم علاجی، ساقیا،
می کېتور کیم، هم ایچەی، بیر لحظه آنی هم توتەی.

قؤیغیل، ای ناصح، که مغ دَیریده اؤز احوالیمه،
مست لایعقل یقم ییرتیب، سرودِ غم توتەی.

چون جهان بیرله جهان اهلیغه یؤق ایرمیش وفا،
ای نوایی، مېن فنا سررشتەسین محکم توتەی.

٦١٩

آلسه جانیمنی لبینگ دوران تۉکوب قان یاشینی،
تانگ ایمس اول یاش ایله لعل ایتسه قبریم تاشینی.

فتنه تعلیم ایتمه‌سه قاشینگ سنگه بیداد اوچون،
خم بۉلوب نیوچون قولاغینگغه کیتورمیش باشینی.

کۉز توتر ایردیم قلم کیرپیکلریمدین باغله دیب،
گر ازلده کۉرسم ایردی صورتینگ نقاشینی.

میل ایتر کۉنگلوم قوشی جان پرده‌سین قیلغه‌ی قنات،
کۉرگه‌لی هر کیچه محرم کوییی نینگ خفاشینی.

عاشق اۉلدوم، چونکه می بیردینگ، مگر ای مغبچه،
عشق اۉتی بیرله پیشورمیشلر پیالنگ داشینی.

شیخ و اهلِ خانقه، تینگری توته بیرسون منگه
حق یۉلین کۉرگوزگه‌لی دیرِ فنا اوباشینی.

جان قوشی قصدیغه ساغینغه‌ی گروهه بیرله یای،
ای نوایی، کیم که کۉرسه خالی بیرله قاشینی.

٦٢٠

ای کؤنگول، قؤیغیل که، موندین سؤنگ گدالیغ فن قیله‌ی،
کوییده بو فن بیله بیر یؤل باشین مسکن قیله‌ی.

گه بو عشرتدین که اول کوی ایچره دورمین شاد اؤله‌ی،
گه بو محنتدین که اندین ایرو مپن شیون قیله‌ی.

اَیله‌مکدین تنغه اندوه و بلا تاشین حصار،
جانیمه خیر و سلامت خَیلینی دشمن قیله‌ی.

اول یوز و قامت کپره‌ک، وه، اؤزنی کوچ بیرله نپچه،
مایلِ گل ایله‌یین یا والهٔ سوسن قیله‌ی.

یاشورون غم سالدی روزنلر کؤنگولگه، ای رفیق،
قؤی که، مپن هم آه ایله گردوننی یوز روزن قیله‌ی.

ساقیا، کؤز بیرله کؤنگلومنی قرا قیلمیش خمار،
کپل که، بو اویلرنی می خورشیدیدین روشن قیله‌ی.

گر نوایی مست اگر مخمور اؤتر بو دیردین،
باده پالادین کفن، مغ دیریدین مدفن قیله‌ی.

٦٢١

کۉنگلومگه شور سالدی بیرونینگ ملاحتی،
وه کیم، عجب توز اۉلدی ینه زخمیم آفتی.

تیر قطره‌سین یوزیده کۉروب عشقیم اۉلدی تیز،
افزون بو سودین اۉلدی اۉتوم نینگ حرارتی.

اۉیننتی قاش و آه کیم، اول داس نوکیدین،
بغریم نینگ اۉلدی تازه اۉنگلغان جراحتی.

سیکریتدی رخش و کویدی کۉنگول نینگ اول اۉت بیله
جان مزرعیده خرمنِ آرام و طاقتی.

کۉنگلوم سۉررغه کیلدی، ولی آلدی جاننی هم،
مونداق بۉلورمو دلشده‌لرنینگ عیادتی.

شربتِ وصال یا می ایمیش قیسی خسته نینگ
کیم عشق اندوهیدین اۉلوبتور ملالتی.

میغه نوایی ایتتی کۉنگول شیشه‌سینی ظرف،
بو بۉلدی رندلیق ارا آنینگ ظرافتی.

٦٢٢

قیلسه کول جسمیمنی اۋرتب آتشین عارض گلی،
هر آووچ کول دهر بوستانیده بۋلغه‌ی بلبلې.

خطّ و رخسارین تیلب غم شامی چېکسم اۋتلوق آه،
هر شرردین کۋک شبستانیده آچیلغه‌ی گلې.

زلفی سوداسیده اۋلسم تارتقَی قبریمده باش،
هر گیهدین خوشه‌یی، هر خوشه بۋلغه‌ی سنبلې.

توشته عیشیم صبحیغه کیردی بلا شامی مگر،
قصدیمه شوخې عذاری اوزره آچمیش کاکلې.

لعلِ روح افزاسینی کۋرسون بیرو کیم، کۋرمه‌میش،
روح آشام ایله‌بان سرمست بۋلغودېک مُلې.

می نهان ایچسم کېره‌ک آغزیم قۋیوب کُپ آغزیغه
کیم توگتسم چیقمه‌غای اندین صدای قلقلې.

ای نوایی، ایسته‌سنگ بۋلماق ضمیرینگ لوحی پاک،
می سویین کېلتور کیم، آنی غیر نقشیدین یولی.

٦٢٣

عارضینگ زر حُقّه‌لردین، ای ملاحت مشعلی،
مصحفیِ دور لاجورد و آلتون آنینگ جدولی.

طرفه آیی دور عذارینگ، کؤک انگه ماوي لباس
انجم آنینگ تنگه‌ـتنگه باسمه قیلغان زرحلی.

هر نفس آرتر جمالینگ نینگ صفاسی کؤزگودین،
کؤزگونینگ انداق که کولدین بؤلغه‌ی افزون صیقلی.

بیر پری دور لاله زار ایچره سریغ گللر ارا،
یا اول آی اېگنیده دور زربفت گلگون مخملی.

حسنی اطرافیده، ای مشّاطه، هر یان قؤیمه خال
کیم ختن ملکیده هندولرنینگ اؤلمس مدخلی.

نو عروسِ دهر عقدین ایسته‌مه کؤپ کیم عروس
آخری عِفریت اؤلور، گرچه پری دور اوّلی.

ای نوایی، وسمه بیرله کېسمه‌دین تاپقان فریب،
گر ملک دور کیم، بؤلور شیطان صفتلر مهزلی.

٦٢٤

کمند اوچیغه یېتکورمس غم و اندیشه عیّاری،
بییک چېکمیش مگر میخانه تامین صنع معماری.

خماریم ضعفیده کهگل ایسی تا یېتی مست اۉلدوم،
سوولمیشدور مگر می لاییدین میخانه دېواری.

تۉله کُپ آغزی می خورشیدی دور، گۉیا تېنگ آچیلمیش
چېکرده بو ایکی خورشید دورین صنع پرگاری.

می ایچمیش خانقه شیخی، خرابات اهلی، عیش ایلنگ
که چیقمیش بخیه اورغان خرقه‌سیدین مبلغِ کاری.

کۉرونگن ماسوا بودی ایېمس بلکیم نمودی دور
می اوستیده حباب و موج شکلی نینگ نموداری.

حباب و موج می تحریکیدین ظاهر بۉلور، لېکن
سکون تاپقچ وجودِ میدین اۉزگه قیده دور باری.

قویاش عکس مو دور حیوان سوییده یا کۉرونمیشدور
روان آسا می ایچره ساقی گلچهره رخساری.

فنا دَیرین کۉنگول ایستر که، بیر-بیر پیرِ دَیر ایلگه
توترده باده شاید جرعه‌یی سونغه‌ی بیزینگ ساری.

نواسیدین فنا چون حاصل اۉلدی قیلغه‌سېن، ای عشق،
نوایی رشتهٔ جانین مغنّی عودی نینگ تاری.

٦٢٥

اېمس باغ ایچره سریغ لاله زنبق بیل که هر ساری
ینگی داغ اۉرتب اول گل عشقیدین سرغردی رخساری.

بو حرمت بیرله اېرمس آتشین گل، آق گل اېردی کیم،
یوزونگ برقیدین اۉت توشتی انگه کیم، بۉلدی گلناری.

قدینگ آلیده بۉلغان جلوه‌گر آق سوسن انگله کیم،
کۉک اېتتی برچه اعضاسین صبا کاجی نینگ آزاری.

شجر یفراغلری اۉق‌دېک قدینگ نینگ هجریده باردور
باشاغلر کیم، چمن اشکی نمیدین بۉلدی زنگاری.

دېمه کوندوز، قرانغو تون اېدی، چون پرده‌دین چیقتینگ،
جهاننی قیلدی کوندوزدېک یوزونگ مهری نینگ انواری.

دېسم کیم، یۉقتورور موجود و اشیا هر نېدور نابود،
حباب و موج بحر اوزره اېرور آنینگ نموداری.

نوایی نینگ عقیق اشکی آل اېردی که، توتمیش رنگ،
سهیلِ عارضینگ گۉیا که قیلمیش لمعه اظهاری.

٦٢٦

دانۀ خالی اوزره کۆر سبزۀ خط نشانه‌سی،
دانۀ خال ایمس ایرور مهر گیاه دانه‌سی.

اۉرتنورومنی عشقیده بیلمه‌گن، ایت نظاره کیم،
تیل دور آنینگ بیانیغه کۆنگلوم اۉتی زبانه‌سی.

قتلیمه بس بهانه کیم قیلدی بهانه قالمه‌میش،
ایمدی بهانه عذرینی قۉلماق ایرور بهانه‌سی.

تیره فراق تونلری شرحینی ایت دیمه کیم،
مینگ کېچه دېب توگنمه‌گه‌ی بیر کېچه نینگ فسانه‌سی.

ایسته‌مه عشق بحری نینگ ساحلین ای که غرقه‌سین
بیر-بیریگه یېتیشتی چون تۉش-تۉشیدین کرانه‌سی.

توسن ایدی کۆنگول مىِ عشقینی تارتقان زمان،
کۆر که نې رام ایتیبدورور ایمدی آنی زمانه‌سی.

باشی مو دیر پیری نینگ درگهی چون توشوپتورور
وهم، تعقل ایله‌مس وضع ایله کارخانه‌سی.

فکری بو کارخانه‌نی قیلغه‌ی ایدی هلاک اگر
بۉلمه‌سه عقل زایلِ جامِ مىِ مغانه‌سی.

بس که نوایی ایله‌دی درد سرودیده نوا،
اهلِ طربنی ییغله‌تور مجلسی نینگ ترانه‌سی.

عشق اهلی گورستانیده قبریم چو ظاهر بۉلغوسی،
فرهاد انینگ تاشین یۉنوب، مجنون مجاور بۉلغوسی.

دېرسېن، یوزوم ساری کۉزونگ کۉپ باقمه‌سون گر یوز بو دور،
اول مهر تابیدین اېریب، آققونچه ناظر بۉلغوسی.

غمزه‌نگدین اۉلتورمک ایشین تعلیم آله کېلمیش اجل،
بو نوع استاد اۉلسه، اول آز چاغده ماهر بۉلغوسی.

خطِ غبارین دېمه کیم، بۉلغوسی اول یوز مانعی،
تون پرده‌سی آی نوریغه نې نوع ساتر بۉلغوسی.

اول غمزه کفریدین کۉنگول نوعې کېلوراسلامغه،
کیم ترکِ اسلام ایله‌بان گۉیا که کافر بۉلغوسی.

بۉلغوسی مطلق شعله‌لر ایچره سمندر سیری دېک،
سېنسیز کۉنگول گلزار ارا اول دم که سایر بۉلغوسی.

کۉنگلومده‌گی هر نیشدین گر بۉلسه بیر تیل، هر بیری
یوز تیل بیله اۉز حالی نینگ شرحیده قاصر بۉلغوسی.

خاطرنی جمع ایستر اېسنگ اوّل خواطر دفعین اېت،
کیمده خواطر بۉلمه‌سه آسوده خاطر بۉلغوسی.

قیلدی نوایی قدینگ‌گه سروِ سهی تشبیهینی،
بو طبعِ ناموزون بیله بېچاره شاعر بۉلغوسی.

بوتمه‌دی گلشن طوافی بیرله بغریم یاره‌سی،
بېرمه‌دی اۉتومغه تسکین سرو و گل نظّاره‌سی.

بیر زمانې سرو و بیر دم گلگه کۉپ قیلدی نظر،
بۉلمه‌دی اول سروِ گلرخ فرقتی نینگ چاره‌سی.

گل بیله سرو ایسته‌بان گلشن سری میل ایله‌مس
دشتدین اول سروِ گلرخساره نینگ آواره‌سی.

قدّی هجریده هر آهیم دودی سروې دور بلند،
یوزیدین ایرو گلې دور کۉکره‌گیم هر پاره‌سی.

سرو و گل مفتونی بۉلمه‌کیم، نگار و زېب اوچون،
سیندوروب هر دم اوزر آنی فلک مکاره‌سی.

سرو اۉق دور، گل تیکن، باغ ایچره تا کۉز آلیدین
بارغه‌لی اول سروِ گلرخ نینگ قد و رخساره‌سی.

ای نوایی، سرو و گلدین کېچ که، قد و یوزیدین
بار اېمیش یوز بیلچیلیغ یۉل سرو ایله گل آره‌سی.

غم چېکر جسم و کؤنگولنی کلبۀ احزان ساری،
خسقه اؤت سالیب گدا اېلتور کېبی ویران ساری.

حِرز قلقانی، دعا دِرعی نېدور ای پارسا،
چون بلا تاشی یاغر مېن تېلبۀ عریان ساری.

یار ایستر هجر و عینِ وصل اېرور کیم، کؤنگلومه
بؤلدی میل آنینگ رضاسین ایستهبان هجران ساری.

سبزه نیشتر، برگ پیکان، گل اؤت اېردی جانیمه
هر قچان کیم، سېنسیزین عزم ایلهدیم بوستان ساری.

نې فتور اسلام ارا توشکَی که، اول کافر ینه
مست اؤلوب، کؤنگلکچه چیقتی سېکریتیب میدان ساری.

گر خرابات ایچره ممکن دور سومورمک بیر قدح،
خضر اگر اؤلتورسه بارمان چشمۀ حیوان ساری.

ساقیا، تېزگیندورور هر لحظه باشیمنی خمار،
دَور اېوورسنگ جرعهیی سونغیل بو سرگردان ساری.

یوز خضر عمریدین آرتوقراق دورور مینگ جان بېریب
بیر قدم قؤیماق، میسر گر بؤلور، جانان ساری.

ای نوایی، گر دېسنگ کیم فتنه کؤرمی، سالمهغیل،
بیر نظر هر طرفةالعین اول کؤزی فتان ساری.

گردِ یزدي مجمر آستیده قاشینگ، ای کؤرکه بای،
بار انینگ‌دېک کیم کؤرونگه‌ی گرد ایچینده ینگی آی.

وسمه دور اول قاش اوزه یاخود ظرافتدین کؤزونگ،
آلدی بو قربان کؤنگول قصدیغه مینا رنگ یای.

گر نهان ساچینگ ترر مشّاطه کېلسون کیم، اېرور
کیرپیگیمدین شانه، اشکیمدین سو، کؤز خلوتسرای.

دلربالر ایچره هر دم کؤزگوگه باقماق نېدور،
وه که، بیلمان، ای پری، خودبین موسېن یا خودنمای.

آتشین گل برگیدین کؤنگلک کییبدورسېن، ولېک،
دېسنگ اؤت سالمه‌ی جهانغه چیقمه‌غیل کؤنگلکچه، وای.

گه توتولسه، گه آچیلسه کؤنگلوم اېرمس عیب کیم،
سنبلونگ دلبند، خندان غنچه‌نگ اؤلمیش دلکشای.

ای نوایی، دهر شوخی عاشقی بؤلدونگ، ولېک
بیل که، کابین نقدی جان دور گر بؤلورسېن کدخدای.

۶۳۱

باده بو مقبوللوق ذاتیمده موجود ایله‌دی
کیم مېنی زهد و ریا اهلیغه مردود ایله‌دی.

می اؤتی نینگ لمعه‌سی اؤرتب وجودیم خرمنین،
کوللرین نی نغمه‌سی بیر دمده نابود ایله‌دی.

باده‌دین خوشنود اؤلوبمېن تا مېنی جامِ فنا
دور اېلی نینگ صافی و دُردیغه خوشنود ایله‌دی.

میغه رهن اېتگیل ریا سجاده‌سین، ای شیخ کیم،
هر کیشی بو نوع سودا ایله‌دی، سود ایله‌دی.

میغه اشکیم لعلیدین آلوده‌لیغ گر ایسته‌مس،
نېِ اوچون ساقی لبِ لعلین می آلود ایله‌دی.

آدمیلیغ کؤرگوزوب قیلدینگ پریوشلرنی قول،
آدم اول دورکیم، ملایک آنی مسجود ایله‌دی.

اېل تیلر مغ کوییین و ایستر نوایی مغبچه،
عزمِ مقصد ایلب اېل، اول قصدِ مقصود ایله‌دی.

٦٣٢

آهیمه یار آغزی بیر دم کولمگین کم قیلمه‌دی،
چون صبادین غنچه آچیلدی ینه یاپیلمه‌دی.

نیشترِ آهیم عجب یۆق کۆنگلونگ‌گه کار اېتمه‌سه،
تېزلیکدین ایگنه هرگز خاره‌غه سنچیلمه‌دی.

قطره‌یی تامیزمه بیزگه توتقان اصفر باده‌دین،
شمع اۆتیدین، ساقیا، هرگز شرار ایریلمه‌دی.

عشق کیم، هر بیر ایشیده یازدی یوز مینگ طرفه خلق،
طرفه‌راق بو دور که، یوز مینگدین بیری یازیلمه‌دی.

کوییده آهیم یېلی رفع اېتتی اول یوز برقعین،
هیچ گلشنده صبادین بۆیله گل آچیلمه‌دی.

قیسی جاهلغه ندامت بۆلغه‌ی اول عالمچه کیم،
هر نې بیلدی، قیلمه‌دی، هر نې که قیلدی، بیلمه‌دی.

ای نوایی، یار وصلین ایسته‌بان اول تاپتی کیم،
اهلِ هجران زمره‌سیده ایسته‌بان تاپیلمه‌دی.

٦٣٣

کؤنگلوم آهیدین تبسم لعلینگ‌گه فن بؤلمه‌دی،
اؤیله کیم، لعل اخگری ییل بیرله روشن بؤلمه‌دی.

ایسته‌دی جسم اویی بیر روزن اؤقونگدین، وای کیم،
قالمه‌دی روزن ییرێ کیم، نیچه روزن بؤلمه‌دی.

دیدی، بیر دشنام اوچون جانینگنی آلغومدور بها
اؤلتورور سودا که، میعادی معین بؤلمه‌دی.

ای چمنده اول پری بیرله کیزیب مین تیلبه‌گه
وه که، عشرت جلوه گاهی غیرِ گلخن بؤلمه‌دی.

آه اؤتیدین خرقه‌نی پاک اؤرته کیم، هر بوالهوس
زرق اشکیدین ایتک یوب پاکدامن بؤلمه‌دی.

لافِ عشق اورغان کؤنگول غم دوزخیدین قاچمه‌سون
کیم سمندرغه یالیندین اؤزگه مسکن بؤلمه‌دی.

ای نوایی، کیمنی سیوسنگ قیلمه ظاهر کیم، سنگه
کیم دورور کیم، دؤست‌لوغ فهم ایتتی، دشمن بؤلمه‌دی.

٦٣٤

می خلاص ایتی ریایی پارسالیغدین مېنی،
شکر کیم، قوتقردی زهد و خونمالیغدین مېنی.

بۆلدی نابود اۉزلوگوم، یوز شکر کیم، قیلدی خلاص
هر زمان بو کارگهده بېی حیالیغدین مېنی.

دهر زالین تۉرت مذهب بیرله قیلدیم اوچ طلاق،
فرد قیلدی باری مونداق کدخدالیغدین مېنی.

بۆلدیلر بېگانه اهلِ زهد خوش دولت بو کیم،
قیلدی منع اول قوم بیرله آشنالیغدین مېنی.

عارضیمدین غصه کاجی نینگ سوادین قیلدی آل،
شکر کیم، قوتقردی مونداق یوزقرالیغدین مېنی.

بندهمېن ساقیغه کیم، بیر جامِ مالامال ایله
ایلهدی آزاد یوز مینگ مبتلالیغدین مېنی.

توبه اهلی یارومنگ مونداغ که محروم ایتینگیز
دَیر ایچینده مست و لایعقل گدالیغدین مېنی.

دشمنیمسیز دۉستلر کیم، قاودینگیز اَیلب هجوم،
بېنوالیغ کشوریده پادشالیغدین مېنی.

ای نوایی، هم مگر، یا مغبچه، یا پیرِ دیر
سیندوروب توبم چیقرغهی بېنوالیغدین مېنی.

٦٣٥

یوزیدین اؤلمه‌سه، یارب، روا کؤزوم تیله‌گی،
تظلُّموم ایلیگی دور عدالتینگ اېتگی.

کؤنگولده فرقت اؤقی بیرکیشیبدور انداق کیم
کیشی چېکرده گمان ایله‌گه‌ی انینگ سؤنگگی.

چمنده غنچه اېمس کیم، بؤلوپتور اول گل اوچون
فغانیم آنچه که، قان باغله‌نیپتورور یوره‌گی.

چېچک نېچوک که، یاپر کؤزنی تیره اَیلپتور،
کؤزوم بهارینی گلگون سرشک نینگ چېچگی.

لبی خیالیده بغریم شکافینی تیکسم،
الفدین ایگنه قیلور، جان و رشته‌دین ایپگی.

خزان چمنغه شبیخون کېلورگه بؤلدی دلیل،
صنوبر اوشبو چمندین کناره اَیله‌مگی.

نې کؤنگلینی بوزه‌دور درد و غم نوایی نینگ،
چو اول پری دور و بس اوشبو تېلبه کؤنگلیده‌گی.

کېچه هجرینگده تیریکلیکدین ملالیم بار اېدی،
تانگغه تېگرو ایته آلمان کیم، نې حالیم بار اېدی.

فرقتینگ بېدادیدین یۋق اېردی بیر ساعت مجال،
بۋلسه داغی ییغلر اېردیم تا مجالیم بار اېدی.

تاش اوروب کۋکسومگه، توفراغلر باشیمغه ساوروب،
لېک بو وقتې اېدی کیم، اعتدالیم بار اېدی.

کېلسم اۋز حالیمغه ناگه بو ملامتلر ارا،
گاه اۋزومدین، گه اولوسدین انفعالیم بار اېدی.

وصل امیدی کیرمه‌سه جانیم اراسیغه گهی،
قیده جان اېلتورغه بارې احتمالیم بار اېدی.

وصل ترکیدین اگرچه مجرم اۋلدوم، وه، قچان،
هجرنی بو نوع صعب اېرکان خیالیم بار اېدی.

ای نوایی، فرقتیم ایامی مونداق قالمه‌غای،
قالمه‌دی چون اول که، دورانِ وصالیم بار اېدی.

٦٣٧

ای صبا، کۆزدین اوچور مازندران نینگ وردینی
کیم قیلیبمېن سورمه مروِ شاهِ جهان نینگ گردینی.

اول که احبابین قیلور پرورده عیش و ناز ایله،
غم ایمس یاد ایلەسه گاهی بو غم پروردینی.

چېکمه زحمت، ای طبیب، ایرمس چو ممکن ایلەمک،
شربتِ وصل اۆلمەغونچه دفع فرقت دردینی.

انگلەغەی دوزخده بار ایسیغ-ساووغ بیرله عذاب،
هجر ارا کیم کۆرسه اۆتلوغ کۆنگلوم آهِ سردینی.

انجم اشکین تۆکر تانگ آتقوچه مېن‌دېک سپهر،
یۆقلەمیش اول هم مگر بیر مهر عالم گردینی.

ای کۆنگول، وصل ایستەسنگ بېخود بۆلوب غم ییمه کیم،
کام تاپمس کیمسه قیلمەی ترک خواب و خوردینی.

یار اگر هجران ارا سالدی نواییی ییراق،
باک ایمستور وصل ایله گر قیلسه باز آوردینی.

جنون وادیسیغه مایل کۉررمہن جانِ زاریمنی،
تیلرمہن بیر یۉلی بوزماق بوزولغان روزگاریمنی.

فلک بہدادیدین گرچه مہنِ خاکي غبار اۉلدوم.
تیلرمہن تاپمهغه‌یلر توتیالیغقه غباریمنی.

شک اېرمس پرتوې توشکچ اویی هم رختی هم کویمک،
چو گورستان گدایی سہرمه‌گه‌ی شمعِ مزاریمنی.

دېمنگ قَی ساری عزم اېتونگ، منگه یۉق اختیار، آخر
قضا ایلگیگه بېرمیشمہن عنانِ اختیاریمنی.

توگندی اشکِ گلگون، اېمدی قالمیش زعفراني یوز،
فلک ظلمی بدل قیلدی خزان بیرله بهاریمنی.

دیاریم اهلی بیرله یاردین باشیمغه یوز محنت،
نې تانگ باشیم آلیب کېتسم قۉیوب یار و دیاریمنی.

یامان حالیمغه بغری آغریغه‌ی هر کیمسه کیم، کۉرگه‌ی
بغیر پرگاله‌سیدین قانغه بولغانغان عذاریمنی.

حیاتیم باده‌سیدین سرگرانمہن اسرو، ای ساقی،
قدحقه زهرِ قاتل قۉی، دغی دفع اېت خماریمنی.

جهان ترکینی قیلمی، چونکه تینماق ممکن اېرمستور،
نوایی، قیل مہنی آزاد اۉرتب یۉق و باریمنی.

٦٣٩

کۉزی هجری مېنی بېمار اېتتی،
قرا آغریققه گرفتار اېتتی.

جزو-جزویمغه تیکیب، مژگانینگ
روحوم اجزاسینی افگار اېتتی.

صبح گل صفحه‌لریدین بلبل
عارضینگ وصفینی تکرار اېتتی.

لبینگ انفاسیدین اېردی که، مسیح
اۉلوگ احیاسیده اظهار اېتتی.

ذرّهٔ مهرِ جمالینگ یوسف
تاپیبان عالم اېلین زار اېتتی.

ایله‌دی زهد و ریاغه اقرار
کیشی کیم، عشقدین انکار اېتتی.

دهردین تاپتی نوایی چو ملال،
مسکنین کلبهٔ خمّار اېتتی.

٦٤٠

ای عذارینگ آلیده شرمنده مهرِ خاوري،
یۋقسه نېچون یاشونور هر کېچه انداق کیم پري.

قامتینگدین عزمِ صحرا قیلدی گلشندین تذرو،
تاغ ساری اۋیله کیم فریاد اېتیب کبکِ دري.

گلشنِ حسنونگغه زینت بېردی تېردین قطره‌لر
کیم کۋروپتور بۋیله گلبرگ اوزره شبنم گوهری.

هجر سوزی ضعفلیغ جسمیم ارا بۋلمیش نهان،
بس عجب دور بیر آووچ خس ایچره دوزخ اخگری.

صفحهٔ حسنونگده حق سّرین کۋرر کۋنگلوم عیان،
تانگ اېمس بلبلغه مصحف اۋرنیده گل دفتری.

یار بزمیده وصال اهلی چېکر جامِ مراد،
دَور چون هجر اهلیغه قسم اېتتی محنت ساغری.

ای نوایی، یار ظلمیغه نې چاره، غیرِ صبر،
کیمسه نېتکَی صبر قیلمه‌ی ظالم اۋلسه دلبری.

٦٤١

چو عشق ایلگی زبون ایلر دلاور پادشالرنی،
تعقل ایله‌گیل کیم، نَیله‌گه‌ی بیدل گدالرنی.

دلیل ایته‌ی ایرورلر دیب پریزاد و ملک سیما،
دیسم کیم، آدمی سانیده ایرمس بیوفالرنی.

وفانی، ای وفاسیز، ایلگه کؤرگوزسنگ کرم اَیلب،
جفاکش جانیمه بارچ مسلّم توت جفالرنی.

انینگ‌دیک هوشدین بیگانه‌مین کیم، تانیی آلمسلر
مینی هم آشنالر اؤیله کیم، مین آشنالرنی.

قیلورغه ظلم عشق اهلینی ایلر جمع اول ظالم،
نیچوک کیم، شاه احسان قیلغه‌لی ییغقی گدالرنی.

اگر یوز چاک قیلدیم کؤنگلکیمنی هم یامان ایرمس،
فراقینگ تیغیدین جسمیمده باغلرغه یرالرنی.

ایرور مهلک جهان شغلی می ایچ کیم، قوتقرور هر دم
اؤکوش وابسته‌لیغلردین بیزینگ‌دیک مبتلالرنی.

قیامت دشتی بؤلغه‌ی تیره دوزخ ساری یوزلنسم،
ختا خانی سپه چیککن کیبی باشلب ختالرنی.

اگر عشّاقینگ‌گه بزم ایچره یؤل بیرسنگ نوایی دیک،
بیرر ساغر بیله هم یاد قیل بیز بینوالرنی.

٦٤٢

نو بهار اۏلدی و عیشیم گلبنی آچیلمه‌دی،
کام ایله بیر غنچه‌سی بلکیم تبسم قیلمه‌دی.

وصل جامیدین اولوس مست اۏلدیلر، یوز وای کیم،
بیر قدح بیرله خمارِ فرقتیم یازیلمه‌دی.

اېل کۏزین یاروتتی برقِ وصل، هجران کاجیدین
قیسی اۏتلر کیم، کۏزومگه برق‌دېک چاقیلمه‌دی.

وصل گلزاری ارا اېل مست و هجران دشتیده،
قالمه‌دی اېرکین تیکن کیم، بغریمه سانچیلمه‌دی.

لاله‌لر کۏنگلومگه قانلیغ داغلر دور نو بهار
کیم وطنغه لاله رخساریم عزیمت قیلمه‌دی.

فرقتیم صعب اېرکنین عشق اهلی ایچره بیلمه‌گه‌ی،
یاریغه اول کیم، قۏشولماقدین بورون ایریلمه‌دی.

قیده بغریم چاکی مهلک اېرکنین فهم ایله‌گه‌ی،
اول که هجران تیغِ زهر آلودی بغرین تیلمه‌دی.

چون اۏلرمېن سرّ عشقیم مخفی اۏلغان یخشیراق،
بیلمه‌سون اېل هم چو هجری جانیم آلغان بیلمه‌دی.

بیر جنون اۏتی ارا توشمیش نوایی تېلبه کیم،
بۏلدی کویمکدین خلاص اول کیم، انگه قاتیلمه‌دی.

٦٤٣

کۉزوم تارتر همانا یار کېلگەی،
سالور کۉنگلوم مگر دلدار کېلگەی،

قوچوشتوم سرو بیرله توشته، گۉیا
بو یان اول قدِّ خوشرفتار کېلگەی.

چو سېن باردینگ، کۉنگول هم کېتمیش ایردی،
چو کېلدینگ، اول دغی ناچار کېلگەی.

قچان کیم اول پری پیکرنی کۉرسه،
کۉنگول اول ساری مجنون وار کېلگەی.

مېنی اول کویدین قاومنگ که بلبل
گلستان جانبی بسیار کېلگەی.

کۉنگول بو قتله بارسه خانقەدین،
مقیمِ کلبۀ خمّار کېلگەی.

کۉنگولنی بیر کۉز آلدی، وه، نې بیلدیم
کیم اول ساغ بارغی و بېمار کېلگەی.

کۉنگول جان آلدوروب کېلدی قاشینگدین،
نې بیلدیم بۉیله منتدار کېلگەی.

نوایی بارسه اول یان شاد بارغی،
ولې کېلسه، تاپیب آزار کېلگەی.

٦٤٤

ایوروله‌ی باشینگغه و بیهوش و حیرانینگ بۉله‌ی،
بیر زمان صدقنگ بۉله‌ی، بیر لحظه قربانینگ بۉله‌ی.

خانِ وصلینگدین اگر قاوسه رقیبینگ، رغمیغه
کۉنگلوم ایستردیک تخیُّل بیرله مهمانینگ بۉله‌ی.

نیتی جان تاپسم وصالینگدین لبینگ نینگ خالی دیک،
کۉز و زلفونگدین نیچه مست و پریشانینگ بۉله‌ی.

خوشتورور وصلینگ میبدین هر طرف خرقه‌مده داغ.
نیچه، جانا، مبتلای داغِ هجرانینگ بۉله‌ی.

گرچه بنده‌نگمین، مینی آزاد قیلمه لطفدین،
کیم قویون‌دیک صدقهٔ سروِ خرامانینگ بۉله‌ی.

تننی جلوه‌نگ وقتی توفراغ ایله‌ی، ای چابکسوار،
تا باشینگغه ایورولورگه گردِ میدانینگ بۉله‌ی.

ای نوایی، گنگ و لال ایستر ایسم تانگ یۉق سینی،
تابکی آزردهٔ فریاد و افغانینگ بۉله‌ی.

٦٤٥

سورگنده جفا تیغین قۉل اسرەمەدینگ بارې،
قانیمنی تۉکر چاغده رحم ایلەمەدینگ بارې.

یوز لافِ وفا اوردونگ، مینگ تیغِ جفا سوردونگ،
هر نېچه که یالباردیم، هیچ اېسلەمەدینگ بارې.

احبابنی خاص اېتتینگ جان بېرگەلی لطفونگدین،
قتل اېتکەلی هم بیزنی بیر ایستەمەدینگ بارې.

قتلیمنی بورون وعده قیلدینگ چو غضب سوردونگ
بعضینی بورون، سۉنگره دېب تالغامەدینگ بارې.

دردینگگه قولاق سالغوم دېب، مست چیقیب کېلدینگ،
حالیم نېچه شرح اېتتیم سۉز تینگلەمەدینگ بارې

ای زاهد دین آیین دَیر ایچره توتوب تسکین،
زنّار اییپینی تارتیب، خرقەنگ یمەدینگ بارې.

دورانغه وفا چون یۉق، شکر اَیله که کۉنگلونگنی
اول ساری نواییدېک کۉپ باغلەمەدینگ بارې.

٦٤٦

ای فلک، بیر آی غمیدین اسرو زار اېتتینگ مېنی،
پویه‌دین تون- کون اؤزونگ‌دېک بېقرار اېتتینگ مېنی.

تا که قیلدیم بیر پریوش دردِ عشقین اختیار،
تېلبه‌لیک افغانیده بې اختیار اېتتینگ مېنی.

گؤییا هر کوکبینگ نینگ لمعه‌سین بیر نیش اېتیب،
دردِ هجران شامی سرتاسر فگار اېتتینگ مېنی.

گر اولوس آنی کؤرردین منع اېتر هم خوش دورور،
گرچه محنت خیلی یؤلینده غبار اېتتینگ مېنی.

یار زلفیدین مېنی اَیلب پریشان روزگار،
تارِ زلفی‌دېک پریشان روزگار اېتتینگ مېنی.

نَیله‌ی آنی کیم، یاشیم در بؤلدی باری حالیمه،
ییغله‌ماقده اؤیله کیم ابرِ بهار اېتتینگ مېنی.

ای نوایی، عشق تاراجیغه تا بؤلدونگ اسیر،
در بدرلردېک جهانده خوار و زار اېتتینگ مېنی.

٦٤٧

منگه که کۉرمکی اول شوخ نینگ محال اۉلغه‌ی،
بۉله آلور که، بو کۉرمک دغی خیال اۉلغه‌ی.

قویاش یوزیدین ایمستور مثال حسن ایچره،
مگر که، آغزی آنینگ ذرّه‌دین مثال اۉلغه‌ی.

قدیم نهالی، دیدینگ حدِ اعتدالده دور،
خرامی اۉلتورور ایلنی، نې اعتدال اۉلغه‌ی.

فلک نینگ آیی یوزونگ‌گه مشابه اۉلغه‌ی اگر،
آغیز سها و زحلدین یوزینده خال اۉلغه‌ی.

اۉلوک‌که روح وصالینگده محتمل دور، لیک
حیات کیمسه‌گه سینسیز نې احتمال اۉلغه‌ی.

ملالتیمنی فراق ایچره انگله‌غه‌ی اول کیم،
مینینگ‌دیک انگه بیرو هجریدین ملال اۉلغه‌ی.

چو ماضی اوتتی و مستقبل اۉرته‌ده ایرمس،
سینگه که حال ایمس مغتنم نې حال اۉلغه‌ی.

بو دمنی عارف ایسنگ یخشی توت که، جاهل ایشی
ییتیشمه‌گنگه و اۉتگنگه قیل و قال اۉلغه‌ی.

نوایی اَیله‌سه عشقینگده کفر و دین ترکی،
قچان بو واقعه شوق اهلیدین محال اۉلغه‌ی.

وفا کۆز توتقن اندین هوشدین بېگانەیی بۆلغەی،
پریدین آدمیلیغ ایستەبان دېوانەیی بۆلغەی.

انینگ‌دېک بزم ارا روحوم قوشی کیرمک‌که یۆل تاپتی
مگر اول حسن شمعی گردیگه پروانەیی بۆلغەی.

فراغت قصریدین کۆنگلوم اگر اورکوب بوزوغ ایستر،
عجب یۆق جغدنینگ منزلگهی ویرانەیی بۆلغەی.

یانیمنی سۆکتی چون تیغینگ سۆنگکلر شکلیدین کۆردوم،
بوزوغ کۆنگلوم اویی نینگ فرشیغه دندانەیی بۆلغەی.

دېمە، مېندین اوزوب کۆنگول ینه بیر یار توتمیشسېن،
گمان قیلمه که، عالم ایچره سېن‌دېک یانەیی بۆلغەی.

دېدینگ، بۆلسم سنگه مهمان نې یېرنی بزمگه قیلغونگ؟
گدای خستەغه منزل بوزوغ کاشانەیی بۆلغەی.

فنا دَیرین تیلرمېن بۆلمەغای هیچ کیمسه اۆزلوک هم،
اولوغ بیرله کیچیکدین بیر کُپ و پیمانەیی بۆلغەی.

جهان مکّارەسی شوخې دورور بس دلفریب آخر،
نې ایرکیم، باشیدین کېچگەی انینگ مردانەیی بۆلغەی.

نوایی غمغه خوی اَیلبدورور کیم، آفرینشده
فلک نینگ جوفی‌دېک مشکل اگر غمخانەیی بۆلغەی.

وه، نېچه اول شوخ بېدادين مېنِ شيدا كۆرەی،
عشقيدين يغما چېكەی، حسنيدين استغنا كۆرەی.

كېچه اول درِ گرامي شوقيده هجران تونی،
كۆز يېتوشگونچه سرشكيم سيليدين دريا كۆرەی.

نېچه اول رشكِ غزالِ چيننی ايستب دشت ارا،
ايت كېبی دېوانه كۆنگلومنی جهان پيما كۆرەی.

نېچه بير كافر خيالی نينگ سپاهِ ظلميدين
كشورِ جان ايچره دينيم نقديغه يغما كۆرەی.

نېچه زهد و عافيت ايچره كۆروب تقوا اېلين،
اۉزنی عشق آشوبيدين عالم ارا رسوا كۆرەی.

نېچه كۆز قانی حبابيدين بليَّت دشتيده
بير يوزی گلگون غميدين لالۀ حمرا كۆرەی.

ساقيا، اول نوع غرق اېتكيل مېنی می ايچره كيم،
گر دم اورسم می يوتەی، گر كۆز آچەی صهبا كۆره.

اېلده چون يۉقتور وفا صحراغه قيلديم عزم كيم،
خلق ايله كۆرگونچه كشور وحش ايله صحرا كۆرەی.

جان بيله عزم اېتتيم اول قاتل ساری كيم، سعی اېتيب،
يا نواييدېک قيلەی جاننی فداسی، يا كۆرەی.

٦٥٠

ای قویاشقه کۉز قمشتورغان جمالینگ پرتوی،
سرو رعنالیقده خوش رفتار قدینگ پیروی.

قاف تاغین گر پریلر مسکن ایتمیشلر نې تانگ،
قریلر دور نو جوانیم خجلتیدین منزوي.

اۉیله کیم مانې ایشیدین ضایع اۉلدی نقشِ چین،
اول بتِ چین صورتیدین بۉلدی نقشِ مانوي.

عشق ایلگی قوّتی مېن خسته‌نی قیلمیش زبون،
ای کۉنگول، نې چاره ایله‌ی مېن ضعیف و اول قوي.

بلبل ار گلبانگ اورر گل صورتیدین مېن خموش
کیم تکلم تحتیغه کیرمس ادای معنوي.

عشق سرّین رندِ دردی کش بیلور، یۉق اهلِ درس،
اولچه اوراق اوزره ثبت اۉلمس نې بیلگه‌ی مولوي.

دېمنگیز بلبل نواپینی سمندردېک که، بار
نظمی ایچره شعلۀ جامي و سوزِ خسروي.

مستزاد

ای حسنونگه ذرّاتِ جهان ایچره تجلا،
محضر سنگه اشیا،
سێن لطف بیله کون و مکان ایچیده مولا،
عالم سنگه مولا.
هر یان کێزرم تێلبه صفت تا که یاشوندونگ
کۆزدین پری ینگلیغ،
مجنوندین اۆزین تا که نهان قیلمەدی لیلا،
اول بۆلمەدی شیدا.
عریان بدنیم زخملری ایچره ایمس قان،
یوز پاره کۆنگول دور.
بو روزنەلردین قیلەدور هر بیری یعنی،
حسنونگغه تماشا.
هر یان نظریم توشسه سێن آلیمده توررسێن،
کۆرمس ولێ اغیار.
روشن دورور اوشبو که، ایمس قابلِ اعما،
نظّارۀ بیضا.
اول نادرەدین کیم، لقبین حور دێمیشلر،
حسنونگ ایرور احسن.
اول منظرەدین کیم، آتی دور جنتِ اعلا،
کویونگ ایرور اعلا.
زهد ایچیده تاپمەدی نوایی چو مقامێ،
ایمدی قیلور آهنگ
کیم بۆلغەی اول و باده و بیر طرفه مغنی،

مغ کلبه‌سی مأوا.
هر گوهری توفراغ اوزه بیر قطره سو ینگلیغ
توشکچ عدم اۋلغه‌ی.
گر قیلمه‌سه اشفاق اپتیبان خسروِ غازی
نظمی سری پروا.

مخمسلر

١
حلقۀ زلفونگده کۉنگلوم بۉلغالی غم محرمی،
اول قرا قیغو بیلن سودا اوچون آرتر غمی،
دېر سنگه دېوانه و شیدالیغیدین هر دمې،
ای ساچینگ شیدا کۉنگوللرنینگ سوادِ اعظمی،
حلقه-حلقه روح نینگ سرمنزلی دور هر خمې.

ای گلِ سوري جمالینگ دفتریدین بیر ورق،
سبزه و ریحان سېنینگ خطّینگدین اېلتورلر سبق،
چینِ زلفونگنی آچیبان ایلگینگگه آلسنگ ترق،
سنبلونگنی تاراغانده گل اوزه تانگ دور عرق
کیم بولوتلوغ کېچه نینگ البته بۉلمس شبنمی.

رشکدین هر دم یقین دور بغریم اېریب آققه‌لی،
یوزونگگه مشّاطه و کۉزگوسی مونداق یاقه‌لی،
زلفونگگه مشغول اېرور مشّاطه زېور تاقه‌لی،
مېن ییراقدین جان بېرورمېن طاقتیم یۉق باقه‌لی،
یوزی قتّیق کۉزگو کیم، بۉلمیش جمالینگ همدمی.

آغزی نینگ رمزینی مشکل دور فراوان سقله‌ماق،
کیم عدم بۉلسه بیلور اول راز پنهان سقله‌ماق.
برچه دلبرلردین اۉلور جاننی آسان سقله‌ماق،
سېن پریوش حوردین مشکل دورور جان سقله‌ماق
کیم ملک حیران دور اول صورتقه نېتسون آدمي.

زلفی وصلین ایسته‌سم رخسارِ مهر افزونیدین،
یۉق عجب چون ییل کېلیشی بیلگورور نوروزیدین،
کۉزلریم اویی بوزولدی اشکِ سیل اندوزیدین،
مېن بو کۉز بیرله اویاتلیغمېن جمالینگ یوزیدین،
کیم کېلور هر لحظه و اول گوشه نینگ باردور نمی.

اطلسِ گردونغه یېتتی راستی عشاق اونی،
کیم قبا نېچون قوچر نازک تنین وصلت تونی،
بو عجب سر رشته دور کۉرگیل ارا یېرده مونی،
اول بدن نینگ دولتیدین توغدی کۉنگلک نینگ کونی،
حسنِ طالع کۉر کیم، اول دور حالی ایچکی محرمی.

ای لبینگ عیسی دمی‌دېک خسته جانغه چاره رس،
وه، نېچه غمزه‌نگ نوایی قتلین اېتگه‌ی ملتمس،
اول مبارک کۉنگلونگه بۉلغه‌ی میسر بو هوس،
لطفینی باشتین ینه تیرگوزسنگ ای عیسی نفس،
کیم یېتیبدور، وه، انی اۉلتورگه‌لی هجران غمی.

۲

آه کیم، ترکِ محبت قیلدی جانان عاقبت،
بۆلدوم اوشبو غصه‌دین رسوای دوران عاقبت.
قالمه‌دی مخفي غمیم اېل ایچره پنهان عاقبت،
یاشورون دردیمنی ظاهر قیلدی افغان عاقبت،
اسره‌غان سرّیمنی یایدی سَیلِ مژگان عاقبت.

تا که چېکتی اۆق و یا قصدیمغه اول مژگان و قاش،
اَیله‌دی پیکانلری هر ساری بغریمنی خراش،
پردهٔ صبر و سلامت یاییبان، ای بغری تاش،
یاشوروب اېردیم بغیر چاکینی، وه کیم قیلدی فاش،
هر طرف کۆزدین ترشح ایله‌گن قان عاقبت.

کۆپ یوگوردوم عشق یۆلیده مېنِ گمراه کیم،
بیلگه‌سېن حالیمنی، لېکن بۆلمه‌دینگ آگاه کیم،
عشق ارا اۆلگومدورور بیل اېمدی، ای دلخواه کیم،
تیغِ هجرینگدین نهان کۆکسوم شکافین، آه کیم،
اېلگه روشن ایله‌دی چاکِ گریبان عاقبت.

تیر بارانِ غمینگ یاغدورغه‌لی کۆنگلومگه سهم،
یوز تومن داغِ نهان قۆیمیش اېدی اول خوف و سهم،
خلق انی فهم اېتمه‌سون دېب، بار اېدی کۆنگلومده وهم،
وای کیم، کۆکسوم شکافیدین اولوسقه بۆلدی فهم،
عشق اۆتی بغریمده قۆیغان داغِ پنهان عاقبت.

اول پری کیم، تېلبه‌لرگه عشقیدین مانند اېدیم،
زلفی زنجیریده مجنون‌دېک اسیرِ بند اېدیم،
جوریغه قانع بۆلوب وصلیغه حاجتمند اېدیم،
شوقیدین دم اورمه‌یین بېدادیغه خورسند اېدیم،
وه که، بۆلدوم هجریدین رسوای دوران عاقبت.

عارضی قاشیده گل یوز وجه ایله باردور کریه،
مینگ جهتدین نطقی آلینده اېرور بلبل سفیه،
کۆزی و زلفیغه اېرمس نرگس و سنبل شبیه،
گر بو دور کافر کۆز و زنّارِ زلفی، ای فقیه،
بۆلغو دېکمېن دَیر ارا مست و پریشان عاقبت.

جاننی مجنون اول پری رخساره یادی ایله‌دی،
کۆزنی گریان عشق ظلمی می فسادی ایله‌دی،
تننی عریان، عقل و دانش خیر بادی ایله‌دی.
عشق کوییده جنونیمنی منادی ایله‌دی،
هجر تاشیدین منقّش جسمِ عریان عاقبت.

باده ایچ کیم دَور ایشیده اعتدالی کۆرمه‌دوک،
نو بهارِ حسن ارا صاحب جمالی کۆرمه‌دوک،
کیم خزانِ عمردین انده زوالی کۆرمه‌دوک،
دهر بوستانی ارا سرکش نهالی کۆرمه‌دوک،
سایه ینگلیغ بۆلماغان یېر بیرله یکسان عاقبت.

شهلیغ اېتکندین نې حاصل فقر سرّین بیلمه‌یین،
هیچ کیم ملکِ بقا سلطانی بۆلغان مو اېکین،

فانی محض اۏلمه‌یین سلطان ابوالغازی بیٖکین،
ای نوایی، دولتِ باقی تیلرسیٖن وصلیدین،
آنی کسب ایٖتمک فنا بۏلمه‌ی نیٖ امکان عاقبت.

۳

عشق اۏتیدین جسمِ زارِ ناتوانیم اۏرته‌دینگ،
قیسی جسمِ زار کیم، روح و روانیم اۏرته‌دینگ،
پرده عارضدین آلیب، جان و جهانیم اۏرته‌دینگ،
وه که، اۏتلوغ چهره آچیب، خان و مانیم اۏرته‌دینگ.
آتشین لعلینگدین اَیتیب نکته جانیم اۏرته‌دینگ.

سېن چو تیغِ کین چېکیب صبریم سپاهی قۏزغالیب،
کۏنگلوم آلیب، عزم ایتیب، زار و حزین جسمیم قالیب،
ایمدی کیم، کۏنگلوم آلیب، هجران اۏتی ایچره سالیب،
دیمه، نې قیلدیم، نې قیلدیم ناتوان کۏنگلونگ آلیب،
اۏرته‌دینگ، ای قاتلِ نامهربانیم اۏرته‌دینگ.

فرقت ایچره یۏق که جانیم کویدی یالغوز شوقیدین،
کیم کویر محزون کۏنگول هم کېچه-کوندوز شوقیدین،
نېچه، ای گردون، دېدیم کیم، رحم کۏرگوز شوقیدین،
اۏتده قیل‌دېک تۏلغانیب، کویگنده اول یوز شوقیدین،
نېچه کیم تاب اوردی جسمِ ناتوانیم، اۏرته‌دینگ.

اۏت توتشمیش دهر ارا هر یان اېمستور لاله زار،
دود اېرور بوستان ایچینده سنبل اېرمس مشکبار،
تاغ ارا یاقوتدین اخگرلر اۏلمیش آشکار،
کۏکته ظاهر دور شفقدین شعله، کوکبدین شرار،
کیم آنی، ای شعله‌لیق آه و فغانیم اۏرته‌دینگ.

آتلنیب چیققنده کیم عالمنی قیلغه‌یسىن خراب،
عارضینگ خورشیدین سالدینگ بری عالمغه تاب،
تیغ تارتیب چون کۉنگول صید ایتکه‌لی قیلدینگ شتاب،
بسمل ایتکچ صیدنی انداق که، قیلغه‌یلر کباب،
زخم ایتیب کۉنگلومنی چون کیم آتتی قانیم اۉرته‌دینگ.

اول قویاش تا کیم کۉروندی دیدهٔ گریانیمه،
قالمه‌دی اۉزلوک خیالی خاطرِ ویرانیمه،
هر طرفدین توشتی آفت برقی خان و مانیمه،
اورغه‌لی، ای عشقِ ظالم، برقِ آفت جانیمه،
هر نې اۉزلوکتین که بار ایردی گمانیم اۉرته‌دینگ.

تا بېلی نینگ، ای کۉنگول، عزمِ وصالی ایله‌دینگ
تا که آغزی نقطه‌سی نینگ قیل و قالی ایله‌دینگ،
عشق اۉتیده بیزنی بیر اخگر مثالی ایله‌دینگ،
ای نوایی، تا بېل و آغزی خیالی ایله‌دینگ،
بار و یۉق، یعنی که پیدا و نهانیم اۉرته‌دینگ.

مسدس

صبح دم مخمورلوقتین تارتیبان دردِ سرٖي،
عزمِ دیر اېتتیم که، ایچگه‌یمېن صبوحی ساغرٖي،
چیقتی ساغر تۋلدوروب کافر وشِ مه پیکرٖي،
نقدِ دین آلیب ایچیمگه سالدی میدین آذرٖي،
وه که، دینیم کشورین تاراج قیلدی کافرٖي،
کفر اېلیگه حامی و دین اهلیغه یغماگرٖي.

دېمه کیم، نېچون حیاتینگدین سنگه یۋق حاصلٖي،
عشقدین آلینگده هر دم مشکل اوزره مشکلٖي،
چون بیلورسېن نېچون اَیلبسېن اۋزونگنی غافلٖي،
بۋیله بۋلغه‌ی کیمگه یاری بۋلسه سېن‌دېک قاتلٖي،
چابکٖي، رعنا قدٖي، نوشین لبٖي، خارا دلٖي،
مهوشٖي، نسرین عذارٖي، گلرخٖي، سیمین برٖي.

دۋستلر، گر خلق ارا یۋق مېن کبېی دېوانه‌یی،
ایله‌منگ کۋپ عیب کیم، یانیمده دور میخانه‌یی،
انده شوخٖي کیم توتر هر دم تۋله پیمانه‌یی،
قیسی شوخٖي باده نوشٖي کۋزلری مستانه‌یی،
جان بېرورده لعلیدین عیسی صفت جانانه‌یی،
کۋنگول آلورده یوزیدین یوسف آیین دلبرٖي.

اول قویاش عشقیده کیم کۋنگلومگه یۋقتور طاقتٖي،
شامِ زلفیدین اگر جانیمغه یېتسه محنتٖي،
عارضی مهریغه قیلسم میل اېرمس حیرتٖي،

کیم اېرور هر کیمسه کیم، نظّاره قیلسه ساعتې،
زلفی کۉزلرنی قرا قیلماققه شامِ فرقتې،
شامِ فرقت دفعیغه رخساری مهرِ انورې.

میل قیلمان باغ ارا گر بۉلسه گل یا سنبلې،
یا که گل‌دېک یوزده سنبل‌دېک آچیلغان کاکلې،
اول که، اندین هر دم ایلرمېن فغان و غلغلې،
گلعذارې دور ولې، صوتی نېچوک کیم بلبلې،
هم گلستان بزمی ایچره سرو قامتلیغ گلې،
هم شبستان بزمی احیاسیده شمعِ انورې.

رحم قیلمس ناتوان کۉنگلوم انینگ زاری بۉلوب،
چهره آچمس کۉزلریم نینگ اشکی گلناری بۉلوب،
التفات اېتمس تنیم هجر ایچره بېماری بۉلوب،
وصلیدین مرهم یېتورمس بغریم افگاری بۉلوب،
اللّه-اللّه، بۉیله آفت نینگ گرفتاری بۉلوب،
نَیله‌گه‌ی بیر مېن کبی زارِ ضعیفِ ابترې.

کوهِ دردینگ ضعفلیق تن بیرله چېکتیم مدّتې،
کیم وصال امیدیدین کۉنگلومده اېردی قوّتې،
اېمدی رحم اېتکیل که، یوزلنمیش عجایب حالتې،
نې کۉنگولده قوّتې قالمیش، نې تنده صحتې،
نې قرار و صبر و نې تاب و توان، نې طاقتې،
نې کۉنگول، نې جان و نې روح و روان، نې پیکرې.

اول زمان کیم، بۉلدوم اول آی مهریغه مایل بو نوع،

بيلمه‌ديم كيم، بۋلغوسيدور جانيمه قاتل بو نوع،
كېلگوسيدور عشقيده آليمغه يوز مشكل بو نوع،
ايله‌گومدور هجريدين ميخانه‌نى منزل بو نوع،
ساقيا، دلداريم اول ينگليغ مېنِ بېدل بو نوع،
رحم اېتيب، ايلب منگه توتقيل لبالب ساغرې.

آشناليغ ترک اېتيب، چون يار اېتر بېگانه‌ليغ،
مېن قيله آلمان سلامت قيديده فرزانه‌ليغ،
ايله‌يين ديرِ فنا اهلى بيله همخانه‌ليغ،
كيم ملامت جاميدين حاصل اېته‌ى مستانه‌ليغ،
تا بۋلوب بېخود نوايى‌دېک قيله‌ى دېوانه‌ليغ،
كيم ترحم قيلمه‌سه، قيلغه‌ى تماشا اول پرې.

ترجیع بند

کېتور ساقی، اول می که، صبحِ الست
انینگ نشئه‌سیدین کۉنگلول اېردی مست.

میی کیم قیلور، قۉیسه‌لر جام ارا،
اۉزی مست و کیفیتی می پرست.

اېمیش سرگذشتې که، بیر کون منگه
نېچه می پرست اۉلدیلر هم نشست.

می آلماققه پیرِ مغان جذبه‌سی
مېنی چېکتی انداق که، ماهینی شصت.

قیلیب خرقه می رهنی و ظرفی نینگ
اېتیب آغزینی موم ایله سنگ بست.

کېلور اېردیم اېگنیمده مَیلیک سبو،
بۉلوب تۉقوز افلاک آلیمده پست.

که آگاه اۉلوب تۉش-تۉشیمدین قبب
منگه تاپتیلر احتساب اهلی دست.

شکستیم مېنینگ آنچه اېرمس اېدی،
که می ظرفی تاپتی اراده شکست.

چو سیندی سبو، چاره‌یی تاپمه‌دیم،

مپنِ مفلس و اور و گریانِ مست.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغان سفال.

کېتور، ساقیا، مژدەیی جامدین،
کە پژمردە بۏلمیشمېن انجامدین.

بو گلشن گلیگە چو یۏقتور وفا،
نې پرهېز اېتەی جام گلفامدین؟

چو یۏق شامِ هجران خماریغە صبح،
ایچیب انگلەمەی صبحنی شامدین.

خلاص ایلەی اۏزنی می و نقل نینگ
سو و دانەسی بیرلە بو دامدین.

بۏلەی دَیر پیریغە انداق مرید،
کە یاد اېتمەیین شیخ الاسلامدین.

کیرەی دَیر ارا اۏیلە مجنون و مست
کە چیقسون فغان اهلِ ایامدین.

خراباتي اۏلماغلیغیم، زاهدا،
سوال اېتمە مېن زارِ بدنامدین.

گرو قیلغەلی میگە چون قالمەدی
نې تسبیح و نې خرقە، ناکامدین.

خرابات ارا کیردیم آشفتە حال،
می ایسترگە ایلگیمدە سینغان سفال.

سفال ایچره بیر جرعه لایی منگه،
ایرور جامِ گیتی نمایی منگه.

کیترمککه خودبینلیغیم رنجینی،
قنی باده ینگلیغ دوایی منگه.

چو مین دَیر پیری وفاسیده مین،
فلکدین ییتیشمس جفایی منگه.

فلکدین جفا ییتسه، ای مغبچه،
نی غم سیندین اؤلسه وفایی منگه.

طریقت سلوکینی کسب ایتکه‌لی،
هم اول کون که بؤلدی هوایی منگه.

بورون زهد و تقوانی ایلب شعار،
دیدیم کیم، ییتیشگه‌ی صفایی منگه.

باریب خانقه ایچره قیلدیم مقام،
بو معنی خود اؤلدی بلایی منگه.

باقیب خلوت و ذکر و سجاده‌نی،
ظهور ایتتی هر دم ریایی منگه.

بولردین اؤزومنی خلاص اَیله‌دیم،
که تا حاصل اؤلغه‌ی فنایی منگه.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال،

می ایسترگه ایلگیمده سینغان سفال.

تیلرمێن بو دَیر ایچره کاشانه‌یی،
که بۆلغه‌ی جواریده خمخانه‌یی.

بو خمخانه صحنیده‌گی میفروش
سخا شێوه‌لیک پیرِ فرزانه‌یی.

انینگ قرةالعینی کُپ آلیده
ایلیگینده پیمانه جانانه‌یی.

سمن برلر ایچره پری چهره‌یی،
پری چهره‌لر ایچره دێوانه‌یی.

منگه گاهی اول بێرسه می بیرله جان،
بو قیلسه گهی قتلِ مستانه‌یی.

اێرور تێلبه‌لیکدین ایشیم تون و کون
خیال ایله‌مک اۋیله افسانه‌یی.

نێچه مفلس ایستب دێدیم می اوچون
قیلالی ایچین آرا دنگانه‌یی.

اێشیتتیم که، قیلمیش ینه پیرِ دیر
خرابات اهلیغه میخانه‌یی.

بوگون آچیب اول میکده اێشیگین،
بێرور هر گدا یێتسه پیمانه‌یی.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال،

می ایسترگه ایلگیمده سینغان سفال.

ینه بؤلمیشم عاشق و زار هم،
خراباتی و رند و خَمّار هم.

مباهات ایتیب دُردکشلیک بیله،
قیلیب تقوا و زهددین عار هم.

صراحینی بت ایله‌بان آغزیده،
قیلیدین ایشیب بیلگه زنار هم.

بؤلوب مَیغه سجّاده و خرقه رهن،
باریب نُقل اوچون کفش و دستار هم.

فنا دَیری ایچره قلندر صفت
کیزیب بلکه دیوانه کردار هم.

پری چهره اطفال نینگ تاشیدین
بؤلوب سر به سر جسمیم افگار هم.

میِنی عشقدین اؤرته‌گن مغبچه
که دیوانه وش دور، پریوار هم.

چو بیلدیم که، بو نوع بیرله ایرور
خرابات کوییده میخوار هم.

ایرور چونکه یکرنگلیک شرطِ عشق،
بو تقریب بیرله میِنِ زار هم.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال،

مى ایسترگه ایلگیمده سینغان سفال.

قنی ساقیِ گلعذاریم مېنینگ
که جان قصدی اېتمیش خماریم مېنینگ.

فراق ایچره کۉپ محنت و درد و رنج،
چېکیپتور تنِ خاکساریم مېنینگ.

خمار اېمگگیدېک ولې کۉرمه‌میش
تنِ غمکش و جانِ زاریم مېنینگ.

بو خیلِ بلا دفعیغه اولٰی اول،
که میخانه بۉلغه‌ی حصاریم مېنینگ.

کۉپ و آزدین توتسه مَی پیرِ دَیر،
فداسی انینگ یۉق و باریم مېنینگ.

یېتورسه قدم باشیمه مغبچه،
اېرور جوهرِ جان نثاریم مېنینگ.

خرابات ارا کیرگنیم، ای رفیق،
دېیین، بۉل دمې رازداریم مېنینگ.

کېچه خانقه ایچره سرمست اېدیم،
بوگون مَیسیز ایتتی قراریم مېنینگ.

خمار ایلب اول نوع آشفته کیم،
ایلیگدین باریب اختیاریم مېنینگ.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال،

می ایسترگه ایلگیمده سینغان سفال.

مېنی می بس آشفته حال ایله‌دی،
بو وادیده مجنون مثال ایله‌دی.

باشیمنی کُپ اطرافیده میفروش
اوزوم جسمی‌دېک پایمال ایله‌دی.

چاغیر کثرتی می بطی‌دېک منگه
خرد بلبلین گنگ و لال ایله‌دی.

سبوکشلیگیم عینِ ادباردین
قدیمنی یوک آستیده «دال» ایله‌دی.

میِ لعل آلتون قزح شکلی دېک،
یوزوم سریغ، اشکیمنی آل ایله‌دی.

قدیمدین فلک عافیت خرقه‌سین
چېکیب رهنِ جامِ زلال ایله‌دی.

سپهر اطلسی دیر کویی ارا
مېنینگ کسوتیم اېسکی شال ایله‌دی.

می ایسترده ادبار و آشفته‌لیغ
منگه جام سینغان سفال ایله‌دی.

خرابات پیری چو بیر جام اوچون
مېنی مونداق آشفته حال ایله‌دی.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال،

می ایسترغه ایلگیمده سینغان سفال.

ینه دُرد کشمېن مباهات اوچون،
بېریب جان هوای خرابات اوچون.

کېتور، ساقیا، باده آغزیمغه قوی
دېدیم کیم، اۉلوبمېن بو مرآت اوچون.

نې مرآت، بلکیم قویاشې که، فیض
انگه عام اېرور برچه ذرّات اوچون.

منگه زاهد اېتتی بسې سرزنش
می ایچمککه صرف اۉلغان اوقات اوچون.

دېدیم: یخشیراق باده اول زهددین،
که قیلگه‌ی کیشی شهرت و آت اوچون.

منگه باده‌دین بۉلدی نفیِ وجود،
سنگه زهد انی قیلماق اثبات اوچون.

بۉلوب تند مسجد ساری قیلدیم عزم،
مېنی قرغه‌یین دېب مناجات اوچون.

مناجات اېتیب کیردی خلوت ارا
یسلغان ریایی کرامات اوچون.

کرامات مېن قیلدیم اول لحظه کیم،
ریا بیمیدین دفعِ آفات اوچون.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال،

می ایسترغه ایلگیمده سینغان سفال.

ینه باشله‌میش باده ایچمک حبیب،
منگه ایچمه‌ی اؤلغه‌ی مو صبر و شکیب.

ایچرمېن ولې قان، نېدین کیم ایچر
حبیبیم بیله باده هر دم رقیب.

نصیبی رقیبیم نینگ ار می بؤلوب،
نصیبیم مېنینگ بؤلسه قان یا نصیب!

نې ظلمې که، گلشنده گل محرمی
بؤلوب زاغ و محروم اېرور عندلیب.

نې تانگ باغله‌ماق، کافرِ عشق اؤلوب،
کیشی بېلگه زنّار و آسماق صلیب.

یاقم چاک اېتیب کؤکسومه تاش اوروب
سالیب رستخیز اېل ارا مېن غریب.

بولر نفع اوچون قیلمه‌دی کؤنگلومه،
لبالب قدح بیرله بېردیم فریب.

چو بیلدیم که، بېخودلوغوم دور علاج،
خرابات یؤلیده بؤلدوم نشیب.

نېچوک کیم، یېتیب رستمې کوییغه
کیرر اېردی سرمست محمودِ حبیب.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال.

می ایسترگه ایلگیمده سینغان سفال.

نېچوک می بیله بۆلمەسون الفتیم،
که جان قصدی اَیلر غم و محنتیم.

نظر ایله بو کارگه وضعیغه،
که آرتر تماشاسیده حیرتیم.

قویاش یۆق که، بیر ذره ماهیتین
تاپه آلمەدی سعی ایله فکرتیم.

نې کېلمک عیان بۆلدی، نې کېتمگیم
نې مبدأ یقین بۆلدی، نې رجعتیم.

نې کسبِ علوم اېتتی حل مشکلیم،
نې توتتی ایلیگ تقوا و طاعتیم.

تاپەی دېب خبر اوشبو مقصوددین،
توتشتی بسې قَوم ایله صحبتیم.

نې قیلدی بو دردیم علاجین حکیم،
نې شیخ ایلەدی دفع بو علتیم.

نې قیلماققه بیر امردین حاصلیم،
نې چېکمککه بو فکردین جرأتیم.

مېنینگ باشیمه بس قاتیق توشتی ایش،
چو طاق اۆلدی بو درد ایله طاقتیم.

خرابات ارا کیردیم آشفته حال،

می ایسترگه ایلگیمده سینغان سفال.

مثنوی

ثنا حققه کیم، کاشفِ حال اېرور،
خرد مشکلاتیغه حلّال اېرور.

علیمې کیم یۉقتور بدایت انگه،
عظیمې که یۉقتور نهایت انگه؛

حذر ایچره بېچاره‌لر یاوری،
سفر ایچره آواره‌لر رهبری.

نې سالککه کیم دشت اېتیب جلوه گاه،
تَوَکُّلنی ایلب انگه زادِ راه.

مسافرنی یۉلدین کېچه گم قیلیب،
یانیغه انینگ قومنی قاقُم قیلیب؛

انی کیم قیلیب عشقدین یاره‌لیغ،
نصیب اَیله‌بان انگه آواره‌لیغ؛

بیراوگه نېچه غربت اظهار اېتیب،
چو بیر یېرده کۉپ تورغوزوب خوار اېتیب؛

بیراونی کیم ایلب بیر اېل ایچره خوار،
انگه چاره اَیلب اول اېلدین فرار؛

سفرنی تموغدین نشان اَیله‌بان،
تموغ رنجین اندین عیان اَیله‌بان؛

کۉنگولسیزگه مشفق، کیشیسیزگه یار،
امیدی یۉق اېل اندین امّیدوار.

انینگ حمدیدین سۉنگره یوز مینگ درود،
بری فرّخ آیین همایون ورود.

نبی روضه‌سیغه علیه السلام،
هم آل و هم اصحابیغه بردوام.

ادا بۉلدی چون حمد و نعت و ثنا،
بو آواره‌دین یوز تومن مینگ دعا.

انگه کیم اېرور فضل اوجیده مهر،
نې مهرې که بیر ذرّه انگه سپهر.

صفا صبحی نینگ مهرِ فرخنده‌سی،
فنا شامی نینگ شمعِ رخشنده‌سی.

کرم بارگاهیده مسند نشین،
عدم خانقاهیده خلوت گزین.

تیکیب خرقه‌لر اېگنیگه اهلِ راز،
انینگ قاپتنی وصله‌سیدین طراز.

تۉنی چرخ و انده اۉزی بیر جهان،
جهاننی قیلیب بیر تۉن ایچره نهان.

اۉتوک اولتانگی تخته نعلَین انگه،

بۆلوب هر قدم اۆرنی کونین انگه.

فلکدین سپاهی فنا آشوروب،
سپاهیلیق ایچره اۆزین یاشوروب.

جمال ایچره تانگ باشی ناهید دېک،
کمال ایچره توش وقتی خورشید دېک.

وفا انگه پېشه، سخا انگه فن،
وفا و سخا کانی سیّد حسن.

زهی روضه‌دین خُلقونگ آرتوق بسې،
کېلیب باغِ قدرینگده طوبٰی خسې.

چو سېنسېن بوگون عالم اهلیده فرد،
که حالین دې آلغه‌ی سنگه اهلِ درد.

منگه کیم وادینگغه خرسندمېن،
جنابینگغه شاگرد و فرزندمېن.

غمې یېتتی چرخِ جفا پېشه‌دین،
هم اول انجمِ خارج اندېشه‌دین،

که بۆلماق وطن ایچره دشوار اېدی،
کۆنگولگه جلا دفعِ آزار اېدی.

سفر توشتی آلیمغه بې اختیار،
قضا امریده اېلگه نې اختیار؟!

بیلورمین سینی هم سفردین قضا،
اگر قیترورغه قیلیب اقتضا.

قیلیب عَود، میلِ وطن ایله‌سنگ،
ایچیب باده عزمِ چمن ایله‌سنگ.

اۉز ایلگینگ‌گه جامِ میِ نابنی
آلیب، ایسته‌سنگ بیر-بیر احبابنی.

الرنی چو می بیرله شاد ایله‌گونگ،
مینی داغی، البته، یاد ایله‌گونگ.

بو عزمیمنی شاید که تفتیش ایتیب،
فراقیم ضمیرینگغه تشویش ایتیب،

مینی یۉقله‌بان بارچه احباب ارا،
تیلب تاپمه‌یین خیلِ اصحاب ارا،

دیگه‌یسین کیم، اول زارِ آواره وش
که هجران مَییدین بۉلوب جرعه‌کش،

نی قیلدی ایکین چرخِ نابختیار
که سرگشته‌لیک ایله‌دی اختیار؟

خیالیغه حادث نی بۉلدی ایکین؟
بو عزمیغه باعث نی بۉلدی ایکین؟

چو حالیمدین احباب آگاه اېمس،
دېگه‌یلر حدیثې که دلخواه اېمس.

عیان بۆلغه‌ی آلینگده هنگامه‌یی،
بیتیمک منگه فرض اېدی نامه‌یی،

سنگه حالتیمنی عیان ایله‌مک،
بو عزمیم وجوهین بیان ایله‌مک.

منگه نېچه نوع اۆلدی بېچاره‌لیغ،
که آلیمغه توشتی بو آواره‌لیغ.

بیر اول کیم، چو سۆزدین دور انسان شریف،
چو حیوانغه سۆز یۆقتور اول دور کثیف.

کۆنگول دُرجی ایچره گهر سۆز دورور،
بشر گلشنیده ثمر سۆز دورور.

اېرور سۆز فلک جسمی نینگ جانی هم،
بو ظلمات نینگ آبِ حیوانی هم،

اگر جان اېمس، پس نېدور کیم، مسیح
اۆلوک تیرگوزور، دېب کلامِ فصیح؟

اگر آبِ حیوان اېمس پس نېچوک،
تاپر جان زلالیدین آنینگ اۆلوک.

نې بۆلغه‌ی انینگ وصفیده اېل سۆزی،

که هر نې که دېرلر اېرور چون اۋزی.

بو سۋز کافرینشدین اشرف دورور،
انینگ داغی موزونی الطف دورور.

جواهر نېچه خوب و دلکش دورور،
ولې نظم سلکی ارا خوش دورور.

سۋز ایچره که، یالغان اېرور ناپسند،
چو نظم اېتتیلر، قیلدی دانا پسند.

مېن اول مېن که، تا تورک بېدادی دور،
بو تیل بیرله تا نظم بنیادی دور،

فلک کۋرمه‌دی مېن کبېی نادرې،
نظامې کبېی نظم ارا قادرې.

نې نظمې دېر اېرسم مېنِ دردناک،
که هر حرفی بۋلغه‌ی انینگ درِّ پاک.

یېتر تېنگریدین آنچه قوّت منگه،
که بۋلمس بیتیریگه فرصت منگه.

بو میدانده فردوسی اول گُرد اېرور،
که گر کېلسه رستم جوابین بېرور.

رقم قیلدی فرخنده شهنامه‌یی،
که سیندی جوابیده هر خامه‌یی.

مسلَّم دورور ظاهراً بو ایشی،
که معرضغه کیلمیدورور هر کیشی.

دیدی اۋز تیلی بیرله اول کانِ گنج،
«که سی سال بردم به شهنامه رنج».

آنی دیرگه بۋلسه قچان رغبتیم،
ایرور آنچه حق لطفیدین قوّتیم.

که هر نیچه نطق اۋلسه کاهلسرای،
بیتیگه‌یمین اۋتّوز ییلین اۋتّوز آی.

اگر خاصه معنا گر ایهام ایرور،
آنینگ کونده یوز بیتی حلوام ایرور.

ولی اَیت دیب، کیم مینگه توتتی یوز،
که مین یوز اوچون دیمه‌دیم ایکّی یوز؟

نی یوز، نی ایکی یوز که بو کلکِ تیز،
عطارد بیله قیلسه ظاهر ستیز،

انینگ سَیری بیر دَور آخر بۋله،
فلکنی لطایفدین ایتگه‌ی تۋله.

بیرو بۋلسه بیر ایشده بو نوع فرد،
ولی کۋرمه‌سه بهره جز رنج و درد.

بۆلوب قاف وجهی معاشیغه کان،
مربیسی عنقاغه هم آشیان،

اویی ناتوان کۆنگلی ینگلیغ بوزوق،
بو اوی ایچره اندوه و غم یېر آزوق،

میِ بزمی برچه یوره‌ک قانیدین،
سرودی حزین کۆنگلی افغانیدین،

دیسه کیم، تاپه‌ی اېسکی پولدین فراغ،
تاپیلمه‌ی جز اعضاسیده ینگی داغ.

معیشت اوچون آرزو قیلسه سیم،
انی تاپقی، امّا اېسرده نسیم،

کیشی جنسی ملکیده مردم گیا
درم صنفی اوضاعیده کیمیا.

کیشی بۆلسه انداغ که اۆتتی مقال،
بو ینگلیغ کیشیگه بو نوع اۆلسه حال،

نېچوک میلِ آواره‌لیغ اېتمه‌گه‌ی،
باشین آلیبان بیر طرف کېتمه‌گی؟!

ینه بیر بو کیم، ظاهر اۆلمیش منگا
که چیقمیش خراسان اېلیدین وفا.

وفا عزم اَیلرده بۆلمیش مگر

سخا و مروّت انگه هم سفر.

بو اوچ فعل چیقفاچ ارادین تمام،
ینه بۋلمیش اوچ فعل قایم مقام.

وفا ییریده ظاهر اۋلمیش نفاق،
سخا اۋرنیده بخل توتمیش وثاق.

مروّتقه بۋلمیش حسد جایگیر،
زهی خوش اېل و مُلکتِ دلپذیر.

نې ملک و نې اېل اېمدی تحریر اېته‌ی،
الر حالتین وصف بیر۔بیر اېته‌ی.

دېمه ملک کیم، وحشت آبادِ زشت،
تموغ بیلگوروب غایب اۋلغچ بهشت.

تماشاسینی کیم که بنیاد اېتیب،
سپاهان و ری ملکیدین یاد اېتیب.

حصاری عنا و تعب محبسی،
سیه چالدین تیره روراق بسې.

عماراتیده گنجدین یۋق اثر،
خزانه خرابه بۋلوب سر به سر.

مساجدده طاعت بیله نور یۋق،
خوانیقده نان رسمی دستور یۋق.

هم اوقافنی صدر املاک اېتیب،
ولې کؤپرگین می اوچون تاک اېتیب،

هم اېل منزلین شه کتک‌دېک بوزوب،
تاووغ اؤرنیگه جغد اؤلتورغوزوب.

مدارسده علم و صلاح و یقین
انینگ‌دېک که، دَیر ایچره اسلام و دین.

کؤنگول جمعِ اهلِ مناجات ارا،
انینگ‌دېک که تقوا خرابات ارا.

اېلیده کیشیلیکدین آثار یؤق،
شرارتدین اؤزگه پدیدار یؤق.

نې اېل، نې کیشی، بلکه شیطان و دېو،
کېلیب برچه‌غه دأب بېداد و رېو.

بؤلوب لامکان سطحیدین خوانلری،
عدم ملکی بوغداییدن نانلری.

قرا پول اوچون ایله‌بان قتل فن،
اؤلوکتین طمع اَیلب امّا کفن.

نې ویرانده اېسکی طنابې بیلیب،
بیلان ساغینیب گنج دعوا قیلیب.

قیزیل آلتون ایستب قرا تاشتین،
فلک گویی بیر دانه خشخاشتین

توتولسه بیرو اۇغری دور دیب کوچون
توتوبان ایلیگ، لیک کیسمک اوچون.

اۇلوم کیلسه بیر زارِ بیدل سری،
مدد ایله‌بان لیک قاتل سری.

هرات اهلین ایلتیب حوادث ییلی،
ایسیب دی ییلی‌دیک سمرقند ایلی.

بو ملک اهلی اول ایلگه زار و اسیر،
بۇلوب نَهْب و یغما قلیل و کثیر.

منگه بو ایل ایچره نی بیر همدمي،
که بیر دم ایکاولان دیبشسک غمي،

نی شاهي که تاپسه ایشیم اختلال،
مدیحیگه کۇرگوزگه‌میِن اشتغال.

نی بیر اهلِ دولتدین آنچه امید،
که اندین نوا تاپسه بیر نا امید.

نی وجهِ معاشي مقرر منگه،
که بۇلغه‌ی فراغی میسر منگه.

نی بیر حجره کیم، کام تاپقی کۇنگول،

دمي انده آرام تاپقی کۈنگول.

نې بیر شوخ وصلیغه اول مایه دست،
که عزمیم ایاغیغه بېرگەی شکست.

نې یارې که رنجیمنی قیلغەی قبول،
نې زارې که هجریمدین اۈلغەی ملول.

یېتیشسه اۈلوم رنجِ بیمارلیغ،
سو بېرگونچه قیلمەی بیرو یارلیغ.

سو بېرمک نې کیم، ظاهر ایلر غلو،
آلورغه اگر بۈلسه جانیمنده سو.

سېن ایردینگ که، هر ایشده یاریم ایدینگ،
نې غم کیم، یېتر، غمگساریم ایدینگ.

سپنی هم سپهرِ مخالف مذاق،
اۈکوش رېو ایله سالدی مېندین ییراق.

بیرو گه که یوز قۈیسه مونچه بلا،
نې بۈلغەی آنینگ چارەسی جز جلا؟!

ضرورت که یسب سفر برگینی،
توشوب یۈلغه قیلغەی وطن ترکینی.

اوچونچ اول که، چون خالقِ ذوالجلال،
که هم لم یزل کېلدی، هم لایزال.

چو لوحِ وجود اوزره تارتیب قلم،
ایکی کون طرحیغه اوردی رقم.

بورون چیکتی مونداغ سپهرِ رفیع،
ینه یایدی بو نوع ارضِ وسیع.

نې کیم جلوه‌گر قیلدی افلاک ارا،
نې قیلدی عیان عرصهٔ خاک ارا.

دیمه‌ی یېتّی آبا و تۉرت امهات،
که خلقت تۉنی کییدی چون کائنات.

اېمس اېردی مقصود جز آدمی،
که حق سرّی نینگ بۉلغه‌ی اول محرمی.

بریدین غرض گرچه انسان اېدی،
انگه داغی مقصود عرفان اېدی.

بو سۉز صدقیغه داغی بې طعن و طنز،
دلالت قیلور آیتِ «کُنْتُ کَنْز».

خیالیمده انداغ مُصَوَّر بۉلور،
که اول ایکّی ایشدین مُیَسّر بۉلور.

بیری بو که، بیر جذبه حقدین یېتیب،
کۉنگولنی یقین جامیدین مست اېتیب،

حقیقت ساری تورکتاز ایله‌گه‌ی،
جهان شغلیدین بې نیاز ایله‌گه‌ی.

انگه قالمه‌غای هم اۉزیدین خبر،
اۉزیدین نې کیم، اۉزلوگیدین اثر.

بۉلوب رفع امکانِ موجودلوغ،
تاپیب حق وجودیده نابودلوغ.

چو حق تاپتی بو نسبتیدین آنینگ،
که مقصود ایدی خلقتیدین آنینگ.

مشرف قیلیب آنی اۉز رازیدین،
ینه هم اۉز انجام و آغازیدین.

بویوردی که، ایل بۉلغه‌لی بهره ور،
سلوک و مراتبغه قیلغه‌ی گذر.

ینه بیر بو دور کیم، گدا گر ملوک
طلب یۉلیده قیلغه‌ی آنچه سلوک.

بورون مرشدِ کامل ایسته‌ی یوروب،
انی تاپقچ اۉزین انگه تاپشوروب.

سلوک امریده اورمه‌یین بېش و کم،
انینگ امریدین اَیرو دم یا قدم،

فنا دشتیده سیری بۉلغچ تمام،

حق اندین سۋنگ اېتکەی عطا اول مقام.

که بیر جذب ایله آشنا بۋلغەی اول،
مقیمِ حریمِ صفا بۋلغەی اول.

الر کیم نشانِ مسالک دېبان،
بورونغینی مجذوبِ سالک دېبان.

بو بیرنینگ که هر امری مرغوب دور،
آتین سالکې دېب که، مجذوب دور.

چو اوّلغی ایش بۋلمەدی دستگیر،
ایکینچیسیدین خوب اېمستور گزیر.

مېنی کیم بو سودا نزار ایلەدی،
هوس ایلگیده بېقرار ایلەدی.

نې امکان که تاپقی قرار و سکون،
بیرو کیم بو فکر اېتتی آنی زبون.

اوررمېن قدم تا که بارغونچه گام،
که بۋلغەی میسر منگه اوشبو کام.

اگر بۋلسه بو یۋلده عمروم تلف،
چو بو یۋلده دور اول هم اېرور شرف.

و گر بۋلسم اۋز کامیمه بهرەمند،
زهی ملکِ جاوید و بختِ بلند.

خوشا اول که عالمده گر چیکتی رنج،
ینه عالم اسبابیغه تاپتی گنج.

خوش اول کیم، اگر چیکسه مینگ خارِ درد،
سۉنگه‌ی توشسه ایلگیگه بیر تازه ورد.

نې فرُّخ دور اول هجر آواره‌سی
که وصل ایتگه‌ی آخر انینگ چاره‌سی.

ایمس بۉلسه دوران مرادی بیله،
فنا بۉلسه مطلوب یادی بیله.

جنابینگدین اول دور منگه مُلتَمَس،
که مین بینوانی ساغینگن نفس.

سۉزوم اَیت فانیلیغ آهی بیله،
مدد اَیله همت سپاهی بیله.

بو ایردی سۉزوم کیم دیدیم مین غریب،
ینه تینگری دیدار قیلغه‌ی نصیب!

قطعه‌لر

«غرایب الصغر» مقطعاتی نینگ سرسخنلری

۱

تېنگری ذاتی حقیقتیده کیم، خرد مبهوت و نادن دور و اهلِ خرد فرتوت و حیران

حق ذاتیغه بیرو که، خرد بیرله فکر اېتر،
آتین ابل ایچره عاقل و فرزانه ایله‌بان.
مقدارینی تېنگسیز سوبینی ایستر انگله‌ماق،
لېکن حباب جامینی پیمانه ایله‌بان.

۲

رسولِ اعظم شأنیده کیم قویاشدین عالم آرایراق دور و نفی قیلغان خفاشدین تیره رایراق

محمد عربي شأنی اندین اعظم اېرور،
که نقص بۆلغه‌ی اولوس بۆلسه نفیغه قایل،
قویاش اشعه‌سیغه لمعه اندین آرتوق اېرور
که ذرّه کثرتی بۆلغه‌ی ضیاسیغه حایل.

۳

فنا شربتی بابیده کیم، طعمی زهرِ قاتل دور و بقای ابد نوشی اول زهردین حاصل

فانی مطلق اۆلمه‌یین سالک،
انگه یۆقتور امیدِ مقصدِ کل،

قرا توفراقغه سینگمه‌گن قطره،
اندین امکانی یۉق آچیلماق گل.

٤

فنا مقامیغه ییتگن سالک وصفیده کیم، مالدین انگه زیان یۉقتور و جاهدین نقصان

سالک آزاده‌نی کۉرسنگ غنی قیلغه‌ی دیبان
مال انینگ منعِ سلوکی قیلمه‌غیل انکار انگه.
کیمه تیرِ مال ارا بۉلمیش مقید دیمه‌گیل،
کۉر که، آنچه مال اۉلور مو مانعِ رفتار انگه.

٥

اۉزلوکدین قوتولماق صعوبتیده و انانیت ترکی شدتیده

ای کۉنگول، تن تخته‌سین بو قعری یۉق گردابدین
ایسته‌سنگ ساحلغه چیکمک، بیل که، بو آسان ایمس،
پیر و استعداد و توفیق اۉلمه‌سه بۉلمس بو ایش،
کیم دورور کیم، بغری بو حسرتدین آنینگ قان ایمس.

٦

عقل نینگ برچه طریقیده معاشنی دشوار بیلمگ و جنونغه قرار بیرمک

وجهِ معاش اوچون کیشی کیم دیسه فکر ایته‌ی،
قسمت رضاسیدین انگه بیگانه‌لیق کیره‌ک.

کنجِ قناعت ارچه اېرور سلطنت و لېک
اېلدین طمعنی اوزگه‌لی مردانه‌لیق کېره‌ک.
کیم عشق اسیری اۉلسه که، ممکن اېمس وصال
درد و بلاغه همدم و همخانه‌لیق کېره‌ک.
لذاتِ نفس ترکی ثمر عافیت بېرور،
لېک اول شجرنی اېککه‌لی فرزانه‌لیق کېره‌ک.
تجرید نوریدین کیشی کۉز یاروته‌ی دېسه،
احباب هجری شمعیغه پروانه‌لیق کېره‌ک.
گر انجمننی دېسه مرید و مطیع ایته‌ی،
کۉپ نکته و فسانه‌ده افسانه‌لیق کېره‌ک.
باطن حریمیده تیله‌سه مخزنِ حضور،
ظاهر اوییِ اساسیغه ویرانه‌لیق کېره‌ک.
ظاهر یوزیدین ار تیله‌سه تاج و عزّ و جاه،
درد و بلا محیطیغه دردانه‌لیق کېره‌ک.
دېسنگ خلاص اۉله‌ی باریسیدین نوایی دېک،
بېخودلوغ و می ایچمگ و دېوانه‌لیق کېره‌ک.

٧

قناعت نقشی نینگ افشاسی و نقشبندیه طریقی نینگ اداسی

قناعت طریقیغه کیر، ای کۉنگول،
که ختم اۉلغه‌ی آیینِ عزت سنگه.
دېسنگ شاه اۉله‌ی یېر و کۉک بس دورور،
بو بیر تخت و اول چترِ رفعت سنگه.
فنا شعله‌سیده یاشور جسمنی،

کېره‌ک بۋلسه زربفت خلعت سنگه.
یېتر لاله بوتکن قیا قله‌سی،
مراد اۋلسه گلگون حشمت سنگه.
ابرور بس اریغ نکته و قان یاشینگ،
در و لعلدین زیب و زینت سنگه.
دېسنگ خلوتیم انجمن بۋلمه‌سون،
کېره‌ک انجمن ایچره خلوت سنگه.
وطن ایچره ساکن بۋلوب سایر اۋل،
سفردین اگر بۋلسه محنت سنگه.
نظرنی قدمدین ییراق سالمه‌غیل،
بو یۋل عزمی گر بۋلسه رغبت سنگه.
دمینگدین ییراق توتمه‌غیل هوشنی،
که یوزلنمه‌گه‌ی هر دم آفت سنگه.
بو تۋرت ایش بیله ربع مسکون ارا،
چلینماق نې تانگ کوسِ دولت سنگه.
بو آهنگ ایله بۋلغه‌سېن نقشبند،
نوایی، اگر یېتسه نوبت سنگه.

٨

توکل صفتی و بې توکللر مذمتی

توکلنی اول کیم قۋیوب، خاطریغه
توشر شاه آلینده قوللوق هواسی،
نصیبی انینگ بیر اِیاق آش ابرور بس،
اگر گنجِ قارون ابرور مدعاسی.

بیرو کیم بۉلور بیر ایاق آش اوچون قول،
یوزیگه کېره کتور قزان نینگ قراسی.

۹

مخلوق ملازمتیدین تنفیر و غیرِ حق ملازمتیدین تحذیر

کیم که مخلوق خدمتیغه کمر
چست ایتر، یخشیراق اوشلسه بیلی.
قۉل قاووشتورغوچه بو اولی دور
که انینگ چیقسه ایگنی، سینسه ایلی.
چون خوش آمد دیمکنی باشلسه کاش
کیم توتولسه دمی، کېسیلسه تیلی.

۱۰

کمال کسبیگه دلالت و نقصانیدین اظهارِ ملالت

کمال ایت کسب کیم، عالم اوییدین
سنگه فرض اۉلمه‌غای غمناک چیقماق.
جهاندین ناتمام اۉتمک بعینه،
ایرور حمامدین ناپاک چیقماق.

۱۱

جبهه چینی نینگ منعی که عارض گلی نینگ خاری دور و مراد یوزی نینگ غباری

بیرو کیم جبهه‌سیده چین اېرور توته آلمس
مراد شاهدی نینگ ساعدینی کامی بیله
اگرچه فنّیده صاحب کمال اېرور صیاد،
قچان بلیغ توته آلغه‌ی سو موجی دامی بیله.

۱۲

سۉزگه قولاق سالماق و آغیز آچمه‌ماق، گوهرنی تېریب، اۉز گوهرین ساچمه‌ماق

قولاقده اېرسه گرانمایه سۉزنی و فکر اېت
که دُرسیز اۉلسه، نې بۉلغوسی دور صدف حالی.
سۉزونگنی داغی کۉنگول ایچره اسره‌غیل کیم، حیف
کیم اۉیله درجنی گوهردین اېتکه‌سېن خالی.
بو درج و ایکّی صدف نی تۉله دُر اېتکنگه،
زهی عُلُوِّ گوهر، بلکه گوهرِ عالي.

۱۳

هدایت اهلیغه حوادث آسیب یېتکوره آلمسده و نوائب ضرر یېتکوره آلمسده

نې رهروې که تاج هدایت باشیده دور،
یۉق باک انگه حوادثِ افلاک تاشیدین،
هدهد که قۉیدیلر ازلي تاج باشیغه،
توشکی مو ژاله یاغقن ایله تاجی باشیدین.

۱٤

زاهدِ ریایی کۋنگلیدین ملامت اهلی کینی رشته‌سین اوزمگ و سلامت یۋلین کۋرگوزمک

کۋرسنگ، ای زاهد، مُقامِروش قلندر پیشه‌یی،
بۋلمه کۋپ مشغول و دنیا شغلیدین قیل اجتناب.
دانه اۋینب وجهین ایثار ایتسنگ اندین یخشی کیم،
ایووروب تسبیح و یارماق سودین ایتکه‌یسین حساب.

۱۵

بد اصل ایلگه ملایمتدین احتراز کوسین اورماق و ادبار اهلی صحبتیدین اجتناب قیلماق

یوزیگه اصلی یامان نینگ کۋپ آچمه گلشنِ خُلق،
سیه گلیمگه البتّه مهر اَیله‌مه فاش
که قیلمه‌دی گل ایسی بیرله تازه روح جُعَل،
قویاش چراغیغه پروانه بۋلمه‌دی خفاش.

۱٦

دشمندین تحذیر قیلماق کیم، بیمی بۋلغه‌ی، خصوصاً کیم اول دشمنِ قدیمي بۋلغه‌ی

چو دشمن اۋلدی قدیمي زیانیدین حذر ایت،
اگرچه نطقِ روانبخشی جانغه راحت ایرور.
سو بیرله اۋت ارا ضدیت اۋلدی چون ازلي،
اگر حیات سوییی دور که، اۋتقه آفت ایرور.

۱۷

وقار ترغیبیده کیم، قافی قرب قافیدین نشانه دور و اول قاف دولت عنقاسیغه آشیانه

وقار گوهری و حلم معدنی بۈله کۈر،
دېسنگ که، قیلغه‌ی اطاعت سنگه گدا بیله شاه.
بو شېوه تاغده ظاهر دورور که، دوراندین
قچان که تفرقه یېتتی، اولوسقه بۈلدی پناه.

۱۸

توزلوک ارتکابیده و ایگریلیک اجتنابیده

بییک مقامیغه اول کیم تیلر ثبات، کېره‌ک
که ایگریلیکنی قۈیوب، توزلوک ایله‌سه قانون.
توز اۈلسه سایه‌سیده ایل تینیب منار کېبی،
سپهر اوییده توزر قرنلر نېچوک که ستون.
گر ایگری دور یاغیبان اۈق و باغله‌نینب بۈینی،
بۈلر قبق ییغاچی‌دېک ببش ـ اۈنچه کنده نگون.

۱۹

راستلیق صفتی و راسترولر کرامتی

خرامان سوده سایر بۈلماق و اوچماق هوا اوزره
عجب اېرمس، قچان کیم راسترولیق قیلسه آزاده.
شعار اَیلب بو ایشنی کېمه تیری، کۈر که سو اوزره
خرام اَیلب هواغه بادباندین سالدی سجّاده.

۲۰

تزویر اشکی شقاوت دانه‌سی و نادان یاوه‌سی ادبار نشانه‌سی دور

پاکلر جانی بۆلور آزرده تزویر اشکیدین،
کۆز و رخساری نېچوک کیم، زنگ توتقه‌ی نم بیله.
راستلر کۆنگلینی ایلر تیره نادان یاوه‌دین،
شمعنی اول نوع کیم، جاهل اۆچورگه‌ی دم بیله.

۲۱

نهاني سخاوتده کوشش آثاری و انینگ جلوه‌سیده نکوهش اظهاری

سخی اول دورکه، نوعی بذل قیلغه‌ی،
اگر خود سفره ایچره بۆلسه نانی.
کیم اول چادر کۆمکچی‌دېک یېتیشکه‌ی
گدا اوییگه کۆزلردین نهاني.
فلک‌دېک یۆق که، اوّل جلوه بېرگه‌ی
قویاش نینگ قرصی‌دېک عالمغه آنی.

۲۲

تکلُّف اهلی نینگ دنیاغه شېفته‌لیغیده و دنیالیک‌که فریفته‌لیغیده

تۆننی زربفت ایله‌بان خِفّتدین اوچقان هر طرف،
یۆق عجب گر بار ایسه دنیا متاعی کام انگه.

اول چیبین کیم، کۆزگه آلتون ینگلیغ اېشنر خلعتی،
کۆپره‌گی بیل کیم، نجاست اوزره دور آرام انگه.

۲۳

آز سۆز دېمک نینگ منفعتیده و کۆپ سۆزنینگ مضرتیده

نوایی، تیلینگ اسره‌غیل زینهار،
دېسنگ کیم، یېمه‌ی دهر ایشیدین فسوس.
نظر قیل که، اۆق آغزی تیلسیز اوچون،
قیلور تاجورلر بیله دست بوس.
نېچه تاجور دور کېسرلر باشین،
چو هنگامسیز نغمه تارتر خروس.

۲٤

هندو تربیتیده کیم حدیث مضمونی بیله بې تخلف دور و خلاف قیلغانغه بهره‌یی تأسف

ایسّیغ نفس بیلن هندوغه تربیت قیلسنگ،
خصالی هریان اۆلور جهل توسنین سورمک.
کۆمیرنی اۆتقه سالیب لعلِ آتشین اېتسنگ،
نتیجه بۆلغه‌ی انگه قیده توشسه کویدورمک.

۲٥

لئیمغه تعظیم اۆز-اۆزیگه رنجِ عظیم دور، بلکه عذابِ الیم

لئیم فرقیغه اقبال تاجینی قۉیماق
یقین که، بۉلغوسیدور موجب عذابی انینگ.
نطقچی باشیغه شونقار توماغه‌سی تانگ ایمس
که بۉلغوسی سببِ رنج و اضطرابی انینگ.

۲۶

عالي شأن ایل کیچیک یاشلیغ ایکنده هم عالم آرای دور و آی بیر کیچه‌لیکده انگشت‌نمای

بییک مقاملیغ ایل طفل ایکنده هم بۉلمس
که تیره قیلغه‌ی انی جهل و ظلمت اهلی تیلی.
قمر چراغی اگر بۉلسه برچه بیر کیچه‌لیک،
نی نوع اۉچورگه‌ی انی شب پرک قناتی ییلی.

۲۷

سخا و بخل بابیده نکته سورمک و ارالریده ایکّی واسطه کیلتورمک

دیبان بیرگن کیشی ایر دور و لیکن
دیمه‌ی بیرگنگه ایرلیک بیل مسلم.
نی دیب، نی بیرسه بیلگیل آنی خاتون،
دیبان بیرمسنی خاتوندین دغی کم.

۲۸

عوام روزه‌سین بیان قیلماق و دهان بوسلر آچلیغین عیان قیلماق

نې روزه بۉلغه‌ی انگه کیم، آچوق بۉلوب آغزی،
دمې کم اۉلمه‌غای اندین کلام و هرزه کلام.
غریبراق بو که، قیلغه‌ی بهانۀ سنت
که شربت اَیله گه‌ی آشام ظاهر اۉلمه‌ی شام.
نماز قیلمه‌غای و قیلسه هم نماز ایچره
تخیل ایله‌مه گه‌ی غیرِ لون۔لون طعام.
چیقیب نمازدین اۉلغه‌ی طعام ایله مملو
بو شرط بیرله که بۉلغه‌ی طعامی برچه حرام.
دماغ تاپسه رطوبت بو نوع اطعمه‌دین
گونس باش اورغوچه اویغانمه‌غای کیشی ناکام.
کۉزین چو آچتی ینه روزه ایله گه‌ی نیت،
اگرچه فاسد اېرور معده و ثقیل اندام.
بو طرفه کیم، تیله گه‌ی بو قدر قباحت ایله
که روزه توتمغینی انگله‌غه‌ی خواص و عوام.
بو صَوم ایله که ملک آنی یازمه‌غای جز فسق،
زهی ملک وش صایِم، زهی خجسته مقام.
نواییا اېرور آرتوق بو یېمک۔ایچمکدین
ییلان اېتینی ییبان، زهرین ایله‌مک آشام.

۲۹

اچّیغ سو کثرتیدین تنبیه و دریاده چوچوک سونی انگه تشبیه قیلماق

اۉیله غرقِ می دوررلر خلق بو دور ایچره کیم،
شرع نینگ عین‌الحیاتیدین اثر مفهوم اېمس.
اول صفت کیم، بحرنینگ اچّیق سوییده بعضی اېل

تاپیلور دېرلر چوچوک سو هم ولې معلوم اېمس.

۳۰

پادشاه مقربی کیشیگه اېل حسد یېمک بو ایش نینگ دلپذیر جهتین دېمک

شهغه مقرب اۇلسه بیرو برچه خیلدین،
اېل برچه دشمن اۇلسه انینگ بیرله وجهی بار.
کیم خیل و شاه عاشق و معشوق اېرور یقین
گلچهرهیی که عاشق انگه بۇلسه بېشمار.
اول برچهسیدین اۇلسه بیریسیگه ملتفت،
دشمن بۇلورده اۇزگهلریگه نې اختیار.

۳۱

ابله نینگ هرزهسی انتباهیده و اېشک نینگ فریادی اکراهیده

عمرین ابله کېچوروب غفلت ایله،
نکته اۇرنیغه که تارتر خرّاس.
بیر اېشک دور که تغافل یوزیدین
قیلغهی اظهار پیاپی ارّاس.

۳۲

خوبلر وصلیغه مغرور بۇلماق و الرنینگ التفاتیغه مسرور

زمانه خوبلری نینگ وصالی شربتیدین،

نواییا، تیله‌بان کام کۉپ چوچوتمه مذاق.
که هر پیاله‌سی ضمنیده کامینگ اېتکه‌ی تلخ،
سپهر توتقوسیدور یوز تغاره زهرِ فراق.

۳۳

«اَلنَّاسُ عَلٰی دِینِ مُلُوکِهِیم» حدیثی نینگ تفسیری

شه نینگ افعالی اېتر خیل و سپاهیغه اثر،
چون نبی دېدی که: «اَلنَّاسُ عَلٰی دِینِ المُلُوک»
حکما هم دېدیلر شه‌نی تېنگیز، خیلی اریق،
اول اچیغ دور، بو اچیغ، اول چوچوک بۉلسه بو چوچوک.

۳٤

جواهر سېور سلاطین انکاریده و انینگ تاشقه مشابهتی اظهاریده

شها، اېل جوهرِ جانین چیقاردینگ،
جواهر حرصیدین بېداد اېتیب فاش.
چو اۉلگونگدور نې آسیغ تۉکمک آنی
مزارینگ اوزره انداق کیم، اوشاق تاش.

۳۵

اطفالنی قریلر خدمتیغه یۉلده‌ماق و چوچوک سۉز بیله الده‌ماق

قریلر خاطری نازک دور، ای طفل،

شکستیدین قیلیب وهم، اۋلمه گستاخ.
اونوتتونگ مو که، اطفال اۋیناغانده،
سینر آز میل کۋرگندین قوروق شاخ.

۳٦

اۋز طایفه‌دین شکایت و ایلگه یخشیلیق قیلیب یمانلیق کۋرگن حکایت

نې طالع دورکه، هر کیمنی دېسم یار،
منگه اول عاقبت بۋلور بد اندېش.
بیرو دورگر انی دېسم کۋزومسین،
چېکر مژگان کېبی قتلیمغه یوز نېش.

۳۷

اول بابده کیم حسن قوشی اشک دانه‌سی بیله صید بۋلمس و جان رشته‌سی بیله گرفتارِ قید

اول طرفه قوش هواسیده کۋز تۋکتی دُرِّ اشک،
جان یایدی رشته‌سین انگه ایلب هوای قید.
لېکن گر اینجو ساچسه کیشی دانه اۋرنیغه،
طاووسنی قچان قیلور اۋرگمچی دامی صید.

۳۸

اول مضمونده کیم تکلفلوق تۋن موجبِ کلفت دور و بې تکلفلوق عدمِ الفت

کییب سمور ایله کیش قیلمه اسرو رعنالیق،

ایپک لباس ایله توتمه غرور جامی تۏلا.
تیین نینگ اۏز توکی۔اۏق بۏلدی جانیغه آفت،
فریسه نینگ پریدین کیلدی اۏز باشیغه بلا.

٣٩

لاجورددین رنگي کۏرمه‌گن کۏکین توزمگ و اول کۏکته رنگي کۏرگوزمک

شاهِ سپهر قدر ابوبکر اول شهي،
کیم، کۏک رواقی درگهِ قدریغه طاق ایرور.
بو چرخِ لاجورد اوزه خورشید گۏییا،
کۏک بۏز تکاوریغه مذهب جناق ایرور.
بیر پاره لاجورد سری گویی انگله‌دی
کیم بو ضعیفِ خسته‌غه کۏپ اشتیاق ایرور.
حکم ایتتی بیر قولیغه که تسلیم ایله‌سون،
گۏیا وصولی اول کیشی آلینده شاق ایرور.
ییردین دیسه قازیب چیقره‌ی، ییر ایرور قتیق،
کۏک کانیدین دیسه که آله‌ی، کۏک ییراق ایرور.

٤٠

کوچ بیله کولگودین ییراق ساووقلوققه یاووغراق، ولي کوچ بیله ییغله‌ماق ایرور اندین ساووغراق

حکمت اهلی آلیده ساووق صفت یۏق کیمسه‌ده
صبحِ کاذب‌دیک محلسیز ایله‌گان کولگو کیبی.

لېک موندین کۆپ ساووقدور اشک تۆکمک زور ایله
دی یېلیده قطره۔قطره موز تامیزغان سو کېبی.

٤١

انانیت اویین بوزماق بابیده کیم فنا زاویه‌سین توزمک دور و اۆزین کم قیلماقده اۆزین کۆزگوزمک

کیم که، اۆزلوک عمارتین بوزدی،
بۆلدی نقدِ فنا انینگ مزدی.
اول عمارتنی بوزمه‌یین سالک
بۆله آلمس بو نقدغه مالک.

٤٢

قانع وصفیده کیم «اَلْقَنَاعَةُ کَنْزٌ لَا یَفْنٰی» مضمونی بیله عمل قیلور و هر نېچه نفع تاپسه قناعت قیلمس

قناعت گوشه‌سین توتقیل که، چون عنقا بو دأب ایتتی،
انگه قوشلر ایچینده قرب قافیده نشیمن دور.
چو پرواري تاووغ نینگ آغزی تینمس طعمه‌دین گرچه،
اولر آخر انگه اوّل کتک زندانی مسکن دور.

٤٣

یوروشده آتلری ضعفی تعریفیده کیم، معما ایچیده‌گی آت‌دیک پیدا ایمس ایردیلر

بو یوروشده ایکی اولاغیم بار،
لېک بارمېن سپاهیلیقده بیاق.
ایکی شطرنج آتیدېک بیریسی
کؤتره آلمەی اؤز یېریدین ایاق.
چاپسه شطرنج خانەسی خطیدین،
سېکریمکلیک الرغه بېحد شاق.
بیری رنگی قرا دورور، بیری بؤز،
قرا یېر دور دغی و بؤز توفراق.

٤٤

اول امام بابیده کیم، نماز قیلماقدین مقصودی جماعتدین اؤزنی ممتاز قیلماق ایردی

طرفه ایش کؤرکیم، فلان هر وقت کیم، قیلغەی نماز،
انده بیر ایش، غیرِ نامشروع، ظاهر بؤلمەغای.
گر قیام و گر قرأت، گر رکوع و گر سجود،
هر نې قیلغەی بیری اؤز یېریندە صادر بؤلمەغای.
بؤلمەغای حاضر جماعتقه ولې یالغوز دغی،
قیلمەغای تا بیر جماعت انده حاضر بؤلمەغای.
با وجودی کیم، جماعت ایلەگەیلر برچه هزل،
تا امامت قیلمەغای آسوده خاطر بؤلمەغای.

٤٥

طوس مزارلری بابیده کیم ویرانه‌ده گنجِ مدفونغه بلکه صدف ایچره درِّ مکنونغه مشابه دورلر

اولیاؤلله مزاری طوس ویرانی ارا
کؤپتورور، یؤق باک اگر طوفیده کؤرسه کیمسه رنج.
مونچه کیم ویرانه کېزدیم گنج بیر هم یؤق ایدی،
بؤیله ویران کیم کؤروپتور انده مدفون مونچه گنج.

٤٦

غلط بیتیر کاتب بابیده قلم سورمگ و قراسی نینگ غلطین یوزیگه کېلتورمک

فلان کاتب ار خطنی مونداق یازر،
بو منصبدین آنی قؤپارماق کېره‌ک.
یوزین نامه‌سی‌دېک قرا ایله‌بان،
قلم‌دېک باشین داغی یارماق کېره‌ک.
قرادین قراغه بېریبان اولاق،
قلمرودین آنی چیقارماق کېره‌ک.

٤٧

کامل قلمزن سؤزیده کیم، تعریفی لازم کېلگه‌ی که، قلم تیلین بیلور کیشی انی بیلگی

قبلةالکُتّاب کیم، دېرلر انی سلطان علی،
کیم قضا کلکی مثللیک خامه‌سی یازمس غلط.
قیسی قطعه‌منی که یازدی باردی اندین شعرلیک،

ایل سالورلر جزودانغه کیم، ایرور بیر قطعه خط.

٤٨

همت بابیده کیم سرونینگ سرافرازلیغیغه سبب دور و اریغ نینگ خاکسارلیغیغه باعث

همت اهلی که ایرور توزلوک ارا سرو کیبی،
دهر بوستانیده سرسبز دور و آزاده.
اول که، سو ینگلیغ ایرور پست نهاد و کجرو،
چیکیب افغان انگه تینمسلیغ ایرور آماده.

٤٩

دلبسته‌لیغ منعیده کیم وصل نفعی جان تارتماق دور و هجر صرصری جان بیرمک

ای نوایی، کیشیگه بیرمه کؤنگول،
اگر اول حور دورور، یؤقسه پری،
وصلی نفعی بو که، چیککه‌یسین جان،
اؤلتورور، لیک فراقی ضرری.

٥٠

قلمی نینگ سیهکارلیغی نینگ بیراهلیغی و اؤزی نینگ سیهرولیغی نینگ عذرخواهلیغی

الهی، اول رقمی کیم، چیکیب‌دورور قلمیم،
مِنَ‌الشَّرارةِ اَوْ غَیْرِها فَرَرْتُ لَدَیْک.
اگر خود اؤلسه ملیح اجری رحمتینگ دور انینگ،

وَ لَوْ يَكُونُ قَبِيْحاً فَمِنْهُ تؤُبْتُ اِلَيْک.

رباعیلر

۱

صبحان‌اللّه خالق ذوالمجد و علا
کیم اندین اېرور تۉله خلا بیرله ملا.
گر مهر انینگ مثلی دیگه‌یلر عقلا،
مهر آلیده ذره ینگلیغ اۉلغه‌ی مثلا.

۲

کۉک پویه و سیر ایله طلبگار سنگه،
کون سارغارییان عشقده بیمار سنگه.
آی داغ ایله قولّوق ایلب اظهار سنگه،
تون انجمی نقدیدین خریدار سنگه.

۳

یارب که، عنایتینگنی یار اَیله منگه،
یۉقلوققه هدایتینگنی بار اَیله منگه.
هم کهف کفایتینگنی دار اَیله منگه.
هم دُرِّ عنایتینگ نثار اَیله منگه.

٤

شاهې که فلک ساری چو میل اۉلدی انگه،
کۉز ظرفی ساچرغه نور کیل اۉلدی انگه.
افلاک شهی تابع و خیل اۉلدی انگه،
بلکیم، یېر و کۉک خَیلِ طفیل اۉلدی انگه.

٥

جانیمده‌غی جیم ایکّی دالینگغه فدا،
اندین سؤنگ الف تازه نهالینگغه فدا،
نونی دغی عنبرین هلالینگغه فدا،
قالغان ایکی نقطه ایکّی خالینگغه فدا.

٦

بو قاصد ایشیم آه و فغان ایله‌دیلا،
بو رقعه تنیمنی ناتوان ایله‌دیلا،
بو صعب خبر ایچیمنی قان ایله‌دیلا،
بو قانلیغ ایچیم هلاکِ جان ایله‌دیلا.

٧

اویلنسه بیرو تاری اؤلوب نکبت انگه،
مکاره که، قلتبان سورر شهوت انگه.
زشت اېرسه گر اېلدین یاشورور رحمت انگه،
خوب اېرسه گر اېلگه کؤرگوزور لعنت انگه.

٨

کیم بؤلسه بو ماتمکده‌دېک عالم ارا،
سیر ایله‌سه غم سرشتلیک آدم ارا،
گر آدم اېرور بؤلسه کېره‌ک‌تور غم ارا،
عالمده اېسه، بؤلسه کېره‌ک ماتم ارا.

۹

عشقینگده نېچه زار بۉلهی فرقت ارا،
یېتسم خوش اېرور بزمینگه بیر عشرت ارا.
کۉز ایکّی یوزونگدین آلمهسم صحبت ارا،
ایکّی تبانینگدین اۉپله کیم خلوت ارا.

۱۰

نوش ایلر اېمیش قدحنی جانانه تۉله،
ساقی، منگه توت جامِ عارفانه تۉله.
قوی، گر خود اېرور سپهر پیمانه تۉله،
هر نېچه که خالی اېتسم، اېت یانه تۉله.

۱۱

نامهنگ که تیریکلیگیمدین اول دور مطلوب
آچیب اۉقوغچ بیر نېچه لفظِ مرغوب،
کۉپ تۉلغانیب اشک ایچره اۉزومدین باردیم،
اول نوع که، سو ایچیگه توشکی مکتوب.

۱۲

نامهنگ که اېرور باعثِ اقبال و طرب،
یېتکورسه طرب مېنِ حزینغه نې عجب.
یالغوز مېندین کېترمهدی رنج و تعب،
کیم بۉلدی بسې خلق حیاتیغه سبب.

۱۳

بیر عیبغه گرچه خلق قیلغه‌ی منسوب،
فقر اهلیدین اضطراب اېمستور محسوب،
صدق اېرسه خود اېتمک کېره‌ک اۉز فعلینی خوب،
کذب اېرسه، ملامت دغی بار دور مطلوب.

۱٤

سو کۉزگوسینی باغ ارا ایلرده شتاب،
سیماب قیلور اېردی تحرک بیله تاب.
دی قیلدی بو سیمابنی انداق کۉزگو
کیم کۉزگو انینگ قاشیده بۉلغه‌ی سیماب.

۱٥

وصلینگ بۉلوبان جانغه میسر، یارب،
چهره‌نگ قیلیبان کۉزنی منور، یارب،
نطقونگ ساچیبان بزمده گوهر، یارب،
یارب که، اجابت ایله‌گیل هر «یارب».

۱٦

محبوب دورورگل و وصالی مطلوب،
کۉرمک انی گلبن اوزره بیلگیل محسوب،
بزم ایچره اوزوب کېتورگن اېرمس مرغوب،
اول نوع که مجلس ایچره اۉلگن محبوب.

۱۷

ای اول که سۋزونگ توشتی حبیب آلیده خوب،
مېندین یۋلیغه باشینگ قۋیوب، توفراغین اۋپ.
احبابغه هم بیرین-بیرین خدمت اېتیب،
عرض ایله، نیاز ایله دعا کۋپتین-کۋپ.

۱۸

گردون اوزه بزم اوچون مقام ایله‌دی توت،
اول بزمده خورشیدنی جام ایله‌دی توت.
اول جام ایله عشرتنی مدام ایله‌دی توت،
آخر دمی یېر قوبیی خرام ایله‌دی توت.

۱۹

گر عاشق اېسنگ زېب و تکلُّفنی اونوت،
یخشی و یامان ایشده تخلُّفنی اونوت.
اۋتکن گر اېرور یامان تأسُّفنی اونوت،
کېلگن گر اېرور یخشی تصرُّفنی اونوت.

۲۰

ای عشق، انینگ کوییده طوفِ حرم اېت،
بیزنی دغی اول طوفغه باشله، کرم اېت،
بیر دایره کویی تېگره‌سیده رقم اېت،
گر چیقسه ایاغیم رقمینگدین، قلم اېت.

۲۱

چون خنجرِ هجرینگ منگه قطع ایتی حیات،
باری غم و دردینگ اۋقینی تینمه‌یین آت
کیم آنچه قاوورسون پر اۋلوب بوتسه قنات،
طایر بۋلوبان ییتکه‌مین آخر سنگه بات.

۲۲

بۋلدی مینینگ اۋلمگیمگه سودا باعث،
سوداغه هوای جامِ صهبا باعث.
صهباغه دغی دَیر و چلیپا باعث،
بو برچه‌غه اول دلبرِ ترسا باعث.

۲۳

کۋنگلومنی آلیبدور اول شهِ سبز دواج،
کیم غمزه بیله آلور ممالکدین باج.
باشی اوزه مملکت خراجی بیر تاج،
تاجی اوزه گوهرِ ممالککه خراج.

۲٤

کوندوز کۋرسنگ اۋزونگنی محزون، قدح ایچ،
انداق که قویاش روشن و موزون قدح ایچ.
اول دم که، قویاش باتتی، شفق‌گون قدح ایچ،
جامینگنی قیلیب نیچوک که گردون، قدح ایچ.

۲۵

گل وقتی میسر اۇلسه گلفام قدح،
اندین سۇنگ توتسه بیر گل اندام قدح.
منع ایله‌سه برچه اهلِ اسلام قدح،
کافرمېن اگر قیلمه‌سم آشام قدح.

۲٦

روحومغه که مَیدین ابردی هر لحظه فتوح،
ناصح تیلی نیشی قیلدی آنی مجروح.
می لایینی مرهم قیله‌یین شام و صبوح،
اول وقتقچه که تازه بۇلغه‌ی منگه روح.

۲۷

قۇرقوتمه مېنی تموغدین، ای زاهدِ یخ،
جنت منگه بۇلغوسی دېبان اورمه زنخ
کیم دوزخ انینگ یادی بیله جنت ابرور،
جنت باری سېنینگ بیله دور دوزخ.

۲۸

رخساری اوزه خاللرین اول دلبند،
آچتی چو مېنی کۇردی بسې حاجتمند.
عیشیمغه یامان کۇز ابتمه‌گه‌ی ابمدی گزند،
خاصه که اول اۇق بۇلوبتور اۇت اوزره سپند.

۲۹

یاشیمغه بغیر قانی چو اېردی مانند،
کۉز اسره‌دی یاش‌دېک بۉلوب اندین خورسند.
تورمه‌دی کۉزومده یېتکچ اول سروِ بلند،
بۉلمس کیشی فرزندی کیشیگه فرزند.

۳۰

کۉنگلوم صیدی اوزوب اولوستین پیوند،
سرگشته صفتلیغ بیله اېردی خورسند.
قلّابِ محبتینگ ینه سالدی کمند،
صیدې که اوزوب اېدی رسن، آیله‌دی بند.

۳۱

ای شربتِ لعلینگ آبِ حیواندین الذ،
حیوان سوییني قۉی که، چوچوک جاندین الذ.
نې جاندین الذ، نې آبِ حیواندین الذ
کیم هر نې که یۉق، آندین الذ، آندین الذ.

۳۲

بو دور تیله‌گیم که اول که، معبودونگ اېرور،
توتقی سېنی اول یان که، سېنینگ سودونگ اېرور.
کۉنگلونگ‌گه یېتورگه‌ی اولچه بهبودونگ اېرور،
ایلگینگ‌گه کېتورگه‌ی اولچه مقصودونگ اېرور.

٣٣

گل ذکرین ایشیتورمېن و یۆق گلدین اثر،
بو باغ ایشیگیدین ایسترەم بهره نظر
کیم تاپمەسه گل جمالیدین بهره نظر،
بارِی ایسیدین یېتسه دماغیمغه خبر.

٣٤

ساقی، بدنیمنی ناتوان ایتتی خمار،
کۆنگلومنی قدح‌دېک تۆله قان ایتتی خمار.
هر عضوومه یوز رنج عیان ایتتی خمار،
توتقیل قدحِی که، قصدِ جان ایتتی خمار.

٣٥

ملک آچقه‌لی هر سروِ عالی مقدار،
انصاف و عدالت و صلاح ایتسه شعار.
فتح اۆلغه‌ی آنینگ عنایتی آخرِ کار،
المِنَّةُ لِلّٰه که، سنگه برچه‌سی بار.

٣٦

کۆزوم اوچه دور، مگر که یاریم کېله دور،
ایس هر دم آزر، مگر نگاریم کېله دور.
یا بادیهٔ فراق سیریده قیلیب،
یوز مرحله قطع شهسواریم کېله دور.

۳۷

آشوب که اول کۉز طرفی ایلنه دور،
باغلبسپن و جان بو درددین اۉرتنه دور.
یا غایتِ اوسروکلوغیدین بولغنه دور،
اول مست کیپی که، بولغنور باغلنه دور.

۳۸

اغیار ایله جفت بیرمه فردیم بار
کیم فرقتی ضعفیده رخِ زردیم بار.
گر دردیدین آهِ غصه پروردیم بار،
منع اَیله‌مه، ای رفیق کیم، دردیم بار.

۳۹

هر لحظه کۉنگول غمینگده محزون بۉله‌دور،
محزونلیغی لحظه-لحظه افزون بۉله‌دور.
سودا انگه یوز آنچه که، مجنون بۉله‌دور،
یوز مونچه دیسم هم نې عجب چون بۉله‌دور.

٤۰

ای بادِ صبا، اَیله‌سنگ اول ساری گزار،
جان بیرله کۉنگولنی تاپشوره‌ی آلغچ بار.
کۉنگلومنی اِیتیگه طعمه قیلغیل زنهار،
جانیمنی دغی اياغیغه اَیله نثار.

٤١

ای جسم، انینگ کویینی پیدا قیله کۉر،
ای کۉنگول، اۉشول کوینی مأوا قیله کۉر.
ای کۉز، سېن آنینگ یوزین تماشا قیله کۉر،
ای اشک، آنینگ کوییی ساری آقیله کۉر.

٤٢

اېلدین قاچیب اول که، توتسه تاغ ایچره قرار،
ساووغده یېری بو تاغ نینگ جوفیده غار.
ایسّیغده مکانی انده کیم، یاتمیش قار،
عالم اېلی نینگ شهلیغیدین بار انگه عار.

٤٣

اندین بېری کیم، قاشیمده یاریم یۉقتور،
هجرانیده جز نالهٔ زاریم یۉقتور.
دشت اوزره قویون کبی قراریم یۉقتور،
سرگشته‌لیگیمده اختیاریم یۉقتور.

٤٤

هر گرم روی که بۉلغه‌ی اول کاشفِ راز،
مقصود حریمی ساری قیلغچ پرواز.
تانگ یۉق فلک اوزره ایله‌بان جلوهٔ ناز،
نعلَینی ملککه بۉلسه محرابِ نماز.

٤٥

عالم بار ایمیش، نواییا، شور انگیز،
عالمده‌غی ایل باشتین-ایاغ رنگامیز.
عشق ایستر ایمیش سینی عدم مصری سری،
بارغیل که، ایرور ایل تیله‌گن ییرده عزیز.

٤٦

احباب دینگیز که، خان و ماندین طمع اوز،
نی خان و نی مان، کون و مکاندین طمع اوز.
نی کون و مکان، جان و جهاندین طمع اوز،
لیکن دیمنگیز مونی که، آندین طمع اوز.

٤٧

جاندین سینی کۉپ سیوررمین، ای عمرِ عزیز،
ساندین سینی کۉپ سیوررمین، ای عمرِ عزیز.
هر نینی که، سیومک اندین آرتوق بۉلمس،
آندین سینی کۉپ سیوررمین، ای عمرِ عزیز.

٤٨

لعلینگنی قیلیب نکته سرا، ای قاره کۉز،
عشق اهلی حیاتیغه یرا، ای قاره کۉز.
چیکمه ینه سورمه کۉز ارا، ای قاره کۉز،
ایل قانیغه قیلمه کۉز قرا، ای قاره کۉز.

٤٩

اول کۆزکه دمی بۆلمەدی ساغ، ای قرا کۆز،
قانیمدین ایچر مدام اياغ، ای قرا کۆز.
بیلمان که اېرور انگه قراغ، ای قرا کۆز،
یا مست اېدی قۆیدی تازه داغ، ای قرا کۆز.

٥٠

جانبخش لبینگ چشمۀ حیوان مو اېمس؟!
هجریده آنینگ ایچیم تۆله قان مو اېمس؟!
هر قطرۀ قان لعلِ بدخشان مو اېمس؟!
هر پارۀ لعلی جوهرِ جان مو اېمس؟!

٥١

گر عاشق اېسنگ، مهر و وفا قیلمه هوس،
درد ایسته و دفعیغه دوا قیلمه هوس،
هجران و وصال مطلقا قیلمه هوس،
دلدارینگدین غیرِ رضا قیلمه هوس.

٥٢

محبوبقه اعتماد قیلماق بۆلمس،
اندین طلبِ مراد قیلماق بۆلمس.
کۆزنینگ قراسین مداد قیلماق بۆلمس،
گر بۆلسه بیتیگ سواد قیلماق بۆلمس.

٥٣

هم صومعه کنجی شیخِ طرارغه بس،
هم شیخ یوزی زاهدِ هوشیارغه بس.
هم دیرده مستلیغ مېنِ زارغه بس،
هم مغبچه وصلی جانِ بیمارغه بس.

٥٤

تا صبح خروسی اویغانیب اوردی نفس،
خفاش قنات آچقوچه می قیلمه هوس،
چون ولوله چېکتی کوی ارا طبلِ عسس،
می ایچ انگه تېگرو کیم، یېتر صوتِ جرس.

٥٥

غربتده غریب شادمان بۉلمس ایمیش،
ایل انگه شفیق و مهربان بۉلمس ایمیش،
آلتون قفس ایچره گر قیزیل گل بوتسه،
بلبلغه تیکن‌دیک آشیان بۉلمس ایمیش.

٥٦

اول دُرِّ ثمین که، بار ایدی کۉزومه یاش،
اَیلرده اجل انگه جفا رسمینی فاش.
غم تیرناغیدین قیلیب قراغیمنی خراش،
یاشورغی ایدیم آنی کۉزوم اوییده کاش.

٥٧

يۋق بادۀ وصل، آب حیوان اول ایمیش،
احباب ملاقاتی دیمه، جان اول ایمیش،
گردون غم و رنج صورتین نقش ایتسه،
جان چهره‌سی اطرافیغه هجران اول ایمیش.

٥٨

ییللر اۋتوبان شیخ مقالاتیغه گوش،
نې کۉنگلومه ذوق ایتتی، نې جانیمه جوش.
جانیمغه نوا سالدی و کۉنگلومگه خروش،
بیر جرعه بیله مغبچۀ باده فروش.

٥٩

شربت منگه خوناب و غذا غم بۉلمیش،
بستر توفراغ و آه همدم بۉلمیش.
حالیمغه خلایق ایشی ماتم بۉلمیش،
سېنسیز اۋلریم صعب ایدی، اول هم بۉلمیش.

٦٠

ساقی، مېنی خار خاردین ایله خلاص،
گل-گل یوزونگ آچ، بهاردین ایله خلاص.
یا می بېر و انتظاردین ایله خلاص،
یا اۋلتوروبان خماردین ایله خلاص.

٦١

بیر جام و آل، ای مغبچه، جانیمنی عوض،
قوْش توتقیل و آل ایکّی جهانیمنی عوض.
آنی سومورورده قطره‌یی تامسه اگر،
سین هم توْک آنینگ اوْرنیده قانیمنی عوض.

٦٢

کیم ایسته‌سه سلطنت، سخا دور انگه شرط،
هر وعده که ایله‌سه وفا دور انگه شرط.
کیم فقر طلب قیلسه، فنا دور انگه شرط،
آلّیغه نې کیم کیلسه، رضا دور انگه شرط.

٦٣

بو دَورده یوْق سین کبی خوش خوان حافظ،
حُفّاظ ارا سر حلقهٔ دوران حافظ.
قرآنغه سین اوْلغان کبی یکسان حافظ،
بوْلسون سنگه برچه ایشده قرآن حافظ.

٦٤

کیم ایله‌سه ساقیِ گل اندام طمع،
ایلگیدین انینگ ساغرِ گلفام طمع.
اندین سوْنگ اگر تقوا و اسلام طمع،
ایلر ایسه، گل مردک ایرور خام طمع.

٦٥

اول دم که قویاش ایله‌دی مغرب‌قه رجوع،
گر صحبت اۋشول قویاش بیله تاپسه وقوع،
خوشتور قیلماق جام قویاشیغه شروع،
اول دمغچه کیم، قیلور قویاش جامی طلوع.

٦٦

مغ دَیریده دست بېرسه بیر لحظه فراغ،
کیم مغبچه عشقیدین قیزیغ بۋلسه دماغ.
اول توتسه مغانه لحن ایله هر دم ایاغ،
باش آلسم ایاغیدین کېره‌ک باشیمه داغ.

٦٧

بیر گل غمیدین دېدیم قۋیه‌ی بغریمه داغ،
بارگه‌ی مو دېبان عطری دماغیمغه فراغ.
بارگین چو ملوث ایله‌دی بوم ایله زاغ،
اېمدی انی ایسله‌مک‌که یوز حیف دماغ.

٦٨

بېردینگ منگه دیر ارا اقامت، ای مغ،
توتتونگ قدحِ میِ ملامت، ای مغ.
بو ایشنی خود ایله‌دینگ کرامت، ای مغ،
یارب که، همیشه بۋل سلامت، ای مغ.

٦٩

نامه‌نگ یېتیبان تاپتی کۉنگول عزّ و شرف،
هر لفظی بۉلوب مراد دُرّیغه صدف.
هر سطری الم چېریگی نینگ دفعی اوچون،
اقبال سپاهیدین چېکیبان بیر صف.

٧٠

ساقی، بدنیمنی قیلدی غم تیغی شکاف،
قانیم باری آقتی، توتمه اۉزونگنی معاف.
توتقیل بدلِ مایَتَحَلَّل میِ صاف،
تا مست قیله‌ی غم چېریگی بیرله مصاف.

٧١

یوز محنت و غم کۉنگلومه یېتکوردی فراق،
جانیمغه بلا و درد اۉقین اوردی فراق.
جسمیمنی فنا اۉتیغه کویدوردی فراق،
چون کویدی، کولینی کۉککه ساووردی فراق.

٧٢

کۉنگلومنی غم و درد ایله قان ایله‌دی عشق،
کۉز یۉلیدین اول قاننی روان ایله‌دی عشق.
هر قطره‌نی بیلمه‌دیم قه یان ایله‌دی عشق،
بېدل ایکنیم بۉیله عیان ایله‌دی عشق.

۷۳

اول دم که قویاش باتتی و سرغردی شفق،
بزمینگغه شفق‌گون می ایله بېر رونق.
نې حقنی اونوت، نې مَینی قۋیغیل مطلق
کیم تانگله اېرور تېنگری کریم و بر حق.

۷٤

آلّیمده طبیبِ چاره سازیم هم یۋق،
یانیمده رفیقِ دلنوازیم هم یۋق.
تېگره‌مده انیسِ جانگدازیم هم یۋق،
باشیمده شهِ بنده نوازیم هم یۋق.

۷٥

کیم کۋردی اېکین جهانده آیا خوشلوق،
تا بیر کیشی ایله‌گه‌ی تمنا خوشلوق.
یوز بیلده اگر بیر اۋلسه پیدا خوشلوق،
آماده دورور یانیده یوز نا خوشلوق.

۷٦

هجرینگده مېنینگ صبریمه جز نقصان یۋق،
کۋنگلوم ارا غیرِ ناله و افغان یۋق.
جانیمغه حیات امیدی خود امکان یۋق،
یۋق، یۋق، یۋق، صبر یۋق، کۋنگول یۋق، جان یۋق.

۷۷

یۋق دهرده بیر بې سر و سامان مېن دېک،
اۋز حالیغه سرگشته و حیران مېن دېک.
غم کوییده خان و مانی ویران مېن دېک،
یعنی که، الاخان و الامان مېن دېک.

۷۸

بېرحم دورور عالم و ظالم افلاک،
بېرحم دورور انجم و دوران بېباک.
قَی سروِ چمن که، جلوه قیلدی چالاک،
کیم یېرگه تۋکولمەدی نېچوک کیم خاشاک.

۷۹

زاهد، سنگه حور، منگه جانانه کېره ک،
جنت سنگه بۋلسون، منگه میخانه کېره ک.
میخانه ارا ساقی و پیمانه کېره ک،
پیمانه نېچه بۋلسه تۋله، یانه کېره ک.

۸۰

ای جان و کۋنگول، بیر-بیرینگیزگه قاریشینگ،
اول کوی سری رخشِ تمنا یاریشینگ.
حال اوستیده اېرکانیم سۋزین اۋتکازیشینگ،
حالیمنی سۋررغه کېلمەسه یالباریشینگ.

٨١

اۋلسم يسه‌منگ مونده مزاريمنى مېنينگ،
يوكلب اېليتينگ جسمِ فگاريمنى مېنينگ.
اۋترو چيقريب اهلِ دياريمنى مېنينگ،
كوييده قۋيونگ تنِ نزاريمنى مېنينگ.

٨٢

اى اول كه، زمانه اهليدين اَيريلدينگ،
عشق اهلى طريقى خوب اېكاننى بيلدينگ.
خوش قيلدينگ الر طورينى و قاتيلدينگ،
رحمت سنگه، يخشى اَيله‌دينگ، خوش قيلدينگ.

٨٣

كۋكسومنى جفا تيغى بيله ياره قيلينگ،
كۋنگلومنى چيقارينگ داغى يوز پاره قيلينگ.
هر پاره‌سينى بير سارى آواره قيلينگ،
عشقيم اۋتيغه بو نوع ايله چاره قيلينگ.

٨٤

گر دلبر اېمس ملک وش و حور خصال،
اندين سۋنگ اولوس نينگ كۋزى كۋر و تيلى لال.
نې حسنيغه روْيَت و نې عشقيمغه مقال،
باللّه مېن و عاشقليق اېرور امرِ محال.

۸۵

بیر ساری سریغ پرلا و مېن توتساغ یۉل،
نې تاغ و نې توز، دېسنگ نې آباد و نې چۉل.
بیرتوق کېپنکدین چیقریب یلنگ قۉل،
اول قاچسه و مېن قاوسم و مېن قاچسم و اول.

۸٦

تورمه‌ی مېنِ زار و ناتوان بیرله کۉنگول،
الفت توتمیش اول آستان بیرله کۉنگول.
یارې که منگه جان اېدی هم عزم اېتتی،
مېن مونده و خدمتینگده جان بیرله کۉنگول.

۸۷

عمرینگ قویاشیغه بېرمه‌سون چرخ زوال،
جانینگ قمرینی قیلمه‌سون دَور هلال.
تون کون بۉلغیل مه روش و مهر خصال،
دهر اهلیغه نور بخش و فرخنده جمال.

۸۸

ای جانی حبیب و کۉنگلی احبابقه لال،
مېن هم قیلدیم جان و کۉنگولنی ارسال.
کۉنگلومگه بېر احباب بیله جامِ وصال،
جانیم حبیب ایاغی توفراغیغه سال.

۸۹

صد برگ، بنفشه، یۋقسه نرگس، یا گل،
ایچمک بۋلمس بولر هواسی بیله مل.
تا هجر ییلیدین اۋلدی آشفته دماغ،
یوز ناخنه کۋز ایچره و یوز پاره کۋنگول.

۹۰

تاغ ایچره عجب شاه دور اول شیفته حال،
کیم تاپسه بولاغي سویی انداق که زلال.
باشی اوزه چترِ سلطنت هر ینگی تال،
سو ایچکه‌لی جامِ عیشی بیر اپسکی سفال.

۹۱

تا دهر دورور، دهر اوزه سلطان بۋلغیل،
تا عالم اپرور، عالم اوزه خان بۋلغیل.
دوران اپلی نینگ جسمیده هم جان بۋلغیل،
هم جانلریغه مایهٔ درمان بۋلغیل.

۹۲

مغ دیری سری بوگون تمنا قیلدیم،
اول مغبچه حسنینی تماشا قیلدیم.
دین نقدینی کفری بیرله سودا قیلدیم،
کیم قیلدی بو ایش کیم، مېنِ رسوا قیلدیم.

۹۳

یاشونغان اېمیش قرا بولوتقه ماهیم،
گردوننی ساوورماغلیق اېرور دلخواهیم.
کیرمیش قرا توفراققه قویاش‌دېک شاهیم،
نېوچون قرا قیلمه‌سون قویاشنی آهیم.

۹٤

جاهل که حسد بۉلغه‌ی انینگ جهلیغه ضم،
نور اېل کۉزیدین انگله‌سه اۉز کۉزیده کم.
کۉزلرنی آلیشماققه چېکیب تیغِ ستم،
اېل کۉزینی هم اۉیغه‌ی و اۉز کۉزینی هم.

۹۵

بحر و کېمه‌دین کۉنگولده کۉپتور المیم
کیم سېکریمه‌یین قدم، یوگورمه‌ی قلمیم.
مقصوددین آنچه سالدی بیر دمده ییراق
کیم یوز ییل انی طی قیله آلمس قدمیم.

۹٦

غربت‌قه توشوب ضعیف و بېمار اۉلدوم،
درد و غم محنت ایلگیده زار اۉلدوم.
سرتاسر اجل تاشیدین افگار اۉلدوم،
سېن‌سیز نې بلالرغه گرفتار اۉلدوم.

۹۷

عشق اهلی که، منظوردین ایسترلر کام،
اول کام کېره‌ک که، بیر نظر بۉلسه تمام.
گر بۉلسه نظاره‌سیده اندیشهٔ خام،
کۉزلرغه نظر داغی حرام اۉلدی حرام.

۹۸

مسجدقه نېچه اهلِ ریادېک یېته‌یین،
یا رند کبی عزیمت دیر ایته‌یین.
مقصود تاپیلسه یخشی، یۉقسه نېته‌یین،
باشیمنی آلیب قَی ساری ایمدی کېته‌یین.

۹۹

جانیم ارا اۉت لعلِ سخندانینگ اوچون،
یوزوم اوزه کوکب مهِ تابانینگ اوچون.
کۉکسومده الف سروِ خرامانینگ اوچون،
سۉزلب، یوز آچیب کېل بو طرف جانینگ اوچون.

۱۰۰

زلفونگ گرهیغه پای بست اۉلمیش‌مېن،
لعلینگ مَییدین باده پرست اۉلمیش‌مېن.
اول مَینی ایچیب یۉلونگده پست اۉلمیش‌مېن،
هی-هی، نې دېدیم، مگر که مست اۉلمیش‌مېن.

۱۰۱

زاغې که چۋقوب آقیزدی قان کۆنگلومدین،
تیرناغ ایله اوزدی ناتوان کۆنگلومدین.
اعضاسیده کۆر اثر دمیم دودیدین،
منقار ایله چنگیده نشان کۆنگلومدین.

۱۰۲

خوشتور بۆلسک، ایکاوله همدم سېن و مېن،
بیر۔بیرگه دېسک، یېتوشسه هر غم سېن و مېن.
بۆلسق بار اېسک حرمغه محرم سېن و مېن،
مغ دیری ارا بۆلسه وطن هم سېن و مېن.

۱۰۳

ای بادِ صبا، اگر هوا ایله‌گه‌سېن،
گلشنغه یېترنی مدعا ایله‌گه‌سېن.
سرو آلیده یېر اۋپوب دعا ایله‌گه‌سېن،
گل قاشیده قوللوغوم ادا ایله‌گه‌سېن.

۱۰٤

مېن‌مېن و وصال امیدیدین شاد اۋلغان،
بیر۔بیر غم و اندوهدین آزاد اۋلغان.
آز۔آزغینه بېرگن سایی گل عطری نسیم،
بلبل‌دېک ایشیم ناله و فریاد اۋلغان.

١٠٥

عصیان توتونی بېرمه و چهرەمگه امان،
اول نوع قرا قیلدی که، مؤریده سمان.
آق ایلەمگینی مېن سیه روی ِ یمان،
ایلەی آلمان عفو سویی بیرله گمان.

١٠٦

عصیان ارا قالغان ابتلانی مو دېین؟
مأمور اېتکان نفسِ دغانی مو دېین؟
یۆق طاعت ایله کبر و ریانی مو دېین؟
یخشی دېمک اۆزنی بو بلانی مو دېین؟

١٠٧

دَیر ایچره تیلب جامِ هلالي پرتو،
سجّاده گرو بۆلسه نې تانگ، ای رهرو،
چون مغبچه آلیده قیلور سجده بیرو،
یۆق عیب مصلّاسی آنینگ مَیغه گرو.

١٠٨

جانیمغه قیلور جور و جفا یار اسرو،
کیم یار ایچیده جور و جفا بار اسرو.
بۆلدوم چېکییان جور وجفا زار اسرو،
مېن جورکش و یار جفا کار اسرو.

۱۰۹

گر قیلسه کیشی قیلیب گناهې، توبه،
اول جرمغه بۆلسه عذر خواهی توبه.
قیلماق نېچه گاه جرم گاهی توبه،
بو جرم ایله توبه‌دین الهی توبه.

۱۱۰

نې یوزینی غازه ایله‌میش فرسوده،
نې کۆزیگه سورمه تارتمیش بېهوده.
نې قاشینی وسمه ایله‌میش آلوده،
بو یوز و کۆز و قاشدین ایمان آسوده.

۱۱۱

نامه‌نگ منگه روحدین نشان بۆلدی ینه،
آسایشِ جانِ ناتوان بۆلدی ینه.
هر حرفی انینگ تنیمده جان بۆلدی ینه،
هر لفظی حیاتِ جاودان بۆلدی ینه.

۱۱۲

چون لاله تۆکولدی، لاله‌گون جام ایچمه،
گل فصلی توگندی مىِ گلفام ایچمه.
جوزاده چو توتتی مهر آرام ایچمه،
کۆپ بۆلسه ضرورت اۆلمه‌یین شام ایچمه.

١١٣

مغ دیریده بۆلسه منگه بیر کاشانه،
ملجأ داغی پیرِ دیردېک فرزانه.
می مغبچه توتسه هر زمان مستانه،
کافر بۆلەیین بۆلسه مرادیم یانه.

١١٤

هم جسمینگگه ضعف بۆلسه جانیم صدقه،
هم جانینگگه جسمِ ناتوانیم صدقه.
سروینگغه شکست اۆلسه روانیم صدقه،
یۆق-یۆق که، سنگه جان و جهانیم صدقه.

١١٥

یا کاشفِ اسرارِ نهان بۆلسه کیشی،
حلالِ رموزِ آسمان بۆلسه کیشی.
یا عاشقِ زارِ ناتوان بۆلسه کیشی،
دېوانه و رسوای جهان بۆلسه کیشی.

١١٦

سېن خود بارەسېن کۆنگولنی قیترغیل، اخی،
بېدللیق اۆتیدین مېنی قوتقرغیل، اخی.
یا تیغ چېکیب تۆش-تۆشیدین یارغیل, اخی.
بیر پارەسینی بیزگه بېریب بارغیل، اخی!

۱۱۷

سېن بارغەلی آرتمیش کۉنگول زارلیغی،
آه اۉقلریدین هر نفس افگارلیغی.
بیلمان اونوتولغان مو اېکن دور منگه هجر،
یا کۉپرک اېرور بو قتله دشوارلیغی.

۱۱۸

جانیمغه یېتیببتورور خمار، ای ساقی،
می توتقیل و بېرمه انتظار، ای ساقی.
اوّل اۉزینگ اَیله اختیار، ای ساقی،
توتقیل مېنگه سۉنگره زینهار، ای ساقی.

۱۱۹

آخر دمِ عمر اېتسه شتاب، ای ساقی،
توتقیل منگه آنچه میِ ناب، ای ساقی
کیم حشرده مست اۉلەی خراب، ای ساقی،
تا انگلەمەی اېتسەلر عذاب، ای ساقی.

۱۲۰

دېدیم ذقنینگ توتوب، سقاغینگنی اۉپەی،
کۉز قاشینگگه سورتوبان قباغینگنی اۉپەی.
گل‌دېک یوزونگ ایسلەبان دوداغینگنی اۉپەی،
یۉق، یۉق-یۉق اگر دېسنگ، اياغینگنی اۉپەی.

۱۲۱

هر زلف خمیغه قیلمه وابسته مېنی،
هر کۉز هوسیدین اېتمه‌گیل خسته مېنی.
هر قاش طمعیغه سالمه پیوسته مېنی،
یارب، باریسیدین ایله وارسته مېنی.

۱۲۲

جانیمده خماردین عذاب، ای ساقی،
کۉنگلومده هم اندین اضطراب، ای ساقی.
یېتکور منگه جامِ میِ ناب، ای ساقی،
کیم حالیم اېرور اسرو خراب، ای ساقی.

۱۲۳

فرقت سحری غمغه یۉلوقتوردی مېنی،
هجران کونی یوز بلاغه تاپشوردی مېنی.
غم شامی اۉلوم حالیغه یېتکوردی مېنی،
تانگ آتقوچه اویقوسیزلیغ اۉلتوردی مېنی.

۱۲٤

مونگلوغ باشیم آستیده‌غی تاشیمنی مو دېی؟
تاش اوستیده‌گی غریب باشیمنی مو دېی؟
حسرت سوییدین کۉزیمده یاشیمنی مو دېی؟
اۉلمکدین صعبراق معاشیمنی مو دېی؟

۱۲۵

نې دشتِ مخوف اېميش فنا صحراسی،
کيم آنده کيرگه يۉق بلا يار‌اسی.
هرگز چو يانيب کېلمه‌دی نا پيداسی،
کيمدين کيشی اَيله‌گه‌ی نشان القاسی.

۱۲٦

اوّل منگه وصلی روح پرور نې ايدی،
سۉنگره قيلماق هجر ايله مضطر نې ايدی.
دېسم بۉلر، ای شوخِ ستمگر، نې ايدی،
دېر کيم، سېنگه نې، مېن بيله‌يين هر نې ايدی.

۱۲۷

کۉز بيرله قاشينگ يخشی، قباغينگ يخشی،
يوز بيرله سوزونگ يخشی، دوداغينگ يخشی.
اېنگ بيرله مېنگينگ يخشی، سقاغينگ يخشی،
بير-بير نې دېيين، باشدين-اياغينگ يخشی.

۱۲۸

يارب که، فنا بزميده خاص ايله مېنی،
فقر اهليغه صاحب اختصاص ايله مېنی.
يا داخلِ زمرهٔ خواص ايله مېنی،
يا رنجِ عوامدين خلاص ايله مېنی.

۱۲۹

تا دشت بهار بیرله رنگین بۆلغه‌ی،
گلزار نگار خانۀ چین بۆلغه‌ی.
دشت اوزره سپنگه سلطنت آیین بۆلغه‌ی،
گلزار ارا تخت اوستیده تسکین بۆلغه‌ی.

۱۳۰

تا چرخ وصالی کوییدین سوردی مېنی،
قتل ایله‌گه‌لی هجرغه تاپشوردی مېنی.
گر هجر اۉلوم حالیغه ییتکوردی مېنی،
یار ایتکنی طعنه، لېک اۉلتوردی مېنی.

۱۳۱

هجرینگ سپهی زېر و زبر قیلدی مېنی،
غم کشوری ایچره در بدر قیلدی مېنی.
اندین که بتر ایمس، بتر قیلدی مېنی،
جان آلغوچه نې دیی که، نېلر قیلدی مېنی.

۱۳۲

نامه‌نگ که منگه مژدۀ جانې ایردی،
هجران غمیدین خطِّ امانې ایردی.
ظلمتقه سوادی گر نشانې ایردی،
مضمون انگه آبِ زندگانی ایردی.

۱۳۳

تیل سۋز بیله تا قیزیتتی هنگامه‌منی،
بیر هم تیه آلمه‌دیم بو خود کامه‌منی.
هر نیچه ایتیکرک اَیله‌دیم خامه‌منی،
اول خامه قراراق اَیله‌دی نامه‌منی.